

Institut

Memòria

d'Estudis

CVRS 2011-2012

Catalans

Institut
Memòria
d'Estudis
CVRS 2011-2012
Catalans

I

Memòria

'E

2011-2012

C

© Institut d'Estudis Catalans
Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Text revisat lingüísticament
per la Unitat de Correcció
del Servei Editorial de l'IEC

Disseny gràfic d'Enric Satué

Compost per Fotoletra, SA

Imprès a Open Print, SL

Dipòsit Legal: B 2834-2017

Índex

13 Presentació

---

15 I. Òrgans de govern

- 15 El Ple
  - 15 Equip de Govern
  - 15 Consell Permanent
  - 16 Consells de govern de les seccions
    - 16 Secció Històrico-Arqueològica
    - 16 Secció de Ciències Biològiques
    - 16 Secció de Ciències i Tecnologia
    - 16 Secció Filològica
  - 17 Secció de Filosofia i Ciències Socials
  - 17 Presidents de les societats filials
  - 20 Estructura administrativa
  - 21 Nòmina del personal
-

23 II. El Ple

- 23 Resum de les sessions plenàries i dels debats
- 35 Declaracions i adhesions institucionals
- 47 Els membres
  - 47 Nous membres
    - 47 Secció Històrico-Arqueològica
      - 47 Dolors Bramon i Planas
      - 49 Jordi Casassas i Ymbert
    - 53 Secció de Filosofia i Ciències Socials
      - 53 Joan Egea i Fernández
      - 55 Carles Viver i Pi Sunyer
  - 57 Membres emèrits
    - 57 Secció Històrico-Arqueològica
      - 57 Manuel Ardit i Lucas
      - 58 Gaspar Feliu i Montfort

58	Manuel Jorba i Jorba
59	Josep Massot i Muntaner
60	Eva Serra i Puig
61	Secció de Ciències i Tecnologia
61	Joan Girbau i Badó
61	Joan Antoni Solans i Huguet
63	Necrologies
63	Membres emèrits
63	Antoni Prevosti i Pelegrín
67	Membres corresponents
67	Ramon Amigó i Anglès
69	Géza Alföldy
75	Giovanni Lilliu
79	Nòmina de membres
79	Membres numeraris i emèrits
81	Membres corresponents

83	III. Les seccions
84	Secció Històrico-Arqueològica
84	Crònica
86	Membres
92	Secció de Ciències Biològiques
92	Crònica
93	Membres
98	Secció de Ciències i Tecnologia
98	Crònica
99	Membres
103	Secció Filològica
103	Crònica
114	Membres
121	Secció de Filosofia i Ciències Socials
121	Crònica
122	Membres

---

127 IV. Memòria econòmica

---

149 V. Activitat institucional

- 149 Inauguració del curs
  - 149 Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans
  - 154 Lliçó inaugural
    - 154 Neurorobòtica, el repte de la robòtica assistencial, *per Àlicia Casals i Gelpí*
  - 192 Discurs d'Artur Mas, president de la Generalitat de Catalunya
  - 197 Convenis de col·laboració
  - 200 Representació en institucions
    - 200 Institucions d'àmbit català
    - 201 Institucions d'àmbit estatal
    - 201 Institucions d'àmbit internacional
  - 202 Patronats
  - 204 Intervencions institucionals
    - 204 Visitants il·lustres
    - 205 Assistència a actes, visites i missions institucionals
  - 216 Premis i distincions
  - 219 Seus i delegacions
    - 219 Seu de Perpinyà
    - 221 Seu de Castelló
    - 222 Seu de Lleida
    - 223 Seu d'Alacant
    - 227 Delegació de València
    - 230 Delegació de Palma
-

233 VI. Activitat de recerca

- 233 Programes de recerca
  - 233 Secció Històrico-Arqueològica
    - 233 Base de dades de monuments commemoratius de Catalunya
    - 233 Catalunya Carolíngia
    - 233 Corpus des Troubadours
    - 234 Corpus Documental de les Relacions Internacionals de Catalunya i de la Corona d'Aragó

- 235 Corpus Inscriptionum Latinarum
- 235 Corpus International des Timbres Amphoriques
- 236 Corpus Textual de la Catalunya del Nord: Catàleg d'impresos rossellonesos
- 236 Diccionari d'Historiadors de l'Art Català
- 237 Edició crítica de les obres completes de Manuel Milà i Fontanals
- 237 Els cereals als mercats dels Països Catalans a l'edat mitjana: la gestió dels intercanvis d'un aliment estratègic
- 238 La justícia a la Catalunya medieval
- 238 Llibres de matrícula de les insaculacions (llibres de l'ànima) de la ciutat de Barcelona (1498-1713)
- 239 Percepció del patrimoni artístic
- 239 Recerca arqueològica de la ciutat romana de *Iesso* (Guissona)
- 240 Repertori de manuscrits catalans 1471-1714
- 241 Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)
- 243 Secció de Ciències Biològiques
- 243 Amines, poliamines i altres components bioactius dels aliments
- 243 Corpus Ictionímic del Català. Diccionaris de Peixos i de Mamífers Marins
- 244 Els sistemes naturals del delta del Llobregat
- 245 Flora i cartografia de les plantes, els fongs i la vegetació
- 245 Flora i cartografia de briòfits
- 246 Biodiversitat micològica de Catalunya
- 248 Flora i cartografia de les plantes vasculars
- 249 Galeria de Científics Catalans
- 249 Millora de la presència de la llengua catalana dins de recopilacions internacionals de noms de plantes. *Vocabulari multilingüe de noms de plantes*
- 250 Recuperació i difusió del patrimoni científic català. Localització, digitalització i anàlisi de les revistes de ciència, tecnologia i medicina publicades entre 1898 i 1938
- 251 Un atlas genètic i lingüístic dels cognoms catalans
- 252 Secció de Ciències i Tecnologia
- 252 Cent anys de matemàtiques a l'Institut d'Estudis Catalans (1911-2011)
- 252 Ciència, tecnologia i ètica
- 253 De com el dret civil català pot facilitar la transferència de tecnologia
- 253 Diccionari de Ciència i Tecnologia (DiCiT)
- 254 ExtractCiT (Extracció terminològica de ciència i tecnologia)

256	Secció Filològica
256	Programes normatius
256	Gramàtica de la Llengua Catalana: Sintaxi
256	<i>Diccionari manual de la llengua catalana</i> . Segona edició
257	Nou Diccionari Normatiu de la Llengua Catalana
257	Projecte de recerca i codificació de la llengua de signes catalana
257	Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana: Sintaxi i lèxic
258	Programes de recerca
258	Atlas Lingüístic del Domini Català
258	Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern
259	Diccionari del Català Contemporani - Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana
261	Digitalització de l'epistolari de Josep Sebastià Pons
261	Els clàssics i la llengua literària: norma i cànon
262	Estudi previ a l'edició de les obres completes de Lluís Nicolau d'Olwer
263	Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae
264	Llengua i territori a Ponent i l'alt Pirineu (III). El patrimoni etnolingüístic al Pirineu i Prepirineu occidentals i al nord de la Franja
265	NEOXOC: la dimensió geolectal de la llengua catalana a través de la neologia. Anàlisi de la influència de l'anglès
265	Obra completa de Santiago Rusiñol. Recopilació, edició, estudi i publicació
266	Refranyer Aguiló
267	Vocabulari de la Llengua Catalana Medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain
268	Secció de Filosofia i Ciències Socials
268	Aportacions dels economistes catalans en l'àmbit de la recerca
268	Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, 3 v. Ms.1
269	Catàleg històric general de la premsa en català, II. La renovació del periodisme, 1899-1923
269	Comprensió i producció de textos amb recursos digitals
270	Evolució dels paisatges mediterranis de ribera
271	Identitat i cohesió social
272	La cartografia dels Països Catalans des del Renaixement a l'edat moderna
275	Centres de recerca

275	Centres propis
275	Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)
276	Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)
278	Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural
281	Laboratori de Fonètica
282	Centres consorciats
282	Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)
282	Centre de Recerca Matemàtica (CRM)
283	Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)
285	Oficines
285	Oficina d'Assessorament Lingüístic
285	Oficina de Gramàtica
285	Oficina d'Onomàstica
286	Oficines Lexicogràfiques
286	Oficina d'Assessorament Històric
289	Secretaria Científica

295	VII. Assessorament, promoció i difusió de la recerca
295	Assessorament
295	Observatori de la Recerca
299	Xarxa CRUSCAT (Coneixements, representacions i usos del català)
300	Organismes administratius en els quals l'IEC té assessors
302	Promoció
302	Premis i borses d'estudi de l'IEC - Premis Sant Jordi 2012
309	Relació d'activitats científiques organitzades, promogudes o acollides per l'IEC
361	Difusió
361	Servei de Documentació i Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans

---

365	VIII. Societats filials
366	Institució Catalana d'Història Natural
375	Societat Catalana de Biologia
380	Societat Catalana de Filosofia
383	Societat Catalana de Física
390	Societat Catalana de Química

393	Societat Catalana de Matemàtiques
397	Societat Catalana de Geografia
401	Societat Catalana d'Estudis Històrics
405	Societat Catalana d'Estudis Jurídics
407	Societat Catalana d'Economia
410	Associació Catalana de Sociologia
412	Societat Catalana d'Estudis Litúrgics
414	Societat Catalana de Musicologia
415	Amics de l'Art Romànic
419	Societat Catalana de Pedagogia
422	Societat Catalana d'Estudis Clàssics
426	Societat Catalana d'Estudis Numismàtics
430	Societat Catalana d'Ordenació del Territori
433	Societat Catalana de Sociolingüística
436	Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana
439	Institució Catalana d'Estudis Agraris
443	Societat Catalana de Comunicació
445	Societat Catalana de Llengua i Literatura
447	Societat Catalana de Tecnologia
451	Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica
456	Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació
459	Societat Catalana d'Estudis Hebraics
461	Societat Catalana de Terminologia

---

463 IX. Fundacions, entitats vinculades i adherides a l'IEC

463	Fundacions
463	Fundació Ferran Sunyer i Balaguer
464	Fundació Mercè Rodoreda
467	Entitat vinculada
467	Biblioteca de Catalunya
468	Entitats adherides
468	Institut Menorquí d'Estudis
468	Institut d'Estudis Eivissencs
469	Institut d'Estudis Balearics
469	Societat Arqueològica Lul·liana

- 470 Altres vinculacions
  - 470 Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes
  - 470 North American Catalan Society
  - 471 Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
  - 471 Institut Català d'Antropologia
  - 472 Societat Andorrana de Ciències
-

473 X. Publicacions

- 473 Portal de revistes científiques
- 473 Monografies
- 481 Obres vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans
- 482 Publicacions periòdiques
- 484 Resum dels títols editats (2007-2011)
- 484 Donacions de publicacions
- 488 Intercanvi de publicacions
- 489 Relació d'institucions científiques i acadèmies a les quals l'IEC lliura regularment publicacions en concepte d'intercanvi

Presentació

El curs 2011-2012 ha estat marcat per la ferma voluntat de continuar impulsant la recerca, les trobades científiques i les conferències internacionals en un temps de dificultats econòmiques. I és que les activitats científiques són el fonament de l'Institut; aprofundeixen el seu esperit de servei a la societat, a la cultura i al país. El nombre elevat, prop de cinc-cents, ens fa comprendre com de cabdal és aquesta tasca de difusió del coneixement per a l'Institut d'Estudis Catalans.

En són una mostra el conjunt d'actes promoguts, acollits o en què l'IEC ha pres part, com ara la celebració de l'Any de la Paraula Viva, de la Secció Filològica; la commemoració dels cinquanta anys de *La plaça del Diamant*, amb una jornada, una exposició i visites guiades al jardí Mercè Rodoreda, o la celebració del seminari internacional «Ciutats mediterrànies: civilització i desenvolupament», organitzat conjuntament amb l'Institut Europeu de la Mediterrània, sota els auspicis de la Unió Acadèmica Internacional, en què experts de diversos països debateren l'aportació de les ciutats en l'evolució històrica de la regió Mediterrània.

L'Institut compta actualment amb dos-cents cinquanta-nou membres. Al llarg del curs han estat nomenats quatre

nous membres numeraris: Dolors Bramon i Planas i Jordi Casassas i Ymbert, adscrits a la Secció Històrico-Arqueològica, i Joan Egea i Fernández i Carles Viver i Pi Sunyer, adscrits a la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Malauradament, l'Institut ha hagut de lamentar el traspàs dels membres Géza Alföldy, Ramon Amigó i Anglès, Antoni Prevosti i Pelegrín i Giovanni Lilliu, als quals dediquem el nostre record més emotiu.

D'altra banda, les vint-i-vuit societats filials, que inclouen tots els àmbits del coneixement social, humanístic, científic i tecnològic, i que es vinculen amb les cinc seccions, presenten prop de nou mil socis. La Societat Catalana de Biologia, que el 2012 ha celebrat el centenari de la seva creació, ha rebut la Creu de Sant Jordi «per una reconeguda aportació a la recerca, la divulgació i la projecció internacional de les ciències de la vida des dels territoris on es parla la nostra llengua».

L'IEC ha publicat durant el curs nombrosos llibres, monografies, revistes, opuscles i diccionaris, i també ha col·laborat amb institucions i entitats diverses per a publicar-ne d'altres. En podem destacar obres com *Una mar sense peixos*, *Història de la Generalitat de Catalunya: dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*, *Les monedes de l'edat antiga a la península Ibèrica*,

L'Institut d'Estudis Catalans. Una síntesi històrica, Treballs de la Societat Catalana de Biologia. La biologia d'ahir i d'avui. Reflexions amb motiu del centenari de la Societat Catalana de Biologia i Selecta Ferran Sunyer i Balaguer.

Els Premis Sant Jordi que atorga l'Institut serveixen, també, per a promoure l'alta recerca científica en tots els àmbits de la cultura catalana. Aquest any s'han lliurat trenta-dos guardons referents a premis generals, de les seccions de l'Institut, de fundacions, de societats filials i delegacions i per a estudiants, i divuit borses d'estudi.

Pel que fa a la recerca, l'IEC té engegats més de vuitanta programes, en què participen els membres de les seccions i algunes societats filials. L'Institut també duu a terme projectes de recerca amb la Unió Acadèmica Internacional, de la qual és membre des del 1922. En l'assemblea general d'aquesta corporació, queenguany s'ha fet a l'Índia, l'IEC ha retut comptes dels projectes en curs i n'ha presentat un de nou sobre les ciutats mediterrànies.

D'altra banda, voldria fer esment de la presència a Internet del portal Meridà (Mesurament de la Recerca, el Desenvolupament i la Innovació), el web de l'Observatori de la Recerca de l'Institut. Es tracta d'un servei d'informació espe-

cialitzada en les activitats d'R+D+I dins el sistema de ciència i tecnologia dels territoris de llengua i cultura catalanes i d'una iniciativa que té la voluntat d'integrar i compartir informació amb els altres agents del sistema. Disposa d'un blog a Internet i d'un portal millorat, amb més continguts i més fàcil de consultar.

El pressupost que ha fet possible totes aquestes actuacions ha estat de poc més d'onze milions i mig d'euros, que trobareu desglossats en el capítol dedicat a la memòria econòmica.

La nostra institució es manifesta quan els interessos del país són qüestionats o amenaçats. Al llarg del curs, ha emès les declaracions pertinents amb motiu de la darrera sentència del Tribunal Constitucional sobre el model educatiu català, de l'anunci del Govern d'Aragó de derogar la Llei de llengües i de les mesures anunciades pel Govern de les Illes Balears.

Com sempre ha fet, l'Institut d'Estudis Catalans, per mitjà dels seus membres, el personal contractat i els col·laboradors, ha treballat i continuarà treballant per fomentar i difondre l'alta cultura i la ciència a tots els territoris que comparteixen la llengua i la cultura catalanes.

ROMÀ ESCALAS
Secretari general

I. Òrgans de govern

El Ple

El Ple és l'òrgan sobirà de l'Institut d'Estudis Catalans. És constituït pels membres numeraris, els emèrits i els presidents de les societats filials.

Els membres formen les seccions, que, des del 25 de setembre de 1989, són les cinc següents: Secció Històrico-Arqueològica, Secció de Ciències Biològiques, Secció de Ciències i Tecnologia, Secció Filològica i Secció de Filosofia i Ciències Socials. (Vegeu el capítol III, «Les seccions».)

Equip de Govern

L'Equip de Govern assisteix el president en les seves funcions executives i administratives.

President:	Salvador Giner de San Julián
Vicepresident primer:	Joandomènec Ros i Aragonès
Vicepresidenta segona:	Mariàngela Vilallonga Vives
Secretari general:	Romà Escalas i Llimona

Consell Permanent

El Consell Permanent actua per delegació del Ple i exerceix el govern de la corporació. És format per l'Equip de Govern i els presidents de les cinc seccions.

Presidents de les seccions:	Maria Teresa Ferrer i Mallol <i>(Secció Històrico-Arqueològica)</i>
	Francesc González i Sastre <i>(Secció de Ciències Biològiques)</i>
	David Serrat i Congost <i>(Secció de Ciències i Tecnologia)</i>

Isidor Marí i Mayans

(Secció Filològica)

Josep González-Agàpito i Granell

(Secció de Filosofia i Ciències Socials)

Consells de govern de les seccions

Les seccions de l'IEC es corresponen amb grans unitats temàtiques de la ciència i la tecnologia. Són regides per un consell de govern format per un president, un vicepresident, un secretari i un tresorer.

Secció Històrico-Arqueològica

Presidenta:	Maria Teresa Ferrer i Mallol
Vicepresident:	Josep Massot i Muntaner
Secretari:	Joaquim Garriga i Riera
Tresorer:	Albert Balcells i González

Secció de Ciències Biològiques

President:	Francesc González i Sastre
Vicepresident:	Abel Mariné i Font
Secretari:	Jordi Leonart i Aliberas
Tresorer:	Joaquim Gosálbez i Noguera

Secció de Ciències i Tecnologia

President:	David Serrat i Congost
Vicepresident:	Francesc Serra i Mestres
Secretària:	Alicia Casals i Gelpí
Tresorer:	Joan Girbau i Badó

Secció Filològica

President:	Isidor Marí i Mayans
Vicepresidenta:	Gemma Rigau i Oliver
Secretari:	Ramon Sistac i Vicén

Tresorer: Vicent Pitarch i Almela

Secció de Filosofia i Ciències Socials

President: Josep González-Agàpito i Granell
Vicepresident: Josep M. Casasús i Guri
Secretari: Josep M. Panareda Clopés
Tresorera: Àngels Pascual de Sans

Presidents de les societats filials

Amics de l'Art Romànic

Presidenta: Francesca Español i Bertran

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

President: Josep Obiols i Salvat
(fins al 7.3.2012)
Abel Maríné i Font
(des del 8.3.2012)

Associació Catalana de Sociologia

President: Josep M. Rotger i Cerdà

Institució Catalana d'Estudis Agraris

President: Josep M. Vives de Quadras

Institució Catalana d'Història Natural

President: Josep M. Ninot i Sugrañes
(fins al 30.5.2012)
Joan Pino i Vilalta
(des del 31.5.2012)

Societat Catalana d'Economia

President: Eduard Arruga i Valeri

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Presidenta: Montserrat Jufresa i Muñoz

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

President: Pere Casanellas i Bassols

Societat Catalana d'Estudis Històrics

President: Jaume Sobrequés i Callicó

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

President: Josep Cruanyes i Tor

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

President: Miquel dels Sants Gros i Pujol

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

President: Miquel Crusafont i Sabater

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Presidenta: Mònica Rius Piniés

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

President/a: Margarita Castañer Vivas
(fins al 22.3.2012)
Josep M. Llop i Torné
(des del 23.3.2012)

Societat Catalana de Biologia

President: Lluís Tort i Bardolet

Societat Catalana de Comunicació

Presidenta: Rosa M. Franquet i Calvet

Societat Catalana de Filosofia

President: Ignasi Roviró i Alemany

Societat Catalana de Física

President: Josep Enric Llebot Rabagliati

Societat Catalana de Geografia

President: Francesc Nadal i Piqué
(fins al 19.6.2012)
Josep Oliveras i Samitier
(des del 20.6.2012)

Societat Catalana de Llengua i Literatura

President: August Bover i Font

Societat Catalana de Matemàtiques

President: Joan de Solà-Morales i Rubió

Societat Catalana de Musicologia

President: Joaquim Garrigosa i Massana

Societat Catalana de Pedagogia

President: Martí Teixidó i Planas

Societat Catalana de Química

President: Romà Tauler i Ferré

Societat Catalana de Sociolingüística

President: Joaquim Torres i Pla

Societat Catalana de Tecnologia

President: Josep M. Fuertes i Armengol
(fins al 22.11.2011)
Frederic Luque i Carrillo
(des del 23.11.2011)

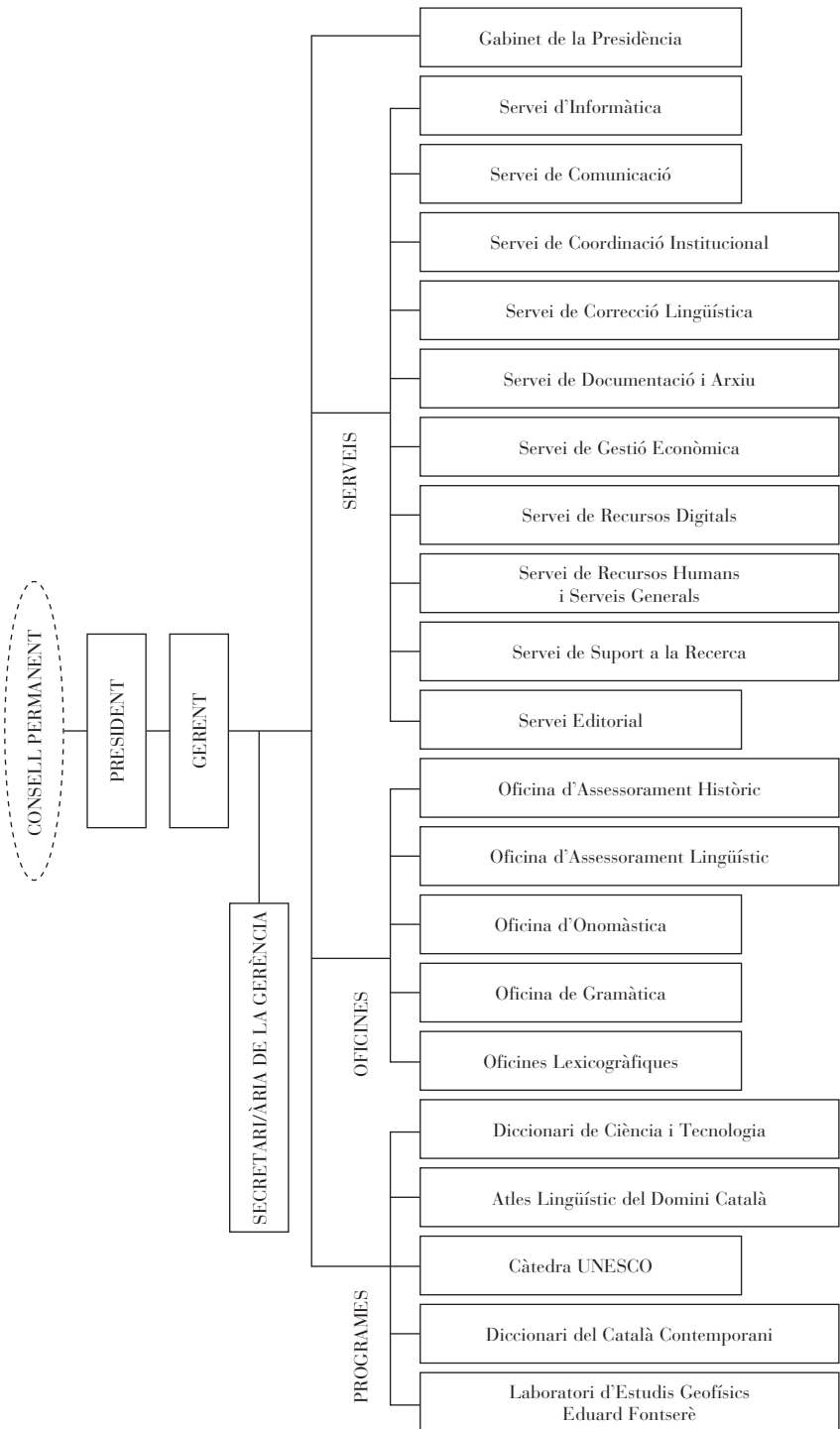
Societat Catalana de Terminologia

President: Jaume Martí i Llobet

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

President: Salomó Marquès i Sureda

Estructura administrativa

Nòmina del personal

Víctor Acedo Matellán
Sara Adell i Roura
Francesc Albar Fonte
Marc Alcalà i Borrell
Llorenç Arguimbau Vivó
Marcel·la Artís Guillén
M. Teresa Balagué i Sort
Marta Balasch Guerrero
M. del Mar Batlle Gutiérrez
Blanca Betriu Recha
Gemma Boada Pérez
Josep M. Boixareu i Cortina
Marta Breu Díez
M. Cristina Busto i Menéndez
Ferran Cabellos Romero
Laia Campamà Mormeneo
Eduard Campos Jiménez
Laia Castanyer Teixidó
M. Lluïsa Castellón i Molina
Mercè Castells i Baldrich
Aldara Cervera Pérez
Anna Chamizo i Tarté
Albert Clavero Arnau
M. Àngels Codina Relat
Irene Comas i Alsina
Ramon Corbella Bosch
Omar Costa Liébana
Josep M. Domènech i Gibert
Fàtima Duarte i Ortega
Marta Ejarque i Pavia
Antoni Escolà i Banqué
Eva Faustino Vidal
Judit Feliu Cortés
F. Xavier Ferré i Mariscot

Antònia Ferrer i Gràcia
Núria Florit Robusté
Marta Folia i Campos
Anna Font Reñé
Carla Fontclara Serrallonga
Imma Fradera i Castillo
M. Rosa Franquesa i Bonet
Núria Fuster i Postico
Mariàngels Gallego i Ribó
Eva Gil Biel
Georgina Goberna Baradat
Cristina Guirado Gil
Núria Jolis i Masjuan
Elvira Juncosa Román
Robert Latorre Soto
Lídia Lluís Gavalda
Sílvia López i Caballer
Daniel Luján Cazalilla
Pau Maré Soler
Mercè Martí Bassols
Ramon Martínez i Gil
M. Àngels Martínez Salom
Josep M. Mestres i Serra
Eulàlia Miret i Raspall
Pere Montalat i Buscató
Mercè Montañà i del Agua
Isabel Munujos i Sala
Santiago Muxach Riubrogent
Bernat Oliver Major
David Ordóñez i García
Rafel Palanques Baiget
Josep M. Palau Baduell
Manuel Pascual i Rodríguez
Miquel Payrot

Berta Pedemonte Miquel
Lliris Picó Carbonell
Mar Pongiluppi Gomila
Ester Prat Alsina
Gemma Pujol Vallès
Joan Antoni Rabella i Ribas
Núria Reixach Boada
Jordi Ribas i Bisbal
Marina Rifà i Morell
Sandra Rigall Méndez
Montserrat Rius Mentuy
Roser Rodríguez Vila
Xavier Rofes i Moliner
Núria Roma i Peix
Montserrat Roma Uguet
Aina Rusca Mestre
M. Teresa Sadurní i Villaronga
Francesc Salvador Carvajal
Jaume Salvanyà Cristòbal
Maite Sànchez i Riera

Roser Sanromà i Borrell
Carolina Santamaria i Jordà
Nicole Skinner Pendleton
Lluís M. Sol i Salvadó
Lourdes Sola i López
Joan Soler i Bou
M. del Mar Tapia Jiménez
Maria Torras i Bozzo
Montserrat Torras Conangla
Xavier Torrents Casas
Joana Torres Bosch
Albert Torres Sanglas
Carme Vallès Foz
Marta Viñuales i Granel
Enkeleda Xhelo Çomo

Aquesta és la relació de persones que formen la nòmina de l'IEC el 31 d'agost de 2012.

II. El Ple

Resum de les sessions plenàries i dels debats

Durant el curs 2011-2012, el Ple de l'IEC es reuní deu vegades. A continuació presentem un breu resum de cada sessió.

Ple del dia 26 de setembre de 2011(ordinari)

- Nota necrològica d'Heribert Barrera i Costa († 27.8.2011), per Salvador Alegret, i nota necrològica d'Antoni Prevosti i Pelegrín († 1.9.2011), per Ramon Parés
- Aprovació del pressupost de l'any 2011

Hi assisteixen seixanta-tres membres i nou presidents de les societats filials.

Salvador Alegret, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegeix la nota necrològica d'Heribert Barrera i Costa (text inclòs en la *Memòria 2010-2011*), membre d'aquesta Secció traspassat el dia 27 d'agost de 2011.

Ramon Parés, membre de la Secció de Ciències Biològiques, llegeix la nota necrològica d'Antoni Prevosti i Pelegrín, membre d'aquesta Secció traspassat el dia 1 de setembre de 2011.

Del seu informe, el president destaca les activitats següents: la presentació del *Corpus del patrimoni culinari català*; la celebració del Dotzè Simposi de la Fundació de la Marató de TV3; la reunió del Patronat i de la Comissió Executiva de la Fundació Universitat Catalana d'Estiu; la presentació de la col·lecció d'art romànic del Museu Nacional d'Art de Catalunya; la presentació del llibre *La nissaga catalana del món clàssic*, publicat per la revista *Auriga*; la reunió amb Ramón Jáuregui, ministre de la Presidència del Govern espanyol, per a tractar de la Iniciativa Legislativa Popular (ILP) «Televisió sense Fronteres»; la inauguració de la quinzena edició de la Universitat Internacional de Menorca Illa del Rei; la reunió del Patronat del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals; la presentació del llibre *What catalans want. Could Catalonia become Europe's next state?*, de Toni Strubell, a càrrec de Jordi Pujol i Salvador Giner; l'acte d'inauguració de la Reunió Estatal de Ciència del Sòl - Catalunya 2011; la inauguració del XXIV Congrés Internacional del Consell Internacional sobre Ciències Onomàstiques; la inauguració del Parc Arqueològic i del Centre d'Interpretació de la ciutat romana de *Iesso* al Museu de Guissona Eduard Camps; la commemoració de la Diada de

l'Onze de Setembre; la taula rodona «Cunqueiro e a cultura catalá», presidida per Salvador Giner i per Ramón Villares; el lliurament del Premi Godó de Periodisme, atorgat a Joaquim Muns, membre de l'IEC; l'entrevista amb Vicent Climent, rector de la Universitat Jaume I de Castelló, i la visita a l'IEC de Carlos Andradás, president de la Confederació de Societats Científiques d'Espanya.

Ramon Corbella, gerent de l'IEC, fa una presentació detallada del pressupost de 2011. El pressupost s'ha confegit tenint en compte la forta reducció pressupostària a l'IEC de la Generalitat de Catalunya.

El president proposa que la votació per a l'aprovació del pressupost es faci en el pròxim Ple.

Pel que fa als assumptes de la Secretaria General, el secretari general presenta la modificació dels Estatuts de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori i en demana l'aprovació. La modificació dels Estatuts resta aprovada.

En el torn obert de paraules, Mercè Durfort recorda que recentment ha traspassat el president de la Institució Catalana d'Història Natural, Joaquim Maluquer i Sostres, i agraeix al secretari que informés del concert en homenatge a Pau Casals.

Ple del dia 17 d'octubre de 2011 (ordinari)

— Nota necrològica de Juan Vallet de Goytisolo († 25.6.2011), per Encarna Roca, llegida per Josep-Enric Rebés, i necrològica de Joan Vernet i Ginés († 23.7.2011), per Dolors Bramon

— Votació del pressupost de l'any 2011

Hi assisteixen quaranta-nou membres i quatre presidents de les societats filials.

Josep-Enric Rebés i Solé, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegeix la nota necrològica escrita per Encarna Roca i Trias (text inclòs en la *Memòria 2010-2011*) de Juan Vallet de Goytisolo, membre corresponent de la Secció traspassat el dia 25 de juny de 2011.

Dolors Bramon i Planas, membre corresponent de la Secció Històrico-Arqueològica, llegeix la nota necrològica de Joan Vernet i Ginés, membre d'aquesta Secció traspassat el dia 23 de juliol de 2011 (text inclòs en la *Memòria 2010-2011*).

Del seu informe, el president destaca les activitats següents: la visita a l'IEC de cinquanta membres de la Casa de Velázquez, institució francesa amb qui l'IEC té un conveni de col·laboració; la celebració a l'IEC del Dia Internacional de la Traducció; la

presentació de la *Revista d'Història de la Filosofia Catalana / Journal of Catalan Intellectual History*; el col·loqui «Aprendre en català, un objectiu educatiu i social irrenunciable. Fonamentació pedagògica», dins l'acte inaugural de la Societat Catalana de Pedagogia; la visita a l'IEC dels representants del Consell Escolar de Catalunya; la inauguració oficial del curs de la Facultat de Teologia de Catalunya; la inauguració del Centre Internacional d'Estudis Arnau de Vilanova situat a la Facultat de Teologia de Catalunya; la inauguració del Teatre de l'Arxipèlag de Perpinyà; la reunió del Ple del Consell Social de la Llengua Catalana.

La votació del pressupost s'ajorna per falta de quòrum.

Josep Moran informa de la reunió sobre el *Nomenclàtor de carrers de Barcelona*, a la qual assistí en representació del president.

Joan Martí manifesta preocupació per l'estat dels tapissos de la Sala Prat de la Riba, molts dels quals estan descosits i esfilagarsats. M. Teresa Ferrer explica que la Secció Històrico-Arqueològica va fer un informe específic sobre l'estat dels tapissos i el va fer arribar a la Presidència de l'IEC, la qual el traslladà a la Generalitat de Catalunya.

Ple del dia 14 de novembre de 2011 (ordinari)

- Nota necrològica de Ramon Amigó i Anglès († 16.9.2011), per Josep Moran
- Votació del pressupost de l'any 2011
- Informe d'activitats de la Secció Històrico-Arqueològica
- Informe sobre el jaciment arqueològic de la ciutat romana de *Iesso*, dins del Parc Arqueològic de Guissona, per Josep Guitart

Hi assisteixen seixanta-tres membres i vuit presidents de les societats filials.

Josep Moran, membre de la Secció Filològica, llegeix la necrològica de Ramon Amigó i Anglès, membre corresponent de la mateixa Secció traspassat el dia 16 de setembre de 2011.

Del seu informe, el president destaca les activitats següents: la presentació del *Diccionari d'educació* del TERMCAT; l'acte d'obertura del curs de les reials acadèmies de l'Institut d'Espanya, presidit pels reis d'Espanya; l'homenatge a Manuel Sanchis Guarnier amb motiu del centenari del seu naixement; l'acte conjunt d'inauguració del curs de les acadèmies catalanes, celebrat a la seu de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; el lliurament del Premi Ramon Margalef d'Ecologia, atorgat a l'ecòleg xilè Juan Carlos

Castilla; la commemoració del quarantè aniversari del discurs pronunciat per Pau Casals a l'Assemblea de les Nacions Unides, al Palau del Parlament de Catalunya; la presentació del tercer volum que recull els resultats del «Projecte *Ager Tarraconensis*. Estudi del paisatge arqueològic antic (a la dreta del riu Francolí)», a càrrec de Josep Guitart; la presentació de l'informe d'avaluació de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA) i el lliurament dels premis de la tercera convocatòria ICREA Acadèmia; la inauguració del curs de la Casa de Cultura de Girona, dedicat al centenari de la Secció Filològica de l'IEC; la reunió de la Junta Rectora de l'Institut Ramon Llull a Palma; la jornada d'homenatge a Josep M. de Sagarra, amb motiu del cinquantenari de la seva mort; l'acte d'homenatge a Joan Solà; la presentació del llibre *Llum entre ombres. 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània*, publicat per la Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú; l'obertura del congrés internacional «Construcció i projecció de la memòria personal a l'Europa moderna», i la Jornada d'Estudi de les Relacions entre Catalunya i Sardènia, organitzada per la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació de l'IEC, entre d'altres.

El secretari general comunica el resultat de la votació: 107 vots a favor, 1 vot en contra, 11 vots en blanc i 1 vot nul. Per tant, el pressupost de l'any 2011 resta aprovat.

M. Teresa Ferrer, presidenta de la Secció Històrico-Arqueològica (SHA) presenta l'informe d'activitats d'aquesta Secció durant el darrer any.

Josep Guitart, membre de la SHA, llegeix l'informe sobre el jaciment arqueològic de la ciutat romana de *Jesso*, dins del Parc Arqueològic de Guissona.

En l'apartat d'assumptes de la Secretaria General, el secretari general demana que el Ple ratifiqui els acords següents, aprovats pel Consell Permanent:

1) Acord pres pel jurat del XIII Premi Catalunya d'Economia, organitzat per la Societat Catalana d'Economia, amb el patrocini de Catalunya Caixa.

2) Acord pres pel jurat del Premi Palau Vera, que l'atorga a l'obra *Los lligallos canareus*.

Es ratifiquen els dos acords.

Ple del dia 19 de desembre de 2011 (ordinari)

— Nota necrològica de Géza Alföldy († 6.11.2011), per Marc Mayer, llegida per Joan Sanmartí

— Presentació de candidats a nous membres

— «Nicolau d'Olwer, a cinquanta anys de la seva mort», per Carles Miralles

— Presentació de l'Informe sobre l'energia nuclear a Catalunya, per David Serrat i Josep Amat

Hi assisteixen cinquanta-quatre membres i dotze presidents de les societats filials.

Joan Sanmartí, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, llegeix la necrològica (escrita per Marc Mayer) de Géza Alföldy, membre corresponent d'aquesta Secció traspasat el dia 6 de novembre de 2011.

Del seu informe, el president en destaca les activitats següents: la presentació del llibre *200 anys del naixement de Darwin i 150 anys de L'origen de les espècies / 4ts Debats de recerca: La llengua catalana i Andorra*, organitzada per la Societat Catalana de Ciències; la realització del seminari internacional «Ciutats mediterrànies: civilització i desenvolupament», organitzat per l'IEC i l'IEMed; la celebració del Dia de la Justícia, organitzat per la Presidència de la Generalitat de Catalunya; el lliurament dels Premis CCNIEC 2011; la inauguració de la 16a Setmana de la Ciència a Catalunya; el lliurament del Premi Jaume Camp de Sociolingüística; la inauguració de les XI Jornades de la FOCIR; la LVII Anglo-Catalan Society Conference; el lliurament del XIII Premi Catalunya d'Economia; la presentació del llibre *Història de la Generalitat de Catalunya. Dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*, organitzada per la Generalitat de Catalunya i l'IEC; la inauguració de l'exposició «Biblioteca Nacional de España. 300 años haciendo historia», presidida pels reis d'Espanya; la reunió del Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior; la reunió del Patronat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer; la celebració del cinquè aniversari del domini .cat, i la presentació dels actes commemoratius del centenari de la Societat Catalana de Biologia.

Albert Balcells, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, presenta la candidatura de Dolors Bramon i Planas a membre numerària de la mateixa Secció, redactada per M. Teresa Ferrer. [Fins ara, havia estat membre corresponent.]

Seguidament, Albert Balcells llegeix la presentació de la candidatura de Jordi Casassas Ymbert a membre de la Secció Històrico-Arqueològica.

Carles Miralles, membre de la Secció Filològica, pronuncia la glossa «Nicolau d'Olwer, a cinquanta anys de la seva mort».

La vicepresidenta Vilallonga anuncia la inauguració d'una exposició sobre la figura de Lluís Nicolau —instal·lada a la sala de membres— amb fotografies, publicacions i documents de l'autor.

Alicia Casals parla en nom de David Serrat i Josep Amat, membres de la Secció de Ciències i Tecnologia, que presenten l'informe sobre l'energia nuclear a Catalunya.

Pel que fa als assumptes de la Secretaria General, el secretari general dóna compte de les comunicacions i de l'anunci següents:

— El traspàs de la biòloga Lynn Margulis (Chicago, 1933-2011), estreta col·laboradora de l'IEC, motiu pel qual l'IEC li farà un acte en record en l'habitual conferència que organitza la Secretaria Científica el Dia Internacional de les Dones el mes de març.

— El traspàs de Josep Llobera i Ramon (Cornellà de Llobregat, 1922-2011), que fou el corrector de l'IEC durant tots els anys de represa de l'IEC fins a la seva jubilació, el 1988.

— Les dues propostes que féu l'IEC a la Generalitat per als Premis Catalunya d'Educació han tingut resultats: Pilar Benejam va obtenir el Premi Marta Mata i l'Escola Vedruna va obtenir el Premi extraordinari Joan Triadú (als centres educatius).

— El dia 19 de gener de 2012 se celebrarà un concert a la Sala Prat de la Riba com a preludi del cicle que es farà al pati de la Casa de Convalescència entre la primavera i la tardor de 2012.

Ple del dia 23 de gener de 2012 (ordinari)

- «El català i el nou espai de comunicació: balanç i perspectives», per Josep Gifreu
- Presentació de l'informe de la Secció de Ciències i Tecnologia: Any Internacional de la Química
- Presentació de candidats a membres

Hi assisteixen seixanta-quatre membres i deu presidents de les societats filials.

Del seu informe, el president en destaca les activitats següents: la presentació del Pla Nacional de Lectura; la reunió ordinària del Consell de Direcció del TERMCAT; la commemoració del 25è aniversari del Consell Escolar de Catalunya; el lliurament dels premis de la 61a Nit de Santa Llúcia; la reunió del Patronat del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet; l'adhesió de l'IEC a les al·legacions al Projecte de llei de la funció pública del Govern de les Illes Balears —que reduirà la competència lingüística dels funcionaris balears; la reunió del Patronat del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, i la inauguració del centenari de la Societat Catalana de Biologia.

El president recorda el traspàs de l'escultor Salvador Alibau (el dia 22 de gener), i en glossa l'obra, tan relacionada amb l'Institut.

Josep Gifreu, membre de la Secció Filològica, pronuncia la ponència «El català i el nou espai de comunicació: balanç i perspectives».

David Serrat, president de la Secció de Ciències i Tecnologia, presenta l'informe de la mateixa Secció.

Pilar González Duarte, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, fa el balanç de la celebració de l'Any Internacional de la Química a l'IEC durant el 2011.

Josep-Enric Rebés, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenta la candidatura de Joan Egea Fernández a membre numerari de la mateixa Secció, document redactat per Encarna Roca.

Enric Argullol, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenta la candidatura de Carles Viver i Pi Sunyer a membre numerari de la mateixa Secció.

Ple del dia 27 de febrer de 2012 (ordinari)

- Votació de candidats a nous membres
- Presentació i aprovació, si escau, del pressupost de 2012
- Presentació de la semblança sobre Frederic Clascar, per Josep Massot
- Informe de la Secció de Ciències Biològiques, a càrrec de Francesc González i Sastre
- «Emergència de “nous” patògens: el cas de l'*Escherichia coli* O104 de la crisi del cogombre», a càrrec de Joan Jofre

Hi assisteixen seixanta-tres membres i vuit presidents de les societats filials.

Del seu informe, el president en destaca les activitats següents: la 86a Assemblea General de la Unió Acadèmica Internacional, a Delhi (Índia); la presentació del llibre *Les monedes de l'edat antiga a la península Ibèrica*; el lliurament dels Premis Nacionals de Recerca 2011; la visita a l'IEC de Lars Walloe, Roger Elliott i Dan Coates, president, tresorer i secretari executiu, respectivament, de l'Acadèmia Europaea; la presentació del *Primer rànquing de mitjans digitals en català*, al Palau de la Generalitat; la inauguració de l'exposició «El Carxe, territori de frontera», i el Dissabte de les Matemàtiques a l'Alt Empordà.

El president recorda el traspàs de Manuel de Solà-Morales (27 de febrer), fundador de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori, i fa arribar el condol a la família.

Pel que fa a la votació de candidats a nous membres, una vegada finalitzat l'escrutini dels vots, el secretari general anuncia els resultats. Els quatre candidats, Dolors Bramon i Planas, Joan Egea i Fernández, Jordi Casassas i Ymbert i Carles Viver i Pi Sunyer, passen a ser membres numeraris de l'IEC. Dolors Bramon i Jordi Casassas són adscrits a la Secció Històrico-Arqueològica, i Joan Egea i Carles Viver són adscrits a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

En l'apartat dedicat a la presentació del pressupost de l'any 2012, el vicepresident Joandomènec Ros recorda que la situació econòmica és delicada i que no s'han aprovat els pressupostos generals de l'Estat, amb la qual cosa encara no es coneix la partida provinent d'aquests pressupostos. Informa que el pressupost que avui es presenta a votació ha estat aprovat pel Consell Permanent, amb una reducció del 7,16 % respecte de l'any anterior, i enumera les mesures d'estalvi que s'han programat.

El secretari general anuncia el resultat de la votació, per la qual el pressupost de l'IEC per a l'any 2012 resta aprovat.

Josep Massot, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, presenta la semblança de Frederic Clascar (1873-1919), que fou membre de la Secció Filològica.

Francesc Gonzàlez i Sastre, president de la Secció de Ciències Biològiques, presenta l'informe de la mateixa Secció.

Seguidament, Joan Jofre i Torroella, membre de la Secció de Ciències Biològiques, presenta l'informe «Emergència de nous patògens».

En l'apartat dedicat als assumptes de la Secretaria General, el secretari general comunica que el nou president de la Societat Catalana de Tecnologia és Frederic Luque i Carrillo. Demana de ratificar l'acord 33.3 del Consell Permanent del 16 de febrer de 2012, pel qual Oriol Nel·lo substitueix Enric Lluch, que és suplent del representant de la Comissió de Delimitació Territorial del Departament de Governació i Relacions Institucionals, Josep M. Muntaner. L'acord és ratificat.

Ple del dia 26 de març de 2012 (ordinari)

- Adjudicació dels premis i les borses d'estudi corresponents al LXXXI Cartell
- Presentació i aprovació, si escau, de la liquidació del pressupost de 2011 i de l'informe d'auditoria

Hi assisteixen cinquanta-cinc membres i set presidents de les societats filials.

Del seu informe, el president en destaca les activitats següents: la reunió de la Comissió de Societats Filials, de la Comissió d'Investigació i del Consell Assessor de la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona; l'homenatge a la biòloga Lynn Margulis dins la celebració del Dia Internacional de la Dona; la presentació de l'anuari *Societat catalana 2011*; la conferència de Salvador Giner a la Universitat d'Alacant: «El futur del capitalisme: teories i realitats»; la commemoració dels vint anys de polítiques ambientals del Govern de la Generalitat de Catalunya; la inauguració del Centre de For-

mació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer de Figueres; la reunió del Jurat del Premi Euskadi d'Investigació, en què Salvador Giner prengué part convidat per la Direcció de Política Científica del Govern basc; la ponència inaugural de la vicepresidenta Mariàngela Vilallonga a les VI Jornades de Didàctica de les Llengües Clàssiques; la inauguració de l'exposició «Imaginary/BCN. La mirada matemàtica, les arts i el patrimoni»; l'acte d'homenatge a Oriol Riba i Arderiu, i l'homenatge a Teodor Llorente (1836-1911), en el centenari de la seva mort.

El secretari general llegeix la relació de guardonats amb els premis i les borses d'estudi corresponents al LXXXI Cartell, que és aprovada. (Vegeu el capítol VII, «Assessorament, promoció i difusió de la recerca».)

El gerent de l'IEC, Ramon Corbella, presenta la liquidació del pressupost corresponent a l'any 2011 i l'informe de l'auditoria, que són aprovats.

Ple del dia 14 de maig de 2012 (ordinari)

— Informe de la Secció Filològica

— Presentació del calendari de plens del curs 2012-2013

Hi assisteixen cinquanta-dos membres i set presidents de les societats filials.

Del seu informe, el president en destaca les activitats següents: la jornada commemorativa *Els 100 anys de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans*, al Centre d'Estudis Catalans de París, amb les conferències de Salvador Giner, Mariàngela Vilallonga, Isidor Marí i Carles Miralles; la reunió del Consell Interacadèmic de Catalunya; el lliurament de premis del Dictat en Català de Perpinyà; la sessió d'obertura de les Primeres Jornades sobre Gestió de la Informació Científica, organitzades per l'Observatori de la Recerca de l'IEC; la investidura d'Encarna Roca com a doctora *honoris causa* per la Universitat de Girona; l'acte de lliurament de la Creu de Sant Jordi 2012 a la Societat Catalana de Biologia; la lectura dels textos de Mercè Rodoreda i el passeig pel jardí Mercè Rodoreda, amb motiu de la Diada de Sant Jordi a l'IEC; la conferència «La llengua dels catalans: cultura, estat, nació», del conseller de Cultura Ferran Mascarell; la reunió dels presidents de les acadèmies catalanes; el lliurament de la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya a Antoni M. Badia i Margarit i a Josep M. Ainaud de Lasarte; l'acte de cloenda de l'Any de la Paraula Viva, centenari de la Secció Filològica, i de lliurament dels premis Pompeu Fabra i Robèrt Lafont de la Generalitat de Catalunya; la sessió d'investidura d'Aina Moll, membre de la Secció Filològica, com a doctora *honoris*

causa per la UOC; la presentació de l'estudi *El català, al 2011: capacitat d'atracció i llengua de consum als* media, elaborat per la Xarxa CRUSCAT de l'IEC; la festa de cloenda de l'Any de la Paraula Viva, centenari de la Secció Filològica, amb actuacions musicals d'arreu dels Països Catalans.

Isidor Marí, president de la Secció Filològica, presenta l'informe d'aquesta Secció, amb especial esment a les activitats organitzades amb motiu de l'Any de la Paraula Viva.

El president procedeix a la lectura del calendari de plens del curs 2012-2013.

El vicepresident Joandomènec Ros recorda les aportacions del Ministeri al pressupost de l'IEC: l'any 2010, 985.000 euros; l'any 2011, 976.000 euros, amb una retallada de l'1 %, i l'any 2012, 682.000 euros, amb una retallada final del 30 % respecte de 2010. Amb el darrer retall de 70.000 euros, l'IEC passa a rebre el mateix que les acadèmies basca i gallega (682.000 euros).

Ple del dia 4 de juny de 2012 (ordinari)

- Informe de la Presidència. Situació econòmica de l'IEC
- Informe de la Secció de Filosofia i Ciències Socials
- Presentació del programa de recerca: Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana, per Joaquim Rafel (director)

Hi assisteixen cinquanta-quatre membres i sis presidents de les societats filials.

Del seu informe, el president en destaca les activitats següents: l'acte de lliurament del Premi Euskadi d'Investigació a Ibon Sarasola, amb la presència del *lehendakari* del País Basc; la quarta sessió del fòrum Atri dels Gentils: «El diàleg de les veus: poesia i música a la Sagrada Família»; la inauguració de les Cinquenes Jornades Catalanes de Revistes Científiques, organitzades per l'IEC; la cloenda, a càrrec del secretari general, de la X Jornada de la Societat Catalana de Terminologia, dedicada als manlleus en la terminologia musical; la sessió plenària del Consell Escolar de Catalunya, en què es tractà de la situació difícil per a l'ensenyament a Catalunya i es comptà amb la compareixença de la consellera Rigau; el lliurament dels premis de les proves Cangur 2012, i la inauguració de la 9a Fira del Llibre Ebrenc.

Pel que fa a la situació econòmica de l'IEC, el vicepresident Joandomènec Ros confirma les previsions pressupostàries a la baixa que s'havien manifestat en plens anteriors i recorda que el Govern de la Generalitat ha anunciat una disminució de les subvencions a entitats. En espera de saber en quina mesura aquest anunci afectarà l'IEC, el

vicepresident confirma que es crearà un fons de reserva del 30% del pressupost per a afrontar possibles dificultats futures.

Josep González-Agàpito, president de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenta l'informe d'aquesta Secció.

Joaquim Rafel, director del programa de recerca Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana, en fa una presentació.

En l'apartat d'assumptes de la Secretaria General, el secretari general comunica que la Societat Catalana de Terminologia ha presentat unes modificacions als seus Estatuts, que foren aprovades pel Consell Permanent en la reunió del 31 de maig. El Ple ratifica aquest acord.

El secretari general informa que l'Institut iniciarà el mes de juliol un cicle de concerts al claustre en col·laboració amb el Museu de la Música, amb l'objectiu de recuperar la tradició musical de les acadèmies.

Ple del dia 2 de juliol de 2012 (ordinari)

- Situació econòmica de l'IEC: gestió dels fons econòmics de les societats filials
- Presentació, a càrrec de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori, del document conjunt sobre el projecte denominat *Eurovegas*
- Intervenció de Miquel Canals i Artigas, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia: «Com la circulació atmosfèrica influencia l'oceà profund»

Hi assisteixen quaranta-sis membres i set presidents de les societats filials.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca les activitats següents: l'esmorzar informatiu amb Jaume Torramadé i Ribas, president de la Diputació de Girona, organitzat per Fòrum Europa Tribuna Catalunya; la I Jornada Temàtica de la Xarxa CRUSCAT: «La sociolingüística de la variació en l'àmbit de la llengua catalana»; la reunió del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda; la reunió del Consell de Direcció del Centre de Recerca Matemàtica; l'acte de col·locació d'una placa commemorativa de Ramon Aramon i Serra a la Sala de la Presidència de l'IEC; la presentació del llibre *Selecta Ferran Sunyer i Balaguer*; el lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, atorgat per Òmnium Cultural, a Josep Massot i Muntaner; la presentació de les Actes del III Simposi Carles Riba, publicades per l'IEC; la reunió del Consell del Centre d'Estudis Catalans de la Universitat de París - La Sorbona; la reunió del Consell Supervisor de la Xarxa CRUSCAT; la cloenda del Tretzè Simposi de la Fundació La Marató de TV3, celebrat a l'IEC; la reu-

nió del Patronat de la Fundació Pau Casals; la presentació del número 100 de la revista de poesia *Reduccions*, organitzada per Eumogràfic, la Universitat de Vic i l'IEC; la presentació del Fòrum Impulsa 2012, organitzat per la Fundació Príncep de Girona, i la Conferència General del Consell Interuniversitari de Catalunya per a ratificar la pujada de taxes universitàries a partir del curs vinent.

El vicepresident Joandomènec Ros presenta la situació econòmica de l'IEC pel que fa a la gestió dels fons econòmics de les societats filials.

Albert Cortina, vicepresident de la SCOT, presenta en nom del president de la SCOT el document conjunt sobre el projecte denominat *Eurovegas*. (Vegeu el punt «Declaracions i adhesions institucionals» de l'apartat II.)

Els membres del Ple feliciten la SCOT per aquesta iniciativa.

En l'apartat d'afers de la Secretaria General, el secretari general notifica que s'han començat els tràmits per a incorporar al fons d'art de l'IEC la donació d'una col·lecció de vint-i-una il·lustracions del *Llibre de la ciència*, de Ramon Llull. També recorda que el cycle de concerts al claustre vol recuperar la tradició musical de les acadèmies de Barcelona i fa un resum del contingut dels quatre concerts previstos.

El president informa que, enguany, l'Onze de Setembre se celebrarà a l'IEC amb una jornada de portes obertes; una interpretació de «música alta», que és com es denominava abans la música exterior, de volum més fort, i una lectura de textos. Afegeix que no es farà l'ofrena oficial al monument de Rafel Casanova a causa de la desorganització i la pèrdua de dignitat que la presència de l'IEC en aquest acte ha experimentat en els darrers anys.

Alguns membres mostren la seva disconformitat amb aquesta decisió, ja que no han percebut tanta desorganització com explica el president.

El president anuncia que farà gestions perquè aquesta ofrena es pugui fer en bones condicions i, si hi ha garanties de millora, es replantejarà la decisió.

En el torn obert de paraules, Martí Teixidó demana de llegir una declaració de la Societat Catalana de Pedagogia respecte a la darrera sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya sobre l'ensenyament en llengua catalana.

El vicepresident Ros recorda que l'IEC darrerament ha fet declaracions en aquest mateix sentit i que s'ha pensat de fer-ne una que abasti totes les problemàtiques actuals en l'àmbit de l'ensenyament de la llengua catalana, arreu dels països de llengua i cultura catalanes. (Vegeu el punt «Declaracions i adhesions institucionals» de l'apartat II.)

El president felicita Encarna Roca, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, pel recent nomenament com a magistrada del Tribunal Constitucional.

Declaracions i adhesions institucionals

Durant el curs 2011-2012, l'Institut d'Estudis Catalans ha fet públiques les declaracions i adhesions institucionals següents:

Declaració arran de la sentència del Tribunal Constitucional sobre el model educatiu català

L' Institut d'Estudis Catalans, davant la sentència interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya que reclama al Govern de Catalunya la modificació del sistema educatiu actual, reitera amb tota contundència que aquest sistema:

— És l'establert amb àmplia majoria democràtica pel Parlament de Catalunya.

— És, tal com ha estat generalment reconegut per la comunitat educativa, pel poble català i pels experts, també a escala internacional, un model que garanteix plenament la competència lingüística en les dues llengües oficials, amb resultats de competència en llengua espanyola equivalents als dels territoris monolingües d'Espanya.

— És un model que s'ha acreditat al llarg de decennis com a fonamental i imprescindible per a la cohesió social, la convivència intercultural i lingüística i la igualtat d'oportunitats, objectius irrenunciables de la nostra societat.

L'Institut d'Estudis Catalans expressa amb fermesa el seu suport al manteniment i la millora del model educatiu actual de Catalunya i confia que els tribunals no cediran davant les pretensions forassenyades de provocar un conflicte de conseqüències previsiblement nefastes, tant per als alumnes com per a la societat en general, i per a la llengua catalana en particular.

Barcelona, 5 de setembre de 2011

Nota de suport de l'Institut d'Estudis Catalans al moviment per la llengua (Illes Balears)

L' Institut d'Estudis Catalans, conscient de les greus conseqüències que poden comportar per al futur de la llengua catalana les mesures legislatives anunciades pel govern actual de les Illes Balears, va assumir com a pròpies les al·legacions presentades per la Universitat de les Illes Balears contra l'avantprojecte de Llei de funció pública, ja

que significaria la ruptura indirecta del marc de convivència lingüística adoptat per unanimitat a l'inici de la transició democràtica. Al mateix temps, va expressar al Govern de les Balears la necessitat de tenir en compte la gran quantitat d'al·legacions presentades contra aquell avantprojecte per entitats i persones altament representatives de la societat balear.

Havent tingut coneixement de l'organització d'un ampli moviment per la llengua que exerceix en aquest mateix sentit el dret de petició, l'Institut d'Estudis Catalans expressa el seu suport a aquesta demanda, que compta amb l'adhesió de personalitats i entitats nombroses i representatives de sectors molt diversos de la societat de les Illes Balears, i confia que contribuirà a recuperar la sensatesa que ha de presidir el comportament de tots els governants i a evitar una fractura social que tindria conseqüències molt greus, no sols per al futur de la llengua pròpia i patrimonial de les Balears, sinó per a la convivència harmònica entre tots els ciutadans.

Barcelona / Illes Balears, 19 de març de 2012

Declaració de l'Institut d'Estudis Catalans davant l'anunci del Govern d'Aragó de derogar la Llei de llengües

L' Institut d'Estudis Catalans, assabentat de la intenció del Govern d'Aragó de derogar la Llei de llengües d'aquesta comunitat i del fet sorprenent que es denomini el català que es parla a la Franja amb el circumloqui «llengua aragonesa pròpia de l'àrea oriental de la comunitat autònoma», exposa les declaracions següents:

1. La comunitat acadèmica internacional sap que el català és la llengua parlada a la Catalunya del Nord, a l'Estat d'Andorra, al Principat de Catalunya, a la Franja, al País Valencià, a la comarca del Carxe, a les Illes Balears i a l'Alguer.

2. La Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries compromet les autoritats (articles 7.1.b i 7.1.e) a respectar l'àrea geogràfica de cada llengua i les relacions entre els territoris on es parla. El Comitè de Ministres del Consell d'Europa ha recomanat (el 2005 i el 2008) a l'Estat espanyol que apliqui un marc jurídic específic que protegeixi el català i l'aragonès de l'Aragó, usant exactament aquestes denominacions.

3. En conseqüència, l'Institut d'Estudis Catalans dona suport a la declaració que les entitats agrupades sota el nom d'Iniciativa Cultural de la Franja han fet sobre l'afer.

4. Així mateix, declara que, en cap cas, no es pot considerar autoritat lingüística externa a l'Aragó una entitat com l'IEC, que té atribucions sobre el conjunt dels territoris de llengua catalana i que compta entre els seus membres amb representants de la Franja.

Barcelona, 20 de juny de 2012

D'altra banda, les societats filials de l'IEC han emès, també, les declaracions següents:

Declaració de la Societat Catalana de Pedagogia en relació amb les bases científiques, pedagògiques i socials de l'escola catalana i la immersió lingüística

El poble de Catalunya viu, actualment, una situació de contacte de llengües excepcional, ja que hi són presents més de dos-cents seixanta idiomes, molts d'aquests també a les escoles. Així ho estan posant de manifest, entre d'altres, el Grup d'Antropologia Lingüística, el Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades (GELA), CIEMEN, Linguapax, Centre UNESCO de Catalunya, etcètera.

Des d'anys molt reculats, Catalunya i les altres terres de parla catalana han anat construint un pensament pedagògic propi —des de Ramon Llull fins a Alexandre Galí, passant per Joan Lluís Vives, Baldiri Reixac i Francesc Flos i Calcat, per esmentar-ne alguns cimbells només. Un pensament pedagògic en el qual es van basar les primeres experiències d'escola fetes en català en el primer terç del segle xx.

L'escola és la institució encarregada de l'ensenyament i de la introducció a la cultura universal i també a la pròpia del país, i, tot acomplint aquesta missió, contribueix a l'educació. És per això que és el servei més adequat per a suscitar en tothom actituds favorables a la convivència i a la cohesió social.

Des de la fi dels anys seixanta del segle xx, en plena prohibició de l'ensenyança de la llengua, es postula una escola en català per a tots els nois i les noies, com un projecte pedagògic però també, al mateix temps, social.

«L'escola d'un país ha de ser en la llengua d'aquest país i per a tots els infants, independentment de llur llengua familiar», s'asseverava des de la Delegació d'Ensenyament Català d'Òmnium Cultural (DEC). L'Escola de Mestres Rosa Sensat, a partir del 1970 i amb la relativa permissivitat governativa, va tractar el problema del tractament de la

llengua a l'escola impulsant que s'ofereís l'opció d'ensenyament en llengua catalana a les famílies, primer en grups separats que aprenien en català i en castellà, però ben aviat dins la mateixa aula per a evitar la divisió social, sistema molt costós per als mestres i poc eficaç per a l'alumnat de l'opció en llengua castellana.

Progressivament, les escoles van fer el pas a l'ensenyament en català per a tots els infants: «Aconseguir un bon ensenyament de les llengües catalana i castellana per a tots, l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament i de l'educació a l'escola i d'unitat civil dels fills d'autòctons i immigrants» (Marta Mata, *Perspectives*, núm. 1, UNESCO, 1985).

En una gran mesura, el model actual d'escola catalana en llengua i continguts vigent en el nostre sistema és fill, encara que sigui remotament, d'aquella proposta pedagògica, didàctica i social de la DEC en la qual a la segona meitat dels anys vuitanta van confluïr totes les escoles i tots els sectors professionals i socials. Va ser anys després, havent-se superat les incerteses inicials a la vista del progrés efectiu de tot l'alumnat en ambdues llengües, que van sorgir, mogudes per grups amb interessos aliens, algunes famílies que demanaven l'ensenyament en llengua castellana per als seus fills (1994 al Tarragonès).

L'Institut d'Estudis Catalans, acadèmia nacional de les ciències i les humanitats, ha aprovat diverses declaracions sobre la llengua catalana, entre les quals la de 1996, que tracta de la unitat de la llengua i afirma «[...] que en qüestions de llengua és convenient que l'acció política estigui d'acord amb el coneixement científic». En aquest sentit, la Societat Catalana de Pedagogia (SCP) fa pública la fonamentació pedagògica de l'ensenyament en llengua catalana, que és el més adequat per al desenvolupament personal i social de tots els infants i joves en els països on el català és llengua pròpia.

En la munió d'estudis de què ha estat objecte el model d'escola catalana en llengua i continguts per part dels estudiosos de les nostres universitats i de molts altres països, es constata inequívocament que els pressupòsits que el defineixen es troben en plena relació positiva amb el dret, la ciència, la pedagogia i la sociologia. Moltes, la major part, de les escoles de Catalunya i aquelles que poden dels altres països de parla catalana (sigui valencià o balear) apliquen la immersió lingüística com a mètode per a fer possible la incorporació de l'alumnat d'altra llengua que la catalana al model educatiu català en llengua i continguts. La SCP avala la immersió lingüística com un procediment per a ensenyar una llengua viva present a la societat a la qual no poden tenir accés determinats grups socials. D'aquesta manera, a l'escola se'ls posa en contacte, intens i precoç, amb aquesta llengua, la catalana, que per a ells és la segona apresada. La intenció és que aquesta llengua s'equipari en coneixement i ús a la seva pròpia familiar. Sempre hi queda garantit el coneixement

de les dues llengües oficials: el català i el castellà. Es tracta d'afegir un nou codi que desenvolupi una capacitat, de manera additiva, i no pas de substituir o de fer perdre la llengua inicial. Aquesta és i ha estat sempre la base de la immersió; cap mestre, dona o home, no ho ha oblidat mai i cap infant ha de renunciar a la seva llengua familiar, llengua de vincle afectiu, que arrela la seva més àmplia competència lingüística.

Un dret fonamental dels pobles és decidir lliurement el model educatiu que volen per a la formació dels seus ciutadans (Postman, 1996). El model educatiu ha d'atendre: el dret a l'educació en la llengua pròpia del país que ha d'estar garantida per a tots els ciutadans, el dret a la seva transmissió a la població immigrada que s'incorpora a la societat (Lambert, 1994: *Declaració universal dels drets lingüístics*, DUDL, 1996) i també el dret a la no-discriminació ni separació per raons de diversitat lingüística (Galí, 1931).

L'aval científic en psicolingüística i psicologia del model català d'educació, l'escola catalana en llengua i continguts amb immersió lingüística, és evident i fonamentat en els estudis fets per recercadors. De les nostres universitats: Miquel Siguan, Ignasi Vila, Joaquim Arnau, Josep M. Serra, F. Xavier Vila, Maria Forns, Joaquim Arenas, Josep M. Artigal, entre d'altres. De les universitats estrangeres es compta amb treballs de Wallace Lambert, Renzo Titone, William F. Mackey, Joshua Fishman, Jim Cummins, Christer Laurén, Claude Germain, Raymond LeBlanc i molts altres investigadors del màxim prestigi.

Els congressos d'educació bilingüe que han tingut lloc periòdicament durant més de tres dècades (Sitges, Vic, Barcelona i Girona) han servit per a contrastar el nostre model d'ensenyament i donar-lo a conèixer als investigadors d'arreu del món. Les reaccions de la comunitat científica internacional han estat sempre positives i hi han donat ple suport, ateses les evidències empíriques aportades. La neurobiologia sobre cervell i llenguatge ha fet importants descobertes en els darrers vint anys que avalen el model aplicat. Revistes com *Nature Neuroscience* (gener de 2000) o *Science* (octubre de 2009) demostren la localització de la parla i la comprensió en la petita àrea de Broca amb procediment d'electrofisiologia endocranial i fan palès que aquesta àrea del cervell pot realitzar tot el procés en mil·lèsimes de segon. Si un infant aprèn dues llengües alhora es localitzen l'una prop de l'altra i més allunyades si una s'ha après anys després. Així mateix, s'ha observat que llengües que comparteixen arrels semàntiques o regles de composició comunes tendeixen a estar localitzades pròximament. Els individus bilingües o plurilingües pensen directament en una o altra llengua intuïtivament i això és més difícil quan s'aprèn amb sistemes d'ensenyament més gramaticalitzats aplicats als adults. «El bilingüisme és bo. Fa el cervell més fort. És exercici per al cervell», explica la psicòloga Ellen Bialystok (*The New York Times*, maig de 2011).

La concreció del model l'ha de fer cada institució escolar en el marc normatiu legítim, que no pot establir de manera prefixada hores, activitats preceptives i formes d'agrupació de l'alumnat. Correspon que sigui cada escola en la seva totalitat i la direcció pedagògica qui analitzi la realitat sociocultural i lingüística de l'alumnat, elabori el projecte lingüístic propi, prengui les decisions organitzatives segons els recursos humans i materials, detecti els recursos que li són necessaris, comprovi la funcionalitat i l'eficàcia i doni compte dels seus resultats. Els fonaments pedagògics del sistema escolar amb el model d'escola catalana en llengua i continguts contribueixen a formar ciutadans integrats a la societat i arrelats al país on viuen (Joan Bardina, 1906; Eladi Homs, 1913; Alexandre Galí, 1922; Andrew Cohen i Merrill Swain, 1976) i a practicar una educació que, relacionada amb el medi, consideri el que és l'infant per a desenvolupar les seves capacitats i fer-li conèixer el país, estimar-lo per a transformar-lo positivament (Francesc Flos i Calcat, 1922; Artur Martorell, 1932) i així educar un poble, ja que l'escola, en la seva pràctica docent, ha d'ajudar a transformar la societat (Eugeni d'Ors, 1917; Alexandre Galí, 1922; Joan Triadú, 2008).

Considerant l'escola catalana com un projecte de formació de ciutadans, a partir dels fonaments sociològics, és escaient donar a tots els nois i les noies els mateixos instruments per a poder desenvolupar-se amb les mateixes condicions, no fent de la llengua cap instrument de discriminació ni de separació. I així es pot afavorir la integració de tots els infants i joves de Catalunya en una mateixa comunitat com una voluntat global de país i per a una comesa primordial de l'escola: ajudar a construir un sol poble que ha de tenir per vincle més sensible la llengua (Kathryn Woolard, 1998; Margarida Muset, 2008; Fèlix Martí, 2011).

En conclusió, la SCP —amb independència de les opcions polítiques i de les interpretacions jurídiques que periòdicament han estat presents en el debat públic— afirma que el model d'escola catalana i l'ensenyament de llengües que practica garanteixen l'aprenentatge de les llengües oficials a tots els joves ciutadans de Catalunya, potencien la competència per a l'aprenentatge de llengües estrangeres i, alhora, promouen el màxim desenvolupament personal i social. Per les mateixes raons, la SCP expressa el seu suport als models lingüístics equivalents que propugna la comunitat educativa als altres països de llengua catalana.

Barcelona, 5 d'octubre de 2011

Document conjunt de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori de l'IEC i altres associacions sobre el projecte denominat Eurovegas

Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya (AAUC), Agrupació Catalana de Tècnics Urbanistes (AETU-ACTU) i Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT)

Des de fa un cert temps han anat apareixent en diversos mitjans de comunicació, tant escrits com audiovisuals, notícies sobre un denominat projecte Eurovegas, promogut per l'empresa Las Vegas Sands Corp., respecte del qual s'ha establert una pugna entre Barcelona i Madrid, amb el suport de les respectives institucions autonòmiques.

El projecte sembla que consistirà a construir un gran complex turístic amb hotels, restaurants, casinos, sales de joc i sales de festa i convencions. S'especula amb una superfície d'implantació d'unes 800 hectàrees, desenvolupades per fases.

A Catalunya, segons els mitjans de comunicació, hi ha diverses possibles ubicacions que el Govern de la Generalitat hauria ofert al promotor. Una de les ubicacions possibles més comentades ha estat el Baix Llobregat. En concret, en el delta, al voltant de l'aeroport del Prat. Actualment, aquests terrenys del delta del Llobregat estan classificats de sòl no urbanitzable i qualificats, majoritàriament, pel vigent Pla General Metropolità (PGM-1976), de terreny rústic protegit de valor agrícola, clau 24. Segons el Pla Territorial Metropolità de Barcelona (PTMB), aprovat definitivament l'abril de 2010, els terrenys on s'especula amb més insistència d'ubicar Eurovegas estan dins la categoria d'espais de protecció especial pel seu interès natural i/o agrari del Sistema d'Espais Oberts.

Aquests terrenys formen part del Parc Agrari del Baix Llobregat (2.938 ha), gestionat per un Consorci creat l'any 1998. Els seus objectius, entre d'altres, són preservar i promocionar els usos agrícoles i el seu entorn natural i paisatgístic, com una inversió de futur que contribueix a la millora de la qualitat de vida de la ciutadania. La superfície que ocuparia Eurovegas representaria, en aquesta opció hipotètica de localització, un 27 % de la superfície actual del Parc Agrari.

Davant del desconeixement del projecte amb detall i de la seva localització concreta, davant de la manca d'informació oficial sobre aquest tema i davant les possibles repercussions de la ubicació del denominat projecte Eurovegas a Catalunya, les tres organitzacions professionals d'urbanistes i disciplines territorials —Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya (AAUC), Agrupació Catalana de Tècnics Urbanistes (AETU-ACTU) i Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT)— formulen les reflexions, els plantejaments i les determinacions conjuntes següents:

COMPARTIM:

— Que el moment actual de greu i profunda crisi econòmica aconsella més que mai una correcta i racional planificació del nostre entorn.

— L'interès per l'ordenació territorial, per l'urbanisme i per la gestió responsable del paisatge, a partir d'una mirada interdisciplinària que integra lectures i visions diverses, com les que han fet possible la redacció del present document conjunt de les tres entitats professionals.

— El valor i el reconeixement d'una cultura catalana envers l'ordenació i planificació territorial i urbanística, que ha fet que el nostre ordenament jurídic i les nostres polítiques de planificació territorial i d'intervenció en el paisatge siguin un referent reconegut i valorat en el conjunt de l'Estat espanyol i de la Unió Europea.

— Que, 25 anys després, considerem plenament vigent la Declaració Brundtland de 1987, que definia el desenvolupament sostenible com «aquell que satisfà les necessitats del present sense comprometre els recursos de les futures generacions». Aquest principi es fonamenta en tres pilars: l'econòmic, el social i l'ambiental.

— El que propugna la nostra legislació sobre l'urbanisme sostenible. Un model d'urbanització que promou: 1) La compacitat física dels assentaments, contra dispersió i desconexió. 2) La complexitat funcional, contra especialització d'usos i activitats. 3) La cohesió social, contra segregació.

— L'interès en el sector del turisme de qualitat com un valor afegit a l'acció de l'urbanisme, l'ordenació del nostre territori i la valorització del paisatge (en el sentit que recull el Conveni Europeu del Paisatge de 2000), on algunes actuacions de baixa qualitat i turisme massiu han malmès una part important del nostre país.

— La preocupació per l'abast dels procediments d'excepcionalitat en l'ordenació del territori i el planejament urbanístic, sota l'empара de situacions de singularitat.

DEFENSEM:

— L'interès públic preferent de les actuacions urbanístiques i territorials.

— Els processos participatius en el planejament territorial i urbanístic com a principi fonamental de la seva legitimitat democràtica.

— La màxima transparència i lleialtat institucional en les actuacions territorials i urbanístiques.

— El procés d'avaluació ambiental estratègica de plans i programes, per tal d'establir la idoneïtat o no de la implantació, la capacitat o no del territori per acollir-la i la disponibilitat o no dels recursos necessaris, i, si és el cas, la integració de criteris ambientals i paisatgístics en els projectes que els desenvolupin.

— L'existència i el valor dels espais oberts (espais amb valors naturals i rurals) a prop de concentracions urbanes i l'agricultura periurbana, especialment al delta del Llobregat.

— Els objectius principals fixats per la matriu d'espais oberts interconnectats en el vigent Pla Territorial Metropolità de Barcelona, que vol:

- Garantir la diversitat del territori i preservar-ne la matriu biofísica.
- Protegir els espais amb valors naturals, tant de composició com funcionals, i els rurals i agraris de proximitat com a components de l'ordenació del territori.
- Preservar el paisatge com a valor social i actiu econòmic del territori.
- Moderar el consum de sòl.
- Els valors ètics i socials que aporten les disciplines territorials en el seu conjunt, la pràctica de l'urbanisme i l'ordenació del territori.

PREGUNTEM:

— QUÈ? En què consistiria el projecte d'Eurovegas, quines edificabilitats desenvoluparia, quin programa funcional executaria, quina dimensió en termes de superfície tindria, quines infraestructures comportaria, quins consums de recursos es preveurien, quin nivell d'emissions del complex i quines fonts energètiques s'utilitzarien.

— COM? Com es justificaria l'interès públic de l'actuació, com encaixaria la proposta en el model territorial existent, com es garantiria la lleialtat institucional entre el Govern de la Generalitat i els ajuntaments en la presa de decisions, com s'integraria la participació ciutadana en tot aquest procés, com es realitzaria l'avaluació ambiental de tota l'actuació, com s'avaluaria la mobilitat que una actuació d'aquest ordre pot arribar a generar, amb quins mecanismes jurídics es desenvoluparia l'actuació.

— QUAN? En quines fases s'executaria, en quin moment estaria prevista la informació del projecte als ajuntaments afectats i als ciutadans, quant temps requeriria la tramitació d'un projecte d'aquesta magnitud.

— ON? En quins indrets de Catalunya fins ara s'han ofert alternatives, sota quins principis o criteris s'han analitzat i proposat aquests territoris i no uns altres.

En espera de més informació del Govern de la Generalitat de Catalunya sobre el projecte denominat Eurovegas, les tres organitzacions professionals catalanes d'urbanistes i disciplines territorials mitjançant aquest document conjunt volem, en primer lloc, expressar la nostra perplexitat sobre el procediment seguit fins ara en aquest tema; en segon lloc, manifestar la nostra defensa de la legitimitat de l'ordenament jurídic i el planejament territorial i urbanístic vigent, i, finalment, donar un toc d'alerta sobre el valor de precedent que aquest procediment d'excepcionalitat suposaria en el tractament de les singularitats

en l'ordenació del territori i que fins ara, amb aquest abast i escala, resulta inèdit a Catalunya.

Barcelona, 1 de juny de 2012

Declaració de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics de l'IEC arran de la sentència del Tribunal Suprem

Davant la situació juridicopolítica creada per la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2010 i els efectes de les sentències dictades per la secció cinquena de la sala contenciosa administrativa del Tribunal de Justícia de Catalunya (TSJC), del 23 de maig de 2012, sobre l'ordenança d'ús de la llengua catalana de l'Ajuntament de Barcelona i sobre el sistema lingüístic a l'ensenyament, i la darrera sentència del Tribunal Suprem, del 12 de juny de 2012, que anul·la diversos articles del decret del segon cicle d'ensenyament infantil, volem manifestar la més gran repulsa i la nostra denúncia a la situació jurídica i política en què es troba Catalunya, especialment pel menyspreu de la llengua catalana com a llengua oficial i pròpia del nostre país. Tot i que el Parlament de Catalunya l'ha proclamada i legislada, és ignorada i combatuda constantment per les institucions polítiques i pels tribunals de l'Estat.

Amb la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut de 2006, es va produir un trencament gravíssim dels principis més elementals de la divisió de poders —i, per tant, el respecte institucional—, de la sobirania de la voluntat popular expressada en referèndum vinculant i de les facultats dels òrgans legislatius.

Des de la transició i el restabliment del Parlament s'ha anat bastint un sistema jurídic de la llengua catalana basat en la doble oficialitat, la condició del català com a llengua pròpia del país i, per tant, d'ús preferent i normal de les institucions catalanes, de la mateixa manera que l'Estat té per llengua preferent d'ús la llengua espanyola. En l'ensenyament, l'aplicació de la immersió lingüística en català inclou una presència suficient de la llengua espanyola per a assolir una formació suficient de l'alumnat en les dues llengües oficials. Aquests principis van ser desballestats il·legítimament pel Tribunal Constitucional en una resolució que va representar un veritable trencament institucional. Es va escometre un fort atac a l'ordenament jurídic del català basat en la integració i en la convivència cívica, contrària als sistemes segregacionistes i d'exclusió del dret dels nuinguts d'altres països a rebre l'ensenyament en català, a què condueix la doctrina

constitucional i, en especial, les sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) i la sentència recent del Tribunal Suprem.

Catalunya s'ha vist immersa des de llavors en una situació constant d'excepcionalitat en què les lleis i els reglaments aprovats democràticament són ignorats o bé anul·lats a la conveniència dels tribunals, en funció de l'aplicació de principis jurídics i polítiques alienes a la realitat social i a la voluntat popular del país, tal com es pot veure en aquestes sentències. No correspon als tribunals decidir quina política lingüística s'ha d'aplicar a Catalunya ni disminuir la condició d'oficial de la llengua catalana despullant-la dels drets i deures; això es produeix envers la ciutadania, com és el deure de coneixement, que sí que defensen per a la llengua espanyola.

Ens trobem davant una situació d'excepció política i judicial permanent, perquè no es respecta el principi de legalitat de les normes del Parlament i les institucions catalanes. La situació comporta un afebliment de la qualitat democràtica a Catalunya, ja que se li neguen els drets que com a poble li reconeix el Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics de les Nacions Unides, signat per l'Estat espanyol.

Tot estat de dret i tot sistema jurídic necessiten unes institucions judicials arrelades al país que interpretin les lleis en funció de les lleis pròpies i la realitat política i social d'aquest país. Per això, l'Estatut va preveure un tribunal superior que seria el màxim òrgan decisor en l'àmbit civil i administratiu. Si bé en l'àmbit civil s'ha complert la previsió, no s'ha fet en l'administratiu, on intervenen el Tribunal Suprem i la mateixa secció cinquena de la sala contenciosa del TSJC, fet que demostra una voluntat d'intervenir políticament a Catalunya, la qual cosa no els pertoca.

Una prova del desconeixement de la situació de la llengua catalana per part del TSJC és el fet que les resolucions es fonamenten en la consideració que la llengua ha assolit una situació de normalitat, la qual cosa no és certa i, per això, les sentències referents a l'escola poden crear un dany irreparable en el sistema d'immersió que garanteix una integració dels infants i joves del sistema escolar i el coneixement de les dues llengües oficials.

Les sentències contenen conceptes usats erròniament com el de *bilingüisme* i *co-oficialitat*, quan el definidor del sistema és el concepte de *doble oficialitat*. També diuen que l'Estat no ha regulat pràcticament l'ús de la llengua espanyola, cosa totalment incerta, quan hi ha centenars de lleis i reglaments que imposen la utilització de la llengua espanyola i que obvien totalment l'ús de les altres llengües oficials. El president del Parlament Europeu va manifestar recentment, que si el català no assoleix els nivells d'oficialitat en les institucions europees és perquè l'Estat espanyol ho impedeix.

No és admissible que Catalunya visqui en una situació de constant excepcionalitat democràtica per la manca d'unes institucions judicials arrelades al país, els drets col·lectius i les llibertats dels ciutadans. S'ha de posar fi a aquesta situació de manca de llibertat i de respecte a la voluntat popular lliurement expressada. La garantia de la justícia es basa en la independència dels tribunals, però cal també que a Catalunya hi hagi un sistema judicial adaptat a la realitat i als anhels del país que sigui tributari del sistema jurídic construït lliurement per la voluntat popular, que és necessari perquè hi hagi una veritable democràcia i respecte a l'estat de dret. Sense arrelament al país i a la societat, no hi ha justícia.

La Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ) no pot acceptar que no es respecti la plena condició jurídica de la llengua catalana com a llengua oficial i pròpia de Catalunya, de la qual es deriva una plena eficàcia jurídica de l'ús, un dret dels ciutadans d'usarla i un deure de coneixement general.

No correspon a ningú més que a les institucions catalanes decidir el marc jurídic del català i les polítiques d'ús i de foment de la normalització en tots els àmbits socials i, especialment, en l'ensenyament.

Aquests fets plantegen, també, la necessitat que Catalunya disposi d'un sistema judicial propi adaptat a la realitat i a les necessitats socials, com el que va tenir en el període republicà amb el Tribunal de Cassació i les competències de la Generalitat en l'organització dels tribunals.

Barcelona, 27 de juny de 2012

Els membres

Nous membres

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Membres numeraris

Dolors Bramon i Planas

Dolors Bramon i Planas, nascuda a Banyoles el 31 de desembre de 1943, estudià a la Universitat de Barcelona (UB), on fou deixeble de Joan Vernet, membre de l'Institut, del qual va presentar la necrològica recentment en el Ple.

Tot just llicenciada amb premi extraordinari el 1969, Dolors Bramon fou redactora de la gran majoria d'articles sobre el món semític a la *Gran enciclopèdia catalana* i coordinà les col·laboracions externes dins d'aquest àmbit.

Ha obtingut dues vegades el Premi d'Assaig Joan Fuster dels Premis Octubre. La primera, el 1976, amb el treball col·lectiu *Raons d'identitat del País Valencià*. La seva aportació, «Una llengua, dues llengües, tres llengües», tracta la parla dels andalusins valencians: un dialecte de l'àrab, evidentment! La seva publicació obligà a un canvi de tàctica dels qui defensaven —sense raó— que el valencià era la llengua que haurien parlat els mossàrabs i els moros del País. La segona vegada (1981), el va guanyar amb l'obra *Contra moros i jueus*, on estudia les discriminacions sofertes per les minories religioses al regne de València. Ha estat traduïda al castellà (Península, 1986) i a l'àrab pel Ministeri de Cultura d'Egipte (2005). De fet, un dels seus camps d'estudi són encara les minories religioses a la Corona Catalanoaragonesa i, enguany, ha pres part activa

en els diversos congressos de commemoració de l'expulsió dels moriscos que s'han celebrat.

L'any 1984 defensà la seva primera tesi doctoral destinada a comparar el text àrab del geògraf andalusí al-Zuhrî amb una traducció castellana del segle XIV. En paraules del doctor Vernet quan proposà la senyora Bramon com a membre corresponent d'aquest Institut, l'any 1996, «es tracta d'una obra de gran erudició i que aporta nous detalls als fins llavors coneguts sobre els mètodes utilitzats pels traductors medievals. A més, dóna a conèixer determinats episodis de la nostra vida cultural del segle XII i una sèrie de llegendes i idees etnològiques llavors en voga». Tal com el mateix Vernet va concloure en el pròleg a la seva publicació, l'autora «va resoldre amb enginy, geni i saber les dificultats de la seva recerca».

De fet, la seva segona tesi, dirigida pel doctor Manuel Riu i defensada a la Facultat de Geografia i Història, també amb premi extraordinari (1999), fou la resposta a un encàrrec d'aquest Institut: la continuació de les cròniques àrabs estudiades per Millàs i que, amb el títol *De quan érem o no musulmans. Textos del 713 al 1010 (continuació de l'obra de J. M. Millàs i Vallicrosa)*, fou coeditada per aquesta institució l'any 2000 i amb segona edició dos anys després. Amb l'estudi de 494 nous fragments a afegir als 131 exhumats per Millàs, aquesta obra marca un abans i un després en el coneixement del passat islàmic de les terres que avui configuren Catalunya i resulta d'obligada consulta per al període altmedieval català.

Molt notable ha estat també la seva tasca com a filòloga en l'estudi dels manlleus de l'àrab en les llengües hispàniques, sobretot en el català, camp en què col·labora amb l'Oficina d'Onomàstica i amb les Oficines Lexicogràfiques de l'IEC i amb el TERMCAT des de l'any 2002. Pel seu treball sobre arabismes ha rebut el XXIV Premi a la Normalització Lingüística concedit per l'Ateneu Cultural de Girona (2010).

La doctora Bramon ha demostrat estar especialment preparada per a l'estudi dels temes que fan referència a la història política, social i econòmica dels musulmans. Així ho palesen les seves nombroses i valuoses publicacions sobre l'islam andalusí i sobre mudèjars i moriscos. També s'ha ocupat eficientment de la història dels jueus medievals. Territorialment, la seva recerca abasta totes les terres avui de llengua catalana, llevat de l'Alguer.

Un altre vessant important de la candidata és el del seu ampli treball sobre l'islam com a religió. Són molt conegudes, entre d'altres, les seves obres *Obertura a l'islam* (2001 i 2002) i *Ser dona i musulmana* (2007 i 2008), ambdues prologades per Antoni Matabosch i traduïdes al castellà, amb pròleg de Vernet, la primera (Crítica 2002 i 2009) i del teòleg Juan José Tamayo, la segona (Bellaterra, 2009). Assenyalo, també, el seu treball com a experta en islam en la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* (2007) i la seva

reiterada participació en actes organitzats tant per centres religiosos catòlics i musulmans com laics.

Des de 1987 és professora titular del Departament de Filologia Semítica de la UB i de l'Institut Superior de Ciències Religioses des de l'any 2004, i ha fet nombrosos cursos —monogràfics, d'estiu, de doctorat i de màster— sobre temes no previstos en els plans d'estudi en diverses universitats, fundacions i institucions nacionals i estrangeres. És de remarcar que la seva participació ha estat sol·licitada per totes les universitats catalanes i valencianes i la de les Illes Balears.

Destaco, finalment, que al marge de la seva dedicació a la universitat en els àmbits d'ensenyament i de recerca, ha pres part activa i compromesa en la vida intel·lectual dels Països Catalans.

La Secció Històrico-Arqueològica i, en general, l'Institut d'Estudis Catalans necessiten una especialista en el món islàmic i per això hem pensat en Dolors Bramon. La nostra Secció ja li ha donat majoritàriament el seu vot. Us demano que també li doneu el vostre quan es faci la votació.

Text escrit per M. Teresa Ferrer i Mallol, llegit per Albert Balcells en el Ple del dia 19 de desembre de 2011

Jordi Casassas i Ymbert

Jordi Casassas va néixer el 1948 a Barcelona. Estudià a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, on és catedràtic d'història contemporània i té sis trams de recerca, que és el nombre més alt que es pot obtenir. Va començar a la Universitat de Barcelona com a professor encarregat de curs el 1974. Esdevingué professor titular el 1984 i accedí a la condició de catedràtic el 1990.

Va presentar la seva tesi doctoral el 1977 a la Universitat de Barcelona amb la màxima qualificació. Amb aquesta tesi comença una línia d'investigació que ampliarà i diversificarà en el futur, però que ja no abandonarà: l'estudi de la implicació cívica dels intel·lectuals a la Catalunya contemporània, d'aquells que ell ha denominat «intel·lectuals professionals», els *civil servants* d'un estat regional català. El 1978 ja va oferir un resum de la seva tesi a la revista *Recerques* i el 1980 Curial va publicar-la amb el títol *Jaume Bofill i Mates, 1878-1933: l'adscripció social i l'evolució política*. L'any anterior havia publicat i analitzat a la prestigiosa col·lecció «Antologia Catalana» d'Edicions 62 un text cabdal de Bofill i Mates: *Prat de la Riba i la cultura catalana*.

El 1983 Jordi Casassas va ser un animador entusiasta d'una gran empresa, patrocinada per la Diputació de Barcelona i editada per La Magrana: la «Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català». Forma part del comitè directiu de la col·lecció, en la qual Jordi Casassas prologà i edità tres obres. Fou qui hi va publicar més dels membres del consell directiu de la «Biblioteca». Així tingué cura de l'edició, el 1983, de *L'altra concòrdia i altres textos* de Bofill i Mates; del llibre *Una política catalana i altres escrits*, del mateix autor, l'any 1986; d'un recull de textos de Francesc Cambó amb el títol *El catalanisme regeneracionista* (1990), i, finalment, prologà i edità *La nacionalitat catalana* d'Enric Prat de la Riba, el 1992. El 1993, amb trenta-dos títols publicats, la Diputació de Barcelona deixà d'interessar-se per la col·lecció i aquesta restà interrompuda. Avui continua sent una contribució cabdal a la història del pensament polític català i és de consulta obligada.

El 1986, Jordi Casassas publicà un dels seus llibres individuals més importants: *L'Ateneu Barcelonès. Dels seus orígens als nostres dies*. Vint anys més tard dirigiria, com a màxim especialista en el tema, una nova obra col·lectiva sobre la institució: *L'Ateneu i Barcelona, un segle i mig d'acció cultural*.

El 1990 apareix un llibre de Jordi Casassas que resulta fonamental per a entendre el passat del catalanisme abans dels seus primers èxits electorals: *Entre Escil·la i Caribdis: el catalanisme i la Catalunya conservadora de la segona meitat del segle XIX*. Fou editat per La Magrana.

Al marge de les obres ja esmentades, publicà un recull documental sobre la dictadura de Primo de Rivera a l'editorial Anthropos, el 1983. Amb altres autors com Josep Termes, contribuï al llibre *El nacionalisme com a ideologia*. Tres anys després, fou coautor amb Termes de l'obra *El futur del catalanisme*. Tots dos llibres foren editats per Proa.

Al llarg dels anys noranta, Jordi Casassas fou requerit per dirigir diverses obres col·lectives com ara el volum vuitè d'*Història, política, societat i cultura dels Països Catalans*, una publicació d'Enciclopèdia Catalana. D'aquesta obra ell dirigí la part de-

dicada al període 1900-1930. Un altre llibre col·lectiu que programà i dirigí fou *Els intel·lectuals i el poder a Catalunya, 1808-1975, materials per a un assaig d'història cultural del món català contemporani*. En aquesta obra Casassas apareixia rodejat de dotze autors més. A la major part d'ells els havia dirigit la tesi doctoral i formen part de l'extens nucli que gira entorn de Jordi Casassas: el Grup d'Estudis d'Història de la Cultura i dels Intel·lectuals (GEHCI). Aquest grup no sols organitza trobades regulars i debats, sinó que el 1998 donà lloc a l'aparició d'una revista que ja té catorze números, cada vegada més extensos, i es diu *Cercles, revista d'història cultural*. L'edita la Universitat de Barcelona.

Des de 1998, Casassas ha promogut l'intercanvi i la història comparada per mitjà de la Xarxa Mediterrània d'Història Cultural, amb catorze sessions de treball celebrades fins a 2011, amb la participació d'historiadors italians, francesos i grecs. En aquests simposis, sempre referits a la globalitat de l'àrea mediterrània europea durant els segles XIX i XX, s'han tractat temes com ara la confrontació entre democràcia i dictadura, la identitat nacional, les elits culturals i la modernització política, el paper de la premsa en la modernització cultural, i els intel·lectuals i les dictadures, entre d'altres.

El 2001, Casassas és requerit per la Generalitat com a comissari i guionista de l'exposició itinerant «Catalunya, terra d'acollida», que sortí de Barcelona cap a Madrid, Valladolid, Santiago de Compostel·la, Badajoz, Sevilla i Las Palmas de Gran Canaria, en un esforç per a donar una imatge positiva i no deformada de Catalunya a la resta d'Espanya i també als ciutadans del mateix Principat. L'aposta per una visió oberta del catalanisme, basada en la història recent, hi és ben present. Relacionat amb aquest esforç, Casassas publica, el 2006, el llibre *Cataluña y la España plural. Discursos políticos*, que recull textos de 1901 a 1991.

El 2003 apareix un altre llibre de gran interès, que fou resultat d'una altra exposició de la qual Casassas va ser responsable. Ens referim a *Josep Tarradellas o la reivindicació de la memòria*. Aquest mateix any apareix una obra col·lectiva de gran transcendència i de la qual ell és codirector: el *Diccionari d'historiografia catalana*. Molt relacionat amb el treball de Jordi Casassas a l'arxiu Tarradellas de Poblet hi ha el fet que hagi prologat l'edició d'una font de gran valor, apareguda en dos volums: *Crònica de la Guerra Civil a Catalunya. Crònica diària de la Generalitat de Catalunya*, editada per Dau el 2009.

Si dins la difusió exterior de la identitat catalana Casassas publica a París l'any 2004 *Le nationalisme catalan*, a l'interior, l'any abans havia estat l'autor de la darrera part del darrer volum de la *Història de la Generalitat i dels seus presidents*, publicada per Enciclopèdia Catalana.

El 2004, Jordi Casassas mereix el Premi Ramon Trias Fargas pel llibre *El temps de la nació. Estudis sobre el problema de les identitats*.

Cal remarcar que Jordi Casassas no sols és un investigador infatigable i un promotor d'obres col·lectives, sinó que també té dots eminents per a la gestió acadèmica. Entre els anys 1999 i 2005, amb dos mandats consecutius, va dirigir el Departament d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona. Amb tacte i eficàcia donà resposta als problemes que es plantejaven en un departament tan nombrós i heterogeni com aquell.

Cal fer esment dels darrers llibres de Jordi Casassas. Amb Francisco Gracia i Josep M. Fullola escrigué la part dedicada a la restauració vuitcentista de la Universitat de Barcelona fins al 1931, dins el llibre de l'exposició «La Universitat de Barcelona. Libertas perfundet omnia luce», que tingué lloc el 2008. L'any següent surt a la llum un altre dels llibres col·lectius promoguts per Casassas: *Les identitats a la Catalunya contemporània*. I, finalment, l'editorial Afers li publica el mateix any el llibre individual potser més ric en idees originals de Jordi Casassas, una obra que és a la vegada fruit de la recerca d'arxiu i de la síntesi interpretativa: *La fàbrica de les idees: política i cultura a la Catalunya del segle XX*. És una obra de maduresa en què Casassas exerceix no sols d'historiador sinó d'intel·lectual compromès amb els problemes de la seva societat per sobre de partidismes i prejudicis i preocupat pel futur del seu país.

Seria inacabable esmentar tots els capítols de llibres, articles científics i ponències de congressos de Jordi Casassas. Però no voldríem oblidar dos llibres, alhora de recerca i síntesi, que no formen part de les seves línies predominants d'investigació i que donen idea de la seva capacitat per a abordar els temes més diversos: *La Companyia Transatlàntica* (1987), escrit amb Santiago Riera i Tuèbols, i la *Història de la Federació Catalana de Caixes d'Estalvi* (2008), de la qual és autor únic.

Pel que fa a l'IEC, convé recordar que Jordi Casassas ha participat en activitats rellevants de l'Institut. Així fou un dels redactors del primer report de la recerca en Història a Catalunya i presentà sengles ponències en el simposi *Puig i Cadafalch i la Catalunya contemporània* (2001) i en el dedicat a *Història de la historiografia catalana* (2003).

Si Jordi Casassas i Ymbert és proposat com a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans és pels seus mèrits científics i no per la seva nissaga. Però resultaria estrany no esmentar aquí que és fill del geògraf i membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans Lluís Casassas i Simó, mort prematurament el 1992, que Jordi Casassas és també nebot del desaparegut Enric Casassas, que fou president de l'IEC, i també d'Oriol Casassas i Simó, membre actiu i destacat de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC. Això no constitueix cap mèrit, però incrementa la confiança en el fet que Jordi Casassas coneix i

estima l'IEC, s'identifica amb els seus objectius i en serà membre actiu i no passiu, si és votat per a accedir a aquesta condició. Jordi Casassas ocupa un lloc molt eminent en la historiografia catalana actual en l'especialitat contemporanista i convindria molt comptar amb ell en la nostra corporació.

Text llegit per Albert Balcells i González en el Ple del dia 19 de desembre de 2011

SECCIÓ DE FILOSOFIA I CIÈNCIES SOCIALS

Membres numeraris

Joan Egea i Fernández

Joan Egea és un gran jurista. És un home que s'ha fet ell mateix, perquè sense tenir cap relació familiar en els àmbits jurídics i universitari, ha arribat a ocupar un lloc important pels seus mèrits. Ha fet certa l'exigència constitucional del principi de mèrits i capacitat.

El professor Egea ha portat endavant una important carrera acadèmica que no ha estat aliena a l'ocupació de càrrecs d'influència en aquest país. Avui em correspon fer la seva presentació per a esdevenir membre numerari de l'IEC.

El professor Joan Egea i Fernández va néixer a Olesa de Montserrat el 1951. Es va llicenciar a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona (UB) l'any 1976 i hi va obtenir el doctorat l'any 1981, amb una tesi sobre els heretaments, que va merèixer el premi extraordinari de doctorat. Si bé la tesi com a tal no s'ha publicat, tothom en el nostre món

sap que les solucions recents del Codi civil de Catalunya s'hi inspiren de manera notòria. La seva tesi s'insereix en els treballs que en aquell moment s'estaven duent a terme a la Facultat de Dret de la UB, on es va iniciar a partir de l'aprovació de la Compilació, el tractament doctrinal modern del dret civil de Catalunya. Joan Egea forma part de la segona generació de juristes de dret civil català, dins d'un grup d'alta qualitat acadèmica.

Va ser professor de la UB des de 1976 fins a 1991 i va efectuar les oposicions de catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), càrrec que ocupa en aquest moment. Va ser degà de la Facultat de Dret de la UPF des de 1994 fins a 2000. Abans havia estat secretari de la Facultat de Dret de la UB i vicedegà de la UPF. Ha format part de comissions per a l'avaluació de projectes de recerca, tant a Catalunya (AGAUR) com en el Ministeri d'Educació i Ciència (ANEP) i en el de Ciència i Tecnologia. Ha dirigit projectes d'investigació coordinats i individuals, i també projectes conjunts amb la Universitat de Bolonya; ha participat en diverses conferències i reunions internacionals de la International Society of Family Law (ISFL), a la qual pertany, i és acadèmic de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, des del dia 27 d'octubre de 2011.

Les publicacions del professor Egea s'insereixen en aquesta línia a la qual m'he referit abans i que és la que li ha proporcionat més èxits a la vida. Es pot dir que ha treballat en dues línies de recerca, tal com es pot deduir dels projectes que han estat finançats: el dret de família, tant general com català, i, sobretot, el dret civil català. En aquest àmbit, s'ha ocupat de la protecció de menors, els aliments, la protecció de la gent gran, el dret de successions català, les immissions, tant en l'aspecte referit als drets fonamentals que protegeixen com en l'estudi de la institució en el dret català. Darrerament, s'ha ocupat de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, molt especialment en l'anàlisi dels efectes que la sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 31 de juny, ha portat en les competències de dret civil. Entre els mèrits que acompanyen Joan Egea, en relació amb la seva tasca de recerca en el dret civil català, cal dir que va ser secretari de la Càtedra Duran i Bas, que el va becar per a l'estudi del tema objecte de la seva tesi doctoral i que ha estat el responsable d'endegar la secció dedicada al dret català en la revista electrònica *InDret*, de la UPF; ha estat un assidu impulsor i col·laborador en les Jornades de Dret Català a Tossa; ha format part de l'Observatori de Dret Privat de Catalunya, com a vocal i com a membre de les diferents comissions dedicades a fer les propostes concretes de lleis civils i del Codi civil català; ha estat membre de la Comissió Assessora de la Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques del Departament de Justícia, que formula les propostes de resolució dels recursos governatius, i ha estat nomenat pel ple del Parlament de Catalunya conseller del Consell de Garanties Estatutàries, del qual és vicepresident.

El currículum d'una persona s'ha de llegir sempre en funció dels serveis que presta a la comunitat on el seu treball té lloc. Si he de resumir el de Joan Egea, he de dir que és brillant perquè és coherent. En aquests temps, les persones de vàlua han de formar part dels organismes públics, i no limitar-se a la moltes vegades eixorca tasca universitària, que podrà ser molt útil des del punt de vista personal, però que és incompatible amb el mandat contingut en la paràbola dels talents, sobre la qual s'hauria de reflexionar més sovint.

Text escrit per Encarna Roca i llegit per Josep-Enric Rebés i Solé en el Ple del dia 23 de gener de 2012

Carles Viver i Pi Sunyer

És per a mi un plaer fer la presentació del professor Carles Viver com a candidat a membre de l'Institut d'Estudis Catalans. Ho és perquè crec que el seu ingrés comportarà un enriquiment per a l'IEC i per a la Secció. Carles Viver es doctorà en dret a la Universitat de Barcelona (UB) el 1977, on va ser catedràtic de dret constitucional el període 1987-1990. Des d'aleshores ho és de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), de la Facultat de Dret de la qual va ser el primer degà. Vaig constatar la seva capacitat de gestió quan, en tenir jo responsabilitats de govern a la UPF, vaig col·laborar amb ell en la posada en marxa l'any 1990 dels estudis de dret d'aquesta Universitat.

Va deixar la Universitat per ser magistrat del Tribunal Constitucional d'Espanya (1992-2001), del qual fou vicepresident de 1998 a 2001. És membre nat de la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya i magistrat del Tribunal Constitucional d'Andorra des de 2006.

Pel que fa a les seves activitats de recerca, és membre del comitè científic de l'Institute for Studies on Federalism and Regionalism (Institut per a l'Estudi del Federalisme

i el Regionalisme), que té la seva seu a Bozen (Itàlia). És director de l'Institut d'Estudis Autònoms des de 2004 i de la *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, que aquest organisme publica semestralment. És avaluador de diverses revistes, entre d'altres, de *Publius: The Journal of Federalism*.

Quant a les seves publicacions, destacaré especialment l'obra de referència en el panorama jurídic espanyol *Materias competenciales y Tribunal Constitucional. La delimitación de los ámbitos materiales de las competencias en la jurisprudencia constitucional* (1989). També cal esmentar-ne d'altres, com ara: *Las autonomías políticas* (1994), *La Constitución* (1984) i *Jurisdicción constitucional y judicial en el recurso de amparo* (2006). Ha publicat, a més, multitud d'articles i treballs en obres col·lectives.

Crec que ens trobem davant d'un estudiós que ha sabut aplicar les construccions jurídiques teòriques a l'hora de definir tota l'àmplia conflictivitat que finalitza en el Tribunal Constitucional. Aquesta no només és la relativa a la distribució territorial del poder i, per tant, als conflictes de competència entre l'Estat i les comunitats autònomes, sinó també als aspectes que tenen a veure amb la garantia de l'efectivitat dels drets fonamentals i de les llibertats públiques dels ciutadans. En aquest sentit, voldria recordar que el professor Viver, sent vicepresident del Tribunal Constitucional, va presidir una de les dues sales en què aquest s'organitza per resoldre els recursos d'emparament.

Per tot el que acabo d'exposar, la incorporació del professor Viver serà un honor per a ell i un guany per a la nostra institució.

Text llegit per Enric Argullol i Murgadas en el Ple del dia 23 de gener de 2012

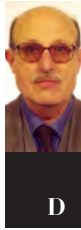
Membres emèrits

Són membres emèrits les persones que, havent estat membres numeraris, per raó d'edat són exonerades de les obligacions institucionals, d'acord amb el Reglament de règim interior. Els membres emèrits són els numeraris que han complert setanta anys d'edat, que durant el curs 2011-2012 han estat els següents:

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Manuel Ardit i Lucas

Doctorat en geografia i història, ha estat professor d'institut i professor titular d'història moderna a la Universitat de València. És membre de la Institució Valenciana d'Estudis i Investigació i director de la revista *Afers*. Especialista en història de la població i història agrària, ha publicat, entre altres obres, *Revolución liberal y revuelta campesina* (1977) i *Els homes i la terra del País Valencià: segles XVI-XVIII*. Ha escrit, també, nombrosos articles, com «Els orígens de l'agricultura contemporània del País Valencià», a la *Revista de Catalunya*, i «Per la religió, el rei i la pàtria», a *Recerques*. És autor de diverses entrades del *Gran diccionari enciclopèdic Salvat*, la *Gran enciclopedia de la región valenciana* i la *Gran enciclopèdia catalana*.

Gaspar Feliu i Montfort

É s doctor en filosofia i lletres per la Universitat de Barcelona i catedràtic de la Facultat de Ciències Econòmiques d'aquesta mateixa Universitat. La seva activitat de recerca se centra en la història econòmica preindustrial. Ha estudiat aspectes relatius al comerç, la moneda, la banca, els preus, els salaris i els impostos, en referència a l'edat mitjana i l'edat moderna. Fou guardonat dues vegades amb el Premi Nicolau d'Olwer de l'IEC: el 1969, per *La clerecia catalana durant el Trienni Liberal*, i el 1980, per *Funcionament del règim senyorial a l'edat moderna: l'exemple del Pla d'Urgell*. Llatínia i paleògraf, ha treballat a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona, l'Arxiu de la Corona d'Aragó, l'Arxiu de Protocols de Barcelona i l'Arxiu Vaticà. Ha estat president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics (1991-2007), i és membre de l'Asociación de Historia Económica i de l'Asociación para el Estudio de la Historia de la Contabilidad.

Manuel Jorba i Jorba

É s doctor en filologia catalana per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), amb premi extraordinari. Estudià a la Universitat de Barcelona, als Estudis Universitaris Catalans i a la UAB, on és catedràtic

emèrit. Del 1990 al 1999 fou director de la Biblioteca de Catalunya. És membre fundador de la Societat Verdaguer (1990), ha participat en projectes d'investigació, ha intervingut en nombrosos congressos, ha fet cursos i conferències en molts indrets i ha estat comissari d'exposicions, algunes de les quals organitzades al voltant de l'Any Verdaguer, el 2002. S'ha especialitzat en literatura catalana del segle XIX. Ha estudiat el procés d'introducció i evolució del romanticisme literari a Catalunya, el procés de formació del moviment de la Renaixença i algunes de les personalitats que hi participaren. Ha col·laborat en la *Història de la literatura catalana* dirigida per Joaquim Molas (1986) i en altres obres com la *Gran enciclopèdia catalana* i el *Diccionari de la literatura catalana* (2008). Les seves aportacions més importants, fruit de la seva tesi doctoral, són els volums *Manuel Milà i Fontanals en la seva època. Trajectòria ideològica i professional* (1984), *L'obra crítica i erudita de Manuel Milà i Fontanals* (1989) i *Manuel Milà i Fontanals, crític literari* (1991).

Josep Massot i Muntaner

É s llicenciat en filologia romànica per la Universitat de Barcelona. Fou alumne de Joaquim Molas i de Ramon Aramon als Estudis Universitaris Catalans. Ingressà al monestir de Montserrat el 1962, d'on és monjo benedictí. És director de Publicacions de l'Abadia de Montserrat des de 1971 i conservador del fons de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Va ser secretari de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (1973-1993), va dirigir el *Diccionari de la literatura catalana* (1977-1979) i va fundar la revista *Randa*. Ha publicat nombrosos llibres i articles sobre història de la cultura, especialment contemporània. És secretari de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i fundador i primer president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura de l'IEC. Ha rebut nombrosos guardons i distincions, entre els quals destaquen el Premi Francesc de Borja Moll, modalitat dels Premis 31 de

Desembre de l'Obra Cultural Balear (1989), el Premi de la Crítica Serra d'Or (1993), el Premi Sanchis Guarner (1994), la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1996), el Premi Nacional de Cultura Popular de la Generalitat de Catalunya (1997), el Premi Ars Magna de la Casa Catalana de Mallorca (1999) i el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes d'Òmnium Cultural (2012). El 1998 fou nomenat doctor *honoris causa* per la Universitat de les Illes Balears, i el 2009 rebé la Medalla d'Honor i Gratitude de l'Illa de Mallorca, categoria d'Or, del Consell de Mallorca.

Eva Serra i Puig

Doctorada en història per la Universitat de Barcelona (UB), ha exercit la docència en diverses universitats catalanes i ha treballat en editorials com Salvat, Edicions 62 i Gran Enciclopèdia Catalana. És professora emèrita en el Departament d'Història Moderna de la UB. S'ha especialitzat en història agrària de Catalunya i en història de les institucions catalanes dels segles XVI i XVII. Ha participat en diversos grups d'investigació i és autora de nombrosos llibres i articles científics, com *La Guerra dels Segadors*, *La revolució catalana de 1640* i el quart volum d'*Història, política, societat i cultura dels Països Catalans*, entre d'altres. Ha col·laborat en obres col·lectives com a especialista en el segle XVII i en història agrària de l'edat moderna. És autora de l'estudi sobre les vicissituds de la cultura pactista catalana del volum corresponent als segles XVI i XVII de l'obra col·lectiva *Història de la cultura catalana*. Ha rebut el Premi Justícia de Catalunya 2008, juntament amb Eduard Enrech i Larrea, degà dels jutges de Lleida.

Joan Girbau i Badó

É s doctor en ciències matemàtiques per la Universitat de Barcelona, en la qual ocupà diverses places de professor de 1964 a 1970, any en què marxà a París per fer els primers treballs de recerca sota la direcció d'André Lichnerowicz. És catedràtic emèrit de la Universitat Autònoma de Barcelona i membre del Consell del Centre de Recerca Matemàtica. Ha estat col·laborador de la revista *Mathematical Reviews*. La major part dels seus treballs han tractat de temes de geometria diferencial, anàlisi global i aspectes teòrics de la relativitat general. Ha rebut la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic de la Generalitat de Catalunya (1997).

Joan Antoni Solans i Huguet

A rquitecte per l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, fou col·laborador a l'estudi d'arquitectura de Manuel Ribas Piera. Ha estat director general d'Urbanisme del Departament de Política Territorial i Obres Públiques

(1980-1997) i director general d'Ordenació del Territori del mateix Departament (1997-2000). És professor associat de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra, des d'on va confegir el Programa d'Actuació Urbanística Municipal de Vic (2004) i el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Puigcerdà (2005). Ha assessorat Projectes Territorials del Bages, un model innovador per fomentar el desenvolupament del Bages. És professor del màster Barcelona Architecture de la Fundació Politècnica de Catalunya (Universitat Politècnica de Catalunya). Ha publicat en coautoria el llibre *Gaudí 2002. Miscelánea*. És membre numerari de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi (2004) i membre d'honor de l'Agrupació Catalana de Tècnics Urbanistes. Ha rebut la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (2003) i la insígnia de cavaller de la Legió d'Honor de mans del cònsol general de França a Barcelona (2004).

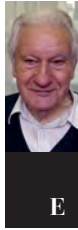
Necrologies

Membres emèrits

Antoni Prevosti i Pelegrín

(15.2.1919 - 1.9.2011)

El doctor Antoni Prevosti i Pelegrín va morir cristianament a Barcelona el dia 1 del mes de setembre de 2011, a l'edat de noranta-dos anys, amb el suport de l'exemplar afecte de la seva família i després de l'assistència possible. D'entrada, vull remarcar que ens va unir una ferma amistat al llarg de molts anys. Ambdós formem part del conjunt de professors universitaris a Barcelona de la primera generació de després de la Guerra Civil i, com és natural, ja en quedem ben pocs. Si ens restringim a l'àrea de biologia i als que formaren part de la nostra institució, hi trobem figures tan rellevants com Oriol de Bolòs i Ramon Margalef, i ara hi podem afegir la d'Antoni Prevosti, el qual, sens dubte, quedarà com l'introducció a Catalunya i a tot Espanya de la genètica moderna, la subseqüent al moviment neodarwinista liderat per Morgan, Fisher i Haldane que ha portat a una gran unificació de la biologia.

Vaig conèixer Prevosti i al mateix temps Maria Monclús, la seva gentil esposa i col·laboradora de tota la vida, l'un i l'altra com a ajudants de classes pràctiques de biologia al curs 1944-1945. S'havien llicenciat en ciències naturals el curs 1944 i ell obtingué el doctorat, encara a Madrid, el 1948, sota la direcció i mestratge de Santiago Alcobé, catedràtic d'antropologia a la Universitat de Barcelona, una personalitat de la que podríem dir-ne *la vella escola*. La tesi té per títol *Estudio del crecimiento infantil en escolares barceloneses* i fou publicada el 1949. És encara una referència obligada. En aquest període va passar a professor auxiliar de biologia general i d'antropologia, i després a professor adjunt fins a l'any 1951.

El 1948, Prevosti va fer una estada a Roma amb el professor Corrado Gini, que va ser important per ampliar els seus coneixements d'estadística matemàtica. Com a conseqüència d'això, en el curs 1949-1950, jo mateix, entre d'altres, vaig poder aprofitar un curs complementari que va fer de l'assignatura d'antropologia. Em va marcar molt i encara conservo la cèlebre introducció a l'estadística de Yule i Kendall (*Introduction to the Theory of Statistics*, 1976), un tractat d'unes vuit-centes pàgines que Prevosti ens va recomanar i que he consultat tantes vegades. Més tard, Prevosti i jo mateix seríem els principals responsables de la introducció i de la dotació d'aquesta disciplina en el pla d'estudis de la nova llicenciatura en biologia quan es desglossà de la de ciències naturals i es va adoptar a tot Espanya.

L'estiu de 1949, Prevosti féu una altra important estada a Itàlia, a Pallanza, amb el professor Adriano Buzzati-Traverso, que seria decisiva per al seu pas de l'antropologia a la genètica. És on va aprendre el cultiu i la manipulació de la mosca *Drosophila*, la taxonomia del gènere, les tècniques d'extracció i tenyida dels cromosomes politènics de les glàndules salivals de les larves, decisius per a la seva carrera posterior. Sempre més, anar a veure Prevosti estaria lligat a ensumar la ferum característica de la granja de mosquetes. Recordo aquesta època perquè jo ja tenia certa experiència sobre cromosomes adquirida amb el pare Pujiula i amb Lluís Vallmitjana, i vaig obtenir una beca de l'Institut Bernardino de Sahagún, on Prevosti mateix em pogué iniciar en la tecnologia de *Drosophila*. D'això en sortiria una publicació a *Nature*, que fora de l'entorn de Prevosti no s'hauria fet mai. En aquella època treballar en el camp de la *Drosophila* era un gran encert, d'actualitat arreu del món i del qual s'esperava molt, però, a més a més, era molt barat en relació amb qualsevol altre. Cal tenir en compte que els recursos que teníem a la universitat eren miserables, fins a arribar a disputar-nos els cobreobjectes.

Des de 1951 fins a 1956, Prevosti fou col·laborador científic del CSIC per oposicions al Centre de Genètica Animal i Humana de Barcelona. Després, també per oposició passaria a investigador científic, fins a l'any 1963. Més tard seria professor d'investigació supernumerari del CSIC. En aquest període, a cavall de 1953 i 1954, féu una estada d'un any a l'Institute of Animal Genetics de la Universitat d'Edimburg, amb el professor C. Waddington, on també col·laborà amb altres investigadors distingits. Això és el que el portaria a una inflexió en les seves activitats cap als camps de la genètica quantitativa i de la genètica de poblacions, cosa que constituïria el fonament dels seus principals treballs posteriors d'investigació.

De 1955 a 1959, Prevosti es féu càrrec del nou curs de genètica que s'establí a la Universitat de Barcelona, la primera vegada que s'impartia genètica com a assignatura a una universitat espanyola. Fou en aquest període quan va anar als EUA, a Cold Spring

Harbor, com a científic reconegut internacionalment. És on va presentar un dels seus treballs més rellevants sobre la base genètica de les variacions geogràfiques d'alguns caràcters quantitius a *Drosophila subobscura* i, d'altra part, és també on configurà el programa de la nova assignatura de genètica. Els textos recomanats foren el de Srb i Owen de 1952 i el de Sinot, Dunn i Dobzhansky de 1961, aquest darrer traduït per Prevosti i editat per Omega el mateix any.

Dotada a Barcelona la càtedra de genètica de la nova llicenciatura en biologia el 1959, Prevosti en fou encarregat, i el 1963 és quan guanyà per oposició la plaça, que ocuparia fins a la jubilació el 1989, que passaria a catedràtic emèrit. Paral·lelament jo vaig obtenir per oposició la nova càtedra de microbiologia el 1964. Precisament per aquesta circumstància vàrem fer junts com a convidats el viatge de final de carrera a les Canàries de la promoció de 1964. Un viatge amb vaixell de cabotatge i, per tant, molt llarg, que ens donaria una oportunitat irrepetible per poder parlar tots dos, tant com volguéssim, de tot allò que ens vingués de gust. Constituï realment la reblada d'una amistat privilegiada que traspuaria contínuament al llarg de més de quaranta anys. En un petit llibre que vaig publicar l'any 1977 recordava aquestes converses.

A més a més de la genètica, Prevosti va impartir, des de 1963, l'assignatura d'evolució i la de biologia general, de 1963 a 1969; tres cursos de doctorat entre 1985 i 1992; dos cursos de genètica a la Universitat de La Laguna (1970 i 1971) en comissió de serveis. Contractat per la Universitat de Califòrnia, donà un curs a Davis el 1984 i un altre a Irvine el 1988.

Prevosti ha dirigit vint-i-tres tesis doctorals i entre els seus deixebles hom pot comptar nou catedràtics de genètica a diferents universitats espanyoles. Ha dirigit setze projectes d'investigació com a investigador principal. Ha publicat quatre llibres i cent cinquanta-tres articles d'investigació, cinquanta-quatre a revistes d'àmbit internacional.

No és el moment de detallar la important obra científica d'Antoni Prevosti. A part d'allò a què ja m'he referit, hauríem de parlar de la diferenciació genètica de les poblacions de *Drosophila subobscura*, de la relació entre el polimorfisme cromosòmic i la grandària de l'organisme, de la variabilitat al·loenzimàtica en poblacions naturals, de la colonització americana per *D. subobscura* i de les seves conseqüències genètiques i evolutives, entre d'altres. Espero que siguin els seus deixebles els que ho facin algun dia, molt millor que no pas jo, perquè no sóc prou entès en aquest camp.

Prevosti fou membre numerari de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona des de 1968, membre numerari de l'Institut des de 1976 i membre honorari de la Societat Catalana de Biologia des de 1987 i, des de 1980, acadèmic supernumerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona. Va ser president de la Sociedad Española de Genética de

1973 a 1978 i director de la revista *Genética Ibérica* de 1967 a 1989. El 1987 se li concedí la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic de la Generalitat i el 1994, la Medalla d'Or al mèrit científic de l'Ajuntament de Barcelona. De ben segur que ha tingut altres càrrecs i distincions que no recordo i que ara no he sabut recollir.

Voldria acabar amb una reflexió: si comparem les conferències que vam donar Margalef, Prevosti i jo mateix el 19 d'abril de 1982 al paranimf de la Universitat de Barcelona, ple de gom a gom, amb motiu del centenari de la mort de Darwin, amb les conferències de Prevosti i meva al Seminari sobre la Catàstrofe i el Catastrofisme a l'aula magna de la mateixa universitat l'octubre de 1993, i amb la de Margalef del mateix any a les Jornades de Dinàmica de les Extincions a la Biosfera a CosmoCaixa, organitzades per l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, hom s'adona que les coses han canviat.

D'altra part, en el seu ingrés a la Reial Acadèmia de Ciències el 1968, Prevosti va llegir el preceptiu discurs que porta per títol *La selección natural* (157 pàgines), que fou contestat per Santiago Alcobé. Va tenir un èxit extraordinari i ha estat consultat i citat per molts. No en queden exemplars disponibles. Ara bé, resulta xocant que el 1998 li toqués el treball de torn preceptiu i que justament portés per títol *La selección natural. Treinta años después*, rebut amb molta expectació. El gradualisme darwinià clàssic i el seu abast al llarg dels temps geològics es posa en quarantena, i la dinàmica dels sistemes complexos seria una esperança per comprendre la discontinuïtat en l'evolució. N'haviem parlat molt abans, però des d'aleshores vaig començar a tenir seriosos dubtes sobre el paper del gradualisme darwinià en l'evolució biològica i ara, per exemple, no crec pas que la selecció natural pugui arribar a explicar mai el que s'anomena *l'explosió cambriana*.

M'he permès cloure el meu discurs amb aquesta reflexió perquè l'he començat afirmant que es deu a Antoni Prevosti la introducció del neodarwinisme a Catalunya i Espanya. L'evolució del seu pensament m'ha fet encara valorar-lo molt més i ha contribuït a fer que el record del món comú que ens va tocar viure em resulti cada dia més entranyable.

Text llegit per Ramon Parés i Farràs en el Ple del dia 26 de setembre de 2011

Membres corresponents

Ramon Amigó i Anglès

(16.1.1925 - 16.9.2011)

Figura insigne de l'onomàstica catalana, Ramon Amigó va néixer a Reus el 16 de gener de 1925. Hem de remarcar el lloc de la seva naixença, perquè sempre es considerarà reusenc de cor, de manera que li fou atorgada la Medalla d'Or d'aquesta ciutat el 1994.

A causa de la guerra i de les vicissituds de la postguerra, va haver d'interrompre els estudis escolars i començà molt aviat la seva vida laboral, com era freqüent llavors, però això no li impedí d'adquirir una bona formació professional i humanística, sobretot per mitjà de grans mestres. Així, Teresa Miquel el va orientar en l'aprenentatge de les llengües francesa, anglesa i llatina, alhora que s'iniciava en el món de l'excursionisme científic de la mà d'altres reusencs il·lustres, com Joaquim Santasusagna i Josep Iglésies, aquest també membre del nostre Institut, de manera que fou secretari, entre 1951 i 1953, i més tard president, entre 1956 i 1960, de l'Associació Excursionista de Reus, que continuava la tradició de l'excursionisme científic.

A més, ja el 1961 obtingué el certificat de professor de català per la JAEC amb el grau elemental, i el 1962, amb el grau mitjà. Catalanista de cor però molt exigent amb ell mateix, va donar classes de català entre 1961 i 1977, com explica a *L'ensenyança de la llengua catalana, des de Reus, sota el franquisme*.

Però l'activitat més important, almenys la més transcendent, l'exercí com hem dit al començament en el camp de l'onomàstica, activitat en què transcendí, no solament per la seva obra pròpia sinó per la que va impulsar en el seu entorn, fins al punt que se l'ha de considerar el creador d'una veritable escola d'estudiosos de l'onomàstica.

La primera obra seva publicada fou precisament *Els topònims de la ciutat i del terme de Reus*, que meresqué, l'any 1955, el premi Eduard Brossa de la Societat Catalana de Geografia (IEC) i que aparegué editada el 1957 amb pròleg de Josep Iglésies, obra que posteriorment fou ampliada i reeditada.

La bibliografia seva és molt extensa, puix que consta de més de quaranta títols, i encara no és completa, puix que poc abans de morir encara tingué temps de revisar, meticulosament, els dos darrers treballs, que apareixeran pòstums publicats per l'IEC: *Onomàstica del terme municipal de Porrera* i *Onomàstica de l'antic terme de la Mussara*.

Però, a més de l'extensió, hem de remarcar la qualitat de la seva obra. Ramon Amigó era molt exigent; per això se l'ha qualificat de «noucentista», exigència, tant moral com intel·lectual, que és palesa en tota la seva personalitat, i que comprenia també una gran generositat i humanisme en el millor sentit de la paraula.

Des del punt de vista onomàstic, era molt meticulós i exigent en la recerca de dades, tant documentals com vives, a través de la feina de camp, elaborades després amb el mateix mestratge; per això ha esdevingut el millor model metodològic per a aquesta activitat, fins al punt que va ser considerat, sense raó, per alguns com a massa perfeccionista.

Com a conseqüència d'aquesta vàlua personal, Ramon Amigó va tenir diversos càrrecs i li van ser atorgades notables distincions.

En primer lloc, hem de dir que en diverses ocasions fou membre de la Secció de Lletres del Centre de Lectura de Reus, entitat de la qual fou president entre 1973 i 1975. A més, fou secretari i més tard, a partir de 1979, president de l'Associació d'Estudis Reusencs.

També fou vicepresident de la Societat d'Onomàstica des de 1980.

Pel que fa a l'àmbit docent universitari, va impartir cursos d'onomàstica a la Universitat de València el 1990, a la de Lleida el 1991 i a la Universitat Rovira i Virgili, de Tarragona, el 1992.

Elegit membre corresponent per la Secció Filològica, va ingressar a l'IEC el 6 de juny de 1994.

Com a conseqüència d'aquesta activitat, va rebre, com hem dit, diverses distincions:

A més de la Medalla d'Or de Reus a què ens hem referit, el 1984 li fou atorgat el diploma de «Reconeixement de mèrits» del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El 1989 un grup d'amics i deixebles li van oferir un volum d'homenatge amb singles estudis titulat ben expressivament *Amb el barret a la mà*.

El 1990 li fou atorgat el Premi Jaume I i el 1997, la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya.

El 2001, amb motiu del seu setanta-cinquè aniversari, la Societat d'Onomàstica li va publicar un volum d'homenatge (el núm. 84 del *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica*).

I, ben recentment encara, en ocasió del XXIV Congrés Internacional de l'ICOS (The International Council of Onomastic Sciences), que se celebrà el proppassat mes de setembre a Barcelona, li fou retut un homenatge per la Societat d'Onomàstica el divendres, dia 9 d'aquest mes, en què fou presentat i llegit l'opuscle redactat per Jordi Fumadó i Marcel Martí sota el títol *Una semblança de Ramon Amigó i Anglès*.

Els qui tinguérem l'ocasió d'homenatjar-lo i saludar-lo personalment en aquesta ocasió no ens imaginàvem pas que pocs dies després ens deixaria per sempre. Això fou inopinadament el dia 16 setembre a la seva ciutat de Reus com a conseqüència d'una afecció imprevista postoperatòria. Descansi en pau.

Text llegit per Josep Moran i Ocerinjuregui en el Ple del dia 14 de novembre de 2011

Géza Alföldy

(7.6.1935 - 6.11.2011)

El traspàs de Géza Alföldy ha sorprès tots els qui el coneixíem i apreciàvem. Recuperat d'una llarga malaltia, s'havia incorporat amb renovades forces a la feina, i de nou era un dels principals motors de la recerca científica en el camp de la història de la Roma antiga, a la qual dedicava un treball constant i tenaç que ens portava a alguns dels seus amics a demanar-li, tot i saber que no ho faria, un ritme menys intens. Els resultats dels darrers temps palesen suficientment aquesta esforçada

dedicació: els volums del *Corpus Inscriptionum Latinarum* corresponents a *Tarraco*; una consistent munió d'articles; l'impuls decisiu al volum corresponent del CIL que abraçava la seva Hongria natal, i la nova edició revisada de la *Römische Sozialgeschichte*, duplicada en volum i informació respecte de les anteriors versions, que ens féu a mans fa poques setmanes. Un gran nombre de treballs acabats, o en avançat estat d'execució, resten suara sota la responsabilitat dels seus més íntims col·laboradors, que de segur n'honoraran la memòria.

Així, doncs, tot just recuperat per a tots nosaltres, ens ha abandonat un dels millors historiadors dels segles xx i xxi i, sens dubte, un mestre indiscutit de l'epigrafia romana, un model d'estudiós difícilment igualable i una persona d'una gran humanitat, que es corresponia amb la seva gran alçària científica.

Nat a Budapest el 7 de juny de l'any 1935, alumne dels grans estudiosos hongaresos, i especialment d'István Hahn, desenvolupà la major part de la seva brillant carrera científica a Alemanya. Els eixos primers de la seva formació foren establerts pels seus mestres de la Universitat de Budapest, sobretot, i tingué gran pes també sobre ell la figura d'Andreas Alföldi, hongarès fora del país com ell, i més tard la figura de Hans-Georg Pflaum i d'Eric Birley; eren, aquests historiadors, alguns dels seus punts de referència predilectes. Parlava sempre amb respecte i admiració d'aquells amb els quals tenia un deute científic i, en la mateixa línia, reconeixia els mèrits d'aquells que l'ajudaven o que aportaven alguna cosa al seu treball, fos quin fos llur estatus.

A continuació d'un inicial currículum professional a la Universitat de Budapest i al museu d'aquella ciutat, marcat per les seves primeres obres importants, passà a l'Alemanya Occidental el 1965. Obtingué l'habilitació a la Universitat de Bonn immediatament, el 1966, i treballà de bell primer al Rheinischen Landesmuseum de Bonn, ensenyant al mateix temps a la Universitat de Bonn, fins que el 1970 fou nomenat professor ordinari d'història antiga a la Universitat de Bochum, d'on passà, el 1975, a la de Heidelberg; hi exercí fins a la jubilació i hi ocupà diversos càrrecs acadèmics. Ja a Heidelberg, la seva vinculació a la Heidelberger Akademie der Wissenschaften (des de 1978), en la direcció de la qual també participà, fou constant i, d'aquesta unió, en sorgiren importants iniciatives, publicacions i projectes com l'Epigraphisches Datenbank Heidelberg, que encara continua i que és un punt de referència indiscutible en el seu camp. El seu impuls i la seva revitalització del CIL, projecte general que dirigí durant alguns anys per encàrrec de l'Acadèmia de Berlín-Brandenburg, han estat fonamentals. Viatger infatigable, ha estudiat pràcticament l'epigrafia de totes les regions de l'Imperi romà. Fou professor a diverses universitats, entre les quals cal esmentar la de Princeton, en el quadre del seu prestigiós Institute for Advanced Studies (1972/1973), Roma, París, Poznań, i, a partir de 1993,

repetidament, les principals universitats hongareses, on recuperà la docència en la seva llengua natal, i on fou nomenat doctor *honoris causa* de moltes d'elles i, concretament en el cas de la Universitat Eötvös Loránd de Budapest, *doctor et profesor honoris causa* el 1992.

Dotat d'una memòria i d'una capacitat de relació de dades veritablement excepcionals, la prosopografia i la història militar havien de ser els seus camps preferits, i des d'aquesta perspectiva desembocà en la història social, on pogué aplicar els seus amplis coneixements sobre les classes socials romanes i el seu interès pel món de l'esclavatge. El resultat fou també un manual, *Römische Sozialgeschichte*, publicat per primera vegada a Wiesbaden el 1975, que ha estat objecte de quatre edicions i que ha estat traduït a vuit llengües; també en resultaren articles i monografies, com *Konsulat und Senatorenstand unter den Antoninen. Prosopographische Untersuchungen zur senatorischen Führungsschicht* (Bonn, 1977, col·l. «Antiquitas 1», núm. 27). Aquest enfocament, basat en testimonis i dades directes de les quals extreia les seves conseqüències teòriques, contribuï a renovar la història social romana, amb punts de vista nous i deduccions directes dels documents, deixant de banda models teòrics, ben consolidats, que podien deformar els resultats de les seves recerques sobre els mateixos documents, moltes vegades nous. Amb el mateix mètode s'atreví a enfrontar-se, l'any 1997, amb la història contemporània hongaresa, en un llibre publicat a Heidelberg (*Ungarn 1956: Aufstand, Revolution, Freiheitskampf*); l'obra tingué un gran ressò i li permeté analitzar, com deia, amb un mètode objectiu una qüestió que, havent-la ell mateix viscuda, tenia molt propera.

L'epigrafia del període augusteu fou una de les seves principals especialitats, i en aquest camp cal esmentar els seus *Studi sull'epigrafia augustea e tiberiana di Roma* (Roma, 1992), on es troba recollida la famosíssima reconstrucció que féu de la inscripció del temple de Mars Ultor de Roma; resulta impossible no esmentar l'edició de la monumental *pars octava* del CIL VI corresponent a les *Inscriptiones Urbis Romae Latinae* (Berlín, 2000). Les *litterae aureae* i les inscripcions avui perdudes en lletres de bronze foren objecte de la seva incansable curiositat i les seves lectures i restitucions. Hispània, en aquest cas, rebé algunes de les seves principals aportacions, com la lectura de la inscripció de l'aqüeducte de Segòvia, un important estudi *Die Bauinschriften des Aquäduktes von Segovia und des Amphitheaters von Tarraco. Mit einem Anhang von Peter Witte* (Berlín i Nova York, 1997, col·l. «Madriker Forschungen», núm. 19); uní les inscripcions de l'aqüeducte amb la inscripció més llarga coneguda, la de l'amfiteatre de Tarragona. La part de Segòvia fou traduïda i publicada de nou amb el títol *La inscripción del acueducto de Segovia* (Madrid, 2010). La seva aportació a la lectura de la inscripció de l'arc de Medinaceli, feta juntament amb J. M. Abascal, és ara traduïda amb el títol *El arco romano de Medinaceli* (Sòria,

Hispania Citerior) (Madrid i Alacant, 2002; ed. digital Alacant, 2004). De gran importància en àmbit urbà, és a dir, a la capital de l'Imperi romà, és l'estudi *Der Obelisk auf dem Petersplatz in Rom. Ein historisches Monument der Antike* (Heidelberg, 1990, col·l. «Sitzungsberichte der Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse», 1990, núm. 2), on llegeix de nou, entre altres estrats, la inscripció de Corneli Gal, fixada a l'obelisc, avui al Vaticà, que fou portat a Roma des d'Alexandria, on havia estat emplaçat com a element d'un *forum Iulium* i potser com a gnòmon d'un gegantí rellotge de sol.

La província romana de Dalmàcia li deu alguna de les monografies fonamentals: *Bevölkerung und Gesellschaft der römischen Provinz Dalmatien*, amb una contribució d'András Mócsy (Budapest, 1965) i *Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia* (Heidelberg, 1969). El *Noricum* fou també objecte d'estudi en un volum que porta aquest títol (Londres i Boston, 1974). Altres regions també reberen contribucions fonamentals, com és el cas de *Römische Statuen in Venetia et Histria. Epigraphische Quellen* (Heidelberg, 1984, col·l. «Abhandlungen der Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse», 1984, núm. 3) i *Städte, Eliten und Gesellschaft in der Gallia Cisalpina: Epigraphisch-historische Untersuchungen* (Stuttgart, 1999, col·l. «HABES: Heidelberger Althistorische Beiträge und Epigraphische Studien», núm. 30).

La temàtica hispànica ha representat, com ja hem vist, una de les seves preocupacions principals, i cal esmentar els fonamentals *Fasti Hispanienses: senatorische Reichsbeamte und Offiziere in den spanischen Provinzen des römischen Reiches von Augustus bis Diokletian* (Wiesbaden, 1969), i també, com altres exemples destacats: *Res publica Leserensis (Forcall, Castellón)* (València, Servicio de Investigación Prehistórica, 1977, col·l. «Trabajos Varios», núm. 45); *Los Baebii de Saguntum* (València, Servicio de Investigación Prehistórica, 1977, col·l. «Trabajos Varios», núm. 56); amb H. Halfmann, *El Edetano M. Cornelius Nigrinus Curiatius Maternus, general de Domitiano y rival de Trajano* (València, Servicio de Investigación Prehistórica, 1973, col·l. «Trabajos Varios», núm. 44); *Römisches Städtewesen auf der neukastilischen Hochebene. Ein Testfall für die Romanisierung* (Heidelberg, 1987, col·l. «Abhandlungen der Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse», 1987, núm. 3), i, últimament, *Provincia Hispania superior* (Heidelberg, 2000, col·l. «Schriften der Philosophisch-historischen Klasse der Heidelberger Akademie der Wissenschaften», núm. 19, amb una versió castellana publicada a la Corunya l'any 2002).

La part del lleó, però, fou per a Tarragona, que fou objecte de nombrosos articles i llibres, dels quals posarem en relleu només alguns, que van des de *Flamines provinciae Hispaniae citerioris* (Madrid, 1973, col·l. «Anejos de AEA», núm. 6), al corpus fonamen-

tal *Die römischen Inschriften von Tarraco* (Berlín, 1975), avui només superat per la seva pròpia edició dels tres fascicles corresponents a *Tarraco* de la segona edició del volum segon del CIL, que antecedeix el fascicle que cobreix el País Valencià i l'ager de *Dertosa* (CIL II²/14, *Conventus Tarraconensis. Pars meridionalis*, Berlín, 1995). Recordem el seu article sobre *Tarraco* al *Pauly-Wissowa* (supl. xv, 1978, col. 570-644), traduït al castellà amb el títol *Tarraco* i publicat a Tarragona el 1991. L'arc de Berà, un monument que ell estimava especialment, fou objecte d'una important aportació: «Der römische Bogen über der Via Augusta bei Tarraco (Arc de Berà) und seine Inschrift» (*Klio*, núm. 78, 1996, p. 158-170). Aquesta fidelitat l'acompanyà sempre; així, podem veure encara la *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, que en el seu fascicle 178, corresponent al 2011 (p. 87-125), recull encara una darrera contribució important sobre casa nostra: «Griechische Inschriften und griechische Kultur in Tarraco».

Diversos volums han recollit, també, una part dels seus múltiples articles de manera temàtica, com és el cas de *Die römische Gesellschaft. Ausgewählte Beiträge* (Stuttgart, 1986), que conté importants contribucions sobre Hispània, i en especial sobre la societat romana del que avui són els Països Catalans. Amb aquest volum s'obria la sèrie per ell fundada, «Heidelberger althistorische Beiträge und epigraphischen Studien» (HABES); dins de la mateixa sèrie, *Die Krise des Römischen Reiches. Geschichte, Geschichtsschreibung und Geschichtsbetrachtung. Ausgewählte Beiträge* (Stuttgart, 1989), que dedicà a Sir Ronald Syme amb motiu del seu 85è aniversari, on es recullen una bona porció de la seva contribució als *Historia-Augusta-Colloquia* que organitzava en aquell moment el denominat «Bonner Kreis», i que ens mostra una de les moltes facetes científiques de Géza Alföldy: la predilecció per la història augusta. Fidel als seus mestres i amics, amb Brian Dobson i Werner Eck edità, en honor del seu admirat Eric Birley, el volum *Kaiser, Heer und Gesellschaft in der Römischen Kaiserzeit. Gedenkschrift für Eric Birley* (Stuttgart, 2000) i, amb Silvio Panciera, *Inschriftliche Denkmäler als Medien der Selbstdarstellung in der römischen Welt* (Stuttgart, 2001), col·lega i amic, aquest darrer, amb qui compartí el Premi Max Planck de 1992. Els seus estudis militars es poden consultar en el volum *Römische Heeresgeschichte: Beiträge 1962-1985* (Amsterdam, 1987), tercer de la col·lecció «MAVORS, Roman Army Researches»; cal esmentar, però, *Die Legionslegaten der römischen Rheinarmee* (Colònia, Graz, 1963, col·l. «Epigraphische Studien», núm. 3) i *Die Hilfstruppen der römischen Germania inferior* (Düsseldorf, 1968, col·l. «Epigraphische Studien», núm. 6).

El reconeixement que la societat atorgà als seus mèrits i a les seves aportacions és ben palès: nou vegades doctor *honoris causa*, acadèmies (Real Academia de la Historia, Academia Europaea, entre d'altres), consells científics i condecoracions són algunes de les seves abundoses distincions. Cal destacar el Premi Leibniz de la Deutsche Forschungsge-

meinschaft, l'any 1986, que marcà definitivament el reconeixement de la seva carrera investigadora, la «Verdienstkreuz» de primera classe alemanya (2002) i la Medalla de la seva Universitat de Heidelberg l'any 2006. Si ens volem detenir només en les que rebé a casa nostra en funció de la seva dedicació destacada a la història romana de l'actual Catalunya, la Universitat Autònoma de Barcelona li concedí, l'any 1988, el que fou el primer doctorat *honoris causa* d'una llarga sèrie i el precedí la Medalla d'Argent de la Universitat de Barcelona aquell mateix any. Són altres fites assenyalades de la seva trajectòria a Catalunya: l'elecció com a membre corresponent de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans el 1996; el Premi Internacional Catalònia de 1997; la presència com a professor invitat de la Universitat de Barcelona 1997/1998; la Creu de Sant Jordi, màxima condecoració catalana, el 2001; la Medalla d'Argent de la ciutat de Tarragona (2008); el doctorat *honoris causa* concedit per la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona l'any 2009 i la condició de soci d'honor de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense. Fou membre del consell científic de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) des del moment de la seva constitució i hi col·laborà assíduament. L'any 2002 pronuncià el discurs inaugural del XII Congrés Internacional d'Epigrafia Grega i Llatina, celebrat a Barcelona, una lliçó inoblidable en què féu, a més, una demostració del seu coneixement no únicament de l'epigrafia grega i romana, ans també del seu domini de les principals llengües modernes, ocasió en què no mancà el català.

Tot aquest dens, llarg i important *cursus* científic, amb gairebé sis-centes publicacions, farà que la seva memòria pervisqui en els camps d'estudi que cultivà amb competència i, m'atreviria a afirmar, amb abnegació.

Els que tingueren el privilegi i la fortuna de rebre directament el seu ensenyament o l'honor de col·laborar-hi recordaran un mestre o un col·lega generós, amatent i impacient, freturós, de vegades, de veure com es produïen el progrés i els resultats. Els que el tingueren no solament com a mestre indiscutit, company i col·lega, sinó també com a amic, recordem el seu interès per les vivències personals de cadascú i les pauses en el treball, al llarg de les quals la conversa derivava a records personals o realitats de la seva vida quotidiana: la seva família hongaresa, Siegrid (la seva dona), les seves filles i, sobretot en els darrers anys, els seus néts i els seus projectes d'encontres i viatges familiars.

La mort ha trobat Géza Alföldy a Atenes, al peu de l'acròpoli, el 6 de novembre d'enguany. Anava a recollir el seu desè doctorat *honoris causa* a la Universitat de la Jònia, i tot just ens havia enviat, entusiasmat, un enllaç als amics que ens permetria veure en directe la cerimònia, que quedava també registrada a la xarxa. No ha pogut ser així. Pensem, però, en les paraules de Ciceró, al somni d'Escipió (*La república*, llibre vi), quan fa referència a allò que espera als que han dedicat els seus esforços a la *res publica*, i és a la

res publica de les ciències i de les lletres a la qual dedicà la seva vida Géza Alföldy: «omnibus qui patriam conservaverint, adiuvaverint, auxerint, certum esse definitum locum, ubi beati aevo sempiterno fruuntur».

Text escrit per Marc Mayer i Olivé i llegit per Joan Sanmartí Grego en el Ple del dia 19 de desembre de 2011

Giovanni Lilliu

(13.3.1914 - 19.2.2012)

Giovanni Lilliu, membre corresponent de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans, va néixer el 13 de març de 1914 a Barumini, prop de Càller (Sardenya). Va completar l'ensenyament secundari a l'escola salesiana Villa Sora, a Frascati, i poc després va començar els estudis a la Facultat de Lletres i Filosofia de la Universitat de Roma, on va ser deixeble d'Ugo Rellini i es va anar especialitzant en l'estudi de la paleoetnologia i l'arqueologia. S'hi va graduar el 9 de juliol de 1938, amb un treball sobre la religió primitiva de Sardenya, i va seguir els seus estudis a la Scuola di Specializzazione di Archeologia de la mateixa Facultat de Lletres i Filosofia, on es va doctorar amb una tesi sobre les esteles púniques de Sulcis el 22 de febrer de 1942. Fins al desembre de 1943 va ser ajudant voluntari a la càtedra de paleoetnologia de l'Ateneo Romano.

Retornat a Sardenya, va ser professor de la Facultat de Lletres i Filosofia de la Universitat de Càller, on va romandre fins a la seva jubilació l'any 1984 i on va ensenyar paleoetnologia, geografia, arqueologia i història de les religions. El 1955 hi va fundar la Scuola di Specializzazione di Studi Sardi, que va dirigir durant vint anys i on va ser professor ordinari d'antiguitats sardes. També va tenir diversos càrrecs acadèmics: degà de la

Facultat de Lletres, director de l'Istituto di Antichità, Archeologia e Arte, entre d'altres. Des de 1944 era també inspector, i després director, de la Soprintendenza alle Antichità della Sardegna, des d'on va dur a terme una intensa activitat de recerca de camp, que de fet ja havia començat uns anys abans. Entre aquests treballs cal destacar, especialment, l'excavació del complex nuràgic de Su Nuraxi, a Barumini, jaciment que va ser declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 2000. Tot i que la seva activitat de recerca es va centrar sempre a Sardenya i en l'estudi de la civilització nuràgica —en va ser el més gran coneixedor i divulgador—, també va treballar a Mallorca, on va excavar el poblat talaiòtic de Ses Païsses, a Artà, entre 1959 i 1963.

La seva obra escrita és molt extensa. Cal destacar-ne *I nuraghi. Torri preistoriche di Sardegna* (1962), *Sculture della Sardegna nuragica* (1966) i, sobretot, la seva gran síntesi *La civiltà dei sardi dal Neolitico all'età dei nuraghi*, un veritable clàssic de la literatura arqueològica, publicat el 1963, però reeditat i ampliat el 1967 i el 1988 i encara reimprès el 2003. Amb un vessant més pròxim a la història de l'art, també cal esmentar la seva *Frühe Randkulturen des Mittelmeerraumes. Korsika, Sardinien, Balearen, Iberische Halbinsel*, de 1967, escrita en col·laboració amb Hermanfried Schubart, i que l'any 1970 va ser publicada amb el títol *Civilisations anciennes du bassin méditerranéen: Corse, Sardaigne, Baléares, les Ibères*, per a la col·lecció d'Albin Michel «L'Art dans le Monde». Aquesta activitat va continuar més enllà de la seva jubilació, l'any 1984. Així, el 1999 publicava *Arte e religione della Sardegna prenuragica*, i el 2002 encara va redactar una darrera síntesi de prehistòria sarda titulada *La civiltà preistorica e nuragica in Sardegna*. Des de 1955 va ser director de la revista *Studi Sardi* i des de 1983, del *Bulletino Archeologico Sardo*. S'hi podrien afegir moltes altres obres i un gran nombre d'articles en revistes científiques i de divulgació, enciclopèdies, reunions científiques, etc. Els més importants foren reunits l'any 2008 en sis volums titulats *Sardegna e il Mediterraneo negli scritti di Giovanni Lilliu*, a cura d'Alberto Moravetti. S'ha de lamentar, tanmateix, que el seu treball a Ses Païsses no fos mai objecte d'una publicació monogràfica i que només s'hagi donat a conèixer en forma d'articles en revistes diverses: «Primi scavi del villaggio talaiotico di Ses Paisses (Artà, Maiorca)», *Annali della Facoltà di Lettere dell'Università di Cagliari*, núm. xxvii (1959), p. 33-74; «Primi scavi del villaggio talaiotico di Ses Paisses (Artà-Maiorca)», *Rivista dell'Istituto Nazionale d'Archeologia e Storia dell'Arte*, núm. ix (1960), p. 5-73; «Cenno sui più recenti scavi del villaggio talaiotico di Ses Paisses ad Artà-Maiorca (Baleari)», *Studi Sardi*, núm. xviii (1963), p. 22-52; «Informe sobre la IV campaña de excavaciones arqueológicas en ses Países (Artá, Mallorca) de la Misión Italiana», *Noticario Arqueológico Hispánico*, núm. 1-3 (1965), p. 116-130.

Catòlic democràtic i antifeixista, a banda de la carrera professional Giovanni Lilliu també va tenir una activitat cívica i política considerable, iniciada en els seus anys d'estudiant universitari a Roma, a les files de l'Acció Catòlica i de la Federazione Universitaria Cattolica Italiana. Un cop retornat a Càller, va militar a la Democràcia Cristiana. Això el va conduir a ocupar alguns càrrecs polítics a Sardenya (conseller regional entre 1969 i 1974; conseller comunal de Càller entre 1975 i 1980), però en l'àmbit polític ha destacat bàsicament com a pensador, amb una intensa activitat periodística, desenvolupada sobretot en l'àmbit sard, en el diari *La Nuova Sardegna* i a *Sardegna Autonomia*, noticiari mensual del Consell Regional de l'illa, però també en l'italià, en publicacions de la importància d'*Il Giornale d'Italia* o *Il Corriere della Sera*, i a escala internacional, en particular a *Le Monde*. Des de 1994, les seves posicions polítiques van evolucionar vers el pensament progressista de centreesquerra i l'acció sindicalista. Va ser, a més, un defensor decidit de la identitat cultural pròpia de Sardenya i de l'autonomia política de l'illa. Des de la presidència de l'Istituto Superiore Regionale Etnografico i la de la Fondazione Sardinia ha portat a terme una intensa tasca de posada en relleu de la cultura, el patrimoni cultural i natural i la identitat autònoma dels sards. N'és un bon exemple la seva participació amb l'article «La Sardegna nella matrice mediterranea» a les Segones Jornades del CIEMEN (Abadia de Cuixà, 16-22 d'agost de 1977), que tenien per títol *Balears-Pitiüses, Còrsega, Sardenya per les reivindicacions nacionals* (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1978, p. 5-13). De fet, en el seu escrit polític més important —el llibre *La costante resistenziale sarda*, de l'any 2002— desenvolupa la tesi que el tret fonamental de la història de Sardenya és la lluita mil·lenària contra l'assimilació per part dels diferents ocupants de l'illa, que n'hauria preservat uns trets peculiars d'arrels molt antigues. La seva obra científica i cívica va obtenir un ampli reconeixement a Sardenya, a Itàlia i a escala internacional. Així, l'any 1953 va ser nomenat membre corresponent de la secció de Roma de l'Institut Arqueològic Alemany; el 1956, membre de l'Istituto di Studi Etruschi, amb seu a Florència; el 1964, membre honorífic de la Societat Arqueològica Lul·liana de Mallorca; el 1973, membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans, i el 1990, membre de l'Accademia Nazionale dei Lincei, l'acadèmia més antiga del món i màxima institució cultural italiana. El 1966 va ser nomenat *commendatore al merito* de la República italiana, la més alta distinció de l'Estat italià. El 2007 va rebre de la regió autònoma de Sardenya el títol honorífic de «Sardus Pater», que s'atorga, precisament des d'aquell any, a persones de qualsevol nacionalitat que s'han distingit pel seu servei a Sardenya. La seva relació acadèmica amb l'arqueologia catalana fou intensa, en particular amb el professor Miquel Tarradell, acadèmic numerari de l'IEC, i també amb Guillem Rosselló Bordoy, amb qui dirigí els treballs de Ses Païsses, i amb altres erudits mallorquins, com Llorenç Garcies.

De fet, arran de la seva estada a Artà es va interessar per la llengua catalana —que comprenia perfectament— i en particular per la poesia de Costa i Llobera. Giovanni Lilliu va morir a Càller, a casa seva, el 19 de febrer de 2012, un mes abans de fer els noranta-vuit anys. Ha deixat un llegat intel·lectual extraordinari, tant d'ordre científic com cívic i cultural. Que descansi en pau al seu estimat poble natal de Barumini.

Text llegit per Joan Sanmartí Grego en el Ple del dia 25 de febrer de 2013 (curs 2012-2013)

Nòmina de membres

Membres numeraris i emèrits

Joaquim Agulló i Batlle
Salvador Alegret i Sanromà
Josep Amat i Girbau
Gabriel Amengual Coll
Manuel Ardit i Lucas
Joan A. Argenter i Giralt
Enric Argullol i Murgadas
Joaquim Arnau Querol
Francesc Asensi i Botet
Antoni M. Badia i Margarit
Albert Balcells i González
Damià Barceló i Cullerés
Bartomeu Barceló i Pons
Xavier Barral i Altet
Ramon Bartrons i Bach
Carles Bas i Peired
Pilar Bayer i Isant
Joan Becat i Rajaut
Xavier Bellés i Ros
Vicenç Beltran i Pepió
Jaume Bertranpetit i Busquets
Eduard Bonet i Guinó
Dolors Bramon i Planas
Josep M. Bricall i Masip
Joan-Ferran Cabestany i Fort
M. Teresa Cabré i Castellví
Jaume Cabré i Fabrè
Anna Cabré i Pla
Miquel Canals i Artigas
Jordi Carbonell i de Ballester
Salvador Cardús i Ros
Josep Carreras i Barnés

Joaquim Casal i Fàbrega
Alicia Casals i Gelpí
Jaume Casals i Pons
Oriol Casassas i Simó
Jordi Casassas i Ymbert
Josep M. Casasús i Guri
Jordi Castellanos Vila
Manuel Castellet i Solanas
Josep Castells i Guardiola
Antoni Joan Colom Cañellas
Germà Colón Domènech
Jacint Corbella i Corbella
Jordi Corominas i Dulcet
Maria Corominas i Piulats
Jordi Cots i Moner
Josepa Cucó i Giner
Maria Josep Cuenca Ordinyana
Núria de Dalmasas i Balañà
Josep M. Domènech i Mateu
Eulàlia Duran i Grau
Mercè Durfort i Coll
Joan Egea i Fernández
Romà Escalas i Llimona
Gregori Estrada i Gamissans
Marta Estrada i Miyares
Joan Estruch i Gibert
Gaspar Feliu i Montfort
Antoni Ferrando i Francès
Gabriel Ferraté i Pascual
Lluís Ferrer i Caubet
M. Teresa Ferrer i Mallol
Ramon Folch i Guillèn

Josep M. Font i Rius	Joaquim Mallafrè i Gavalvà
Francesc Fontbona i de Vallescar	Isidor Marí i Mayans
Màrius Foz i Sala	Abel Mariné i Font
Octavi Fullat i Genís	Joan Martí i Castell
Jordi Galí i Garreta	Josep Martines Peres
Maria Dolors Garcia Ramon	Tomàs Martínez Romero
Lluís Garcia i Sevilla	Joan Mas i Vives
Jesús Andrés García Sevilla	Andreu Mas-Colell
Joaquim Garriga i Riera	Josep Massot i Muntaner
Carles A. Gasòliba i Böhm	Marc Mayer i Olivé
Josep Gifreu i Pinsach	Àngel Messeguer i Peypoch
Salvador Giner de San Julián	Concepció Mir i Curcó
Joan Girbau i Badó	Joan-Francesc Mira i Casterà
Pilar González Duarte	Joan Miralles i Monserrat
Francesc González i Sastre	Carles Miralles i Solà
Josep González-Agàpito i Granell	Isidre Molas i Batllori
Joaquim Gosálbez i Noguera	Joaquim Molas i Batllori
Carme Gràcia Beneyto	Aina Moll i Marquès
Albert Gras Martí	Tomàs de Montagut Estragués
Ricard Guerrero i Moreno	Brauli Montoya Abat
Enric Guinot i Rodríguez	Miquel de Moragas i Spà
Joan Josep Guinovart i Cirera	Josep Moran i Ocerinjauregui
Josep Guitart i Duran	Manuel Mundó i Marcet
Albert G. Hauf i Valls	Joaquim Muns i Albuixech
Albert Jané i Riera	Josep M. Muntaner i Pasqual
Lluís Jofre i Roca	Josep M. Nadal i Farreras
Joan Jofre i Torroella	Gabriel Navarro i Ortega
Manuel Jorba i Jorba	Oriol Nel·lo i Colom
David Jou i Mirabent	Antoni Olivé i Ramon
Ramon Lapiedra i Civera	Jaume Pagès Fita
Àngel Llàcer i Escorihuela	Josep M. Panareda Clopès
Josep Enric Llebot Rabagliati	Ramon Parés i Farràs
Jordi Lleonart i Aliberas	Àngels Pascual de Sans
Xavier Llimona i Pagès	Josep Perarnau i Espelt
Enric Lluch i Martín	Juli Peretó i Magraner
Pere Lluís Font	Manuel Pérez Saldanya

Joan Peytaví Deixona
Josep Piera Rubio
Vicent Pitarch i Almela
Antoni Pladevall i Font
Lluís B. Polanco i Roig
Jaume Porta i Casanellas
Miquel Àngel Pradilla Cardona
Modest Prats i Domingo
Antoni Prevosti i Pelegrín († 1.9.2011)
Jaume de Puig i Oliver
Pere Puigdomènech i Rosell
Joaquim M. Puyal i Ortiga
Joaquim Rafel i Fontanals
Josep-Enric Rebés i Solé
Salvador Reguant i Serra
Carles-Enric Riba i Campos
Manuel Ribas i Piera
Antoni Riera i Melis
Santiago Riera i Tuèbols
Gemma Rigau i Oliver
Pere Roca i Fabregat
Encarna Roca i Trias
Joan Rodés i Teixidor
Joandomènec Ros i Aragonès
Xavier Roselló i Molinari
Vicenç M. Rosselló i Verger
Xavier Rubert de Ventós
Josep M. Salrach i Marés
Joan Sanmartí Grego

Membres corresponents

Cosme Aguiló Adrover
Géza Alföldy († 6.11.2011)
Josep Amengual i Batle

Pere Santanach i Prat
Mila Segarra i Neira
Francesc Serra i Mestres
Eva Serra i Puig
Antoni Serra i Ramoneda
David Serrat i Congost
Antoni Simon i Tarrés
Ramon Sistac i Vicén
Carles Solà i Ferrando
Joan Antoni Solans i Huguet
Carlota Solé i Puig
Narcís Soler i Masferrer
Rolf Tarrach Siegel
Jaume Terradas i Serra
Josep-Maria Terricabras i Nogueras
Ricard Torrents i Bertrana
Josep Vallverdú i Aixalà
Francesc Vallverdú Canes
Josep Vaquer i Timoner
Joan Veny i Clar
Pere Verdaguer i Juanola
Josep Vigo i Bonada
Joan Vilà-Valentí
Mariàngela Vilallonga Vives
Miquel Vilardell i Tarrés
Joan Viñas i Salas
Carles Viver i Pi Sunyer
Jordi Vives i Puiggròs
Xavier Vives i Torrents

Ramon Amigó i Anglès († 16.9.2011)
Robert Archer
Thomas Noël Bisson

Denise Boyer
Efrem Compte i Roux
Michel Contini
Jordi Joaquim Costa i Costa
Dominique de Courcelles
Michel Delseny
Georges Fabre
Kálmán Faluba
Paul Freedman
Joan Genescà i Llongueras
Evarist Giné i Masdeu
Manuel González González
Montserrat Guibernau i Berdun
Christian Guilleré
Joseph Gulsoy
Gonzalo Halffter Salas
Jocelyn N. Hillgarth
Nikolas Jaspert
Simon Keay
Giovanni Lilliu († 19.2.2012)
Gabriel Llompart i Moragues
Antoni Lloret i Orrriols
Joan F. López Casasnovas
Henry de Lumley-Woodyear
Joan Massagué i Solé
Federico Mayor Zaragoza
Ambler H. Moss
Carlos Ulises Moulines Castellví
Olimpio Musso
Bob de Nijs
Alexandre Olivar i Daydi
José Antonio Pascual Rodríguez

Àngel Pellicer i Garrido
F. Xavier Pi-Sunyer
Norberto Piccinini
Olivier Poisson
Damià Pons i Pons
Paul Preston
Josep Quer i Villanueva
Artur Quintana i Font
Jorge-Óscar Rabassa
Lídia Rabassa Areny
Philip D. Rasico
Enric Ribes i Marí
Claude Roux
Xavier Sáez-Llorens
Adélio Alcino Sampaio Castro
José Sarukhán Kermez
Beatrice Schmid
Borís Pàvlovitx Sobolev
Giuseppe Tavani
Antoni Torre
Eliseu Trenc i Ballester
Jaume Truyols i Santonja
Jürgen Untermann
Andrés Urrutia Badiola
Miquela Valls
Jill Rosemary Webster
Max Woodfield Wheeler
Curt Wittlin
Alan Yates
Marie Claire Zimmermann
Michel Zimmermann

III. Les seccions

L'Institut d'Estudis Catalans és format per les cinc seccions següents: Secció Històrico-Arqueològica (SHA), Secció de Ciències Biològiques (SECCB), Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT), Secció Filològica (SF) i Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS), integrades per membres numeraris, emèrits i corresponents.

Els membres numeraris i els emèrits constitueixen el Ple de l'Institut, del qual també formen part els presidents de les societats filials.

Els membres numeraris són els que, elegits pel Ple, tenen tots els drets i les obligacions que estableixen els Estatuts. Els membres emèrits són els que, havent estat membres numeraris, per raó d'edat són exonerats de les obligacions corporatives.

Els membres corresponents col·laboren en les tasques científiques de l'Institut i no participen en els òrgans de govern.

<i>Any/membres</i>	<i>SHA</i>	<i>SECCB</i>	<i>SECCT</i>	<i>SF</i>	<i>SFCS</i>	<i>Total</i>
2007						
Numeraris	26	23	27	26	20	122
Emèrits	11	8	8	11	14	52
Corresponents	16	8	8	24	1	57
						231
2012						
Numeraris	22	25	25	26	27	125
Emèrits	16	10	11	11	20	68
Corresponents	20	10	8	24	4	66
						259

Secció Històrico-Arqueològica

Crònica

La Secció Històrico-Arqueològica (SHA) s'ha reunit al llarg d'aquest període en vuit sessions ordinàries de treball des de l'octubre de 2011 al juny de 2012. La SHA té actualment vint-i-dos membres numeraris, setze membres emèrits i vint membres corresponents.

Han estat nomenats dos nous membres numeraris: Dolors Bramon i Planas (que havia estat fins ara membre corresponent) i Jordi Casassas i Ymbert, i han passat a ser emèrits Manuel Ardit i Lucas, Gaspar Feliu i Montfort, Manuel Jorba i Jorba, Josep Massot i Muntaner i Eva Serra i Puig. La Secció ha hagut de lamentar la pèrdua dels membres corresponents Géza Alföldy (6.11.2011) i Giovanni Lilliu (19.2.2012).

Premis i distincions

— El 13 de juny de 2012, Josep Massot va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2012.

— El 5 de maig de 2012, Paul Preston fou guardonat amb el Premi Pompeu Fabra 2012.

— S'ha publicat *Le plaisir de l'art du Moyen Âge*, llibre en homenatge a Xavier Barral.

— Albert Balcells, ha estat nomenat vocal del jurat del Premi Nacional de Recerca de Catalunya i Jaume Sobrequés

ha estat nomenat director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya.

Comissions i representacions

— Santiago Riera forma part de la Comissió d'Investigació de l'IEC.

— Josep Massot forma part de la Comissió de Publicacions de l'IEC.

— Albert Balcells forma part, com a representant de la Secció, de la Comissió Social de l'Institut d'Estudis Catalans, és director de l'Arxiu de l'IEC i de l'Oficina d'Assessorament Històric i representant de l'IEC al Patronat Casa de Prat de la Ribera.

— Jaume Sobrequés és el representant de l'IEC al Patronat Castell de Cardona.

— Eva Serra és representant de l'IEC al Consell Nacional d'Arxius.

— Antoni Riera és representant de la SHA a la Comissió Arnau de Vilanova i representant de la SHA a la *Revista de l'Alguer*, i delegat adjunt de la Unió Acadèmica Internacional.

— Josep Guitart i Joan Sanmartí són representants de l'IEC al Consorci Puig Castellar.

— Tomàs Martínez és representant de la SHA a la Xarxa CRUSCAT.

— Antoni Simon és representant de la SHA a la Comissió del Congrés del Tricentenari de 1714.

— Josep Guitart és el delegat de l'IEC a la UAI.

Oficina d'Assessorament Històric

(OAH)

L'OAH de la Secció s'encarrega d'emetre dictàmens oficials sobre patrimoni i sobre els símbols dels ens locals (BCIN, escuts, banderes) i de la resolució de consultes. (Vegeu el punt dedicat a les oficines en el capítol VI, «Activitat de recerca».)

Actes acadèmics

La SHA ha dut a terme diverses sessions acadèmiques, entre les quals hi ha l'explicació sobre el portal *Meridià* i els *Reports de la Recerca a Catalunya*, a càrrec de Ricard Guerrero (24.11.2011), i les presentacions «Estat i evolució del projecte “Catalunya carolíngia”», per Gaspar Feliu i Josep M. Salrach (16.2.2012); «Mercaders sarraïns castellans a València el segle XIV», per M. Teresa Ferrer (19.4.2012), i «Estat i evolució del projecte Corpus dels Trobadors», per Tomàs Martínez i Vicenç Beltran (17.5.2012). D'altra banda, el dia

14 de novembre de 2011, Josep Guitart va presentar al Ple de l'IEC una exposició sobre el projecte de recerca dedicat a les excavacions de Guissona.

Entre altres activitats de la Secció, destaquen els actes següents: la presentació de la *Història de la Generalitat de Catalunya*, obra dirigida per M. Teresa Ferrer i Mallol, coordinada per Josep M. Roig Rosich i coeditada per l'IEC i la Generalitat de Catalunya (30.11.2011); la participació en la celebració del seminari internacional «Ciutats mediterrànies: civilització i desenvolupament», que organitzà la Presidència de l'IEC (16-18.11.2011); la presentació de *L'holocaust espanyol*, de Paul Preston (20.4.2012); la presentació del tom onzè de l'*Enciclopèdia de Menorca* (11.5.2012); la conferència «Els diputats catalans i la Constitució de Cadis», de Lluís Ferran Toledano (21.6.2012); l'homenatge a Teodor Llorente (1836-1911), amb motiu del centenari de la seva mort (22.3.2012), i la jornada d'homenatge a Josep de C. Serra i Ràfols (25.6.2012).

Membres

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Manuel Ardit i Lucas	18.12.1992; emèrit des del 2.12.2011 Història moderna
Albert Balcells i González	21.11.1986; emèrit des del 29.5.2010 Història contemporània, social i política de Catalunya
Xavier Barral i Altet	18.12.1992 Història de l'art antic i medieval
Vicenç Beltran i Pepió	13.12.2010 Filologia romànica
Dolors Bramon i Planas*	27.2.2012 Filologia semítica
Joan-Ferran Cabestany i Fort	14.6.1999; emèrit des del 19.8.2000 Història i arqueologia
Jordi Casassas i Ymbert	27.2.2012 Història contemporània
Jordi Castellanos Vila	7.4.2003 Història de la literatura del segle xx
Núria de Dalmasas i Balañà	17.6.1996 Història de l'art medieval
Eulàlia Duran i Grau	7.5.1990; emèrita des del 2.4.2004 Història i literatura catalana a l'època moderna

---

* Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 17.6.1996 fins al 27.2.2012.

Romà Escalas i Llimona	17.6.2002 Musicologia
Gregori Estrada i Gamissans	18.12.1992; emèrit des del 18.12.1993 Història de la música
Gaspar Feliu i Montfort	26.2.2007; emèrit des del 18.4.2012 Història medieval (alta edat mitjana)
M. Teresa Ferrer i Mallol	18.12.1992; emèrita des del 25.8.2010 Història medieval (baixa edat mitjana)
Josep M. Font i Rius	26.6.1970; emèrit des del 5.6.1989 Història del dret
Francesc Fontbona i de Vallescar	18.12.1992 Història de l'art modern
Joaquim Garriga i Riera	17.6.2002 Història de l'art dels segles XVI-XVIII
Carme Gràcia Beneyto	17.12.2001 Història de l'art
Enric Guinot i Rodríguez	17.12.2001 Història rural medieval
Josep Guitart i Duran	7.5.1990 Arqueologia
Albert G. Hauf i Valls	1.2.1991; emèrit des del 8.1.2008 Història de la literatura, edició de textos medievals i espiritualitat medieval
Manuel Jorba i Jorba	7.4.2003; emèrit des del 9.5.2012 Història de la literatura del segle XIX

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Tomàs Martínez Romero	7.4.2003 Història de la literatura de l'edat mitjana
Joan Mas i Vives	25.2.2008 Història de la literatura (s. XVI-XIX)
Josep Massot i Muntaner	14.6.1999; emèrit des del 3.11.2011 Història de la literatura i història contemporània
Marc Mayer i Olivé	17.6.1996 Epigrafia, tradició clàssica i història antiga de Catalunya
Concepció Mir i Curcó	18.12.1992 Història sociopolítica contemporània
Joaquim Molas i Batllori	17.2.1978; emèrit des del 5.9.2000 Història de la literatura i crítica literària
Tomàs de Montagut Estragués	17.12.2001 Història del dret
Manuel Mundó i Marcet	26.11.1971; emèrit des del 29.6.1993 Història i literatura antiga i medieval damunt les fonts manuscrites
Antoni Pladevall i Font	7.5.1990; emèrit des de l'11.2.2004 Història eclesiàstica i història de l'art
Antoni Riera i Melis	17.6.1996 Història social de l'edat mitjana
Santiago Riera i Tuèbols	17.6.2002; emèrit des del 18.5.2005 Història de la ciència i de la tècnica

Josep M. Salrach i Marés	26.2.2007 Història medieval (alta edat mitjana)
Joan Sanmartí Grego	26.2.2007 Protohistòria (àrea d'arqueologia)
Eva Serra i Puig	17.6.2002; emèrita des del 27.7.2012 Història moderna
Antoni Simon i Tarrés	26.2.2007 Història de la historiografia (àrea moderna i contemporània)
Narcís Soler i Masferrer	17.6.1996 Paleolític i prehistòria

Membres corresponents*

Géza Alföldy	16.12.1996 († 6.11.2011) (Alemanya)
Josep Amengual i Batle	13.2.1987 Història (Palma)
Thomas Noël Bisson	13.2.1987 Història medieval (Estats Units)
Efrem Compte i Roux	25.2.2008 Història medieval, paleografia i litúrgia (Estats Units)

---

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat, en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de llengua i cultura catalanes.

	DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA
Dominique de Courcelles	25.2.2008 Història de la literatura (França)
Georges Fabre	16.12.1996 Història romana (França)
Paul Freedman	16.12.1996 Història medieval (Estats Units)
Christian Guilleré	31.3.2008 Història medieval (França)
Jocelyn N. Hillgarth	16.12.1996 Història hispànica i dels Països Catalans (Regne Unit)
Nikolas Jaspert	31.3.2008 Història medieval peninsular (Alemanya)
Simon Keay	16.6.2008 Arqueologia catalana (Regne Unit)
Giovanni Lilliu	1973 († 19.2.2012) Arqueologia sarda (Sardenya)
Gabriel Llompart i Moragues	13.2.1987 Religiositat popular (Palma)

Henry de Lumley-Woodyear

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

16.12.1996

Paleontologia humana
(França)

Olimpio Musso

16.12.1996

Filologia grega i llatina
(Itàlia)

Alexandre Olivar i Daydí

6.7.1973

Litúrgia
(Monistrol de Montserrat)

Olivier Poisson

31.3.2008

Història de l'art
(Perpinyà)

Paul Preston

25.2.2008

Història contemporània d'Espanya
(Regne Unit)

Eliseu Trenc

16.6.2008

Història de l'art català dels segles XIX i XX
(França)

Jürgen Untermann

16.6.2008

Llengua ibèrica
(Alemanya)

Jill Rosemary Webster

16.12.1996

Història
(Canadà)

Michel Zimmermann

16.12.1996

Història cultural
(França)

Secció de Ciències Biològiques

Crònica

La Secció de Ciències Biològiques (SECCB) té vint-i-cinc membres numeraris, deu membres emèrits i deu membres corresponents. Dels trenta-cinc membres, entre numeraris i emèrits, quinze són biòlegs, quinze són metges, tres són bioquímics, un és veterinari i un és farmacèutic. Les àrees temàtiques que cobreixen llurs especialitats són molt diverses, tant del que podríem dir-ne biologia general (biologia cel·lular, biologia molecular, bioquímica, genètica, antropologia, etc.), com de biologia d'organismes i sistemes (ecologia, entomologia, botànica, micologia, zoologia, etc.), com de ciències de la salut, més diversificades (microbiologia, cardiologia, ciències de la conducta, embriologia humana, endocrinologia, farmacologia, geriatria, hepatologia, immunologia, neurociències, nutrició i bromatologia, pediatria, psiquiatria, toxicologia, veterinària, etc.).

Aquest curs s'ha hagut de lamentar el traspàs del senyor Antoni Prevosti i Pelegrín, que ens va deixar el dia 1 de setembre de 2011.

La SECCB s'ha reunit en sessions ordinàries de treball cada mes. Seguint la tradició consolidada, s'han celebrat tres reunions conjuntes amb la Secció de Ciències i Tecnologia. S'han presentat, entre d'altres, les comunicacions científiques «Metabolisme de les cèl·lules tumorals:

buscant dianes terapèutiques», a càrrec de Ramon Bartrons (26.3.2012); «Un bestiar del segle XXI: la classificació dels éssers vius», a càrrec de Carles Padró-Alió (16.4.2012); «Ecologia de les marees roges», discurs d'ingrés a càrrec de Marta Estrada (14.5.2012), i «Efectes indesitjats dels medicaments: una de les primeres causes de mortalitat i morbiditat», a càrrec de Joan Ramon Laporte (4.6.2012).

Diversos membres de la Secció han rebut mèrits i distincions. Xavier Bellés ha estat nomenat soci d'honor de la Sociedad Española de Biología Evolutiva i membre del Conseil Scientifique International del Labex BCdiv (Diversités Biologiques et Culturelles), del Muséum National d'Histoire Naturelle de París. Mercè Durfort és vicepresidenta de la Reial Acadèmia de les Ciències i de les Arts. Marta Estrada ha estat nomenada membre de la Junta de la International Society for the Study of Harmful Algae (ISSHA), membre del Grup d'Experts en Canvi Climàtic a Catalunya, membre del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible i representant espanyola del SCOR (ICSU). Lluís Garcia Sevilla ha estat guardonat amb el Premi d'assaig Irla 2012. Joan J. Guinovart ha estat nomenat president de la Unió Acadèmica Internacional de Bioquímica i Biologia Molecular.

Abel Mariné, ha estat nomenat membre del Consell Assessor de Salut Pública i president del Comitè Científic de l'Agència Catalana de Salut Alimentària.

Entre els actes organitzats destaquen «El centenari de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans: els orígens del desenvolupament científic de la Catalunya contemporània» a Món Sant Benet, de Sant Fruitós de Bages (1.3.2012); la participació dels membres Màrius Foz i Abel Mariné en el seminari «La cuina catalana a la cruïlla», organitzat per la Secció de Filosofia i Ciències Socials (9.3.2012);

la conferència de Mercè Durfort titulada «Una de les baules de la piràmide alimentària del delta de l'Ebre», que impartí en la Tercera Jornada de Medi Ambient i Societat: «Pautes per a la gestió ambiental» (5.6.2012); l'assistència a l'acte d'inauguració de la Fundació Puigvert, presidit per Artur Mas (15.6.2012), i la inauguració de la placa d'homenatge a Ramon Aramon, que fou secretari general de l'IEC (1942-2000), a la Presidència de l'IEC (11.6.2012), acte en què Oriol Casassas féu un parlament.

Membres

Francesc Asensi i Botet	15.6.1998; emèrit des del 24.11.2009 Pediatría
Ramon Bartrons i Bach	13.12.2010 Bioquímica
Carles Bas i Peired	14.4.1978; emèrit des del 3.8.1992 Ecologia dels recursos marins
Xavier Bellés i Ros	23.10.1992 Entomologia
Jaume Bertranpetit i Busquets	6.6.1994 Antropologia biològica
Josep Carreras i Barnés	17.9.1990 Bioquímica i biologia molecular

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALTAT

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Oriol Casassas i Simó	11.1.1985; emèrit des de l'1.9.1993 Sociomedicina
Jacint Corbella i Corbella	20.12.1999; emèrit des del 25.1.2007 Toxicologia
Josep M. Domènech i Mateu	11.1.1985 Embriologia humana
Mercè Durfort i Coll	3.11.1989 Biologia cel·lular
Marta Estrada i Miyares	7.4.2003 Ecologia marina
Lluís Ferrer i Caubet	13.12.2010 Patologia animal
Ramon Folch i Guillèn	17.3.1978 Ecologia vegetal i gestió ambiental
Màrius Foz i Sala	11.1.1985; emèrit des de l'1.3.1999 Endocrinologia
Lluís Garcia i Sevilla	15.6.1998 Psiquiatria
Jesús Andrés García Sevilla	6.6.1994 Farmacologia
Francesc Gonzàlez Sastre	6.6.1994; emèrit des del 15.1.2009 Bioquímica clínica i patologia molecular
Joaquim Gosálbez i Noguera	23.10.1992 Zoologia

Ricard Guerrero i Moreno	6.6.1994 Microbiologia
Joan Josep Guinovart i Cirera	13.12.2010 Bioquímica
Joan Jofre i Torroella	25.2.2008 Microbiologia
Àngel Llàcer i Escorihuela	13.6.2005 Cardiologia
Jordi Lleonart i Aliberas	6.6.1994 Biologia pesquera
Xavier Llimona i Pagès	23.10.1992 Micologia i liquenologia
Abel Mariné i Font	7.4.2003 Nutrició i bromatologia
Ramon Parés i Farràs	23.10.1992; emèrit des de l'1.12.1997 Microbiologia
Juli Peretó i Magraner	20.12.1999 Bioquímica i biologia molecular
Antoni Prevosti i Pelegrín	17.2.1978; emèrit des del 5.6.1990 († 1.9.2011) Genètica i evolució
Pere Puigdomènech i Rosell	7.4.2003 Biologia molecular
Joan Rodés i Teixidor	11.1.1985; emèrit des de l'11.3.2008 Hepatologia

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

Joandomènec Ros i Aragonès	17.9.1990 Ecologia
Jaume Terradas i Serra	14.6.2004 Ecologia
Josep Vigo i Bonada	17.3.1978; emèrit des del 24.5.2007 Geobotànica
Miquel Vilardell i Tarrés	12.6.2006 Reumatologia i geriatria
Joan Viñas i Salas	13.12.2010 Cirurgia
Jordi Vives i Puiggròs	25.2.2008; emèrit des del 23.4.2011 Immunologia

---

Membres corresponents

Michel Delseny	26.2.2007 Biologia molecular de plantes (Perpinyà)
Gonzalo Halffter Salas	6.6.1994 Entomologia i ecologia (Mèxic)
Joan Massagué i Solé	6.6.1994 Biomedicina (Estats Units)
Federico Mayor Zaragoza	9.6.1997 Biomedicina (Madrid)

Àngel Pellicer i Garrido

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA
22.5.1995
Patologia
(Estats Units)

F. Xavier Pi-Sunyer

26.2.2007
Endocrinologia i nutrició
(Estats Units)

Claude Roux

26.2.2007
Liquenologia
(França)

Xavier Sáez-Llorens

7.6.2010
Malalties infeccioses infantils
(Panamà)

José Sarukhán Kermez

21.12.2009
Botànica agrícola
(Mèxic)

Antoni Torre

26.2.2007
Naturalisme i zoologia
(L'Alguer)

Secció de Ciències i Tecnologia

Crònica

Actualment, la Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT) té vint-i-cinc membres numeraris, onze membres emèrits i vuit membres corresponents. Les àrees d'especialitat de la branca de ciències són les de matemàtiques, física, química i geologia. La branca de tecnologia abasta les àrees d'arquitectura, enginyeria industrial i de l'energia, enginyeria química i dels materials, enginyeria informàtica i de les comunicacions, enginyeria agrònoma, forestal i alimentària, i enginyeria del territori del transport. Han passat a emèrits els membres Joan Girbau i Badó i Joan Antoni Solans i Huguet.

Dos membres de la Secció han rebut una distinció: Josep Amat i Girbau fou guardonat amb el Premi al Reconeixement Acadèmic que concedeix el Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya (1 de juny de 2012) i Jorge Rabassa, membre corresponent, fou nomenat membre de l'Acadèmia Nacional de Ciències de l'Argentina en reconeixement a la seva feina en l'àmbit de la geologia del quaternari i geomorfologia (29 d'agost de 2012).

Al llarg del curs, la SECCT ha celebrat nou reunions ordinàries, una reunió extraordinària i tres reunions conjuntes amb la Secció de Ciències Biològiques. En aquestes sessions plenàries s'han dut a terme les activitats de tràmit, de

crònica, d'execució i de revisió d'acords; de seguiment dels treballs dels programes de recerca que depenen de la Secció; de discussió i seguiment del pressupost; de gestió administrativa, etc. A més, s'hi han continuat organitzant exposicions, comunicacions científiques i debats per a potenciar el contingut acadèmic.

Els discursos d'ingrés han estat «El descobriment de fàrmacs: un repte i una necessitat», a càrrec d'Àngel Messguer i Peypoch (19 de març de 2012); «La Catalunya més desconeguda: una passejada per les grans fondalades marines», a càrrec de Miquel Canals i Artigas (25 d'abril de 2012), i «La conjectura de l'ontologia universal», a càrrec d'Antoni Olivé i Ramon (18 de juny de 2012).

Entre els actes programats destaquen dues activitats realitzades entorn de la figura de Ferran Sunyer i Balaguer (1912-1967): la inauguració del Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer, a Figueres (9 de març de 2012), i la presentació del nou exemplar dels «Arxius de les Seccions de Ciències»: *Selecta Ferran Sunyer i Balaguer* (12 de juny de 2012). La Secció també ha dedicat homenatges als membres traspassats Enric Freixa (12 de març de 2012) i Oriol Riba (23 de març de 2012).

Membres

Joaquim Agulló i Batlle	23.10.1992 Enginyeria mecànica
Salvador Alegret i Sanromà	17.9.1990 Química analítica
Josep Amat i Girbau	17.9.1990; emèrit des del 29.7.2010 Informàtica industrial
Damià Barceló i Cullerés	15.6.1998 Química analítica
Pilar Bayer i Isant	18.6.2001 Teoria de nombres
Eduard Bonet i Guinó	7.7.1978; emèrit des del 7.11.2006 Probabilitats, estadística, lògica i epistemologia
Miquel Canals i Artigas	27.6.2011 Geociències marines
Joaquim Casal i Fàbrega	3.11.1989 Enginyeria química
Alicia Casals i Gelpí	26.2.2007 Arquitectura i tecnologia de computadors
Manuel Castellet i Solanas	17.3.1978 Àlgebra i topologia
Josep Castells i Guardiola	14.4.1978; emèrit des del 27.5.1995 Química orgànica

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Jordi Corominas i Dulcet	19.6.2000 Enginyeria geològica
Gabriel Ferraté i Pascual	7.7.1978; emèrit des del 3.3.2002 Enginyeria automàtica
Joan Girbau i Badó	17.9.1990; emèrit des del 14.3.2012 Geometria diferencial
Pilar González Duarte	14.6.2004 Química inorgànica
Albert Gras Martí	28.2.2006 Física
Lluís Jofre i Roca	17.6.1996 Enginyeria de telecomunicació
David Jou i Mirabent	3.11.1989 Termodinàmica
Ramon Lapiedra i Civera	27.6.1986; emèrit des del 10.7.2010 Física relativista
Josep Enric Llebot Rabagliati	18.6.2001 Termodinàmica i física ambiental
Àngel Messeguer i Peypoch	27.6.2011 Química
Gabriel Navarro i Ortega	28.2.2005 Teoria dels grups
Antoni Olivé i Ramon	27.6.2011 Enginyeria industrial

Jaume Pagès Fita	23.10.1992 Enginyeria de sistemes
Jaume Porta i Casanellas	24.2.1997 Edafologia i química agrícola
Salvador Reguant i Serra	10.1.1986; emèrit des del 24.12.1998 Geologia històrica i paleontologia
Manuel Ribas i Piera	7.7.1978; emèrit des del 16.5.1995 Urbanística
Pere Roca i Fabregat	14.6.2004 Enginyeria de la construcció
Xavier Roselló i Molinari	28.2.2005 Enginyeria industrial
Pere Santanach i Prat	17.9.1990 Geologia estructural i tectònica
Francesc Serra i Mestres	17.9.1990; emèrit des del 19.12.2010 Microelectrònica
David Serrat i Congost	17.6.1996 Geologia i geomorfologia
Carles Solà i Ferrando	23.10.1992 Enginyeria química
Joan Antoni Solans i Huguet	28.2.2005; emèrit des del 15.10.2011 Arquitectura
Rolf Tarrach Siegel	14.6.2004 Física

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

Josep Vaquer i Timoner

7.7.1978; emèrit des de l'1.7.1998

Geometria diferencial

Membres corresponents

Joan Genescà i Llongueras

28.2.2006

Química
(Mèxic)

Evarist Giné i Masdeu

16.12.1996

Matemàtiques
(Estats Units)

Antoni Lloret i Orrriols

2.3.1992

Física nuclear
(França - Barcelona)

Adélio Alcino Sampaio Castro Machado

23.11.1992

Química ambiental
(Portugal)

Norberto Piccinini

6.6.1994

Química
(Itàlia)

Jorge-Óscar Rabassa

20.12.1999

Geologia
(Argentina)

Borís Pàvlovitx Sobolev

17.5.1992

Química
(Rússia)

Jaume Truyols i Santonja

2.3.1992

Paleontologia
(Oviedo)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Secció Filològica

Crònica

La Secció Filològica compta amb vint-i-sis membres numeraris, onze membres emèrits i vint-i-quatre membres corresponents. La Secció ha hagut de lamentar el traspàs del membre corresponent Ramon Amigó i Anglès, que morí el 16 de setembre de 2011.

El Ple de la Secció Filològica s'ha reunit els dies 16 de setembre, 21 d'octubre, 18 de novembre, 16 de desembre de 2011, i 20 de gener, 17 de febrer, 23 de març, 20 d'abril, 18 de maig, 15 de juny i 29 de juny de 2012.

Seguint el costum de la Secció Filològica de fer algunes de les reunions ordinàries del seu Ple a diversos indrets de l'àmbit lingüístic, la sessió del 21 d'octubre es féu a Alcoi, en el marc de la celebració de les Jornades de la Secció a València i Alcoi amb motiu del centenari. En l'apartat d'activitats públiques, s'informarà del programa d'aquesta visita fora de Barcelona, les intervencions de la qual són en procés de publicació.

Com és habitual, en les reunions plenàries de la Secció Filològica s'han tractat temes propis de l'àmbit filològic i de la normativa lingüística, així com de funcionament de la Secció. Les qüestions més destacades que s'hi han tractat han estat els treballs d'elaboració de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC,

el model de llengua del futur diccionari, els contactes de l'IEC amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i la commemoració del centenari de la Secció Filològica.

Tal com s'ha fet des de 2002, en algunes de les sessions ordinàries de la Secció s'ha dedicat la primera part de l'ordre del dia, de les 10.30 a les 12 hores, a la presentació monogràfica d'un projecte de l'IEC o de l'activitat d'un organisme extern que pot interessar als membres de la Secció Filològica. Les exposicions fetes al llarg del curs han estat les següents: presentació de l'Observatori de la Recerca i del portal Meridià, i informació sobre la tercera edició de *Reports de la recerca a Catalunya*, a càrrec de Ricard Guerrero, secretari científic, i de Llorenç Arguimbau, coordinador de l'Observatori de la Recerca (18 de novembre); presentació de *Informe sobre la situació de la llengua catalana (2010)* de la Xarxa CRUSCAT i l'Observatori de la Llengua, a càrrec de Mariàngela Vilallonga, presidenta del Consell Supervisor de la Xarxa, i de Miquel Àngel Pradilla, director, i Natxo Sorolla, col·laborador de recerca (16 de desembre); presentació de les activitats de les delegacions de l'IEC a Castelló i a Alacant i perspectives de commemoració del vuitantè aniversari de les Normes de Castelló, a càrrec de Vicent Pitarch i Brauli Montoya,

delegats de l'IEC a Castelló i Alacant, respectivament (20 de gener); exposició sobre els noms de persona a França (aspectes diacrònics, diatòpics i diastràtics), a càrrec de Denise Boyer (17 de febrer); presentació de la Fundació Carles Salvador i del documental sobre ell, a càrrec de Vicent Pitarch i Ramon Sistac, vicepresident i secretari, respectivament, del Patronat de la Fundació (23 de març); presentació de la Xarxa d'Observatoris de Neologia de les varietats geolèctals del català, a càrrec de M. Teresa Cabré i de Josep Martínes, directores del projecte (18 de maig), i l'exposició «Los joves algueresos i la llengua: prejudicis i potencialitats», a càrrec de Francesc Ballone, recercador alguerès (29 de juny).

Quant a les comissions delegades de la Secció, la Comissió de Lexicografia s'ha reunit divuit vegades; la Comissió de Gramàtica, cinc; la Comissió de Català Estàndard (constituïda per les subcomissions de Sintaxi i de Lèxic), disset. També ha treballat la comissió creada *ad hoc* per a la preparació del centenari de la Secció i s'ha constituït un grup de treball per a l'elaboració d'un opuscle d'ortografia, que ha fet de moment tres reunions.

Activitats

Les actuacions públiques de la Secció Filològica durant aquest curs s'han desenvolupat al voltant de la celebració del seu centenari, que fou presentat públicament el 2 de març de 2011 en una roda de

premsa conjuntament amb la Secció de Ciències Biològiques i la de Ciències i Tecnologia, que també van celebrar el centenari l'any 2011. La Secció Filològica ha volgut continuar la commemoració del centenari, iniciat el març de 2011 i que s'allargà fins al maig de 2012, per tal d'enllaçar amb les celebracions del vuitantè aniversari de la publicació del *Diccionari general de la llengua catalana* de Pompeu Fabra i de les Normes de Castelló (1932), i amb la celebració, el 2013, del centenari de les *Normes ortogràfiques* de l'IEC, referent normatiu a tots els territoris de llengua catalana.

Amb motiu de la coincidència l'any 2011 dels centenaris de la Secció Filològica i de Joan Maragall, el poeta de la paraula viva, que en l'*Elogi de la paraula* afirma que és «la cosa més meravellosa d'aquest món» i n'exalta «la seva misteriosa força creadora», la Secció Filològica i la Institució de les Lletres Catalanes han convocat tota la societat a promoure, al llarg de la celebració del centenari de la Secció, tota mena d'iniciatives per a descobrir, compartir, exercitar i celebrar la vitalitat, la creativitat expressiva i el dinamisme innovador de la llengua catalana, sota el lema «2011, l'any de la paraula viva». La invitació s'adreça específicament als mitjans de comunicació, als creadors i professionals de la paraula, en totes les manifestacions (escriptors, traductors, periodistes, comunicadors, actors, cantants, etc.); als ensenyants de tots els nivells; a les entitats

culturals; als responsables de cultura de les institucions i als programadors d'activitats culturals de tot tipus; als professionals i les empreses de tot el territori de llengua catalana, i, finalment, a cadascuna de les persones que coneixen o aprenen el català, i també als usuaris de la llengua de signes catalana. L'acció culminarà el mes de maig de 2012 amb les Festes de la Paraula Viva, en les quals es presentaran les aportacions més rellevants realitzades des del març de 2011.

La Secció ha obtingut el suport de l'Obra Social La Caixa per a dur a terme les activitats del centenari.

A continuació, s'esmenten les activitats públiques en què ha participat la Secció Filològica que no han estat inscrites dins la celebració del seu centenari:

Del 5 al 9 de setembre se celebrà a Barcelona el XXIV Congrés Internacional de FICOS (International Council of Onomastic Sciences) sobre Ciències Onomàstiques, organitzat per la Comissió de Toponímia de Catalunya i la Universitat de Barcelona, amb la participació de l'IEC (per mitjà de l'Oficina d'Onomàstica).

El 14 de març se celebrà a la seu de la Real Academia Española un acte institucional d'homenatge a la llengua basca, que inclogué un homenatge a Henrike Knörr. En representació de la Secció Filològica hi participà Joan A. Argenter. Aquesta activitat formà part de les Jornades *Leuskera, una llengua amb futur*, que se celebraren a Madrid del 13 al 16 de març

de 2012, organitzades per l'Institut Basc Etxepare, Euskaltzaindia i la Reial Societat Bascongada dels Amics del País.

El 20 d'abril, Mariàngela Vilallonga assistí en representació de l'IEC i de la Secció Filològica a la recepció oferta al Palau Reial de Madrid amb motiu del lliurament del Premi Cervantes a l'escriptor Nicanor Parra.

El 10 de maig es presentà a l'IEC el volum d'història de l'*Enciclopèdia de Menorca*, en una activitat organitzada per les seccions Històrico-Arqueològica i Filològica i la Fundació Enciclopèdia de Menorca.

El 17 de maig es presentaren a l'IEC les traduccions i edicions de *Curial e Güelfa* a l'anglès, a l'espanyol, al francès, a l'italià i al portuguès, i l'edició filològica de l'original, en un acte organitzat amb l'ISC-IVITRA, de la Universitat d'Alacant. Hi participaren el president de la Secció Filològica; Vicenç Villatoro, director de l'Institut Ramon Llull; Vicent Martines, catedràtic de la Universitat d'Alacant i director de l'ISC-IVITRA, i Max W. Wheeler, membre de la Secció Filològica i autor de la traducció anglesa de *Curial e Güelfa*.

El 25 de maig se celebrà a la seu de l'Institut el III Seminari de la Llengua Catalana de Signes, organitzat per la FESOCA, amb el suport de la Secció Filològica, amb la participació de la vicepresidenta de la Secció Filològica i de Josep Quer.

El 18 de juny es presentà a la Universitat de Barcelona el volum d'actes del III Simposi Carles Riba, que organitzaren la Secció Filològica i l'Aula Carles Riba de la UB a finals de 2009. En la presentació intervingueren el rector de la Universitat, el president de l'IEC, i Carles Miralles, Jordi Malé i Francesc Parcerisas.

El 19 de juny es presentà a l'IEC l'obra *El lèxic alguerès de l'agricultura i la ramaderia entre els segles XVII i XVIII*, d'Andreu Bosch i Rodoreda, publicada dins la col·lecció «Biblioteca Filològica». Hi participaren el president de la Secció, l'autor i Lídia Pons.

El 20 de juny es presentà el llibre *En cap cap cap. Dites i refranys sobre el cap*, de Víctor Pàmies i Riudor, en un acte que comptà amb les intervencions del president de la Secció, l'autor i Joan Veny i Joan Vilaseca.

El 27 de juny es presentà a l'IEC l'opuscle *Resultats del model lingüístic escolar de Catalunya. L'evidència empírica*, publicat per la UOC, en un acte organitzat amb la càtedra de multilingüisme de la UOC, la Secció de Filosofia i Ciències Socials i la Societat Catalana de Pedagogia, amb el suport del Departament d'Ensenyament.

Diversos membres de la Secció Filològica han participat en activitats relacionades amb la llengua i la cultura catalanes arreu del món. Les més significatives han estat les següents: XXIV Curs de Sociolingüística de la Nucua: «Llengua,

cultura, literatura i identitat (II)» (25 i 26 de novembre i 2 i 3 de desembre de 2011); XVI Col·loqui de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, a Salamanca (de l'1 al 6 de juliol de 2012), i primera convocatòria del postgrau en llengua catalana: «Correcció de textos orals i escrits» (Universitat de Girona, curs 2011-2012).

Com s'ha fet en els darrers anys, la Secció Filològica ha acollit la visita de grups universitaris i d'investigadors que han sol·licitat conèixer les seves activitats i funcions, especialment en recerca i normativa lingüística. S'han rebut les visites següents: un grup de notaris de la Catalunya del Nord (16 de setembre de 2011); un grup d'estudiants de filologia de la Universitat Oberta de Catalunya (15 de desembre de 2011); un grup d'estudiants de filologia catalana de la Universitat Rovira i Virgili (16 d'abril de 2012), i un grup d'estudiants i de professors del «Progetto regionale di formazione degli insegnanti di lingua sarda», de la Regió Sarda (12 de juliol de 2012).

La Secció Filològica també ha participat en activitats de la Fundació Mercè Rodoreda. El president de la Secció forma part del Patronat de la Fundació i Joaquim Mallafrè i Carles Miralles, de la seva comissió tècnica. També hi ha una vinculació amb la Fundació Carles Salvador, de Benassal, principalment amb Vicent Pitarch i Ramon Sistac, que són membres del seu Patronat.

Centenari de la SF

Iniciatives organitzades per la Secció Filològica i per entitats externes, vinculades al centenari sota el lema «2011, l'Any de la Paraula Viva».

Activitats del centenari en els diferents territoris

— Diada de la Llengua a l'Alguer, organitzada per l'Espai Lull-Representació de la Generalitat a l'Alguer (10 de setembre de 2011).

— Jornades de la Secció Filològica a València i Alcoi, organitzades amb la Universitat de València, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i l'Ajuntament d'Alcoi, amb la participació de Maria José Coperías, Ramon X. Roselló, Ferran Carbó, Salvador Giner, Isidor Marí, Santi Cortés, Alfons Llorenç, Rosanna Cantavella, Antoni Ferrando, Joan Veny, Brauli Montoya, Vicent Simbor, Vicent Pitarch, Antoni Francés, Jordi Tormo, Lucía Agut, Mariàngela Vilallonga, Vicent Pascual, Joan Borja, Joan Gadea, Marina Rozalén, Manel Rodríguez Castelló, Eugeni S. Reig, Jordi Botella i Andreu Valor (20 d'octubre de 2011).

— Sessió inaugural del curs 2011-2012 de l'Institut Menorquí d'Estudis dedicada al centenari de la Secció Filològica, amb parlaments d'Isidor Marí, Mila Segarra i Joan F. López Casanovas (Maó, 2 de novembre de 2011).

Actes de cloenda del centenari i Festes de la Paraula Viva

— Acte solemne de cloenda de l'Any de la Paraula Viva, organitzat amb l'Ajuntament de Vila-real, amb la participació de José Benlloch, Isidor Marí i Pasqual Batalla (Vila-real, 27 d'abril de 2012).

— «Viure el Barça en català», a càrrec de l'equip de LaTDP, dirigit per Joaquim M. Puyal, amb una presentació a càrrec de Vicent Pitarch (Vila-real, 27 d'abril de 2012).

— Acte de lliurament de les Mencions Sant Jordi 2012, organitzat per l'Ajuntament de Santa Eulària des Riu i l'Institut d'Estudis Eivissencs (Santa Eulària des Riu, 28 d'abril de 2012).

— Festa per la Llengua: «25 anys dels Col·lectius per la Llengua i la Cultura», organitzada per Escola Valenciana, amb la col·laboració de la Secció Filològica i la Delegació de l'IEC a Castelló (el Pinar del Grau, Castelló, 29 d'abril de 2012).

— Acte de cloenda de l'Any de la Paraula Viva i lliurament dels Premis Pompeu Fabra i Robèrt Lafons de la Generalitat de Catalunya, organitzat amb la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, el Consell Generau d'Aran, el Consorci per la Normalització Lingüística, l'Institut Ramon Llull, el Centre d'Agermanament Occitano-Català, el Palau de la Música, l'Orfeó Català i la Institució de les Lletres Catalanes (Barcelona, 5 de maig de 2012).

— Jornades de portes obertes de la Secció Filològica, organitzades amb la col·laboració de FUNDACC-Baròmetre de la Comunicació i la Cultura (Barcelona, 8 i 9 de maig de 2012).

— Festa de cloenda de l'Any de la Paraula Viva, organitzada amb la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull (Barcelona, 9 de maig de 2012).

Conferències, jornades, homenatges, presentacions

— Cicle de conferències del XXI Festival Terra de Trobadors de Castelló d'Empúries, organitzat pel Centre d'Estudis Trobadorescos de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries i l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Girona (Castelló d'Empúries, del 8 al 10 de setembre de 2011).

— Commemoració del centenari de la Secció Filològica en l'acte institucional de l'Onze de Setembre organitzat pel Parlament de Catalunya i la Generalitat de Catalunya, amb el parlament de Màrius Serra «Visca la llengua viva!» (Barcelona, 11 de setembre de 2011).

— Presentacions de l'obra *500 raons per parlar català*, de David Pagès i Cassú, a Lleida, Arenys de Mar, Palamós, València, Amer i la Bisbal d'Empordà (des de l'octubre de 2011).

— Presentació del volum v de l'*Atlas lingüístic del domini català*, de Joan Veny i Lúdia Pons, i de l'obra *Scripta ei-*

vissenca, de Joan Veny i Àngels Massip, organitzada per l'Institut d'Estudis Eivissencs (Eivissa, 11 d'octubre de 2011).

— Cicle de conferències «100 anys de Manuel Sanchis Guarnier», organitzat per la Universitat de les Illes Balears, amb la participació de Jaume Corbera, Santiago Cortés, Alfons Llorenç, Isabel Vidal, Aina Moll i Francesc Moll (Universitat de les Illes Balears, de l'11 d'octubre al 15 de novembre de 2011).

— Presentació de l'obra *Des del rovellet de l'ou d'Elx*, de Joan-Carles Martí (IEC, 18 d'octubre de 2011).

— Conferència de Mariàngela Vilallonga sobre el centenari de la Secció Filològica en la inauguració del curs 2011-2012 dels centres de la Casa de Cultura de Girona (Girona, 25 d'octubre de 2011).

— Conferència d'Isidor Marí «Mirant endavant. Als cent anys de la Secció Filològica i als vint-i-cinc del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana» (Col·legi d'Advocats de Catalunya, Fundació Congrés de Cultura Catalana i Cercle XXI, 26 d'octubre de 2011).

— Jornada d'homenatge a Josep M. de Sagarra, en el cinquantenari de la seva mort, amb la participació de Salvador Giner, Isidor Marí, Narcís Garolera, Lluís Permanyer, Jordi Malé, Carme Arnau, Miquel M. Gibert, Raffele Pinto, Josep M. Casasús, Anton Espadaler, Josep M. Espinàs i Carles Singla (IEC, 27 d'octubre de 2011).

— Cicle de conferències *Llengua i societat, ciència i creació* dins l'Any de la Paraula Viva, organitzat per la delegació de l'IEC a Castelló, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i la plataforma cívica Castelló per la Llengua, amb la participació de Toni Mollà, Vicent Salvador i Martí Domínguez (Castelló, València i Alacant, des del novembre de 2011).

— *Joan Solà, de viva veu*, homenatge a Joan Solà en el primer aniversari del seu traspàs, organitzat amb les universitats de Barcelona i Lleida i Òmnium Cultural (IEC, 3 de novembre de 2011).

— XXXVII Curs Eivissenc de Cultura: «Eivissa i Formentera en els cent anys de la Secció Filològica de l'IEC», organitzat per l'Institut d'Estudis Eivissencs, amb la participació d'Isidor Marí, M. Pilar Perea, Joan Miralles, David Sintes, Bernat Joan i Enric Ribes (Eivissa, del 7 al 12 de novembre de 2011).

— Activitat «Sagarra i altres cinèfils de l'Ateneu Barcelonès», organitzada pel Programa de Llengua i Literatura Catalanes dels Estudis d'Arts i Humanitats de la Universitat Oberta de Catalunya (Ateneu Barcelonès, 7 de novembre de 2011).

— Cicle de conferències *La llengua avui: reptes i propostes actuals*, organitzat per la Universitat de Girona, amb Isidor Marí, Gemma Rigau, Joaquim Rafel, Joaquim M. Puyal, Albert Pla Nualart, Ernest Rusinés, Andreu Pulido,

Daniel Casals, Jaume Cabré, Ramon Solsona, Biel Mesquida, Josep M. Fonalleras, Joan-Daniel Bezsonoff i Narcís Comadira (Universitat de Girona, del 16 de novembre de 2011 al 22 de febrer de 2012).

— Activitat «Literatura europea al Museu Episcopal de Vic», organitzada pel Programa de Llengua i Literatura Catalanes dels Estudis d'Arts i Humanitats de la Universitat Oberta de Catalunya (Museu Episcopal de Vic, 19 de novembre de 2011).

— Setmana cultural i Premis Miquelet, organitzats per la Societat Coral el Micalet, amb la participació d'Isidor Marí, Vicent Galbis, Rafael Roca i Lluïsa Julià (València, del 21 al 26 de novembre de 2011).

— Cicle de taules rodones i lectures *Llegir i no llegir Sagarra. Record de Josep M. de Sagarra en el cinquantenari de la seva mort*, organitzat per la Institució de les Lletres Catalanes (IEC, 28 de novembre de 2011).

— Conferència «Cerca i citació de documents: Google i Zotero», organitzada pel Programa de Llengua i Literatura Catalanes dels Estudis d'Arts i Humanitats de la Universitat Oberta de Catalunya (Manacor, 29 de novembre de 2011).

— Jornada de presentació de la Xarxa XALOC de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra (IEC, 30 de novembre de 2011).

— Presentació del número 21 de la revista *Treballs de Sociolingüística* i conferència de Joan Melià «La pertinència de la complexitat: el català a les Illes Balears vint-i-cinc anys després de 1986», organitzada per la delegació de l'IEC a Palma (Palma, 30 de novembre de 2011).

— Cicle de commemoració del 79è aniversari de les Normes de Castelló, amb Isidor Marí, Vicent Pitarch i Lluís Meseguer, organitzat per delegació de l'IEC a Castelló i la plataforma cívica Castelló per la Llengua (Llotja del Cànon, desembre de 2011).

— Conferència de Joan Miralles «La Secció Filològica de l'IEC: el centenari de la nostra acadèmia de la llengua», organitzada per la delegació de l'IEC a Palma i l'Obra Cultural Balear (Campnet, 1 de desembre de 2011).

— Intervencions didàctiques, a càrrec d'Avel·lí Flors, organitzades per la plataforma cívica Castelló per la Llengua (IES Sos Baynat de Castelló, del 12 al 14 de desembre de 2011).

— Commemoració del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona de l'Any de la Paraula Viva, amb la participació d'Isidor Marí i Ramon Solsona (Universitat de Barcelona, 14 de desembre de 2011).

— Sopar col·loqui amb el president de la Secció Filològica, organitzat per la delegació de l'IEC a Lleida, amb la presència de vint-i-cinc persones relacionades amb la gestió cultural, la producció

literària i la llengua catalana a les Terres de Ponent (Lleida, 11 de gener de 2012).

— Presentació de l'obra pòstuma de Ramon Amigó *Onomàstica del terme municipal de Porrera*, organitzada amb l'Ajuntament d'aquest municipi, amb la participació de Teresa Fernández Usac, Òscar Borràs i Josep Moran (Porrera, 17 de gener de 2012).

— Presentació de l'obra *Pompeu Fabra, l'autoritat admirada pel valencianisme*, de Vicent Pitarch, organitzada amb la Fundació Carles Salvador i la Delegació de l'IEC a Castelló, amb la participació d'Isidor Marí, Vicent Pitarch, Carles Salvador Sales i Pere-Enric Barreda (IEC, 19 de gener de 2012).

— 43a Renovació de la Flama de la Llengua Catalana a Montserrat, organitzada pel Centre Excursionista de Castelló (diversos indrets dels Països Catalans, del 28 de gener al 19 de febrer de 2012).

— Activitat escolar «La paraula, ben viva», organitzada per l'Escola La Sagrera (Santa Eulàlia de Ronçana, de l'1 de febrer al 23 d'abril de 2012).

— Conferència de Joan Miralles «Cent anys de la Secció Filològica de l'IEC, la nostra acadèmia de la llengua catalana (1911-2011)», organitzada per l'Obra Cultural Balear (Manacor, 20 de febrer de 2012).

— Taula rodona *El front exterior: les polítiques lingüístiques explicades als estrangers*, organitzada per la Societat

Catalana de Sociolingüística, a càrrec d'Emili Boix i Miquel Strubell, curadors del volum col·lectiu *Democratic policies for language revitalisations: the case of Catalan* (Palgrave-Macmillan, 2011) (IEC, 22 de febrer de 2012).

— Actes d'homenatge a Joan Solà, organitzats per la delegació de l'IEC a Palma, el Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears i l'Obra Cultural Balear (23 de febrer de 2012).

— Conferència d'Isidor Marí «Avui com fa cent anys: avançar junts cap a la plenitud i la igualtat de la llengua», organitzada per la Delegació de l'IEC a Palma i l'Obra Social de Sa Nostra (Palma, 24 de febrer de 2012).

— Acte de lliurament dels Premis de l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC), en la Nit de les Revistes Catalanes. La Secció Filològica rep el Premi especial de la Junta de l'APPEC per la celebració, el 2011, de l'Any de la Paraula Viva (Barcelona, 29 de febrer de 2012).

— Jornades de commemoració del centenari a l'Alguer, organitzades amb la Regió Autònoma de Sardenya i l'Espai Llull de l'Alguer - Representació de la Generalitat de Catalunya, amb la participació d'Isidor Marí, Joan-Elies Adell, Joaquim Arnau, Vittorio Dell'Aquila, Francesc Ballone, Angela Cherveddu, Giuseppe Corongiu, Mariolina Faedda, Ottavio Marcia, Franco Sanna, Joan A. Argenter,

Andreu Bosch, Attilio Mastino, Raffaele Sari Bozzolo, Franca Masu i Claudio Gabriel Sanna (l'Alguer, 9 i 10 de març de 2012).

— Ponència inaugural de Mariàngela Vilallonga de les VI Jornades de Didàctica de les Llengües Clàssiques, organitzades pel Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (Barcelona, 16 de març de 2012).

— Conferència de Mariàngela Vilallonga «L'Any de la Paraula Viva. 100 anys de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans», organitzada per les Aules de Difusió Cultural Garrotxa (Olot, 21 de març de 2012).

— Acte d'homenatge a Teodor Llorente, organitzat amb la Secció Històrico-Arqueològica, la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Verdager, amb la participació d'Isidor Marí, Josep Massot, Margalida Tomàs, Rafael Roca i Josep Piera (IEC, 23 de març de 2012).

— Jornada *Les 100 ans de la Section Philologique de l'Institut d'Estudis Catalans*, organitzada amb el Centre d'Estudis Catalans de la Universitat de París - La Sorbona, amb la participació de Sadi Lakdhari, Mònica Güell, Salvador Giner, Mariàngela Vilallonga, Isidor Marí i Carles Miralles (París, 29 de març de 2012).

— Presentació del llibre *Un país que fa camí*, de David Pagés i Cassú, or-

ganitzada per Curbet Edicions i Llibreria Empúries (Girona, 12 d'abril de 2012).

— Jornades de la Secció Filològica a Reus en homenatge a Ramon Amigó, organitzades amb el Centre de Lectura i l'Ajuntament de Reus, la Diputació de Tarragona, els Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Fundació Privada Reddis (Reus, 20 i 21 d'abril de 2012).

— Setmana de la Paraula Viva - Sant Jordi 2012, organitzada per l'Espai Catalunya-Europa (Brussel·les i altres llocs, del 22 al 26 d'abril de 2012).

— «L'amor per la paraula viva». Trobada iberoromànica de poesia, organitzada pel Departament de Filologia Romànica de la Universitat de Barcelona, amb el suport de la Secció Filològica (Barcelona, 14 de maig de 2012).

— Seminari *Aprendre en català, un objectiu educatiu i social irrenunciable. Fonamentació pedagògica*, organitzat per la Delegació de l'IEC a Palma, l'Obra Cultural Balear i la Universitat de les Illes Balears (Palma, 15 i 16 de maig de 2012).

— I Jornades de Blocs i Literatura, organitzades per la Fundació ACA i Vilaweb (Búger, Mallorca, de l'11 al 13 de maig de 2012).

Exposicions

— Exposició bibliogràfica i edició de guia de lectura sobre la figura i l'obra de Joan Castelló Guasch, organitzada per la Biblio-

teca Municipal d'Eivissa (Eivissa, de l'1 al 31 de març de 2011).

— «Castelló de la Plana durant el tardofranquisme. La fidelitat de la llengua pròpia», organitzada per la delegació de l'IEC a Castelló i Acció Cultural del País Valencià (Castelló, de l'1 al 31 d'agost de 2011).

— «Camins de trobar», en el marc del XXI Festival Terra de Trobadors de Castelló d'Empúries organitzat pel Centre d'Estudis Trobadorescos de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries i l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Girona (Castelló d'Empúries, del 9 al 14 de setembre de 2011).

— «Quiquet de Castàlia: memòria del Castelló contemporani», organitzada per la delegació de l'IEC a Castelló, la Universitat Jaume I i Acció Cultural del País Valencià (Castelló, de l'1 d'octubre al 31 de desembre de 2011).

— «Eivissa i Formentera en els cent anys de la Secció Filològica», en el marc del XXXVII Curs Eivissenc de Cultura (Eivissa, del 7 al 17 de novembre de 2011).

— «Cent anys de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (1911-2011)», organitzada per la Biblioteca de Catalunya (Barcelona, del 2 de novembre al 4 de desembre de 2011).

— «El Carxe, territori de frontera», exposició itinerant organitzada per la delegació de l'IEC a Alacant (Seu Universitària Ciutat d'Alacant, del 2 de desembre de 2011 al 12 de gener de 2012).

Visites guiades i excursions

— Visita «La Girona de Cerverí de Girona», a càrrec de Pau Pérez, organitzada pel Programa de Llengua i Literatura Catalanes dels Estudis d'Arts i Humanitats de la Universitat Oberta de Catalunya (Girona, 22 d'octubre de 2011).

— Visita «Literatura romànica al MNAC», a càrrec de Pau Pérez, organitzada pel Programa de Llengua i Literatura Catalanes dels Estudis d'Arts i Humanitats de la Universitat Oberta de Catalunya (Barcelona, 17 de desembre de 2011).

— Excursió a les Agulles de Santa Àgueda, amb motiu de la celebració del 79è aniversari de les Normes de Castelló, organitzada pel Grup Excursionista Viarany (Benicàssim, 17 de desembre de 2011).

Celebracions i festes per la llengua d'entitats cíviques

— Presentació de la Plataforma Cívica Castelló per la Llengua, a càrrec de Vicent Pitarch i Avel·lí Flors (Castelló, 30 de novembre de 2011).

Espais de ràdio i de televisió i audiovisuals

(Aquesta relació no inclou les entrevistes del president i d'altres membres de la Secció Filològica ofertes a mitjans de comunicació de ràdio, televisió i premsa escrita.)

— DVD *Pop llettrat. Lletres sentides*, distribuït amb el núm. 194 de la revista *Enderrock* (desembre 2011).

— Muntatges audiovisuals *Salm i paràbola de la memòria pròdiga*, de Maria Cabrera, i *Talaiot*, de Blanca Llum Vidal, estudiants de filologia catalana de la Universitat de Barcelona, presentats en l'acte dedicat a l'Any de la Paraula Viva (Barcelona, 14 de desembre de 2011).

— Espai de televisió *Català a l'atac* (Televisió de Catalunya, des del 9 de gener de 2012)

— Espai de ràdio sobre topònims de Catalunya (*Extraradi*, COM Ràdio, des del gener de 2012).

Activitats teatrals i musicals

— Lectura de fragments d'obres traduïdes per membres de l'IEC en el Dia Internacional de la Traducció, coordinada per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (IEC, 30 de setembre de 2011).

— *Un pur miracle*, muntatge amb textos de diferents filòlegs del Centre de Formació Teatral El Galliner, en el marc de la inauguració del curs dels centres de la Casa de Cultura de Girona (Girona, 25 d'octubre de 2011).

Concursos

— Concurs «Microrelats Paraula Viva», organitzat per l'Institut Ramon Llull i adreçat a estudiants de català de l'exterior (del 3 d'octubre al 30 de novembre de 2011).

— Concurs «Sigues viu, tingues paraula», organitzat per la Direcció General de Política Lingüística, el Consorci

per a la Normalització Lingüística i el TERMCAT (del 2 de novembre al 2 de desembre de 2011).

— VIII Lliga de Debat Universitari de la Xarxa Vives, a la Universitat de Vic (del 16 al 20 d'abril de 2012). Edició convocada el 2011.

— Concurs «Haikualalula», organitzat pel Consorci per a la Normalització Lingüística (21 i 22 de març de 2012).

— ConcursCat, organitzat pel Centre de Normalització Lingüística d'Osona (del 12 d'abril al 4 de juliol de 2012).

— Concurs de dites i frases fetes, organitzat per l'Illa Comercial GAP, Associació de Comerciants, a Vic (del 23 al 26 d'abril de 2012).

Membres

Joan A. Argenter i Giralt

3.11.1989

Lingüística i sociolingüística

Antoni M. Badia i Margarit

15.11.1968; emèrit des del 30.5.1990

Lingüística històrica i gramàtica

M. Teresa Cabré i Castellví

3.11.1989

Lexicologia i lexicografia

Jaume Cabré i Fabré

19.6.2000

Escriptor

Jordi Carbonell i de Ballester

19.5.1972; emèrit des del 23.4.1994

Història social de la llengua, història de la literatura i gramàtica

Germà Colón Domènech*

7.6.1993; emèrit des del 30.11.1998

Filologia romànica, lexicografia i edició de textos

---

* Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 25.2.1966 fins al 7.6.1993.

M. Josep Cuenca Ordinyana	13.6.2005 Gramàtica
Antoni Ferrando i Francès	22.3.1985 Història de la llengua
Josep Gifreu i Pinsach	22.11.1993 Sociolingüística i polítiques de comunicació
Albert Jané i Riera	19.6.2000; emèrit des del 19.6.2001 Gramàtica
Joaquim Mallafrè i Cavaldà	21.5.1991; emèrit des del 2.6.2011 Traductor i escriptor
Isidor Marí i Mayans	03.11.1989 Sociolingüística
Joan Martí i Castell	23.10.1992 Lingüística diacrònica, història de la llengua, sociolingüística i lexicografia
Josep Martines Peres	13.6.2005 Lexicografia
Joan Miralles i Monserrat	14.6.1985 Història de la llengua, onomàstica i literatura popular
Carles Miralles i Solà	21.5.1991 Filologia clàssica
Aina Moll i Marquès	22.11.1993; emèrita des del 14.8.2000 Lingüística

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Brauli Montoya Abat	17.6.2002 Sociolingüística
Josep Moran i Ocerinjauregui	22.5.1995 Onomàstica i lingüística històrica
Josep M. Nadal i Farreras	23.2.2009 Història de la llengua
Manuel Pérez Saldanya	9.6.1997 Gramàtica
Joan Peytavi Deixona	28.2.2005 Onomàstica
Josep Piera Rubio	28.2.2005 Escriptor
Vicent Pitarch i Almela	14.6.1985 Sociolingüística
Lluís B. Polanco i Roig	27.11.1989 Sociolingüística i lingüística
Miquel Àngel Pradilla Cardona	13.6.2005 Sociolingüística (variació i planificació)
Modest Prats i Domingo	13.6.2005; emèrit des del 5.9.2006 Història de la llengua
Joaquim M. Puyal i Ortiga	21.12.2009 Teoria de la comunicació
Joaquim Rafel i Fontanals	24.10.1984 Fonètica i lexicografia

Gemma Rigau i Oliver	17.6.2002 Sintaxi i semàntica
Mila Segarra i Neira	28.2.2005 Gramàtica i història de la normativa
Ramon Sistac i Vicén	14.12.1998 Dialectologia
Francesc Vallverdú Canes	17.6.2002; emèrit des de l'1.12.2005 Sociolingüística
Josep Vallverdú i Aixalà	21.5.1991; emèrit des del 9.7.1993 Escriptor
Joan Veny i Clar	17.11.1978; emèrit des del 22.8.2002 Dialectologia i història de la llengua
Pere Verdaguer i Juanola	7.6.1993; emèrit des del 9.4.1999 Lingüística i literatura
Mariàngela Vilallonga Vives	28.2.2005 Filologia clàssica

Membres corresponents

Cosme Aguiló Adrover	12.6.2006 Toponímia, dialectologia i etimologia (Santanyí)
Ramon Amigó i Anglès	6.6.1994 († 16.9.2011) (Reus)

	DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA
Robert Archer	19.6.2000 Hispanista medievalista (Regne Unit)
Denise Boyer	27.6.2011 Literatura (França)
Michel Contini	28.2.2006 Dialectologia (França)
Jordi Joaquim Costa i Costa	28.2.2006 Dialectologia (França)
Kálmán Faluba	23.11.1992 Lingüística (Hongria)
Manuel González González	21.12.2009 Lingüística (Santiago de Compostel·la)
Joseph Gulsoy	6.6.1994 Gramàtica històrica (Canadà)
Joan F. López Casasnovas	28.2.2006 Cultura catalana a Menorca (Ciutadella)
Bob de Nijs	19.6.2000 Poeta i novel·lista (Bèlgica)

José Antonio Pascual Rodríguez	9.6.1997 Lexicografia (Madrid)
Damià Pons i Pons	25.2.2008 Cultura catalana a Mallorca (Campanet)
Josep Quer i Villanueva	28.2.2006 Llengua de signes catalana (Veneçuela - Barcelona)
Artur Quintana i Font	28.2.2006 Llengua i literatura catalanes (La Franja - Barcelona)
Lídia Rabassa Areny	28.2.2006 Dialectologia (Tolosa de Llenguadoc)
Philip D. Rasico	9.6.1997 Llengua i literatura (Estats Units)
Enric Ribes i Marí	12.6.2006 Toponímia (Eivissa)
Beatrice Schmid	9.6.1997 Lingüística (Suïssa)
Giuseppe Tavani	23.11.1992 Literatura catalana medieval (Itàlia)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

	DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA
Andrés Urrutia Badiola	21.12.2009 Lèxic jurídic (Bilbao)
Max Woodfield Wheeler	9.6.1997 Fonologia i morfologia (Regne Unit)
Curt Wittlin	9.6.1997 Filologia romànica (Suïssa)
Alan Yates	28.2.2006 Llengua i literatura (Regne Unit)
Marie Claire Zimmermann	9.6.1997 Poesia d'Ausiàs March (França)

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Crònica

Durant el curs 2011-2012, s'han incorporat a la Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS) dos nous membres numeraris: Joan Egea i Fernández i Carles Viver i Pi Sunyer. Actualment, la composició de la Secció és de vint-i-set membres numeraris, vint membres emèrits i quatre membres corresponents.

La Secció s'estructura en les àrees d'especialitat següents: filosofia, dret, economia, geografia/demografia, pedagogia/psicologia, comunicació/antropologia i sociologia/ciència política.

Els membres de la SFCS han rebut premis i distincions: Joaquim Muns fou guardonat amb el Premi Godó de Periodisme 2011; M. Dolors Garcia Ramon, amb el Premi Internacional Geocrítica 2011; Encarna Roca ha estat investida doctora *honoris causa* per la Universitat de Girona i acadèmica numerària de la Real Academia de Jurisprudencia y Legislación, i Carles Gasòliba ha estat nomenat director del Centre d'Estudis i Documentació Internacionals de Barcelona.

En les reunions del Ple s'ha continuat el cicle de comunicacions «Cohesió social i identitat: evolució i futur». Aquest torn, les ponències van ser a càrrec de: Josep Dallerès, «Reptes per al futur. Una anàlisi de la situació de la societat i la cultura a Andorra»; Joaquim Arnau i

Antoni J. Colom, «Escola i llengua en els territoris de parla catalana»; Isidor Marí, «El paper de la llengua en la identificació amb la catalanitat»; Tomàs Font i Llovet, «El dret català, identitat i cohesió social»; Anna Cabré, «Perspectives demogràfiques i cohesió social»; Muriel Casals, «El rol de la societat civil i la renovació política», i Miquel de Moragas, «L'espai català de comunicació, la “catòsfera” i les xarxes socials». Una de les sessions plenàries tingué lloc a la Universitat de València, a la sala de juntes del Rectorat de l'edifici històric de La Nau, el 20 d'abril de 2012.

La SFCS ha organitzat i ha participat en diverses activitats, entre les quals destaquen el seminari titulat «Els reptes actuals del món agrari», que tingué lloc al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí (17.2.2012), i el seminari «La cuina catalana a la cruïlla: entre la cuina d'autor i la desaparició de la cuina casolana» (9.5.2012). En aquest darrer, que fou organitzat juntament amb l'Acadèmia de Gastronomia Catalana, es van convidar una vintena de reconeguts experts. El debat es va articular en tres sessions temàtiques entorn, respectivament, de ponències. La primera va ser dedicada a la «Dinàmica i evolució de la cuina catalana contemporània», presentada per Antoni Riera, de l'IEC i de la Universitat de Bar-

celona (UB), i Jesús Contreras, de l'Observatori de l'Alimentació de la UB. La segona es dedicà a debatre sobre la distinció i les interrelacions entre la «Cuina d'autor i cuina casolana», per part de Toni Massanés, de la Fundació Àlicia. «Una visión crítica de la cuestión» fou la tercera anàlisi, a càrrec de Manuel Garaizabal, de l'Acadèmia Catalana de Gastronomia.

El seminari es clogué amb una sessió pública en què Salomó Marquès, professor de la Universitat de Girona, féu una síntesi dels posicionaments i les qüestions que s'havien examinat en la jornada de treball. Joan Roca, xef del restaurant El Celler de Can Roca, féu la ponència de clausura del seminari sota el títol «Un repàs de la cuina d'autor».

Membres

Gabriel Amengual Coll	28.2.2006 Filosofia
Enric Argullol i Murgadas	1.2.1991 Dret administratiu
Joaquim Arnau Querol	16.6.2008 Psicopedagogia del llenguatge
Bartomeu Barceló i Pons	1.2.1991; emèrit des de l'1.2.1991 Geografia humana
Joan Becat i Rajaut	15.11.1991; emèrit des del 29.6.2011 Geografia
Josep M. Bricall i Masip	28.2.2006; emèrit des del 28.2.2007 Economia
Anna Cabré i Pla	29.3.2010 Demografia
Salvador Cardús i Ros	16.6.2008 Sociologia

Jaume Casals i Pons	27.6.2011 Filosofia
Josep M. Casasús i Guri	7.5.1990 Teoria del periodisme
Antoni Joan Colom Cañellas	14.6.2004 Teoria i història de l'educació
Maria Corominas i Piulats	16.6.2008 Estructura i polítiques de comunicació
Jordi Cots i Moner	13.2.1987; emèrit des del 17.2.2003 Dret de família
Josepa Cucó i Giner	27.6.2011 Antropologia
Joan Egea i Fernández	27.2.2012 Dret civil
Joan Estruch i Gibert	20.12.1995 Sociologia de la religió
Octavi Fullat i Genís	20.12.1995; emèrit des del 12.1.1998 Filosofia de l'educació
Jordi Galí i Garreta	23.2.2009 Teoria macroeconòmica i economia monetària
M. Dolors Garcia Ramon	28.2.2006 Geografia i gènere
Carles A. Gasòliba i Böhm	12.1.1979 Economia

	<i>DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT</i>
Salvador Giner de San Julián	22.5.1995; emèrit des del 10.2.2004 Sociologia
Josep González-Agàpito i Granell	15.11.1991 Teoria i història de l'educació
Enric Lluch i Martín	7.5.1990; emèrit des del 19.2.1998 Geografia
Pere Lluís Font	7.5.1990; emèrit des de l'1.5.2004 Història de la filosofia
Andreu Mas-Colell	13.6.2005 Economia
Joan-Francesc Mira i Casterà	14.6.1999; emèrit des del 3.12.2009 Antropologia cultural
Isidre Molas i Batllori	22.11.1993; emèrit des del 12.10.2010 Dret constitucional
Miquel de Moragas i Spà	7.5.1990 Teoria de la comunicació
Joaquim Muns i Albuixech	13.2.1987; emèrit des del 25.6.2005 Economia internacional
Josep M. Muntaner i Pasqual	12.1.1979; emèrit des del 27.4.2009 Economia
Oriol Nel·lo i Colom	23.2.2009 Geografia
Josep M. Panareda Clopés	28.2.2006 Biogeografia

Àngels Pascual de Sans	28.2.2006; emèrita des del 3.12.2008 Estudis de població
Josep Perarnau i Espelt	7.5.1990; emèrit des del 8.7.1998 Filosofia
Jaume de Puig i Oliver	16.6.2008 Filosofia i textos medievals
Josep-Enric Rebés i Solé	16.6.2008; emèrit des del 10.3.2010 Dret
Carles-Enric Riba i Campos	27.6.2011 Psicologia
Encarna Roca i Trias	22.5.1995 Dret civil
Vicenç M. Rosselló i Verger	1.2.1991; emèrit des del 12.9.2001 Geografia
Xavier Rubert de Ventós	13.6.2005; emèrit des de l'1.9.2009 Estètica
Antoni Serra i Ramoneda	13.2.1987; emèrit des del 20.7.2003 Economia de l'empresa
Carlota Solé i Puig	7.5.1990 Sociologia de les migracions i de les organitzacions (empresarials), estructura i canvi social (modernització)
Josep-Maria Terricabras i Nogueras	22.5.1995 Filosofia

Ricard Torrents i Bertrana	14.6.1999; emèrit des del 10.1.2007 Educació universitària i filosofia de l'edu- cació
Joan Vilà-Valentí	29.1.1990; emèrit des del 29.3.1995 Geografia regional i didàctica de la geo- grafia
Carles Viver i Pi Sunyer	27.2.2012 Dret
Xavier Vives i Torrents	27.6.2011 Economia

Membres corresponents

Montserrat Guibernau i Berdun	27.6.2011 Sociologia (Regne Unit)
Ambler H. Moss	16.6.2008 Política internacional (Estats Units)
Carlos-Ulises Moulines Castellví	16.6.2008 Filosofia (França)
Miquela Valls	23.2.2009 Humanitats (Perpinyà)

IV. Memòria econòmica

La informació que presentem es divideix en tres apartats:

- informació dels estats comptables el 31 de desembre de 2011;
- informació sobre la liquidació del pressupost de 2011;
- informació sobre el pressupost de 2012.

1. Informació dels estats comptables i del balanç de situació el 31 de desembre de 2011

Els comptes anuals de l'exercici 2011 han estat confeccionats a partir dels registres comptables de l'Institut, seguint els principis de comptabilitat generalment acceptats, per tal de presentar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'Institut.

El balanç adjunt presenta les xifres del darrer exercici tancat per tal de facilitar-ne la comparació. Les bases d'elaboració, els principis comptables i les normes de valoració han estat aplicats de manera homogènia.

Balanç de situació el 31 de desembre de 2011 (expressat en €)

<i>Actiu</i>	<i>Exercici 2011</i>	<i>Exercici 2010</i>
A) ACTIU NO CORRENT	10.063.437,10	10.783.482,73
I. Immobilitzat intangible	434.057,64	706.251,99
1. Aplicacions informàtiques	434.057,64	706.251,99
II. Immobilitzat material	9.629.379,46	9.939.048,56
1. Terrenys	93.466,40	93.466,40
2. Construccions	2.981.830,87	2.980.512,12
3. Instal·lacions tècniques	6.145.645,21	6.400.188,71
4. Maquinària	6.852,79	9.668,34
5. Mobiliari	203.547,66	252.882,72
6. Equips per a processament de la informació	125.526,75	154.726,72
7. Altre immobilitzat	72.509,78	47.603,55
III. Inversions financeres a llarg termini	0,00	138.182,18
1. Altres actius financers	0,00	138.182,18
B) ACTIU CORRENT	6.603.984,76	7.469.433,94
I. Actius no corrents mantinguts per a la venda	599.780,55	599.780,55
II. Existències	400.325,85	424.841,65
1. Primeres matèries	7.753,00	9.246,92
2. Béns destinats a les activitats	392.572,85	415.594,73
III. Usuaris, patrocinadors i deutors de les activitats i altres comptes a cobrar	3.923.456,26	3.743.366,86
1. Usuaris i deutors per vendes i prestació de serveis	65.327,16	274.458,21
2. Patrocinadors i altres deutors de les activitats	57.889,35	31.463,38
3. Altres crèdits amb les administracions públiques	3.800.239,75	3.437.445,27
IV. Inversions financeres a curt termini	480.916,05	392.723,62
1. Valors representatius de vendes	0,00	0,00
2. Altres actius financers	480.916,05	392.723,62
V. Periodificacions a curt termini	8.134,68	11.418,83
VI. Efectiu i altres actius líquids equivalents	1.191.371,37	2.297.302,43
1. Tresoreria	1.191.371,37	2.297.302,43
TOTAL ACTIU	16.667.421,86	18.252.916,67

Balanç de situació el 31 de desembre de 2011 (expressat en €)

<i>Patrimoni net i passiu</i>	<i>Exercici 2011</i>	<i>Exercici 2010</i>
A) PATRIMONI NET	12.255.894,45	12.951.073,78
A-1) Fons propis	2.107.236,85	2.107.236,85
I. Fons dotacionals o fons socials	2.107.236,85	2.107.236,85
1. Fons dotacionals o fons socials	2.107.236,85	2.107.236,85
II. Excedent de l'exercici	0,00	0,00
A-2) Subvencions, donacions i llegats rebuts	10.148.657,60	10.843.836,93
I. Subvencions oficials de capital	7.963.338,94	8.315.329,85
II. Donacions i llegats de capital	1.892.840,55	2.121.022,46
III. Altres subvencions, donacions i llegats	292.478,11	407.484,62
B) PASSIU NO CORRENT	1.916.487,17	2.266.445,73
I. Provisions a llarg termini	49.884,00	49.884,00
1. Provisions per responsabilitats	0,00	0,00
2. Altres provisions	49.884,00	49.884,00
II. Deutes a llarg termini	1.866.603,17	2.216.561,73
1. Deutes amb entitats de crèdit	1.866.603,17	2.097.042,73
2. Altres passius financers	0,00	119.519,00
C) PASSIU CORRENT	2.495.040,24	3.035.397,16
I. Deutes a curt termini	353.906,44	353.339,42
1. Deutes amb entitats de crèdit	233.494,99	232.927,97
2. Altres passius financers	120.411,45	120.411,45
II. Deutes amb entitats del grup i associades a curt termini	205.048,42	156.415,83
III. Creditors per activitats i altres comptes a pagar	1.844.852,38	2.461.361,91
1. Proveïdors	492.343,85	747.696,67
2. Creditors diversos	931.606,88	1.259.928,70
3. Personal (remuneracions pendents de pagament)	113.621,35	115.706,31
4. Passius per impost corrent i altres deutes amb les administracions públiques	307.280,30	338.030,23
IV. Periodificacions a curt termini	91.233,00	64.280,00
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	16.667.421,86	18.252.916,67

2. Informació sobre la liquidació del pressupost de l'exercici 2011

E l pressupost de l'exercici 2011 fou aprovat pel Ple de l'Institut celebrat el dia 14 de novembre de 2011.

La liquidació del pressupost va ser aprovada pel Ple de l'Institut el 26 de març de 2012. Aquesta liquidació incorpora l'execució dels ingressos i les despeses previstes en el pressupost de l'IEC, així com els ingressos i les despeses provinents de l'activitat de les 28 societats filials de l'Institut d'Estudis Catalans.

El superàvit de 2.635.973,44 euros amb què es liquida el pressupost és conseqüència dels romanents positius que han generat els projectes de recerca finalistes de caràcter plurianual que ja han incorporat tots els seus ingressos, l'activitat dels quals ha de continuar més enllà de desembre de 2011.

Resum per capítols de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'any 2011 (incloent-hi les societats filials) i resultat de l'exercici 2011

	Pressupost 2011	% s/total	Liquidació 2011	% s/total	Estat d'execució 2011	% s/presupost
Capítol 3. Ingressos propis	1.400.917,70	12,04 %	1.356.335,85	11,69 %	-44.581,85	96,82 %
Capítol 4. Transferències corrents	5.863.513,40	50,40 %	5.796.070,49	49,96 %	-67.442,91	98,85 %
Capítol 5. Ingressos patrimonials	49.382,00	0,42 %	50.980,52	0,44 %	1.598,52	103,24 %
Capítol 6. Inversions reals	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	—
Capítol 7. Transferències de capital	1.486.542,42	12,78 %	1.564.903,45	13,49 %	78.361,03	105,27 %
Capítol 8. Variació d'actius financers	2.833.644,24	24,36 %	2.833.644,24	24,42 %	0,00	100,00 %
Capítol 9. Variació de passius financers	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
TOTAL DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS	11.633.999,76	100,00 %	11.601.934,55	100,00 %	-32.065,21	99,72 %

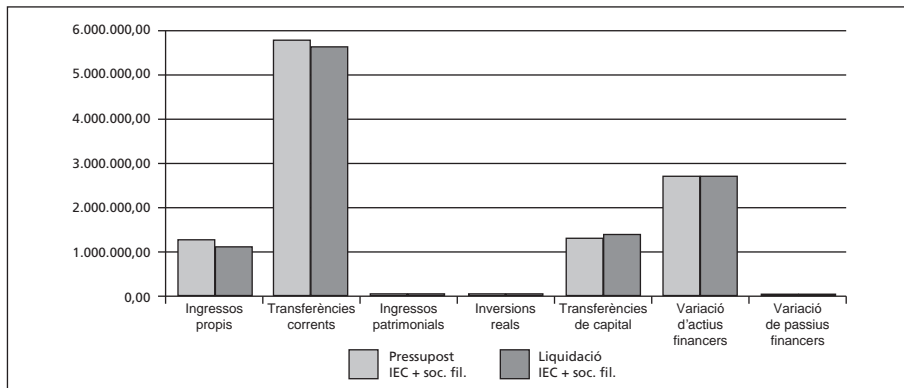
Resum per capítols de la liquidació del pressupost de despeses de l'any 2011 (incloent-hi les societats filials) i resultat de l'exercici 2011

	<i>Pressupost 2011</i>	<i>% s/total</i>	<i>Liquidació 2011</i>	<i>% s/total</i>	<i>Estat d'execució 2011</i>	<i>% s/pressupost</i>
Capítol 1. Remuneracions de personal	4.468.050,27	38,41 %	4.310.677,28	48,08 %	-157.372,99	96,48 %
Capítol 2. Despeses de béns corrents i serveis	3.257.959,40	28,00 %	2.762.751,66	30,81 %	-495.207,74	84,80 %
Capítol 3. Despeses financeres	107.953,98	0,93 %	73.480,29	0,82 %	-34.473,69	68,07 %
Capítol 4. Transferències corrents	446.182,41	3,84 %	438.543,22	4,89 %	-7.639,19	98,29 %
Capítol 6. Inversions reals	3.095.726,50	26,61 %	1.150.636,12	12,83 %	-1.945.090,38	37,17 %
Capítol 9. Variació de passius financers	258.127,20	2,22 %	229.872,54	2,56 %	-28.254,66	89,05 %
TOTAL DEL PRESSUPOST DE DESPESES	11.633.999,76	100,00 %	8.965.961,11	100,00 %	-2.668.038,65	77,07 %

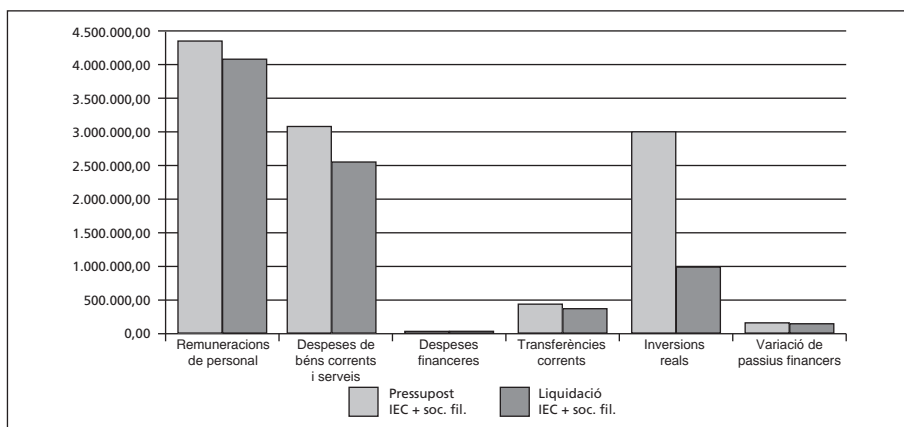
Romanent de l'exercici 2011 (incloent-hi les societats filials)

Total ingressos 2011	11.601.934,55
Total despeses 2011	8.965.961,11
ROMANENT TEÒRIC 2011	2.635.973,44

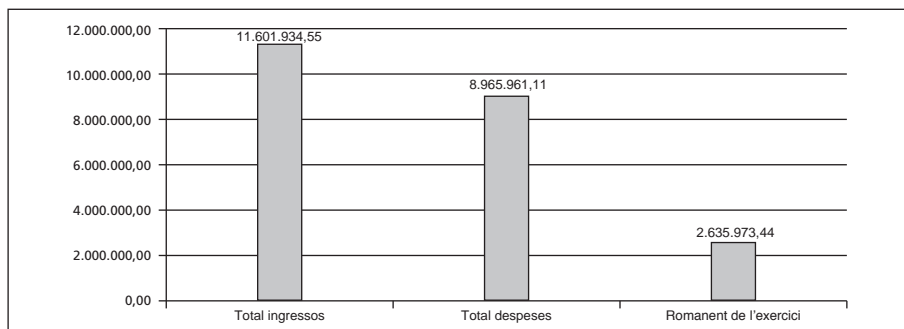
*Resum per capítols de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'exercici 2011
(incloent-hi les societats filials)*

*Resum per capítols de la liquidació del pressupost de despeses de l'exercici 2011
(incloent-hi les societats filials)*

Romanent de l'exercici 2011 (incloent-hi les societats filials)

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost d'ingressos de l'exercici 2011
(incloent-hi les societats filials)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2011</i>
a) Operacions corrents		
30	Vendes i prestació de serveis	849.714,00
39	Altres ingressos financers	506.621,85
TOTAL CAPÍTOL 3. INGRESSOS PROPIS		1.356.335,85
40	De l'Administració de l'Estat	983.989,64
44	D'empreses públiques i d'altres ens públics	7.400,00
45	De la Generalitat de Catalunya	4.507.172,21
46	D'ens territorials	184.680,00
47	D'empreses privades	32.000,00
48	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	80.828,64
49	D'organismes internacionals	0,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		5.796.070,49
52	Altres ingressos financers	5.719,79
54	Arrendaments	45.260,73
TOTAL CAPÍTOL 5. INGRESSOS PATRIMONIALS		50.980,52
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		7.203.386,86
b) Operacions de capital		
60	Alienació de terrenys i béns naturals	0,00
61	Alienació d'edificis i altres construccions	0,00
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		0,00

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost d'ingressos de l'exercici 2011
(incloent-hi les societats filials) (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2011</i>
70	De l'Administració de l'Estat	-14.060,31
75	De la Generalitat de Catalunya	1.393.963,76
76	D'ens territorials	60.000,00
77	D'empreses privades	50.000,00
78	D'ens territorials	75.000,00
79	Altres transferències de capital	0,00
TOTAL CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL		1.564.903,45
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		1.564.903,45
c) Operacions financeres		
87	Romanent d'exercicis anteriors	2.833.644,24
TOTAL CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS		2.833.644,24
91	Préstecs en euros	0,00
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		0,00
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		2.833.644,24
Resum		
Total operacions corrents		7.203.386,86
Total operacions de capital		1.564.903,45
Total operacions financeres		2.833.644,24
TOTAL GENERAL		11.601.934,55

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost de despeses de l'exercici 2011
(incloent-hi les societats filials)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2011</i>
a) Operacions corrents		
10	Sous i salaris	3.302.982,12
11	Assegurances i prestacions socials	897.437,33
12	Altres despeses socials	110.257,83
TOTAL CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DE PERSONAL		4.310.677,28
20	Compres i aprovisionaments	654.686,03
21	Serveis exteriors	2.104.250,94
22	Tributs	3.814,69
28	Activitats i altres	0,00
TOTAL CAPÍTOL 2. DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		2.762.751,66
30	Deute a llarg termini	47.980,80
31	Deute a curt termini i altres	25.499,49
TOTAL CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES		73.480,29
48	A famílies i institucions sense finalitat de lucre	438.543,22
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		438.543,22
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		7.585.452,45

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost de despeses de l'exercici 2011
(incloent-hi les societats filials) (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2011</i>
b) Operacions de capital		
64	Inversions en mobiliari i estris	2.545,69
65	Inversions en equips de processament de dades	9.344,03
66	Actuacions i inversions destinades a l'ús general	920.061,76
67	Inversions en altre immobilitzat material	182.257,41
68	Inversions en immobilitzat immaterial	36.427,23
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		1.150.636,12
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		1.150.636,12
c) Operacions financeres		
90	Amortització de deute a llarg termini	229.872,54
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		229.872,54
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		229.872,54
Resum		
Total operacions corrents		7.585.452,45
Total operacions de capital		1.150.636,12
Total operacions financeres		229.872,54
TOTAL GENERAL		8.965.961,11

3. Informe sobre el pressupost per a l'any 2012

En l'actual context econòmic, les administracions públiques han sofert una important davallada dels ingressos per la caiguda de recaptació de taxes i impostos, i això les obliga a replantejar-se el nivell de despesa per a poder complir amb els objectius de dèficit marcats. En conseqüència, totes les institucions que depenem dels pressupostos públics ens trobem en una situació econòmica difícil. Totes les administracions que financen l'Institut d'Estudis Catalans fa tres anys consecutius que apliquen retallades a la seva aportació. Aquesta situació ens porta a ser més racionals en la destinació dels recursos de què disposem i a millorar-ne l'eficàcia i l'eficiència en la gestió.

El pressupost que presentem dona resposta a les retallades comunicades per les diferents administracions que financen l'IEC i a la vegada incorpora recursos addicionals procedents de llegats per a poder elaborar un pressupost que doni resposta a les necessitats i els compromisos de la institució per a l'exercici 2012.

Els recursos addicionals incorporats com a ingrés extraordinari procedeixen bàsicament de projectes finalistes ja acabats, del romanent genèric amb què previsiblement es tancarà l'exercici 2011 i de diferents llegats.

Pel que fa a les despeses

Per la banda de les despeses, el pressupost per a 2012 conté reduccions importants de les partides d'activitats i preveu aplicar mesures de contenció de la despesa en els capítols de personal i de despeses generals.

Els ajustos que hem de fer per a quadrar el pressupost de 2012 s'acumulen als ja realitzats el 2011, fins al punt que algunes partides pressupostàries que financen l'activitat de la Presidència, la Secretaria Científica, les seccions i les societats filials hauran patit una reducció molt significativa en els darrers tres exercicis. En conjunt, han sofert una retallada del 42 % en tres anys.

Despeses de personal

Durant el 2011 no s'aplica cap increment salarial al personal (això implica no aplicar tampoc cap diferencial d'inflació corresponent al 2011).

El gener de 2012 no s'aplica cap increment en els salaris dels treballadors. Es proposa fixar nous criteris per a la concessió del tiquet restaurant (només s'abona per dia treballat a jornada partida). L'estalvi pot representar entre 35.000 i 40.000 euros a l'any.

Es tanca l'IEC en els períodes següents: per Setmana Santa (del 2 al 9 d'abril de 2012, ambdós inclosos), la quarta setmana d'agost (del 20 al 26 de 2012) i per Nadal (del 22 de desembre de 2012 al 6 de gener de 2013, ambdós inclosos).

Es tanquen els locals de la plaça de Salvador Seguí i del carrer de Maria Aurèlia Capmany els divendres a la tarda.

La partida prevista per a compensar els estudiants en pràctiques es redueix 6.000 euros i queda fixada en 12.000 euros.

La partida prevista per a formació es pressuposta en 18.000 euros, amb una reducció respecte al 2011 de 6.000 euros.

Només en casos excepcionals es cobreixen les baixes per maternitat i per malaltia.

Només en casos excepcionals es cobreixen les vacants per jubilació i les que es produeixin per baixa de l'IEC.

No es renoven els contractes en pràctiques i per obra que finalitzin durant el 2011 i el 2012, encara que legalment es puguin renovar per no haver superat els tres anys de contracte.

Es corregeixen amb personal intern les proves de la selectivitat i les proves d'accés a cicles formatius que actualment es corregeixen contractant personal extern. Aquesta mesura representa un estalvi de 100.000 euros.

Altres partides de despesa: despeses generals, inversions, recerca, lliure disposició de les seccions, aportacions a les societats filials

Es redueixen els imports que es paguen als membres per assistència a reunions. Els imports es fixen en 150 euros (abans 190 euros) per a la Presidència i 100 euros (abans 130 euros) per a les vocalies. Els membres que perceben complements per càrrec no reben aquests imports.

Es redueix la quantia destinada a la convocatòria d'activitats de les societats filials en 28.000 euros. La partida queda fixada en 100.000 euros.

Es redueix la partida de despeses generals de les seccions en 3.000 euros, i en 6.000 euros la de la Secció Filològica. La partida queda fixada en 6.000 euros per a les seccions: SHA, SECCB, SECCT i SFCS, i en 44.000 euros per a la SF. Aquesta mesura representa un estalvi de 18.000 euros.

Es redueix la partida de lliure disposició de les seccions en 10.000 euros. La partida queda fixada en 70.000 euros.

El pressupost de funcionament de les delegacions es fixa en 2.400 euros i el d'activitats en 12.400 euros.

La partida per a finançar les publicacions ordinàries de les societats filials es manté en 6.000 euros per filial.

Se suprimeix la convocatòria extraordinària de publicacions de les societats filials. Aquesta decisió representa un estalvi de 38.400 euros.

Es redueix la partida per a finançar el Tercer Pla Triennal de Recerca (3PTR) en 40.000 euros. L'import, per al 2012, queda fixat en 260.000 euros. Els 20.000 euros restants s'apliquen als projectes de la Unió Acadèmica Internacional i a *Estudis Romànics*.

Es redueix l'assignació a la Càtedra UNESCO en 6.000 euros. La partida queda fixada en 22.000 euros.

Es fixen les aportacions al CREAM, al CCNIEC i al LEGEF en 2.000 euros cadascuna.

S'ajusten els pressupostos de la Presidència, de la Secretaria General i de la Secretaria Científica.

Pel que fa als ingressos

Els ingressos procedents de les administracions públiques previstos són els següents:

Generalitat de Catalunya

Departament d'Economia i Coneixement	4.500.000 + 95.572,77
Departament de Cultura	
Funcionament (reducció del 15 %)	312.375
DGPL	726.672,21 + 95.572,77
<i>MEC</i> (reducció del 12 %)	859.303
<i>Diputació de Barcelona</i> (reducció del 5 %)	87.963,27
<i>GIB</i> (reducció del 5 %)	57.000

A més dels ingressos procedents de les administracions, dels ingressos propis i dels de les societats filials, per al 2012 ha calgut incorporar-ne d'altres per a poder elaborar el pressupost. Per això ha estat necessari dur a terme les actuacions següents:

— Destinar el romanent genèric de 2011 a finançar despesa corrent de 2012. L'estimació a 30 de setembre és de 200.000 euros.

— Incorporar 100.000 euros de saldos positius de projectes finalistes ja acabats.

— Aplicar com a ingrés de l'exercici els rendiments generats i no aplicats del llegat Noguera. Actualment, el fons disposa de rendiments no aplicats per import de 31.283,27 euros.

— Incorporar com a ingrés ordinari el llegat de la Sra. Capmany. Actualment, té un saldo de 30.050,61 euros.

- Incorporar 378.000 euros del Fons Sàlvia.
- Mantenir, amb petites variacions, els mateixos ingressos de 2011 pel que fa a ingressos propis, quotes de socis, lloguer de sales, facturació de serveis i inscripcions a cursos i jornades.

Resum del pressupost de l'any 2012 consolidat per capítols

Resum del pressupost d'ingressos consolidat

Capítol 3	Ingressos propis	1.711.545,20
Capítol 4	Transferències corrents	5.561.392,88
Capítol 5	Ingressos patrimonials	48.022,50
Capítol 7	Transferències de capital	1.349.645,54
Capítol 8	Variació d'actius financers	0,00
TOTAL PRESSUPOST D'INGRESSOS		8.670.606,12

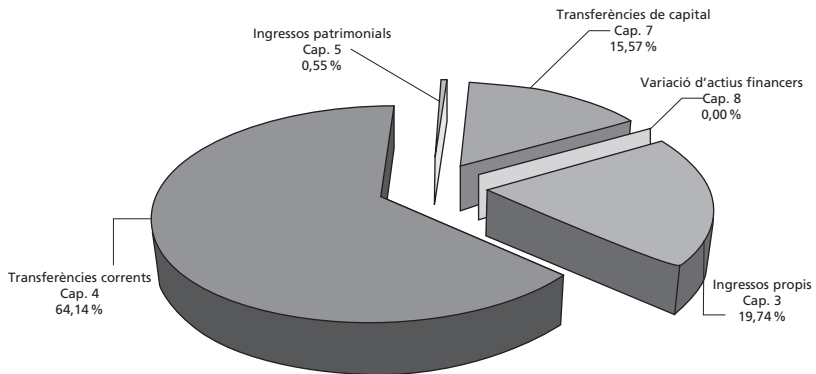
Resum del pressupost de despeses consolidat

Capítol 1	Remuneracions de personal	4.289.755,30
Capítol 2	Despeses de béns corrents i serveis	2.803.723,25
Capítol 3	Despeses financeres	77.535,00
Capítol 4	Transferències corrents	397.448,57
Capítol 6	Inversions reals	874.000,00
Capítol 9	Variació de passius financers	228.144,00
TOTAL PRESSUPOST DE DESPESES		8.670.606,12

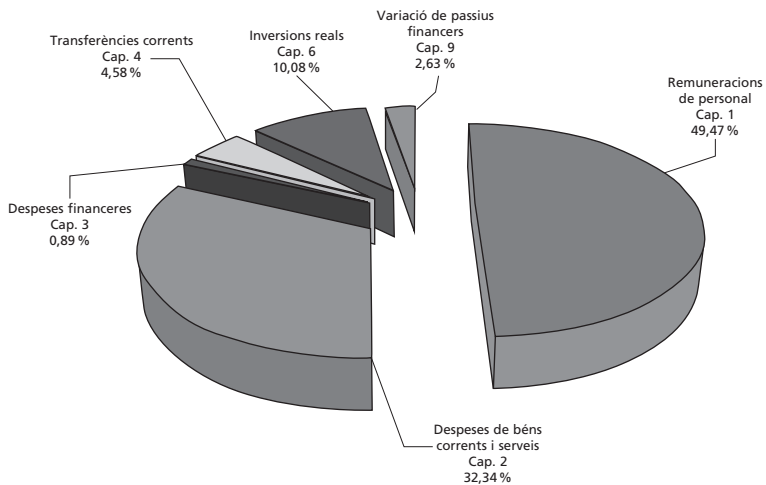

Gràfics de distribució percentual del pressupost de l'any 2012 consolidat

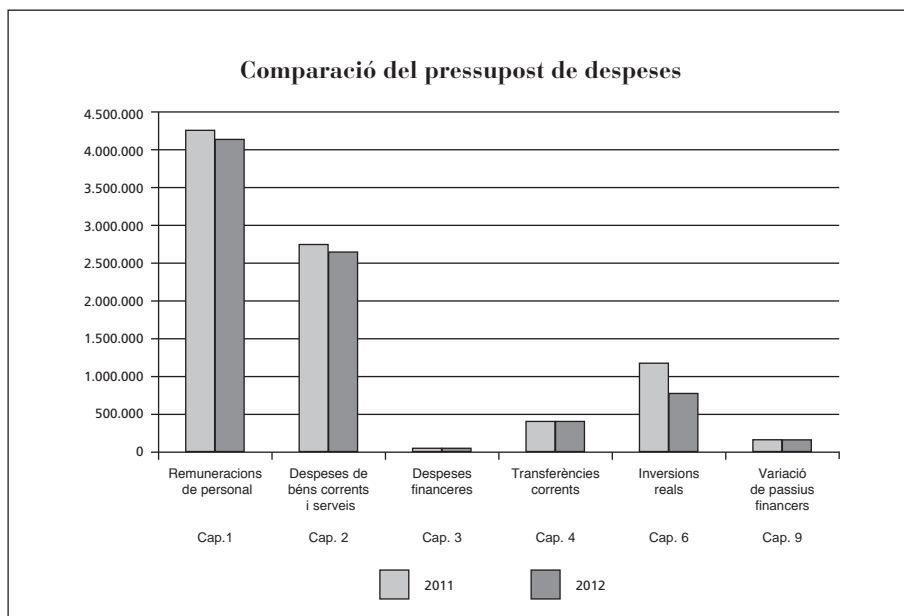
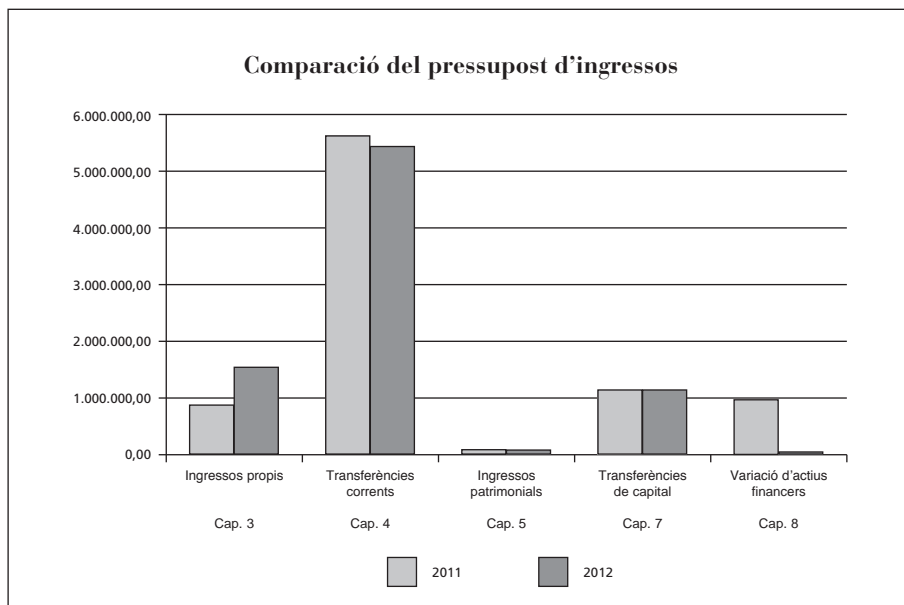
Distribució dels ingressos

Distribució de les despeses

Gràfics comparatius del pressupost de l'any 2012 consolidat respecte al de 2011

Pressupost d'ingressos per naturalesa consolidat

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost d'ingressos consolidat de l'any 2012

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2012</i>
a) Operacions corrents		
30	Vendes i prestació de serveis	772.675,20
39	Altres ingressos	938.870,00
TOTAL CAPÍTOL 3. INGRESSOS PROPIS		1.711.545,20
40	De l'Administració de l'Estat	882.302,40
44	D'empreses públiques i d'altres ens públics	15.700,00
45	De la Generalitat de Catalunya	4.446.047,21
46	D'ens territorials	151.263,27
47	D'empreses privades	20.000,00
48	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	46.080,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		5.561.392,88
52	Altres ingressos financers	18.022,50
54	Arrendaments	30.000,00
TOTAL CAPÍTOL 5. INGRESSOS PATRIMONIALS		48.022,50
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		7.320.960,58

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost d'ingressos consolidat de l'any 2012 (continuació)

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2012</i>
b) Operacions de capital		
75	De la Generalitat de Catalunya	1.321.145,54
76	D'ens territorials	28.500,00
TOTAL CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL		1.349.645,54
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		1.349.645,54
c) Operacions financeres		
87	Romanent d'exercicis anteriors	0,00
TOTAL CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS		0,00
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		0,00
Resum		
Total operacions corrents		7.320.960,58
Total operacions de capital		1.349.645,54
Total operacions financeres		0,00
TOTAL GENERAL		8.670.606,12

Pressupost de despeses per naturalesa consolidat

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost de despeses consolidat de l'any 2012

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2012</i>
a) Operacions corrents		
10	Sous i salaris	3.257.053,35
11	Assegurances i prestacions socials	917.017,95
12	Altres despeses socials	115.684,00
TOTAL CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DE PERSONAL		4.289.755,30
20	Compres i aprovisionaments	689.600,00
21	Serveis exteriors	1.692.665,34
22	Tributs	3.788,27
28	Activitats i altres	517.669,64
TOTAL CAPÍTOL 2. DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		2.903.723,25
30	Deute a llarg termini	49.525,00
31	Deute a curt termini i altres	28.010,00
TOTAL CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES		77.535,00
48	A famílies i institucions sense finalitat de lucre	397.448,57
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		397.448,57
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		7.668.462,12

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost de despeses consolidat de l'any 2012 (continuació)

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2012</i>
b) Operacions de capital		
64	Inversions en mobiliari i estris	0,00
65	Inversions en equips de processament de dades	0,00
66	Actuacions i inversions destinades a l'ús general	802.000,00
67	Inversions en altre immobilitzat material	22.000,00
68	Inversions en immobilitzat immaterial	50.000,00
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		874.000,00
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		874.000,00
c) Operacions financeres		
90	Amortització de deute a llarg termini	228.144,00
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		228.144,00
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		228.144,00
Resum		
Total operacions corrents		7.668.462,12
Estalvi de gestió		-100.000,00
Total operacions de capital		874.000,00
Total operacions financeres		228.144,00
TOTAL GENERAL		8.670.606,12

V. Activitat institucional

Inauguració del curs

El dia 11 d'octubre de 2011 tingué lloc, a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans, la sessió inaugural del curs 2011-2012.

El discurs reglamentari fou a càrrec d'Alicia Casals i Gelpí, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, amb el títol «Neurorobòtica, el repte de la robòtica assistencial». El secretari general de l'IEC, Romà Escalas, presentà la síntesi

de la *Memòria del curs 2010-2011*, i es lliuraren les medalles als membres de l'Institut que han passat a la condició d'emèrit i les insígnies als nous membres. L'acte inclogué també un discurs del president de l'Institut, Salvador Giner, i tingué com a convidat especial Artur Mas, president de la Generalitat de Catalunya. Durant l'acte, Lúdia Pujol interpretà el concert *Les veus del català*.

Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans

Amb tota solemnitat, inaugurarem el curs acadèmic 2011-2012, el que fa cent cinc de la seva centenària història.

En les dues darreres inauguracions del curs acadèmic de l'Institut d'Estudis Catalans vaig haver d'encetar el meu discurs esmentant la crisi econòmica que llavors s'anava desenvolupant. Aquesta vegada, malauradament, la situació no ha pas millorat gaire en aquest sentit, ni per a Catalunya ni per a l'Europa a què pertanyem. Som davant d'un panorama econòmic precari arreu del món que ens afecta directament, ens afecta com a nació i com a societat. També ens afecta a nosaltres, com a acadèmia del país. S'hi afegeixen, malauradament, altres as-

sumptes, de caire cultural, lingüístic, jurídic i polític que igualment ens neguitegen.

La crisi econòmica generalitzada que es cou a Occident afecta especialment les tres grans penínsules de la Mediterrània: la Balcànica i Hel·lènica, la Itàlica i la Ibèrica. A més d'Irlanda, dos països meridionals —Grècia i Portugal— han hagut de menester rescats financers europeus considerables, mentre Espanya i Itàlia continuen en una situació de perill financer i de crisi. Hi ha bones raons per a pensar, però, que zones econòmiques com Catalunya, en tants sentits avançada, pateixen més de la seva vinculació a llur context immediat que no pas en patirien si les condicions fossin de menys depen-

dència de les que són. Aquesta, però, senyors, és una hipòtesi contrafàctica que només hem de tenir en compte, de moment, més com a conjectura filosòfica i teòrica que una altra cosa. El que caldria, i aquesta sí que no és cap hipòtesi forassenyada, és aconseguir per a Catalunya el pacte fiscal que demana el nostre Govern.

Si guaitem l'horitzó des de l'angle de la ciència i la cultura en el sentit més alt del mot —com recomanen els Estatuts des del moment fundacional de la corporació, sota Enric Prat de la Riba, amb la inspiració d'homes com Josep Pijoan i Eugeni d'Ors—, la situació és molt millor. Les universitats i els centres de recerca catalans, amb els quals estem tan íntimament vinculats i identificats, continuen progressant en tots els nivells i a tots els fronts. La ciència catalana no defalleix: els resultats de la recerca en tots els àmbits donen cada cop resultats més satisfactoris tant en l'àmbit nacional com internacional. No cal que els enumeri ací. Les universitats, d'altra banda, aconsegueixen pujar en els rànquings internacionals, tot i que encara hi ha molt a fer perquè assoleixin allò que el país necessita i mereix. Tots vostès en podran tenir informació completíssima si consulten l'Observatori de la Recerca, que manté l'Institut com una eina d'important servei públic.

No és ara el moment per a glossar els treballs de recerca que s'han dut i es duen a terme a l'Institut en els més diversos camps, des de la biomedicina fins a

l'economia, des de l'arqueologia i la història fins a la matemàtica i els estudis jurídics. Em refereixo a tasques dutes a terme des del mateix Institut o, en alguns casos, vinculades a projectes compartits amb universitats i laboratoris de tota mena. Aquesta corporació, no ens aturarem mai de dir-ho, és un complex i potent centre de recerca, i cal que tant la societat catalana com les autoritats ho entenguin plenament. No les paraules sinó els fets, aplegats en la memòria anual que fem pública, ho diuen ben planerament. Entre altres activitats, cal recordar que estem encara celebrant l'Any Internacional de la Química, ensems amb altres acadèmies del món, amb activitats significatives i de foment d'aquesta branca fonamental de la ciència i la recerca.

Altres països potser es poden permetre el dubtós luxe de mantenir acadèmies nacionals que actuen només com a fòrum per a la trobada dels seus savis i homes i dones de ciència. Catalunya, no. Catalunya ha de menester una acadèmia activa, capdavantera, sempre insatisfeta, com la que per fortuna té avui, i ha tingut, en els moments més difícils de la seva història recent.

També, en un àmbit científic i de conreu acadèmic, podem dir que les coses van bé en una àrea que és essencial per a nosaltres: la de la llengua catalana. Som, per llei, l'acadèmia catalana de la llengua, universalment reconeguda com a tal des de sempre. Els treballs de la Secció Filo-

lògica han continuat donant els seus fruits i avançant en aquest camp. Tot just hem celebrat, a la Universitat de Barcelona i a l'Institut, el Congrés Internacional de Ciències Onomàstiques i, dins d'aquest, l'homenatge que la comunitat mundial de lingüistes va retre al doctor Antoni M. Badia i Margarit, eminent membre de l'Institut i rector emèrit de la Universitat de Barcelona. També cal esmentar el document sorgit de la jornada internacional científica sobre llengües mitjanes, que inclou conclusions significatives sobre l'estat en què es troba la llengua catalana en el context mundial actual.

La Secció Filològica està encara celebrant el seu centenari. Sota el mot ben eloqüent de l'Any de la Paraula Viva, ha celebrat un conjunt d'actes arreu dels territoris, amb solemnitat, per refermar la vitalitat d'aquesta llengua mil·lenària i la decidida voluntat dels seus fills de no solament defensar-la, sinó també de fer-la prosperar en un món complex, que respecti la seva diversitat com a part d'una civilització de gent lliure i respectuosa amb la varietat de l'univers humà.

Un dels productes de la nostra tasca pels quals l'Institut és conegut per tothom és el diccionari normatiu de la llengua catalana. Em plau recordar que l'operació de venda i distribució de la darrera edició manual acordada amb *La Vanguardia* ha produït resultats espectaculars i ha fet arribar a molts milers de llars una reedició especial. La xifra

de 14.000 còpies venudes és modesta si considerem que uns quants milers més han passat a vendre's en llibreries. La versió en línia del diccionari normatiu es manté constantment actualitzada amb les noves aportacions que s'hi fan i d'aquí ben poc tindrem el goig de presentar la nova gramàtica del català.

En contrast amb el constant progrés científic dels lingüistes i filòlegs, la situació política, i sobretot jurídica, de la nostra llengua ha patit unes maltempades que ens han obligat a desplegar l'activitat pública en l'àmbit i de la manera que ens correspon, gairebé contínuament. Arran de la lamentable sentència del Tribunal Constitucional, l'any 2010 l'Institut féu una declaració pública solemne i donà suport obertament i material a la massiva protesta cívica i patriòtica que es plasmà en la immensa manifestació a Barcelona del 10 de juliol. Doncs bé, ara fa pocs dies, l'Institut s'ha vist obligat a emetre una altra declaració immediatament que s'ha publicat la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya sobre la immersió lingüística a les escoles. L'Institut, que aplega pedagogs i científics socials de la més alta solvència, dóna ple suport el Govern de la Generalitat, la comunitat educativa professional catalana i el poble de Catalunya en el manteniment i la millora constant d'un sistema d'immersió lingüística que ha aconseguit l'admiració internacional, que fomenta la convivència intercultural i

interlingüística i que permet la supervivència i prosperitat de la llengua de la pàtria.

No ens fem il·lusions, senyores i senyors, és molt possible que atacs com aquests continuïn succeint, probablement de manera paral·lela a altres modes subtils de socavar la força jurídica, econòmica, d'identitat i nacional d'aquest poble. Ho dic amb plena consciència: aquesta Presidència és immune a cap feblesa pel que fa a temptacions de victimisme o persecució il·lusòria. La serenor de la nostra responsabilitat al capdavant de l'Institut no ens permet aquesta feblesa. No ens planyem d'allò que no és. Em limito a constatar un reguitzell d'actuacions que, volgutament o no, són hostils a aquest país, o en tot cas fustiguen la nostra paciència i posen a prova un cop rere l'altre la nostra bona voluntat i el ferm desig de viure i conviure democràticament i civilitzada amb tots els nostres veïns. De conviure en pau amb tots els que, a Catalunya, no s'identifiquen amb la consciència compartida, el modest desig de merèixer la sobirania i de fer-la realitat.

Senyores i senyors, membres del Ple de l'Institut, encetem un any en què haurem de continuar aplicant i completant les *Orientacions estratègiques* que aprovarem tots plegats en condicions ara més difícils. El canvi de govern tingué lloc quan l'anterior govern de la Generalitat no havia encara renovat el contracte programa de l'Institut. Aquell s'acomiadà

amb un retall duríssim dels recursos de la corporació, mentre que el nou hi ha aplicat els seus, de retalls. Això significa una doble escapçada de recursos per a l'Institut, una retallada en dos temps successius, molt important i potser superior a la que han sofert altres institucions. Són reduccions que no podem pas compensar amb els esforços per a obtenir recursos propis, malgrat que en els darrers anys aquests han donat bons fruits.

Treballarem amb tota la determinació necessària en el progrés de les nostres tasques. Volem, però, recordar que l'Institut no pot funcionar sense un contracte programa adient. L'Equip de Govern de l'IEC esmerçarà l'esforç que calgui a fer que aquest contracte sigui una realitat com més aviat millor.

Els retalls a què em refereixo han afectat ben directament el personal de l'Institut i el desenvolupament de les activitats de la corporació. Als primers, als treballadors, vull agrair-los la comprensió. Als membres de l'Institut, que veuran reduïdes les partides pressupostàries per als seus programes de recerca, els demano paciència i enginy per a suplir les mancances i mantenir el nivell de la feina feta.

Les autoritats haurien d'entendre tot el que això significa. La capacitat de creure, foment i mobilització de la ciència i les humanitats i la projecció i prestigi internacionals de l'Institut demostren l'enorme importància que té per al país posseir aquesta seva acadèmia nacional.

Els congressos internacionals que constantment promovem i acollim s'han de trobar amb una corporació ufana, dinàmica, i no amb una institució acadèmica de primer ordre que lluita per la seva supervivència. Acabem d'hostatjar la 28a Reunió de la Sociedad Española de la Ciencia del Suelo i ara mateix acollirem el Seminari Internacional sobre Ciutats de la Mediterrània, la direcció del qual ens ha estat confiada per la Unió Acadèmica Internacional, de la qual som membres des del 1922. Vindran arqueòlegs, economistes, historiadors, experts en urbanisme d'arreu del món per a tractar científicament una àrea enormement delicada i complexa del planeta. No em voldria haver de plànyer de la situació de l'IEC davant els savis de tot arreu que vindran

a l'Institut a presentar els resultats de llurs recerques i activitats acadèmiques.

L'Institut, com a acadèmia del país que no és aliena a les circumstàncies bones o dolentes d'aquest, s'emmotllarà a la situació, com li tocà fer-ho més d'un cop en el passat. La projecció intermèdia de l'IEC en l'àmbit dels Països Catalans continua donant els seus fruits i és així que, malgrat les dificultats, l'Institut té una seu a Palma. La corporació es mou arreu del territori per a fer-hi activitats i cal assenyalar que bona part dels seus membres són dels altres Països Catalans.

Aquesta és només una il·lustració del sentit dels meus mots pel que fa a la capacitat de l'Institut per a projectar dins la societat catalana i arreu del món la seva vàlua i la seva tasca.

Lliçó inaugural

Neurorobòtica, el repte de la robòtica assistencial, per Àlicia Casals i Gelpí

1. Introducció

Com a membre de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), és una satisfacció i a la vegada una responsabilitat haver estat designada per fer el discurs en la sessió inaugural del curs 2011-2012 i representar la Secció de Ciències i Tecnologia en aquest acte. Agraïxo, doncs, la confiança que m'ha estat dipositada. En aquest discurs, hi he volgut abordar un tema de recerca en què estic treballant, amb el qual, i procurant obviar tecnicismes, voldria destacar la multidisciplinarietat que cada cop més envaeix les ciències i la tecnologia. La multidisciplinarietat és també una característica pròpia de l'IEC, que ja va ser fundat amb quatre seccions temàtiques, i ara fa cent anys, aquesta diversificació es va incrementar amb dues noves seccions, la Filològica i la de Ciències. Secció de Ciències que posteriorment, el 1989, es va desglossar en les actuals seccions de Ciències i Tecnologia i de Ciències Biològiques.

El terme *neurorobòtica*, motiu d'aquest discurs, es comença a utilitzar a final dels anys vuitanta com a ciència que engloba la neurociència, la robòtica i la intel·ligència artificial. Aquest concepte és el resultat d'abordar les creixents possibilitats de la robòtica, que ha anat trobant resposta a les necessitats plantejades per la rehabilitació funcional, amb l'objectiu de pal·liar els danys produïts tant per causes traumàtiques com per malalties degeneratives o anomalies congènites. Un dels problemes que cal afrontar en el disseny de sistemes robòtics és donar resposta a les necessitats d'una interfície persona-màquina amigable per al comandament d'aquests robots. El concepte *interfície amigable* és essencial davant la necessitat d'interaccionar amb equips amb possibilitats creixents i fer-ho, a més de manera eficient i segura, de manera natural. Les exigències d'atenció o coneixement del sistema que comporta a l'usuari el fet de moure's entre un menú d'opcions, així com la utilització dels dispositius de comandament més usuals, superen en molts casos l'habilitat cognitiva o física de l'usuari. Això és especialment greu quan es tracta d'usar ajudes tècniques concebudes per a persones amb necessitats especials. Així mateix, tot i que l'usuari sigui capaç d'efectuar aquest control, l'esforç i atenció que suposen no són admissibles en aplicacions que en elles mateixes ja necessiten un elevat grau d'atenció. Per tot això, a mesura que les aplicacions de la tecnologia arriben a un nombre més ampli i divers

d'usuaris, cal trobar vies de disseny d'interfícies que permetin una comunicació intuïtiva i natural. En l'àmbit que ens ocupa, l'assistència personal i la rehabilitació, cal també preveure que el sistema robòtic es pugui adaptar a les necessitats individualitzades i als possibles canvis en el grau d'assistència que en cada moment es necessiti. Els reptes, doncs, per aconseguir una interfície eficient entre la persona i el robot per al control dels ajuts robòtics necessaris en cada cas deriven del fet, d'una banda, d'haver d'adaptar-se a la voluntat i possibilitats de l'usuari i, de l'altra, que el sistema sigui prou autònom per garantir-ne la seguretat sense haver de menester una constant atenció al llarg de tots els moviments que componen una acció.

Les interfícies persona-màquina, que normalment són dependents de l'aplicació a què van orientades, poden ser: dispositius físics de comanda, ja siguin manuals, a través de simples dispositius adaptats a les necessitats de l'usuari de tipus ratolí o palanques de comandament, o tipus pedals; sistemes de percepció externs, ja sigui utilitzant la visió per a la detecció de l'expressió gestual o facial, sistemes de reconeixement de la veu o altres tecnologies que permeten una interacció de manera més natural (en aquests casos sense un dispositiu físic en contacte amb la persona), o interfícies neuronals, que capten l'activitat neurològica, interpretant-ne la intenció i la voluntat de l'usuari. Quan es tracta d'interaccionar amb sistemes robòtics d'ajut a persones amb disminucions motores o cognitives molt greus, com les degudes a lesions medul·lars (LS), accidents cerebrovasculars (ACV), paràlisi cerebral (CP) o esclerosi lateral amiotròfica (ALS), aquestes interfícies neuronals poden arribar a ser l'única opció.

El comandament a través de l'activitat neurològica pot aconseguir-se mitjançant la comunicació entre el sistema nerviós i la màquina. Els mètodes menys invasius de comunicació cervell-màquina utilitzen elèctrodes sobre la pell del cuir cabellut, per on capten els senyals elèctrics derivats de l'activitat cerebral, però d'una àrea relativament àmplia (electroencefalografia o EEG). Altres mètodes més invasius es basen en la implantació de matrius de microelèctrodes al còrtex cerebral, que permeten captar els impulsos nerviosos generats en una zona més local del cervell, tècnica que es coneix com a electrocorticografia (ECoG). Aquests senyals, que de manera natural en persones sanes serien transmesos a través del sistema nerviós a tot el cos per regular-ne el funcionament, poden ser utilitzats també per generar estratègies de control per a sistemes robòtics d'assistència.

Tot i que la neurorobòtica és un tema de gran actualitat en l'àmbit de la bioenginyeria, la recerca per trobar mitjans per comunicar-se directament a través dels senyals generats al cervell té una molt llarga història. Analitzant-ne els antecedents i observant la situació actual, queda palesa la complexitat d'interpretar l'activitat cerebral i enten-

dre-la suficientment per poder controlar màquines a partir de la intenció i la voluntat, de manera contínua i còmoda, aspecte essencial en aplicacions d'assistència i rehabilitació.

2. Antecedents

El precedent de la comunicació cervell-màquina és la telepatia, un fenomen físic que comporta la comunicació de ment a ment. D'aquesta manera, una persona a distància podria incidir sobre una màquina o equip a través de l'actuació d'una altra persona que rep mentalment l'ordre o indicació. Al llarg dels segles s'han anat succeint teories sobre la telepatia. Aquesta comunicació de pensaments, idees, sentiments, sensacions i imatges mentals es pot trobar descrita al llarg de la història (en els seus inicis, més centrada en els somnis).

La paraula *telepatia* deriva del grec *tele* ('distant') i *patheia* ('ocurrència' o 'sensació'). El filòsof grec Demòcrit (460-370 aC) va explicar aquest fenomen a través de les teories d'ones i partícules, introduint ja la idea de l'estructura atòmica de la matèria. A final del segle XIX William Crookes, un respectat científic en física i química i inicialment escèptic sobre els fenòmens psíquics, va començar a investigar-hi arran d'una experiència amb un mèdiu, i va arribar a raonar a partir de l'experimentació que la telepatia es comportava com les ones electromagnètiques. L'estudi científic d'aquests fenòmens no és evident i és difícil estudiar-los amb experimentació sistemàtica. Però, en canvi, els indicis semblen demostrar que el fenomen en si pot existir. L'inici del seu estudi científic va ser impulsat el 1885 des de l'aleshores acabada de fundar Societat Americana de Recerca Psíquica. El fisiòleg francès Charles Richet va introduir el concepte de les probabilitats estadístiques als tests, a partir de les primeres proves en les quals una persona transmetia nombres de dos dígits o imatges visuals a una altra persona situada en una altra habitació. Sobre la base d'aquests estudis de probabilitats s'han anat repetint experiències en les quals, amb la transmissió de prou dades, és factible detectar desviacions respecte als encerts que s'aconseguirien amb una decisió aleatòria, desviacions que permeten identificar la informació transmesa.

El 1917 es van fer estudis a Stanford sobre cent persones, amb cent experiments diferents: la meitat de les persones agafaven una carta i n'intentaven transmetre telepàticament les imatges a les altres. En aquest cas s'arribà a la conclusió que no hi havia efecte psíquic.

Després d'una època de prohibicions per experimentar sobre els efectes paranormals a Rússia, ja que anaven contra la doctrina del materialisme, el 1960 s'aixeca la prohibició amb la intenció d'investigar-ne el potencial. Especial interès va despertar la història pu-

blicada a la revista francesa *Science et Vie*, «Els secrets del *Nautilus*», que revelava que el Govern dels Estats Units d'Amèrica (EUA) havia utilitzat secretament la telepatia per comunicar-se amb el *Nautilus*, el primer submarí atòmic del món, des del fons de l'Àrtic. Era el 1958, durant l'època de la guerra freda, amb el desenvolupament dels submarins nuclears que els permetia realitzar missions molt llargues en immersió. En aquest context es va fer necessari estudiar alternatives per poder mantenir alguna forma de comunicació amb l'exterior, ja que les ones radioelèctriques no es propaguen en el medi marí. Amb motiu de la missió del submarí *Nautilus* per arribar al pol Nord per sota de la capa de gel, es va explorar la telepatia com a mitjà de comunicació, pel mètode de les probabilitats modificades utilitzant les cartes, amb uns resultats que es varen considerar positius. L'experiència es va justificar basant-se en la teoria de la propagació de les ones de molt baixa freqüència (*extremely low frequency*, ELF).

És cèlebre també la recerca del doctor Vasiliev, als anys cinquanta, en què, entre d'altres, estudia els efectes sobre el cervell dels senyals de ràdio d'ona molt curta (UHF) i la natura de l'energia cerebral. Ho va fer des del Laboratori de Biocomunicació de Leningrad, proposant la teoria de l'electromagnetisme. Més tard, aprofundint en aquesta línia, es van anar descobrint revelacions de la recerca nazi realitzada al camp de concentració de Dachau, on es van utilitzar aquestes tècniques, però amb efectes devastadors: van produir danys cerebrals als presoners subjectes dels experiments, i alguns, fins i tot, van arribar a la demència. Més endavant, experimentant l'aplicació d'un camp magnètic constant (d'entre 30 i 2.000 oersted) sobre conills, es va poder verificar l'afectació produïda al cervell, en observar-se canvis significatius en l'electroencefalograma. Els japonesos també van destinar força recursos entre 1940 i 1945 per estudiar aquests efectes, utilitzant la telepatia com a arma de guerra amb l'objectiu de manipular els pensaments i la voluntat de la gent, projectar imatges mentals, escanejar-ne la informació, etcètera.

Rellevants també van ser les revelacions de l'experiment realitzat en la missió de l'*Apollo-14*, el 1971, amb l'experiència duta a terme per l'astronauta Edgar Mitchell, enginyer i científic, que, malgrat la distància (240.000 km), va obtenir uns resultats significatius en concentrar-se en sèries de símbols que havia de transmetre telepàticament a parapsicòlegs a la Terra. L'experimentació es va fer amb les conegudes cartes Zener, compostes per cinc grafies simples, tal com es mostra en la figura 1.

FIGURA 1. Els cinc tipus de cartes Zener.

D'aquesta manera es varen aportar nous arguments per a aquest tipus de comunicació, en els quals la distància no en seria una barrera. Com que un encert del 20% en la identificació d'aquestes sèries respon a l'esperat per a l'atzar, en aconseguir-se una taxa d'encerts d'un 25%, es va considerar que els resultats eren significatius per confirmar l'efecte telepàtic. Tot i això, aquesta teoria encara no és acceptada unànimement, ja que també existeix la creença que hi poden haver altres causes que desviïn els resultats dels valors estadístics que resulten d'un funcionament a l'atzar.

Al científic Eldon Byrd, que va treballar per a l'oficina d'armes navals de Maryland (EUA), se li va encarregar, el 1981, desenvolupar dispositius electromagnètics amb l'objectiu de controlar disturbis i operacions clandestines o alliberar hostatges. Com a enginyer biomèdic va estudiar, entre altres efectes, la deformació dels materials (els coneguts materials amb memòria de forma: *shape-memory alloy* o SMA), l'efecte de l'estimulació electromagnètica en la capacitat d'induir experiències alienes i la relació entre els compostos opiàtics i el sistema immunològic.

En aquesta línia d'experimentació i recerca d'explicacions científiques d'aquest fenomen, m'agradaria destacar l'experiència en aquest camp de dos membres de l'Institut, el doctor Gabriel Ferraté i el doctor Josep Amat, que aleshores era l'ajudant del primer. L'interès en el tema neix arran d'una brillant actuació de l'il·lusionista Uri Geller a la televisió, en el programa *Directísimo*, que dirigia José María Íñigo el 1975. Aquell *showman* assolí una gran popularitat aprofitant l'interès existent en aquelles èpoques per aquests fenòmens: assegurava estar especialment dotat d'habilitats mentals i realitzava davant del públic proves demostratives de transmissió telepàtica i també doblegava metalls com culleretes o claus aparentment sense aplicar-hi cap esforç, sols amb la seva concentració. Estant Geller a Barcelona per signar llibres després de la seva actuació en aquell programa televisiu, Ferraté no es pogué resistir a proposar-li la realització d'uns assajos de caràcter científic al seu laboratori a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials. Geller acceptà el repte, però demanà que les proves es fessin a l'hotel on s'allotjava. Per a aquesta ocasió, Amat va preparar un conjunt de circuits electrònics susceptibles de canviar d'estat, la qual cosa, si realment s'hagués aconseguit amb la concentració mental, hauria constituït una primícia en les comunicacions cervell-màquina. Les proves preparades varen ser uns biestables i uns monostables transistoritzats, utilitzant transistors de càpsula metàl·lica, però que havien estat oberts per evitar possibles efectes pantalla. Els circuits eren implementats amb un corrent de saturació molt baix; els uns i els altres treballaven fora de saturació per fer-ne l'estat més inestable. Els monostables estaven dotats amb diferents tipologies d'antenes com a entrada d'excitació.

Després d'explicar els circuits preparats, tot i els grans esforços de concentració que Geller hi va esmerçar, va fracassar en tots els intents, la qual cosa va justificar dient que no estava mentalitzat per a aquest tipus de proves. Preveient els resultats negatius en la commutació mental de circuits electrònics, tal com va succeir, també s'havia preparat un circuit generador de corbes de Lissajous de primer i segon ordre que podien ser traçades a la pantalla de l'oscil·loscopi que també es va portar a l'habitació de l'hotel. L'experiència era poder determinar si els sorprenents resultats que obtenia en públic endevinant la traça del dibuix que una persona havia fet de manera oculta en un paper, també els obtindria amb una traça feta sobre un suport electrònic. Els resultats varen ser igualment negatius, utilitzant freqüències de repetició des de 0,1 Hz fins a 100 kHz, fet que contrarià molt Geller, que, ansiós de poder demostrar alguna de les seves suposades facultats, va demanar sotmetre's a endevinar els dibuixos que li fessin sobre paper. En la primera prova, Amat traçà, amb totes les precaucions per no ser captat, el perfil d'una embarcació de vela, dibuix que Geller va reproduir amb una sorprenent facilitat. Ferraté, en el seu torn, augmentant encara més les precaucions, va optar per un traç menys elemental i previsible, i traçà el logotip de la Federació Internacional de Control Automàtic (IFAC), l'associació internacional que presidia. Amb dificultats, però sorprenentment, Geller també va saber reproduir aquell traç, tot i que la sageta del logotip va resultar parcialment completa. Però no es va obtenir cap indici ni esperança de futur per al desenvolupament d'una interfície cervell-màquina, que era l'objectiu de les proves realitzades.

Anys després, la popularitat de Geller va decaure en poder-se comprovar, en la repetició lenta de les filmacions d'algunes de les seves actuacions en les televisions, com deformava prèviament les culleres en moments de distracció abans de simular que ho feia amb la concentració tan sols passant-hi suaument els dits, alhora que l'evidència del frau també feia augmentar l'escepticisme envers la telepatia.

De fet, la recerca sobre les possibilitats de la transmissió telepàtica ha estat sempre més impulsada per una experimentació basada en el desig que poguessin ser una realitat que en la formulació estricta de teories com la basada en les ones de molt baixa freqüència ELF, que no han pogut estar mai científicament enunciadades ni justificades, tot i els esforços que s'hi varen dedicar, com és el cas de la Marina dels EUA amb el submarí nuclear *Nautilus* entre el 1957 i el 1958; els de l'Agència Nacional per a l'Aeronàutica i l'Espai (NASA) el 1971, en la missió de l'*Apollo-14*, tot i que mai no ho ha reconegut, o en el Laboratori de Biocomunicació de l'Institut Popov de Moscou entre el 1965 i el 1975.

De les possibilitats del cervell, se'n poden extreure també altres teories. Una d'aquestes és l'empatia: la capacitat de transmetre o, millor dit, de percebre sentiments dels altres, com el dolor, el disgust o l'emoció. La transmissió d'aquesta informació pot ser

en part a través de l'expressió facial o altres expressions externes. La tecnologia actualment permet observar com aquests sentiments o percepcions es manifesten amb excitacions a zones del cervell, a partir de les tècniques d'imatges mèdiques.

Els minsos i molt discutits resultats de la capacitat de la ment per transmetre informació i comunicar-se no han fet desistir de la recerca d'altres formes de comunicació, però en aquest cas no de la comunicació entre persones, sinó de la comunicació cervell-màquina, que comporta la possibilitat de controlar màquines i equips a partir del pensament o la pròpia voluntat. La necessitat de poder fer arribar els sistemes d'ajut que cada cop més pot oferir la tecnologia a les persones amb discapacitat, que tenen molt limitades les formes d'interacció amb l'entorn, ha motivat un interès creixent en el desenvolupament d'interfícies per a aquest tipus de comunicació.

3. Comunicació cervell-màquina

La comunicació cervell-màquina i la interacció neuronal amb l'exterior van començar a ser estudiades a l'inici del segle xx amb els orígens de l'electrònica, al principi únicament a través de l'amplificació i posteriorment amb l'anàlisi dels senyals adquirits pels sensors. La constatació de l'existència d'una correlació directa entre l'activitat cerebral i les tasques mentals i funcionals cognitives ha fet que la comunitat científica de la neurociència cognitiva aprofundís al llarg dels anys en la recerca de les potencialitats que ofereix la comunicació entre la ment i les màquines. Per altra banda, els avenços en els sistemes robòtics més intel·ligents, que han anat topant amb la dificultat de poder ser controlats a voluntat i en temps real per l'usuari, han motivat la demanda d'aquesta forma de comunicació persona-robot, per controlar-los a partir de la voluntat de l'usuari. Aquesta evolució, tant en neurociència com en robòtica, ha anat apropant les dues comunitats científiques en una recerca comuna, la neurorobòtica.

La informació derivada de l'activitat cerebral es pot obtenir per l'adquisició de senyals elèctrics del cervell, actualment a partir, principalment, de l'EEG. Les primeres observacions sobre els efectes bioelèctrics als hemisferis cerebrals les va fer el 1875 Richard Caton a partir de senyals extrets de conills i micos. Però no és fins al 1929 que Hans Berger, a partir d'electroencefalogrames en humans, relaciona l'activitat elèctrica del cervell amb l'estat mental de la persona (Berger, 1929). L'evolució de l'electrònica va anar fent possible la mesura i el tractament d'aquests senyals per extreure'n paràmetres que caracteritzessin l'estat o l'activitat mental de l'usuari, per interpretar-los. Però no va ser fins als anys setanta que es va disposar dels primers dispositius orientats al control i la realimentació neuronals (Andreassi, 2000). Els avenços en les últimes dècades han estat molt lents com a conseqüència de la poca qualitat dels senyals adquirits, fet que en difi-

culta la interpretació. En els darrers anys, però, els avenços en biologia i bioquímica, per una banda, i en imatge mèdica, per una altra, que permeten entendre millor el cervell, així com la informàtica, que proporciona mitjans més eficients per processar i interpretar els senyals adquirits, han donat un nou impuls a la recerca sobre aquests senyals neuronals, tant per a aplicacions de diagnòstic i tractament com en la interacció cervell-màquina, i en particular persona-robot, per controlar-la. El fet que l'activitat cerebral canviï segons l'estat de la persona permet identificar alguns trastorns o disfuncions, com per exemple l'epilèpsia i l'apnea del son obstructiva. La mesura de l'activitat cerebral és molt útil en altres camps, com en la dosificació de l'anestèsia durant una intervenció quirúrgica, ja que permet optimitzar la quantitat subministrada per mantenir l'estat d'inconsciència el just i necessari en cada cas.

Pel que fa a la comunicació cervell-entorn, les possibilitats són també molt àmplies i, per les seves característiques, els camps d'aplicació es poden identificar en quatre àrees: comunicació i control, recuperació motora, substitució motora i entreteniment (Millán *et al.*, 2010). El primer és d'interès com a mitjà de comunicació per a persones que pateixen discapacitats greus. Gràcies al fet de poder interaccionar amb un ordinador, a través de menús específics, l'usuari pot navegar pel web, fer un xat o enviar missatges de correu. Les ordres del cervell poden actuar com un simple interruptor (dos estats) o tenir un ventall més ampli d'opcions. Aquesta interacció ja ofereix, doncs, certes possibilitats de control. Les primeres experiències en la seva aplicació com a suport a persones amb discapacitat han demostrat, per exemple, que es pot conduir una cadira de rodes amb el pensament, amb ordres del tipus girar dreta-esquerra, parar, endavant-endarrere...; o es poden controlar pròtesis o altres dispositius d'assistència a la rehabilitació, tot i que en un nivell encara limitat. Aquestes ordres també poden ser útils com a interfície per al control d'altres ajudes tècniques que donen suport personal per poder dur una vida el més autònoma possible. La segona àrea, la recuperació de la funció motora, després d'un ictus per exemple, és un dels objectius de la rehabilitació on la robòtica també té un futur molt rellevant. Un robot pot aplicar teràpies de manera sistemàtica i repetitiva, alhora que permet enregistrar múltiples dades de tot el procés per poder realitzar un seguiment objectiu de l'evolució del tractament. Per altra banda, el gran potencial que han obert les tècniques d'imatge mèdica ha permès observar la capacitat reorganitzativa del cervell, la plasticitat. La recerca ha evidenciat que les zones no utilitzades del cervell, després d'un accident traumàtic, poden ser envaïdes per realitzar-hi altres funcions, cosa que impediria una posterior recuperació de l'activitat motora afectada. És per això que l'exercici físic de rehabilitació després de l'ictus o altres lesions o accidents que produeixen una pèrdua de mobilitat afectaria la zona corresponent del cervell si no s'hi actua amb suficient rapidesa.

Aquest reentrenament pot fer-se, depenent del grau i del tipus d'afectació, a partir de moviment actiu, per acció de l'usuari, o mitjançant una mobilització passiva, realitzada a través de l'acció de fisioterapeutes o mitjançant un sistema robòtic programat i supervisat per fisioterapeutes i metges, d'una manera més sistemàtica. Pel que fa a la tercera àrea, la de la substitució motora, és evident que la manca de possibilitat d'efectuar accions com la prensió d'objectes limita enormement l'autonomia i la qualitat de vida. Com a referència de possibles usuaris d'aquesta àrea d'aplicació, cal notar que un 40% dels pacients amb lesió medul·lar pateixen diferents nivells de tetraplegia, amb la consegüent pèrdua motora també a les extremitats superiors. En aquest àmbit, les interfícies neurològiques haurien de permetre a l'usuari controlar un dispositiu robòtic, ja sigui com un element extern d'actuació (un assistent personal) o com a element portable sobre el propi cos, és a dir, un exosquelet o ortesi que actua sobre una extremitat per aportar robòticament la mobilitat perduda. Per a la substitució motora es consideren també les neuropròtesis: uns dispositius d'actuació sobre els grups musculars de l'usuari mitjançant l'estimulació elèctrica funcional (EEF). A través d'elèctrodes col·locats sobre la pell, prop del grup muscular que cal activar, s'apliquen impulsos de corrent controlats. L'objectiu és suplir la manca de senyal nerviós deguda a la interrupció, ja sigui traumàtica o degenerativa, de la transmissió nerviosa des del cervell o a la manca de generació d'aquest senyal a causa d'algun trastorn cerebral. Finalment, en la quarta àrea, la de l'entreteniment, la comunicació amb un ordinador obre la via per utilitzar tots els serveis informàtics (consultes d'arxius de fotos, vídeos o música, llibres electrònics o accés a jocs i xarxes socials) a persones amb limitacions motores per controlar els dispositius usuals d'interacció, com el ratolí, el teclat, etcètera.

L'observació de la natura, que ens ensenya com els processos biològics evolucionen cap a comportaments i mecanismes de motricitat molt eficients, és una font d'inspiració i una guia per a l'estudi i el disseny de molts sistemes robòtics, especialment per obtenir sistemes de locomoció més eficients energèticament. També en la neurorobòtica es recorre a la bioinspiració, en la recerca en temes de comunicació, d'aprenentatge o en el procés interpretatiu de la visió.

4. El sistema nerviós i la informació neurològica

El sistema nerviós humà és molt complex i comprèn des del cervell, on es produeixen els senyals de control que es distribueixen per tot el cos a través de les vies de comunicació, la medul·la espinal i els nervis, fins als terminals nerviosos, sensors i motors. El sistema neurològic, un sistema de control distribuït, és compost pel sistema nerviós central (SNC) i el sistema nerviós perifèric (SNP). En la figura 2 es mostra l'abast del sistema nerviós

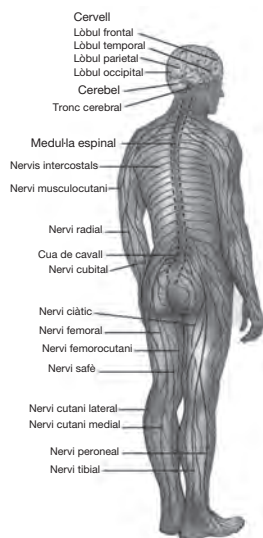

FIGURA 2. Sistema nerviós humà.

humà. L'SNC és constituït per l'encèfal (cervell, cerebel i bulb raquidi) i per la medulla espinal. En el cervell es generen els senyals de control que es tradueixen en actuacions als grups musculars. La medulla espinal es pot considerar també l'autovia de la informació biològica, a través de la qual circulen els senyals electroquímics en ambdós sentits, portant els senyals de control als nervis motors (senyals eferents) i retornant informació perceptiva provinent dels nervis sensors (senyals aferents). La medulla espinal genera directament senyals eferents a partir de senyals aferents, en el control reflex. L'SNP és format per tots els nervis i neurones fora de l'SNC, com les neurones motores, que produeixen el moviment, i les sensores, que perceben i transmeten la informació captada, tant la que fa referència a la informació exteroceptiva epidèrmica com la propioceptiva corresponent a l'estat cinètic i cinemàtic del cos. En la figura 3 es mostra un esquema de les diferents parts que componen el sistema nerviós.

El cervell conté uns cent mil milions de neurones, en un nombre molt variable segons l'edat i altres condicions; cadascuna d'elles està connectada elèctricament i químicament a centenars de neurones més, a través dels axons. Aquesta gran interconnectivitat li permet gestionar accions, sentiments, pensaments i memòria. Per fer una tasca, per simple que sigui, l'SNC comença percebent les condicions de l'entorn per poder-la realitzar, planifica els moviments a efectuar, valora les múltiples trajectòries que permeten executar-la, desencadena els moviments musculars i valora contínuament la realització de la tasca per replanificar-la si cal durant l'execució. Per exemple, per realitzar una acció

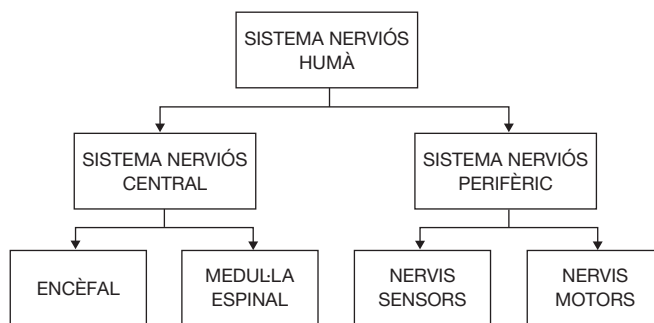

FIGURA 3. Configuració del sistema nerviós humà.

manual, un braç disposa de cinquanta-dos músculs, cosa que constitueix un sistema sobreactuat, ja que té més actuadors dels estrictament necessaris per realitzar els moviments. Per això cal determinar la funció espai-temps i generar el patró d'activació corresponent (patró de l'acció d'agafar, patró de la marxa, etc.). L'SNC selecciona la millor combinació de músculs, de manera inconscient per a nosaltres, d'entre la infinitat de solucions possibles, i sembla que prioritza els moviments que conjuntament consumeixen la mínima energia, però com que hi intervenen també altres factors, és encara un motiu de recerca dins la neurociència. Se sap també que en el sistema nerviós existeixen diferents centres de generació de patrons, no localitzats al cervell sinó a la medul·la espinal, que són circuits neuronals que generen patrons de comportament per als moviments rítmics, tant els reflexos, com la dilatació de la pupila; els involuntaris, com la respiració i el ronc, i els voluntaris, com la marxa, gratar-se i agafar un objecte (Cheung i Bizzi, 2011).

Del coneixement del cervell, a grans trets se'n pot dir que al lòbul frontal les funcions que hi tenen lloc són el raonament, la planificació, una part de la parla, el moviment, les emocions i la resolució de problemes. En el lòbul parietal, un altre cop el moviment, i l'orientació i el reconeixement o la percepció d'estímuls. Al lòbul occipital es realitza el processament d'imatges i al lòbul temporal es produeix la percepció i el reconeixement de l'estímul auditiu, la memòria i la parla. En la figura 4 es mostra la localització en el cervell de les zones on es generen o controlen diferents activitats sensorials.

La transmissió dels senyals nerviosos es fa entre les neurones, a través dels axons i per una diferència de potencial entre elles, en una connexió anomenada *sinapsi*. La velocitat de conducció de l'estímul nerviós varia molt depenent del tipus de nervi i el seu diàmetre: va des dels 0,5 m/s als 2 m/s en els que transmeten el dolor i la temperatura, que són els que provoquen els actes reflexos i que arriben fins a la medul·la espinal sense recórrer tot el

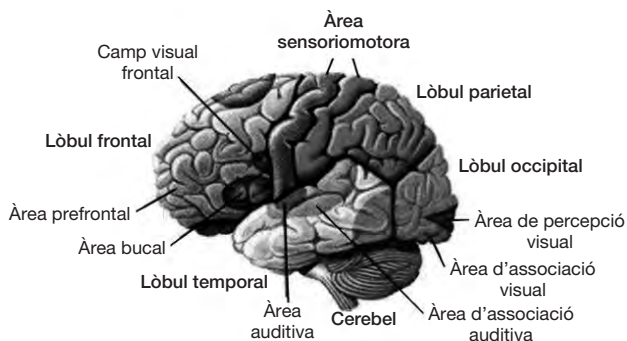

FIGURA 4. Àrees del cervell.

camí fins al cervell, fins als que tenen una velocitat d'entre 70 m/s i 120 m/s, que són els propioceptius, que perceben la sensació de moviment i acceleració a les articulacions i que també són els mecanismes de realimentació per al control motor i de la postura. Les diferències en la velocitat dels senyals nerviosos depenen del diàmetre dels nervis i de si tenen una beina de mielina o no. Finalment, la innervació de les fibres nervioses als teixits musculars produeix el moviment desitjat.

Senyals i imatges neurològiques

A més dels senyals adquirits amb l'EEG que per accions voluntàries o involuntàries es generen al cervell i dels quals s'extreu informació de la voluntat, la intenció i l'estat de l'usuari, altres senyals neurològics i biosenyals, així com imatges del mateix cervell, permeten percebre informació complementària, cosa que fa possible, per una banda, entendre'n millor el funcionament i, per l'altra, desenvolupar estratègies de control més intel·ligents dels dispositius d'assistència a persones amb algun tipus de trastorn neurològic.

Les tècniques d'imatge mèdica també contribueixen, doncs, a aportar informació útil amb aquest mateix objectiu. La ressonància magnètica funcional (RMf), una variant de la ressonància magnètica nuclear (RMN), permet detectar l'activitat sanguínia al cervell, per oxigenar les zones que han consumit oxigen per una certa activitat cerebral. Amb aquesta mateixa finalitat s'utilitza la tomografia computada per emissió de fotó simple (SPECT, de l'anglès *single-photon emission computed tomography*) i l'espectroscòpia d'infraroig proper (NIRS, de *near-infrared spectroscopy*), mentre que la tomografia per emissió de positrons (TEP) proporciona informació metabòlica a partir de la mesura del consum de glucosa. Aquestes tecnologies d'imatge són aplicables en diferents àmbits i aporten coneixement de l'estat o l'activitat cerebral, amb la consegüent possible implicació en la comunicació cervell-màquina.

Però els senyals neurològics emprats per al diagnòstic, per al monitoratge o per al control de dispositius no es limiten als senyals obtinguts del cervell. L'electromiografia (EMG) proporciona informació de l'activitat muscular en diferents parts del cos, a partir dels senyals nerviosos de l'SNP, senyals voluntaris o no. L'electrooculograma (EOG) capta els moviments dels ulls. Altres senyals que proporcionen informació biològica d'accions involuntàries són captats per diferents dispositius, com l'electrocardiograma (ECG), que enregistra el ritme cardíac, o l'activitat electrodermal (EDA), que és la resposta electrogalvànica de la pell, sensible a la temperatura i la humitat causades per l'activitat física o la resposta emocional. Tot aquest conjunt de senyals i d'altres, com la pressió sanguínia o la temperatura, que responen, per exemple, a un estat de tensió produïda per l'ansietat o el nivell d'oxigen a la sang, proporcionen informació complementària que permet interpretar l'estat de l'usuari, ja sigui per complementar la informació o per afegir factors correctors o moduladors a la informació extreta d'altres senyals. Les interfícies multimodals, resultat d'integrar informació provinent de múltiples fonts, constitueixen un camp de recerca de gran interès, ja que, pel fet de considerar tant la voluntat de l'usuari (EEG) com la informació, per exemple, del grau de fatiga muscular (EMG, TEP...) o la mesura d'altres senyals biològics com la temperatura o la suor, permeten dissenyar estratègies de control compartit entre l'usuari i el dispositiu o el sistema robòtic, més personalitzades i adaptades a les condicions de l'usuari i de l'entorn en cada moment.

Aquests tipus de senyals i imatges han estat llargament estudiats i utilitzats en el diagnòstic per detectar disfuncions, analitzant les diferències obtingudes en comparar-los amb patrons o models no disfuncionals. Més recentment, s'ha observat que la retroalimentació d'aquests senyals a un pacient, mostrant-li visualment l'estat d'activitat mental, pot actuar com a mètode d'entrenament per potenciar algunes bandes d'activació i compensar així algunes malalties psicossomàtiques. És el concepte *bioretroalimentació* o *biofeedback*. Aquest entrenament també té un ampli recorregut a fer per a les estratègies de neurocontrol en els sistemes robòtics assistencials. En la figura 5 es mostren en un esquema els tipus de senyals i imatges que caracteritzen l'estat i la voluntat de l'usuari i que poden ser utilitzats per al control de neurorobots i neuropròtesis motores.

Senyals EEG

Els estudis sobre el cervell humà han permès establir models de la distribució de les funcions neurològiques, fet que fa possible localitzar els punts on és més convenient col·locar els sensors per extreure'n la informació necessària, ja sigui per al diagnòstic o per al control de dispositius. Aquests models consideren el cervell com una massa de material con-

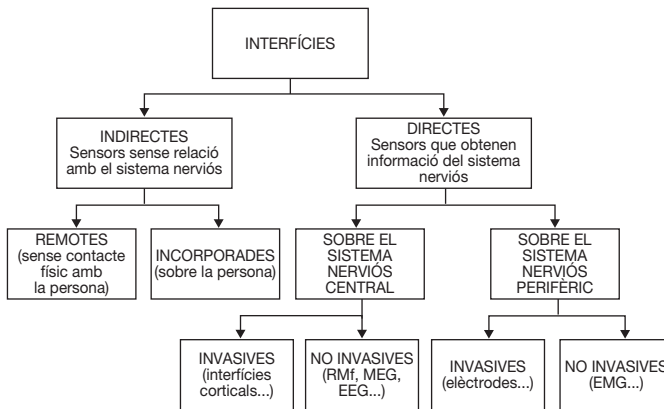

FIGURA 5. Esquema de tipus de senyals i imatges aplicables en neurorobòtica.

ductor, on les nombroses neurones que conté actuen com a fonts de corrent. Atès que no es podrà disposar de tants elements sensors com neurones que generen activitat, la informació resultant serà limitada i necessitarà disposar de tècniques de tractament de senyal adequades per aconseguir nivells d'interpretació acceptables per a cada aplicació.

Els senyals que es produeixen al cervell són molt diferents en funció de l'activitat que els ha generat. Per les seves característiques, els senyals EEG es mouen en un marge de freqüències d'entre 0,5 i 100 Hz i presenten amplituds d'entre 10 i 200 μV . Segons el ritme de freqüència dels senyals que caracteritzen els diversos estats o l'activitat en una àrea determinada del cervell, aquests es poden classificar en:

— El ritme δ (ones delta), en el marge de freqüències d'entre 0,1 i 3,5 Hz, és un senyal de gran amplitud, d'entre 20 i 200 μV . Aquest és el ritme que domina en els estats de son profund, en situacions de no-atenció i en trastorns cerebrals greus. Es produeix al còrtex i té una durada de 2 o 3 segons.

— El ritme θ (ones theta), en el marge d'entre 4 i 7 Hz, té una amplitud d'entre 20 i 100 μV . El seu nom, *theta*, prové del seu origen al *thalamos*. És un ritme menys freqüent i es presenta més sovint en els nens, o en adults en períodes d'estrès o emocionals.

— El ritme α (ones alfa), a la banda d'entre 8 i 13 Hz, és el ritme més actiu en estats relaxats, amb els ulls tancats. Es pot atenuar o bloquejar amb els ulls oberts o quan hi ha activitats o un estat d'atenció. És un senyal predominant a les àrees occipital i parietal i produeix un senyal d'uns 20 a 60 μV .

— El ritme μ (ones mi), també a la banda d'entre 8 i 13 Hz, té una amplitud inferior als 50 μV . És un senyal present al còrtex sensoriomotor però amb característiques

diferents i que reflecteix l'activitat motora. Normalment és de curta durada i pot ser bloquejat amb moviments del membre oposat o simplement amb la relaxació, ja que s'associa a l'atenció amb què s'executa un moviment, ja sigui voluntari, passiu o reflex (és el concepte *imatge motora*).

— La banda β (ones beta) comprèn el marge de freqüències d'entre 13 i 30 Hz i d'amplitud baixa, d'entre 2 i 20 μ V. Es produeix a les regions parietal i frontal del cuir cabellut i està associada a l'atenció a estímuls externs, així com a l'activitat mental relacionada amb les matemàtiques i els processos intel·lectuals. La banda d'entre 18 i 26 Hz està estretament lligada als moviments de les extremitats, com les ones μ . Aquests dos ritmes són, doncs, d'interès en el disseny d'interfícies cervell-màquina per al control de sistemes robòtics.

— A la banda més alta, d'entre 30 i 70 Hz, la banda γ (ones gamma), es manifesten els estats interns del cervell. Hi ha una correlació amb la banda θ referent als processos de memòria intensiva i amb la α en relació amb el procés d'atenció.

A més d'aquest tipus d'activitat rítmica que genera el cervell de manera contínua, també és útil detectar els canvis d'amplitud que es produeixen enfront d'un estímulo extern. Són els potencials provocats relacionats amb aquests estímuls. La diferència d'amplitud del senyal que es produeix enfront d'un estímulo és baixa, de pocs microvolts, comparada amb el senyal continu base de l'EEG. Per això, és necessari prendre diverses mostres en diferents segments de temps, i com que aquest senyal és aleatori, la seva mitjana serà zero, fent possible extreure els potencials relacionats amb la resposta a l'estímulo. Aquests estímuls poden ser exògens o endògens. La resposta als primers es caracteritza perquè depèn de les propietats físiques dels estímuls, com la intensitat sonora o la visual, i produeix un component negatiu als primers 100 ms i un component positiu cap als 200 ms després de l'aparició de l'estímulo. En canvi, els endògens també són provocats per un factor extern, però responen especialment a un procés cognitiu: l'efecte psicològic o de comportament que l'estímulo produeix sobre la persona. No depèn tant de l'estímulo com del reconeixement d'un esdeveniment intercalat aleatòriament enmig del senyal. La resposta s'origina uns 250 ms després de produir-se l'estímulo. Un dels més usats és l'anomenat P300, nom degut al temps de reacció de 300 ms que comporta i en el qual els factors que més influeixen en la resposta són la freqüència d'aparició de l'estímulo i la importància que representa per al subjecte a qui s'aplica. La manera de provocar una resposta de tipus endogen pot ser a través d'estímuls visuals, mantenint un estímulo a una determinada freqüència que l'usuari intenta seguir; pot provocar-se també amb la presència aleatòria en el temps d'un estímulo: en aquest cas s'analitza la preparació per detectar-lo, o atenció-preparació. Una altra resposta és la detecció d'errors en una seqüència.

El coneixement d'aquests tipus de senyals, i especialment on es generen i com la persona pot controlar-los per a la generació d'ordres de control voluntari, és clau en la neurorobòtica.

L'adquisició de senyals electroencefalogràfics es pot fer amb sistemes invasius, parcialment invasius o no invasius (Lebedev i Nicolelis). Els primers, a través de microelèctrodes implantats al cervell per procediments quirúrgics, sistema que es coneix com a electroencefalografia profunda. Des del punt de vista de l'eficiència en la captació i la interpretació dels senyals, és el millor, ja que rep directament les dades allà on es produeixen, prop de les neurones, amb bona intensitat de senyal i sense interferències. L'inconvenient és, òbviament, el caràcter invasiu, ja que comporta una intervenció i, a més, pot produir rebuig a elements externs al cos i a la llarga danyar els teixits. Per aquest motiu està actualment en experimentació animal.

L'ECCoG és una tècnica invasiva també però actua al còrtex, sota la duramàter; es pot considerar comparativament com a parcialment invasiva. El seu ús habitual encara és llunyà, perquè no està prou desenvolupada per minimitzar els riscos de provocar altres afectacions, però està en un nivell més avançat d'experimentació en animals que les tècniques més invasives. S'hi utilitza en general una matriu d'elèctrodes epidurals, en forma d'agulles, que penetren al crani per arribar al còrtex (figures 6a i 6b), sense necessitat de cirurgia però sí d'una especial cura en la implantació. També s'ha experimentat aplicant sobre la superfície del còrtex una malla d'elèctrodes (figura 6c); aquesta opció comporta un procés quirúrgic. L'experimentació amb tres macacos (Serruya *et al.*, 2002) controlant un cursor a la pantalla i amb un primat (Carmenta *et al.*, 2003) fent el control d'un braç robot en són uns precedents significatius. En humans també s'ha utilitzat, molt puntualment i de manera temporal. En cas d'epilèpsia, per exemple, ha demostrat ser útil per trobar el focus de l'atac.

Les tècniques no invasives utilitzen elèctrodes superficials sobre el cuir cabellut i són inofensives. Aquestes tècniques presenten limitacions pel fet que la localització de cada sensor està allunyada dels punts on es produeixen els senyals i, en conseqüència, cada elèc-

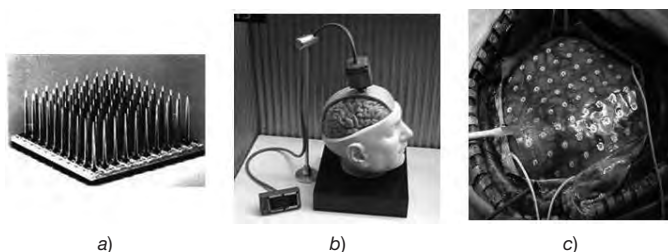

FIGURA 6. Sensors en ECoG: a) matriu d'elèctrodes epidurals, b) aplicació sobre el crani i c) matriu d'elèctrodes sobre el còrtex.

trode recull informació de múltiples comunitats de neurones; és, per tant, més susceptible de patir interferències d'altres fonts de senyals o artefactes, ja siguin degudes a moviments, com obrir i tancar els ulls; als mateixos elèctrodes, o a interferències externes, com els 50 Hz de la xarxa elèctrica.

Els elèctrodes contenen components químics que permeten convertir els corrents iònics que es produeixen en la sinapsi (connexions neuronals) en corrents elèctrics per una reacció d'oxidació reducció. Per garantir l'adequada conductivitat es necessita aplicar un gel conductor entre la pell i l'elèctrode.

Per a la captació d'aquests senyals i basant-se en les diferents àrees i funcions del cervell, s'ha establert un estàndard internacional per fer possible una comparació entre l'experimentació de diferents equips de recerca. És el sistema 10-20, que estableix les diferents zones o punts de captació de senyals on s'ha d'extreure el tipus d'informació desitjat, lligat a l'activitat del cervell en cadascun d'ells. El nom de l'estàndard correspon al percentatge de distància (10% o 20%) entre elèctrodes adjacents respecte a les distàncies màximes des de la part frontal a la dorsal o d'un costat a l'altre. En la figura 7 es mostra la distribució dels elèctrodes en els diferents hemisferis (frontal, temporal, central, parietal i occipital). L'elèctrode de referència i el neutre són els més crítics: el primer serveix de referència de tots els altres i el segon s'utilitza per minimitzar l'efecte de les interferències.

El muntatge d'elèctrodes pot tenir una configuració monopolar o bipolar. En la configuració monopolar l'elèctrode actiu se situa sobre l'àrea d'interès i l'altre elèctrode sobre una zona de baixa activitat, que acostuma a ser el lòbul de l'orella. Aquesta configuració dóna el senyal corresponent a l'activitat a la zona de l'elèctrode, però té l'inconvenient que és molt sensible als artefactes, és a dir, a les interferències degudes a altres activitats que produeixen un biopotencial, com el moviment dels ulls o l'activitat muscular. En el muntatge bipolar els dos elèctrodes actius se situen a la zona d'interès i se'n mesura la diferència. En captar, ambdós elèctrodes, el senyal des d'una posició diferent, es produeix una certa distorsió en la mesura, però, en canvi, no és sensible als artefactes. La impedància d'entrada oscil·la entre 1 k Ω i 10 k Ω .

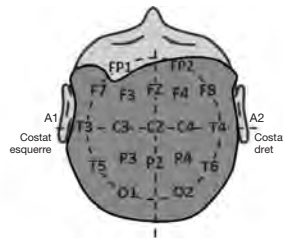

FIGURA 7. Estàndard internacional 10-20 de matrius d'elèctrodes per a l'EEG superficial.

L'EEG basada en elèctrodes no invasius és la tècnica actualment més emprada en sistemes de comunicació cervell-màquina i, per tant, d'interès en la neurorobòtica. El seu ús, sobretot en la recerca, ha anat creixent en els darrers anys i existeixen ja diversos sistemes de captació comercials, que contenen des d'un únic sensor fins a cent vint-i-vuit. Els sistemes per al control de dispositius poden necessitar pocs elèctrodes, depenent del nombre d'estats a detectar, però se'n necessiten més per al diagnòstic clínic o per a controladors més complexos. L'ús creixent dels sistemes EEG fa que ja hi hagi algun sistema orientat al món de l'entreteniment i els jocs. Els mòduls de captació, generalment en forma de gorra elàstica que es col·loca sobre el cap, segueixen l'estàndard 10-20 i la recerca es focalitza en el tractament posterior d'aquests senyals per poder caracteritzar-los i extreure'n els paràmetres d'interès per a cada aplicació. En la figura 8 es mostra un equip de captació d'aquest tipus, així com la representació espacial en fals color de la distribució d'activitat a cada zona del cervell, vista en diferents plans de tall.

Per les característiques dels senyals EEG, per al procés de captació cal un cert entrenament per part de l'usuari. L'ús per al control de dispositius robòtics comportarà la implicació de l'usuari per aprendre a potenciar algunes de les ones rítmiques o reaccionar enfront d'estímuls de la manera desitjada per accionar aquests mecanismes externs d'assistència. La interfície de treball per a l'entrenament i la manera de presentar els estímuls en el cas dels potencials provocats són importants per aconseguir uns resultats acceptables. El processament dels senyals EEG per tal d'extreure'n la informació de la voluntat de l'usuari comportarà l'ús de tècniques de processament de senyals que permetin diferenciar i identificar els diferents estats mentals o de voluntat d'execució de moviments que corresponguin a les diferents ordres que es puguin considerar. Com que el nostre organisme actua amb una realimentació constant, de manera que el senyal generat és en funció de

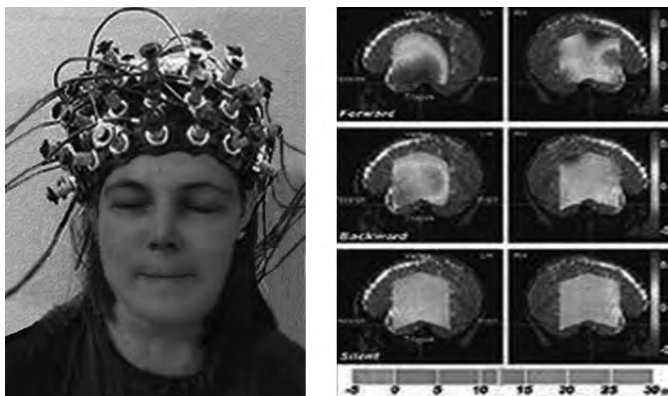

FIGURA 8. Adquisició de senyals EEG i la seva representació espacial.

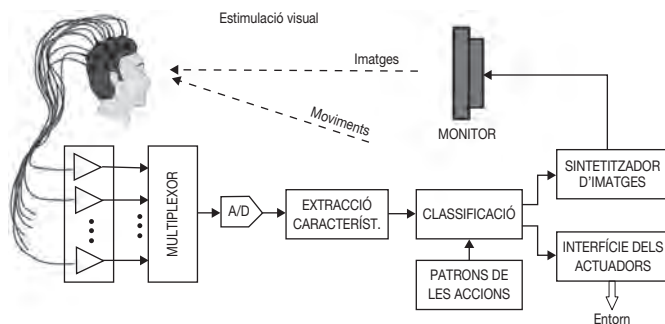

FIGURA 9. Estructura d'un sistema de control basat en l'EEG.

l'acció desitjada i de la resposta obtinguda, és necessari també establir un sistema de realimentació visual addicional per a les etapes inicials de rehabilitació. En la figura 9 es mostren els elements que intervenen en tot el procés: els mòduls d'amplificació del senyal, de classificació, de control i de monitoratge d'imatges i dades que permeten a l'usuari visualitzar el seu estat o l'execució de l'acció volguda. Aquest monitor permet a l'usuari potenciar el senyal emès al sistema nerviós per realimentació visual positiva. Dels senyals adquirits, cal extreure'n els paràmetres que els caracteritzin suficientment per poder, a partir d'aquests, classificar els diferents estats. Alguns algorismes per a l'extracció de paràmetres es basen en la identificació de freqüències característiques per mitjà de la transformada ràpida de Fourier (FFT) o la descomposició en ondetes, o algorismes com l'anàlisi de components principals (ACP) o l'anàlisi de components independents (ACI). Per a la classificació, en els casos més senzills, on hi ha dues opcions (dos estats), una simple funció lineal i l'aplicació d'un llindar de decisió poden ser suficients. Quan el nombre d'estats és superior, cal recórrer a funcions no lineals, però a causa de les dificultats per poder obtenir algorismes de classificació fiables, s'utilitzen sistemes de control amb capacitat d'aprenentatge com les xarxes neuronals.

Altres senyals electrofisiològics

L'EMG és la tècnica de mesurar i enregistrar els potencials elèctrics associats a la contracció de les fibres musculars. En estat de repòs, l'activitat elèctrica muscular és constant, i quan es produeix una contracció, aquesta activitat augmenta en relació directa amb la velocitat de la contracció i el nombre de fibres implicades. La mesura d'aquests senyals es fa també amb elèctrodes sobre la pell, sobre el múscul o el grup muscular d'interès, normalment en configuració bipolar. La implantació d'elèctrodes per a una mesura de més qualitat a prop del múscul està en un procés d'experimentació quirúrgica que troba encara moltes dificultats per al seu ús pràctic. La banda de freqüències d'aquests senyals està

compresa entre els 20 i 1.000 Hz, encara que normalment no superen els 400 Hz. L'amplitud en repòs és de pocs microvolts i augmenta a centenars de microvolts quan hi ha activitat muscular.

En aplicacions de neurocontrol, els senyals EMG s'utilitzen per controlar pròtesis, sobretot de mà: són les anomenades *pròtesis mioelèctriques*. Aquests sistemes de neurocontrol parteixen de la captació dels senyals que el cervell encara envia després de l'amputació, ja sigui quirúrgica o traumàtica, d'un braç, captant els senyals mioelèctrics amb uns elèctrodes i efectuant la identificació de moviments primaris, com ara pujar o baixar el braç i obrir i tancar la mà, per activar segons la seva voluntat un braç amb una mà protètica. Quan s'utilitza el control EEG en altres dispositius robòtics, els senyals EMG poden aportar informació de l'usuari que reflecteixi l'activitat o la fatiga muscular.

L'EOG, que mesura la diferència de potencial entre la còrnia i la retina, proporciona informació sobre la velocitat i el canvi de direcció del moviment de l'ull. S'hi utilitzen també elèctrodes en configuració bipolar, situant-los a ambdós costats de l'ull (per detectar moviments horitzontals) o a dalt i a baix (per detectar moviments verticals). Els moviments oculars són d'interès per al control de sistemes de comandament de l'entorn per a persones amb lesió medul·lar cervical per sota del coll, que han perdut tota mobilitat i requereixen un ajut constant. Tant els senyals EMG com els EOG són també útils per a la detecció d'artefactes en senyals EEG i, per tant, per a millorar-ne la qualitat.

L'ECG que mesura el ritme cardíac es pot extreure també amb elèctrodes en configuració bipolar a diferents parts del cos. En aquest cas, més que com a senyal de control com l'utilitzat en els marcapassos a demanda, la informació pot ser útil per modificar les estratègies de control dels sistemes d'ajut enfront de la detecció d'un estat d'estrès, ansietat, etcètera.

A més d'aquests senyals, i tenint en compte que hi ha una gran varietat d'activitats i estats mentals (com la motivació o la relaxació) i sentiments que produeixen canvis en la resposta electrodermal, l'EDA és una altra font d'informació en els sistemes de comunicació cervell-màquina. En aquest cas, es basa a mesurar els canvis de conductivitat de la pell, per la temperatura o pel grau d'humitat (sudoració) que provoquen aquests estats. L'adquisició del senyal es fa mesurant la resistència entre dos elèctrodes situats sobre la pell. Normalment els elèctrodes es col·loquen a les falanges de dos dits contigus.

Altres mesures de l'activitat anatòmica

La informació, ja sigui de la voluntat de l'usuari o sobre el seu estat, pot obtenir-se també, com ja s'ha indicat en la figura 5, d'altres fonts no provinents directament del sistema nerviós. Els sensors remots, com la visió, permeten detectar els moviments, seguir-los i

extreure'n la postura i els gestos. Postura, moviments i gestos poden constituir ordres de control voluntàries als sistemes d'ajut a la mobilitat o reflectir un estat o disfunció que en condicioni l'estratègia de control. Aquesta informació també es pot captar amb sensors, per exemple magnètics, col·locats a diferents parts de l'anatomia. També es poden utilitzar sensors inercials per a la mesura del moviment, entre d'altres. Amb els uns i els altres es pot detectar, per exemple, els moviments dels ulls per a ordres simples de control o seguir el patró de la marxa per avaluar disfuncions o per al control d'exosquelets, complementant així la informació neurològica. La informació obtinguda d'aquests tipus de sensors, que permeten mesurar paràmetres físics com ara angles, desplaçaments, acceleracions o posicions a l'espai, té l'avantatge que no presenta les dificultats interpretatives pròpies d'una anàlisi molt elemental de la complexa activitat elèctrica que genera el sistema nerviós, però té l'inconvenient que necessita disposar a sobre del pacient els dispositius electrònics, o situar-los a l'entorn, però això limita el seu abast d'actuació.

Imatges anatòmiques i de l'activitat cerebral

Tot i el potencial que ofereixen les tècniques d'imatge, el seu ús per al neurocontrol és encara molt limitat, però l'evolució tecnològica fa preveure'n un ús més normalitzat en el futur.

Les imatges de ressonància magnètica (RM) fan visualitzar l'estructura del cervell i són especialment útils per a la detecció de petits canvis anatòmics que reflecteixen alguna malaltia o trauma. També són útils per determinar l'adequada posició en 3D dels punts adients per implantar els elèctrodes en aplicacions com el tractament del Parkinson. La formació d'aquestes imatges 3D es basa en les propietats mecanicoquàntiques dels nuclis atòmics d'elements que contenen un nombre senar de protons o neutrons, com l'hidrogen, element molt abundant al cos humà. Quan se sotmet el pacient a un intens camp magnètic, els spin dels àtoms polars (de nombre atòmic senar) s'orienten, i si es produeix en sentit transversal una excitació mitjançant un pols de radiofreqüència, es produeix una ressonància en forma de moviment de precessió en què la seva freqüència (freqüència de Larmor) és en funció del moment magnètic de cada element i de la intensitat d'aquest camp (figura 10). Aquesta propietat permet localitzar a l'espai la ressonància produïda per la concentració d'àtoms en els diferents teixits: en primer lloc, variant horitzontalment la intensitat del camp magnètic aplicat. Per poder fer una diferenciació vertical, és necessari obtenir les dades corresponents a l'espectre freqüencial horitzontal obtingut també en altres orientacions del camp magnètic lateralitzat que és aplicat. Per poder obtenir les dades en l'espai 3D, aquest camp magnètic rota alhora que es fa avançar la llitera del pacient, i així es produeix l'exploració helicoidal (figura 11). Posteriorment, l'anàlisi de

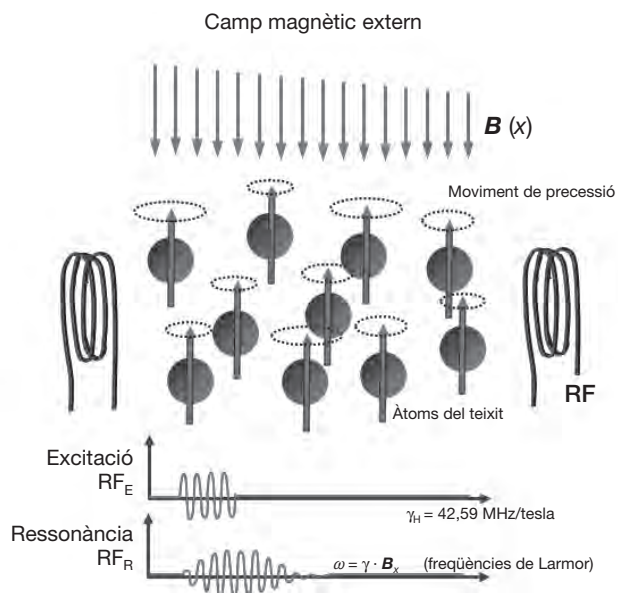

FIGURA 10. Principi d'obtenció de la RM.

densitats dels diferents elements químics analitzats (^1H , ^{13}C , ^{17}O ...) a cada punt de l'espai tridimensional permet identificar el tipus de teixit i construir així el model anatòmic tridimensional.

En els darrers anys, i encara en fase experimental, apareix la RMf, basada en el mateix principi però que potencia la resolució temporal enfront de la resolució espacial. D'aquesta manera, encara que s'obtenen imatges de més baixa resolució, es poden obtenir seqüències temporals en temps real que permeten detectar canvis que reflecteixen una intenció o tasca induïda, mesurant el BOLD (*blood-oxygen-level dependence*, l'efecte hemo-

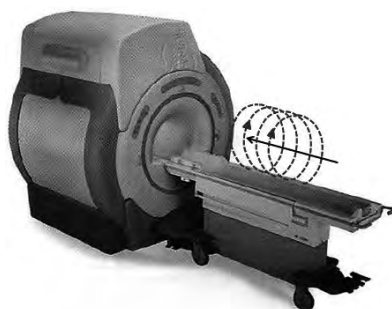

FIGURA 11. Exploració helicoidal per rotació del camp magnètic i avanç simultani de la llitera del pacient.

dinàmica), conseqüència de fluxos de sang produïts a la zona en qüestió. Actualment ja hi ha resultats experimentals favorables (Sitaram *et al.*, 2007) en el control, per exemple, de mans robòtiques destres, però encara és massa costosa i voluminosa per usar-la per al neurocontrol.

En la mateixa línia s'utilitza la tecnologia òptica basada en l'infraroig proper (la NIRS), en la qual sensors matricials col·locats sobre el cap projecten llum infraroja que travessa el cuir cabellut i el crani i que es dispersa en el còrtex segons el grau d'oxigenació, fet que permet mesurar aquesta activitat metabòlica. Com que és d'abast local, cal poder determinar on s'ha d'aplicar. Kashou *et al.* (2007) utilitzen conjuntament la RMf per localitzar la zona d'interès i la NIRS per al monitoratge amb més alta resolució. La NIRS també és utilitzada per Kanoh *et al.* (2009) per detectar la intenció de moviment: el concepte *imatge motora* emprat també com a ordre de moviment.

La magnetoencefalografia (MEG) es basa en la mesura del camp magnètic que produeix l'activitat elèctrica al cervell per l'efecte del flux dels corrents iònics durant la sinapsi (la neurotransmissió). Per a això utilitza un magnetòmetre molt sensitiu que permet mesurar camps magnètics molt dèbils, fins a $5 \cdot 10^{-18}$ tesla, i encara que és de baixa resolució dimensional, aconsegueix una alta resposta temporal i és menys sensible al soroll que l'EEG. A diferència de la RMf, ja es fabrica en forma de casc, però encara és un equip molt gran i ha d'estar magnèticament aïllat per evitar efectes de camps magnètics externs al cervell, com el camp terrestre, per la qual cosa encara no arriba al nivell d'operativitat de l'EEG, però ja hi ha experiències de control de neurorobòtica (Chen i Bai, 2009).

De la mateixa manera que la RM produeix models anatòmics basats en la composició química de cada element volumètric a l'espai, altres formes d'obtenir models 3D permeten aconseguir imatges de l'activitat metabòlica, de gran utilitat per obtenir imatges corresponents a l'activitat cervical. Així, les imatges TEP es basen en la detecció d'emissions gamma produïdes per la injecció d'un contrast radioactiu al flux sanguini, ja sigui ^{15}O , ^{18}F o ^{13}N ; el decaïment d'aquests àtoms radioactius produeix l'emissió de positrons de la forma: ${}^A_ZX \rightarrow {}^A_{Z-1}X + e^+ + \nu$. I els positrons (e^+), després d'un curt recorregut aleatori inferior al mil·límetre, s'aniquilen amb algun electró (e^-) i produeixen dos raigs gamma oposats (antiparal·lels) d'energia 511 keV, que poden ser detectats. Per poder determinar la posició a l'espai dels punts d'emissió, corresponents als punts de més flux sanguini, els sensors també roten, com en el cas de la RM, i permeten construir el model tridimensional.

Però, igual que succeeix amb la RM, les imatges TEP i les SPECT, que són similars a les TEP però en les quals els sensors utilitzats sols operen amb un dels dos raigs gamma oposats (antiparal·lels) generats, encara necessiten equips excessivament grans i costosos per al seu interès en sistemes de control, però es consideren potencials interfícies en el futur.

5. Neurorobòtica en assistència i rehabilitació

Des del punt de vista de l'assistència, els sistemes robòtics assistencials es poden classificar en dos grups: els que donen assistència de manera permanent en la vida quotidiana de persones amb necessitats especials i els sistemes de rehabilitació, que donen suport de manera temporal en el procés de recuperació de la mobilitat perduda o el seu control. Des del punt de vista robòtic, els robots es poden classificar segons si van incorporats a la persona usuària d'aquesta tecnologia o si són elements externs. Els primers poden ser pròtesis, elements que substitueixen les extremitats perdudes, ja siguin mans, braços, peus o cames, o ortesis, exosquelets robòtics que, col·locats sobre les extremitats, proporcionen de manera total o parcial la funcionalitat perduda. Els robots externs són robots d'assistència personal. En aquest grup es poden considerar, per una banda, les ajudes tècniques, com les cadires de rodes o els caminadors intel·ligents, que, mitjançant la seva robotització, és a dir, dotant-los de capacitats de percepció i d'actuació més o menys autònomes, faciliten el control voluntari de l'usuari o l'ajuden a la rehabilitació (Rebsamen *et al.*, 2010). Per altra banda, en aquest grup, es poden considerar els robots pròpiament dits, que poden anar des dels braços robòtics auxiliars que supleixen les funcions de manipulació que la persona amb discapacitat no pot fer fins als robots humanoides, amb forma humana, acostant-nos cada cop més al concepte *robot company* o *assistent personal*.

Quan el robot ha d'arribar a ser una eina d'ajut a la rehabilitació i, molt especialment, quan ha de ser una eina de suport a la vida quotidiana, un company o un assistent personal, és necessari disposar de sistemes més intel·ligents i amb capacitat d'interaccionar de manera més intuïtiva i eficient amb les persones. Aquesta fita va topant amb limitacions tecnològiques que en dificulten l'evolució. Aquestes limitacions provenen, d'una part, de les estructures i elements mecànics o electromecànics que configuren el sistema físic de l'ajut robòtic; de l'altra, provenen de les fonts d'energia disponibles; provenen també dels sistemes informàtics de control, així com de la capacitat d'interfície amb l'usuari, tant la capacitat funcional com l'ús amigable, que en condicionaran l'acceptabilitat (Casals, 1998). Aquesta necessitat d'interacció amigable ha de considerar tant les limitacions físiques de l'usuari com els aspectes cognitius i d'atenció.

La recerca se centra, doncs, tant en el desenvolupament de tecnologia per poder desenvolupar sistemes robòtics físicament més compatibles amb les condicions de les aplicacions a les quals van destinats com en l'estudi d'estratègies de control més intel·ligents, cosa que comporta la necessitat d'obtenir informació més completa i fiable de la voluntat i de l'estat de l'usuari, així com de les tècniques de processament d'aquesta informació per interpretar-la. Així doncs, a continuació es descriuen els diferents tipus de sistemes robòtics per a l'assistència en l'àmbit de la discapacitat i el seu control i, finalment,

s'aprofundeix en els conceptes de neurorobots i neuropròtesis per aconseguir una assistència màximament adaptada a les necessitats individualitzades i canviants de cada usuari d'aquesta tecnologia.

Les ortesis i pròtesis robòtiques

La robòtica ha estat i és una valuosa eina per a la implementació d'ortesis i pròtesis, tant de les extremitats superiors com de les inferiors. Els elements protètics, abans de la introducció de la robòtica, constituïen elements mecànics passius, és a dir, no motoritzats, i presentaven, per aquest motiu, capacitats funcionals molt limitades. En el cas d'una extremitat inferior, aquests elements tenien per objectiu poder suportar el pes del cos i permetre caminar amb l'ajut de la cama no afectada, donant així una aparença externa de normalitat. En el cas dels braços, aquestes pròtesis passives eren, a part de les finalitats estètiques, i mitjançant l'entrenament, un element d'ajut per al braç no afectat.

En canvi, les ortesis, com que tenen finalitats d'assistència més activa, requereixen necessàriament un element motoritzat d'estructura robòtica, i tenen dues orientacions principals: la rehabilitació hospitalària o domèstica i l'assistència quotidiana en la vida diària. En el cas de la rehabilitació hospitalària, aquestes ortesis adaptades a les funcions de rehabilitació en espais especialitzats han de poder ajustar-se a l'anatomia de persones de complexió i afectacions diferents. Però, en general, les seves dimensions no estan condicionades per l'espai i el seu elevat cost és assumit, pel servei que proporcionen. Un exemple d'aquest tipus d'ajut es mostra en la figura 12. El Lokomat és un exosquelet associat a una cinta de transport per a la rehabilitació de la marxa. L'equip permet, per una banda,

FIGURA 12. El Lokomat, ortesi per a la rehabilitació de la marxa.

o parcialment el pes amb arnesos per alleugerir l'esforç que ha de fer, i, per l'altra, establir el grau d'actuació de l'exosquelet per oferir diferents nivells d'assistència en l'execució de cada passa en la marxa sobre la cinta de transport.

La rehabilitació robòtica en l'entorn domèstic és encara un repte a superar, pels condicionants de volum i cost d'aquests equips. En el segon cas, les ortesis per a l'assistència personal poden ser ajustades a l'anatomia de l'usuari, però el seu disseny ha de ser molt més compacte, ja que han de poder operar en uns entorns, els domèstics, molt més reduïts, i el seu cost esdevé un obstacle insalvable per a molts usuaris.

Actualment, ja estan disponibles sistemes assistencials de la marxa compactes i econòmicament assequibles, ja que no són caminadors que hagin de realitzar tot l'esforç que representaria una tasca de substitució, sinó que representen únicament l'ajust necessari per compensar facultats perdudes o reduïdes (figura 13).

Les principals limitacions dels sistemes robòtics d'ajut a la mobilitat provenen tant de les dificultats que comporta haver d'adaptar-se a la complexitat cinemàtica de l'anatomia humana com del pes i volum resultants de la seva implementació mitjançant una cadena cinemàtica robòtica. En el cas de les extremitats superiors, poder assistir la mobilitat d'un braç comporta set graus de llibertat (figura 14), però la dificultat mecànica que suposa la seva implementació no ve del nombre d'articulacions motoritzades que això comporta, sinó de la seva configuració. En l'articulació de l'espatlla, per exemple, la ròtula de l'húmer permet la flexió-extensió (ω_1), la rotació interna-externa (ω_2) i l'abducció-adducció (ω_3), però en robòtica la implementació de ròtules actives no està resolta mecànicament, i menys amb els elevats marges de flexió i parell que es donen en l'anatomia humana, fet que obliga a superposar en un mateix punt de rotació tres girs en eixos ortogonals i a suportar igualment parells elevats, el que en fa difícil la compactació.

En el cas de les extremitats inferiors (figura 15), igualment es disposa de set graus de llibertat: els tres de la ròtula del fèmur, el gir del genoll i els tres del turmell. La robotització d'una cadena cinemàtica equivalent, tot i que una ortesi o una pròtesi d'extremitat inferior podria prescindir de la rotació d'orientació del peu (ϕ_3), ja que aquest gir pot ser assumit pel corresponent gir de la ròtula del fèmur (ω_3), comporta les mateixes dificultats per implementar els moviments de les ròtules, dificultats que augmenten pel fet d'haver d'assumir la realització d'esforços més elevats.

La recerca per fer possible aquest ús en l'entorn domèstic i d'assistència personal va en la direcció dels que s'anomenen *robots portables (wearable robots)*, amb l'objectiu de compactar l'estructura robòtica al límit en forma de roba de vestir, un pas més dels vestits intel·ligents (Ru-

FIGURA 13. Caminador Honda d'assistència personal.

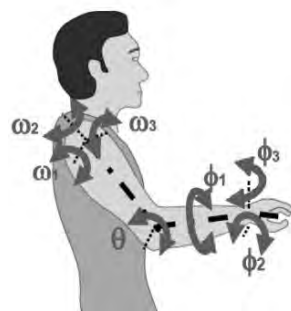

FIGURA 14. Graus de llibertat del braç.

FIGURA 15. Graus de llibertat de la cama.

Les pròtesis robòtiques per a les extremitats superiors són d'estructura més complexa, ja que, a part dels moviments del braç, els moviments dels cinc dits de la mà comporten dinou articulacions (figura 16). Per implementar mans ortopèdiques amb una

FIGURA 16. Mà amb dits poliarticulats per a la implementació de pròtesis destres.

therford, 2010; Pons, 2008). La recerca se centra, doncs, tant en els materials i fibres de teixits per construir els robots com en els actuadors, els sensors i l'emmagatzematge d'energia. Entre els actuadors, cal mencionar les tecnologies emergents basades en polímers electroactius, en fluids electroreològics i magneto-reològics i en materials amb memòria de forma. Pel que fa als sensors, en general es basen en tecnologia clàssica, però cal miniaturitzar-la per poder integrar-la a l'estructura, com els inercials fabricats amb sistemes microelectromecànics (MEMS) o els elèctrodes per a les mesures bioelèctriques (EMG i d'altres). Són necessaris també sensors de força per percebre la interacció física amb l'ortesi o la informació cinètica de l'extremitat i, finalment, els sensors climàtics, de mesura de la temperatura i la humitat. La recerca de materials més lleugers i flexibles i les tècniques de fabricació de bateries més lleugeres i amb una autonomia més llarga són altres reptes dels robots portables.

aparença el més realista possible, cal reproduir l'anatomia completa dels cinc dits i les seves falanges, encara que tots aquests moviments no són estrictament necessaris per assolir una elevada capacitat de manipulació. Per arribar a un bon compromís entre la complexitat i l'eficiència, s'aconsegueixen capacitats de pressió i manipulació força elevades utilitzant arquitectures poliarticulades subactuades. Amb aquestes arquitectures, que disposen de menys actuadors que articulacions (figura 17), s'aconsegueix que cada dit sigui mogut per un sol actuator, que transmet el moviment a les tres falanges articulades, distribuint uniformement el parell sobre cada articulació i adaptant-se així a la forma de l'objecte

manipulat. El concepte *robots subactuats* va ser introduït per Hirose (1985). Aquesta estructura subactuada pot estendre's igualment entre els dits de la mà, utilitzant un sol actuador per distribuir la força de tancament entre dos dits o més. D'aquesta manera, els moviments de la mà podrien quedar reduïts a quatre actuadors, mantenint encara prou capacitat funcional per a moltes tasques manuals. En aquest cas, dos dels moviments permeten obrir i tancar la mà, diferenciant el dit polze però actuant conjuntament sobre els altres quatre dits, i utilitzant també un motor per separar o ajuntar aquests quatre dits, amb les tècniques de subactuació, i utilitzant el quart actuador per girar el dit polze.

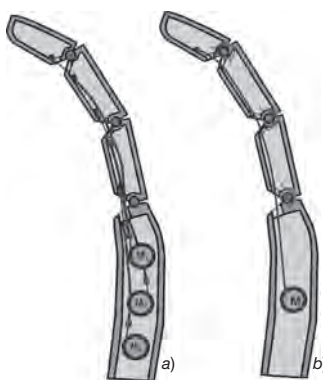

FIGURA 17. Dit amb tres articulacions amb: a) actuadors independents i b) estructura subactuada.

Així doncs, s'aconsegueixen arquitectures robòtiques més simplifiades i, per tant, més econòmiques, que poden ser mimetitzades com el braç sa, i s'aconsegueixen unes creixents capacitats funcionals que les pròtesis passives no proporcionen, condició necessària perquè aquestes pròtesis robòtiques comencin a ser acceptables per a molts usuaris (figura 18).

La rehabilitació de la mà encara es basa en dispositius simplifiats respecte a la mà anatòmica, amb un nombre més limitat de graus de llibertat i amb dissenys molt específics segons el tipus de rehabilitació necessari, ja que segons el tipus de trauma es pot necessitar immobilitzar alguna part o activar-ne d'altres de manera assistida. L'assistència als moviments pot ser de manera passiva per a l'usuari: en aquest cas, la mà robòtica realitza els moviments preestablerts sense esperar cap reacció per part de l'usuari, un funcionament considerat d'anell obert, tot i estar fortament realimentat, per evitar pro-

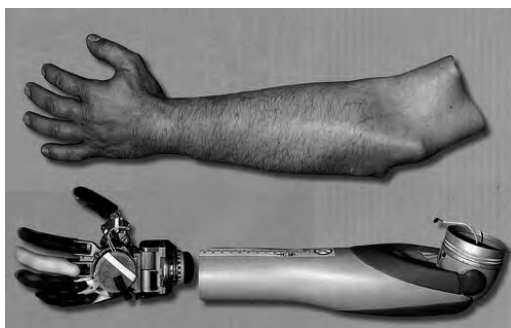

FIGURA 18. Braç ortopèdic robotitzat amb un recobriments mimètic de silicona.

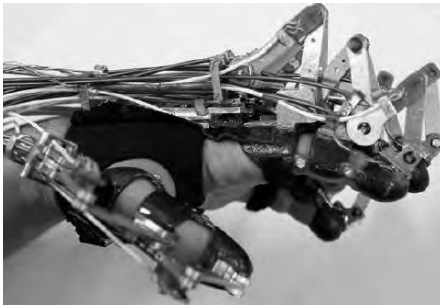

FIGURA 19. Ortesi destra experimental.

FIGURA 20. Ortesi clínica.

duir esforços superiors als estipulats pel fisioterapeuta en cada cas. D'aquesta manera, el pacient recupera la consciència del moviment. L'assistència als moviments també pot ser de manera activa: en aquest cas, el robot ofereix diferents graus d'assistència o resistència per potenciar l'activitat i la força musculars.

En la recerca es treballa amb ortesis amb diferents graus de complexitat, com la de la figura 19, amb quatre graus de llibertat per dit, mentre que en l'àmbit clínic tenen únicament dos graus de llibertat per a l'extensió del canell i els dits, o un grau de llibertat per dit, com la que es mostra en la figura 20. Aquesta simplicitat les fa lleugeres i còmodes i són útils per activar la musculatura, però tenen com a inconvenient que, en no ajustar-se prou a l'anatomia, poden produir dolor per l'aplicació de sobreesforços localitzats.

El control d'ortesis i pròtesis

Quan la robòtica ha d'assistir persones que han perdut autonomia a causa d'una discapacitat o disfunció física, sensorial o cognitiva, la interacció ha de ser fluida i natural, adequada a les possibilitats físiques i cognitives de l'usuari.

Els patrons d'actuació dels sistemes ortètics dedicats a la rehabilitació no són els mateixos que els d'una pròtesi. En rehabilitació, els exercicis a realitzar són de tipus més repetitiu, programats per un fisioterapeuta, i la interfície amb el personal mèdic està orientada a poder mesurar i fer el seguiment del progrés de cada pacient. Els sistemes protètics, en canvi, han d'actuar a voluntat de l'usuari per fer tasques imprevisibles i la seva interfície està orientada a poder controlar les accions a realitzar, de la manera més autònoma possible, ja que l'usuari no pot dedicar continuadament la seva atenció al control de la pròtesi. En aquest cas, el sistema de control ha de ser el més autònom possible, i la interfície amb l'usuari ha d'estar orientada a admetre ordres de més alt nivell, és a dir, més de tipus genèric, com «Camina», «Seu» o «Aixeca't», que no del tipus més específic que representaria el control pas per pas d'una acció a realitzar.

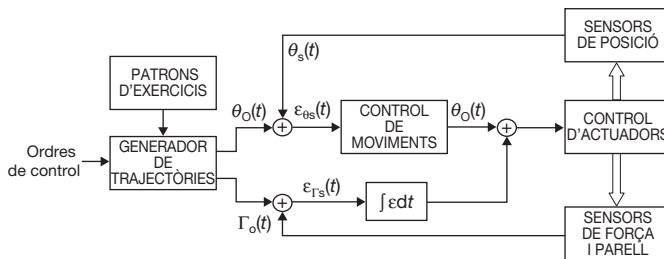

FIGURA 21. Estructura de control d'un sistema ortètic.

Els sistemes de control de les ortesis operen amb dues estratègies de control concurrents: el control geomètric de les trajectòries corresponents als exercicis a realitzar i el control dels esforços adequats a cada usuari. En aquesta estratègia de control híbrida (figura 21), es controla contínuament la velocitat dels actuadors per assolir en cada instant la posició espacial de cada articulació, anul·lant l'error $\epsilon_{\theta_s}(t)$. Si l'esforç realitzat per cada articulació supera el valor establert per a cada pacient en cada exercici, aquesta velocitat s'adapta a l'esforç a realitzar i es redueix la velocitat d'execució fins a la paralització en cas de bloqueig.

En els sistemes protètics, i en els ortètics comandats pel mateix usuari, es fa inviable qualsevol sistema explícit de comandament basat en les interfícies físiques clàssiques, com els polsadors, pedals, palanques o mànecs articulats. En alguns casos, aquest comandament pot ser fet de manera quasi automàtica, com en el cas del moviment d'una cama com a resposta automàtica a cada pas fet per l'altra cama no afectada, atès que es coneix el patró de la marxa. En canvi, aquesta estratègia no és utilitzable en el moviment dels braços protètics, ja que els seus moviments són imprevisibles per a la unitat de control. Per aconseguir-la, s'ha de treballar en condicions molt controlades, havent establert patrons de determinades actuacions estàndard, i en entorns coneguts. Per exemple, agafar un objecte de sobre una taula comptant amb què es disposa d'informació sensorial que permet determinar els paràmetres de control necessaris, com la posició de l'objecte respecte a l'usuari.

Per implementar un sistema de control que pugui ser acceptat per la major part dels usuaris, ha calgut utilitzar sistemes més naturals d'intercomunicació, com la parla. Tot i l'efectivitat actual dels sistemes de reconeixement de veu, aquesta tecnologia no resulta compatible amb un ús quotidià, en què l'usuari pot estar immers en un ambient amb altres converses, amb música, o en espais públics on l'usuari intenta passar el més inadvertit possible.

Per aquest motiu, s'han esmerçat grans esforços per desenvolupar interfícies de comandament basades en la voluntat de l'usuari, utilitzant directament els senyals neu-

rològics (Taylor, Helms Tillery i Schwartz, 2002). Aquests sistemes de neurocontrol resulten els més indicats per integrar una pròtesi a l'usuari, però la seva utilització està condicionada per la capacitat de discriminació i la fiabilitat de descodificació del senyal que es pugui aconseguir. En qualsevol cas, és també necessari considerar la interacció física entre l'usuari i l'ortesi a fi d'evitar sobreesforços que puguin causar molèsties o danys a l'usuari i, per això, cal disposar de controladors basats en estratègies de control acomodatiu (Casals *et al.*, 2008).

Considerant les encara limitades possibilitats dels sistemes de control neurològic, amb els quals es pot discriminar de manera segura un nombre molt limitat d'estats, actualment es poden controlar dispositius robòtics de pocs graus de llibertat. En una pròtesi de mà, les ordres bàsiques serien obrir-tancar i el gir de la mà. Per a aquesta aplicació s'utilitza normalment el control mioelèctric, del senyal EMG pres sobre algun dels músculs als quals l'usuari encara pot enviar senyals nerviosos, però que lògicament no arriben al membre inexistent. Aquest senyal és el que, un cop interpretat, es converteix en ordre als actuadors de la pròtesi. Per a moviments més complexos, per a mans destres com la indicada en la figura 16, calen més senyals de control. Per aquest motiu l'EMG de superfície també disposa de matrius d'elèctrodes que capten la distribució d'activació del múscul. El problema en aquest cas és interpretar aquest conjunt de senyals. Les tècniques que s'estan experimentant, per les característiques diferents de cada persona i de cada grup muscular, es basen en un procés d'aprenentatge de patrons per a cada individu, utilitzant xarxes neuronals que llegeixen la distribució simultània de tots els senyals quan l'usuari expressa mentalment la voluntat de realitzar una determinada acció. En la figura 22 es mostra aquest concepte: a partir dels senyals EMG generats mitjançant la voluntat de l'usuari, aquests identifiquen el patró prèviament après i activen el patró corresponent a la pròtesi per fer la mateixa funció, que farà que la pròtesi executi l'acció desitjada per l'usuari. Un cop après, cada cop que l'usuari pensi en aquesta acció, es detectaran les característiques corresponents a aquest patró i es desencadenaran les accions programades, de manera similar a com ho fa el sistema neurològic a partir dels patrons de moviment generats a la medulla espinal.

En l'àmbit de la recerca, cal remarcar el projecte Cyberhand: pròtesi de mà de cinc dits que emula la mà humana (Micera *et al.*, 2006); un pas cap al concepte de persona biònica, en el qual la integració d'una mà al cos és total. Aquest projecte, tot i haver generat avenços importants, deixa encara molts problemes per resoldre. El control es basa en el fet que, a partir de la intenció de l'usuari, que tria el tipus de prensió, executa l'ordre amb una estratègia de control local per ajustar-se al patró de la corresponent tasca de prensió, i allibera l'usuari de l'atenció excessiva que comportaria un control en un nivell

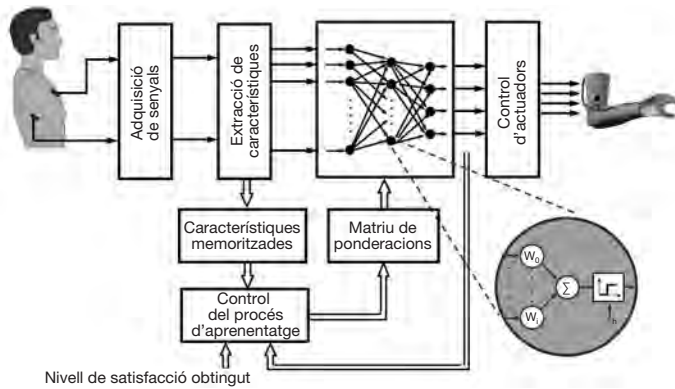

FIGURA 22. Control de pròtesis a partir de xarxes neuronals.

més baix. Això implica disposar de múltiples sensors i actuadors que s'apropin al model biològic i, al mateix temps, que puguin ser integrats a la mà (figura 23).

La comunicació en el sentit eferent per donar les ordres d'alt nivell usuari-pròtesi i en el sentit aferent per retroalimentar els esforços a l'usuari es fa a partir d'interfícies neurals. Com a interfícies neurals s'han experimentat diferents tipus d'elèctrodes que potencien la connectivitat dels feixos de nervis per a aquesta comunicació bidireccional. Els elèctrodes de maniguet, en forma de tub que embolcalla els feixos nerviosos, o els elèctrodes en forma de colador (figura 24) ofereixen moltes possibilitats però encara presenten molts problemes d'ús, com el control limitat tant de la seva posició d'implantació com del creixement dels nervis en el procés de regeneració nerviosa que produeixen.

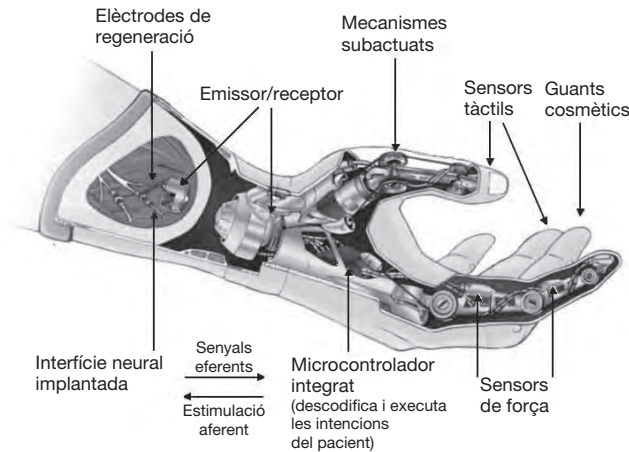

FIGURA 23. La mà biònica Cyberhand.

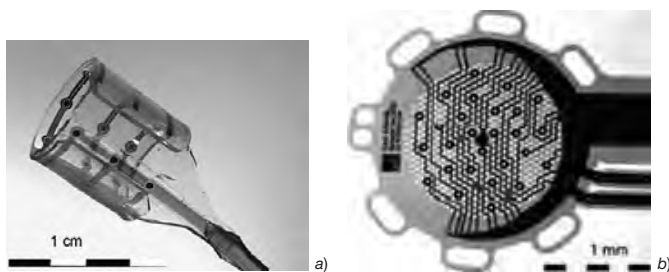

FIGURA 24. Elèctrodes implantables per a la connexió neural: a) de maniguet i b) de colador.

L'objectiu de la recerca en aquests sistemes de comunicació cervell-màquina és fer possible que aquests sistemes robòtics puguin ser efectivament operats per l'usuari a voluntat, però amb prou capacitat de realitzar tasques autònomament, per alliberar l'usuari de l'atenció contínua i d'haver de realitzar accions que potser no pot fer.

Neurorobots i neuropròtesis motores

Encara que la paraula *neurorobòtica*, en el sentit més ampli, engloba els sistemes robòtics que d'alguna manera fan ús dels senyals neuronals o hi interaccionen, hi ha dos conceptes ben diferenciats: el neurorobot i la neuropròtesi motora. El primer és el sistema que engloba un mecanisme robòtic i interactua d'alguna manera amb senyals neuronals, i la neuropròtesi motora és el sistema en què l'actuació ja no la fa el robot, sinó la mateixa musculatura de l'usuari, que és estimulada externament amb EEF. L'aportació de la neurorobòtica en l'ajut a la mobilitat i també en aspectes cognitius és molt àmplia i combina l'actuació robòtica, l'actuació estimulada externament i també la retroalimentació de la percepció de l'actuació robòtica, que motiva l'esforç mental, l'atenció i l'aprenentatge.

En l'àmbit de la rehabilitació, quan l'ortesi i l'extremitat han de cooperar, el control i la interacció neurològica es fan molt necessaris. L'experiència en el camp de l'assistència i la rehabilitació ha anat demostrant que el fet d'aportar ajudes tècniques per substituir una determinada funció pot produir efectes secundaris no desitjats. Per exemple, quan la mobilitat d'un paraplègic és substituïda per una cadira de rodes, tant l'activitat neurològica relacionada amb la marxa com la musculatura corresponent s'anul·len. La manca d'aquesta activitat produeix canvis en la plasticitat cerebral i també en el sistema musculoesquelètic (Navarro, Vivó i Valero-Cabré, 2007; Turner *et al.*, 2001), amb atrofia dels músculs implicats en el moviment, al marge d'altres danys relacionats amb la postura o la immobilitat, com l'aparició de llagues. El mateix passa amb una ortesi si el moviment és totalment produït per la màquina sense exigir cap esforç a l'usuari quan aquest té certa capacitat de fer-lo. Per aquest motiu, cada cop més s'avança cap al disseny de sis-

temes sota el concepte *assistència justa i necessària* (*assisted as needed*, AAN). En el cas de la mobilitat, seria millor caminar, si és possible aconseguir-ho, abans que desplaçar-se en una cadira. Per això, les pròtesis de membres inferiors segueixen essent motiu de recerca, així com els sistemes de rehabilitació de la marxa, ja sigui amb caminadors intel·ligents (Martínez i Cortés, 2006) que detecten la intenció de l'usuari a partir de les forces aplicades als agafadors o amb ortesis i cintes de caminar adaptables al pas per a la rehabilitació de la marxa (Frigola, Peredo i Cappellino, 2007).

Per aprofitar al màxim les possibilitats de la tecnologia sense perjudicar altres aspectes, la tendència en el disseny de sistemes de rehabilitació és aplicar el concepte AAN. Això implica el monitoratge de diversos senyals fisiològics, així com altres mesures externes a partir de sistemes òptics, magnètics o inercials per interpretar la postura o el moviment. Aquesta informació multimodal ha de permetre decidir quant d'esforç ha de fer el robot, per suplir només el que li manca a la persona, o com controlar la velocitat, si l'acció de l'usuari no aconsegueix els objectius del patró dels moviments a realitzar. Més recentment, s'estan dedicant també esforços per veure com motivar l'usuari a esforçar-se en la realització dels exercicis de rehabilitació, que altrament són monòtons i descoratjadors, ja sigui amb bioretroalimentació o amb estímuls generats amb sistemes de realitat virtual que poden transformar teràpies avorrides en jocs o competicions que encoratgen a aconseguir els objectius desitjats.

El control més eficient de pròtesis o robots d'assistència també es pot millorar amb la retroalimentació d'informació alternativa i complementària a la visió. Per exemple, la prensió d'un vas amb una pròtesi pot ser efectuada més eficientment si la força de prensió és mesurada i utilitzada no només per fer un control reactiu més eficient, sinó que aquesta informació és transmesa a l'usuari per percebre millor l'acció, el que comporta, més que el control del dispositiu, una implicació més motivada i un comportament neuronal normal, evitant problemes derivats de la plasticitat cerebral. En Rodríguez-Cheu *et al.* (2007), la força de prensió és transmesa també neurològicament, perquè no es pot retroalimentar en forma de força sobre la mà inexistent: es fa amb un senyal d'estimulació transcutània (*transcutaneous electrical nerve stimulation*, TENS), semblant a l'EEF, però de menys intensitat, ja que únicament ha de produir percepció del senyal aplicat però no moviment. En la figura 25 es mostra el concepte: el control de la pròtesi es fa a partir del senyal mioelèctric (EMG) i la força de prensió és retroalimentada amb elèctrodes sobre la pell (TENS).

Aquest concepte de retroalimentació a través de senyals d'estimulació externa, l'EEF, ja té unes dècades d'història. L'EEF consisteix en l'aplicació a través d'elèctrodes sobre la pell de senyals elèctrics en forma d'impulsos, preferiblement bipolars, de freqüències d'entre 10 i 100 Hz, per suplir el senyal neuronal perdut.

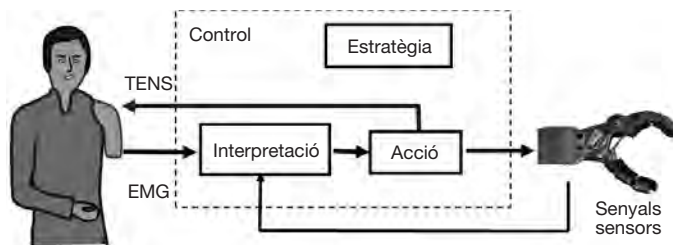

FIGURA 25. Pròtesi amb control EMG i retroalimentació de la força de pressió TENS.

Un camp important d'aplicació és el que s'ha orientat a la restauració de funcions motores com el control d'esfínters, el control postural o accions simples com la pressió, que tan importants són per augmentar l'autonomia personal i l'autoestima. El seu ús s'estén, però, també a altres aplicacions: per exemple, en la reducció del tremolor patològic (Ceres, Mañanas i Azorín, 2011). L'aplicació d'un conjunt de senyals EEF sobre el membre afectat que produeix un senyal contraposat al del tremolor el pot compensar (figura 26a). Alternativament, aquesta funció compensatòria també la pot fer un exosquelet, de manera passiva per part de l'usuari (figura 26b).

Un pas més en aquesta línia és la recerca de Pohlmeier *et al.* (2007) que mostra la doble capacitat d'adquirir la informació neurològica per al control, així com la seva utilització per estimular la musculatura amb EEF, transformant les dades adquirides en senyals equivalents als nerviosos. L'experimentació es va fer amb un mico a qui temporalment es va paralytzar l'avantbraç per avaluar la capacitat de processar la informació de l'ECOG i transferir-la a una matriu d'elèctrodes superficials sobre la musculatura paralytzada.

La cerca d'alternatives que facin més viable aquest control també es pot veure a Charvet *et al.* (2011), en què aquest mateix tipus de senyals de control (ECOG) són transmesos sense fils, per la qual cosa la interfície es torna més portable.

Les possibilitats de la neurorobòtica són, doncs, molt àmplies, però encara amb un ampli camí a recórrer en disciplines tan dispars com la robòtica, la neurociència, la nanotecnologia i la psicologia.

6. Epíleg

Els avenços de la medicina i la biologia han permès evolucionar de manera notable en el diagnòstic i el tractament de malalties, disfuncions, traumatismes i trastorns físics i cognitius que tenen repercussió directa sobre la salut. La recerca en àrees multidisciplinàries com la biotecnologia, la nanotecnologia o la neurociència que es porta a terme en molts centres d'arreu del món, i que també és objecte del grup que dirigeixo a l'Institut de Bio-

FIGURA 26. Compensació del tremolor patològic: a) amb EEF i b) amb exosquelet.

enginyeria de Catalunya (IBEC), ha obert en els darrers anys grans perspectives i, a la vegada, grans reptes que ofereixen moltes possibilitats esperançadores per a una millor qualitat de vida, a la vegada que presenten incògnites sobre possibles efectes no previstos. En aquest context, la robòtica, i més concretament la neurorobòtica, ofereix un potencial per ajudar a pal·liar els efectes de la discapacitat en el punt on la medicina encara no ha trobat solucions efectives, com en la regeneració de la medul·la per restablir connexions nervioses, i de la seva mà, avançar per trobar les màximes sinèrgies que ajudin a aconseguir sistemes d'assistència que donin el màxim suport a un nombre creixent de persones que tant ho necessiten.

Tots aquests avenços, com tot el progrés de la tecnologia, comporten lògicament aspectes ètics a considerar, pel fet que es produeix una intervenció directa de la tecnologia sobre les mateixes persones, amb el risc que, ja sigui per error o intencionadament, es produeixin efectes contraposats als objectius inicials de la recerca, o amb el risc d'avançar en direccions no coincidents amb les necessitats considerades com a prioritàries per part dels potencials usuaris. És, doncs, responsabilitat de tots, dels investigadors, dels polítics i de tota la societat, vetllar per un correcte desenvolupament i ús, compaginant l'ús de la tecnologia amb l'assistència més bàsica als qui més ho necessiten, assistència massa sovint poc atesa per motius aliens a la ciència i la tecnologia.

7. Bibliografia

ANDREASSI, J. L. *Psychophysiology: Human behavior and physiological response*. Mahwah, N. J.: Lawrence Erlbaum, 2000.

BERGER, H. «Über das elektroencephalogramm des menschen». *Arch. Psychiatr. Nervenkr.*, núm. 87 (1929), p. 527-570.

- CARMENA, J. M.; LEBEDEV, M. A.; CRIST, R. E.; O'DOHERTY, J. E.; SANTUCCI, D. M.; DIMITROV, D. M.; HENRIQUEZ, C. S.; NICOLELIS, M. A. L. «Learning to control a brain-machine interface for reaching and grasping by primates». *PLoS Biology*, núm. 1 (2003), p. 193-208.
- CASALS, A. (ed.). *Ajuts tecnològics per a disminuïts físics = Technological aids for the disabled*. Institut d'Estudis Catalans, 1998. (Monografies de Tecnologia; 4)
- CASALS, A.; GIRALT, X.; FRIGOLA, M.; AMAT, J. «Compliant strategies based on force, torque, contact and proximity for human robot interaction». A: *The Sixth IARP-IEEE/RAS-EURON Joint Workshop on Technical Challenges for Dependable Robots in Human Assistive Technology*. 2008.
- CERES, R.; MAÑANAS, M. A.; AZORÍN, J. M. «Interfaces y sistemas en rehabilitación y compensación funcional para la autonomía personal y la terapia clínica». *Revista Iberoamericana de Automática e Informática Industrial*, vol. 8, núm. 2 (abril 2011), p. 5-15.
- CHARVET, G.; FOERSTER, M.; FILIPE, S.; PORCHEROT, J.; BÊCHE, J. F.; GUILLEMAUD, R.; AUDEBERT, P.; RÉGIS, G.; ZONGO, B.; ROBINET, S.; CONDEMINE, C.; TÊTU, Y.; SAUTER, F.; MESTAIS, C.; BENABID, A. L. «WIMAGINE: A wireless, low power, 64-channel ECoG recording platform for implantable BCI applications». A: *International IEEE EMBS Conference on Neural Engineering*. 2011.
- CHEN, X.; BAI, O. «Towards multi-dimensional robotic control via noninvasive brain-computer interface». A: *ICME International Conference on Complex Medical Engineering*. 2009.
- CHEUNG, V.; BIZZI, E. «Neuroscience at MIT». *IEEE Pulse* (2011), p. 47-50.
- FRIGOLA, M.; PEREDO, C.; CAPPELLINO, E. «Parameter acquisition for gait analysis in rehabilitation based on a self-adjustable speed treadmill». A: *Challenges for assistive technology: AAATE-07*. 2007, p. 439-444. (Assistive Technology Research; 30)
- HIROSE, S. «Connected differential mechanism and its applications». A: *International Conference on Advanced Robotics*. 1985, p. 319-326.
- KANO, S.; MURAYAMA, Y.; MIYAMOTO, K.; YOSHINOBU, T.; KAWASHIMA, R. «A NIRS-based brain-computer interface system during motor imagery: system development and online feedback training». A: *International Conference of the IEEE EMBS*. 2009.
- KASHOU, N. H.; XU, R.; ROBERTS, C. J.; LEGUIRE, L. E. «Using FMRI and FNIRS for localization and monitoring of visual cortex activities». A: *International Conference of the IEEE EMBS*. 2007.
- LEBEDEV, M. A.; NICOLELIS, M. A. L. «Brain-machine interfaces: past, present and future». *Elsevier Trends in Neurosciences*, vol. 29, núm. 9.

- MARTÍNEZ, A. B.; CORTÉS, U. «A new generation of electronic devices to support a new generation of elder citizens». *Giornale di Gerontologia* (2006).
- MICERA, S.; CARROZZA, M. C.; BECCAI, L.; VECCHI, F.; DARIO, P. «Hybrid bionic systems for the replacement of hand function». *Proceedings of the IEEE*, vol. 94, núm. 9 (2006), p. 1752-1762.
- MILLÁN, J. R.; RUPP, R.; MÜLLER-PUTZ, G. R.; MURRAY-SMITH, R.; GIUGLIEMMA, C.; TÄNGERMANN, M.; VIDAURRE, C.; CINCOTTI, F.; KÜBLER, A.; LEEB, R.; NEUPER, C.; MÜLLER, K.-R.; MATTIA, D. «Combining brain-computer interfaces and assistive technologies: state-of-the-art and challenges». *Frontiers in Neuroscience*, vol. 4 (setembre 2010), article 161.
- NAVARRO, X.; VIVÓ, M.; VALERO-CABRÉ, A. «Neural plasticity after peripheral nerve injury and regeneration». *Progress in Neurobiology*, vol. 82, núm. 4 (2007), p. 163-201.
- POHLMAYER, E. A.; PERREAULT, E. J.; SLUTZKY, M. W.; KILGORE, K. L. «Real-time control of the hand by intracortically controlled functional neuromuscular stimulation». A: *IEEE International Conference on Rehabilitation Robotics*. 2007.
- PONS, J. L. (ed.). *Wearable robots: Biomechatronic exoskeletons*. Wiley, 2008.
- REBSAMEN, B.; GUAN, C.; ZHANG, H.; WANG, C.; TEO, C. L.; ANG, M.; BURDET, E. «A brain controlled wheelchair to navigate in familiar environments». *IEEE Transactions on Neural Systems and Rehabilitation Engineering*, vol. 18, núm. 6 (2010), p. 590-598.
- RODRÍGUEZ-CHEU, L. E.; AGUILAR, M. E.; CUXAR, A.; NAVARRO, X.; CASALS, A. «Perceptual feedback of grasping forces to prosthetic hand users». A: *Challenges for assistive technology: AAATE-07*. 2007, p. 553-557. (Assistive Technology Research; 30)
- RUTHERFORD, J. J. «Wearable technology». *IEEE Engineering in Medicine and Biology Magazine*, vol. 29, núm. 3 (2010).
- SERRUYA, M. D.; HARSOPOULOS, N. G.; PANINSKI, L.; FELLOWS, M. R.; DONOGHUE, K. «Instant neural control of a movement signal». *Nature*, núm. 416 (2002), p. 141-142.
- SITARAM, R.; CARIA, A.; VEIT, R.; GABER, T.; ROTA, G.; KUEBLER, A.; BIRBAUMER, N. «fMRI brain-computer interface: a tool for neuroscientific research and treatment». *Computational Intelligence and Neuroscience* (2007).
- TAYLOR, D. M.; HELMS TILLERY, S. I.; SCHWARTZ, A. B. «Direct cortical control of 3D neuroprosthetic devices». *Science*, vol. 296, núm. 5574 (2002), p. 1829-1832.
- TURNER, J. A.; LEE, J. S.; MARTINEZ, O.; MEDLIN, A. L.; SCHANDLER, S. L.; COHEN, M. J. «Somatotopy of the motor cortex after long-term spinal cord injury or amputation». *IEEE Transactions on Neural Systems and Rehabilitation Engineering*, vol. 9, núm. 2 (2001).

Discurs d'Artur Mas, president de la Generalitat de Catalunya

Senyor president de l'Institut d'Estudis Catalans, senyor conseller de Cultura, senyora consellera de Justícia, senyor secretari general de la Presidència de la Generalitat, il·lustres membres de l'Institut d'Estudis Catalans, membres que heu passat a la condició d'emèrits i que avui heu rebut aquesta distinció, senyors rectors, senyores i senyors.

Si em permeteu unes breus paraules de cloenda, perquè m'han demanat que posi el punt final en aquest acte que, com el seu nom predica, és la inauguració del curs 2011-2012. S'ha fet balanç, també s'ha presentat la memòria de tota l'activitat de l'Institut d'Estudis Catalans d'aquest darrer curs, i jo volia aprofitar aquesta ocasió per a fer tres comentaris breus, ja que la part principal de l'acte ja s'ha realitzat. Són uns comentaris que giraran al voltant de tres punts que ha tractat en el seu discurs el president Salvador Giner: sobre cultura i llengua, sobretot en relació amb la immersió lingüística; sobre economia i pacte fiscal, i sobre l'Institut d'Estudis Catalans mateix (encara que en aquest tema no sóc cap doctor autoritzat, voldria fer una reflexió sobre la trajectòria de la institució i el moment present).

Abans, però, deixeu-me destacar que el fet que aquesta sigui la cent cinquena inauguració del curs, que això per si sol ja fa patxoca, ho diu gairebé tot.

Aquests darrers dies he pogut copsar que altres institucions del país celebren també centenaris, o més que centenaris. Per exemple, ahir mateix es va celebrar en un altre edifici molt emblemàtic de Barcelona, que és l'edifici de la Llotja —seu encara avui del Consolat de Mar, el qual ja celebra molts centenaris acumulats—, el cent vint-i-cinquè aniversari de la fundació de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, hereva de les juntes de comerç de l'època tardana medieval. I just fa uns mesos vam celebrar amb tots vosaltres, aquesta vegada a l'Auditori del Palau de la Generalitat, el centenari de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, en un acte que recordo molt bonic i entranyable, i al mateix temps emotiu, significatiu i molt simbòlic des de diversos punts de vista. D'altra banda, aquest migdia he tingut una trobada amb gent de l'àmbit del comerç i hi havia un representant que venia en nom del CADCI (Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria), que fou fundat el 1903. Per tant, fa més de cent anys de la fundació d'aquell CADCI que va tenir una gran presència i significat en el món del comerç, la indústria, els aprenents, els dependents, etc., i que va configurar aquella Catalunya econòmicament potent de principi de segle que anava fent camí i s'anava obrint de portes enfora malgrat trobar-se dins

un Estat molt autàrquic com era l'espanyol. Fixeu-vos, doncs, fins a quin punt els centenaris, o els més que centenaris, d'institucions molt pròpies és una realitat que afortunadament, a casa nostra, la podem viure gairebé cada dia. No tothom pot dir el mateix, nosaltres tenim aquest «país petit», que ens ha recordat la Lídia Pujol amb aquella cançó tan bonica de Lluís Llach. És petit geogràficament o territorialment (32.000 km² no són gaire cosa), però després farà referència a una trobada que vaig tenir ahir amb el primer ministre del Quebec (on el nombre d'habitants és més o menys el mateix que Catalunya; nosaltres som uns set milions i ells aproximadament vuit, però per contra té un 1.600.000 km², que seria tres vegades l'extensió de tota la península Ibèrica). Tenim, doncs, un país petit però que té una densitat d'institucions, d'entitats diverses, de tradició, de símbols i d'edificis emblemàtics, tan atractius pel turisme que ens ve a visitar d'arreu.

Quant al tema que ha comentat el president Salvador Giner sobre la llengua i el model d'immersió lingüística, vull fer un agraïment especial a l'Institut d'Estudis Catalans per haver-se no només significat, sinó també per haver-se implicat a fons en la defensa dels models que són bàsics perquè incideixen en el nucli dur de la identitat i la personalitat col·lectiva de Catalunya, com és el cas de la immersió lingüística, que molts no entenen o volen combatre perquè saben que aquest és un

element, no sols distintiu, sinó crucial i vertebrador del que ha de ser el progrés, el manteniment i la supervivència de la nostra llengua. I, com que saben que això és així, ho combaten amb tota la mala fe o en molts casos probablement per ignorància, o bé per una barreja de totes dues possibilitats. Precisament, perquè nosaltres entenem que en l'àmbit on ens juguem el progrés i el coneixement general de la llengua és en l'ensenyament, l'únic lloc on tenim garantit que tothom passa pel mateix filtre. Des d'un punt de vista lingüístic, no en tenim cap altre, ni tan sols l'Administració ho és, perquè per a treballar a la Generalitat de Catalunya o en un ajuntament es necessita un determinat nivell de coneixement del català, però és evident que no tothom treballa ni ha de treballar a l'Administració; per tant, hi ha molta gent a Catalunya que en el seu àmbit laboral pot desenvolupar la professió sense necessitat de conèixer l'idioma del país. Tot i així, hi ha una excepció, que és aquest filtre de l'ensenyament per a la gent més jove, per als infants, que vinguin d'on vinguin hi passen. Aquesta és una gran garantia des del punt de vista de la universalització del coneixement de la nostra llengua. Precisament ahir vaig tenir la trobada que us avançava amb el primer ministre del Quebec. Us volia explicar quelcom que és molt simptomàtic posat en el seu cas, que alhora és bastant similar al nostre. El primer ministre em deia: «Miri, jo sóc nacionalista,

no sóc sobiranista (allà *sobiranista* vol dir ‘estricteament independentista’) i sóc federalista, perquè entenc que el Quebec té més probabilitats de progressar econòmicament i socialment en el marc d’un estat més gran, com és el Canadà, i amb relacions privilegiades amb els Estats Units d’Amèrica i, fins i tot, amb Llatinoamèrica i amb la Unió Europea, que no pas aïlladament i amb unes fronteres marcades». El cas de Catalunya pot ser a criteri de molta gent diferent que el del Quebec, però ell deia també una altra cosa, i aquesta és l’important i on remeto el tema de la llengua: «De tota manera, al nostre país hi ha una sèrie de línies vermelles, i si jo, que sóc federalista, veig que aquestes línies vermelles es traspassen o es trepitgen, aleshores el llenguatge ja no és el mateix, com tampoc no ho és la meua reacció com a federalista. Si veig que el Canadà en algun moment agredeix el nervi bàsic de la nostra personalitat i identitat col·lectiva, que és la llengua francesa, ja no penso igual». Bé, poso aquest exemple perquè *mutatis mutandis*, potser el cas del Quebec no ens toca de manera mil·limètrica, però tot i trobar-nos en contextos diferents hi ha alguna cosa que ens aproxima. Si per a ells això són línies vermelles, per a nosaltres també ho són i les hem de preservar en qualsevol cas. Aquí és on la ciutadania ha de fer pinya, que ja la fa, malgrat algunes excepcions que presenten la qüestió de la immersió lingüística com un tema provin-

cià, de tancament dins la pròpia closca, oblidant que la gent d’aquest país és gairebé tota, com a mínim, bilingüe —a diferència de molts altres que ens critiquen i que són monolingües. Així, doncs, com més coneixement de llengües hi hagi, òbviament partint del català, molt millor. Jo volia fer aquest agraïment a l’IEC en un tema que és troncal i que no afecta només la fisonomia i la identitat com a concepte abstracte, sinó que afecta l’ànima del país, i aquí sí que s’hi ha de posar un límit clar que no es pot traspassar, i en el cas que hi hagi una voluntat obstructionista cal una clara reacció de defensa per part de tothom, perquè tan important és que ho defensi el Govern, el Parlament, uns partits polítics determinats com que ho defensi el gruix de la societat.

El meu segon comentari és sobre economia, lligat amb el tema del pacte fiscal. Només volia dir una cosa: de vegades jutgem el que passa en el món en funció del que ens passa a nosaltres, i crec que això és un error, perquè és cert que nosaltres tenim dificultats importants en aquest moment, però també és cert que les tenen igualment la península Ibèrica, la península Itàlica, alguns països petits i alguns altres de grans de la mateixa Unió Europea. Tot això és cert, però si mirem el món en conjunt (estem en una era global) ja no ho és tant. No hem de perdre aquesta perspectiva; en aquest moment el món està ple d’oportunitats, i també pel que fa al creixement econòmic. Això de

vegades s'oblida, i ho poden oblidar d'altres, però Catalunya no ho ha d'oblidar, perquè si Catalunya té alguna possibilitat de sortir-se'n molt bé és per la capacitat d'empeltar-se en aquells països que actualment estan creixent i que estan donant moltes oportunitats. L'economia mundial aquest any 2011 creixerà més del 4% i el 2012 totes les previsions indiquen que continuarà creixent, com a mínim, el 4%. No podem mirar la perspectiva econòmica simplement a través de la nostra escala de problemes interiors, que els tenim, però el repte és veure com entre tots plegats els superem.

En referència al que ha apuntat el president Giner sobre la producció científica i la recerca a Catalunya, voldria ressaltar el que es va dir fa uns dies en un acte econòmic de Foment del Treball. Si fem una mirada enrere i comparem la Catalunya de fa quinze anys en el camp de la recerca i la producció científica amb l'actual, podem observar que el canvi ha estat radical i radicalment positiu. Això no ho hem d'oblidar perquè un altre dels motors del nostre futur serà aquest, a part de l'exportació i de situar-nos en els mercats internacionals. Vaig posar un exemple que de vegades no és prou conegut, intentant parlar de coses que funcionen bé en el nostre país: un país de set milions i mig de persones representem un 1% de la producció científica mundial. Si ho miréssim a escala poblacional, hauríem de ser no un país de set milions sinó de setanta

milions de persones perquè ens correspongués aquest 1%. Em podeu dir que hi ha països, com per exemple Suïssa, que tampoc no són gaires i que tenen més d'aquest 1%. També és cert, i això només vol dir que encara tenim molt de terreny per córrer. No podem negar que aquesta realitat fa quinze anys era completament diferent; l'Institut d'Estudis Catalans ja era aquí, però altres institucions encara no. El salt que s'ha fet en aquest sentit és espectacular i molt contundent. Si seguim en aquesta via i som capaços de no solament publicar sinó també de patentar, si som capaços d'això, aleshores el futur serà brillant. Ara mateix tenim més capacitat d'incidir en l'opinió que en la producció, però ho anirem equilibrant, n'estic convençut, perquè una cosa acabarà portant a l'altra, i dependrà també de les energies empresarials que tingui el conjunt del país. Vull destacar la contribució que l'IEC fa en la producció científica i en el camp de la recerca, que em sembla que és un àmbit clau amb vista al futur del país.

El darrer tema que us volia comentar és en resposta a la demanda que ha fet el president de l'IEC, una petició absolutament lògica i de base atesa la trajectòria i la realitat present de l'Institut. De totes maneres, us volia fer notar que estem en una època en què amb menys hem de fer més i, sobretot, ho hem de fer millor. Com que és una època complicada que no té una sortida fàcil, aquest concepte tothom l'ha d'interioritzar, comen-

çant pel Govern —que segur que no ho fa sempre del tot bé— perquè el país se'n sortirà millor o pitjor en funció que siguem capaços d'entendre bé i de pressa que amb menys —perquè tenim menys— hem de fer, si podem, més. Però sobretot ho hem de fer millor. I això, amic Salvador Giner, val per a tothom, i val sobretot per als que tenen més enginy. L'IEC és un centre de recerca d'alt nivell i llarga trajectòria i aquest enginy l'ha de demostrar més que d'altres, perquè no tothom té la mateixa responsabilitat en el país, començant pel Govern. En el seu nivell, cadascú s'ha d'exigir la pròpia responsabilitat. No dic tot això per a fugir d'estudi, conec l'IEC des de fa temps, conec la seva realitat d'acadèmia nacional, conec la producció

científica avançada en el camp de la recerca que realitza, i sé que tot plegat és una important activitat que hem d'intentar protegir. Però us demano que en aquesta línia entenguem que estem en unes condicions adverses que ens afecten a tots per igual i la política per a sortir d'aquesta situació complicada toca totes les àrees més sensibles del país. Hem de mostrar confiança de cara a la gent per a conduir el país cap a una sortida. Si ho fem així, estic segur que no només la trobarem més fàcilment, sinó que farem un servei al conjunt del nostre «petit país», que mirant la història, el present i espero que el futur, és, com també ha demostrat en molts aspectes l'Institut Estudis Catalans, un «gran país».

Convenis de col·laboració

Durant el curs 2011-2012, l'Institut d'Estudis Catalans ha establert els convenis de col·laboració següents (per ordre cronològic de signatura):

- El 1 de setembre de 2011, amb la Universitat de Barcelona, per al projecte «Ciència, tecnologia i ètica».
- El 8 de setembre de 2011, amb la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer, per a la celebració dels actes commemoratius del centenari del naixement de Ferran Sunyer i Balaguer.
- El 21 de setembre de 2011, amb la Universitat Jaume I de Castelló, per a l'intercanvi d'informació estadística en matèria de recerca.
- El 22 de setembre de 2011, amb l'Ajuntament de Guissona, l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida, el Consell Comarcal de la Segarra, la Universitat Autònoma de Barcelona i el Patronat d'Arqueologia de Guissona, un conveni de cooperació per a les actuacions del Patronat d'Arqueologia de Guissona al Parc Arqueològic i al Museu de Guissona.
- El 28 de setembre de 2011, amb l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears i la seva Fundació Privada, un conveni marc de col·laboració.
- El 5 d'octubre de 2011, amb la Universitat Pompeu Fabra, un acord de col·laboració per al desenvolupament d'una xarxa d'observatoris de neologia de les varietats geolèctals del català i un conveni específic de col·laboració per al suport a les activitats de l'Observatori de Neologia.
- El 3 de novembre de 2011, amb la Fundació Noguera, per al finançament i la difusió de l'obra *Miscel·lània Puig Salellas*.
- El 10 de novembre de 2011, amb la Universitat de Lleida mitjançant la Càtedra Màrius Torres, un conveni de cooperació per a la realització del projecte Corpus Literari Digital.
- El 14 de desembre de 2011, amb Publicacions de la Universitat de València, un conveni específic per a la coedició de la traducció al català de l'obra *Our biosphere*.
- El 15 de desembre de 2011, amb Publicacions de la Universitat de València, un conveni específic per a la coedició de l'obra *Del 1640 al 1705. L'autogovern de Catalunya i la classe dirigent catalana*

en el joc de la política internacional europea, d'Antoni Simon.

- El 20 de desembre de 2011, amb el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències de Catalunya, un conveni marc de col·laboració.
- L'11 de gener de 2012, amb Publicacions de la Universitat de València, un conveni per a la coedició de l'obra *Jeroni Munyós i la frontera valenciana amb Castella (1565-1566)*, editada per Vicenç Rosselló.
- El 27 de gener de 2012, amb l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, un conveni de coedició de l'obra *Ta zôia. L'espai a Grècia II: els animals i l'espai*.
- El 30 de gener de 2012, amb la Fundació Privada Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, una addenda al conveni marc de col·laboració per a desenvolupar projectes i activitats científics en matèria d'immunologia.
- El 10 de febrer de 2012, amb el Departament de Cultura, l'Institut Català de les Empreses Culturals (Filmoteca de Catalunya), la Biblioteca de Catalunya, el Gran Teatre del Liceu, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona i l'Institut de Cultura de Barcelona, un conveni marc de col·laboració entre les institucions

culturals del barri del Raval per a la difusió de la cultura.

- El 28 de febrer de 2012, amb l'Institut Geològic de Catalunya, un conveni de col·laboració en matèria de sismologia.
- L'1 de març de 2012, amb la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, una addenda al conveni per a la coedició de la revista *Nou Biaix*.
- L'1 de març de 2012, amb la Fundació Catalunya Caixa, per a la celebració de la prova Cangur de matemàtiques.
- El 3 d'abril de 2012, amb la Fundació Carles Salvador, un acord de col·laboració per a la promoció i difusió de la llengua catalana.
- El 18 d'abril de 2012, amb Prioritat, Paisatge Cultural - Patrimoni Mundial, un conveni de col·laboració per a l'estudi, la preservació i la difusió de la toponímia del Priorat.
- El 23 de maig de 2012, amb l'Institut Joan Lluís Vives, un conveni marc de col·laboració.
- El 29 de maig de 2012, amb l'Obra Social La Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, per a l'atorgament del Premi Catalunya de sociologia.

- El 5 de juny de 2012, amb la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida, una addenda al conveni de cooperació per a la realització del projecte Corpus Literari Digital.

- El 15 de juny de 2012, amb l'Arxiu de Tradicions de l'Alguer i l'Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert, per a la coedició de l'obra *La recerca folklòrica: persones i institucions*.

Representació en institucions

Institucions d'àmbit català

Biblioteca de Catalunya *Consell Rector*
Vicepresident segon
President de l'IEC (representant nat)

Casa-Museu Prat de la Riba *Vocal*
Albert Balcells i González

**Centre de Recerca Ecològica
i Aplicacions Forestals (CREAF)** *Patronat*
President de l'IEC

**Consell Assessor
de les Comunitats Catalanes de l'Exterior
del Departament de Governació
i Relacions Institucionals
de la Generalitat de Catalunya** Mariàngela Vilallonga i Vives

---

Consell Interuniversitari de Catalunya *Conferència General*
President de l'IEC (representant nat)

**Consell Nacional d'Arxius
de la Generalitat de Catalunya** *Vocal*
Eva Serra i Puig

**Consell Social de la Llengua Catalana
de la Generalitat de Catalunya** *Vicepresident*
President de l'IEC (representant nat)

**Consorci Centre de Recerca Matemàtica
(CRM)** President de l'IEC (membre nat)

**Consorci del Centre de Terminologia
(TERMCAT)** President de l'IEC (representant nat)
President de la SF

Consorci Institut Ramon Llull

Consell de Direcció

President de l'IEC

Federació d'Organitzacions Catalanes

Tresoreria

Internacionalment Reconegudes (FOCIR)

Àngel Messeguer i Peypoch

Junta de Museus de Catalunya

Ple

Vocal

Josep Guitart i Duran

Parc Natural de l'Alt Pirineu

Josep M. Ninot i Sugrañes

Institucions d'àmbit estatal

Biblioteca Nacional (Madrid)

Reial Patronat

President de l'IEC (representant nat)

Comité Español de Ciencias Históricas

Antoni Riera i Melis

Museo Arqueológico de Madrid

Reial Patronat

Marc Mayer i Olivé

Institucions d'àmbit internacional

**Centre d'Estudis Catalans
de la Universitat de París IV
(París-Sorbona)**

President de l'IEC (representant nat)

Institut Franco-Català Transfronterer

President de l'IEC (representant nat)

Unió Acadèmica Internacional

Delegats

Josep Guitart i Duran (titular)

Antoni Riera i Melis (adjunt)

Patronats

Fundació Carles Salvador	Ramon Sistac i Vicén Vicent Pitarch i Almela Salvador Alegret i Sanromà
Fundació Ferran Sunyer i Balaguer	President de l'IEC Secretari general de l'IEC President de la Secció de Ciències i Tecnologia President de la Societat Catalana de Matemàtiques (representants nats)
Fundació Mercè Rodoreda	<i>Membres nats</i> Membres del Consell Permanent <i>Membres electius</i> Joaquim Mallafrè i Gavallda Carles Miralles i Solà Joaquim Molas i Batllori
Fundació Pau Casals	President de l'IEC (membre nat)
Fundació Pere Coromines d'Estudis Filosòfics, Històrics, Literaris i d'Investigació Lingüística	President de l'IEC (membre nat)
Fundació Privada Femarec	President de l'IEC (membre nat)
Fundació puntCAT	<i>Presidència</i> Vicepresident primer
Fundació Tot Raval	Ramon Corbella i Bosch
Fundació Universitat Catalana d'Estiu	President de l'IEC (representant nat)

Instítut Ramon Muntaner	Salvador Alegret i Sanromà
Monestir de Poblet	President de l'IEC (representant nat)
Monestir de Sant Cugat del Vallès	Antoni Pladevall i Font
Monestir de Santes Creus	Josep Guitart i Duran
Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici	Carles Cortés i Moragrega Joandomènec Ros i Aragonès (suplent)
Villa Romana dels Ametllers de Tossa	Narcís Soler i Masferrer

Intervencions institucionals

Visitants il·lustres

Durant el curs 2011-2012, l'Institut d'Estudis Catalans ha rebut els visitants il·lustres següents:

- Ramón Villares, president del Consello da Cultura Galega. 15 de setembre de 2011.
- Pere Gimferrer, escriptor. 15 de setembre de 2011.
- Notaris nord-catalans, acompanyats per Joan Peytaví, membre de la Secció Filològica. 16 de setembre de 2011.
- Carlos Andradas, president de la Confederación de Sociedades Científicas de España. 23 de setembre de 2011.
- Membres de la Casa de Velázquez, acompanyats per Stéphane Michonneau, director d'Estudis per a les Èpoques Moderna i Contemporània, i Xavier Baudoin, director d'Estudis Artístics. 29 de setembre de 2011.
- Ferran Ruiz Tarragó, president del Consell Escolar de Catalunya. 6 d'octubre de 2011.
- Artur Mas i Gavarró, president de la Generalitat de Catalunya. 11 d'octubre de 2011.
- José M. Murià, historiador de la Universitat de Guadalajara (Mèxic). 19 d'octubre de 2011.
- Pedro Menéndez, director de l'IES Miquel Tarradell. 23 de gener de 2012.
- Jaume Martín Puchol, cònsol honorari de la República Txeca. 25 de gener de 2012.
- Delegació del poble aromanès, acompanyada per Jaume de Puig i Oliver, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. 8 de febrer de 2012.
- Lars Walloe, Roger Elliott i Dan Coates, president, tresorer i secretari executiu, respectivament, de l'Academia Europaea. 10 de febrer de 2012.
- Josep Romeu i Castell, president del Centre d'Estudis d'Uldecona. 13 de febrer de 2012.
- Marçal Sintès, director del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. 18 d'abril de 2012.
- Andreu Mas-Colell, conseller d'Economia i Coneixement. 12 de juny de 2012.
- Francesc Monjo, president de l'Institut d'Estudis Calpins. 13 de juny de 2012.
- Boi Ruiz, conseller de Salut de la Generalitat de Catalunya. 25 de juny de 2012.

Assistència a actes, visites i missions institucionals

El president de l'IEC i els membres de l'Equip de Govern han presidit els actes següents o hi han participat:

2011

- Inauguració de la Reunió Estatal de Ciència del Sòl - Catalunya 2011, organitzada per la Secció de Sòls de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC) i la Sociedad Española de la Ciencia del Suelo, que tingué lloc a l'IEC. 4 de setembre.
- Inauguració del XXIV Congrés Internacional del Consell Internacional sobre Ciències Onomàstiques, organitzat per la Generalitat de Catalunya, la Universitat de Barcelona (UB) i el Consell Internacional de Ciències Onomàstiques, al paranimf de la UB. 5 de setembre.
- Homenatge a Antoni M. Badia i Margarit, dins del XXIV Congrés Internacional de Ciències Onomàstiques, celebrat a l'IEC. 6 de setembre.
- Lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya en la categoria d'or a Pep Guardiola. 8 de setembre.
- Inauguració del Parc Arqueològic i del Centre d'Interpretació de la ciutat romana de *Iesso* al Museu de Guissona Eduard Camps. 10 de setembre.
- Ofrena floral al peu del monument de Rafael Casanova i acte institucional de commemoració de la Diada de l'Onze de Setembre, organitzat per Presidència de la Generalitat de Catalunya, al Parc de la Ciutadella (Barcelona). 11 de setembre.
- Taula rodona «Cunqueiro e a cultura catalá», emmarcada dins la celebració del centenari del naixement d'Álvaro Cunqueiro, a l'IEC. 15 de setembre.
- Lliurament del Premi Godó de Periodisme, atorgat a Joaquim Muns, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, al monestir de Pedralbes. 20 de setembre.
- Assistència del vicepresident de l'IEC a la reunió del Consell Català de la Comunicació Científica (C4), a la seu del C4 (Barcelona). 21 de setembre.
- Entrevista del president de l'IEC, acompanyat de Vicent Pitarch, delegat a la seu de l'IEC a Castelló, amb Vicent Climent, rector de la Universitat Jaume I (UJI), i signatura d'un conveni de col·laboració amb la mateixa universitat per a l'intercanvi d'informació estadística en matèria de recerca. La trobada tingué lloc a la UJI (Castelló). 21 de setembre.
- Assistència del president de l'IEC a la reunió del Patronat de la Fundació Barcelona Cultura, a l'Ajuntament de Barcelona. 22 de setembre.
- Pregó de les Festes de la Mercè de Barcelona, pronunciat per Joaquim M. Puyal, membre de la Secció Filològica, a l'Ajuntament de Barcelona. 22 de setembre.

- Assistència del president de l'IEC a l'esmorzar col·loqui amb Xavier Trias, alcalde de Barcelona, organitzat pel Fòrum Europa, a l'Hotel Juan Carlos I (Barcelona). 23 de setembre.
- Conferència del president de l'IEC en l'acte de presentació del núm. 15 de la revista *Eïnes*, publicada per la Fundació Josep Irla, a la seu de la Fundació. 28 de setembre.
- Presidència, juntament amb Irene Rigau, consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, en la presentació del llibre *Josep M. Puig Salellas. En homenatge*, publicat per l'IEC, en un acte organitzat per la Societat d'Estudis Jurídics (IEC). 29 de setembre.
- Celebració a l'IEC del Dia Internacional de la Traducció, organitzat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i l'IEC. 30 de setembre.
- Assistència de Romà Escalas, secretari general de l'IEC, a la reunió per tractar de la celebració a Barcelona del bicentenari del naixement de Richard Wagner, al Gran Teatre del Liceu (Barcelona). 4 d'octubre.
- Presentació de la *Revista d'Història de la Filosofia Catalana / Journal of Catalan Intellectual History*, a càrrec del president de l'IEC; Pompeu Casanovas, de la UAB, i Vicenç Villatoro, director de l'Institut Ramon Llull, a l'Ateneu Barcelonès. 4 d'octubre.
- Presidència, juntament amb Martí Teixidó, president de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP), del col·loqui «Aprendre en català, un objectiu educatiu i social irrenunciable. Fonamentació pedagògica», dins l'acte inaugural de la SCP. 5 d'octubre.
- Inauguració oficial del curs 2011-2012 de la Facultat de Teologia de Catalunya, a la seu del Seminari Conciliar de Barcelona. 6 d'octubre.
- Acte d'inauguració del Centre Internacional d'Estudis Arnau de Vilanova, centre de la Facultat de Teologia de Catalunya en règim de copatronatge amb l'IEC, que tingué lloc a la seu del Seminari Conciliar de Barcelona. 7 d'octubre.
- Inauguració del Teatre de l'Arxipèlag de Perpinyà, organitzada pel Servei d'Afers Catalans i per l'alcaldia de Perpinyà. 10 d'octubre.
- Inauguració de l'exposició «Joan Miró. L'escala de l'evasió», a la Fundació Joan Miró (Barcelona). 15 d'octubre.
- Presentació del *Diccionari d'educació*, elaborat pel TERMCAT i finançat pel Govern d'Andorra, que tingué lloc a l'IEC. 18 d'octubre.
- Acte d'obertura del curs 2011-2012 de les Reales Acadèmies del Instituto de España, presidit pels reis d'Espanya, que tingué lloc a la Real Academia Española (Madrid). 18 d'octubre.
- Acte d'homenatge a Manuel Sanchis Guarner amb motiu del centenari del seu naixement, dins de les Jornades de la Secció Filològica a València i Alcoi, a la Universitat de València. 20 d'octubre.

- Inauguració del curs 2011-2012 de les acadèmies catalanes, celebrada a la seu de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. 20 d'octubre.
- Commemoració del 40è aniversari del discurs pronunciat per Pau Casals a l'assemblea de les Nacions Unides, celebrada al Palau del Parlament de Catalunya. 24 d'octubre.
- Conferència del president de l'IEC «L'Institut d'Estudis Catalans, ahir, avui i demà», en l'acte d'inauguració del curs acadèmic 2011-2012 del Centre de Lectura de Reus. 24 d'octubre.
- Lliurament del Premi Ramon Margalef d'Ecologia, atorgat a l'ecòleg xilè Juan Carlos Castilla, que tingué lloc al Palau de la Generalitat. 24 d'octubre.
- Assistència de Josep Guitart, en representació del president de l'IEC, a l'acte de presentació del tercer volum que recull els resultats del «Projecte Ager Tarraconensis. Estudi del paisatge arqueològic antic (a la dreta del riu Francolí)», a la seu de l'Institut d'Arqueologia Clàssica (Tarragona). 25 d'octubre.
- Inauguració del curs 2011-2012 de la Casa de Cultura de Girona, dedicat al centenari de la Secció Filològica de l'IEC, que se celebrà a l'auditori Josep Viader (Girona). 25 d'octubre.
- Presentació de l'informe d'avaluació de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA), celebrada a l'IEC, i lliurament dels premis de la tercera convocatòria ICREA Acadèmia, presidit per Andreu Mas-Colell, conseller d'Economia i Coneixement. 25 d'octubre.
- Assistència del president de l'IEC i Antoni Riera a la reunió de la Junta Rectora de l'Institut Ramon Llull, a Palma. 26 d'octubre.
- Participació del president de l'IEC en el col·loqui «Escola i família. Una relació de confiança i compromís», a l'Escola Voramar (Barcelona). 26 d'octubre.
- Jornada d'homenatge a Josep M. de Sagarra, amb motiu del cinquantenari de la seva mort, a l'IEC. 27 d'octubre.
- Acte d'homenatge a Joan Solà: «Joan Solà, de viva veu», que tingué lloc a l'IEC i fou organitzat per la UB, la UdL, Òmnium Cultural i l'IEC. 3 de novembre.
- Benvinguda a càrrec del president de l'IEC en l'acte de celebració del desè aniversari de la Fundació Ajudant Ajudar, celebrat a l'IEC. 7 de novembre.
- Presentació a l'IEC del llibre *Llum entre ombres. 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània*, publicat per la Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú. 9 de novembre.
- Acte d'obertura del congrés internacional «Construcció i projecció de la memòria personal a l'Europa moderna», organitzat per la UAB, la Casa de Velázquez i l'IEC. 10 de novembre.

- Acte d'obertura a l'IEC de la jornada d'estudi de les relacions entre Catalunya i Sardeña, organitzada per Càtedra UNESCO de Llengües i Educació de l'IEC, la província de Càller i la Cambra de Comerç Italiana de Barcelona. 14 de novembre.
- Participació del vicepresident Joandomènec Ros en la presentació del llibre *200 anys del naixement de Darwin i 150 anys de L'origen de les espècies / 4ts Debats de recerca: La llengua catalana i Andorra*, organitzada per la Societat Andorrana de Ciències (Andorra la Vella). 15 de novembre.
- Seminari internacional «Ciutats mediterrànies: civilització i desenvolupament», organitzat per l'IEC i l'IEMed, que tingué lloc a l'IEC. 16 de novembre.
- Acte de celebració del Dia de la Justícia, organitzat per Presidència de la Generalitat de Catalunya, al Palau de la Generalitat. 17 de novembre.
- Lliurament dels Premis CCNIEC 2011, dins de les sessions científiques del Centre Català de la Nutrició de l'Institut d'Estudis Catalans, que es féu a la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la URV (Reus). 17 de novembre.
- Acte d'inauguració de la 16a Setmana de la Ciència a Catalunya, al Palau del Parlament. 18 de novembre.
- Assistència d'Àngel Messeguer, en representació del president de l'IEC, a l'acte d'inauguració de les XI Jornades de la Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR). 26 de novembre.
- Conferència del president de l'IEC «L'Institut d'Estudis Catalans, acadèmia de les ciències i humanitats: Avui, ahir i demà», dins de la LVII Anglo-Catalan Society Conference, a la Queen Mary University (Londres). 26 de novembre.
- Lliurament del XIII Premi Catalunya d'Economia, de la Societat Catalana d'Economia (IEC), presidit pel president de l'IEC; Manel Rosell, president de Catalunya Caixa, i Eduard Arruga, president de la SCE, que tingué lloc a La Pedrera (Barcelona). 29 de novembre.
- Presentació a l'IEC del llibre *Història de la Generalitat de Catalunya. Dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*, organitzada per la Generalitat de Catalunya i l'IEC, i presidida pel secretari general del Departament de la Presidència i portaveu del Govern, Francesc Homs, i per Salvador Giner, president de l'IEC. 30 de novembre.
- Presentació del llibre *La transición en Cuadernos del Ruedo Ibérico*, en el marc del 50è aniversari de la fundació de l'editorial Ruedo Ibérico, a l'IEC. 1 de desembre.
- Assistència del president de l'IEC a la inauguració de l'exposició «Biblioteca Nacional de España. 300 años haciendo historia», a la Biblioteca Nacional de Madrid, en un acte presidit pels reis d'Espanya. 13 de desembre.
- Acte de celebració del cinquè aniversari del domini .cat i lliurament dels Ajuts puntCAT 2011, que tingué lloc a l'IEC. 14 de desembre.

- Presentació del Pla Nacional de Lectura, presidida per Ferran Mascarell, conseller de Cultura, a la seu del Departament de Cultura (Barcelona). 19 de desembre.
- Assistència de Mariàngela Vilallonga a la commemoració del 25è aniversari del Consell Escolar de Catalunya, celebrada al Palau de la Generalitat. 20 de desembre.
- Assistència del president de l'IEC a l'acte de lliurament dels premis de la 61a Nit de Santa Llúcia, Festa de les Lletres Catalanes, organitzat per Òmnium Cultural, a l'Auditori de Barcelona. 20 de desembre.

2012

- Inauguració del centenari de la Societat Catalana de Biologia, a l'IEC. 18 de gener.
- Presentació del llibre *El ágora compartida*, de Paquita Sanvicén, Dolors Mayoral i Fidel Molina, a l'Ajuntament de Lleida. 20 de gener.
- Assistència de Josep Guitart, delegat, i Antoni Riera, delegat adjunt, a la 86a Assemblea General de la Unió Acadèmica Internacional, a Delhi (Índia). 22-28 de gener.
- Entrevista del president de l'IEC amb Jaume Martín Puchol, cònsol honorari de la República Txeca, a l'IEC. 25 de gener.
- Lliurament del XXXII Premi de les Lletres Catalanes Ramon Llull, al Palau de la Generalitat. 26 de gener.
- Visita del president de l'IEC a Francesc Perarnau, rector de l'Església de Santa Maria de Montalegre, al barri del Raval (Barcelona). 7 de febrer.
- Presentació del llibre *Les monedes de l'edat antiga a la península Ibèrica*, organitzada per la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC). 7 de febrer.
- Lliurament dels Premis Nacionals de Recerca 2011, atorgats per la Fundació Institució Catalana de Suport per a la Recerca, que tingué lloc al Teatre Nacional de Barcelona. El Premi Nacional de Recerca fou atorgat a Jordi Galí, membre de l'IEC. 7 de febrer.
- Conferència del president de l'IEC «Universidad. Problemas emergentes éticos y sociales», a la VI Trobada de Càtedres UNESCO d'Espanya, organitzada pel Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación, a la UPC. 10 de febrer.
- Entrevista del president de l'IEC amb Josep Romeu, director del Centre d'Estudis d'Ulldecona, a l'IEC. 13 de febrer.
- Presentació de la campanya «Cuina catalana, patrimoni de la humanitat: candidatura UNESCO 2013», promoguda per l'Institut Català de la Cuina i amb el suport de l'IEC, que tingué lloc al Palau de la Generalitat. 14 de febrer.
- Presentació del Primer Rànquing de Mitjans Digitals en Català, al Palau de la Generalitat. 15 de febrer.
- Assistència de Vicent Pitarch, en representació del president de l'IEC, als actes comem-

- moratius dels cinquanta anys de la publicació de *Nosaltres, els valencians*, de Joan Fuster, que se celebraren a la Universitat de València. 16 de febrer.
- Conferència «Maria Aurèlia Capmany», a càrrec de Guillem Jordi Graells, emmarcada dins l'homenatge amb motiu dels vint anys de la mort de l'escriptora, que tingué lloc a l'IEC. 20 de febrer.
  - Inauguració de l'exposició «El Carxe, territori de frontera», a l'IEC. 20 de febrer.
  - Presentació dels cinc primers volums de la col·lecció d'autors clàssics del pensament social, organitzada per l'Associació Catalana de Sociologia (IEC) i Editorial UOC, que es féu a l'IEC. 22 de febrer.
  - El president de l'IEC lliurà els premis del Dissabte de les Matemàtiques a l'Alt Empordà, organitzat per la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer i la Fundació Príncep de Girona, que tingué lloc al Centre de Formació Integrat (Figueres). 25 de febrer.
  - Acte d'homenatge a la biòloga Lynn Margulis: «Lynn Margulis: la voluntat d'ésser, l'impuls de fer», amb motiu de la celebració del Dia Internacional de la Dona a l'IEC. 5 de març.
  - Presentació a l'IEC de l'anuari *Societat catalana 2011*, organitzada per l'Associació Catalana de Sociologia (IEC). 6 de març.
  - Commemoració dels vint anys de polítiques ambientals del Govern de la Generalitat de Catalunya, organitzada per la Conselleria de Territori i Sostenibilitat, al Palau de la Generalitat. 7 de març.
  - Conferència del president de l'IEC «El futur del capitalisme: teories i realitats», dins del cicle *Capitalisme sense alternatives*, a la Universitat d'Alacant. 7 de març.
  - Assistència del president de l'IEC a la reunió de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer i a la inauguració del Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer de Figueres, presidida per Artur Mas, a Figueres. 9 de març.
  - Assistència de David Serrat, en representació del president de l'IEC, a l'acte d'homenatge a l'enginyer industrial Enric Freixa, a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona. 12 de març.
  - Participació del president de l'IEC, convidat per la Direcció de Política Científica del Govern Basc, en la reunió del Jurat del Premi Euskadi d'Investigació que tingué lloc a Bilbao. 14 de març.
  - Acte d'inauguració de l'exposició «Imaginary/BCN. La mirada matemàtica, les arts i el patrimoni», organitzada per la Real Sociedad Matemática Española i la Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), al Museu d'Història de Barcelona. 16 de març.
  - Acte d'homenatge a Oriol Riba i Arderiu, organitzat per la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, la UB i l'IEC, al Paranimf de la UB. 22 de març.

- Assistència del president de l'IEC a la reunió del Patronat de la Fundació Barcelona Cultura, al Museu Picasso (Barcelona). 26 de març.
- Jornada commemorativa *Els 100 anys de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans*, amb les conferències de Salvador Giner, Mariàngela Vilallonga, Isidor Mari i Carles Miralles; organitzada pel Centre d'Études Catalanes de la Universitat de París - La Sorbona. 29 de març.
- El periodista Justo Molinero, de Ràdio Tele-Taxi, entrevista el president de l'IEC, a Santa Coloma de Gramenet. 4 d'abril.
- Lliurament de premis del Dictat en català, organitzat per l'Oficina d'Afers Catalans de la Vila de Perpinyà, al Teatre de l'Arxipèlag (Perpinyà). 4 d'abril.
- Sessió d'obertura de les Primeres Jornades sobre Gestió de la Informació Científica, organitzades per l'Observatori de la Recerca de l'IEC. 12 d'abril.
- Sessió d'investidura com a doctora *honoris causa* per la UdG d'Encarna Roca, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. 13 d'abril.
- Presentació del Pla de Valors del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya, al Palau de Mar (Barcelona). 16 d'abril.
- Assistència a la reunió del Jurat dels Premis Pompeu Fabra, a la seu de la Direcció General de Política Lingüística (Barcelona). 16 d'abril.
- Entrevista del president de l'IEC amb Marçal Sintès, director del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, a l'IEC. 18 d'abril.
- Acte de lliurament dels Premis Sentit Comú 2011, atorgats pel Grup Cívic Sentit Comú per Catalunya, a l'Hotel Juan Carlos I (Barcelona). 19 d'abril.
- Acte de lliurament de la Creu de Sant Jordi 2012 atorgada a la Societat Catalana de Biologia, al Palau de la Generalitat. 20 d'abril.
- Assistència de la vicepresidenta Mariàngela Vilallonga al dinar ofert per la casa reial amb motiu de la concessió del Premio Cervantes 2011 al poeta xilè Nicanor Parra, al Palacio Real (Madrid). 20 d'abril.
- Diada de Sant Jordi a l'IEC: inauguració de l'exposició «Rodoreda, mirall de llengües. *La plaça del Diamant*, cinquanta anys», a càrrec del president de l'IEC; lectura de *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, i itinerari guiat per la vicepresidenta Mariàngela Vilallonga pel jardí Mercè Rodoreda de l'IEC. 23 d'abril.
- Esmorzar col·loqui amb Martin Shulz, president del Parlament Europeu; organitzat per Primera Plana - El Periódico, que es féu a l'Hotel Juan Carlos I (Barcelona). 2 de maig.
- Acte de lliurament dels Premis Crítica Serra d'Or 2012, al Palau Moja (Barcelona). 4 de maig.
- Lliurament de la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya a Antoni M. Badia i

- Margarit i Josep M. Ainaud de Lasarte, que va tenir lloc al Palau de la Generalitat. 4 de maig.
- Reunió dels presidents de les acadèmies catalanes, a la seu de l'Acadèmia de Ciències (Barcelona). 4 de maig.
  - Acte de cloenda de l'Any de la Paraula Viva i de lliurament dels Premis Pompeu Fabra i Robèrt Lafont de la Generalitat de Catalunya, al Palau de la Música (Barcelona). 5 de maig.
  - Reunió de la comissió de seguiment dels acords de col·laboració entre les institucions de cultura del Raval, a la Facultat de Filosofia de la UB. 7 de maig.
  - Sessió d'investidura d'Aina Moll, membre de la Secció Filològica, com a doctora *honoris causa* per la UOC, a la seu de la UOC (Barcelona). 8 de maig.
  - Benvinguda a càrrec del president de l'IEC en el seminari «La cuina catalana a la cruïlla: entre la cuina d'autor i la desaparició de la cuina casolana», organitzat per l'Acadèmia Catalana de Gastronomia i l'IEC, a l'IEC. 9 de maig.
  - Intervenció de la vicepresidenta de l'IEC i presidenta de la Xarxa CRUSCAT en la presentació de l'estudi *El català, al 2011: capacitat d'atracció i llengua de consum als mitjans*, elaborat per la Xarxa CRUSCAT, a l'IEC. 9 de maig.
  - Parlament del president de l'IEC en la festa de cloenda de l'Any de la Paraula Viva, centenari de la Secció Filològica, a l'IEC. 9 de maig.
  - Assistència de Francesc González i Sastre, en representació del president de l'IEC, a l'acte d'inauguració del nou edifici de la Fundació Puigvert, a Barcelona. 15 de maig.
  - Lliurament del Premi Euskadi d'Investigació a Ibon Sarasola, a Vitòria. 16 de maig.
  - Acte d'inauguració de les noves instal·lacions de la Casa de Velázquez, a Madrid. 17 de maig.
  - El president de l'IEC i el cardenal Gianfranco Ravasi, prefecte del Pontifici Consell de la Cultura, presideixen la tercera sessió del fòrum *Atri dels gentils*: «Crear i recrear: els sentits espirituals», celebrat a l'IEC. 18 de maig.
  - Quarta sessió del fòrum *Atri dels gentils*: «El diàleg de les veus: poesia i música a la Sagrada Família», a la basílica de la Sagrada Família. 18 de maig.
  - Reunió del Consell de Participació del Memorial Democràtic, que tingué lloc a la seu del Departament de Governació i Relacions Institucionals. 21 de maig.
  - Lliurament de la Medalla d'Or al Mèrit Cultural a Òmnium Cultural, a l'Ajuntament de Barcelona. 23 de maig.
  - Presentació a l'IEC del llibre *El ágora compartida. Democracia y asociacionismo de inmigrantes*, de Dolors Mayoral, Fidel Molina i Paquita Sanvicén, organitzada per l'Associació Catalana de Sociologia (IEC) i Editorial Milenio. 23 de maig.

- Conferència del president de l'IEC «El futur del capitalisme», a l'ambaixada d'Espanya a Andorra. 24 de maig.
- El president de l'IEC inaugura les 5es Jornades Catalanes de Revistes Científiques, organitzades per l'IEC. El vicepresident Ros hi pronuncia la conferència «Revistes nacionals en un context internacional. La selecció natural en la difusió de la ciència». 24 de maig.
- El secretari general de l'IEC clausura la X Jornada de la Societat Catalana de Terminologia: «Els manlleus en la terminologia musical», a l'IEC. 24 de maig.
- Assistència del president de l'IEC a l'acte de lliurament dels premis de les proves Cangur 2012, organitzat per la Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), al rectorat de la UAB (Bellaterra). 29 de maig.
- Parlament del president de l'IEC en l'acte d'inauguració de la 9a Fira del Llibre Ebrenc, organitzada pel Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, l'Ajuntament de Móra d'Ebre i l'Institut Ramon Muntaner, al Recinte Firal de Móra d'Ebre. 2 de juny.
- Intervenció del president de l'IEC en l'acte de presentació del llibre de David Pagès *Un país que fa camí*, a la seu d'Òmnium Cultural de Barcelona. 6 de juny.
- La vicepresidenta de l'IEC dona la benvinguda a la I Jornada Temàtica de la Xarxa CRUSCAT: «La sociolingüística de la variació en l'àmbit de la llengua catalana», a l'IEC. 6 de juny.
- Obertura de l'acte de presentació del llibre *Selecta Ferran Sunyer i Balaguer*, a càrrec del president de l'IEC, i cloenda del conseller d'Economia i Coneixement, Andreu Mas-Colell. 12 de juny.
- Presentació del llibre *Ta zôia. L'espai a Grècia II. Els animals i l'espai*, editat per Montserrat Jufresa i Montserrat Reig, a l'IEC. 12 de juny.
- Lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, atorgat per Òmnium Cultural a Josep Massot i Muntaner, celebrat al Palau de la Música Catalana. 13 de juny.
- Presentació de les *Actes del III Simposi Carles Riba*, publicades per l'IEC, que tingué lloc a l'Aula Magna de la UB. 18 de juny.
- Assistència del president de l'IEC a la reunió del Consell del Centre d'Études Catalanes, a la Universitat de París - La Sorbona. 19 de juny.
- Conferència del president de l'IEC «Societat i educació», a l'acte de cloenda del curs 2011-2012 de les Aules Universitàries del Col·legi d'Enginyers, que tingué lloc al Col·legi Casp - Sagrat Cor de Jesús (Barcelona). 20 de juny.
- Conferència del president de l'IEC «L'Università di fronte alle attese dei giovani», al IX Simposio Internazionale dei Docenti Universitari, organitzat per Vicariato di Roma - Ufficio Pastorale Universitaria, a Roma. 21 de juny.

- Salvador Giner, president de l'IEC; Brauli Duart, president de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i de la Fundació La Marató de TV3, i Boi Ruiz, conseller de Salut, clouen el Tretzè Simposi de la Fundació La Marató de TV3, a l'IEC. 25 de juny.
- Presentació a l'IEC del número 100 de la revista de poesia *Reduccions*, organitzada per Eumogràfic, la UVic i l'IEC. 28 de juny.
- Fòrum Impulsa 2012, organitzat per la Fundació Príncep de Girona, que va tenir lloc a Fira de Girona. 29 de juny.
- Entrevista del president de l'IEC amb Alícia Sánchez-Camacho, presidenta del Grup Parlamentari del PPC, al Palau del Parlament de Catalunya. 5 de juliol.
- Acte inaugural del 14è Congrés de la Unió Internacional de la Ciència del Sòl, organitzat per la Sociedad Española de la Ciencia del Suelo, a l'IEC. 8 de juliol.
- Acte commemoratiu: «Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana: passat, present i futur», organitzat per la Fundació Alsina Bofill, la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, el Col·legi Oficial de Metges de Barcelona i l'IEC, que tingué lloc a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona. 9 de juliol.
- Cloenda del centenari de l'Escola d'Agricultura de Barcelona i presentació del llibre *L'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona. Cent anys d'ensenyament universitari: 1912-2012*, a l'IEC. 9 de juliol.
- El vicepresident de l'IEC assisteix a la reunió de l'Assemblea del Centre UNESCO de Catalunya, a la seu del Centre (Barcelona). 9 de juliol.
- Sessió inaugural del congrés «Global Questions on Advanced Biology», en el marc de la celebració del primer centenari de la Societat Catalana de Biologia, que tingué lloc a l'IEC. 9 de juliol.
- Reunió del Consell de Direcció del Premi Ramon Margalef d'Ecologia i nomenament de Joandomènec Ros com a president del Jurat del Premi. L'acte tingué lloc a l'edifici Sant Honorat de la Generalitat de Catalunya (Barcelona). 11 de juliol.
- Reunió del Patronat de la Fundació Barcelona Cultura, al Museu Picasso (Barcelona). 11 de juliol.
- Conferència de premsa de presentació del programa de la Universitat Catalana d'Estiu 2012, a l'IEC. 12 de juliol.
- Taula rodona «Policy nexus applied to migration studies», a l'IEC, dins de l'escola d'estiu GRITIM-UPF, organitzada per la Universitat Pompeu Fabra. 13 de juliol.
- Presentació a l'IEC de l'*Anuari polític de Catalunya 2011*, organitzada per l'Institut de Ciències Polítiques i Socials i l'IEC. 17 de juliol.
- Entrevista del president i el vicepresident de l'IEC amb Albert Esteve, ministre de Cultura del Govern d'Andorra, a la seu del Ministeri de Cultura (Andorra la Vella). 25 de juliol.

- Trobada del president i el vicepresident de l'IEC amb Jordi Guillaumet, president de l'Institut d'Estudis Andorrans, a Andorra la Vella. 25 de juliol.
- Participació del vicepresident Joandomènec Ros en les II Jornades de les Àrees Protegides: «La mirada del paisatge», a la Universitat Catalana d'Estiu (Prada de Conflent). 18 d'agost.
- Participació del president de l'IEC en la taula rodona «Josep Ferrater Móra, l'assaig d'idees i la vida filosòfica. Als cents anys del naixement», dins la Universitat Catalana d'Estiu (Prada de Conflent). 22 d'agost.
- Acte de cloenda de la XLIV Universitat Catalana d'Estiu (Prada de Conflent). 23 d'agost.

Premis i distincions

2011

Antoni M. Badia i Margarit, membre de la Secció Filològica, i Ramon Amigó i Anglès, membre corresponent de la mateixa Secció, van ser homenatjats en el XXIV Congrés Internacional de Ciències Onomàstiques, organitzat per la Generalitat de Catalunya i la Universitat de Barcelona conjuntament amb el Consell Internacional de Ciències Onomàstiques, 6 i 9 de setembre (respectivament).

Joaquim Muns i Albuixech, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va ser guardonat amb el Premi Godó de Periodisme 2011, concedit per la Fundació Comte de Barcelona, per l'article «Igual que fa cinquanta anys», publicat el dia 6 de juny a *La Vanguardia*, 19 de setembre.

Joaquim M. Puyal i Ortega, membre de la Secció Filològica, pronuncià el pregó de les Festes de la Mercè, 22 de setembre.

M. Dolors Garcia Ramon, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va rebre el Premi Internacional Geocrítica 2011, atorgat per la Societat Catalana de Geografia, filial de l'IEC, 20 de setembre.

El 5 de novembre, Josep Vallverdú i Aixalà, membre de la Secció Filològica, fou guardonat amb el Memorial Joan XXIII per la Pau de 2011, concedit per l'Institut Víctor Seix de Polemologia, que

li fou lliurat a Lleida el 14 de març de 2012.

La Generalitat de Catalunya va lliurar una menció honorífica a la Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ), filial de l'IEC, per l'elaboració del *Diccionari jurídic català*, 17 de novembre.

L'Ajuntament de Reus acordà dedicar una plaça a Ramon Amigó (membre de la Secció Filològica traspassat el 16.9.2011) en la sessió plenària del 16 de desembre de 2011. Així mateix, el Centre de Lectura decidí posar el nom de Ramon Amigó a la sala de converses d'aquesta entitat, la qual cosa es va fer efectiva el 20 d'abril de 2012, durant la celebració de les Jornades de la Secció Filològica a Reus.

2012

L'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC) va reconèixer la Secció Filològica de l'IEC amb el Premi Especial de la Junta per la celebració de l'Any de la Paraula Viva, 29 de febrer.

Lluís Garcia Sevilla, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va rebre el Premi d'Assaig Irla 2012, juntament amb Imma Grande, per l'obra *L'invent de l'espanyolitat. La construcció pseudocientífica de l'espanyolitat*, 22 de març.

Joan Veny i Clar, membre de la Secció Filològica, i Òmnium Cultural van ser guardonats, *ex aequo*, amb el XXIII

Premi Comte Jaume d'Urgell, atorgat pel Consell Comarcal de la Noguera, per haver contribuït a preservar i difondre les diferents varietats del català. 2 d'abril.

Encarna Roca i Trias, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va ser investida doctora *honoris causa* per la Universitat de Girona. 13 d'abril.

La Societat Catalana de Biologia, filial de l'IEC, va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. 20 d'abril.

Josep Vallverdú i Aixalà, membre de la Secció Filològica, va ser guardonat amb el Premi Jaume Fuster 2012, que concedeix l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC). 27 d'abril.

Antoni M. Badia i Margarit, membre de la Secció Filològica, va rebre la Medalla d'Or de la Generalitat, juntament amb el senyor Josep M. Ainaud de Lasarte. 4 de maig.

Joan Veny fou distingit per la Generalitat de Catalunya, juntament amb Paul Preston, membre corresponent de la Secció Històrico-Arqueològica, en els Premis Pompeu Fabra 2012, atorgats pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 5 de maig.

Aina Moll i Marquès, membre de la Secció Filològica, va ser investida doctora *honoris causa* per la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). 8 de maig.

Carles A. Gasòliba i Böhm, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va ser nomenat president del

CIDOB (Centre d'Estudis i Documentació Internacionals a Barcelona). 14 de maig.

Joaquim M. Puyal i Ortiga, membre de la Secció Filològica, va ser guardonat amb el títol de Català de l'Any. 22 de maig.

Josep Amat i Girbau, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC, va rebre el Premi al Reconeixement Acadèmic que concedeix el Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya. 1 de juny.

La Presidència de l'IEC va inaugurar una placa en homenatge a Ramon Aramon i Serra (1907-2000), que se situà a la Sala de la Presidència, espai que va ocupar com a secretari general de l'IEC. 11 de juny.

El pare Josep Massot i Muntaner, vicepresident de la Secció Històrico-Arqueològica, va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2012, que atorga Òmnium Cultural. 13 de juny.

Jorge Rabassa, membre corresponent de la Secció de Ciències i Tecnologia, ha estat nomenat membre de l'Acadèmia Nacional de Ciències de l'Argentina en reconeixement a la seva feina en l'àmbit de la geologia del quaternari i geomorfologia. 29 d'agost.

Jaume Cabré i Fabré fou guardonat el 2012 amb el Premi de la Crítica Catalana de Narrativa, el Premi de Narrativa Maria Àngels Anglada, el Premi de la Crítica Serra d'Or i el Premi Crexells de l'Ateneu Barcelonès per la novel·la *Jo confesso*.

També, Enric Valor i Manuel Sanchis Guarnier, que foren membres de la Secció Filològica, han estat objecte d'homenatges diversos, amb motiu del centenari del seu naixement (1911), i Josep M. de Sagarra en ocasió del cinquantè aniversari de la seva mort (1961).

Així mateix, s'ha iniciat la celebració de dues efemèrides relacionades amb la figura d'Antoni M. Alcover: el cent cinquantè aniversari del seu naixement i el cinquantenari de l'acabament del *Diccionari català-valencià-balear* (1932).

Seus i delegacions

Seu de Perpinyà

Any de creació: 1999

Delegat: Joan Becat i Rajaut

Adreça: Casa dels Països Catalans

Universitat de Perpinyà

Camí de la Passió Vella

F-66860 Perpinyà Cedex

A/e: *perpinya@iec.cat*

La seu de Perpinyà s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

— Coorganització de la jornada sobre dret i usos de l'aigua, amb l'ICRECS (Institut Català de Recerca en Ciències Socials) de la Universitat de Perpinyà i la Universitat de Girona. Perpinyà, 2 de desembre de 2011.

— El 2012, juntament amb l'Institut Català de Recerca en Ciències Socials de la Universitat de Perpinyà, organitzà el cicle de conferències *Aspectes actuals d'Andorra*, que tingué lloc a la Casa dels Països Catalans de Perpinyà. Les ponències foren «Escola Andorrana: un sistema educatiu plurilingüe i una pedagogia original», a càrrec de Rossend Areny, professor a l'Escola Andorrana (28 de març); «El mercat de l'ensenyament a Andorra: tres ofertes oficials i les privades», a càrrec de Myriam Almarha París, professora de català de la Universitat de Perpinyà (25 d'abril); «Andorra és un

paradís fiscal? Evolució actual de l'economia andorrana», a càrrec de Yago Paredada, economista (9 de maig), i «Andorra, membre de la Unió Europea? La política exterior d'Andorra», a càrrec de Jaume Bartumeu, antic cap de Govern d'Andorra, que tindrà lloc a final de setembre del curs vinent. Dins aquest cicle s'inaugurà l'exposició «UdART Poesia», en un acte dirigit per la poetessa Teresa Colom (5 d'abril).

— El Dictat en català, inspirat en el cèlebre Dictat en francès de Bernard Pivot impulsat l'any 1985 (que s'ha celebrat més enllà d'Europa i ha arribat fins als Estats Units o al Líban). Aquest esdeveniment és ja tot un fenomen social a Perpinyà d'ençà del 2000. Fou una iniciativa de diversos col·lectius, però també de l'escriptor rossellonès Pere Verdaguer, membre de l'IEC i autor dels primers dictats. L'Institut Font Nova de la Vila de Perpinyà és l'entitat que organitza el Dictat, amb el suport de la Generalitat de Catalunya (Departament de Política Lingüística) i l'Institut d'Estudis Catalans, en col·laboració amb el Departament Català de la Mediateca, la Federació per a la Defensa de la Llengua i la Cultura Catalanes, Ràdio Arrels, el Col·lectiu de Professors de Català per a Adults, l'Associació per l'Ensenyament del Català (APLEC), Òmnium Cultural Catalunya Nord i l'Associació Politècnica. Enguany se celebrà el 3 de març al Satèl·lit del

Palau de les Exposicions i comptà amb uns set-cents participants.

— La seu de Perpinyà programà, també, la IX Jornada de l'Institut d'Estudis Catalans a la Universitat Catalana d'Estiu: «Ensenyar llengua en context bilingüe multilingüe», junt amb l'Associació per a l'Ensenyament del Català (APLEC) i el Grup Transfronterer de Recerca (GTR), que tingué lloc al Liceu Renouvier (Prada de Conflent), el 19 d'agost. Hi participaren Miquela Valls, presidenta de l'APLEC, amb «Ensenyar llengua en context bilingüe multilingüe»; Pere Manzaneres, president de l'associació Arrels, amb «L'escola Arrels»; Francesc Franquesa, director pedagògic de La Bressola, amb «L'escola La Bressola» (article publicat dins un recull d'articles del projecte Cultur Pro); Patrícia Baccou, director del centre de formació dels ensenyants occitans Aprene de Besiers, amb «Les calandretes occitanes a través del projecte Famílies de Llengües» (publicat dins un recull d'articles del projecte Cultur Pro); Martí Teixidó, president de la Societat Catalana de Pedagogia, amb «El model lingüístic de l'ensenyament a Catalunya», i Josep Cruanyes, president de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, amb «Els atacs contra el sistema educatiu de Catalunya: aspectes jurídics, polítics i socials».

— Coordinació i actualització del portal web de la Casa dels Països Catalans (portal comú a cinc entitats que hi tenen

residència i als Estudis Catalans de la Universitat de Perpinyà) i del portal de la delegació.

Premi Catalunya del Nord (2012) de l'Institut d'Estudis Catalans

El premi recompensa estudis, treballs o documents per a l'ensenyament del català a qualsevol nivell i pel coneixement de la Catalunya del Nord o de qüestions que l'afecten.

El jurat, format per Martina Camiade, directora de l'Institut Català de Recerca en Ciències Socials de la Universitat de Perpinyà, i els membres de l'IEC Joan Martí, representant la Secció Filològica i president del jurat; Josep González-Agàpito, president de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; Manuel Jorba, representant de la Secció Històrico-Arqueològica, i Joan Becat, delegat del President de l'IEC a Perpinyà, atorgà el Premi Catalunya Nord de l'IEC corresponent a l'any 2012 a l'obra *Plurilingüisme a l'escola de Catalunya Nord*, de Rita Peix Vallot. El jurat atorgà també una menció especial a l'obra *L'escola immersiva i l'escola bilingüe. El pati com a espai comunicatiu d'aprenentatge*, de Georgina Capell, Carla Rosés i Maria Pau Teixidor.

Els premis es lliuraren durant la XXIII Nit de Sant Jordi, organitzada per Òmnium Catalunya Nord a l'església dels Dominicans a Perpinyà, el 30 d'abril de 2012.

Seu de Castelló

Any de creació: 2001

Delegat: Vicent Pitarch i Almela

Adreça: Centre Municipal de Cultura

Carrer d'Antoni Maura, 4

12001 Castelló de la Plana

A/e: *castello@iec.cat*

La seu de Castelló s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

— Signatura del conveni de col·laboració amb la Universitat Jaume I (21 de setembre de 2011).

— Col·laboració en l'exposició «Quiquet de Castàlia: memòria del Castelló contemporani», a la biblioteca de la Universitat Jaume I (de setembre a desembre de 2011).

— Col·laboració en les XVI Jornades Culturals a la Plana de l'Arc (21, 22 i 23 d'octubre de 2011).

— Conferència de Toni Mollà titulada «Llengua i comunicació a la societat digital», dins el cicle *Llengua i societat, ciència i creació*, promogut en col·laboració amb l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana amb motiu de la celebració de l'Any de la Paraula Viva (23 de novembre de 2011).

— Col·laboració en les activitats de la commemoració del 79è aniversari de les Normes de Castelló, organitzades per la plataforma Castelló per la Llengua (novembre i desembre de 2011).

— *Criatura febril*: recital de poemes de Vicent Andrés Estellés, a càrrec de Miquel Pujadó i Olga Suàrez a l'Ateneu de Benicarló (7 de desembre de 2011).

— Conferència «2011, l'Any de la Paraula Viva», a càrrec d'Isidor Marí (13 de desembre).

— Col·laboració amb el grup de teatre L'Enfilat dins de la campanya municipal de teatre «Castelló a escena», amb l'obra *El criat de dos amos* (17 de desembre de 2011).

— Conferència «Les Normes de Castelló en la perspectiva dels 80 anys», a càrrec de Vicent Pitarch (20 de desembre de 2011).

— Organització i participació activa, conjuntament amb el Centre Excursionista de Castelló, en els actes previstos per a la 43a Renovació de la Flama de la Llengua Catalana (del 28 de gener al 19 de febrer de 2012).

— Presentació a l'IEC del llibre *Pompeu Fabra, l'autoritat admirada pel valencianisme*, de Vicent Pitarch, editat per la Fundació Carles Salvador amb el suport de l'IEC. Hi intervingueren Vicent Pitarch, Isidor Marí i Enric Barreda (19 de gener de 2012).

— Col·laboració de Vicent Pitarch en la presentació de l'exposició «Castelló de la Plana en el tardofranquisme», a la Universitat d'Alacant (22 de febrer de 2012).

— Lliurament de premis del VII Concurs de Narrativa Escolar Vicent

Marçà, en què participà Vicent Pitarch (30 de març de 2012).

— Col·laboració amb l'IES Miquel Peris per la Setmana Cultural dedicada a Miquel Peris, coincidint amb el 25è aniversari de la seva mort. Vicent Pitarch participà en la inauguració (2 d'abril de 2012).

— Presentació del llibre *Pompeu Fabra, l'autoritat admirada pel valencianisme*, de Vicent Pitarch, dins els actes commemoratius del 80è aniversari de les Normes de Castelló. Hi intervingueren Vicent Pitarch, delegat a Castelló de l'IEC, i Vicent Climent, rector de la Universitat Jaume I (18 d'abril de 2012).

— Col·laboració amb la plataforma Castelló per la Llengua en l'acte «O ara o mai. Homenatge a Joan Fuster». Acte en homenatge a Joan Fuster centrat en el discurs «Ara o mai» pronunciat a la plaça de bous de Castelló el 25 d'abril de 1982 (23 d'abril de 2012).

— Participació de Vicent Pitarch en l'acte de cloenda de l'Any de la Paraula Viva a Vila-real (27 d'abril de 2012).

— Col·laboració amb els Col·lectius per la Llengua i la Cultura de Castelló i Escola Valenciana en la vint-i-cinquena Festa per la Llengua al Grau de Castelló (29 d'abril de 2012).

— Col·laboració amb la Fundació Huguet en l'entrega dels seus guardons a la millor creació en català de l'any. El delegat a Castelló de l'IEC, Vicent Pitarch, lliurà els premis a Pau Alabajos, pel seu

darrer àlbum, i al reportatge *Una llengua que camina*, d'Amanda Gascó (2 de juny de 2012).

— Participació de Vicent Pitarch en l'acte de lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a Josep Massot i Muntaner al Palau de la Música Catalana (13 de juny de 2012).

— Vicent Pitarch acudí a un acte d'Escola Valenciana que va reunir representants de les màximes institucions i entitats acadèmiques valencianes davant el nou Decret sobre plurilingüisme presentat per la Conselleria d'Educació i que s'aprovarà el mes de juliol (27 de juny de 2012).

Seu de Lleida

Any de creació: 2005

Delegat: Ramon Sistac i Vicén

Adreça: Edifici Polivalent

Universitat de Lleida

Av. de Jaume II, 71

25001 Lleida

A/e: lleida@iec.cat

La seu de Lleida s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

— Del 17 al 20 d'octubre de 2011, coorganitzà les jornades *Un mol(t) de química*, amb motiu de l'Any Internacional de la Química 2011, a l'Institut d'Estudis Ilerdencs.

— El 29 d'octubre de 2011, col·laborà en la jornada *L'espiritualitat de les mançanes*, un espectacle amb música i dansa organitzat per la Fundació Crisàlida, a Camporrells.

Seu d'Alacant

Any de creació: 2005

Delegat: Brauli Montoya Abat

Adreça: Seu Ciutat d'Alacant

Universitat d'Alacant

Av. de Ramón y Cajal, 4

03001 Alacant

A/e: *alacant@iec.cat*

La seu d'Alacant s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

Biblioteca Enric Valor - IEC

La Delegació de l'IEC a Alacant s'ocupa de la gestió de la Biblioteca Enric Valor - IEC, que conté el fons bibliogràfic de l'IEC i un fons bibliogràfic i documental d'Enric Valor.

Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor - IEC

Les sessions de conversa són un fòrum obert per al debat i la participació pública sobre temàtica diversa. S'hi duen a terme lectures i debats sobre diversos textos procedents tant de la premsa diària com del fons bibliogràfic de l'Institut d'Estudis

Catalans i del fons bibliogràfic i documental d'Enric Valor, ubicat a la Biblioteca Enric Valor - IEC de la Seu Ciutat d'Alacant. Estan dirigides a les persones interessades a practicar la conversa i la reflexió en valencià, i són moderades per Lliris Picó. A continuació, es detalla una relació de les obres o articles que s'hi han debatut.

— 14 de setembre de 2011. Debat sobre la publicació de l'IEC *Quin[s] model[s] de llengua escrita per als mitjans de comunicació?*

— 19 de setembre de 2011. *Els intel·lectuals avui*, de Jordi Berrio i Enric Saperas (IEC, 1993).

— 28 de setembre de 2011. *Mirades creuades: Miquel Martí i Pol i Antoni Miró* (IEC, 2009), de Carles Cortés.

— 14 d'octubre de 2011. «Immigració. Debat sobre la ciutadania pluricultural», de Carlota Solé, publicat a *Una societat en crisi? Reptes d'un món globalitzat* (Eumo i IEC, 2008).

— 19 d'octubre de 2011. «La situació jurídica de la llengua catalana, avui», discurs de Josep M. Puig Salellas llegit durant la sessió inaugural del curs 1989-1990 de l'IEC.

— 26 d'octubre de 2011. «Parlar, i llegir i escriure», de Joan Martí i Castell, publicat a *El llibre i la lectura: una revolució en la història de la humanitat* (IEC, 2007).

— 2 de novembre de 2011. «L'anarquisme als països de parla catalana: entre el sindicalisme i la propaganda

(1868-1931)», de Teresa Abelló i Güell, publicat a la revista de l'IEC *Catalan Historical Review* de l'any 2010.

— 16 de novembre de 2011. «Colònies en la Lluna, ciutats a Mart», de Fernando Ballesteros, publicat a la revista *Mètode* l'estiu de 2011.

— 23 de novembre de 2011. *Els elements. Una exploració visual de tots els àtoms coneguts de l'Univers*, de Theodor Gray.

— 30 de novembre de 2011. «El castellà actual a les comarques del Vinalopó i el Segura com a exponent del valencià antic», publicat dins *Els altres parlars valencians. I Jornada de Parlars Valencians de Base Castellano-Aragonesa* (València, 2010).

— 19 de desembre de 2011. Es traslladà a l'exposició «El Carxe, territori de frontera» per a parlar del català a València.

— 25 de gener de 2012. «Determinisme climàtic», de Josep Lluís Barona, publicat a la revista *Mètode*, núm. 70 (estiu 2011).

— 1 de febrer de 2012. «El català a l'escola del País Valencià: dades i reflexions», de Tudi Torró i Ferrer, publicat a la revista *Treballs de Sociolingüística Catalana. Llengua i ensenyament*, núm. 20 (2006).

— 15 de febrer de 2012. «Thoreau i el canvi climàtic», de Mercè Piqueras, publicat al número 19 de la revista *Omnis Cellula* (desembre 2008).

— 22 de febrer de 2012. «La promoció del valencià des de l'Administració local valenciana», de Brauli Montoya, publicat a *A Alacant, en valencià* (2007).

— 29 de febrer de 2012. «Notes per a un debat sobre el lloc de l'educació moral i cívica a l'escola», de Josep M. Puig Rovira, publicat a la *Revista Catalana de Pedagogia* (2005).

— 7 de març de 2012. «Democràcia emocional», de Salvador Giner, publicat a *El Periódico de Catalunya* (20 maig 2011).

— 14 de març de 2012. «Per a una sociologia de la literatura al País Valencià», de Joan Oleza, publicat a la revista *L'Espill*, núm. 3 (tardor 1979).

— 21 de març de 2012. Documental *Sendes i carenes, el món d'Enric Valor*, publicat per Escola Valenciana i la Federació d'Associacions per la Llengua.

— 28 de març de 2012. «Plurilingüisme educatiu i immersió lingüística», de Vicent Brotons, publicat en el diari *Levante* (14 març 2012).

— 4 d'abril de 2012. «Els límits de la democràcia», de Lluís Nicolau d'Olwer, publicat en el llibre *Democràcia contra dictadura. Escrits polítics, 1915-1960* (IEC, 2007).

— 25 d'abril de 2012. Poemes de Javier Torres de l'exposició «Pintures per a cecs».

— 2 de maig de 2012. «Els Pirineus: màgia i fantasies», de Pep Coll,

publicat en la revista *Mètode*, núm. 69 (primavera 2011).

— 16 de maig de 2012. «La singularitat de les llengües», de Modest Prats, publicat a *Engrunes i retalls. Escrits de llengua i literatura catalanes*, de CCG Edicions (2009).

— 23 de maig de 2012. *Diccionari nàutic i marítim*, de Francisco Javier Torres Ribelles (Edicions 62, 1999).

— 30 de maig de 2012. «Política i manipulació del llenguatge», publicat dins de *Comunicació. Revista de Recerca i d'Anàlisi*, de la Societat Catalana de Comunicació (novembre 2010).

— 5 de juny de 2012. «El pas de la ciència i el solatge de la religió», de Fernando Martín, publicat en la revista *Mètode*, núm. 68 (hivern 2010).

— 13 de juny de 2012. «Rendiment i lecturabilitat tipogràfica a la premsa escrita. L'evolució del disseny de les tipografies de premsa, entre la preocupació per l'espai i la comoditat de lectura», de Josep Rovirosa i Olivé, publicat a *Periodística*, núm. 12 (2010).

— 20 de juny de 2012. Centrada en les fogueres d'Alacant, les festes i tradicions dels llocs d'origen dels assistents.

— 22 de juny de 2012. Dedicada a les fogueres d'Alacant, amb un debat sobre el text «Exotisme lingüístic», de Lloris Picó, publicat al blog de l'autora (juliol 2008).

— 27 de juny de 2012. Centrada en el conte de Mercè Rodoreda «L'hora

més silenciosa en el diari d'un soldat», dins *Un cafè i altres narracions* (Barcelona, 1999).

Cicles de conferències

— *Pensar el segle XXI. Capitalisme sense alternatives?*, amb conferències pronunciatades per Federico Mayor Zaragoza, Miren Etxezarreta, Josep Fontana, Monica Frassoni i Salvador Giner. Coorganitzat amb la Presidència de l'IEC, la Universitat d'Alacant i la revista *L'Espill*.

— *Conèixer la nostra literatura*, organitzat amb La Cívica, Escola Valenciana i Llibreria 26 Lletres. Vol acostar la literatura dels nostres autors (Enric Senabre, Pepa Guardiola, Joaquim González Caturla, Armando Sogorb) al públic general amb la finalitat de facilitar-ne el coneixement i la lectura.

Presentacions

— Presentació del llibre *Des del rovellet de l'ou d'Elx*, de Joan-Carles Martí i Casanova, amb les intervencions de l'autor, Emili Rodríguez Bernabeu, i el delegat de l'IEC a Alacant, Brauli Montoya. Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 25 d'octubre de 2011.

— Presentació de *Política per a joves inquiets* i *Educació per a la ciutadania*, d'Enric Senabre, amb la qual s'obrí el cicle *Conèixer la nostra literatura*. Fou a càrrec de Faust Ripoll, de la Universitat d'Alacant, i organitzada junt amb La Cívica, Escola Valenciana i Llibreria 26

Lletres. Biblioteca Enric Valor de l'IEC, Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 18 de gener de 2012.

— Presentació del llibre *Rondalles de l'alcantí*, amb l'autor, Joaquim González Caturla, i Lliris Picó, secretària de la Delegació de l'IEC a Alacant. Organitzada per La Cívica, Escola Valenciana, Universitat d'Alacant i Llibreria 26 Lletres, amb la col·laboració de la Delegació de l'IEC a Alacant. Biblioteca Enric Valor de l'IEC, Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 14 de març de 2012.

Jornades i seminaris

— Seminari d'Estudis Hagiogràfics: «Vides medievals de sants: difusió, tradició i llegenda», organitzat en col·laboració amb l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. Alacant i Oriola, 28 i 29 d'octubre de 2011.

— XVII Jornada Sociolingüística d'Alcoi: «Educació i plurilingüisme», organitzada per la Universitat Politècnica de València, amb la col·laboració de la Delegació de l'IEC a Alacant. Hi hagué conferències i taules rodones amb el sociòleg Salvador Cardús (UAB); el pedagog Vicent Pascual, que parlà sobre el model plurilingüe; diversos representants de centres educatius amb experiències amb models educatius plurilingües; M. Carmen Pinilla (Generalitat Valenciana); el sociòleg Rafael Castelló (Universitat de València), que parlà sobre l'estudi dels usos lingüístics a les universitats públiques

valencianes; José M. Meseguer i Elisa Giner (Universitat Politècnica de València), que mostraren experiències multilingües, i el professor Vicent Brotons (UEM - Universitat d'Alacant), que dirigí el col·loqui sobre educació i plurilingüisme. A més, hi hagué una visita guiada per Brauli Montoya a l'exposició «El Carxe, territori de frontera». Universitat Politècnica de València (campus d'Alcoi), 24 de març de 2012.

Cursos

— Cursos de revernacularització del valencià a la ciutat d'Alacant, adreçats a pares i mares d'alumnes dels programes d'immersió lingüística dels col·legis de la comarca de l'Alcantí. Activitat organitzada en col·laboració amb Escola Valenciana i La Cívica (d'octubre de 2011 a juny de 2012).

Mitjans de comunicació

— Col·laboració en el programa de ràdio *Elche en la onda*: selecció i dramatització de textos de la millor literatura catalana. El programa es va emetre cada divendres des del 9 de setembre de 2011 fins al 24 de febrer de 2012.

Exposicions i recitals

— «Els Gaetà Huguet, dos líders castellanencs», exposició commemorativa del cinquantè aniversari de la Fundació Huguet, organitzada amb la col·laboració de la Universitat d'Alacant. Es va obrir al

públic a la zona de trànsit de l'aulari II de la Universitat d'Alacant, del 22 al 31 d'octubre de 2011.

— «El Carxe, territori de frontera», organitzada amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, la Fundació Lluís Carulla, la Universitat d'Alacant, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i la Fundació La Caixa, entre altres entitats. Es mostrarà a la Seu Ciutat d'Alacant, del 2 de desembre de 2011 al 12 de gener de 2012, moment a partir del qual va començar la seva itinerància pels Països Catalans: al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí, del 13 al 19 de febrer de 2012; a la seu de l'IEC, del 20 de febrer al 15 de març; a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat d'Alacant, del 3 d'abril al 3 de maig, i al Centre de Recursos Casa del Vi (Pinós), del 4 al 18 de maig de 2012.

— «Pintures per a cecs», de Javier Torres Ribelles, coorganitzada per la Delegació d'Alacant de l'IEC i la Seu Ciutat d'Alacant, des del 2 d'abril al 30 de maig de 2012. L'exposició reuneix olis, acrílics i quadres de tècnica mixta. Javier Torres, que a més és professor de literatura anglesa a la Universitat d'Alacant, acompanyarà les obres exposades d'una sèrie de poemes de producció pròpia en català, alguns d'inèdits i altres recollits ja en els seus llibres de poesia.

— *For sale o 50 veus de la terra*, recital poeticomusical que tancà el cicle «Conèixer la nostra literatura». Organit-

zat conjuntament amb la Universitat d'Alacant, Escola Valenciana, Llibreria 26 Lletres i La Cívica. Sala Rafael Altamira de la Seu Ciutat d'Alacant, 18 de maig de 2012.

Delegació de València

Any de creació: 2005

Delegat: Juli Peretó i Magraner

Adreça: no té seu pròpia; les activitats organitzades es duen a terme principalment a l'Espai Ciència de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (carrer de Sant Ferran, 12, 46001 València)

A/e: *valencia@iec.cat*

Les activitats de l'Espai Ciència són organitzades per la Delegació de l'IEC a València amb el suport d'Acció Cultural del País Valencià, l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (OCCC), la Càtedra de Divulgació de la Ciència - Unitat de Cultura Científica de la Universitat de València i la Delegació Institucional del CSIC a la Comunitat Valenciana. Durant el curs 2011-2012 s'han dut a terme les següents:

Bar de Ciències

— «Tenim futur com a espècie? Es frenarà la superpoblació? Acabarem amb la fam? Prevaldran els drets humans? Exhaustirem tots els recursos del planeta? Què és la sostenibilitat?», amb la partici-

pació de Ramon Folch, membre de l'IEC, i Joan Romero, de la Universitat de València. Moderà l'acte Núria Cadenes, periodista d'*El Temps*. Cafeteria de l'OCCC, 26 d'octubre de 2011.

— Dia de Darwin, amb motiu de la publicació del llibre *L'enigma de la llibertat: una perspectiva biològica i evolutiva de la llibertat humana* (Bromera i PUV, 2011). «Som esclaus dels nostres gens? Som realment lliures o ens condiciona la biologia? Quina és la base genètica del llenguatge? La violència és cultural o natural? Hi ha un gen de la creativitat o de la religiositat?», amb la participació de David Bueno, de la Universitat de Barcelona i autor del llibre, i Ester Desfilis, de la Universitat Complutense. Moderà l'acte Núria Cadenes, periodista d'*El Temps*. Cafeteria de l'OCCC, 8 de febrer de 2012.

Cicle Els premis Nobel del 2011

Totes les conferències del cicle tingueren lloc el mes de gener de 2012, a l'aula 1 de l'OCCC, a les 19 hores:

— 11 de gener: «L'Univers accelerat», sobre el Premi Nobel de Física concedit a Saul Perlmutter, Brian P. Schmidt i Adam G. Riess, a càrrec d'Eduard Massó, del Departament de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 16 de gener: «Cèl·lules dendrítiques (DC) i els "seus" receptors de tipus Toll (TLR): elements vitals a la base de tota la resposta immunitària dels indivi-

du», sobre el Premi Nobel de Fisiologia o Medicina concedit a Bruce A. Beutler, Jules A. Hoffmann i Ralph M. Steinman, a càrrec de Manel Juan Otero, cap de la Secció d'Immunopatologia del Servei d'Immunologia de l'Hospital Clínic de Barcelona i president de la Societat Catalana d'Immunologia.

— 18 de gener: «La cristal·lografia i els premis Nobel. Any 2011: Dan Shechtman», sobre el Premi Nobel de Química concedit a Dan Shechtman, a càrrec de Joan Francesc Piniella, químic i catedràtic de geologia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 25 de gener: «Tomas Tranströmer: un retrat darrere el vidre», sobre el Premi Nobel de Literatura concedit a Tomas Tranströmer, a càrrec de Carolina Moreno, professora de llengua i literatura sueca a la Universitat de Barcelona i traductora del suec al català.

— 30 de gener: «La mesura de la política macroeconòmica. Resultats i límits», sobre Christopher Sims i Thomas Sargent, guardonats amb el Premi Nobel d'Economia, a càrrec Dulce Contreras, catedràtica d'econometria de la Facultat d'Economia de la Universitat de València, i Salvador Almenar, catedràtic d'història i institucions econòmiques de la Universitat de València.

Dia de Darwin 2012

Mauro Santos, catedràtic de genètica de la Universitat Autònoma de Barcelona,

impartí la conferència «Autocatàlisi, RNA i l'origen de la vida». L'acte tingué lloc a la sala Charles Darwin de l'aulari interfacultatiu del campus de Burjassot-Paterna, a la Universitat de València, el 9 de febrer de 2012. Fou una iniciativa de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, la Facultat de Ciències Biològiques, la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València i Acció Cultural del País Valencià, patrocinada per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), la Societat Catalana de Biologia i la CAM.

Cicle *El cervell de la màquina.*

En el centenari del naixement d'Alan Turing

Totes les conferències es van impartir a l'aula 1 de l'OCCC, a les 19 hores.

— 29 de febrer: «Alan Turing: l'home que dotà les màquines d'intel·ligència», per Pedro Ruiz-Castell, de la Universitat de València.

— 14 de març: «Màquines de Turing, neurones, intel·ligència i més enllà», per Francesc Ferri, de la Universitat de València.

— 18 d'abril: «Desxifrant l'escriptura de les civilitzacions perdudes», per David Juher, de la Universitat de Girona.

— 16 de maig: «La influència de Turing en la biologia», per David Jou, de la Universitat Autònoma de Barcelona i l'IEC.

Altres activitats

— Acte de cloenda de l'Any Internacional de la Química: «Reacciona... explota!! Experiments al·lucinant de química», un espectacle científic de Josep Duran i Josep Anton Vieta, de la Universitat de Girona. Sala d'actes de l'OCCC, 30 de novembre de 2011.

— X Matinal de l'Evolució: «El llarg viatge de l'espècie humana», jornada d'actualització científica per a professorat de secundària i batxillerat dins la Setmana de la Ciència i la Tecnologia de la Universitat de València 2011. Amb la col·laboració de la Delegació del Rector per a la Incorporació a la Universitat de València, la Societat Catalana de Biologia de l'IEC, la revista *Mètode*, la Facultat de Ciències Biològiques i l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva. Sala d'actes de l'OCCC, 19 de novembre de 2011.

— XI Matinal de l'Evolució, jornada d'actualització científica per a professorat de secundària i batxillerat amb la col·laboració de la Delegació del Rector per a la Incorporació a la Universitat de València, la Societat Catalana de Biologia de l'IEC, la revista *Mètode*, la Facultat de Ciències Biològiques i l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva. Auditori Joan Plaça, al Jardí Botànic de la Universitat de València, 26 de maig de 2012. El programa inclogué tres conferències i un debat general moderat per Juli Peretó, delegat de l'IEC a València.

Delegació de Palma

Any de creació: 2009

Delegat: Damià Pons i Pons

Adreça: no té seu pròpia; les activitats organitzades es duen a terme en diversos indrets.

A/e: *palma@iec.cat*

La delegació de Palma s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

— Presentació del número 21 de la revista *Treballs de Sociolingüística* i conferència de Joan Melià «La pertinència de la complexitat: el català a les Illes Balears vint-i-cinc anys després de 1986». Seu de l'Obra Cultural Balear, 30 de novembre de 2011.

— Conferència: «La Secció Filològica de l'IEC: el centenari de la nostra acadèmia de la llengua», a càrrec de Joan Miralles, membre de l'IEC i catedràtic de la Universitat de les Illes Balears (UIB). Antic Ajuntament de Campanet (Mallorca), 1 de desembre de 2011.

— Acte d'homenatge a Joan Solà, organitzat junt amb el Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears i l'Obra Cultural Balear. L'acte, que es féu al matí a la Universitat de les Illes Balears i a la tarda a Can Alcover Espai de Cultura, consistí en tres conferències i la projecció de l'audiovisual *Joan Solà, de viva veu*. Les conferències impartides van

ser «Joan Solà, el llegat i l'exemple», a càrrec d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC; «Joan Solà, l'entusiasta científic de la llengua», a càrrec de Jaume Corbera, professor del Departament de Filologia Catalana de la UIB, i «Les idees sociolingüístiques de Joan Solà», a càrrec de Gabriel Bibiloni, professor del Departament de Filologia Catalana de la UIB. Palma, 23 de febrer de 2012.

— Conferència «Avui com fa cent anys: avançar junts cap a la plenitud i la igualtat de la llengua», d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC. Organitzada junt amb l'Obra Social de Sa Nostra. Sala d'actes de Sa Nostra, 24 de febrer de 2012.

— Seminari «Aprendre en català, un objectiu educatiu i social irrenunciable. Fonamentació pedagògica». La presentació de l'acte fou a càrrec de Josep Lluís Oliver, degà de la Facultat d'Educació de la UIB, i Damià Pons, delegat de l'IEC a Palma. Bernat Sureda, cap del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques, moderà el seminari, en què intervingueren Ramon Bassa, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació; Bartomeu Cañellas, director de l'Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu; Joan Mallart, catedràtic de didàctica de la Universitat de Barcelona; Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC, i Joan Melià, professor del Departament

de Filologia Catalana. Acte organitzat
junt amb l'Obra Cultural Balear i la
Universitat de les Illes Balears. Saló

d'actes de l'edifici Guillem Cifre de Co-
lonya (campus de la UIB), 15 i 16 de
maig de 2012.

VI. Activitat de recerca

Programes de recerca

Secció Històrico-Arqueològica

Base de dades de monuments commemoratius de Catalunya

Director: Albert Balcells i González

El programa d'elaboració d'una base de dades dels monuments commemoratius a Catalunya ha recollit aquest curs les dades de 762 monuments situats a 58 municipis de més de deu mil habitants de la província de Barcelona (incloent-hi la capital). Finalitzada la província de Barcelona, se seguirà amb Lleida i Tarragona, d'on ja s'han començat a recollir dades.

Catalunya Carolíngia

Directors: Gaspar Feliu i Montfort
Josep M. Salrach i Marés

El projecte, aprovat per l'IEC l'any 1923, arriba al final d'un llarg camí. S'ha continuat treballant, malgrat la minva de finançament, en la fixació definitiva de la documentació del comtat de Barcelona i en l'índex toponímic i onomàstic d'aquest volum, que serà el VII de l'obra. Però han sortit encara trenta-un documents més en un fons no prou ben ordenat (fons de monestirs benedictins, inventari Raga) de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, que han

obligat a refer una part de la numeració, amb la consegüent repercussió sobre els índexs. Se n'ha completat, també, a excepció d'aquests darrers documents, la revisió definitiva.

En el volum VIII, corresponent als comtats d'Urgell, Cerdanya i Berga, es continua treballant en la recollida, transcripció i datació de documents, sense que estigui tancada encara la recopilació d'aquests.

Corpus des Troubadours

Directors: Vicenç Beltran i Pepió
Tomàs Martínez Romero

El projecte tanca el curs 2011-2012 amb un canvi substancial en el portal web (<http://trobadors.iec.cat>). D'una banda, s'ha acabat de dissenyar i de construir l'espai web que allotja aquest projecte i, de l'altra, s'ha incrementat el nombre d'edicions i, en conseqüència, de poemes disponibles. El material incorporat és el següent: J. Audiau, *Les poésies des quatre troubadours d'Ussel*; G. Chiarini, *Jaufre Rudel. L'amore di lontano*; I. Cluzel, *Princes et troubadours de la maison royale de Barcelone-Aragón*; G. Gouiran, *L'amour*

et la guerre. L'œuvre de Bertran de Born; A. Serra-Baldó, *Els trobadors*; s'ha continuat amb l'agregació de l'edició F. J. Oroz, *La lírica religiosa en la literatura provençal antiga*, i s'ha iniciat la introducció de C. Appel, *Provenzalische Inedita aus pariser Handschriften*. Paral·lelament, s'han realitzat les tasques de digitalització de les edicions i els articles següents: C. Appel, *Bernart von Ventadorn*; P. G. Beltrami, *La canzone «Belhs m'es l'estius» di Jaufre Rudel i Variazioni di schema e altre note di metrica provenzale: a proposito di Bertran de Born, «Puois Ventadorns» e «Sel qui canja»*; M. Boni, *Sordello, Le poesie*; G. Gouiran, *L'amour et la guerre. L'œuvre de Bertran de Born*.

Finalment, s'ha realitzat una base de dades d'ús intern per a facilitar el treball relacionat amb el web i per a controlar-ne al màxim el contingut —més de 400 poemes, 28 edicions i més de 1.000 imatges.

Publicacions

BELTRAN, VICENÇ. «Edat mitjana, ideologia i literatura». A: *Literatures ibèriques medievals comparades = Literaturas ibéricas medievales comparadas*. Alacant: Universitat d'Alacant; SELGYC, 2012, p. 113-132.

BELTRAN, VICENÇ; MARTÍNEZ ROMERO, TOMÀS. «El projecte Corpus dels Trobadors, de la Unió Acadèmica Internacional, gestionat per l'Institut d'Estudis Catalans», *Estudis Romànics*, núm. 34 (2012), p. 475-481.

LEÓN, MAGDALENA. *El cançoner C (Paris, Bibliothèque Nationale de France, fr. 856)*. Florència: Edizioni del Galluzzo, 2012.

SIMÓ, MERITXELL. *Jaume Massó i Torrens: La cançó provençal en la literatura catalana cent anys després*. Florència: Edizioni del Galluzzo, 2012.

Corpus Documental de les Relacions Internacionals de Catalunya i de la Corona d'Aragó

Directors: M. Teresa Ferrer i Mallol
Manuel Riu i Riu

Maria Teresa Ferrer, durant el curs 2011-2012, ha redactat, per al volum I/2, *Tractats i negociacions internacionals*, el comentari sobre una mediació o arbitratge del comte Ramon Berenguer IV de Barcelona entre Castella i Portugal (1160) i també l'arbitratge d'Alfons VIII de Castella entre el rei Alfons el Trobador i el rei Llop de Múrcia (1170), sobre el pagament d'una paria per part d'aquest darrer a fi d'evitar que el rei Alfons li fes la guerra. Aquest segon capítol l'ha aprofitat per a preparar una ponència titulada «L'arbitratge com a eina de resolució de conflictes. Catalunya i els arbitratges en conflictes internacionals (s. XII-XIV)», que serà presentada en el congrés «Les institucions medievals de pau a Catalunya», organitzat per l'Institut Català Internacional per la Pau, al

Parlament de Catalunya del 8 al 9 d'octubre de 2012. També hi ha tractat arbitratges posteriors, que signifiquen un avançament de feina per als pròxims volums. Aquest treball ja ha estat lliurat per a la publicació.

Teresa Huguet Termes s'ha encarregat de fer una revisió de l'aparell bibliogràfic de cada document del volum I/2 per veure si hi calia afegir noves edicions o registres. Ha fet gestions per a obtenir documents digitalitzats o microfilms de l'Arxiu de Marsella i ha iniciat una exploració a l'Arxiu Capitular de Lleida, per tal de buscar-hi documents sobre la capitulació de la ciutat, aprofitant la reordenació del fons. Ha repassat la col·lecció documental de l'Arxiu Comtal per si trobava algun document o detall que s'hagués passat per alt i altres treballs complementaris.

Corpus Inscriptionum Latinarum

Director: Marc Mayer i Oliver

El projecte es desenvolupa segons les pautes i els terminis marcats a l'inici, encara que la contínua necessitat de revisió retarda la llatinització de les fitxes. Així, aquest curs s'ha continuat la tasca de llatinització pendent de les fitxes del *conventus Tarraconensis* nord corresponents a *Barcino* i a les comarques gironines, especialment a Empúries, que han dut a terme Noemí Moncunill i Marc

Mayer. S'ha emprès, d'altra banda, el recull epigràfic de les illes Balears corresponent al *conventus Carthaginiensis* i s'ha realitzat una campanya de reconeixement a l'illa de Menorca que ha permès la identificació de nous textos epigràfics al santuari de Cales Coves. Així mateix, al museu de Maó s'ha fet un recull exhaustiu de l'*instrumentum inscriptum*. S'ha revisat i s'ha publicat el volum corresponent a *Tarraco* del «Corpus Inscriptionum Latinarum», i s'ha editat també el desè volum de la revista *Sylloge Epigraphica Barcinonensis*.

En l'àmbit de les inscripcions paleohispàniques, s'ha fet una nova autòpsia de les inscripcions rupestres del Cogul, una revisió completa de tota l'epigrafia preromana de Tarragona, i s'han publicat algunes noves inscripcions d'altres procedències, com ara la Plana de Vico. S'ha participat, així mateix, en els diversos congressos sobre l'especialitat, amb la presentació de treballs i resultats, com és el cas del Congrés Internacional d'Epigrafia de Berlín; el *d'instrumentum inscriptum* de Verona; el de Llengües i Cultures Paleohispàniques, celebrat a València, o el que es féu sobre *Opercula* amfòrics, a Aquileia.

Corpus International des Timbres Amphoriques

Directors: Josep Guitart i Duran
Carles Carreras

Durant el curs 2011-2012, l'activitat desenvolupada en el marc d'aquest programa ha estat la preparació del volum corresponent a les marques d'àmfora i les terrisseries d'àmfora documentades a la zona del Baix Llobregat. El volum està compost per dotze articles elaborats per disset autors. Els originals estan en fase molt avançada d'edició. Aquest serà el tercer volum de la sèrie internacional del «Corpus des Timbres Amphoriques» que publica l'IEC, i el segon corresponent a una part del territori de *Barcino*. En el programa col·laboren amb l'IEC investigadors de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), de la Universitat Autònoma de Barcelona i d'altres institucions de recerca. El volum en premsa és coeditat per l'IEC i l'ICAC.

Corpus Textual de la Catalunya del Nord: Catàleg d'impresos rossellonesos

Directora: Eulàlia Duran i Grau

Durant el curs 2011-2012, s'ha fet una actualització de la llista d'impresos per catalogar partint de catàlegs manuscrits (impresos i digitals) i de catàlegs de llibreters de vell; descripcions tipobibliogràfiques d'impresos rossellonesos dels segles XVIII-XIX (fins al 1840); desplaçaments als fons que guarden impresos per catalogar i material documental sobre la impremta i la llibreteria rossellonesa;

l'edició del volum *Llengua, literatura i impremta. Perpinyà (s. XI-XIX)* i l'edició del volum *La impremta a Perpinyà (1500-1700)*.

L'objectiu principal era la publicació d'aquests dos volums: el primer, que és un recull d'estudis dels membres del programa de recerca sobre la impremta perpinyanenca, es troba en fase de correcció; el segon, el catàleg tipobibliogràfic dels segles XV-XVII, està enllestit.

Pel que fa a la descripció tipobibliogràfica dels exemplars dels segles XVIII-XIX, es troba avançada. S'han fet diversos desplaçaments a fons francesos per a completar (parcialment, encara) les descripcions tipobibliogràfiques; especialment remarcable ha estat un desplaçament a París i la consulta dels fons de les biblioteques Mazarine i Arsenal.

Diccionari d'Historiadors de l'Art Català

Directors: Francesc Fontbona
i de Vallescar
Bonaventura Bassegoda
i Hugas

Aquest projecte, que pretén inventariar els historiadors de l'art català de tots els temps, contindrà dos tipus d'articles: els que fan referència a historiadors de més edat i als ja traspassats, que s'encarregaran a un especialista actual, i els que fan referència als historiadors més joves,

que seran redactats per ells mateixos i en què figuraran les dades essencials i la bibliografia principal.

S'ha elaborat una llista àmplia dels historiadors de l'art catalans, dels quals dos-cents vint són històrics i més de quatre-cents són vivents. S'ha estat treballant per trobar els contactes de la majoria dels vivents i demanar-los les dades. De moment han lliurat la semblança que se'ls sol·licitava, amb fotografia, més d'un centenar, que ja estan penjades al web. Quant als historiadors de generacions passades, s'han començat a encarregar les semblances —que en aquest cas aniran signades per cada autor— a diversos col·legues. N'hem demanat ja vint-i-set, corresponents als més destacats, que són els que tenen una extensió aproximada de tres folis cada una.

Edició crítica de les obres completes de Manuel Milà i Fontanals

Director: Manuel Jorba i Jorba

Es tracta del recull (prèvia identificació i atribució, en algun cas, d'obres impreses o manuscrites), organització, establiment del text, transcripció en programa informàtic, redacció d'estudis específics i anotació de cadascuna de les parts i edició en paper i, posteriorment, edició electrònica de l'obra completa de Manuel Milà i Fontanals (1818-1884). Actualment s'està treballant en el primer volum.

Els cereals als mercats dels Països Catalans a l'edat mitjana: la gestió dels intercanvis d'un aliment estratègic

Director: Antoni Riera i Melis

L'equip de recercadors ha treballat en diversos arxius i biblioteques de Barcelona, Palma de Mallorca i Palerm.

Consulta de fonts documentals inèdites

Antoni Riera i Stefano Cingolani han continuat examinant, a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, els registres de la Cancelleria Reial corresponents al regnat de Jaume II; s'han consultat els registres 97-116, 197, 216-235, 245-256, 260-266, 281-286, 295-297, 301-303, 367, 489, 499, 505, 544-595.

Antoni Ortega ha iniciat la consulta de la documentació notarial mallorquina de la segona meitat del segle XIII a l'Arxiu del Regne de Mallorca, l'Arxiu Capitular de Mallorca, l'Arxiu Diocesà de Mallorca, l'Arxiu del Convent de Sant Francesc, l'Arxiu Parroquial de Sant Miquel i l'Arxiu Parroquial de Sant Jaume.

Joan Montoro ha començat la revisió sistemàtica a l'Arxiu Capitular de Barcelona de la documentació notarial de la primera meitat del segle XIV; ha consultat els protocols dels notaris Bernat de Villarrúbia, Guillem Borrell, Guillem Torell i els protocols miscel·lanis.

Montserrat Richou ha prosseguit la consulta a l'Arxiu Històric de Protocols

de Barcelona de la documentació notarial del darrer quart del segle XIV i del primer del segle XV; ha buidat els protocols dels notaris Arnau Piqué, Arnau Lledó, Jaume Trilla, Joan Nadal, Pere Granyena, Antoni Coscó i Bernat Nadal.

Ramón Agustín Banegas ha iniciat la consulta a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona i a l'Arxiu Fidel Fita d'Arenys de Mar de la documentació notarial de la segona meitat del segle XV; ha buidat els protocols dels notaris Dalmau Ginebret, Andreu Mir, Miquel Franquesa, Marc Busquets, Mateu Safont, Pere Tarafa, Antoni Palomeres, Bartomeu Costa i Francesc Terrassa, i de Joan Tafurer, Francesc Costa i Jaume Fogaçot.

Joel Colomer ha començat a l'Arxiu Provincial de Girona la consulta de la documentació notarial de les viles de Besalú i Castell d'Empúries; ha buidat els protocols dels notaris Bernat Safont, Bernat Burgés, Ramon Socarrat, Pere Mallorques i Arnau Massó, i de Bernat Jonquer i Pere Parri.

Pol Serrahima, aprofitant una beca predoctoral, ha fet una estada de quatre mesos a Sicília, on ha consultat a l'Archivio di Stato de Palerm la documentació del consell comunal de Palerm corresponent a la segona meitat del segle XV.

Consulta de fonts documentals publicades

Pere Benito ha continuat buidant els conjunts de documentació de l'alta edat mitjana editats per la Fundació Noguera,

l'Institut d'Estudis Catalans, l'Arxiu Capitular de Barcelona, l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell i l'Arxiu Capitular de Vic.

La justícia a la Catalunya medieval

Directors: Josep M. Salrach i Marés

Tomàs de Montagut Estragués

L'objectiu d'aquest programa és la preparació d'un diplomatari de la justícia catalana medieval (segles IX-XII), preparar una àmplia selecció documental que il·lustri el sistema de jurisdiccions i administració de justícia aplicat a la Catalunya baixmedieval (segles XIII-XV) i preparar l'edició i estudi del manuscrit de les Constitucions de Catalunya de 1413-1422, custodiat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

Llibres de matrícula de les insaculacions (llibres de l'ànima) de la ciutat de Barcelona (1498-1713)

Directora: Eva Serra i Puig

Per a aquest projecte es compta amb col·laboradors externs, i el criteri del repartiment del treball és la distribució de la documentació segons la cronologia d'especialització de cadascun d'ells: Silvia Jurado, segle XV i primera dècada del segle XVI; Jordi Buyreu, segle XVI; Núria Florensa, primera meitat del segle XVII fins al 1652; Eduard Puig, segona meitat del segle XVII, i Eduard Martí, els anys del pri-

mer regnat del duc d'Anjou Felip V i el regnat de l'arxiduc Carles III. Miquel Pérez Latre està duent a terme les primeres revisions de les transcripcions fetes durant el tram 2008-2010 del projecte; es tracta d'una comprovació de les dades molt laboriosa.

S'ha avançat en el tram final de la transcripció de la nòmina del Consell de Cent de Barcelona i de la nòmina dels oficis de la ciutat que encara quedaven pendents de transcriure segons la documentació de l'AHCB (entre d'altres, G-81/1, G-81/2, G-81/3, G-81/4, G-81/5, G-82-3 i G-82-5), i s'està enllestint el tram final de les transcripcions.

Percepció del patrimoni artístic

Director: Romà Escalas i Llimona

L'equip està format per Salvador Giner (supervisió sociològica), Mònica Pagès (logística i coordinació), Manolo Laguillo (assessor de fotografia), Arume Calvo i Alexandra Varela (suport audiovisual i comunicació) i Jaume Ayats (etnomusicologia).

El projecte està dirigit a l'estudi de la construcció, anàlisi i valoració del patrimoni artístic per part de les noves generacions, valent-nos dels nous elements perceptius i d'observació que ens ofereixen les tecnologies actuals en ús. La possibilitat d'enregistrar imatge i so a temps real durant l'observació i de comu-

nicar-se simultàniament amb individus o col·lectius ofereix un nou camí d'aproximació al coneixement de l'obra artística, fins ara inimaginable, en la qual la memòria fotogràfica i la comunicació s'hi afegeixen com a eines imprescindibles. Així, doncs, l'ús del mòbil com a auxiliar en l'observació i recepció dels missatges culturals passa a ser prioritari, i és des de la comunicació amb aquest instrument que pretenem esbrinar els canvis d'actitud en la percepció del patrimoni artístic per part de les noves generacions, futures receptores i gestores d'aquesta riquesa cultural. Aquest projecte explora nous camins en el diàleg sobre la percepció i acollida del patrimoni artístic, i ofereix un camp obert i convida altres institucions a continuar en aquesta recerca, tot adaptant-la a les seves condicions i necessitats.

Aquest curs 2011-2012, d'una banda, s'ha realitzat la redacció dels protocols d'actuació i comunicació dels grups col·laboradors. I, de l'altra, s'ha dut a terme la definició i divulgació del projecte als centres col·laboradors: el Museu de la Música, el MNAC, l'ICUB, el Museu Marès, el Museu Marítim i museus municipals.

Recerca arqueològica de la ciutat romana de Iesso (Guissona)

Director: Josep Guitart i Duran

El 10 de setembre de 2011 s'inaugurà el conjunt format pel Parc Arqueològic de

Guissona i el corresponent Museu-Centre d'Interpretació. Ambdós avui formen un potent equipament cultural que té la vocació d'esdevenir un punt important a Catalunya per a l'estudi i la difusió del patrimoni històric i arqueològic de l'època romana.

El Patronat d'Arqueologia de Guissona, en el qual l'IEC és un component clau, ha reprès i desenvolupa les seves dues tasques bàsiques, complementàries i íntimament relacionades entre si:

a) Aprofundir en la tasca de transferència de la recerca, és a dir, donar a conèixer aquest equipament en el camp acadèmic i escolar, i situar-lo adequadament en el mapa de les rutes de turisme cultural. (Durant el 2012 ha rebut 9.443 visitants.)

b) Prosseguir l'estudi arqueològic de la ciutat romana de *Iesso*, en la qual, des d'ara, el Parc Arqueològic de Guissona esdevé un laboratori d'arqueologia important per a l'estudi del passat antic del nostre país.

Del 9 al 20 de juliol de 2012 s'ha dut a terme una campanya d'excavació que s'ha centrat en dos punts del Parc Arqueològic. A la zona de les termes públiques s'ha treballat en les àrees contigües al nord del complex termal per tal d'establir la seva evolució en relació amb aquest. A la zona de la muralla s'ha continuat amb la descoberta de l'ocupació periurbana del nord de la ciutat, prosseguint l'excavació de l'edifici extramurs

identificat ja el 2001 i començat a excavar en extensió el 2010. Aquesta campanya d'excavació s'ha fet coincidir amb el VI Curs d'Arqueologia de Guissona, en el qual enguany han participat cinc professors i vint estudiants d'arqueologia procedents de diverses universitats. Quant a les tasques d'estudi posteriors a l'excavació, durant aquest curs s'ha avançat considerablement en el treball de laboratori. S'ha posat al dia la classificació ceràmica i la introducció d'aquests inventaris en la base de dades del projecte. Així mateix, s'ha avançat en la digitalització de la documentació de camp: s'ha vectoritzat part de la planimetria, s'han introduït bona part de les fitxes d'excavació en la base de dades corresponent. En darrer terme, s'ha estat tancant la lectura i interpretació d'excavacions desenvolupades aquests darrers anys a les zones de Termes, Muralla i Cardo 2, fet que es materialitza en la redacció de diverses memòries d'excavació, actualment en curs.

Repertori de manuscrits catalans 1471-1714

Directora: Eulàlia Duran i Grau

L'equip compta amb quatre col·laboradors: Maria Toldrà (coordinació), Laia de Ahumada, Mercè Gras i Joan Mahiques. El desembre de 2011 s'ha fet pública la base de dades *Manuscrits Catalans de l'Edat Moderna* (MCEM), que des d'aquest mo-

ment esdevé tant l'eix de treball del programa com la plataforma de difusió dels resultats, a través de l'adreça pública <http://mcem.iec.cat>.

Després d'un període de proves, la notícia de la publicació es va difondre entre els investigadors i les institucions acadèmiques. La MCEM consta dels apartats «Presentació», «Crèdits», «Manuscrits», «Sigles i abreviacions», «Bibliografia», «Novetats» i «Contacte». L'apartat «Manuscrits» conté tres cercadors: general, per camps i per matèries. Cada entrada té els camps següents: «Id MCEM», «Ciutat», «Biblioteca o Arxiu», «Signatura», «Signatures antigues», «Data», «Llengua», «Suport», «Mides», «Folis», «Copista», «Enquadrernació», «Llom», «Procedència», «Estat de conservació», «Ornamentació», «Matèries», «Autor», «Títol», «Contingut», «Observacions», «Bibliografia» i «Enllaços externs» (a versions digitals del manuscrit).

En l'apartat «Novetats» s'informa els usuaris de les darreres descripcions incorporades. Durant el curs 2011-2012 s'han introduït un total de 383 entrades noves, amb els identificadors MCEM 1088, 1089, 1336-1399, 1481-1484, 1572-1599, 1675-1758, 1761-1777, 1780-1889, 1900-1973, que corresponen a manuscrits de l'Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, l'Arxiu de les Carmelites Descalces, la Biblioteca de Catalunya, la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, la Biblioteca Pública Epis-

copal, el Centre Excursionista de Catalunya, l'Institut Cartogràfic de Catalunya, la Fundación Universitaria Española i la Biblioteca Nacional de España.

Així mateix, el 2012 s'ha elaborat la «Introducció al *Diccionari biogràfic d'autors carmelites descalços de la província de Sant Josep*», consultable a l'àrea de treball intern de la MCEM. Ha estat, doncs, el curs de consolidació de la MCEM com a instrument de treball, amb alguna modificació de format i la resolució dels problemes tècnics puntuals que han sorgit. Quant als continguts, les limitacions pressupostàries han obligat a centrar l'activitat presencial en els arxius i les biblioteques de Barcelona, a introduir dades extretes de catàlegs i a reservar per a un futur les incursions en fons no catalans (València, Madrid i Londres, sobretot). Quant a aquests, però, el desembre de 2011 va finalitzar el procés d'introducció i de correcció de dades corresponents a manuscrits dels segles XVI-XVII consultats *in situ* a la Bibliothèque Nationale de París, gràcies a l'estada a la ciutat d'un col·laborador de la MCEM.

Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)

Director: Josep Guitart i Duran

Una part important de l'activitat dedicada al programa durant el curs 2011-2012 ha estat centrada en l'explotació científic-

ca de l'intens treball arqueològic de camp dut a terme en el trienni anterior en el territori de l'ager *Tarraconensis* (a la dreta del Francolí). La publicació dels resultats d'aquest projecte està prevista en una sèrie de sis volums. Els volums 1 i 3 van aparèixer ja el 2010; el volum 2, el 2011. Durant el 2012 s'ha preparat l'edició del volum 5 que avui està en fase de segones proves i serà també una coedició de l'IEC i l'ICAC. Aquest volum publica les actes del simposi internacional organitzat en el marc del programa l'octubre de 2010 amb el títol: «L'ager *Tarraconensis*. Paisatge, poblament, cultura material i història», amb la participació de trenta investigadors de diverses procedències. S'està acabant la preparació del volum 4, dedicat a l'estudi arqueològic de la vil·la romana dels Antigons (Reus), que es preveu que pugui entrar en premsa el primer semestre de 2013. I, finalment, s'ha començat a treballar en el volum 6, que inclourà tot el catàleg dels jaciments

arqueològics del territori treballat i les conclusions generals del projecte, i s'integrarà en la sèrie internacional «Forma Orbis Romani - Forma Conventus *Tarraconensis*».

Al mateix temps, hem reprès la preparació de la publicació del volum de la «Forma Conventus *Tarraconensis*» que es deriva dels resultats de la recerca arqueològica duta a terme al Baix Penedès, al territori de la Cossetània oriental, i ja publicada parcialment en el seu moment.

Així mateix, seguint les directrius del Comitè Internacional de la «Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani», que ha decidit promoure una sèrie complementària dedicada a estudis de topografia arqueològica estretament relacionats amb aquest programa, hem preparat l'edició, com a estudi complementari de la «Forma Conventus *Tarraconensis*», de l'estudi de l'arquitectura domèstica de les ciutats romanes de Catalunya (època tardorepublicana i altimperial).

Secció de Ciències Biològiques

Amines, poliamines i altres components bioactius dels aliments

Col·laborador: Abel Mariné i Font

És un projecte liderat pel Departament de Nutrició i Bromatologia de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona i en què l'IEC col·labora. L'equip està format per Carmen Vidal Carou (investigadora principal); Abel Mariné Font, Maria Izquierdo Pulido, M. Luz Latorre Moratalla, M. Teresa Veciana Nogués, Joan Bosch Fusté (postdoctorand), i Tommaso Lavizzari, Ana Nunes Fonseca i Natalia Toro Funes (doctorands).

La recerca se centra en l'anàlisi de la composició qualitativa i quantitativa d'amines, poliamines i altres components bioactius dels aliments (isoflavones, fitosterols...) i en la influència dels tractaments tecnològics sobre el seu valor nutritiu i funcional. Entre altres objectius, el programa està basat en la identificació de punts crítics per a la formació d'amines biògenes al llarg de la cadena alimentària i la cerca de mesures de control; l'avaluació de l'activitat aminoàcid descarboxilasa de microorganismes fermentatius i contaminants; l'estudi de les aplicacions de les amines biògenes com a indicadors de la qualitat higienicosanitària dels aliments, i l'avaluació del potencial de les poliamines com a antioxidants (biològics i alimentaris). També s'hi analitzen les

interaccions entre els aliments i els medicaments; els efectes de components bioactius sobre l'expressió gènica en cèl·lules humanes, i el desenvolupament de mètodes per a la determinació d'amines i altres compostos (bioactius o indicadors de la qualitat dels aliments).

Corpus Ictionímic del Català.

Diccionaris de Peixos i de Mamífers Marins

Director: Jordi Lleonart i Aliberas

Aquest corpus s'inicià el curs 2009-2010 amb l'objectiu de crear una base de dades ictionímica del català, i més endavant es començà a treballar en col·laboració amb el TERMCAT. El corpus s'elabora a partir de la informatització del buidatge de diverses obres catalanes: *a*) obres informatitzades i de buidatge immediat (DIEC2, GDLC); *b*) obres informatitzades però de buidatge no automàtic (DCVB); *c*) obres no informatitzades però ja buidades, i *d*) obres no informatitzades i no buidades.

El projecte crea la base de dades a partir dels tres primers grups de material, i deixa el darrer grup per a una fase posterior. Respecte al grup *c*, es disposa del material que el doctor Alexandre Ribó ha buidat. Es tracta d'unes deu mil fitxes, que són les que s'estan informatitzant.

Aquest fitxer, ja revisat i ordenat, va servir per a un treball presentat l'any 1986.

La base de dades s'estructura en els camps següents (modificables i ampliables en versions posteriors segons les necessitats): ictònim, nom científic donat per la font, nom científic actual, definició, font i comentaris.

Els sistemes naturals del delta del Llobregat

Director: Joan Pino i Vilalta

Aquest programa té per objectiu sintetitzar la informació relativa a la biodiversitat i els sistemes ecològics del delta del Llobregat, i editar-la en el format d'*Els sistemes naturals* publicats amb anterioritat per la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), filial de l'IEC. Així, es pretén concloure la trilogia dels sistemes naturals de la ICHN corresponents als principals sistemes humits del litoral de Catalunya. Els objectius de recerca del programa són dos: recopilar la informació disponible prèviament sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat i prospectar específicament alguns grups d'organismes especialment poc coneguts.

En primer lloc, s'ha fet la revisió de l'índex proposat i la cerca dels autors, cosa que ha comportat la revisió de la informació disponible, la cerca dels ex-

perts corresponents i la inclusió de nous grups. L'índex ha quedat d'aquesta manera (entre parèntesis s'indica l'autor responsable de cada part):

1. Situació, origen geològic i història del poblament humà (Pau Esteban, Ajuntament del Prat)
2. L'aigua al delta (Enric Queralt, CUADL)
3. El funcionament ecològic i el mosaic d'ecosistemes terrestres (Joan Pino, ICHN)
4. El funcionament ecològic i el mosaic d'ecosistemes aquàtics (Maria Riera-devall, UB)
5. Les algues (Jaume Cambra, UB)
6. La flora vascular (Josep M. Seguí)
7. La vegetació i els hàbitats (José Manuel Blanco, UB)
8. Els fongs i els líquens (Andrés Valverde)
9. Els mol·luscs continentals (Albert Orozco, Museu de Ciències Naturals de Barcelona)
10. Aproximació general als artròpodes (Antoni Serra, UB)
11. Els odonats (Pere Luque, ICHN)
12. Els lepidòpters (Jordi Dantart, Societat Catalana de Lepidopterologia)
13. Els heteròpters (Diego Fernández)
14. Els coleòpters (Miguel Prieto, Museu de Ciències Naturals)
15. Els invertebrats aquàtics (Maria Riera-devall, UB)
16. El peixos (Adolf de Sostoa, UB)

17. Els amfibis i els rèptils (Albert Montori, UB)
18. Els ocells (Xavier Santaeufèmia, Consorci dels Espais Naturals del Delta del Llobregat)
19. Els mamífers terrestres (María José López, UB)
20. Els ratpenats (Jordi Serra-Cobo)
21. Els reptes actuals i futurs (Josep Germain, ICHN)
22. Història de l'activitat naturalista (Ramon M. Masalles, UB)

En segon lloc, s'ha realitzat la prospecció dels grups menys coneguts, bàsicament pertanyents als invertebrats terrestres: heteròpters (mol·luscs, lepidòpters, coleòpters) i algun d'aquàtic (odonats). Aquestes prospeccions han estat finançades pel projecte, amb aportacions complementàries de l'Ajuntament del Prat de Llobregat. I, finalment, s'ha iniciat la redacció de bona part dels materials.

Flora i cartografia de les plantes, els fongs i la vegetació

Aquest programa de recerca consta actualment de tres subprogrames: «Flora i cartografia de briòfits», «Biodiversitat micològica de Catalunya» i «Flora i cartografia de les plantes vasculars».

FLORA I CARTOGRAFIA DE BRIÒFITS

Directora: Montserrat Brugués i Domènech

El treball, tal com estava programat, ha consistit a dur a terme una sèrie de millores a l'aplicació *Cartografia de briòfits. Península Ibèrica i illes Balears* (<http://briofits.iec.cat>) i en l'entrada de dades per a fer possible la visualització de 225 espècies de briòfits. S'han fet millores a l'aplicació en l'estructura i el contingut per a optimitzar-ne el posicionament a Internet i la difusió. S'ha fet la preparació de les dades corresponents a 56 espècies de briòfits, per a la qual ha calgut recopilar i revisar tot el material d'herbari corresponent a citacions de la Península i de les illes Balears. Actualment, per a cada punt que apareix al mapa només es visualitza l'UTM, encara que a la base de dades hi ha molta més informació (municipi, localitat, recol·lector, any de recol·lecció, herbari, citació bibliogràfica i observacions) que progressivament s'anirà incorporant. S'ha elaborat una fitxa per a cada espècie en què consten les sinonímies, l'ecologia, la distribució, el grau d'amenaça i, si escau, les observacions, així com unes il·lustracions significatives per al reconeixement de l'espècie. També s'han actualitzat els mapes d'espècies cartografiades durant els anys anteriors, els graus d'amenaça gràcies a l'aparició d'una nova llista roja, el tesaurus d'espècies i el tesaurus bibliogràfic.

BIODIVERSITAT MICOLÒGICA DE CATALUNYA

Director: Xavier Llimona i Pagès

La feina aixoplugada sota aquest projecte comprèn estudis de diversitat, taxonomia i sistemàtica i filogènia molecular, tant de fongs no líquenificats com de fongs líquenificats. En continuïtat amb projectes anteriors, van aflorant i es van publicant resultats de feines iniciades fa anys, alhora que es preparen les noves. Centrada a Catalunya (treballs clarament de catalanística), la recerca de camp s'ha estès també al País Valencià i a les illes Balears i, a efectes de comparació, incorpora dades d'altres països mediterranis (Malta i Xipre). Les dades, segons llur valoració (que no qualitat), són publicades en revistes internacionals o locals. Entre els treballs publicats el curs 2011-2012, cal destacar la revisió dels *Hebeloma* i els treballs sobre l'anamorf de *Talaromyces flavovirens*. Ja han estat acceptats els treballs sobre *Diploschistes* (revista *Taxon*) i la revisió d'*Entoloma* secc. *Nolanea* (a *Fungi non Delineati*). També és de ressaltar la iconografia i la descripció de 50 noves espècies de fongs en la col·lecció «Bolets de Catalunya», que arriba així a cobrir 1.550 espècies. Una altra fita important ha estat la publicació de l'edició revisada de *Bolets de les terres de Lleida*.

Alguns breus períodes de condicions favorables per a la prospecció (curiosament, més freqüents a les Illes i al

País Valencià) han estat aprofitats per a fer treball de camp, i per a obtenir material fresc apte per a extraccions de DNA necessàries per a completar els estudis filogenètics moleculars. Com sempre, l'estudi del cap de Creus ha estat el més intens, sense oblidar la majoria de les àrees anunciades en els projectes. La revisió dels *Hebeloma* que comentem més avall és un pas important en el coneixement de les comunitats cistícoles.

Ha continuat l'estudi, d'Oltra i Gràcia, del fons de recol·leccions de mixomicets del qual disposem. També s'ha iniciat l'estudi de la biodiversitat fúngica del Mestrat, que inclou, a més, un estudi detallat del cicle de les tòfones no conreades.

Taxonomia i filogènia

De moment, l'estudi metagenòmic anunciat en el projecte haurà d'esperar, però ja s'ha publicat el primer estudi amb codi de barres genètic (*barcoding*), del basidiomicet crític *Gomphidius thyrrenicus* (Català *et al.*, 2012). El treball dedicat a *Hebeloma* (Eberhardt *et al.*, 2012) és, sens dubte, el de més repercussió dels publicats, però hi ha en premsa el de *Cortinarius* (sec. *Calochroi*) i el d'*Entoloma* (subgènere *Nolanea*). És de destacar, també, pel seu àmbit i la repercussió internacional, l'estudi de l'anamorf de *Penicillium aureocephalum* (Seifert *et al.*, 2012).

Liquenologia

1. Estudi sistemàtic, filogenètic i evolutiu de l'ordre *Teloschistales*

Part dels membres del nostre equip, liderats per Ester Gaya, estan portant a terme l'estudi més complet realitzat fins al moment sobre les relacions filogenètiques i les tendències evolutives dels membres de l'ordre *Teloschistales*, emprant tant caràcters morfològics com moleculars. En aquest projecte, s'estan combinant les metodologies més avançades de reconstrucció filogenètica amb una caracterització en profunditat de la morfologia i anatomia d'una selecció representativa d'espècies de l'ordre i, especialment, del gènere més ric en espècies, *Caloplaca*. Incloent 192 tàxons i 8 gens, s'ha aconseguit reconstruir la filogènia més completa fins al moment per a tot l'ordre. Els resultats d'aquesta filogènia permetran establir una nova classificació per als *Teloschistales*, especialment dins de la família *Teloschistaceae*, la més nombrosa i diversa de l'ordre. Aquest estudi filogenètic s'ha acompanyat d'un estudi exhaustiu dels caràcters morfològics, anatòmics i químics dels 192 tàxons inclosos en la filogènia. Les dades morfològiques, que s'estan analitzant en aquest moment, s'han estudiat amb dos objectius principals. El primer objectiu, de caire més taxonòmic i sistemàtic, és trobar quins són els caràcters que defineixen els llinatges més importants, molts dels quals es circumscriuran en nous gèneres. El segon

objectiu té una perspectiva més evolutiva, ja que l'estudi combinat de la morfologia i els resultats filogenètics ens permetrà reconstruir en quins moments, i com, han evolucionat els caràcters morfològics i químics més importants de l'ordre, i relacionar-ho amb les preferències ecològiques de les diferents espècies. Aquest projecte s'està duent a terme en estreta col·laboració amb el Dr. Lutzoni (Duke University), i amb la participació d'altres científics internacionals (Reinaldo Vargas, Universidad de Concepción, Xile, i Cécile Gueidan, Natural History Museum, Gran Bretanya). Han continuat els estudis de Giralt sobre fisciàcies, sovint amb un àmbit mundial.

2. Estudi de la biodiversitat líquènica de l'Alta Garrotxa, el Ripollès, el Moianès i el cap de Creus

Les dades que teníem d'un projecte anterior, referents al poblament líquènic sili-cícola de la Garrotxa, han estat incrementades amb els resultats d'una setmana de prospecció del poblament de les roques calcàries de l'Alta Garrotxa, gràcies a la invitació del membre corresponent de l'IEC, el Dr. Claude Roux, qui més coneix els líquens calcícoles de la regió mediterrània. Es va fer un estudi força detallat de la serra del Mont, les valls de Sadernes i d'Oix i localitats de l'Empordà calcari. Com a resultat de la prospecció realitzada en l'Espai d'Interès Natural de l'Alta Garrotxa, s'ha elaborat una llista provisio-

nal formada per 143 espècies de líquens i fongs liquenícoles. Molt probablement, aquesta llista serà ampliada quan s'acabi la revisió de tot el material recol·lectat en l'esmentada campanya. Dels resultats preliminars que tenim fins ara, destaquem la troballa, per primer cop a Catalunya, de les espècies següents: *Bacidina viridis*, *Bagliettoa crassa*, *Catapyrenium psoromoides*, *Clauzadea chondrodes*, *Encephalographa elisae*, *Hymenelia coerulea*, *Lecanora invadens*, *Naetrocymbe saxicola*, *Parabagliettoa cyanea*, *Placynthium radiosum*, *Solenopsora cesatii*, *Strigula calcarea* i *Toninia opuntoides*.

Líquens epifítics de les fagedes de la Garrotxa i del Ripollès

S'han fet prospeccions detallades de diverses fagedes, i la part referida a la Garrotxa ja és a punt de publicació. El treball de camp del Ripollès s'acabarà en pocs mesos.

Líquens i fongs liquenícoles del Moianès

El nostre equip ha fet una prospecció detallada de diverses localitats del Moianès. El material recol·lectat i fotografiat, molt ric en espècies calcícoles, epifítics i calcícoles, s'està analitzant i generarà un estudi de la biodiversitat liquènica d'una àrea abans inexplorada.

Tesi doctoral

En aquesta anualitat ha estat defensada la tesi de Samantha Fernández-Brime, sobre

els líquens del cap de Creus i estudis filogenètics de *Diploschistes* i gèneres afins.

3. Fongs liquenícoles

Com a resultat de l'estudi florístic realitzat al Parc Natural del Cap de Creus, s'ha descrit una nova espècie de fong liquenícola, *Rhymbocarpus katakariensis*. El manuscrit per a la publicació formal d'aquesta espècie es troba en la seva fase final de preparació. A més, s'estan estudiant unes altres quatre espècies pertanyents als gèneres *Cercidospora*, *Lichenostigma* i *Zwackhiomyces*, ja que són potencialment espècies noves, i incrementaran l'extensa llista d'espècies de fongs liquenícoles descrites a partir de material trobat a Catalunya. La revisió del gènere *Pyrenidium* està molt avançada, però ha rebut una nova ampliació d'objectius.

FLORA I CARTOGRAFIA DE LES PLANTES

VASCULARS

Director: Josep Vigo i Bonada

L'objectiu bàsic del projecte és aplegar totes les dades, publicades o provinents d'informadors fiables, sobre la flora vascular dels Països Catalans i ordenar-les en un banc que permeti fer tota mena de consultes i extreure'n dades encreuades. Aquest curs s'han continuat les activitats pertinents per a aconseguir noves dades i oferir-les a l'espai d'Internet.

El Banc de Dades (BDORCA) ha continuat aplegant informació, tant bibliogràfica com aportada pels nombrosos col·laboradors. En aquest moment conté al voltant d'1.450.000 entrades. Com en anys precedents, el 2012 s'ha signat un conveni específic entre l'IEC i la Universitat de Barcelona per a dotar beques de col·laboració dedicades a la incorporació de noves dades. Aquest banc és compatible amb la major part d'altres reculls equivalents, començant pel Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya (BDBC), de la Generalitat, amb el qual manté un intercanvi regular d'informació, i que està també en relació amb altres bancs i organitzacions internacionals, com ara el Bio-Case (Biological Collection Access Service for Europe), d'àmbit europeu, i el GBIF (Global Biodiversity Information Facilities), d'extensió mundial.

Pel que fa a la sèrie *Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans*, s'editarà solament en format electrònic. A través del web de l'IEC es pot connectar amb el web específic de l'Organització per a la Cartografia de les Plantes als Països Catalans (ORCA), que permet accedir a tota la informació, fer moltes menes de consultes parcials o encreuades i obtenir dades suplementàries (diagrames, mapes corològics particulars, catàlegs florístics parcials...).

Quant als «Catàlegs Florístics Locals», d'aparició irregular, supeditada a les propostes fetes per persones concre-

tes, se n'ha publicat un, subvencionat per la Secció de Ciències Biològiques:

BUIRA I CLUA, T.; BALADA I LLASAT, R.; SASTRE, C. (2012). *Plantes vasculares del cuadrat UTM 31T EH04, Estany de Salses*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Biològiques. (ORCA: Catàlegs Florístics Locals; 18)

Galeria de Científics Catalans

Directora: Mercè Durfort i Coll

La *Galeria de científics catalans* és un espai web (<http://scbcientifics.iec.cat>) que recull la biografia i fotografies dels científics catalans que més han contribuït a formar una ciència catalana de prestigi internacional. Els continguts són ampliat per periòdicament: s'hi introdueixen noves entrades amb una nota biogràfica i el màxim nombre de fotografies. És consultable en català, castellà i anglès.

Millora de la presència de la llengua catalana dins de recopilacions internacionals de noms de plantes.

Vocabulari multilingüe de noms de plantes

Director: Eduard Parés i Español

Ponent: Mercè Durfort i Coll

S'ha treballat cada tàxon botànic de manera total: s'ha repassat la informació de

la base de dades *Multilingual Multiscript Plant Name Database* (MMPND) —les fonts bibliogràfiques, el nom científic, els sinònims—, s’hi ha afegit el català i s’han repassat les altres llengües (anglès, francès, italià, alemany i portuguès) com a principals i també d’altres (japonès, afrikaans, neerlandès, etc.). S’han afegit espècies que són interessants per a nosaltres amb els corresponents noms en les diferents llengües. I, finalment, s’ha deixat la informació multilingüe enllestida de manera que es pugui afegir a la base. Els tàxons treballats el curs 2011-2012 han estat els següents: 204 tàxons (*Abies* (complet): 113; *Castanea* (afegits 2012): 3; *Quercus* (afegits 2012): 88).

Naturalment, el projecte comporta també suggeriments diversos a la base MMPND, com ara ampliació i correccions de noms de plantes enviats anteriorment (sobre 30 tàxons: *Libocedrus*, *Platycladus*, *Cupressus*, *Actinostrobus/Xanthocyparis*, etc.); resum quantitatiu; fonts bibliogràfiques, entre d’altres. S’han fet suggeriments concrets sobre el funcionament de la base MMPND (enllaços que van a gèneres que no toca o donen error) i suggeriments referents a noms de parts (fruit, fibres, llavors, etc.) i productes primaris de les plantes (fusta, escorça, oli, resina, etc.).

Un resum quantitatiu de la tasca d’aquest any per als 204 tàxons tractats implica l’aportació a la base MMPND original de les quantitats aproximades

següents: 493 noms científics, sinònims i autors; 285 noms catalans; 2.570 noms en les altres llengües, i 145 noms per eliminar o moure a altres tàxons.

Recuperació i difusió del patrimoni científic català. Localització, digitalització i anàlisi de les revistes de ciència, tecnologia i medicina publicades entre 1898 i 1938

Director: Àlvar Martínez Vidal

Ponent: Francesc Asensi i Botet

El projecte pretén localitzar, digitalitzar i difondre a través d’Internet la totalitat de les revistes científiques publicades en català entre 1898 i 1938, per a recuperar i difondre mitjançant les noves tecnologies el patrimoni científic català. Fins ara, s’han localitzat 54 revistes de ciència, tecnologia i medicina (incloent-hi farmàcia i veterinària) publicades entre 1898 i 1938, xifra que gairebé duplica les expectatives inicials.

S’ha considerat adient prioritzar la revista *Ciència. Revista Catalana de Ciència i Tecnologia* (1926-1933), perquè, a més de reunir els criteris de màxima pertinència, compleix el requisit d’absència d’institucions hereves que actualment en puguin tenir els drets de propietat o l’obligació moral de fer-se càrrec de la reproducció i la difusió. Entre les existents, la col·lecció més completa és

la que es conserva a la Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès. Per a procedir a la reproducció de l'esmentada revista, l'IEC té previst signar un conveni amb aquesta institució, que respon a una voluntat de cooperació i de reconeixement mutu encaminada a la localització i reproducció d'altres revistes científiques en aquesta biblioteca. La revista *Ciència* serà accessible i els continguts es podran consultar selectivament per mitjà del portal de publicacions digitals del web de l'IEC.

Un atlas genètic i lingüístic dels cognoms catalans

Director: Jaume Bertranpetit i
Busquets

Durant el curs 2011-2012, s'han obtingut 2.535 mostres de saliva de voluntaris portadors d'un dels cinquanta cognoms del projecte. Aquestes mostres han pervingut de dues maneres: o ens les han enviades voluntaris espontanis que han conegut el projecte i s'hi han interessat o han estat el fruit de dues campanyes de captació, en què s'enviaren cartes (i tubets per a recollir la saliva) a més de 7.500 voluntaris potencials, amb adreces extretes del directori telefònic. S'ha iniciat l'extracció del DNA de les mostres, que s'ha aconseguit ja per a més de 1.500. També s'ha desenvolupat el lloc web que servirà per a donar els primers resultats als voluntaris al llarg de 2013.

Secció de Ciències i Tecnologia

Cent anys de matemàtiques a l'Institut d'Estudis Catalans (1911-2011)

Director: Manuel Castellet i Solanas

El projecte, aprovat el maig de 2012 i previst per a desenvolupar-se en tres anys, es planteja en dos àmbits: d'una banda, en la creació d'una base de dades de les activitats de l'IEC en relació amb les matemàtiques i, de l'altra, en la promoció de l'estudi i la reflexió, tant en termes historiogràfics com de comunitat investigadora.

En el període 1911-2011, el que aborda el projecte, el context ha canviat notablement, per la qual cosa, a l'hora d'analitzar-lo, s'han considerat tres grans períodes, que exigeixen diferents esforços d'aproximació i d'estudi: el període fundacional (1911-1939), una etapa d'estancament (1939-1984) i l'època de consolidació i expansió, dominada pel Centre de Recerca Matemàtica (1984-2011). S'ha iniciat una recopilació de bibliografia dels treballs realitzats sobre aquests períodes i una recerca en arxiu, començant pel de l'Institut d'Estudis Catalans.

S'ha decidit iniciar els treballs pel Centre de Recerca Matemàtica (CRM), la institució de més magnitud de les que té en compte aquest projecte. El CRM encara no ha estat objecte d'investigacions històriques que ens puguin servir de guia,

a diferència de les etapes anteriors, que ja han merescut alguns estudis. Tot i això, tractant-se d'una institució en actiu, conserva tots els arxius des de la seva creació, mentre que els referents a èpoques anteriors es troben dispersos i sovint estan incomplets. A més, es té la possibilitat de completar o corregir la informació recollida a través de les diverses fonts documentals disponibles amb entrevistes personals a la gent directament vinculada al CRM i les seves activitats.

Ciència, tecnologia i ètica

Director: Josep Amat i Girbau

Al llarg del curs s'han realitzat tasques d'informació pública i d'incorporació de les persones interessades en els diversos grups de treball del projecte (80 persones, de l'IEC i d'altres institucions acadèmiques del país), i s'han posat en funcionament cinc grups de treball: àmbit sanitari i bioètica; àmbit educatiu; Internet i comunicacions; energia i indústria, i territori, urbanisme i paisatge. D'altra banda, s'ha discutit i confeccionat, per part de l'equip directiu, l'estructura del projecte:

- Introducció
- Consideracions ètiques sobre

l'impacte social de la tecnologia

- Territori, urbanisme i paisatge
- Economia i model social

- Àmbit sanitari i bioètica
- Àmbit educatiu
- Internet i comunicacions
- Energia
- Indústria (i sector productiu: agricultura, ramaderia i pesca)

- Indústria militar
- (Agricultura, ramaderia i pesca)
- Recursos hídrics
- Ètica i ciència
- Ètica i investigació
- Ètica i investigació biotecnològica

- La ciència al servei de la pau
- Els límits intrínsecs de la ciència
- Conclusions

A més, s'han fet trenta reunions de treball (incloent-hi reunions de l'equip de direcció i reunions dels grups de treball).

Finalment, s'ha elaborat la introducció i les primeres versions dels capítols següents: «Territori, urbanisme i paisatge», «Economia i model social», «Àmbit sanitari i bioètica» i «Energia».

De com el dret civil català pot facilitar la transferència de tecnologia

Director: Frederic Luque i Carrillo
Ponent: Àlicia Casals i Gelpí

S'han dut a terme les tasques següents: elaboració del guió de preguntes de l'enquesta d'aversió al risc d'inversors pro-

fessionals; una entrevista a tres inversors professionals; redacció d'un resum de la metodologia de la hipòtesi; negociacions amb l'Oficina de Patents (UPC) per a un possible acord de cessió de patents, amb les quals es realitzaran les proves; una presa de contacte amb el centre tecnològic; redacció del resum de la part del dret civil català que regula les opcions reals, i elaboració d'un resum de la bibliografia (opcions americanes).

Diccionari de Ciència i Tecnologia (DiCiT)

Director: Salvador Alegret i Sanromà

Durant el curs 2011-2012, aquest programa s'ha estructurat sobre tres eixos d'actuació: la publicació en línia d'obres terminològiques; el portal *CiT*. *Terminologia de Ciències i Tecnologia*, i la creació d'una plataforma de redacció de noves edicions d'obres ja publicades i/o *ex novo*, i la posterior integració en l'entorn de publicació i consulta per Internet.

Al llarg del curs, s'han publicat en línia les obres següents:

— *Diccionari de l'utilitat química*, de Salvador Alegret (IEC, 1977).

— *Lèxic de plagues i malalties dels conreus de Catalunya*, de Claudi Barberà (IEC, 1998).

— *Vocabulari de biologia de la reproducció*, de Mercè Durfort (IEC, 2011).

— *Novetat i llenguatge*, de Lluís Marquet, format per tres volums publicats per l'editorial Barcino dins la «Col·lecció Popular» (núm. 233, 235 i 238) i d'un quart volum, fins ara inèdit, publicat en aquest web per l'IEC.

— *Vocabulari de la psicologia del condicionament i de l'aprenentatge, amb indicació de freqüència d'ús dels mots i de llurs equivalències en anglès*, d'Adriana Garau i Lluís Garcia Sevilla (IEC, 1991) [desembre de 2011].

— *Una taula dels temps geològics*, d'Oriol Riba (IEC, 1986) [gener de 2012].

— La terminologia de *Fonaments de fisioteràpia i fisioteràpia comunitària* (Gabinet de Terminologia de la Universitat de les Illes Balears, 2010) [abril de 2012].

— La segona edició revisada del *Diccionari enciclopèdic de medicina* (Enciclopèdia Catalana, 2000 i 2003) [maig de 2012].

A més, també s'ha dut a terme la tasca d'incorporació de les entrades de dret del *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC2) a la base de dades del *Diccionari jurídic català*. S'hi han afegit més de 2.200 termes.

Mentrestant, s'ha continuat treballant en el portal *CiT*, una versió beta del qual es pot consultar a *cit.iec.cat*. El portal *CiT. Terminologia de Ciències i Tecnologia* consta de diverses interfícies, com ara una biblioteca en línia d'obres

terminològiques (BiblioCiT), que poden ser consultades individualment de manera avançada; també d'un motor de cerca avançat (CercaCiT), que permet interrogar totes les obres de la biblioteca BiblioCiT simultàniament o per grups temàtics, i la interfície ContextCiT, que permet trobar contextos d'ús de termes apareguts en les revistes especialitzades recollides en l'Hemeroteca Científica Catalana.

ExtractCiT (Extracció terminològica de ciència i tecnologia)

Director: Salvador Alegret i Sanromà

Des de juny de 2011 i durant el 2012 s'han celebrat una sèrie de reunions entre l'IEC i l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra (IULA-UPF) per analitzar la viabilitat de la proposta i ajustar el projecte a un calendari i a les possibilitats de finançament.

El grup IULATERM ha desenvolupat eines automàtiques de tractament de la informació general i especialitzada, com un sistema d'extracció automàtica de terminologia de textos en suport digital; una plataforma completa per al treball terminològic a partir de corpus, que integra un sistema gestor de corpus textuais i de dades terminològiques i un editor de bases de dades en web; un sistema de seguiment de la terminologia, entre d'altres.

Les tasques realitzades fins al moment queden limitades a la constitució de corpus i l'extracció de terminologia de nou revistes editades per l'IEC en llengua catalana i que són digitalitzades en l'Hermeroteca Científica Catalana.

El buidatge terminològic realitzat de les revistes de l'IEC no pressuposa

l'elaboració de fitxes terminològiques completes, sinó una llista dels possibles candidats a terme acompanyats dels seus contextos d'ús i de la referència precisa (obra i localització dins l'obra), la qual actualment s'està validant a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Secció Filològica

Programes normatius

Són aquells que tenen per objectiu l'establiment de la normativa explícita o de propostes normatives que responen a encàrrecs oficials. Són competència exclusiva de l'IEC, que delega en la Secció Filològica.

Gramàtica de la Llengua Catalana:

Sintaxi

Directors: Gemma Rigau i Oliver
(presidenta de la Comissió de Gramàtica)
Manuel Pérez Saldanya
(director de l'Oficina de Gramàtica)

La tasca d'actualitzar la normativa gramatical parteix dels principis bàsics que orientaren l'obra de codificació dirigida per Pompeu Fabra i de les aportacions que han contribuït a completar-la i que han assolit una acceptació social més àmplia, amb la voluntat d'aprofundir el consens en el si de la comunitat lingüística. La metodologia de treball implica el plantejament i la redacció successiva del text a càrrec d'una ponència redactora formada per membres de la Secció Filològica i assessorada puntualment per altres experts de fora i de dins de la institució. La feina de la ponència redactora se sotmet a l'avaluació de la Comissió de

Gramàtica i a la posterior aprovació de la Secció en ple. L'Oficina de Gramàtica intervé en la coordinació i la gestió de tot el procés i duu a terme tasques de suport a la ponència redactora i la Comissió de Gramàtica. Actualment, s'està treballant en la part de «Sintaxi», que ha de culminar l'obra en els pròxims anys.

Diccionari manual de la llengua catalana. Segona edició

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

L'objectiu d'aquest projecte, iniciat el 2007, és la redacció de la segona edició del *Diccionari manual de la llengua catalana* de l'IEC (DM2). De la mateixa manera que la primera edició del *Diccionari manual* suposà un avenç metodològic respecte del DIEC1, aquesta segona edició també serà innovadora respecte del DIEC2.

En aquesta segona edició, la distribució de la informació en articles respon a criteris formals i les acepcions s'ordenen d'acord amb el criteri d'ús (de més usual a menys usual). Les subentrades constitueixen una secció a part dins dels articles i s'ordenen alfabèticament. A més, s'incorporen en els articles comentaris amb informacions de caràcter dialectal, funcional, sintàctic i morfològic, amb l'objectiu d'orientar l'usuari.

Nou Diccionari Normatiu de la Llengua Catalana

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

L'objectiu d'aquest projecte, iniciat el 2008, és la redacció d'un diccionari normatiu de nova planta, elaborat amb els criteris i els mètodes propis de la lexicografia moderna i sense les limitacions de la tradició lexicogràfica catalana.

Havent estat aprovat recentment per la Secció Filològica el *Criteri sobre el tractament de la variació dialectal en el nou diccionari normatiu* (1 de juliol de 2011), en les reunions tingudes al llarg de l'any 2012, la Comissió de Lexicografia ha desenvolupat aquest criteri i n'ha fet diverses proves d'aplicació. El 18 de maig de 2012, la Secció ha aprovat el *Criteri sobre el tractament de la variació funcional en el nou diccionari normatiu*.

Projecte de recerca i codificació de la llengua de signes catalana

Director: Josep Quer i Villanueva

Amb la Llei de llengua de signes catalana aprovada pel Parlament de Catalunya el 26 de maig de 2010, l'IEC esdevingué l'autoritat normativa d'aquesta llengua que en promou la recerca i haurà d'establir-ne l'estàndard en un futur.

El projecte consisteix en la creació d'un corpus de referència de la llengua de signes catalana (LSC) i els objectius prin-

cipals són dos: documentar l'estat actual de la LSC mitjançant una mostra àmplia i representativa de diferents tipus de discurs signat i fer una anotació bàsica i descriptiva per publicar en línia part del corpus com a material accessible. Es pretén aconseguir una eina útil per a la consulta lingüística i per a la recerca, tant teòrica, ja que es disposarà d'un conjunt de dades anotades que permetran fer descripcions i anàlisis i, en conseqüència, conèixer millor la gramàtica i el lèxic de la LSC, com aplicada, ja que servirà com a punt de referència en la creació de materials com diccionaris, materials didàctics o aplicacions a la traducció automàtica.

Hi col·laboren la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, la Federació de Persones Sordes de Catalunya, el Laboratori de Llengua de Signes Catalana (LSC Lab) de la Universitat Pompeu Fabra i l'Obra Social La Caixa. En el context del projecte s'ha celebrat a l'IEC el IV Seminari de la Llengua de Signes Catalana, el dia 25 de maig de 2012.

Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana: Sintaxi i lèxic

Directors: Antoni M. Badia i Margarit
Vicent Pitarch i Almela
(sintaxi)
Joan Veny i Clar
(fascicle de lèxic)

El 1990, la Secció Filològica inicià la publicació de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana* amb el fascicle sobre fonètica. El 1992 n'aparegué el segon, dedicat a morfologia. Actualment, la Secció elabora els dos darrers fascicles de la col·lecció, el de sintaxi i el de lèxic.

Programes de recerca

Són aquells l'objectiu dels quals és constituir o dotar la comunitat científica d'una infraestructura de recerca o d'una obra de caràcter fonamental.

Atles Lingüístic del Domini Català

Directors: Joan Veny i Clar
Lídia Pons i Grierà

Durant el curs 2011-2012, les activitats realitzades en el marc del projecte són les següents:

Atles lingüístic del domini català (ALDC)

S'ha preparat una part dels materials corresponents al volum vi, que comprèn els capítols 12, «Vida pastoral», i 13, «Animals domèstics». S'han acabat els treballs de preparació del volum vi, que comprèn 275 mapes, 29 llistes de materials no cartografiats, 129 il·lustracions, els índexs numèrics i alfabètics dels enunciats (en català, castellà, francès i italià) i els índexs de les il·lustracions. Just al

final de l'any 2012, els materials han entrat en fase d'escanejament de fotografies i de preparació definitiva per al lliurament a la impremta.

Petit atles lingüístic del domini català (PALDC)

S'han preparat 118 mapes del quart volum del PALDC; d'aquest total, n'hi ha 53 que estan completament acabats i amb el comentari lingüístic corresponent.

Etnotextos

Es continua treballant en la transcripció dels etnotextos del català nord-occidental, en versió fonètica i en grafia convencional. Aquests textos formen una base de dades complementària del projecte general. Actualment, hi ha transcrits 42 etnotextos d'aquest dialecte, cada un amb la versió normalitzada, que corresponen a 21 localitats, i s'està confeccionant el glossari dels termes dialectals, documentant-los amb cada una de les ocurrències del terme.

Posada en xarxa dels materials del volum i de l'ALDC

En aquest període s'ha estat treballant en la implementació en xarxa dels materials del volum i, que comprèn el capítol 1, «El cos humà. Malalties».

Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern

Director: Josep Martines Peres

El projecte té per objectius generals: a) constituir el corpus textual de la llengua catalana dins el període comprès des del segle XVII fins al 1833 —data presa com a referència de l'inici de la Renaixença i del procés de codificació del català contemporani— i b) desenvolupar i aplicar eines informàtiques que permeten la lematització d'aquest corpus i en faciliten l'aprofitament per a l'elaboració de la *Gramàtica del català modern (1601-1833)* (GCM).

Aquest programa s'ha dissenyat per a una durada de tres anys. Segons la programació prevista, aquest primer any calia dur a terme les tasques següents:

1) Selecció de les obres que han de constituir el corpus.

2) Incorporació d'una tercera part dels textos previstos.

La selecció de les obres que han de constituir el corpus està pràcticament tancada. S'ha vist la necessitat de revisar aquesta selecció a fi que sigui representativa de la variació.

Es troba en un estat molt avançat la incorporació d'una tercera part dels textos previstos. S'ha constituït un equip de col·laboradors que assegura el tancament d'aquesta fase.

Aquest programa es duu a terme dins un conveni de col·laboració amb la Universitat d'Alacant i, concretament, amb l'Institut Superior d'Investigació Cooperativa IVITRA. Aquest conveni permet disposar del suport tècnic (instal·lacions, escàner, programari i maquina-

ri); és especialment remarcable la realització de programes específics per al tractament dels textos i la constitució d'aquest corpus.

Diccionari del Català Contemporani - Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Finalitat del programa: elaborar un diccionari descriptiu del català sobre la base dels recursos constituïts en la primera fase del projecte (Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana, CTILC). El *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDLCC) és l'obra lexicogràfica que té com a objectiu la descripció precisa de les unitats lèxiques de la llengua, des del punt de vista del seu contingut i de la seva utilització real, sense restriccions basades en criteris prescriptius.

Estat actual del programa i realitzacions dutes a terme durant el curs 2011-2012:

Progressió en els treballs de redacció

Durant el curs 2011-2012 s'han redactat 8.421 articles del diccionari descriptiu, la qual cosa representa que, des de l'inici del projecte fins a finals d'agost de 2012, s'ha assolit la xifra acumulada de 85.304 articles redactats. Això suposa aproximadament el 77 % dels articles previstos per a la conclusió del diccionari.

Adaptació de la part redactada i validació estructural del diccionari

Durant el curs 2011-2012 s'han mantingut diferents línies d'actuació que tenen com a objectiu l'adaptació dels articles redactats a dues modificacions introduïdes en el procés de redacció del diccionari: d'una banda, el canvi de font de referència normativa arran de la publicació del DIEC2 (que afecta el marcatge específic com a no normatius de certs elements del DDLC) i, d'una altra, els nous criteris de redacció establerts en la nova versió del manual de redacció (2009). En paral·lel amb el desenvolupament d'aquestes tasques, a més, s'han portat a terme determinades operacions de validació estructural del diccionari; aquestes operacions suposen la revisió d'alguns aspectes que, malgrat que no han estat objecte de cap reformulació en el nou manual, requereixen una certa supervisió que n'harmonitzi el tractament.

Les tasques relacionades amb el tractament de les actualitzacions que suposa el canvi de referència normativa del DIEC1 al DIEC2 presenten una casuística molt diversa pel que fa a les esmenes que cal realitzar sobre diferents elements estructurals del diccionari. L'any 2012 s'ha completat la revisió de les accepcions noves i de les accepcions suprimides entre el DIEC1 i el DIEC2.

Pel que fa a les operacions de validació estructural del diccionari, s'ha actuat sobre aspectes relatius a l'element es-

tructural «locució»; en concret, s'han regularitzat les locucions intensificadores d'adjectiu i tipus afins, i les formes variants de locucions. També s'ha actuat sobre la regularització en l'expressió i assignació de model de les col·locacions.

D'altra banda, pel que fa a l'element estructural «definició», s'ha completat la tasca d'adaptació del marcatge dels «descriptors» de les definicions del DDLC al nou sistema establert pel *Manual de redacció*. També s'ha verificat l'expressió de les definicions que presentaven un alt grau de similitud, amb l'objectiu de detectar i de resoldre possibles redundàncies en la descripció del significat del diccionari.

Anàlisi dels lemes del corpus no seleccionats inicialment

Durant el curs 2011-2012 s'han portat a terme, també, una sèrie d'accions de validació i de comprovació destinades al tractament en el diccionari dels lemes del corpus que, malgrat que no havien estat seleccionats inicialment, satisfan els requisits establerts pels criteris de redacció, pel fet que presenten homografia amb alguna entrada del diccionari o bé perquè es relacionen amb determinats elements microestructurals (variants, derivats, conversions o parts de locució) d'alguna de les entrades del DDLC.

Estructura organitzativa

L'aplicació de noves mesures de contenció de despesa sobre les ja aplicades en el curs

anterior ha suposat, dins de l'any 2012, una reducció transitòria de l'equip de treball: durant els primers quatre mesos de l'any dos redactors i el membre de l'equip encarregat de la redacció de classes tancades foren destinats en comissió de serveis a altres tasques de l'IEC.

Durant el mateix any 2012 s'ha produït, a més, l'extinció de tres places de redactor consolidades que, en haver quedat vacants, havien estat cobertes transitòriament amb contractes temporals. En aplicació de les mesures preses per la direcció de l'IEC, aquests contractes no han estat renovats al seu venciment.

Digitalització de l'epistolari de Josep Sebastià Pons

Director: August Bover i Font
Ponent: Josep Moran i
Ocerinjauregui

Per al curs 2011-2012, s'ha seleccionat com a ajudant Mercè Comas i Lamarca, amb experiència provada en l'edició d'epistolaris i en l'estudi de temes nord-catalans. Fins ara s'han penjat les transcripcions de 88 cartes escrites entre 1910 i 1961, majoritàriament adreçades per Pons al poeta Tomàs Garcés, però també algunes d'adreçades al poeta Marià Manent, més dues cartes de Pompeu Fabra adreçades a Pons. D'aquestes dues darreres, a més de la transcripció, també s'han penjat ja els PDF dels originals.

Es preveu que es farà la presentació de l'*Edició electrònica de l'epistolari de Josep Sebastià Pons* en el col·loqui Diada Ponsiana: «Pons, país i llengua», que tindrà lloc a Illa (Rosselló), el 7 de setembre de 2012. També es vol aprofitar aquesta Diada Ponsiana per fer una reunió amb estudiosos ponsians nord-catalans (Marie Grau, Joan Lluís Valls, Miquela Valls) sobre la possibilitat d'ampliar el projecte de l'epistolari en un portal sobre la vida i l'obra de Josep Sebastià Pons. I també amb els actuals hereus de Pons, els seus néts, que donen total suport al projecte.

D'altra banda, s'han fet recerques per localitzar documents en arxius privats de París, que ja han començat a donar resultat.

Els clàssics i la llengua literària: norma i cànon

Directora: Montserrat Jufresa i Muñoz
Ponent: Mariàngela Vilallonga Vives

Com a objectiu general i primer del projecte de recerca «Els clàssics i la llengua literària: norma i cànon», es decidí confeccionar un repertori de les traduccions dels autors clàssics al català fetes en el període que abasta l'estudi, i donar notícia, si és possible, dels traductors. Per a dur a terme la part inicial d'aquesta tasca, l'equip s'ha posat en contacte amb l'IULA de la Universitat Pompeu Fabra, que farà

una recerca de base en els catàlegs de biblioteques, nacionals i internacionals que tinguin els fons digitalitzats.

A més, els integrants de l'equip de recerca s'han dividit en dos grups per tal de dur a terme les seves tasques:

— Un grup dedicat a l'estudi dels autors dels segles XVI, XVII i XVIII (parcialment), integrat per Eulàlia Miralles, Antoni Farrando i Josep Lluís Vidal.

— Un grup dedicat a l'estudi dels autors dels segles XVIII (parcialment), XIX i XX, format per Jaume Almirall, Carles Garriga, Montserrat Jufresa i Jordi Pujol.

Eulàlia Miralles, Antoni Farrando i Josep Lluís Vidal s'ocuparan de recollir i estudiar els compendis i crestomaties d'autors llatins dels segles XVII i XVIII que eren usats com a textos per a l'estudi, i se centraran, principalment, en la presència en aquestes antologies d'un autor com Ausoni. També estudiaran la presència de manuscrits i traduccions de les tragèdies de Sèneca per detectar-ne la influència.

Jaume Almirall investigarà el vocabulari de les vides d'Isop incloses en els *Isopets* catalans.

Jordi Pujol i Carles Garriga s'ocuparan de l'estudi de les poètiques aparegudes durant el segle XX i la seva relació amb els models clàssics.

Montserrat Jufresa se centrarà en l'estudi de la influència de la prosa de Plató en l'articulació de la llengua i l'estil de la prosa assagística de Joan Crexells.

S'espera obtenir resultats per a poder dur a terme algunes publicacions i presentacions en simposis amb vista al curs vinent, a més de tenir elaborada una part substancial de la base de dades. Així mateix, s'ha començat a organitzar una jornada per a 2013 sobre l'ús dels clàssics i prosa literària, per a la qual ha estat prevista la participació, a més dels integrants del projecte, d'altres estudiosos com Joan Ramon Veny (Universitat de Lleida), Josep Lluís Martos (Universitat d'Alacant), Àlex Coroleu (Universitat Autònoma de Barcelona), Maria Paredes (Universitat Autònoma de Barcelona) i Anna Maria Babbi (Universitat de Verona).

Estudi previ a l'edició de les obres completes de Lluís Nicolau d'Olwer

Director: Carles Miralles i Solà

Aquest curs s'ha lliurat a l'editorial RBA l'edició crítica de *La lliçó de la dictadura*, col·locacionats els periòdics on originàriament apareguin la majoria dels articles de què és formada; l'edició en llibre, remodelat per Nicolau mateix, i, igualment, el pròleg introductiu. Ha estat tramitada i firmada pels hereus la cessió de drets d'autor. S'ha començat la fixació de la problemàtica actual relativa a l'estudi sobre Abelard, inèdit: l'original es troba en estat no completament controlat de transcripció en format electrònic.

Glossarium Mediae Latinitatis

Cataloniae

Directors: Joan A. Argenter i Giralt

Pere Quetglas i Nicolau

El desenvolupament del *Glossarium mediae latinitatis Cataloniae* s'articula al voltant de dues línies complementàries i indissociables: 1) redacció i 2) digitalització de fonts i posada en marxa del *Corpus documentale latinum*.

1) Pel que fa a la redacció, durant l'any 2012 han continuat les tasques de preparació i composició d'articles de la lletra E. La redacció i la presentació d'aquests articles responen als criteris uniformadors i racionalitzadors que es van aplicar en la reedició del volum I (A-D, en premsa), acabada el 2010.

2) En relació amb la digitalització de fonts i la posada en marxa del *Corpus documentale latinum Cataloniae* (CODOLCAT), cal destacar els punts següents:

— El nombre de documents digitalitzats que integra la base de dades interna —és a dir, el corpus digitalitzat de textos que serveixen de base per a la redacció del *Glossarium mediae latinitatis Cataloniae*— supera, a final del curs 2011-2012, els 22.000 documents.

— Després d'haver creat, al llarg del curs passat (2010-2011), l'aplicació informàtica adient per a tractar els textos digitalitzats i un motor de recerca amb prestacions per a la realització de cerques

lèxiques complexes, es va iniciar el marcatge, la indexació i la introducció en l'aplicació dels textos de tres cartularis: el *Liber feudorum maior*, el *Cartulari de Sant Cugat del Vallès* i el *Cartulari de la Mensa Episcopal de Barcelona*.

— Es va presentar en públic, el 16 de març de 2012, el portal *Corpus documentale latinum Cataloniae* (CODOLCAT), d'accés lliure i gratuït, i amb registre d'usuari. La primera versió (v. 1.0 / MMXII) permet la consulta d'aproximadament 300 documents corresponents als tres cartularis esmentats (<http://gmlc.inf.csic.es/codolcat>).

— S'han continuat introduint documents en el CODOLCAT, com a preparació de la segona versió, que es presentarà al públic el 2013.

Al llarg del curs, els membres de l'equip del *Glossarium mediae latinitatis Cataloniae* han prosseguit amb la labor de participació en fòrums nacionals i internacionals per a donar a conèixer els avenços en la redacció i difusió del nostre diccionari. En donem alguns exemples:

— Organització de la jornada internacional d'estudis *Lexicografia llatina medieval en xarxa*. Barcelona, Universitat de Barcelona i CSIC, 16 de març de 2012 (Pere J. Quetglas, Mercè Puig Rodríguez-Escalona, Ana Gómez Rabal, Marta Segarrés Gisbert).

— Participació en el congrés i en l'assemblea anual de la SISMEL (Società Internazionale per lo Studio del Medioevo

Latino). Florència, 30-31 de març de 2012 (Ana Gómez Rabal).

— Participació en el congrés commemoratiu del Diplôme Européen d'Études Médiévales, organitzat per la FIDEM (Fédération Internationale des Instituts d'Études Médiévales). Roma, 19-20 d'abril de 2012 (Ana Gómez Rabal, Susanna Allés Torrent).

— Participació en el col·loqui anual de la FIDEM (Fédération Internationale des Instituts d'Études Médiévales): «La compilación del saber en la Edad Media», organitzat pel Departament de Filologia Llatina de la Universitat Complutense de Madrid. Madrid, 20-22 de juny de 2012 (Pere J. Quetglas Nicolau, Ana Gómez Rabal).

— Participació en l'International Medieval Meeting Lleida, en la sessió titulada «Las fronteras lingüísticas en los reinos hispánicos: lexicografía latinorromance y latinoárabe en los reinos hispánicos»; Lleida, 26-29 de juny de 2012 (Ana Gómez Rabal).

Llengua i territori a Ponent i l'alt Pirineu (III). El patrimoni etnolingüístic al Pirineu i Prepirineu occidentals i al nord de la Franja

Director: Ramon Sistac i Vicén

Durant aquest curs s'ha consolidat l'etapa de recollida d'entrevistes. Se n'han realit-

zat en alguns municipis concrets que tenen un interès especial per la seva situació geogràfica, com ara Tor.

També s'ha donat per finalitzada l'etapa de gestió i tractament dels materials recollits per al projecte. Tenim un total de 151 pobles entrevistats, la major part dels quals amb més d'una persona. La majoria de les entrevistes també estan transcrites amb un sistema de transcripció propi, que permet detectar ràpidament mots i pronúncies concretes mitjançant programes de cerca d'expressions regulars.

Així mateix, la feina de recerca ha seguit els objectius marcats a l'inici de la realització del projecte, l'any 2010: geografia lingüística, sociolingüística, dinàmica dels dialectes de transició i com afecta la llengua de l'escola i els mitjans de comunicació a una societat tradicionalment sedentària. Cal mencionar que a partir de la feina realitzada s'ha posat en marxa la tesi doctoral *Els parlars del Pallars Sobirà i la Vall Fosca*, que realitza l'investigador Isaac Beà i dirigeix Ramon Sistac.

Finalment, cal fer esment de les tasques d'assessorament lingüístic en matèria dialectal que s'han dut a terme durant el 2012 en teatres importants del país, en sèries televisives i també en l'edició de contes infantils.

NEOXOC: la dimensió geolectal de la llengua catalana a través de la neologia. Anàlisi de la influència de l'anglès

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

Aquest projecte de recerca vol donar continuïtat a la base de dades de neologismes de les diverses varietats dialectals del català, seguir-ne l'estat per detectar canvis de fenòmens o de tendències i elaborar una proposta de diccionari de neologismes catalans en la seva dimensió diatòpica. I, paral·lelament, aprofundir en un punt de treball nou sobre la base del material recollit: estudiar la influència de l'anglès sobre el català a través dels neologismes.

Tenint en compte el pressupost rebut, la feina del primer any s'ha concentrat en un d'aquests tres objectius: l'actualització i el manteniment de la base de neologismes i l'anàlisi dels processos de formació de mots més productius. Serà en el si d'aquesta anàlisi que se situarà l'aprofundiment en un d'aquests recursos (la via del manlleu i la del calc) i s'estudiarà específicament la influència de l'anglès sobre el català.

Durant aquest primer any del projecte, s'han recopilat 3.089 neologismes de diverses varietats del català. A més, s'ha treballat en una selecció de neologismes presents en totes les varietats geolectals, una selecció dels neologismes més productius i, finalment, una selecció de

neologismes genuïns de cada varietat. Amb aquestes tries s'ha elaborat un fullotó de presentació de la xarxa NEOXOC que tant explica la metodologia de treball com mostra les dades recollides.

S'ha treballat en l'elaboració d'un estudi contrastiu dels mecanismes d'innovació de la neologia recollida en el període 2008-2010 que es lliurarà a l'editorial John Benjamins el curs vinent.

També s'ha realitzat un estudi dels manlleus de l'anglès que s'han detectat en els buidatges de neologismes entre el període 2008-2010. Així mateix, també s'ha fet un estudi dels manlleus del francès i dels manlleus del castellà.

Finalment, s'ha planificat la celebració d'un seminari intern que és previst que se celebrarà el 2013.

Obra completa de Santiago Rusiñol. Recopilació, edició, estudi i publicació

Directora: Vinyet Panyella i Balcells

Ponent: Jaume Cabré i Fabré

L'objectiu del projecte és la recuperació íntegra de l'obra literària de Santiago Rusiñol (1861-1931) per a fer-la accessible editada en suport digital, acompanyada dels corresponents estudis introductoris, sistema de referències i aparat crític. Es tracta de més d'un centenar d'obres publicades entre 1894 i 1936 en primera edició, uns dos mil articles des de 1882 fins a final

dels anys vint i cinc-centes cartes trameses i rebudes que configuren el seu epistolari. S'hi afegeix, a més, l'obra artística procedent de museus i col·leccions gràcies a la cessió d'imatges.

Al llarg del curs 2011-2012 s'ha dut a terme l'ampliació i la modificació de l'arquitectura informàtica per a encabir-hi tots els materials i continguts del projecte. Les principals realitzacions són les següents:

— Construcció i experimentació del mòdul d'entrada i modificacions de dades per a integrar les diferents tipologies documentals (monografies, traduccions, articles, manuscrits, partitures, edicions) i el sistema de referències i aparat crític al projecte. El mòdul, que amplia molt notablement els continguts del projecte i li atorga una dimensió molt més potent, es troba en fase experimental i en procés d'algunes altres modificacions. Ha d'incorporar, també, l'obra plàstica de l'artista, de manera que el projecte doni accés a la totalitat de l'obra de Rusiñol, tant literària com artística. Una vegada validats els primers quinze títols amb tot el contingut inclòs a la base de dades, es procedirà a la modificació de l'actual lloc web del projecte, de manera que augmentaran les possibilitats d'interrogació, recerca i accés, i els resultats del treball realitzat fins a la data esdevindrà finalment visible.

— Incorporació de monografies al web de l'obra completa de Santiago Ru-

siñol (OCSR, <http://taller.iec.cat/ocsr>): 28 monografies accessibles des del web de les 78 digitalitzades.

— Seguiment i continuïtat dels treballs de documentació textual i gràfica.

Refranyer Aguiló

Director: Germà Colón Domènech

El Refranyer Aguiló és la col·lecció de parèmies que Marià Aguiló i Fuster va recollir al llarg de la seva vida, en diversos indrets de tot el domini lingüístic català o a través de les informacions que rebia de diferents personalitats destacades.

El Centre de Cultura Popular i Tradicional de la Generalitat de Catalunya va digitalitzar els materials (més de 40.000 fitxes), amb un conveni signat entre el Departament de Cultura i l'Abadia de Montserrat. Gràcies a un acord entre l'Abadia de Montserrat i la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, actualment s'estan estudiant i transcrivint aquests materials.

S'ha començat per les carpetes de les lletres A, B, C i D (més de 6.000 fitxes), per a saber quin tipus d'informació conté el Refranyer. Segons la informació de les fitxes estudiades, s'ha donat forma a la base de dades inicial. A banda de consultar-lo com un diccionari, els lectors podran fer cerques per «Entrada», «Refrany», «Temàtica», «Obra», «Autor» i «Territori».

**Vocabulari de la Llengua Catalana
Medieval de Lluís Faraudo
de Saint-Germain**

Director: Germà Colón Domènech

En el curs 2011-2012, s'han revisat i corregit, aleatòriament, les entrades a partir de la informació introduïda a la base de dades. S'han fet les esmenes pertinents: creació i supressió d'entrades, comprovació de la remissió de mots, correcció i adequació de les definicions,

etcètera. D'altra banda, després de revisar les graelles preparades amb la informació que vam cercar a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, s'han corregit i completat les dades de les pestanyes «Obra» i «Localització» de la base de dades, de manera que tots els textos que s'han pogut localitzar a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, a més de contenir el registre i el foli, tenen també la informació de l'obra, el paràgraf, la línia, el rei i l'any al qual pertanyen.

Aportacions dels economistes catalans en l'àmbit de la recerca

Director: Eduard Arruga i Valeri

En aquesta primera etapa ens hem centrat en l'obtenció d'un primer producte i en la definició més detallada del projecte:

1. Base de dades d'informació sobre l'activitat dels socis actuals de la SCE

Utilitzant diverses fonts d'informació, hem recollit el més important de l'activitat de tots els socis, especialment els que s'han distingit per la seva presència en el camp de la recerca. Això s'ha fet doblement, per una banda, recollint la fitxa individual de cadascun dels socis i, per l'altra, transposant aquesta informació de manera resumida en una base de dades Access configurada de manera que en un cop d'ull es poden veure les etapes formatives, la situació professional actual i els principals productes (tesi, llibres, articles), així com especialitats conreades, corrents de pensament, distincions o vinculació a empreses. L'objectiu és lligar-la més endavant al web de l'IEC, i en concret a la pàgina de la SCE.

2. Definició més detallada del projecte

Hem mantingut unes quantes entrevistes de les programades, mentre que n'hem ajornat d'altres en disposar, com ja tenim ara, d'informació ben establerta sobre els

entrevistats, de manera que se'ls puguin demanar precisions i consells amb més correcció. Al mateix temps, hem localitzat articles que d'alguna manera responen a l'objectiu de la recerca, en constituir reflexions sobre les aportacions dels economistes catalans en diversos camps i hem localitzat economistes catalans treballant en universitats i centres estrangers. La mateixa SCE, en ocasió del centenari de l'Institut, ja hi havia fet una primera aproximació. No hem abandonat la reflexió i la localització de la documentació corresponent relativa a economistes, socis o no de la SCE, ja desapareguts, car, com demostra la mateixa existència de la SCE (abans la Secció d'Estudis Econòmics Jurídics i Socials), la voluntat de tractar científicament les qüestions econòmiques és antiga.

Com a resultat de la recerca, la Junta Directiva de la SCE ha decidit dedicar una sessió anual a l'anàlisi de les aportacions en economia d'un economista català important del passat.

Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, 3 v. Ms. 1

Director: Jaume de Puig i Oliver

Han estat estudiats i analitzats segons el mètode indicat a «ATCA» 17 (1998) 296-

298, els primers quaranta manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona. S'ha escrit la introducció i s'ha tancat la descripció dels manuscrits. El treball ja ha estat lliurat al Servei de Publicacions de l'IEC.

Dels manuscrits estudiats es dóna la bibliografia oportuna, se n'indiquen altres exemplars coneguts i hom assaja de precisar llur cronologia.

Cal indicar que en bona part dels manuscrits descrits hom entrava en territori verge, de manera que ha calgut dedicar molt de temps a la identificació i documentació dels escrits continguts en cada manuscrit.

Catàleg històric general de la premsa en català, II.

La renovació del periodisme, 1899-1923

Director: Jaume Guillaumet i Lloveras

Ponent: Josep M. Casasús i Guri

S'ha procedit a revisar la base de dades d'acord amb l'experiència de la seva utilització durant la primera fase del projecte («I. L'eclosió de les publicacions, 1810-1898»). S'han elaborat 228 fitxes i articles descriptius de periòdics i s'està preparant un article per a una revista científica sobre els aspectes metodològics del projecte.

Comprensió i producció de textos amb recursos digitals

Director: Joaquim Arnau i Querol

El projecte pretén avaluar els efectes d'un programa d'intervenció basat en la comprensió i producció de textos amb suports digitals. És un projecte d'innovació pedagògica que pretén desenvolupar en l'alumnat habilitats que les noves tecnologies proporcionen de cara a la selecció, organització i presentació de la informació.

El programa consisteix en l'ensenyament i aprenentatge d'una unitat temàtica en la qual s'ensenya l'alumnat a comprendre i produir textos escrits amb el suport de recursos digitals (bàsicament es tracta que l'alumnat aprengui a fer una integració de textos, imatges i esquemes en l'explicació d'aquesta unitat temàtica).

Les tasques realitzades durant aquest curs han estat les següents:

— Selecció del centre i del curs que durant l'any 2013 aplicarà el programa: Escola Lavínia de Barcelona i aula de sisè de primària. És un centre que ja ha estat col·laborant amb aquest grup de recerca en tasques de comprensió i producció de textos.

— Selecció i disseny de la unitat temàtica. S'ha seleccionat «El descobriment d'Amèrica», un tema de l'àrea de coneixement del medi social, propi d'aquest curs. El disseny de la unitat ha

considerat els conceptes bàsics, així com una selecció dels recursos digitals que podrà utilitzar l'alumnat.

— Disseny de les tasques de formació del professorat. Aquest procés de formació i d'aplicació del programa es preveu que comenci amb vista al curs vinent (a principi de 2013).

— Selecció de procediments de registre i observació. Es gravarà en vídeo la comunicació entre professorat i grup classe i també l'activitat que faran dos grups de treball seleccionats.

— Afinament dels criteris d'anàlisi i valoració dels resultats (com el professorat coordina l'ús dels recursos semiòtics a fi de complementar-los en la construcció del coneixement, com usa i integra l'alumnat aquests recursos i quins són els processos de negociació que estableixen en aquesta construcció).

El grup de recerca té un web on es penjen els recursos elaborats en relació amb la temàtica «Comprendre i produir textos»: *www.aprendretextos.com*.

Aquest projecte està en la fase inicial i encara no pot presentar, per tant, publicacions. Això no obstant, de la tasca del grup de recerca ja s'han derivat activitats de transferència dels coneixements propis d'aquesta temàtica:

ARNAU, J.; TEBEROSKY, A.; ORTEGA, A.; CORROMINA, J. (2013). «La digitalización de los textos y productos académicos en educación primaria». Comunicació presentada en el seminari «Aprenen-

tatge i educació a la societat digital» (Universitat de Barcelona, gener 2013). [Es publicarà en el llibre que recull les aportacions més importants d'aquest seminari.]

— (2013). «Relació *input-output* en la utilització de recursos multimodals en alumnes de primària». [Invitació a la presentació d'un article a la *Digital Educational Review* que s'està elaborant.]

Evolució dels paisatges mediterranis de ribera

Director: Josep M. Panareda Clopés

Aquest programa es basa en un treball de recerca de geografia històrica sobre l'evolució dels paisatges dels rius mediterranis dels Països Catalans, i se centra a obtenir una visió global de com han anat evolucionant aquests paisatges en relació amb les condicions naturals secularment modificades per l'acció humana, i, alhora, a dur a terme estudis de detall en diferents cursos i punts d'aigua. És un treball plantejat a llarg termini a causa dels escassos recursos disponibles. Les tasques principals són el treball de camp, la consulta documental, el tractament de dades, l'elaboració d'elements gràfics i cartogràfics i la redacció de textos dels resultats que es van obtenint.

Durant aquest curs s'ha continuat el treball dels rius Foix, Llobregat, Con-

gost i Tordera. Els resultats es presenten en quatre àmbits diferents:

a) Llibres. A principi de 2012 s'enllestiren els textos i els materials per a un llibre sobre el paisatge de ribera del delta del Llobregat, i esperem que sigui editat al llarg de 2013 per l'IEC. S'està treballant en un llibre sobre el paisatge de ribera del Congost, de manera que es pugui lliurar abans d'acabar 2013.

b) Articles en revistes científiques. Com a resultat del programa de recerca, destaca l'article publicat a *Cuadernos Geográficos*, en què s'exposa el sistema de representació gràfica dels paisatges lineals, aplicats als paisatges de ribera.

c) Presentacions en congressos i reunions científiques. S'ha intentat assistir a congressos d'àmbits diferents: internacional, estatal, nacional i local. Destaca la participació en la III Trobada d'Estudiosos del Foix, al Castell de Castellet, el 31 de maig de 2012: Josep M. Panareda, Joaquim Farguell, Xavier Úbeda i Maravillas Boccio, «La cua del pantà de Foix: transició entre el riu i l'embassament» (exposició oral i publicació del text sencer en premsa).

d) Escrits i exposicions orals divulgatives. Durant el curs s'han realitzat set publicacions científiques, sis publicacions divulgatives i una publicació de caràcter metodològic.

Identitat i cohesió social

Director: Josep M. Panareda Clopés

«Identitat i cohesió social» és un programa de recerca en què participen especialistes de les diferents temàtiques que engloba la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans. L'objectiu principal és analitzar i diagnosticar els principals processos dels canvis actuals de la societat, amb la finalitat d'assolir una cohesió social malgrat les múltiples tensions i crisis presents i que s'esdevindran. La *catalanitat*, en el sentit més ampli del terme, ha de constituir un nexa d'unió i de referència per a assolir aquesta cohesió en una societat cada vegada més diversa en origen, però que tendeix a homogeneïtzar-se a causa de la globalització del comerç i dels mitjans de comunicació i a la banalització de les idees i dels comportaments. La identitat en una societat, amb unes idees, amb una manera de ser i amb un territori, és necessària, però els elements de referència van canviant i es tendeix que cada dia siguin més virtuals, cosa que fa que els ciutadans desconeguin i s'allunyin mentalment del territori on viuen i del seu entorn social més proper.

L'abast del projecte és molt ampli i s'ha acotat a partir de prioritats i de les disponibilitats personals, econòmiques o materials. D'entrada, s'han establert nou subprogrames per tal que s'hi puguin integrar tots els membres de la Secció:

«Dret català», «Educació com a factor de cohesió social», «Estructura i continguts del sistema de comunicació social», «Evolució del paisatge en relació amb les activitats humanes», «Evolució i estructura econòmica», «Immigració i canvis socials i culturals», «Orígens del pensament», «Tendències en la identitat nacional» i «Territori i societat».

La feina s'ha canalitzat encarregant a especialistes l'elaboració d'unes síntesis entorn de qüestions i problemàtiques concretes, que han estat exposades i debatudes en els plens mensuals que té la Secció:

— 23 de gener de 2012. Anna Cabré: «Perspectives demogràfiques i cohesió social».

— 26 de març de 2012. Miquel de Moragas: «L'espai català de comunicació, la “catòsfera” i les xarxes socials».

— 20 d'abril de 2012. Ple celebrat a la ciutat de València. Manuel Alcaraz: «Paradoxes de la política valenciana en temps de crisi»; Vicent Soler: «Economia i societat al País Valencià»; Gustau Muñoz: «La cultura bandejada: cultura i societat al País Valencià avui».

— 14 de maig de 2012. Josep Cruanyes: «La restitució dels papers de Salamanca. Problemàtica jurídica i repercussions socials».

— 4 de juny de 2012. Jordi Reglà: «La preocupant emergència de la pobresa a la nostra societat».

La cartografia dels Països Catalans des del Renaixement a l'edat moderna

Director: Vicenç M. Rosselló i Verger

El buc de la tasca duta a terme al llarg del curs, acreditada per part del director i del principal col·laborador, el Dr. Werner-F. Bär, es refereix a l'estudi dels quatre mapes murals de Mallorca, pintats a l'oli: Museu de Mallorca (procedent de la Societat Arqueològica Lul·liana), Miquel Bestard (Can Vilallonga), Ajuntament de Ciutat i Palau Episcopal (segles xvi-xviii) i llurs precedents (manuscrits de J. Binimelis: Biblioteca Nacional de Madrid, 10394; British Library, Add. 24912, i ms. Aiamans de la Biblioteca de Montserrat) i derivat, mapa gravat i imprès de Vicenç Mut (1683). Tots aquests documents han estat buidats de toponímia, analitzats cartomètricament, cartogràficament i semiològicament (vinyetes incloses), redreçats i georeferenciats respecte a coordenades astronòmiques. Se n'ha analitzat la xarxa hídrica i la de camins, com també la línia litoral (inclòs el sistema defensiu antipiràtic).

El membre de l'equip Francesc Torres i el director han publicat el llibre *Jeroni Munyós i la frontera valenciana amb Castella (1565-1566)*, editat per l'Institut d'Estudis Catalans i Publicacions de la Universitat de València; amb això, es dona per enllestida aquesta recerca. Ramon J. Pujades treballa, ara, sobre

mapamundis medievals, però dins el nostre àmbit ha completat la recollecció de cartes i atles portolans dels segles xvi i xvii, originals d'autors catalànics. Un col·laborador novell, Juli Moll i Gómez, llicenciat en filologia i adscrit fins fa poc a l'Institut Cartogràfic de Catalunya, ha

transcrit dels manuscrits dispersos la *Descripció particular de la illa de Mallorca e vilas...*, l'edició crítica de la qual sortirà enguany. Es tracta d'una obra desconeguda del geògraf i historiador Joan Baptista Binimelis, escrita el 1595.

Programes de recerca de curta durada de la SFCS

Diccionari Enciclopèdic de Pedagogia

Director: Joan Mallart i Navarra
Ponent: Josep González-Agàpito i
Granell

El periodisme científic als Països Catalans: mapa de situació i perspectives de futur

Director: Josep M. Casasús i Guri

Estructures d'implicació educativa de les famílies immigrades i efectes en la motivació i l'autoregulació de l'estudi com a claus de l'èxit escolar i immigració i cohesió socioeconòmica

Directora: Carlota Solé i Puig

La formació i organització geohistòrica del territori català

Director: Joan Vilà-Valentí

Recerca i catalogació del patrimoni historicoeducatiu de Catalunya

Director: Josep González-Agàpito i
Granell

Tendències de la catalanitat (vies d'identificació)

Director: Josep M. Casasús i Guri

Una escola per servir la llengua, la identitat i la cohesió social.

El Col·lectiu d'Escoles per l'Escola Pública Catalana (1978 i 1988)

Director: Josep González-Agàpito i
Granell

Vint-i-cinc anys d'integració europea

Director: Carles A. Gasòliba i Böhm

Centres de recerca

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)

Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)

Càtedra UNESCO de Llengües i Educació

Laboratori de Fonètica

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)

Centre de Recerca Matemàtica (CRM)

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics

Eduard Fontserè (LEGEF)

Directora: Emma Suriñach Cornet

Coordinadora: M. del Mar Tapia Jiménez

El Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF) va ser constituït l'any 1982 i està format per investigadors de diferents institucions amb la finalitat comuna de treballar i divulgar estudis en el camp de les ciències de la Terra. Aquest laboratori centra la seva activitat en l'estudi de la sismicitat i l'estructura interna (litosfera) de Catalunya a partir de les dades de les estacions que gestiona o bé fent servir la informació proporcionada per altres institucions que treballen en el mateix camp.

L'estructura del LEGEF consta d'una directora, una col·laboradora cien-

tífica (que forma part del personal de l'IEC i realitza funcions de secretària i coordinadora) i diversos col·laboradors de diferents institucions dins la mateixa àrea de treball. Segons un conveni establert amb la Universitat de Barcelona (UB) el novembre de 1994, els professors, investigadors i becaris de la mateixa Universitat adscrits al LEGEF desenvolupen les activitats de recerca al LEGEF i a la UB. Com a laboratori de l'Institut d'Estudis Catalans, el LEGEF té assignat un membre de l'IEC com a ponent.

El LEGEF disposa d'estacions pròpies que tenen la funció de laboratori, instal·lades al túnel del Cadí (CADI) i al monestir de Poblet (POBL), a més de gestionar, per mitjà d'un conveni, l'estació de la CN Vandellòs II (VAN2). D'altra banda, i gràcies a un conveni marc de

cooperació amb la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB), gestiona també de manera conjunta amb aquesta institució les estacions digitals que envien senyal a l'Observatori Fabra (FBR i FONT).

Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)

Director: Jordi Salas-Salvadó

L'objectiu fonamental del Centre Català de la Nutrició (CCNIEC) és contribuir a l'avenç de la recerca bàsica i aplicada en nutrició i millorar la qualitat de la informació i de la formació nutricional de la societat.

Funcions

Entre les principals funcions del CCNIEC destaquen les següents:

- Coordinar els esforços individuals i col·lectius dels grups d'investigació per poder resoldre els problemes nutricionals dels ciutadans.
- Fomentar i difondre missatges d'educació nutricional correcta a la població.
- Assessorar les administracions públiques, els mitjans de comunicació, la indústria alimentària i la població en general en temes relacionats amb la nutrició.
- Contribuir a la lluita en contra dels trastorns alimentaris i en contra de l'obesitat.

Per a una informació detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça <http://sismic2.iec.cat/drupal>.

— Actuar com a element dinamitzador i coordinador de projectes d'investigació bàsica, clínica i epidemiològica relacionats amb la nutrició.

— Desenvolupar iniciatives en el camp de la docència en aspectes relacionats amb la nutrició, en col·laboració amb les universitats.

— Assessorar a les administracions públiques en diferents problemes relatius a la competència i l'exercici professional en l'àmbit de la nutrició clínica.

Organització

Els grups que formen el CCNIEC són els següents:

- Grup de recerca Nitrogen-Obesitat (Departament de Nutrició i Bromatologia, Universitat de Barcelona).
- Grup de recerca Nutrició, Alimentació, Creixement i Salut Mental (NUTCRSM) (Facultat de Medicina de Reus, Universitat Rovira i Virgili).
- Grup de Recerca en Nutrició Comunitària (CRENC) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca en Nutrigenòmica (Universitat Rovira i Virgili).

— Grup Laboratori de Biologia Molecular, Nutrició i Biotecnologia - Nutrigenòmica (Universitat de les Illes Balears).

— Grup d'Estudi de l'Estat Nutricional - Biodisponibilitat d'Elements Minerals (BIONUTEST) (Universitat de València).

— Grup de recerca Observatori de l'Alimentació (ODELA) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).

— Grup de recerca Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària Infantojuvenil (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrició i Fisiologia (Universitat de Barcelona).

— Grup de recerca Unitat de Nutrició, Medi Ambient i Càncer (UNAC) (Institut Català d'Oncologia - IDIBELL).

— Grup de recerca Unitat Funcional d'Obesitat (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de recerca Fundació Dieta Mediterrània (Fundació Dieta Mediterrània, Barcelona).

— Grup de recerca Risc Cardiovascular i Nutrició (Institut Municipal d'Investigació Mèdica, Barcelona).

— Grup de recerca Antioxidants Naturals: Polifenols (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Lípids (IDIBAPS) (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrigenètica i Genòmica Cardiovascular i de

l'Obesitat (Facultat de Medicina de la Universitat de València).

— Grup de Recerca en Medicina Interna (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de recerca Nutrició, Lípids, Genòmica Nutricional i Risc Cardiovascular (Universitat Rovira i Virgili / Hospital Universitari Sant Joan de Reus).

— Grup de recerca Aspectes Nutricionals i Bromatològics dels Lípids (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrició Comunitària i Estrès Oxidatiu (Universitat de les Illes Balears).

— Grup de recerca Amines i Poliamines Bioactives dels Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de recerca Antioxidants - Tecnologia de Productes Vegetals (Universitat de Lleida).

— Grup de recerca Qualitat Nutricional i Tecnològica dels Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de recerca Nutrició i Salut Mental (Universitat Rovira i Virgili).

— Grup de recerca Aromes i Factors de Qualitat de Begudes i Aliments.

— Grup de recerca Biomarcadors i Metabolòmica Nutricional dels Aliments.

Premis

L'acte de lliurament dels dos premis atorgats tingué lloc a l'aula magna Francesc Cailla i Mestre de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat

Rovira i Virgili (URV), a Reus, el dia 17 de novembre de 2011.

L'obertura de l'acte fou a càrrec de Jordi Salas, director del CCNIEC, i el presidiren Carles Pellicer, alcalde de Reus; Joandomènec Ros, vicepresident de l'IEC; Montserrat Giralt, degana de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la URV; Lluís Salleras, president del Consell d'Administració de l'Agència de Salut Pública de Catalunya del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, i Domènec Vila, director general d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya.

*II Premi CCNIEC Ramon Turró
en reconeixement d'una trajectòria
d'excel·lència en el camp de la nutrició
(2011)*

El CCNIEC, conscient de la importància que té un correcte estat nutricional de la població, va decidir concedir el premi en reconeixement a la trajectòria vital d'excel·lència en el camp de l'alimentació i la nu-

trició a Catalunya i els Països Catalans al professor Ramon Segura, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona, per la seva trajectòria científica nacional i internacional en relació amb la recerca en nutrició.

*II Premi CCNIEC a la millor iniciativa
de la indústria alimentària (2011)*

El CCNIEC, conscient de la importància que té la indústria alimentària i la relacionada amb la nutrició a Catalunya i els Països Catalans, concedeix una distinció a la millor iniciativa en el camp de la innovació en els seus productes, la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària.

El premi fou atorgat a Font Vella per apostar decididament per la promoció de la salut lligada a la hidratació i als estils de vida saludable, impulsant estudis observacionals sobre obesitat infantil, comportaments nutricionals i hidratació, així com campanyes de prevenció de l'obesitat infantil.

Per a una informació detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça www.ccniec.cat.

**Càtedra UNESCO de Diversitat
Lingüística i Cultural**

Director: Joan A. Gerenter i Giralt

Creació de la Càtedra

El 25 de febrer de 2002, la UNESCO i l'IEC signaren el conveni de creació de la

Càtedra UNESCO de Llengües i Educació. L'organisme internacional i la institució hoste n'han mantingut la vigència d'acord amb el procediment establert per a la renovació periòdica del conveni. Durant aquest període, la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació promogué i cooperà

amb projectes i activitats orientats a l'etnoeducació, l'objectiu de la qual és l'elaboració de programes escolars basats en la llengua, la cultura i els valors propis d'aquells qui en són destinataris: les comunitats que són desposseïdes d'aquests valors precisament allí on més caldria respectar-los, el sistema escolar.

La Càtedra UNESCO ha contribuït, doncs, en projectes que afecten aspectes que el sistema oficial no té en compte, sigui perquè la llei n'és aliena o perquè resta inaplicable. Amb data 25 de febrer de 2012, la UNESCO i la institució hoste acorden la conversió de la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació en la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural.

La Càtedra desenvolupa activitats de diversa mena: cursos de formació, cicles de conferències, organització de congressos i seminaris internacionals, projectes de recerca i projectes de cooperació, participació en congressos i altres fòrums internacionals, estudis de camp, participació en processos de revitalització lingüística i seguiment d'aquests, elaboració de publicacions pròpies i contribució en altres obres col·lectives. La informació sobre la seva activitat està recollida a l'espai web <http://catedra-unesco.espais.iec.cat>.

Objectius

L'objectiu principal de la Càtedra és l'estudi i la promoció de la diversitat lin-

güística i cultural, i de les pràctiques adients per al seu manteniment i desenvolupament. En són objectius específics els processos de codificació, estandardització i revitalització lingüístiques, així com la recuperació i el manteniment de pràctiques culturals a través de l'etnoeducació i el manteniment de la llengua patrimonial mitjançant l'aprenentatge i l'ús en el context d'aquestes pràctiques; la transferència de coneixement envers altres institucions i comunitats immerses en el procés de recuperació d'una llengua.

Amb aquest objectiu, la Càtedra realitza activitats de formació i de difusió, contribueix en projectes de recerca i de cooperació, i difon els resultats de la recerca i la intervenció a través de les seves i altres publicacions. En tot moment es guia per la intervenció corresponent amb els actors locals.

Personal col·laborador

La Càtedra consta de cinquanta-dos col·laboradors externs —professors, conferenciant, investigadors i autors— en activitats concretes: vint-i-vuit d'institucions nacionals i vint-i-quatre d'institucions estrangeres.

Activitats realitzades

Al llarg del curs 2011-2012, la Càtedra ha cooperat, entre altres entitats i centres, amb l'Associated Schools Project Network (ASPnet) - Linguapax Schools en el camp de llengua i diversitat cultural per a pro-

moura la recerca aplicada en etnoeducació. Ha participat activament en fòrums internacionals sobre diversitat lingüística i ha establert relacions amb les institucions que apunten objectius similars dins països en desenvolupament: l'estudi de les llengües en perill d'extinció i la realització de programes de revitalització. És el cas de la comunitat maronita de Xipre i de la seva llengua tradicional: l'anomenat àrab maronita xipriota, on es va gravar material audiovisual i es va recollir informació sobre el programa de revitalització.

Un altre programa d'etnoeducació s'executa a l'Argentina: «Saberes escolares desde la lengua y la cultura wichi». La comunitat *wichi* és un poble indígena que habita a les províncies del Chaco, Formosa i Salta, format aproximadament per trenta-cinc mil persones. L'objectiu és elaborar material escolar que incorpori un punt de vista intercultural. Els continguts són elaborats per dos mestres bilingües que treballen actualment en una escola pública a Ohjolo, a la riba del riu Teuco, a la província del Chaco. Aquests mestres són *wichis* i han estat formats pel CIFMA (Centro de Investigación i Formación para la Modalidad Aborigen) en educació intercultural bilingüe.

Altres activitats en què ha participat o ha organitzat la Càtedra són les següents:

— «En les mans dels nadons: el futur de les llengües de signes», conferència a càrrec de Gary Morgan, del Deafness

Cognition and Language Research Center de la Universitat de Londres, amb la col·laboració de Marta Ortells, intèrpret de llengua de signes, que tingué lloc a l'IEC el 21 de març de 2012.

— VI Encuentro de Cátedras UNESCO de España, que es va fer a la Universitat Politècnica de Catalunya (Barcelona), els dies 9 i 10 de febrer de 2012.

— Col·loqui internacional «Llengües amenaçades de la Mediterrània oriental: reptes actuals», celebrat a Nicòsia del 21 al 24 de maig de 2012, i organitzat per la Universitat de Xipre i l'Institut Nacional de Llengües i Civilitzacions Orientals de París. Joan A. Argenter hi pronuncià la conferència «Enclavaments lingüístics i comunitats d'enclavament a la Mediterrània».

Finalment, Joan A. Argenter ha supervisat una investigació comparativa de les polítiques educatives i legislatives sobre llengua i els moviments de renovació pedagògica entre Catalunya i Itàlia, duta a terme per Giuliana Portas, investigadora de la Universitat de Sàsser. L'objectiu d'aquest estudi és avançar en el camp de les comunitats minoritàries i la promoció de la llengua minoritària. Compara el procés de renovació pedagògica a Catalunya amb els processos oberts per la nova política italiana cap a les minories pel que fa a la promoció i revitalització de la llengua i la cultura local, en particular de Sardenya (català de l'Alguer i altres llengües i varietats parlades a Sardenya).

Laboratori de Fonètica

Director: Daniel Recasens

El Laboratori de Fonètica de l'Institut d'Estudis Catalans desenvolupa projectes de recerca de fonètica experimental des de 1990 ençà sota la direcció del lingüista Daniel Recasens, i la participació de personal contractat i becari procedents dels camps de l'estadística.

S'ocupa de l'estudi de les característiques articulatòries i acústiques dels dialectes catalans, i de les tendències de canvi fonètic i fonològic en català antic i en català actual. També investiga els mecanismes de producció i coarticulació de vocals i consonants del català. Per a dur a terme la recerca disposa d'un equipament per a l'enregistrament i l'anàlisi articulatòria i acústica de sons de parla (magnetòmetre, electropalatògraf, electroglotògraf, equip Kay Elemetrics), i també està

equipat per preparar tests de percepció i de temps de reacció per a l'avaluació de l'efectivitat de paràmetres acústics en la identificació de fonemes i sons.

Coordina un grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya, participa en altres projectes de recerca, i organitza el XV Congrés Internacional de Ciències Fonètiques. Els resultats es publiquen en llibres i en revistes de prestigi en el camp de la fonètica experimental, de la lingüística i de la filologia: *Diachronica*, *Estudis Romànics*, *Journal of the Acoustical Society of America*, *Journal of Phonetics*, *Journal of Speech and Hearing Research*, *Language and Speech*, *Phonetic* i *Speech Communication*.

Trobareu una relació de les publicacions més rellevants i la informació detallada sobre el projecte en l'apartat «Recerca - Centres i laboratoris» del web de l'IEC.

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)

Directora: Rosa Colomer i Artigas

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) amb la presència en el Consell de Direcció i en el Consell Supervisor.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocal: Isidor Marí i Mayans

Consell Supervisor

President: Joan Veny i Clar

Vocals: Pere Lluís i Font
Carolina Santamaria i Jordà

Creat el 1985 per l'Institut d'Estudis Catalans i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) és actualment un consorci entre aquestes dues entitats i el Consorci per a la Normalització Lingüística, que es regeix pel Decret 217/1997, de 30 de juliol.

El TERMCAT té per finalitat l'elaboració, la promoció i la difusió de recursos terminològics, la normalització dels neologismes catalans i la prestació de serveis d'assessorament per a facilitar l'ús de la llengua en els àmbits científics, tècnics i socioeconòmics.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del TERMCAT, consulteu l'adreça <http://www.termcat.cat>.

Centre de Recerca Matemàtica (CRM)

Director: Joaquim Bruna i Florit

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb la presència en el Consell de Direcció.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocals: Joandomènec Ros
i Aragonès
Joan Girbau i Badó

L'Institut d'Estudis Catalans creà l'any 1984 el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb l'objectiu principal de posar a la disposició dels matemàtics catalans un centre d'investigació que estimulés la millora de la recerca matemàtica a Catalunya, tant en l'aspecte qualitatiu com en el quantitatiu. El 2002, el CRM va esdevenir un consorci amb personalitat jurídica pròpia, integrat per l'Institut d'Estudis Catalans i la Generalitat de Catalunya, la qual hi participa per mitjà del Departament d'Economia i Coneixement.

Per assolir aquest objectiu, el CRM convida destacats científics d'arreu a fer estades de recerca, facilita el contacte amb aquests i amb institucions científiques als nostres joves investigadors, duu a terme programes de recerca, organitza congres-

sos, seminaris i altres reunions científiques i difon els resultats de la recerca.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del CRM, consulteu l'adreça <http://www.crm.cat>.

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) amb la presència en el Consell de Direcció i en el Patronat.

Consell de Direcció

Director: Javier Retana Alumbrosos

Vocal: Xavier Bellés i Ros

Patronat

President de l'IEC: Joandomènec Ros
i Aragonès

El Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) és un centre de recerca bàsica i aplicada en ecologia terrestre, especialment forestal.

La figura institucional del CREAF és la de consorci, creat pel Decret 300/1987, de 4 d'agost, i és constituït per la Generalitat de Catalunya, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans.

Els seus objectius són:

- realitzar recerca bàsica i aplicada sobre els sistemes ecològics terrestres,
- desenvolupar eines conceptuals i metodològiques per millorar la gestió del medi,
- difondre aquests coneixements mitjançant activitats de formació, assessorament i difusió.

El Patronat és el màxim òrgan de govern del CREAF. Un consell de direcció, nomenat pel Patronat, el regeix. El CREAF és un institut universitari adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona i un centre associat a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

Òrgans de govern:

- Patronat: format pel president (conseller de Medi Ambient), els vocals (rector de la Universitat Autònoma de Barcelona; president de l'Institut d'Estudis Catalans; representant d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Infor-

mació, de la Universitat Autònoma de Barcelona i de l'Institut d'Estudis Catalans), els membres honoraris Jaume Terradas i Ferran Rodà i el secretari (director del CREAM).

— Consell de Direcció: format pel president (director del CREAM) i els vocals (Departament de Medi Ambient; Depar-

tament d'Innovació, Universitats i Empresa; Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries; Universitat Autònoma de Barcelona; Universitat de Barcelona, i Institut d'Estudis Catalans).

Per a una informació detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça <http://www.cream.uab.es>.

Oficines

Oficina d'Assessorament Lingüístic

Oficina de Gramàtica

Oficina d'Onomàstica

Oficines Lexicogràfiques

Oficina d'Assessorament Històric

Oficina d'Assessorament Lingüístic

Director: Isidor Marí i Mayans

L'Oficina d'Assessorament Lingüístic (OAL) s'ocupa d'atendre les consultes lingüístiques que s'adrecen a l'IEC, tenint en compte la normativa fixada per a la llengua catalana, i també s'ocupa d'estu-

diar les consultes no fixades des del punt de vista normatiu amb les altres oficines de la Secció Filològica.

D'altra banda, l'OAL també duu a terme estudis de qüestions lingüístiques per a elaborar criteris, així com analitza dades lingüístiques per tal d'extreure'n resultats i possibles actuacions.

Oficina de Gramàtica

Director: Manuel Pérez Saldanya

L'Oficina de Gramàtica duu a terme, juntament amb la Comissió de Gramàtica, les tasques relatives a l'elaboració de la *Gramàtica de la llengua catalana*. (Vegeu-ne la relació en el capítol VI, «Activitat de recerca», dins l'apartat de

programes de recerca normatius de la Secció Filològica.)

Addicionalment, també s'ocupa en certs moments d'atendre consultes gramaticals procedents de l'Oficina d'Assessorament Lingüístic i de particulars, en aquest darrer cas relatives a aspectes dels esborranys de les parts de la *Gramàtica* consultables al web de l'Institut.

Oficina d'Onomàstica

Director: Josep Moran
i Ocerinjauregui

L'activitat principal de l'Oficina d'Onomàstica (OdO) és l'atenció i la resposta a

les consultes onomàstiques, tant de toponímia com d'antroponímia, adreçades a l'Institut d'Estudis Catalans. Les consultes provenen dels centres de normalització lingüística del Consorci per a la Normalització Lingüística, de diversos departa-

ments de la Generalitat de Catalunya (Territori i Sostenibilitat, Justícia, Medi Ambient, Cultura, Governació, etc.), dels serveis de llengua catalana dels ajuntaments i les universitats (com la de les Illes Balears i la de València), de diverses entitats públiques i privades (com associacions, editorials, i també molt sovint dels mitjans de comunicació —premsa i ràdio—) i de particulars.

Oficines Lexicogràfiques

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Les tasques que duen a terme les Oficines Lexicogràfiques (OL) tenen per objectiu principal el desenvolupament dels projectes lexicogràfics aprovats per la Secció Filològica. Per això, l'activitat de les OL s'estructura a l'entorn de tres eixos: l'actualització de la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut

Així mateix, l'OdO s'ocupa de l'expedició de certificats —i, en uns casos específics, de notes informatives— per a la normalització de la grafia dels noms i, sobretot, dels cognoms catalans.

Per a adreçar-hi una consulta onomàstica o una sol·licitud de normalització de noms i cognoms, cal emplenar els formularis corresponents que trobareu a <http://www.iec.cat/llengua/serveis.asp>.

d'Estudis Catalans (DIEC2); l'elaboració d'un nou diccionari normatiu, i la redacció de la segona edició del *Diccionari manual* de l'Institut d'Estudis Catalans. (Vegeu el capítol vi, «Activitat de recerca», per a una informació més detallada sobre els programes normatius.)

Les OL també s'ocupen d'atendre consultes sobre normativa lèxica del català i de fornir de materials lexicogràfics les institucions que en sol·liciten.

Oficina d'Assessorament Històric

Director: Albert Balcells i González

L'Oficina d'Assessorament Històric es creà l'any 2006 amb la finalitat de respondre les consultes de caràcter històric i artístic plantejades a l'Institut d'Estudis Catalans, així com la tramitació dels informes i dictàmens preceptius de la Secció Històrico-Arqueològica (SHA) sobre els símbols dels ens locals i els béns culturals d'interès nacional.

Informes

La Generalitat sotmet preceptivament la declaració i la delimitació dels béns d'interès cultural nacional i els escuts i les banderes municipals a la Secció Històrico-Arqueològica. La Secció ha emès informes preceptius sobre els expedients de declaració com a bé cultural d'interès nacional (BCIN), sol·licitats a l'IEC per la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— Informes d'expedient en la categoria de monument històric: 17. Antic Hospital de Santa Caterina, a Girona; celler cooperatiu de l'Espluga de Franco-lí; església de Sant Esteve d'Alinyà; església de Sant Jaume de Montagut, a Querol; església de Sant Tomàs de Fluvià, a Torroella de Fluvià; església de Sant Víctor de Fígols; església de Sant Vicenç d'Albarca; església de Santa Maria de Cornudella de Montsant; església de Santa Maria de Gràcia, a la Granadella; església de Santa Maria de Guissona; palau abacial de Sant Joan de les Abadesses; Pont Nou, a Manresa; Teatre Fortuny «El Círcol», a Reus; Pavelló núm. 6 de l'Institut Pere Mata, a Reus; església de Sant Romà de Sidillà o les Arenes, a Foixà; font gòtica de Blanes, i Sant Jaume de Tivissa.

— Informes d'expedient en la categoria de conjunt històric: 2. Colònia Borgonyà i nucli històric d'Ullastret.

— Informe d'expedient en la categoria de lloc històric: 1. Casa d'Àngel Guimerà, al Vendrell.

— Informe d'expedient en la categoria de zona arqueològica: 4. Via romana de Parpers, a Argentona; vil·la romana del pla de l'Horta, a Sarrià de Ter; Sinagoga de Besalú i Cova Gran de Santa Linya, a les Avellanès i Santa Linya.

— Informes d'expedient de delimitació de l'entorn de protecció: 3. Monestir de Santa Maria de Vallbona de les Monges; Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau, a Barcelona, i Palau de Fluvià, a Guissona.

— Altres: 7. Bodegó amb senalla de cireres, roses, assutzenes, lliris, espàrrecs i mongetes, atribuït a Juan Sánchez Cotán (dictamen desfavorable); bàcul del segle XIII; cinc taules procedents del *Retable de sant Miquel, santa Anna i sant Sebastià*, atribuït al pseudomestre de Glorieta; dos dibuixos de la Colònia Güell d'Antoni Gaudí; *Agnus-dei* de Francisco de Zurbarán; taula de jocs de Carles III, i *La plaza de toros de Sevilla* de Marià Fortuny.

Escuts heràldics dictaminats: 9

Municipis: Llagostera, Molló, Viladrau, Pals, Cabanabona, Castellbell i el Vilar, Taradell, Josa i Tuixén i Alcanar.

Banderes dictaminades: 11

Municipis: Arbeca, Santa Pau, Llinars del Vallès, Bellmunt d'Urgell, Montgat, Canet d'Adri, Polinyà, Sant Quirze de Besora, EMD Seana, Tavèrnoles, Sant Martí de Llémèna.

Catalan Historical Review

L'Oficina s'ocupa de la preparació de la revista *Catalan Historical Review*, que, en anglès i català, difon internacionalment balanços sobre els grans temes referents a tots els aspectes històrics dels Països Catalans. Es publica en paper i en versió

electrònica. El primer número sortí l'any 2008.

Aquest curs, ha sortit publicat el número 4, i hi ha hagut un augment de les visites en la versió electrònica: 12.000, l'any 2011, i 22.000, l'any 2012.

Secretaria Científica

Secretari científic: Ricard Guerrero
i Moreno

És funció de la Secretaria Científica l'assistència al Consell Permanent i a l'Equip de Govern en tot el que fa referència a la gestió científica de les activitats de recerca de l'Institut. També dóna suport a la realització i la difusió d'activitats de recerca de les seccions, de les delegacions i de les societats filials, i potencia, fomenta i coordina activitats de recerca i desenvolupament en tot l'àmbit de les terres de llengua i cultura catalanes. Durant el curs 2011-2012, la Secretaria Científica ha intervingut en la preparació, realització i difusió de les activitats següents:

Reunions de la Comissió d'Investigació

La Comissió d'Investigació de l'IEC té l'objectiu de facilitar la tasca de decisió de govern de l'Institut mitjançant l'estudi i la valoració de les propostes de programes de recerca fetes per les seccions. El secretari científic actua com a secretari d'aquesta Comissió, que és presidida pel president de l'IEC i es compon de cinc membres, un per secció, presentats a proposta de cada una d'aquestes, i és nomenada pel Ple.

D'acord amb l'article 60 del Reglament de règim interior de l'IEC, el Ple aprova per assentiment la constitució de

la nova Comissió d'Investigació, els membres de la qual són nomenats per un període de quatre anys i són renovables consecutivament una sola vegada. La composició actual és la següent:

— Santiago Riera i Tuèbols, per la Secció Històrico-Arqueològica

— Marta Estrada i Miyares, per la Secció de Ciències Biològiques

— Joan Girbau i Badó, per la Secció de Ciències i Tecnologia

— Carles Miralles i Solà, per la Secció Filològica

— Josep M. Panareda Clopés, per la Secció de Filosofia i Ciències Socials

Durant aquest període, la Comissió s'ha reunit els dies 21 de setembre i el 12 de desembre de 2011, i l'1 de febrer, l'1 de març i el 26 d'abril de 2012. En aquestes reunions s'ha fet el seguiment dels programes de recerca del segon Pla Triennal de Recerca 2PTR (2008-2010). S'ha demanat l'informe final i s'ha procedit a fer l'anàlisi i l'avaluació dels programes de recerca i el seguiment de les publicacions previstes. També s'ha preparat una nova convocatòria interna de programes de recerca per al període 2012-2014 i, una vegada definits, se n'ha fet el seguiment. S'ha preparat la tercera

edició dels *Reports de la recerca a Catalunya (2003-2009)*, i la proposta de la convocatòria anual d'ajuts per a les activitats de les societats filials per a l'any 2012.

Reunions de la Comissió de Societats Filials (ajuts de l'IEC per a activitats i publicacions a les societats filials)

La Comissió de Societats Filials està formada pel president de l'IEC, els presidents de les societats filials i els delegats. La Secretaria Científica dóna suport a la Comissió de Societats Filials de l'IEC que, al llarg del curs 2011-2012, ha tingut la reunió preceptiva el 29 de febrer de 2012. En aquesta reunió, el secretari científic informà de la resolució de la convocatòria d'ajuts a activitats de les societats filials per a l'any 2012 que acordà el Consell Permanent, i també de les accions de suport a les societats filials durant el 2012: carnets de socis; presència de les revistes de les societats filials a les bases de dades MIAR i a CARHUS Plus+, i informació sobre publicacions.

Jornades i conferències

En aquest apartat s'inclouen activitats de característiques diverses, però que tenen en comú el fet de tractar temes amb una àmplia repercussió social o bé de fer més propera la ciència a la ciutadania. Durant el curs 2011-2012 s'han dut a terme les següents:

Reunió COST: «Nitrogen in planetary systems: the early evolution of the atmospheres of terrestrial planets»

La reunió s'organitzà en col·laboració amb el Consell Superior d'Investigacions Científiques i l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya (IEC, del 21 al 23 de setembre de 2011).

Col·loqui amb Gene Mosca

Gene Mosca és coautor del llibre de text *Física per a la ciència i la tecnologia*, del Projecte Scriptorium (IEC, 23 de setembre de 2011).

Cicle de conferències sobre els premis Nobel de l'any 2011

— «Thomas Sargent i Christopher Sims, premis Nobel d'Economia 2011». Conferència sobre el Premi Nobel d'Economia concedit a Thomas J. Sargent i a Christopher A. Sims, a càrrec d'Albert Marcet. Organitzada amb la Societat Catalana d'Economia. IEC, 12 de desembre de 2011.

— «La cristal·lografia i els premis Nobel. Any 2011: Dan Shechtman». Conferència sobre el Premi Nobel de Química concedit a Dan Shechtman, a càrrec de Joan Francesc Piniella. Organitzat amb la Societat Catalana de Química. IEC, 13 de desembre de 2011.

— «Nobels de medicina 2011. Cèl·lules dendrítiques (DC) i els "seus" receptors de tipus Toll (TLR): elements vitals a la base de tota la resposta immu-

nitària dels individus». Conferència sobre el Premi Nobel de Fisiologia o Medicina concedit a Bruce A. Beutler, Jules A. Hoffmann i Ralph M. Steinman, a càrrec de Manel Juan Otero. Organitzada amb la Societat Catalana de Biologia. IEC, 14 de desembre de 2011.

— «Tomas Tranströmer: un retrat darrere el vidre». Conferència sobre el Premi Nobel de Literatura concedit a Tomas Tranströmer, a càrrec de Carolina Moreno. Organitzada amb la Societat Catalana de Llengua i Literatura. IEC, 15 de desembre de 2011.

— «L'Univers accelerat». Conferència sobre el Premi Nobel de Física concedit a Saul Perlmutter, Brian P. Schmidt i Adam G. Riess, a càrrec d'Eduard Massó. Organitzada amb la Societat Catalana de Física. IEC, 16 de desembre de 2011.

— «Viatge a la setena dimensió». Conferència sobre el Premi Abel de Matemàtiques concedit a John Milnor, a càrrec de Joan Porti. Organitzada amb la Societat Catalana de Matemàtiques. IEC, 20 de desembre de 2012. (A petició de la Societat Catalana de Matemàtiques, s'impartí per primera vegada una conferència dedicada a la Medalla Abel de Matemàtiques.)

Totes aquestes conferències també es van impartir a València, organitzades per la Delegació de València de l'IEC, a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (OCCC), durant el mes de gener de 2012.

Dia Internacional de les Dones: «Lynn Margulis: la voluntat d'ésser, l'impuls de fer»

El 22 de novembre de 2011, va morir la biòloga nord-americana Lynn Margulis (Chicago, 1938 - Amherst, 2011). El dia 5 de març hauria fet setanta-quatre anys.

Coincidint amb aquesta data i amb motiu de la commemoració del Dia Internacional de les Dones, que se celebrà el 8 de març, diverses dones que van treballar o conviure amb ella van destacar fragments de la seva vida i van comentar aspectes de la seva personalitat en un acte emotiu a l'IEC: Marta Estrada, professora d'investigació de l'Institut de Ciències del Mar - CSIC, «Lynn i la ciència»; Montse Ponsà, catedràtica de biologia cel·lular de la Universitat Autònoma de Barcelona, «Lynn i la biologia cel·lular»; Isabel Esteve, catedràtica de microbiologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, «Lynn, ecòloga microbiana»; Anna Omedes, directora del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, «Lynn, naturalista»; Núria Gaju, professora titular de microbiologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, «Lynn i els organismes fotosintètics»; Marie-Odile Gobillard, experta en protozoous, que ha treballat molts anys al Laboratori Aragó de Banyuls de la Marenda (actualment, ja jubilada, es dedica a l'escultura), «Lynn et les protozoaires»; Marisa Castro, de la Universitat de Vigo, «Lynn y la universidad»; Montserrat Vallmitjana, que ha estat molts anys

professora de biologia de l'Institut Ernest Lluch, «Lynn i l'ensenyament secundari»; Eva Barreno, catedràtica de botànica i líquenòloga de la Universitat de València, «Lynn y los líquenes»; Bego Vendrell, de l'Institut de Ciències del Mar - CSIC, «Lynn i la visió panòptica»; Alcía Duró, de l'Institut de Ciències del Mar - CSIC, «Lynn, impulsora»; Carmen Chica, de la revista *International Microbiology*, «Lynn, trencadora»; Olga Guerrero Miracle, soprano, que oferí un parell de cançons sefardites durant una pausa i un comiat musical, i Wendy Ran, de la revista *International Microbiology*, que llegí uns poemes d'Emily Dickinson.

Dia de la Terra a l'IEC

Des de 1970, el Dia de la Terra se celebra arreu del món el 22 d'abril. L'objectiu és conscienciar la ciutadania de l'existència de problemes com ara la contaminació, la conservació de la biodiversitat, el canvi climàtic i altres preocupacions mediamambientals que són fruit de la societat moderna.

El 19 d'abril, l'IEC celebrà aquesta efemèride mundial per quart any consecutiu amb el Dia de la Terra a l'IEC, una jornada per a discutir sobre la sostenibilitat, la conservació i el canvi climàtic mitjançant unes conferències impartides per destacats experts en el tema: «El poder de la paraula: Primavera silenciosa, un llibre que va canviar el món», a càrrec de Mercè Piqueras; «Exploración del mar: desafíos

y oportunidades», a càrrec de Carlos Duarte; «El paper de la comunitat zoològica europea en la conservació d'espècies», a càrrec de Miquel Trepal, i «El paper dels governs subestats en la lluita contra el canvi climàtic. L'estratègia catalana», a càrrec de Josep Enric Llebot.

Cinquenes Jornades Catalanes de Revistes Científiques (5JCRC)

Les 5es Jornades Catalanes de Revistes Científiques (5JCRC) se celebraren els dies 24 i 25 de maig de 2012 a l'IEC, amb l'objectiu d'esdevenir un espai de trobada en el qual editors, científics i professionals de la informació puguin compartir experiències.

La voluntat de les JCRC és donar suport als consells d'edició i redacció de revistes científiques en la millora de les publicacions, dotar el col·lectiu amb eines i coneixements per a millorar els aspectes formals i estàndards de qualitat de les revistes científiques, i potenciar la difusió, internacionalització i visibilitat de les publicacions mitjançant la indexació en bases de dades i repertoris.

El programa de les 5JCRC es dissenyà tenint en compte les principals inquietuds dels assistents a les edicions anteriors, i hi assistiren experts nacionals i internacionals que donaren una visió de l'estat global i les perspectives de l'edició de publicacions científiques. Al llarg de dos dies es tractaren temes relacionats amb la gestió de revistes científiques,

l'edició de revistes en el món digital i les noves eines 2.0, l'accés i els continguts oberts, els models de negoci o les fonts de finançament de revistes, l'avaluació de la ciència i les implementacions de futur.

El 24 de maig, s'inauguraren les jornades amb la benvinguda del president de l'IEC. La primera sessió fou moderada per Salvador Alegret i inclogué les conferències següents: «Revistes nacionals en un context internacional. La selecció natural en la difusió de la ciència», per Joandomènec Ros, vicepresident de l'IEC i membre del Departament d'Ecologia de Universitat de Barcelona; «Què entenem per obert quan parlem d'accés obert?», per Ignasi Labastida, de l'Oficina de Difusió del Coneixement, Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI) de la Universitat de Barcelona; «Models de negoci de les editorials de revistes científiques», per Anna Villarroya, del Departament d'Economia Pública, Economia Política i Economia Espanyola de la Universitat de Barcelona, i «Apoyo a las revistas científicas españolas en el entorno de la gestión de la información científica de FECYT», per Izaskun Lacunza, de la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT).

La segona sessió, moderada per Carles Pont, inclogué les ponències «Google Scholar: una forma más sencilla de encontrar y leer documentación científica», per Luis Collado, responsable de Google Scholar Espanya i Portugal, i

«Implementacions de futur a les revistes científiques», per Alexandre López Borrull, de la Universitat Oberta de Catalunya.

El 25 de maig se'n celebrà la tercera i darrera sessió, sota la moderació de Ricard Guerrero i amb les conferències següents: «Open access, PLoS ONE, and the Rise of the Mega Journal», per Damian Pattinson, editor executiu de PLoS One; «Producción, liderazgo, y excelencia científica en un mundo en crisis: una aproximación cuantitativa», per Félix de Moya Anegón, del Grupo SCImago; «Estratègies periodístiques per a la difusió de la ciència: de l'article científic al divulgatiu», per Martí Domínguez, director de la revista *Mètode*, de la Universitat de València, i «La preservació de les revistes digitals: realitats i reptes pendents», per Miquel Térmens, del Departament de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona.

Setmana de la Ciència

La Setmana de la Ciència a Catalunya té per objectiu apropar el coneixement científic i tecnològic a la societat i difondre els resultats de la recerca entre la ciutadania a fi d'aconseguir més comprensió social de la ciència. En l'edició de 2011, les accions proposades s'emmarcaren en les celebracions de l'Any Internacional de la Química i l'Any Internacional dels Boscos. Les dates de celebració van ser del 18 al 27 de novembre.

L'IEC i les seves societats filials, com en edicions anteriors, van acollir diversos actes i reunions científiques de la Setmana de la Ciència, entre els quals cal esmentar l'exposició de cartells de la Setmana de la Ciència; l'exposició sobre Marie Curie, que es va iniciar el 6 d'abril i va finalitzar el 16 de desembre de 2011, organitzada pel Museu Curie de París i l'IEC per a celebrar l'Any Internacional de la Química; l'exposició «Els elements químics, joies imprescindibles», del 21 de

novembre al 9 de desembre de 2011, organitzada per la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC, amb la col·laboració del Museu de Geologia Valentí Masachs de la Universitat Politècnica de Catalunya de Manresa i comissariada per Marc Boada (divulgador científic), Pilar González (membre de l'IEC i catedràtica emèrita de química inorgànica de la UAB) i Joaquim Sanz (director del Museu de Geologia Valentí Masachs).

VII. Assessorament, promoció i difusió de la recerca

Assessorament

Observatori de la Recerca

Direcció: Secretaria Científica

L'any 2003, la Secretaria Científica va posar en funcionament l'Observatori de la Recerca de l'IEC (OR-IEC). L'OR-IEC és un servei d'informació especialitzada per a l'anàlisi, planificació, coordinació i difusió de les activitats de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) dins el sistema de ciència i tecnologia dels territoris de llengua i cultura catalanes. Des de la perspectiva rigorosa, central i independent de l'IEC, es tracta d'una iniciativa col·laboradora, amb la voluntat d'integrar i compartir informació amb els altres agents, facilitant-los un coneixement exhaustiu sobre el seu entorn científic i tecnològic.

Portal web Meridià i xarxes socials

Meridià (Mesurament de la Recerca, Desenvolupament i Innovació) és el portal web de l'OR-IEC (*meridia.iec.cat*). L'abast cronològic del portal comença l'any 2000 (en determinats informes, arriba al 1996). Respecte a l'abast geogràfic, recull actuacions d'R+D+I desenvolupades a Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i Andorra, i s'estableixen comparacions a escala estatal i internacio-

nal. Per a organitzar i comparar les dades, l'OR-IEC disposa d'una trentena de classificacions científiques, tecnològiques, socioeconòmiques i geogràfiques. Aquestes classificacions poden evolucionar (versions) i establir relacions entre elles (equivalències).

Les dades de Meridià són sòlides i fiables, ja que s'obtenen a partir de convenis per a la transferència d'informació (Generalitat de Catalunya, universitats, altres organismes de recerca, etc.) i del processament sistemàtic de resolucions dels butlletins oficials, registres administratius, memòries, etc.

El coneixement recopilat engloba el cicle complet de la investigació científica i tecnològica: context socioeconòmic, entitats de recerca, recursos (humans, econòmics i materials) i resultats (articles, patents i tesis).

Els continguts del portal s'organitzen en informes dinàmics sobre dades estructurades, publicacions (memòries, informes, etc.), enllaços web i cerca textual. Cada modalitat de consulta i informe presenta una detallada explicació metodològica, amb el contingut, abast, fonts d'informació, data d'actualització, etc. La plataforma es pot consultar en català, castellà i anglès. En el curs 2011-2012,

s'han actualitzat 15 informes estadístics i 65 documents.

Durant aquest curs, s'ha seguit treballant en l'accés àgil, directe i més fàcilment comprensible de les dades essencials que poden interessar al nombre més elevat possible d'usuaris no especialitzats. En aquest sentit, Meridià disposa d'una nova interfície gràfica que permet consultar alguns informes estadístics en forma de taules, gràfics i mapes. Aquestes representacions aporten una perspectiva visual i geogràfica a l'actual accés per períodes temporals, dimensions i indicadors.

Des de principi de l'any 2010, l'OR-IEC també disposa d'un blog a Internet (<http://blogs.iec.cat/observatori>), els objectius del qual són comentar la informació disponible al portal web, difondre les novetats més destacades de les diferents àrees (convocatòries, congressos, informes, etc.) i establir un canal de comunicació amb la comunitat científica. La subscripció del blog permet conèixer la informació actualitzada de manera ràpida i eficient i, des del mes de setembre de 2011, l'OR-IEC envia als usuaris interessats un butlletí electrònic mensual amb les entrades publicades (el curs 2011-2012 s'han publicat 218 notícies i comentaris especialitzats).

De manera conjunta, el portal Meridià i el blog de l'OR-IEC han rebut 23.500 visites, amb 172.000 pàgines vistes, al llarg del curs 2011-2012.

Reports de la Recerca a Catalunya: 3a edició (2003-2009)

L'any 1995, amb el suport de la Generalitat de Catalunya, l'IEC va posar en marxa el projecte Reports de la Recerca a Catalunya, que consistia en l'elaboració d'informes sobre l'estat de la investigació en diferents àrees específiques. Es va estudiar el període 1990-1995 mitjançant 24 informes. L'any 2003 es va posar en marxa una segona edició dels Reports, que abastava el període 1996-2002 i que comprenia 27 informes.

Actualment, l'OR-IEC treballa en la preparació de la tercera edició dels informes, que estudiarà l'evolució de la ciència catalana en el període 2003-2009. Així, el Consell Permanent de l'IEC, en la reunió tinguda el dia 15 de setembre de 2011, va considerar convenient iniciar la tercera edició dels Reports, l'abast de la qual són les activitats d'R+D+I del septenni 2003-2009 desenvolupades a Catalunya, amb comparacions estatals i internacionals.

Pel que fa al repartiment de les diferents àrees d'estudi que integren els Reports, es va repetir, bàsicament, l'organització de la segona edició amb la inclusió de quatre àrees més: «Biotecnologia», «Ciències ambientals», «Nanociència i nanotecnologia» i «Nutrició i ciència i tecnologia dels aliments». En aquesta tercera edició, cada informe serà preparat per un redactor expert en la matèria específica, escollit per la Secció correspo-

ment. Aquest redactor tindrà el suport tècnic de l'OR-IEC, per tal d'obtenir totes les dades necessàries per a l'elaboració de l'informe.

Pel que fa a l'estructura dels informes, tenint en compte que cada àrea té unes característiques particulars, es proposa seguir l'esquema següent: a) oportunitats; b) marc institucional i recursos; c) resultats; d) conclusions. Per a facilitar la comparació dels informes, cal determinar un grup homogeni d'indicadors obtinguts a partir de les dades de l'OR-IEC i del portal Meridià, a més d'alguns indicadors específics que pugui proposar cada redactor.

Els informes de la tercera edició dels Reports abastaran les àrees següents: altres filologies; arquitectura i urbanisme; biologia cel·lular i molecular, genètica i bioquímica; biologia d'organismes i sistemes; biotecnologia; ciències ambientals; ciències socials; comunicació; dret; economia; enginyeria agronòmica i forestal; enginyeria civil i de la construcció; enginyeria industrial; filologia catalana: literatura; filologia catalana: llengua; filologia: física; geografia i demografia; geologia; història; història de l'art i musicologia; lingüística i ciències del llenguatge; matemàtiques; medicina; nanociència i nanotecnologia; nutrició i ciència i tecnologia dels aliments; pedagogia; psicologia; química; tecnologies de la informació i de les comunicacions; veterinària.

Primeres Jornades sobre Gestió de la Informació Científica (JGIC-2012)

Els dies 12 i 13 d'abril de 2012 es van celebrar les JGIC-2012, amb més de dues-centes persones inscrites. L'objectiu principal de les jornades fou debatre alguns dels aspectes més rellevants d'aquest àmbit, com també presentar i posar en contacte diverses iniciatives dedicades a l'accés i el processament de la informació científica i a les eines tecnològiques. Es tractà de generar una visió integral i cooperativa de l'àmbit, més enllà de les àrees més consolidades, i que lògicament són objecte d'un tractament freqüent.

Aquestes Jornades s'adreçaren als responsables, gestors i documentalistes dels sistemes d'informació de les universitats i dels centres de recerca, i també als investigadors especialitzats.

Les JGIC-2012 es van estructurar en conferències i taules rodones, i van reunir responsables i experts de diverses institucions: la Generalitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans, les universitats, les associacions professionals, els consorcis de biblioteques, les empreses, les fundacions i les xarxes universitàries.

El 12 d'abril, Salvador Giner, president de l'IEC, va presentar les JGIC-2012 i Josep M. Martorell, director General de Recerca de la Generalitat de Catalunya, va impartir la conferència inaugural «Política científica del Govern de la Generalitat: L'economia basada en el coneixement».

La primera sessió s'anomenà *Accés a la informació científica* i inclogué dues taules rodones: «Consortis i xarxes», moderada per Eulàlia Fuentes (UAB) i amb els ponents Lluís Anglada (Consorti de Biblioteques Universitàries de Catalunya), Ximo Górriz (Xarxa Vives d'Universitats) i Ferran Mateo (Fundación Dialnet), i «Open Access i Open Data», moderada per Cristina Ribas (Associació Catalana de Comunicació Científica) i amb els ponents Fèlix Bosch (Fundació Dr. Antoni Esteve), Ignasi Labastida (UB), Santi Muxach (IEC) i Fernanda Peset (Universitat Politècnica de València).

La segona sessió s'anomenà *Tecnologies de la informació científica*, i inclogué les conferències «Informació científica i web semàntica», per Lluís Codina (Universitat Pompeu Fabra), i «Fonts d'informació científica», per Llorenç Arguimbau (IEC), i una taula rodona titulada «Visualització i gestió d'informació», moderada per Josep Blat (UPF) i amb els ponents Juan Carlos Armesto (ID-EST Consultores), Juan Carlos Dürsteler (INDO Lens Group), Josep Lluís Larriba (UPC) i Víctor Pascual (Bestiario).

El 13 d'abril se celebrà la tercera sessió, *Processament de la informació científica*, en què es dugueren a terme les darreres taules rodones: «Anàlisi de la

informació científica: informètria, cièncio-mètria i bibliometria», moderada per Cristóbal Urbano (UB) i amb els ponents Esteve Arboix (AQU Catalunya), Àngel Borrego (UB) i Raül I. Méndez-Vásquez (Fundació Institució Catalana de Suport a la Recerca), i «Gestió de les dades de recerca i integració al sistema Uneix», moderada per Joan Bravo (Secretaria d'Universitats i Recerca), Josep Carbó (URV), Lluís Escribano (UB) i Ramon Miralles (UPC). La conferència de clausura fou a càrrec de Lluís Rovira, de la Institució CERCA, i es titulà «La informació científica: Nou concepte en les polítiques de recerca».

Publicacions

ARDANUY, Jordi; ARGUIMBAU, Llorenç (2011). «La R+D en investigació literària». A: *Literatura, territori i identitat: la gestió del patrimoni a debat*. Girona: Curbet, p. 219-236. ISBN: 978-84-939504-3-9.

ARGUIMBAU, Llorenç; RUIZ, Cristina; RODRÍGUEZ, Maria; RIVERO, Montserrat (2011). «La recerca en ciència i tecnologia dels aliments a Catalunya (2000-2009): una aproximació a partir de fonts d'informació públiques». *TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments*, vol. 13, núm. 2, p. 25-41. ISSN: 1137-7976. DOI: 10.2436/20.2005.01.56.

**Xarxa CRUSCAT (Coneixements,
representacions i usos del català)**

Presidenta: Mariàngela Vilallonga Vives

Director: Miquel Àngel Pradilla
Cardona

La Xarxa CRUSCAT és una xarxa científica creada l'any 2003, dependent de l'Institut d'Estudis Catalans, que aplega diversos investigadors que treballen sobre la situació i l'evolució del català. Les tasques principals que duu a terme són les següents:

— Aplegar la informació existent i analitzar-la críticament.

— Arribar a criteris que facilitin l'avaluació consensual de la situació soci-

olingüística i les perspectives immediates i a mitjà termini.

— Destriar els factors crucials de l'evolució de la comunitat lingüística catalana.

— Generar sinergies entre els especialistes en estudis de l'ús.

La Xarxa CRUSCAT es vertebrava a partir d'equips de treball. L'estructura dels equips consta d'un director, els membres, els becaris i els investigadors associats.

Per a una informació més detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça <http://blogs.iec.cat/cruscat>.

Organismes administratius en els quals l'IEC té assessors

Institucions d'àmbit català

Agència Catalana de Protecció de Dades	<i>Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya</i> Josep Amat i Girbau
Comissió de Toponímia de Catalunya del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	<i>Vicepresident</i> Josep Moran i Ocerinjauregui <i>Vocal</i> Joan Anton Rabella i Ribas
Comissió de Toponímia del Govern d'Andorra	Ramon Sistac i Vicén
Comissió mixta de seguiment del conveni marc entre l'Institut d'Estudis Catalans i la Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA)	Joan Martí i Castell
Consell Assessor de l'Àrea Protegida de les Illes Medes del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya	Miquel Zabala i Limousin
Consell de Caça de Catalunya del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya	Joan Real i Ori
Consell de Pesca Continental del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya	Adolf de Sostoa Fernández
Consell de Protecció de la Natura del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya	Jordi Camprodon Josep Germain i Otzet Lluís Paluzié i Mir Josep Vigo i Bonada

Consell Escolar de Catalunya del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Mariàngela Vilallonga Vives
Institució de les Lletres Catalanes	<i>Consell Assessor</i> Carles Miralles i Solà
Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA)	<i>Consell Assessor</i> Damià Barceló i Cullerés
Agència de Residus del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Consell Assessor</i> David Serrat i Congost
Parc Natural de la Serra de Montsant del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya	<i>Consell de Cooperació</i> Jacint Corbella i Corbella
Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta de Protecció</i> Josep M. Mallarach i Carrera David Serrat i Congost Lluís Paluzié i Mir
Parc Natural del Cadí-Moixeró del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta Rectora</i> Joaquim Gosálbez i Noguera
Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya	<i>Consell Directiu i Junta de Protecció</i> Jordi Sargatal Antoni Palau Xavier Llimona Josep Gestí

Promoció

Premis i borses d'estudi de l'IEC - Premis Sant Jordi 2012

Premi IEC d'Història Moderna Joan Reglà

Ponència: Manuel Ardit i Lucas, Eva Serra i Puig i Antoni Simon i Tarrés (membres de la Secció Històrico-Arqueològica).

Atorgat a Francesc Amorós i Gonell pel treball *La Guerra de Successió i l'orde de Malta a Catalunya (1700-1714)*.

Premi IEC d'Història Literària Manuel Milà i Fontanals

Ponència: Tomàs Martínez Romero, Joan Mas i Vives i Josep Massot i Muntaner (membres de la Secció Històrico-Arqueològica).

Atorgat a Ramon Panyella i Ferreres pel treball *Francesc Pelai Briz: entre la literatura i l'activisme patriòtic*.

Premi IEC de Ciències Químiques Antoni de Martí i Franquès

Ponència: Salvador Alegret i Sanromà, Damià Barceló i Cullerés i Pilar González Duarte (membres de la Secció de Ciències i Tecnologia).

Atorgat a Anna Serra Clusellas pel treball *Estratègies per al tractament d'aigües biorecalcitrants mitjançant processos d'oxidació avançada*.

Premi IEC de Ciències de l'Enginyeria Rafael Campalans

Ponència: Josep Amat i Girbau, Àlicia Casals i Gelpí i Francesc Serra i Mestres (membres de la Secció de Ciències i Tecnologia).

Atorgat a Ferran Paredes Marco pel treball *Aplicació de les tecnologies metamaterials per a l'optimització de components per a sistemes d'identificació per radiofreqüència RFID*.

Premi IEC de Comunicació Social Joan Givanel i Mas

Ponència: Josep M. Casasús i Guri, Maria Corominas i Piulats i Miquel de Moragas i Spà (membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials).

Atorgat a Marcel Mauri i de los Ríos pel treball *Prensa de transició. La funció i evolució dels diaris de Barcelona durant la transició democràtica (1975-1978)*.

Premi IEC de Geografia Lluís Solé i Sabarís

Ponència: Maria Dolors Garcia Ramon, Josep M. Panareda Clopés i Vicenç M. Rosselló i Verger (membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials).

Atorgat a Maria Barrachina Jiménez pel treball *Perspectives per a la ramaderia del Pirineu català. Anàlisi multidimensional dels seus condicionants a partir de l'exemple de la vall Fosca (Pallars Jussà)*.

Premi Ferran Sunyer i Balaguer

Ponència: Alejandro Ádem (Universitat de la Colúmbia Britànica), Núria Fagella (Universitat de Barcelona), Joseph Oesterlé (Universitat de París-IV), Joan Verdera (Universitat Autònoma de Barcelona) i Alan Weinstein (Universitat de Califòrnia-Berkeley).

Atorgat a Ángel Cano, Juan-Pablo Navarrete i José Seade pel treball *Complex Kleinian groups*.

Premi Matemàtiques i Societat (Fundació Ferran Sunyer i Balaguer)

Ponència: Salvador Giner, David Serrat, Romà Escalas, Joan de Solà-Morales, Joaquim Bruna, Jaume Aguadé, Josep Amat, Manuel Castellet, Joan Girbau, Pere Pascual i Núria Vila.

Atorgat a Josep Corbella Domènech per la sèrie d'articles «El cervell matemàtic», de la secció «Viure a l'estiu» de *La Vanguardia*, publicats del 24 de juliol al 4 de setembre de 2011.

Premi Fundació Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Mallafrè i Gavaldà, Joaquim Molas i Batllori i Carles Miralles i Solà (membres de la Comissió Tècnica del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda).

Atorgat a Eva Bru-Domínguez pel treball *Beyond containment: corporeality in Mercè Rodoreda's literatura*.

Premi Josep M. Sala-Trepal (Societat Catalana de Biologia)

Ponència: Jaume Reventós, Joan Seoane, Christof von Kalle, Stefan Karlsson i Jordi Barquineró.

Atorgat a Pedro Medina Vico.

Premi Lupa d'Or de la Societat Catalana de Sociolingüística

Ponència: Francesc Vallverdú Canes, Miquel Àngel Pradilla Cardona, Joan A. Argenter i Giralt i Josep M. Nadal i Farreras (membres de la Secció Filològica).

Atorgat a Emili Boix-Fuster i Rosa M. Torrens Guerrini pel llibre titulat *Les llengües al sofà*.

Concurs de Joves Sociòlegs

Ponència: Adela Ros, Joan Jiménez i Sebastià Sarasa.

Atorgat a Albert Martín i Gómez pel treball *De la norma social a la dissidència. Un procés de transformació epistemològica pertorbador*.

Un accèssit atorgat a Albert Julià Cano pel treball *Mares sobrecarregades. Factors que causen una major dedicació de les mares en el treball domèstic a Catalunya*.

Premi de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Ponència: Josep Obiols Salvat i Mercè Raventós Santamaria.

Atorgat a Anna Hereu Soms pel treball *Bioconservació i alta pressió hidrostàtica com a obstacles per millorar la seguretat del pernil curat llescat amb diferent activitat d'aigua*.

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris

Ponència: Josep M. Vives, Joan Anglès, Josep M. Alcañiz, Ester Torres, Santiago Pocino, Josep M. Puiggròs, Joan Saus i Assumpta Serra.

Atorgat a Magdalena Gómez González pel treball *Dinàmica de la matèria orgànica i segrest de carboni en un sòl restaurat amb fangs de depuradora*.

Un accèssit atorgat a M. Teresa Brufau Bonet pel treball *Efecte del Salmosan® sobre la morfometria de l'intestí de pollastres inoculats amb Salmonella enterica var. enteritidis. Estudi comparatiu amb colistina i parets cel·lulars de Saccharomyces cerevisiae*.

Premi de la Institució Catalana d'Història Natural

Ponència: Òscar Alomar, Xavier Oliver i Joan Pino.

Atorgat a Cristina Rota Moreno pel treball *Les plantes endèmiques dels Pirineus. Una anàlisi ecològica i biogeogràfica de la flora vascular exclusiva de la serralada*.

Premi de la Societat Catalana d'Estudis Històrics

Ponència: Mercè Morales, Marta Prevosti i Santiago Izquierdo.

Atorgat a Esther Alsina Galofré pel treball *L'aflorament de societats i grups artístics. Vers el foment de les belles arts a la Barcelona del tombant de segle (1846-1923)*.

Premi de la Societat Catalana de Biologia

Ponència: Ricard Guerrero, Àurea Navarro i Jordi Barquinero.

Atorgat a Susanna Pomés López pel treball *Cancer stem cells en línies cel·lulars pancreàtiques i sensibilitat als inhibidors d'EGFR, Her-2 i IGF-IR*.

Dos accessits: l'un atorgat a Cristina Miret Casals i Laura Vera Montoro pel treball *Efectes del canvi global sobre el gènere Molva*, i l'altre, a Elena Vicario Orri pel treball *Noves estratègies terapèutiques per a malalties neurodegeneratives. Malalties de Parkinson i Huntington*.

Premi de la Societat Catalana de Química

Ponència: Josep Bonjoch Sesé, Pere Clapés Saborit i Jaume Granell Sanvicente.

Atorgat a Mónica Raduán Doménech pel treball *Síntesi de derivats de tiofè i benzo[b]tiofè mitjançant reaccions de formació d'enllaços C-C catalitzades per Pd*.

Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Ponència: Jordi Oliver, Xavier Mayor i Margarita Castañer.

Atorgat a Bruna Vila Solà pel treball *Downtown Girona*.

Premi dels Amics de l'Art Romànic

Ponència: Francesca Español i Bertran, Joaquim Graupera i Graupera i Guadalupe Miras i Bernal.

Atorgat a Sebastià Sánchez Sauleda pel treball *El santuari del Tallat: les vicissituds d'un edifici del tardogòtic català*.

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques

Ponència: Luis Dieulofait, Joaquim Ortega i Francesc Perera.

Atorgat a Xavier Ros Oton pel treball *EDP de reacció-difusió, desigualtats isoperimètriques i pesos monomials*.

Dos accessits: l'un atorgat a Jordi Delgado Rodríguez pel treball *Problemes algorítmics en grups lliures per lliure-abelià*, i l'altre, a Carlos de Vera Piquero pel treball *Punts racionals en corbes de Shimura sobre cossos quadràtics imaginaris*.

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física

Ponència: Xavier Granados Garcia, Ignasi Juvells Prades i Joaquim Puigdollers Gonzàlez.

Atorgat a José Ignacio Valero Moreno pel treball *Superconductivitat: somni o futur?*

Dos accèssits: l'un atorgat a Miquel Gómez Umbert pel treball *Capes antireflectants i texturades per a cèl·lules solars*, i l'altre, a Ferran Marsà Samper pel treball *Nanses hologràfiques altament estables combinades amb mesures de força precises utilitzant interferometria en el pla focal imatge*.

Premi Joan Palau Vera de Geografia (Societat Catalana de Geografia)

Ponència: Rafael Giménez Capdevila, Roser Serra Coma i Carme Montaner Garcia.
Atorgat a l'Institut Sòl-de-Riu d'Alcanar pel treball *Los lligallos canareus*.

Premi Catalunya d'Economia

Ponència: Eduard Arruga, Francesc Granell, Guillem López-Casasnovas, Francisco Pérez, Joan Ramon Rovira, Xavier Segura i Xavier Cuadras.
Atorgat a Germà Bel i Queralt per l'obra *Espanya, capital París*.

Premi Jaume Camp de Sociolingüística

Ponència: Xavier Moral (representant d'Òmnium del Vallès Oriental) i Joan A. Argenter i Giralt i Miquel Àngel Pradilla Cardona (membres de la Secció Filològica).
Atorgat a Enric Saurí Saula, Jordi Solà Ferrer, Montserrat Treserra Pijuan i Marta Rovira Martínez pel treball *Camins cap a la llengua. Models d'incorporació a l'ús del català de les persones d'origen castellanoparlant*.

Ajuts Fundació Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Mallafrè i Gavalrà, Joaquim Molas i Batllori i Carles Miralles i Solà (membres de la Comissió Tècnica del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda).
Atorgats a Anna Elgar pel projecte *Women and the places and spaces of London and Barcelona*, i a Andratx Badia Escolà pel projecte *Una novel·la per assajar: formes narratives de la generació literària dels setanta*.

Borsa d'estudi Abelard Fàbrega

Ponència: Enric Argullol i Murgadas (membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials), Joan Antoni Solans i Huguet (membre de la Secció de Ciències i Tecnologia) i Josep Gifreu i Pinsach (membre de la Secció Filològica).
Atorgada a Joaquim Pont i Muñoz pel projecte *Evolució arquitectònica del nucli antic de Sabadell*.

Borsa d'estudi Ramon d'Alòs-Moner

Ponència: August Bover i Font (president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura), Josep Vigo i Bonada (membre de la Secció de Ciències Biològiques) i Santiago Riera i Tuèbols (membre de la Secció Històrico-Arqueològica).

Atorgada a Aaron López Batlle pel projecte *Recull bibliogràfic dels suburbis de les ciutats episcopals catalanes (s. II-X dC)*.

Borsa d'estudi Eusko-Ikaskuntza - Institut d'Estudis Catalans

Ponència: Joaquim M. Puyal i Ortiga (membre de la Secció Filològica), Francesca Español i Bertran (presidenta dels Amics de l'Art Romànic) i Josep Moran i Ocerinjuregui (membre de la Secció Filològica).

Atorgada a Estefanía Jiménez Iglesias pel projecte *Audiencia y televisiones públicas: ETB y Televisió de Catalunya vistas por sus espectadores. Un análisis comparado de la percepción de la ciudadanía sobre la televisión de proximidad*.

Borses d'estudi Generalitat de Catalunya

Ponència: Gaspar Feliu (en representació de la Secció Històrico-Arqueològica), August Bover (en representació de la Secció Filològica), Àlex Susanna (en representació del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), Lúdia Pons (en representació de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes) i Marc Taxonera (en representació de la Fundació Congrés de Cultura Catalana).

Atorgades a les persones següents:

— Noémi Mátraházi (Hongria) pel projecte *Els mètodes d'aprenentatge cooperatiu a Catalunya i la resta del domini lingüístic català i a Hongria*.

— Aleksandra Katarzyna Wiktorowska (Polònia) pel projecte *Ryszard Kapuściński als Països Catalans*.

— Michelangelo Di Giacomo (Itàlia) pel projecte *Repertori analític i comparat de fonts per a l'estudi de la relació entre moviment obrer i migracions internes en contextos de desenvolupament industrial (Barcelona-Torí, 1955-1969)*.

— Katalin Pajer (Hongria) pel projecte *Sexisme lingüístic i acceptació dels neologismes en la vida quotidiana*.

Borses d'estudi Països Catalans

Ponència: Ricard Guerrero i Moreno (secretari científic de l'IEC), Anna Cabré i Pla (membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials), Romà Escalas i Llimona (membre

de la Secció Històrico-Arqueològica), Joan Veny i Clar (membre de la Secció Filològica) i Joan Antoni Solans i Huguet (membre de la Secció de Ciències i Tecnologia).

En relació amb l'àmbit de les Illes Balears, una borsa atorgada a Lourdes Melis Gomila pel projecte *Museus i turisme cultural a Catalunya i les Illes Balears* i una altra, a Maria-Antònia Massanet Mayol pel projecte *Estudi comparatiu de la poesia contemporània de dones a Catalunya, al País Valencià i a les Illes Balears des del punt de vista del gènere i de la intertextualitat*.

En relació amb l'àmbit del País Valencià, una borsa atorgada a Vicent Baydal Sala pel projecte *Les relacions epistolars de les ciutats de Barcelona, València i Palma entre els segles XVI i XVII* i una altra, a Verònica Roselló Cervera pel projecte *L'opinió informativa sobre la construcció identitària nacional a Catalunya i al País Valencià durant la transició democràtica espanyola als periòdics 'Arui', 'La Vanguardia', 'LevanteEMV' i 'Las Provincias': estudi de casos*.

Borses Ferran Sunyer i Balaguer

Ponència: Salvador Giner, David Serrat, Romà Escalas, Joan de Solà-Morales, Joaquim Bruna, Jaume Aguadé, Josep Amat, Manuel Castellet, Joan Girbau, Pere Pascual i Núria Vila.

Atorgades a Jordi Serra i Musach, Míriam Alcalà Vicente, Nuno R. Barroso Freitas, Joan Bosa Puigredon i Elona Agora.

Relació de premis i borses que no s'han adjudicat o han restat deserts

Premi Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans

Premi IEC d'Ecologia Ramon Margalef

Premi IEC de Zoologia Artur Bofill i Poch

Premi IEC de Dialectologia Francesc de B. Moll

Premi IEC de Gramàtica Pompeu Fabra

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia

Premi de la Societat Catalana de Terminologia

Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia

Premi de Medi Ambient

Premi Torrens-Ibern

Borses d'estudi Països Catalans, en relació amb l'àmbit de la Catalunya del Nord i en relació amb l'àmbit de la Franja de Ponent, Andorra i l'Alguer

Relació d'activitats científiques organitzades, promogudes o acollides per l'IEC

Durant el curs 2011-2012, l'Institut d'Estudis Catalans ha organitzat, promogut o acollit 500 activitats científiques, com ara sessions acadèmiques, debats, taules rodones, jornades, trobades, seminaris, col·loquis, cursos, conferències, presentacions, sortides de treball, etc., la relació de les quals es detalla a continuació.

<i>Activitats</i>	<i>2011-2012</i>
Seminaris	16
Conferències	154
Presentacions	63
Col·loquis	13
Jornades	68
Sessions	15
Reunions	3
Taules rodones	12
Tertúlies	6
Debats	10
Simposis	5
Fires	2
Lliurament de premis	14
Congressos	11
Exposicions	17
Cursos	6
Homenatges i commemoracions	13
Concerts	3
Altres	69
Total	500

Seminaris

— IEC, 26 de setembre. Seminari de Teoria Sociològica Crítica Raimon Bonal.

En aquesta sessió, finalitzà la lectura del llibre *Alquímias de la mente*, de Jon Elster, iniciada el mes de juny. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 24 d'octubre. Seminari de Teoria Sociològica Crítica Raimon Bonal, sessió al voltant dels dos últims capítols del llibre *Alquímias de la mente*, de Jon Elster, i de l'article d'Ángeles Lizón «Encrucijadas teóricas en la sociología del siglo xx». Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 16-18 de novembre. Seminari internacional «Ciutats mediterrànies: civilització i desenvolupament». Organització: IEC i Institut Europeu de la Mediterrània, sota els auspicis de la Unió Acadèmica Internacional.

— IEC, 17 de novembre. VI Seminari de Terminologia «Terminologia de les ciències de la vida: criteris i recursos». Organització: Societat Catalana de Terminologia (IEC).

— IEC, 28 de novembre. Seminari de Teoria Sociològica Crítica Raimon Bonal. En aquesta sessió es debateren els tres primers capítols del llibre de John Searle *Mente, lenguaje y sociedad*. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Edifici Gifreu Cifré de Colonya de la UIB (Palma), 2 de desembre. Seminari de Tardor «Plataformes socioculturals i identitat nacional». Organització: Societat d'Història de l'Educació als Països de Llengua Catalana (IEC) i UIB.

— Institut de Ciències del Mar, 13 de gener. Seminari «Nous avenços en ecologia microbiana - 2012». Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Institut de Ciències del Mar - CSIC.

— Serveis Científicotècnics de la UIB (Palma), 13 de gener. Seminari: «*P. stutzeri* com a organisme model en especiació bacteriana». Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Facultat de Filosofia de la UB, 16 de gener. Seminari «La filosofia de la matemàtica en Plató i Aristòtil». Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC) i el grup de recerca Hermenèutica, Platonisme i Modernitat de la UB.

— IEC, 20 de gener. IV Jornada Científica del Seminari de Filosofia Llatinoamericana de la Societat Catalana de Filosofia. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Serveis Científicotècnics de la UIB (Palma), 27 de gener. Seminari «Comparació genòmica del clade Roseobacter: quaranta-un genomes després». Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) (Tarragona), 31 de gener. Seminari «Hàbitat rural i transformació del paisatge a l'antiguitat». Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC) i ICAC.

— ICAC (Tarragona), 20 de març. Seminari «L'arqueologia de la mort: una perspectiva multidisciplinària». Organit-

zació: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC) i ICAC.

— IEC, 25 de maig. IV Seminari de la Llengua de Signes Catalana. Organització: FESOCA i IEC.

— IEC, 11 de juny. *Workshop* «Synthesis on knowledge on genetic connectivity in Mediterranean and Black Sea». Organització: CoCoNet i la Secció de Biologia Evolutiva de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 2 de juliol. 8th Annual LC/MS/MS Workshop on Environmental Applications and Food Safety. Organització: CSIC i Institut Català de Recerca de l'Aigua.

Conferències

— IEC, 7 de setembre. Conferència audiovisual «Equador megadivers. De l'Amazònia a la costa», a càrrec del fotògraf i biòleg Valentí Zapater. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Institut de Ciències del Mar, 23 de setembre. Conferència «Cold food chains in hot water: a case study from Greenlandic waters», a càrrec de Torkel Gissel Nielsen, de l'Institut Nacional de Recursos Aquàtics de la Universitat Politècnica de Dinamarca. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 26 de setembre. Conferència «La gestió de la diversitat lingüística en un centre educatiu», amb Pere Mayans, cap del Servei d'Immersió i Ús de la Llengua

del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i estudiant de la primera edició del postgrau «Gestió de la diversitat lingüística i cultural» de la UOC, i Maite Puigdevall, directora acadèmica del postgrau i professora d'estudis d'arts i humanitats de la UOC. Organització: Càtedra de Multilingüisme Linguamón - UOC.

— IEC, 29 de setembre. Conferència «Model sistèmic de l'evolució en l'ús del català a Andorra», a càrrec de Miquel Nicolau i Carli Bastida, del Grup de Recerca en Llengües de la Universitat d'Andorra. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 3 d'octubre. Conferència «Transposició a l'Estat espanyol de la Directiva d'ús sostenible de plaguicides», a càrrec de Jordi Giné, cap del Servei de Sanitat Vegetal del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 3 d'octubre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els arxius dels periodistes*: «Carles Rahola. Escriptor i articulista», a càrrec de Lluís Maria de Puig, historiador, polític i professor de la UdG. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 4 d'octubre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana de Física (IEC): «Grafè bidimensional: del descobriment a les noves tecnologies i aplicacions industrials», a càrrec de Stephan Roche, investigador de la ICREA.

— IEC, 6 d'octubre. Conferència «Entendre i interrompre aliances hegemòniques a l'educació», a càrrec de Michael Apple, professor de la Universitat de Wisconsin a Madison. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 13 d'octubre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els arxius dels periodistes*: «Josep M. Lladó. Brillant periodista republicà, reprimat pel franquisme», a càrrec del periodista i investigador de la premsa catalana Josep M. Cadena. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 13 d'octubre. Conferència «Equality facing the new managerialism in education / Igualtat enfront del nou managerialisme de l'educació», a càrrec de Kathleen Lynch, directora de la Facultat de Justícia Social i fundadora del Centre d'Estudis de la Igualtat de la Universitat de Dublín. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 17 d'octubre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana d'Economia (IEC): «La crisi i la pedagogia econòmica», a càrrec d'Alfred Pastor, professor de l'IESE Business School i titular de la Càtedra IESE - Banc Sabadell d'Economies Emergents.

— IEC, 18 d'octubre. Conferència «Sulawesi, Borneo i la línia de Wallace. Biodiversitat a alguns dels boscos més antics del planeta», a càrrec del fotògraf Joan de la Malla. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la

Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC 19 d'octubre. Conferència «Transició de la tecnologia indígena a la tecnologia europea en el Mèxic colonial: el cas del tequila», a càrrec de José María Murià, de l'Acadèmia Mexicana de la Història i d'El Colegio de Jalisco. Organització: IEC.

— IEC, 20 d'octubre. Conferència inaugural del curs de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC): «Quanta aigua tindrem als ecosistemes? Els efectes del canvi global sobre el funcionament de les conques fluvials mediterrànies», per Javier Retana, del CREAM.

— Campus Nord de la UPC, 21 d'octubre. Conferència «Towards Artificial/Computational Wisdom», a càrrec de Rene V. Mayorga, del WISE Lab., de la Universitat de Regina (Canadà). Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Serveis Científicotècnics de la UIB (Palma), 21 d'octubre. Conferència «Proposta formal de *Pseudomonas entomophila* com a nova espècie», a càrrec de Magdalena Mulet, del Grup de Microbiologia de la UIB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Centre de Lectura de Reus, 24 d'octubre. Conferència inaugural de les jornades *Coneixements humanístics, socials i científics. La cultura cent anys després del I Congrés d'Ateneus de Catalunya (1911)*, a càrrec de Salvador Giner,

president de l'IEC. Organització: Centre de Lectura de Reus.

— Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat d'Alacant, 24 d'octubre. Conferència «Manuel Sanchis Guarner, vida i obra», a càrrec de Santi Cortés. Organització: Secció Filològica de l'IEC, Universitat de València i Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.

— IEC, 24 d'octubre. Conferència inaugural del curs d'Amics de l'Art Romànic (IEC): «Història de l'art medieval: noves vies per a la recerca i la divulgació», per Flocel Sabaté, catedràtic d'història medieval de la UdL.

— Casa de Cultura de Girona, 25 d'octubre. Conferència inaugural del curs 2011-2012 dels centres de la Casa de Cultura, dedicada al centenari de la Secció Filològica de l'IEC, a càrrec de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC i catedràtica de filologia llatina de la UdG. Organització: Casa de Cultura de Girona.

— IEC, 25 d'octubre. Conferència «Geografia política a Espanya», a càrrec d'Enric Juliana, director adjunt de *La Vanguardia*. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 25 d'octubre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC): «El nacionalisme republicà a Catalunya (1904-1910)», per Santiago Izquierdo, doctor en història i professor de la UPF i de la UOC.

— Escola Voramar (Barcelona), 26 d'octubre. Conferència de Salvador Giner: «Escola i família. Una relació de confiança i compromís». Organització: Escola Voramar.

— Facultat de Ciències Humanes i Socials de la UJI (Castelló), 26 d'octubre. Conferència «Manuel Sanchis Guarner i el seu temps», a càrrec de Santi Cortés. Organització: Secció Filològica de l'IEC, Universitat de València i Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.

— IEC, 26 d'octubre. Conferència inaugural de la Societat Catalana de Comunicació (IEC): «El futur de les televisions públiques», a càrrec de Mònica Terribas, directora de Televisió de Catalunya.

— Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, 26 d'octubre. Conferència «Mirant endavant. Als cent anys de la Secció Filològica i als vint-i-cinc del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana», a càrrec d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Fundació Congrés de Cultura Catalana, amb la col·laboració de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona.

— IEC, 27 d'octubre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els arxius dels periodistes*: «Agustí Calvet, *Gaziel*, periodista (1910-1939): noves dades, nous documents», a càrrec de Manuel Llanas, professor de la UVic. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Serveis Científicotècnics de la UIB (Palma), 28 d'octubre. Conferència «Interaccions antagoniques entre diferents mecanismes de resistència de *Pseudomonas aeruginosa* en creixement planctònic, però no en forma de biofilm», a càrrec de Xavier Mulet, de la Unitat d'Investigació de l'Hospital Son Espases de Palma. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 3 de novembre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els arxius dels periodistes*: «Josep Pla, impactes del primer periodista modern català», a càrrec de Josep M. Casasús, catedràtic d'història del periodisme de la UPF i membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 10 de novembre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els arxius dels periodistes*: «Joaquim Ventalló i Vergés, el periodisme republicà compromès», a càrrec de Pau Vinyes i Roig, del Grup d'Estudis d'Història de la Cultura i dels Intel·lectuals de la UB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Institut de Ciències del Mar, 11 de novembre. Conferència «The Girona 500, a multipurpose autonomous underwater vehicle», a càrrec de Pere Ridao, del Centre d'Investigació en Robòtica Submarina de la UdG. Organització: Secció d'Ecologia Aquàtica de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 14 de novembre. Conferència del cicle *L'art romànic a l'abast*:

«Josep Puig i Cadafalch: les arrels d'un home de la Renaixença», a càrrec de Joaquim Graupera i Graupera. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Biblioteca de Catalunya, 16 de novembre. Conferència «Ideologies of linguistic diversity», a càrrec de Matthias Brenzinger, de la Universitat de Colònia. Organització: Linguamón, Càtedra UNESCO de Llengües i Educació (IEC), Linguapax, Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i les Nacions (CIEMEN) i Grup d'Estudi de Llengües Amenacades (GELA).

— Facultat de Lletres de la UdG (Girona), 16 de novembre. Conferència «L'Institut d'Estudis Catalans, avui: 100 anys al servei de la llengua», a càrrec d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica. Organització: UdG.

— Facultat de Física de la UB, 17 de novembre. Conferència «Cent anys de superconductivitat», a càrrec de Roser Valentí Vall, de l'Institut de Física Teòrica de la Universitat de Frankfurt (Alemanya). Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 17 de novembre. Conferència «La llibertat religiosa en el constitucionalisme espanyol. Les creences dissidents», a càrrec de Frederic Vázquez, de la UB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona.

— IEC, 17 de novembre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els*

arxius dels periodistes: «Just Cabot: el periodisme escapçat, la Catalunya impossible», a càrrec del filòleg i escriptor Valentí Soler. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Institut Joan Brudieu (Seu d'Urgell), 17 de novembre. Conferència «Tots els colors del verd: una aproximació a la *laurisilva*», a càrrec d'Emília Gutiérrez, professora titular d'ecologia i ecologia forestal del Departament d'Ecologia de la UB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC), Institut Joan Brudieu i el Parc Natural de l'Alt Pirineu.

— Institut de Ciències del Mar, 18 de novembre. Conferència «Using profiling floats with Laser Optical Particle Counters (LOPCs) to study the interaction of plankton and particles», a càrrec de George Jackson, del Departament d'Oceanografia de la Universitat de Texas (EUA). Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Escola Oficial d'Idiomes de Castelló de la Plana, 21 de novembre. Conferència «Les Normes de Castelló en la perspectiva dels 80 anys», per Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica, dins els actes commemoratius del setantainovè aniversari de la signatura de les Normes de Castelló. Organització: Plataforma Castelló per la Llengua.

— IEC, 21 de novembre. Conferència del cicle *L'art romànic a l'abast*: «Josep Puig i Cadafalch i Sant Pere d'Àger», a càrrec de Francesc Fité. Or-

ganització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 23 de novembre. Conferència «A la llum de la química», a càrrec del divulgador científic Marc Boada. Organització: Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— IEC, 23 de novembre. Conferència «La tecnologia química en els superherois», a càrrec d'Alejandro Martínez Viturtia, llicenciat en química i director editorial de Panini Comics, i Jordi Ojeda, doctor en enginyeria industrial i professor de la UPC, dins el cicle de lectures *Còmic, ciència i tecnologia* i en el marc de la celebració de l'Any Internacional de la Química. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC) i la Càtedra UNESCO de Tècnica i Cultura de la UPC, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 23 de novembre. Conferència i projecció de fotografies «Serengeti», a càrrec d'Albert Masó, fotògraf. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Facultat de Lletres de la UdG (Girona), 24 de novembre. Conferència del cicle *La llengua avui: reptes i propostes actuals*: «El diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans», a càrrec de Joaquim Rafel, lexicògraf i membre de l'IEC. Organització: Universitat de Girona.

— IEC, 24 de novembre. Conferència «L'agricultura ecològica en el sistema agrari actual. Té futur?», a càrrec

d'Artemi Cerdà i Bolinches, catedràtic de geografia física de la Universitat de València. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 24 de novembre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els arxius dels periodistes*: «Josep Maria de Sagarra, articulista», a càrrec de Narcís Garolera, catedràtic de filologia catalana a la UPF. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Societat Coral El Micalet (València), 24 de novembre. Conferència «La dimensió valenciana en els cent anys de la Secció Filològica de l'IEC», per Isidor Marí, president de la Secció Filològica, en el marc de celebració de la Setmana Cultural i els Premis Miquelet 2011. Organització: Societat Coral El Micalet.

— Universitat Queen Mary de Londres, 26 de novembre. Conferència de Salvador Giner «L'Institut d'Estudis Catalans, l'acadèmia de les ciències i les humanitats: ahir, avui i demà», en el marc de la LVII Conferència de la Societat Anglocatalana. Organització: Institut Ramon Llull i Universitat Queen Mary de Londres.

— Facultat de Lletres de la UdG, 28 de novembre. Conferència del cicle *La llengua avui: reptes i propostes actuals*: «El model de llengua a la ràdio», a càrrec de Joaquim M. Puyal, periodista i membre de l'IEC. Organització: UdG.

— IEC, 28 de novembre. Conferència inaugural del curs de la Societat Cata-

lana de Filosofia (IEC): «Montaigne i Descartes: dues propostes modernes de vida», per Joan Lluís Llinàs, president de l'Associació Filosòfica de les Illes Balears.

— IEC, 30 de novembre. Conferència «Entre 1 i 100 nanòmetres: una dimensió de possibilitats infinites. La nanotecnologia i la nanociència avui», a càrrec de Boaz Kogon, responsable d'Estratègia i Desenvolupament de l'Institut Català de Nanotecnologia. Organització: Secció d'Ensenyament de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Antic Ajuntament de Campanet (Mallorca), 1 de desembre. Conferència «La Secció Filològica de l'IEC: el centenari de la nostra acadèmia de la llengua», a càrrec de Joan Miralles, membre de l'IEC i catedràtic de la UIB. Organització: Delegació de l'IEC a Palma i Obra Cultural Balear.

— IEC, 1 de desembre. Conferència «Desigualtat lingüística al sistema universitari públic valencià», a càrrec de Rafael Castelló, vicedegà d'Estudis i Innovació Educativa de la Universitat de València. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 1 de desembre. Conferència «Què sabem i què no sabem sobre els neutrins», a càrrec de Domènec Espriu Climent, del Departament d'Estructura i Constituents de la Matèria de la UB. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 1 de desembre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els*

arxius dels periodistes: «Eugeni Xammar, catalanisme i cosmopolitisme. Què és el que no hem llegit d'ell encara?», a càrrec de Quim Torra, llicenciat en dret, editor i fundador d'Acontravent. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Sala Turró de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya (Barcelona), 1 de desembre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana de Matemàtiques (IEC): «Encuentros en la cultura matemática», per Raúl Ibáñez Torres, professor del Departament de Matemàtiques de la Universitat del País Basc.

— Serveis Científicotècnics de la UIB (Palma), 2 de desembre. Conferència «Caracterització dels llevats autòctons que participen en l'elaboració dels vins de la DO Pla i Llevant (Mallorca)», per Clàudia Prince, del Grup de Microbiologia de la UIB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Departament d'Apurímac (Perú), 8 de desembre. Conferència «Cultura i llengua en l'experiència catalana», a càrrec de Joan Martí, membre de la Secció Filològica, dins el seminari internacional «Desempeño docente y cambio educativo». Organització: Direcció Regional d'Educació d'Apurímac.

— IEC, 12 de desembre. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any 2011*: «Thomas Sargent i Christopher Sims, premis Nobel d'Economia 2011»,

a càrrec d'Albert Marçet, professor de la ICREA i de la Barcelona Graduate School of Economics. Organització: Societat Catalana d'Economia i IEC.

— Centre de Cultura Sa Nostra (Palma), 13 de desembre. Conferència «Tots som Ulisses: llegir l'*Odissea* amb uns altres ulls», a càrrec de Joan Francesc Mira, escriptor i membre de l'IEC. Organització: Obra Social Sa Nostra Caixa de Balears i Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 13 de desembre. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any 2011*: «La cristal·lografia i els premis Nobel. Any 2011: Dan Shechtman», per Joan Francesc Piniella, químic i catedràtic de geologia de la UAB. Organització: Institut d'Estudis Catalans i Societat Catalana de Química (IEC).

— Llotja del Cànem (Castelló de la Plana), 13 de desembre. Conferència «2011, Any de la Paraula Viva», d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC, dins els actes commemoratius del setanta-novè aniversari de la signatura de les Normes de Castelló. Organització: Plataforma Castelló per la Llengua.

— Can Alcover - Espai de Cultura (Palma), 14 de desembre. Conferència «Valencians i mallorquins: entre la incertesa i la supervivència nacional», a càrrec de Joan Francesc Mira, escriptor i membre de l'IEC. Organització: Obra Cultural Balear i Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 14 de desembre. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any*

2011: «Nobels de medicina 2011. Cèl·lules dendrítiques (DC) i els “seus” receptors de tipus Toll (TLR): elements vitals a la base de tota la resposta immunitària dels individus», a càrrec de Manel Juan Otero, responsable de la Unitat Assistencial d'Immunodeficiències i de l'Àrea Tecnològica de Citometria a la Secció d'Immunopatologia de l'Hospital Clínic de Barcelona. Organització: IEC i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 15 de desembre. Conferència «L'evolució del paisatge a l'Holocè superior: clima / acció antròpica», a càrrec de Josep Lluís Peña Monné, professor de geografia a la Universitat de Saragossa. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 15 de desembre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els arxius dels periodistes*: «Lluís Capdevila. La passió de l'escriptura i la llibertat», a càrrec de Josep M. Figueres, professor d'història del periodisme de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, 15 de desembre. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any 2011*: «Tomas Tranströmer: un retrat darrere el vidre», per Carolina Moreno, professora de llengua i literatura sueca a la UB. Organització: IEC i Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— IEC, 16 de desembre. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any*

2011: «L'Univers accelerat», a càrrec d'Eduard Massó, del Departament de Física de la UAB. Organització: IEC i Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 20 de desembre. Conferència dedicada al Premi Abel de Matemàtiques 2011, John Milnor: «Viatge a la setena dimensió», a càrrec de Joan Porti, del Departament de Matemàtiques de la UAB. Organització: IEC i Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Llotja del Cànem (Castelló de la Plana), 20 de desembre. Conferència «Les Normes de Castelló, en la perspectiva dels 80 anys», de Vicent Pitarch, filòleg, sociolingüista i membre de l'IEC, dins els actes commemoratius del setantannovè aniversari de la signatura de les Normes de Castelló. Organització: Plataforma Castelló per la Llengua.

— IEC, 22 de desembre. Conferència del cicle *Papers de periodistes. Els arxius dels periodistes*: «Domènec de Bellmunt, el primer reporter de Catalunya», a càrrec de Francesc Canosa Farran, periodista i professor de la Facultat de Comunicació Blanquerna de la URL. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Facultat de Química de la UB, 17 de gener. Conferència «Palladium-catalyzed carbon-carbon and carbon-halogen bond-forming reactions», a càrrec de Stephen L. Buchwald, de l'Institut de Tecnologia de Massachusetts (MIT), dins els actes de la Dissetena Conferència Fèlix

Serratosa. Organització: Societat Catalana de Química (IEC) i Real Sociedad Española de Química.

— IEC, 17 de gener. Col·loqui «És possible el treball conjunt sobre experts STS (ciència, tecnologia i societat) i historiadors de la ciència?», a càrrec d'Eduard Aibar, de la UOC, i Miquel Domènech, de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 19 de gener. Conferència «Il cardinale Bessarione e la miniatura dei manoscritti classici: un greco tra Medioevo e Rinascimento», per Daniele Guernelli, de la Universitat de Bolonya. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 19 de gener. Conferència «Les ciutats, els museus de ciutat i la construcció d'Europa», per Joan Roca i Albert, director del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Institut de Ciències del Mar (Barcelona), 20 de gener. Conferència «Regime shifts and fisheries: Is oceanography useful?», a càrrec de Brad de Young, de la Universitat Memorial del Canadà i del Departament de Biologia Marina i Oceanografia de l'Institut de Ciències del Mar. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 23 de gener. Conferència del cicle *Desendutament i vectors de creixement a l'economia catalana*: «Des-

endeutament i creixement econòmic», per Joan Ramon Rovira, cap del Gabinet d'Estudis Econòmics de la Cambra de Comerç de Barcelona. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 23 de gener. Conferència del cicle *El gòtic a l'abast*: «El llinatge dels Cabrera i la promoció artística a la Catalunya baix medieval», per Joan Valero Molina. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 25 de gener. Conferència «Qui diu que el metabolisme és avorrit?», a càrrec de Josep Clotet, cap de l'Àrea de Biologia Molecular del Departament de Ciències Bàsiques de la Universitat Internacional de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 25 de gener. Conferència del seminari de formació de professorat «Deu filòsofes: les seves tesis i arguments»: «Nancy Cartwright (1944-). Ciència: a la caça de les causes», per Carl Hofer, doctor en filosofia i investigador de la ICREA-UAB. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Centre d'Història de la Ciència (CEHIC), Facultat de Ciències de la UAB (Bellaterra), 26 de gener. Conferència «Nutrició i salut: de la ciència experimental a la política i les pràctiques socials», per Josep Lluís Barona, de la Universitat de València. Organització: CEHIC, amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 27 de gener. Conferència «L'exili científic republicà: una reflexió historiogràfica», a càrrec de Josep Lluís Barona, de la Universitat de València. Organització: CEHIC, amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Institut de Ciències del Mar (Barcelona), 27 de gener. Conferència «Els recursos pesquers al Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. Modalitats extractives i estat de les espècies objectiu», per Miquel Sacanell Silvestre, de la Confraria de Pescadors de l'Estartit. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 30 de gener. Conferència del cicle *Els jueus a Catalunya*: «Els jueus dins el context català dels segles xiv i xv», per Jaume Riera i Sans, antic facultatiu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 6 de febrer. Conferència del cicle *Els jueus a Catalunya*: «L'èxode del poble jueu relatat i pintat a la *Haggadah d'or*», per Isabel Escandell Proust, professora de la UIB. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 8 de febrer. Conferència inaugural del cicle *Capitalisme sense alternatives? Pensar el segle XXI*: «Un nou començament: democràcia genuïna a escala local i global», a càrrec del polític, diplomàtic i membre de l'IEC, Federico Mayor Zara-

goza. Organització: Universitat d'Alacant, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 13 de febrer. Conferència del cicle *Els jueus a Catalunya*: «Iconografia antisemita», per Francesca Español, professora de la UB i presidenta d'Amics de l'Art Romànic. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Agrupació Astronòmica d'Osona (Vic), 14 de febrer. Conferència «El mètode empíric de Georges Cuvier», per Adrià Casinos, professor de la Facultat de Biologia de la UB, dins els Seminaris i Col·loquis de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 15 de febrer. Conferència «Vacunes preventives, avui. Eficàcia, efectivitat i eficiència», per Tomàs Pumarola, cap de la Secció de Virologia del Servei de Microbiologia de l'Hospital Clínic de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 15 de febrer. Conferència del cicle *Capitalisme sense alternatives? Pensar el segle XX*: «Reflexionando sobre las alternativas», per Miren Etxezarreta, economista i catedràtica emèrita d'economia aplicada de la UAB. Organització: Universitat d'Alacant, amb la col·laboració de l'IEC.

— Facultat de Filologia de la UB, 16 de febrer. Conferència inaugural del cicle *Història de les teories lingüístiques*: «Els noms de persona a França. Aspectes diacrònics, diatòpics, diastràtics», per

Denise Boyer, de la Universitat de París - La Sorbona i membre corresponent de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i el màster interuniversitari Estudis Avançats i Aplicats en Llengua i Literatura Catalanes (UAB i UB).

— IEC, 16 de febrer. Conferència «The demographic and economic development of Albania during and after the decline of communism (period 1945-1990)», a càrrec de Sonila Papatimi, de la Universitat de Tirana. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 20 de febrer. Conferència «Maria Aurèlia Capmany», a càrrec de Guillem Jordi Graells, dins l'homenatge amb motiu dels vint anys de la seva mort. Organització: IEC.

— IEC, 20 de febrer. Conferència del cicle *Els jueus a Catalunya*: «El call de Barcelona. Vida quotidiana», a càrrec de Victòria Mora, tècnica superior del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona i responsable del Centre d'Interpretació del Call. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 22 de febrer. Conferència «Un viatge al Perú» i projecció de fotografies, amb Juan Manuel Borrero, fotògraf. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura i Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència (IHMC), Universitat de València, 23 de febrer. Conferència

«Scientific inheritance», a càrrec de Gregory Radick, de la Universitat de Leeds. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i IHMC.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 23 de febrer. Conferència del cicle *Capitalisme sense alternatives? Pensar el segle XX: «Salida verde de la crisis construyendo un verdadero federalismo europeo»*, per Mónica Frassoni, política italiana i presidenta del Partit Verd Europeu. Organització: Universitat d'Alacant, amb la col·laboració de l'IEC.

— Centre de Cultura Sa Nostra (Palma), 24 de febrer. Conferència «Avui com fa cent anys: avançar junts cap a la plenitud i la igualtat de la llengua», per Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Obra Social Sa Nostra Caixa de Balears i l'IEC.

— IEC, 27 de febrer. Conferència del cicle *Desendutament i vectors de creixement en l'economia catalana: «Crisi del finançament i de la gestió municipals: fets i comportaments»*, a càrrec de Joaquim Solé Vilanova, catedràtic d'Hisenda Pública de la UB. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 28 de febrer. Conferència del poeta Joan Margarit dins el cicle *Diàlegs*, sessions de reflexió sobre el diàleg que les obres de diversos autors mantenen amb els clàssics grecollatins. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— Facultat d'Econòmiques de la Universitat d'Alacant, 29 de febrer. Con-

ferència del cicle *Capitalisme sense alternatives? Pensar el segle XX: «El capitalismo més enllà de la crisi»*, per Josep Fontana, historiador i professor emèrit de la UPF. Organització: Universitat d'Alacant, amb la col·laboració de l'IEC.

— Seu de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (Barcelona), 1 de març. Conferència «Comparativa de inmunopatogénesis de la gripe pandémica y postpandémica en pacientes críticos», per Jesús Bermejo, de l'Hospital Clínic Universitari de Valladolid i de l'Institut de Ciències de la Salut de Castella i Lleó. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, 5 de març. Conferència «Règim de béns i sistemes de protecció dels cònjuges en els casos de crisi matrimonial», a càrrec d'Encarna Roca, magistrada del Tribunal Suprem i membre de l'IEC. Organització: Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona i Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC).

— IEC, 6 de març. Conferència del cicle *Museus d'història i ciències naturals: «¿Museos y ciencia o museos y censura?»*, per Sophia Vackimes, de la UdG. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i Institució Milà i Fontanals (IMF).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 7 de març. Conferència «El futur del capitalisme: teories i realitats», de Salvador Giner, president de l'IEC. Organitza-

ció: Universitat d'Alacant, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 8 de març. Conferència del cicle *Cinema i ciència*: «Bestias, hombres y mutantes: un panorama cinematográfico», a càrrec de Sophia Vackimes, de la UdG. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i Centre d'Història de la Ciència.

— IEC, 13 de març. Conferència «The aesthetics of experiment of Hermann Helmholtz», per Norton Wise, de la Universitat de Califòrnia. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Facultat de Filologia de la UB, 15 de març. Conferència del cicle *Història de les teories lingüístiques*: «Port-Royal i la visibilitat de la història de la lingüística», a càrrec de Xavier Laborda Gil, de la UB. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i el màster interuniversitari Estudis Avançats i Aplicats en Llengua i Literatura Catalanes (UAB i UB).

— IEC, 15 de març. Conferència del poeta i narrador Josep Piera, dins el cicle *Diàlegs*, sessions de reflexió sobre el diàleg que les obres de diversos autors mantenen amb els clàssics grecollatins. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 16 de març. Conferència «Darwin and the “sin” of slavery», per James Moore, de la Universitat Oberta

(Regne Unit). Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i Institució Milà i Fontanals.

— IEC, 20 de març. Conferència del cicle *Desendutament i vectors de creixement a l'economia catalana*: «Desendutament i altres reequilibris», a càrrec de Joan Tugores Ques, catedràtic d'economia a la UB. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 21 de març. Conferència «En les mans dels nadons: el futur de les llengües de signes», a càrrec de Gary Morgan, membre del Centre de Recerca de Sordesa, Cognició i Llenguatge de l'Escola Universitària de Londres i professor de la Universitat City de Londres. Organització: Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades (GELA) i la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació de l'IEC.

— Institut Municipal de Promoció de la Ciutat d'Olot, 21 de març. Conferència a Olot «L'Any de la Paraula Viva. 100 anys de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans», a càrrec de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC, dins la commemoració del centenari de la Secció Filològica de l'Institut. Organització: Aules de Difusió Cultural Garrotxa.

— IEC, 22 de març. Conferència «L'Observatori de projectes i debats territorials de Catalunya», a càrrec de l'ambientòleg Moisès Jordi i del geògraf Néstor Cabañas, coordinadors de l'Observatori,

un instrument de divulgació i recerca científica que informa sobre els plans i els projectes territorials de Catalunya.

— Museu d'Història de Catalunya, 22 de març. Conferència «La fi de l'orde del Temple, ara fa 700 anys», a càrrec de Josep M. Sans i Travé, director de l'Arxiu Nacional de Catalunya. Organització: Secció Històrico-Arqueològica, Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC) i Museu d'Història de Catalunya.

— IEC, 23 de març. Conferència «Empowered youth for social change: reflecting on the occupy movement», a càrrec de Shirley Steinberg, de la Universitat de Calgary. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Serveis Científicotècnics de la UIB (Palma), 23 de març. Conferència «Diversitat de *Pseudomonas* del riu Woluwe», per David Sánchez, del Grup de Microbiologia de la UIB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 26 de març. Conferència del cicle *El romànic a l'abast*: «La comtessa Guisla de Cerdanya», a càrrec de Rosa M. Martín i Ros, conservadora del Disseny Hub Barcelona - Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà, 28 de març. Conferència del cicle *Aspectes actuals d'Andorra*: «Escola andorrana: un sistema educatiu plurilingüe i una pedagogia original», a càrrec del professor Rossend

Areny. Organització: Delegació de l'IEC a Perpinyà i Universitat de Perpinyà.

— Acadèmia de Ciències Mèdiques de Barcelona, 12 d'abril. Conferència «SLAMF1 controls innate immune responses relevant to chronic enterocolitis», a càrrec de Xavier Romero, del Beth Israel Deaconess Medical Center. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 12 d'abril. Conferència «Coneixements i usos lingüístics al País Valencià l'any 2010. Anàlisi de la darrera enquesta sociolingüística del SIES», a càrrec de Xavier Sanjuan, col·laborador de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 12 d'abril. Conferència «Invisible others: Muslims in European cities in the time of burqa ban», a càrrec de Claire Hancock, de la Universitat de París-Vall de Marne. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 12 d'abril. Conferència «Museus d'història i ciències naturals», per Ricard Guerrero, secretari científic de l'IEC, i Mercè Piqueras, vocal de la SCHCT. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Institut de Ciències del Mar (Barcelona), 13 d'abril. Conferència «Biodiversity protection and dispersion: application to the Gulf of Lions», per Katell Guizien, de l'Observatori Oceanogràfic de

Banyuls de la Marenda (França). Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 16 d'abril. Conferència del cicle *Desendutament i vectors de creixement a l'economia catalana*: «La reforma de les caixes d'estalvi: una visió crítica», a càrrec d'Antoni Serra Ramoneda, catedràtic emèrit de la UAB i membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 17 d'abril. Conferència de l'escriptora Susanna Rafart, dins el cicle *Diàlegs*, sessions de reflexió sobre el diàleg que les obres de diversos autors mantenen amb els clàssics grecollatins. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 19 d'abril. Conferència «Food geographies in an anxious age», a càrrec de Peter Jackson, de la Universitat de Sheffield. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 20 d'abril. Conferència «¿Qué nos dice la secuenciación de proteínas de las relaciones entre historia, ciencia y sociedad?», a càrrec de Miguel García Sancho, del CSIC. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Institut de Ciències del Mar (Barcelona), 20 d'abril. Conferència «Sàhara-2: un viatge als orígens de les nostres campanyes oceanogràfiques», a càrrec de Jordi Camp, del Departament de Biologia Marina i Oceanografia de

l'Institut de Ciències del Mar. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Serveis Científicotècnics de la UIB (Palma), 20 d'abril. Conferència «Virulència i resistència a antimicrobians en *Pseudomonas aeruginosa*», a càrrec d'Immaculada Martínez, del grup de recerca Infecció i Immunitat de la UIB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 24 d'abril. Conferència i projecció de fotografies: «Estels i píxels, el firmament a la càmera», a càrrec del fotògraf Jaume Sacasas. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà, 25 d'abril. Conferència del cicle *Aspectes actuals d'Andorra*: «El mercat de l'ensenyament a Andorra: tres ofertes oficials i les privades», per Myriam Almarcha París, professora de català de la Universitat de Perpinyà. Organització: Delegació de l'IEC a Perpinyà i Universitat de Perpinyà.

— IEC, 2 de maig. Conferència «La llengua dels catalans: cultura, estat, nació», a càrrec del conseller de Cultura, Ferran Mascarell. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 2 de maig. Conferència «Orlando Ribeiro (1911-1977): el Mediterráneo y el Atlántico», per João Carlos Garcia, professor de geografia de la Uni-

versitat de Porto. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 2 de maig. Conferència del cicle *Tecnologia i societat*: «La contaminació acústica», a càrrec de Josep Arnau i Figuerola, catedràtic de l'Escola Politècnica Superior de la UdG. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Acadèmia de Ciències Mèdiques de Barcelona, 3 de maig. Conferència «Regulation of adaptive T cell responses by NK cells», a càrrec d'Alfonso Martín-Fontecha, del MRC Centre for Transplantation del King's College de Londres. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Facultat de Filologia de la UB, 3 de maig. Conferència del cicle *Història de les teories lingüístiques*: «Passat i present del comparatisme lingüístic», a càrrec d'Ignasi-Xavier Adiego, de la UB. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i el màster interuniversitari Estudis Avançats i Aplicats en Llengua i Literatura Catalanes (UAB i UB).

— Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà, 9 de maig. Conferència del cicle *Aspectes actuals d'Andorra*: «Andorra és un paradís fiscal? Evolució actual de l'economia andorranca», per l'economista Yago Parellada. Organització: Delegació de l'IEC a Perpinyà i Universitat de Perpinyà.

— IEC, 9 de maig. Conferència «Un repàs de la cuina d'autor», a càrrec

del cuiner Joan Roca, cloenda del seminari «La cuina catalana a la cruïlla: entre la cuina d'autor i la desaparició de la cuina casolana». Organització: Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC i Acadèmia Catalana de Gastronomia.

— IEC, 10 de maig. Conferència «El nuevo Madrid: infraestructuras contra naturaleza», per Manuel Mollá Ruiz-Gómez, professor titular d'anàlisi geogràfica regional de la Universitat Autònoma de Madrid. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 10 de maig. Conferència de l'escriptora Teresa Costa-Gramunt, dins el cicle *Diàlegs*, sessions de reflexió sobre el diàleg que les obres de diversos autors mantenen amb els clàssics grecollatins. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 15 de maig. Conferència «La catalanitat de Colom. Estat de la qüestió i noves proves inèdites», a càrrec de Francesc Albardaner, investigador dels orígens de Colom des de 1986. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 17 de maig. Conferència del cicle sobre l'astrobiologia: «Què és l'astrobiologia?», per Francesc Lozano Winterhalder, professor de la URL. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 22 de maig. Conferència «Obres inèdites de Francesco Foggia per a instruments de corda. Un conjunt de com-

posicions copiat en el manuscrit 387 de la Biblioteca de Catalunya», a càrrec de Nuno Mendes, violinista portuguès investigador de la música ibèrica del segle XVII. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 31 de maig. Conferència «Gestionar el plurilingüisme: amenaces i oportunitats», a càrrec d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 5 de juny. Conferència «Les compositores catalanes: de la segona meitat del segle XIX a l'inici del segle XX», a càrrec de Maria Teresa Garrigosa, cantant i pedagoga. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 11 de juny. Conferència «Energia vital, nutrició i exercici físic», a càrrec de Ramon Segura, catedràtic emèrit de Fisiologia de la UB. Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC).

— IEC, 11 de juny. Conferència «La meua experiència amb la Titan Desert: una cursa amb bicicleta pel desert, en sis etapes, amb una elevada despesa energètica», per Josep M. Dalmau, doctor en ciències de l'activitat física i l'esport i professor de la Universitat de La Rioja. Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC).

— IEC, 19 de juny. Conferència: «La transformació històrica del paisatge, entre l'economia i ecologia: Podem posar

a prova la hipòtesi de Margalef?», a càrrec d'Enric Tello Aragay, professor d'història econòmica de la UB. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 21 de juny. Conferència «Els diputats catalans i la Constitució de Cadis», per Lluís Ferran Toledano, professor del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la UAB, en commemoració del dos-centè aniversari de la Constitució de Cadis. Organització: Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— IEC, 26 de juny. Conferència i projecció de fotografies «Camerun: un destí amb moltes Àfriques. Des de les platges tropicals al desert, passant per selves primigènies», amb els fotògrafs Àlex Martín i Joan Riera. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 27 de juny. Conferència «In every chaos there is an order», d'Endre Szemerédi, professor de ciències de la computació a la Universitat de Rutgers, guardonat amb el Premi Abel 2012. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC) i Centre de Recerca Matemàtica.

— Institut de Ciències del Mar (Barcelona), 29 de juny. Conferència «Epigenètica en la recerca en ecologia i biologia evolutiva», a càrrec de Francesc Piferrer, del Departament de Recursos Marins Renovables de l'Institut de Ciències del Mar. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

Presentacions

— IEC, 19 de setembre. Presentació del llibre *Valors tous en temps durs. La societat catalana a l'Enquesta Europea de Valors de 2009*, de Teo Mellén i Lluís Sáez (dir.: Àngel Castiñeira), a càrrec de Josep M. Rotger, president de l'ACS. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 29 de setembre. Presentació del llibre *Josep M. Puig Salellas. En homenatge*, amb les intervencions del president de l'IEC, Salvador Giner, i el president de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Josep Cruanyes. L'acte fou presidit per Irene Rigau, consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i IEC.

— Ateneu Barcelonès (Barcelona), 4 d'octubre. Presentació del *Journal of Catalan Intellectual History / Revista d'Història de la Filosofia Catalana*, amb les intervencions de Salvador Giner, president de l'IEC, i Vicenç Villatoro, director de l'Institut Ramon Llull, i la coordinació a càrrec de Ramon Alcoberro, bibliotecari de l'Ateneu Barcelonès. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC), Institut Ramon Llull i Ateneu Barcelonès.

— IEC, 18 d'octubre. Presentació del *Diccionari d'educació*, amb Joan Mallart, que explicà la coordinació científica del diccionari, i Sebastià Serrano, que pronuncià la conferència «Comunicació, llengua i educació». Organització:

TERMCAT, Departament d'Ensenyament de la Generalitat, Societat Catalana de Pedagogia (IEC) i Ministeri d'Educació del Govern d'Andorra.

— IEC, 18 d'octubre. Presentació del llibre *Des del rovellet de l'ou d'Elx*, de Joan-Carles Martí i Casanova, a càrrec de Vicent Pitarch, membre de l'IEC i delegat de l'Institut a Castelló, dins la celebració de l'Any de la Paraula Viva. Organització: Secció Filològica de l'IEC i Voliana Edicions.

— IEC, 25 d'octubre. Presentació de l'informe d'avaluació d'ICREA, a càrrec d'Erik Arnold, president de Technopolis i autor de l'informe. En l'acte es lliuraren els premis de la tercera convocatòria ICREA Acadèmia. Organització: Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 26 d'octubre. Presentació del llibre *Des del rovellet de l'ou d'Elx*, amb les intervencions de l'autor, Emili Rodríguez Bernabeu, i el delegat de l'IEC a Alacant, Brauli Montoya. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 27 d'octubre. Presentació del *Diccionari de la traducció catalana*. Organització: Universitat de Vic.

— IEC, 9 de novembre. Presentació del llibre *Llum entre ombres. 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània*, a càrrec de Salvador Giner, president de l'IEC, i Marijó Riba, regidora de Cultura de l'Ajuntament de Vilano-

va i la Geltrú. Organització: IEC i Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.

— IEC, 29 de novembre. Presentació de la reedició del llibre *El valor geogràfic de Espanya (1921)*, d'Emilio Huguet de Villar, a càrrec de Jordi Martí-Henneberg, catedràtic de geografia humana de la UdL, i Carles Sudrià i Enric Tello, catedràtics d'història econòmica de la UB. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Can Alcover - Obra Cultural Balear (Palma), 30 de novembre. Presentació de la Societat Catalana de Sociolingüística a les Illes Balears, amb les intervencions de Joaquim Torres, president de la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS), i Joan Melià, de la UIB. Organització: SOCS (IEC).

— IEC, 30 de novembre. Jornada de presentació de la Xarxa d'Anàlisi de la Llengua Oral Catalana (XALOC), amb tres taules rodones. Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC, participà en l'obertura i la cloenda de l'acte. Organització: UPF, amb el suport de Televisió de Catalunya i la col·laboració de la Secció Filològica de l'IEC.

— Palau de la Generalitat, 30 de novembre. Presentació del llibre *Història de la Generalitat de Catalunya. Dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*, elaborat per la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC per encàrrec de la Generalitat. L'acte fou presidit pel secretari general del Departament de la Presidència

i portaveu del Govern, Francesc Homs, i el president de l'IEC, Salvador Giner. Organització: Generalitat de Catalunya i IEC.

— IEC, 1 de desembre. Presentació del llibre *La transició en Cuadernos de Ruedo Ibérico*, amb Juan Martínez Alier, Salvador Giner i Marianne Brull, antics col·laboradors de l'editorial, que conversaren amb Xavier Díez, responsable de l'edició crítica. Organització: Backlist, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 12 de desembre. Presentació dels estudis *La incorporació dels joves al mercat de treball i la formació i Previsió de les necessitats d'ocupació i formació a Catalunya 2010-2020* (elaborats per la Fundació CIREM), a càrrec d'Oriol Homs, director de la Fundació CIREM, i Josep M. Rotger, president de l'Associació Catalana de Sociologia (IEC). Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 14 de desembre. Presentació del llibre *Vi, cos i cervell*, de Ramon Viader, amb la participació de Manel del Valle, de la UAB, que oferí la conferència «Llengua artificial i vi». Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC).

— IEC, 14 de desembre. Presentació del volum 21 de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, a càrrec de Miquel Àngel Pradilla, coordinador de la revista. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 15 de desembre. Acte de presentació del centenari de la Societat Catalana de Biologia (SCB), amb les intervencions de Francesc Vallverdú, delegat del president de l'IEC per a les societats filials; Francesc González Sastre, president de la Secció de Ciències Biològiques, i Lluís Tort, president de la SCB.

— IEC, 20 de desembre. Presentació de l'obra *Organismes model en biologia*, amb la ponència «El llevat com a organisme model per al segle XXI», per Joaquín Ariño, de l'Institut de Biotecnologia i Biomedicina de la UAB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 21 de desembre. Presentació de la *Revista Catalana de Pedagogia* (núm. 7), a càrrec de Josep Palau i Orta, responsable de publicacions de la Societat Catalana de Pedagogia; Joan Teixidó Saballs, coordinador del tema monogràfic de la revista, i Jaume Sarramona, catedràtic emèrit de pedagogia de la UAB. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 12 de gener. Presentació del llibre *Llorenç Garcias Font, científic i promotor cultural*, de la col·lecció «La Ciència de les Illes Balears». Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Ajuntament de Porrera, 17 de gener. Presentació del llibre *Onomàstica del terme municipal de Porrera*, de Ramon Amigó, membre corresponent de l'IEC

que va morir el setembre de 2011. Presentat per Teresa Fernández, regidora de l'Ajuntament de Porrera; Òscar Borràs, geògraf i veí de Porrera, i Josep Moran, director de l'Oficina d'Onomàstica de l'IEC. Organització: Oficina d'Onomàstica de l'IEC i Ajuntament de Porrera.

— IEC, 19 de gener. Presentació del llibre *Pompeu Fabra, l'autoritat admirada pel valencianisme*, de Vicent Pitarx, delegat de l'IEC a Castelló. Organització: Secció Filològica de l'IEC, Delegació de l'IEC a Castelló i Fundació Carles Salvador.

— IEC, 30 de gener. Presentació dels llibres *El vintiucentisme*, de Marina Geli, i *Per mirar endavant, la meua part de veritat*, d'Antoni Castells, amb els autors i Joan Armangué, assessor d'EDXS Edicions. Organització: Fundació Rafael Campalans, EDXS Edicions i Fundació Catalunya Europa.

— IEC, 1 de febrer. Presentació del llibre *Fichte. De la consciència a l'absolut*, de Salvi Turró, amb l'autor i el president de la Societat Catalana de Filosofia, Ignasi Roviró. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 7 de febrer. Presentació del llibre *Ancient coinage of the Iberian Peninsula / Les monedes de l'edat antiga a la península Ibèrica*, de Leandre Villaronga i Jaume Benages, a càrrec de Xavier Sanahuja, professor de la UdL. Organització: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC).

— Palau de la Generalitat, 14 de febrer. Presentació de la campanya «Cuina catalana, patrimoni de la humanitat. Candidatura UNESCO 2013», promoguda per l'Institut Català de la Cuina amb el suport de l'IEC. Acte presidit per Artur Mas, president de la Generalitat, amb la intervenció de Salvador Giner, president de l'IEC. Organització: Generalitat de Catalunya.

— Palau de la Generalitat, 15 de febrer. Presentació del Primer Rànquing de Mitjans Digitals en Català, elaborat per les empreses Nielsen i OJD Interactiva. Acte presidit per Francesc Homs, secretari general de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, i amb la intervenció del president de l'IEC. Organització: ACPG, ACPC i APPEC.

— UB, 20 de febrer. Presentació del volum 21 de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, a càrrec de Miquel Àngel Pradilla, coordinador de la revista. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 22 de febrer. Presentació dels cinc primers volums de la col·lecció d'autors clàssics del pensament social, en què participaren Salvador Giner, president de l'IEC; Francesc Torralba, director de la Càtedra Ethos de la URL, i Jordi Busquets, director de la col·lecció. Organització: IEC, Associació Catalana de Sociologia (IEC) i Editorial UOC.

— IEC, 24 de febrer. Presentació de la publicació *Primavera pedagògica*,

que recull les actes del seminari «Primavera pedagògica», a càrrec de Josep-Lluís Rodríguez i Bosch, coordinador de l'obra. Durant l'acte es presentà el lloc web de la *Revista Catalana de Pedagogia* i el nou sistema de gestió i edició electròniques implementat (Open Journal System). Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 28 de febrer. Presentació de l'obra *Manual d'heràldica i tècnica del blasó*, d'Armand de Fluvià, conseller heràldic de Catalunya, a càrrec de Salvador Giner, president de l'IEC; Antoni Pladevall, membre de l'IEC; Joan Maluquer, director de l'editorial Galerada, i l'autor del llibre. Organització: IEC i editorial Galerada.

— IEC, 29 de febrer. Presentació del llibre *Concepció Carreras Pau o la sublimació de la paraula*, de Carme Ramilo, a càrrec del poeta i lingüista Carles Duarte. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), Curbet Edicions i Fundació Valvi.

— IEC, 6 de març. Presentació de l'anuari *Societat catalana 2011*, a càrrec de Joan Majó, president del Cercle per al Coneixement i exministre d'Indústria, que oferí la conferència «Els punts calents aquí i a Europa, en aquest moment». Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Biblioteca Enric Valor de l'IEC, Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 14 de març. Presentació del llibre

Rondalles de l'alacantí, amb l'autor, Joaquim González Caturla, i Lloris Picó, de la Delegació de l'IEC a Alacant. Organització: La Cívica i Escola Valenciana, Universitat d'Alacant i Llibreria 26 Lletres, amb la col·laboració de la Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 28 de març. Presentació del llibre *Viatge*, de Marta Prunés-Bosch, a càrrec d'August Bover, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL). Organització: SCLL (IEC) i Stonberg Editorial.

— IEC, 11 d'abril. Presentació del llibre *Manual del picapedrer*, de Pere Ramírez i Molas, a càrrec de Salvador Giner, president de l'IEC, i August Bover, president de la SCLL, filial de l'IEC, i amb les intervencions dels poetes Jordi Cornudella, Feliu Formosa i Vinyet Panyella. Organització: IEC, SCLL (IEC) i Edicions 62.

— Casa de Cultura de Girona, 12 d'abril. Presentació del llibre *Un país que fa camí*, de David Pagès, a càrrec d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica; Jordi Xargayó, director del *Diari de Girona*, i l'editor Quim Curbet. Organització: Curbet Edicions i llibreria Empúries, amb la col·laboració de la Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 16 d'abril. Presentació del llibre *El monestir de Sant Joan de les Abadesses* (a cura de M. Crispí i M. Montrabeta), per Pepe Serra, director del MNAC; Josep M. Farrès, president del Consorci

Ripollès Desenvolupament, i David Compte, president de la Junta del Monestir. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Llotja del Cànem, Universitat Jaume I (UJI) (Castelló), 18 d'abril. Presentació del llibre *Pompeu Fabra, l'autoritat admirada pel valencianisme*, de Vicent Pitarch, delegat de l'IEC a Castelló, a càrrec del rector de la UJI, Vicent Climent, en el marc de la commemoració del vuitantè aniversari de les Normes de Castelló. Organització: UJI.

— IEC, 3 de maig. Presentació del llibre *Urbanitzación. Paisajes comunes, lugares globales*, de Francesc Muñoz, per Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge i catedràtic de geografia humana de la UdG, i Rafael Mata Olmo, catedràtic d'anàlisi geogràfica i regional de la Universitat Autònoma de Madrid. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 9 de maig. Presentació de l'estudi *El català, al 2011: capacitat d'atracció i llengua de consum als mitjans*, elaborat per la Xarxa CRUSCAT, amb les intervencions de Joaquim Torres, president de la SOCS (IEC); Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC, i Carles Duarte, president de la Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura. Organització: Secció Filològica, Xarxa CRUSCAT de l'IEC, amb la col·laboració de la Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura.

— IEC, 10 de maig. Presentació del la Fundació Enciclopèdia de Menorca i del tom onzè de l'*Enciclopèdia de Menorca: De la Menorca britànica a la consolidació de l'Estat liberal (1712-1854)*, amb Maria Teresa Ferrer, presidenta de la Secció Històrico-Arqueològica (SHA); Isidor Marí, president de la Secció Filològica (SF); Cristòfol Vidal, director de l'Institut d'Estudis Baleàrics; Josep Miquel Vidal, president de la Fundació Enciclopèdia de Menorca; Jaume Mascaró, membre del Patronat de la Fundació, i Miquel Àngel Casanovas Camps, autor de l'obra. Organització: Secció Històrico-Arqueològica i Secció Filològica de l'IEC i Fundació Enciclopèdia de Menorca.

— IEC, 17 de maig. «*Curial e Güelfa*, poliglota. Presentació de les traduccions i edicions de *Curial e Güelfa* i de l'edició filològica de l'original». Organització: Secció Filològica de l'IEC i Institut Superior d'Investigació Cooperativa IVITRA de la Universitat d'Alacant.

— IEC, 17 de maig. Presentació del llibre *De política i planificació lingüística. Mirades contemporànies a l'ecosistema comunicatiu català*, de Miquel Àngel Pradilla, membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 21 de maig. Presentació del volum xxii de la revista *Lambard. Estudis d'Art Medieval*, a càrrec de Carles Xarrié Sánchez, president del Gremi

d'Antiquaris de Catalunya. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 23 de maig. Presentació del llibre *El àgora compartida. Democràcia y asociacionismo de inmigrantes*, per Salvador Giner, president de l'IEC, amb la presència de Josep M. Rotger, president de l'ACS; Lluís Pagès, director d'Editorial Milenio; Joaquim Prats, director de la col·lecció «Milenio Educació», i Paquita Sanvicén, de la UdL. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC) i Editorial Milenio.

— IEC, 24 de maig. Presentació del llibre *Origen etimològic dels verbs lamed-he de l'hebreu masorètic*, d'Eulàlia Vernet, a càrrec de Gregorio del Olmo, de la Societat Catalana d'Estudis Hebraics (IEC).

— Auditori del Pati Manning (Barcelona), 31 de maig. Presentació del llibre *Ordenar el territori. La experiencia de Barcelona y Catalunya*, d'Oriol Nel·lo, amb les intervencions de Joan Vicente, professor de la UdG; Francesco Indovina, professor emèrit de l'Institut Universitari d'Arquitectura de Venècia, i l'autor, Oriol Nel·lo, membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC) i Editorial Tirant lo Blanch.

— IEC, 31 de maig. Presentació del llibre *Un futur incert*, de l'economista Francesc Raventós, que pronuncià la conferència «Economia, geopolítica i governança mundial en el segle XXI».

Organització: Societat Catalana d'Economia i IEC.

— Òmnium Cultural (Barcelona), 6 de juny. Presentació del llibre *Un país que fa camí*, de David Pagès, a càrrec de Salvador Giner, president de l'IEC, i el metge i humanista Moisès Broggi. Organització: Òmnium Cultural i Curbet Edicions.

— IEC, 7 de juny. Presentació del llibre *Estadística territorial de la província de Barcelona*, de Pedro Moreno Ramírez, a cura de José Ignacio Muro i Francesc Nadal. Hi intervingueren Vicenç M. Rosselló, catedràtic emèrit de geografia física de la UV, i José Luis Urteaga, catedràtic de geografia humana de la UB. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 12 de juny. Presentació del llibre *Selecta Ferran Sunyer i Balaguer*, presidida pel conseller d'Economia i Coneixement, Andreu Mas-Colell, amb les intervencions de Salvador Giner, president de l'IEC i de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer; Manuel Castellet, director de la Fundació, i els coautors de l'anàlisi dels treballs de Ferran Sunyer. Organització: Fundació Ferran Sunyer i Balaguer i IEC.

— IEC, 12 de juny. Presentació del llibre *Ta zôia. L'espai a Grècia II* (editat per Montserrat Jufresa i Montserrat Reig), a càrrec de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC, i Joaquín Ruiz de Arbulo i Joana Zaragoza, de la URV.

Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— Universitat de Barcelona, 18 de juny. Presentació del llibre *Actes del III Simposi de Carles Riba*, amb les intervencions de Carles Miralles, catedràtic de filologia grega de la UB, membre de l'IEC i president de l'Aula Carles Riba de la UB; Jordi Malé, professor de la UdL i secretari de l'Aula Carles Riba, i Francesc Parcerisas, professor de la UAB i degà de la Institució de les Lletres Catalanes. Organització: UB i IEC.

— IEC, 19 de juny. Presentació del llibre *Història de la moneda de l'Ocitània catalana (segles XI-XIII)*, de Miquel Crusafont, a càrrec de Flocel Sabaté, catedràtic d'història medieval de la UdL. Organització: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC).

— IEC, 19 de juny. Presentació del llibre *El lèxic alguerès de l'agricultura i la ramaderia entre els segles XVII i XVIII*, d'Andreu Bosch, per Isidor Marí, president de la Secció Filològica, i Lúdia Pons, professora de la UB. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 20 de juny. Presentació del llibre *En cap cap cap. Dites i refranys sobre el cap*, de Víctor Pàmies, a càrrec d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica; Joan Veny, membre de la Secció Filològica; Joan Vilaseca, director de l'Escola Francesc Macià de Vilassar de Dalt, i Joan Sala, promotor del portal *Verkami*. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 26 de juny. Presentació del llibre *Valencians contra la fil·loxera*, de Joan Martín i Martínez, a càrrec de Josep M. Puiggròs, coordinador de la Secció de Viticultura i Enologia de la Institució Catalana d'Estudis Agraris, filial de l'IEC.

— IEC, 27 de juny. Presentació de l'obra editada per la UOC *Resultats del model lingüístic escolar de Catalunya. Evidència empírica*. Organització: IEC i UOC, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Pedagogia (IEC) i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 28 de juny. Presentació del número 100 de la revista de poesia *Reduccions*, amb la intervenció «Llengua, territori i poesia», per Isidor Marí, president de la Secció Filològica; el parlament de Lluís Solà, director de *Reduccions*; la lectura de poemes, per Núria Martínez-Vernis i Elies Barberà, i de la «Declaració sobre la llengua», publicada en el número 100, per l'actriu Rosa Cadafalch. Organització: IEC, Eumogràfic i UVic.

— IEC, 5 de juliol. Presentació del llibre *El planejament territorial a Catalunya a inici del segle XXI. Una nova interpretació i projecció del país*, a càrrec de Margarida Castañer, geògrafa i editora del llibre, i de Ricard Pié, arquitecte. Organització: Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).

— IEC, 17 de juliol. Presentació de *l'Anuari polític de Catalunya 2011*,

amb les intervencions de Salvador Giner, president de l'IEC; Quim Brugué, director de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques; Jaume Magre, director de la Fundació Carles Pi i Sunyer, i Joan Marcet, director de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials. Organització: Institut de Ciències Polítiques i Socials i IEC.

Col·loquis

— Consell Comarcal d'Osona (Vic), 7 de setembre. Col·loquis de Vic. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC), Ajuntament de Vic, Consell Comarcal d'Osona, Societat de Filosofia del País Valencià, Associació Filosòfica de les Illes Balears, Institut de Dret i Tecnologia (UAB) i UVic.

— IEC, 22 de setembre. Col·loqui «Easily cracked: instruments in a state of disrepair», a càrrec de Simon Schaffer, de la Universitat de Cambridge. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i Centre d'Història de la Ciència (UAB).

— IEC, 23 de setembre. Col·loqui amb Gene Mosca, coautor del tractat *Física per a la ciència i la tecnologia*, en el marc de la publicació d'aquesta obra en català. Organització: IEC.

— Residència d'Investigadors (Barcelona), 30 de setembre. Col·loqui del cicle *Cine i ciència*: «The Toad Kisser and the Bear Cave. Revisiting the case of Paul Kammerer», amb Klaus Taschwer, periodista del diari vienès *Der Standard*. Or-

ganització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 5 d'octubre. Col·loqui «Aprendre en català, un objectiu educatiu i social irrenunciable. Fonamentació pedagògica», amb Joaquim Arenas, exdirector del Servei d'Ensenyament del Català; Diego Gómez, expresident d'Escola Valenciana; Ramon Bassa, exdirector del Servei Lingüístic de les Illes Balears; Isidor Marí, president de la Secció Filològica, i Joan Mallart, catedràtic de didàctica de la UB. Acte inaugural del curs de la Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 10 de novembre. Inauguració del VIII Col·loqui Internacional Verdaguer «La mirada social de Verdaguer». Organització: Societat Verdaguer i Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— IEC, 12 de gener. Col·loqui del cicle *Cine i ciència*: «Llum i ombres de la tecnologia: les tecnocràcies dels anys trenta a la llum del documental *The City* de Lewis Mumford», amb Juan Carlos García Reyes, Jaume Sastre Juan i Jaume Valentines Álvarez, del Centre d'Història de la Ciència de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 9 de febrer. Col·loqui del cicle *Cine i ciència*: «Natural history filmmaking / Science on television», a càrrec de Tim Boon, del Museu de la

Ciència de Londres. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i CEHIC.

— Agrupació Astronòmica d'Osona (Vic), 20 de març. Col·loqui «Haciendo una montaña mágica. Los fósiles de Atapuerca y el nuevo inicio de la historia de España», conduït per Oliver Hochadel, de la Institució Milà i Fontanals - CSIC. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i Agrupació Astronòmica d'Osona.

— IEC, 27 de març. Col·loqui del cicle *Museus d'història i ciències naturals*: «Teodolitos, aerolitos e ídolos. El Museo Nacional de México en el siglo XIX», conduït per Miruna Achim, de la Universitat Autònoma Metropolitana de Mèxic. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 18 d'abril. Col·loqui del cicle *Cine i ciència*: «*Lenemic a la sang*: medicina i ordre a l'Europa d'entreguerres». Projectió de la pel·lícula *Lenemic a la sang* (1931), presentada per Alfons Zarzoso, del CEHIC i el Museu d'Història de la Medicina de Catalunya. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 25 d'abril. Col·loqui del cicle *Cine i ciència*: «Geología y paleontología españolas, del museo a la pantalla. Un tema inédito en el cine español de la primera mitad del siglo XX». Projectió d'*Historia de un mundo perdido* (1951), presentada per Carlos Acosta, del CEHIC.

Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 17 de maig. Col·loqui del cicle *Cine i ciència*: «Documentales sobre vida salvaje para tiempos salvajes: Félix Rodríguez de la Fuente y *El hombre y la tierra* en la España de los años 70», a càrrec de Carlos Taberner, del CEHIC. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i CEHIC, amb la col·laboració de la Fundació Félix Rodríguez de la Fuente.

Jornades

— IEC, 17 de setembre. Vuitena Jornada d'Ensenyament de les Matemàtiques «L'avaluació a l'aula, des de l'educació infantil fins a la Universitat: una eina per a millorar l'aprenentatge de l'alumnat». Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Fira de Lleida, 29 de setembre. 7a Jornada AGROPRES - ICEA - ETSEA - UdL, dins la 57a Fira Agrària de Sant Miquel. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Institut Menorquí d'Estudis (Maó), 29-31 de setembre. XXVII Trobades Científiques de la Mediterrània. Organització: Societat Catalana de Física (IEC) i la Secció de Ciència i Tècnica de l'Institut Menorquí d'Estudis.

— Diversos espais de Tortosa, 30 de setembre. VII Jornades d'Intercanvi Cultural. Organització: Societat Verdager, Societat Catalana de Llengua i Literatura

(IEC) i Càtedra Verdager d'Estudis Literaris de la UVic.

— Seminari Conciliar de Barcelona, 7 d'octubre. Inauguració de la III Trobada Internacional d'Estudis sobre Arnau de Vilanova. Organització: IEC i Facultat de Teologia de Catalunya.

— IEC, 14 d'octubre. Segona Jornada de Joves Investigadors en Matemàtiques. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 19 d'octubre. VIII Jornades de Física i Química. Organització: Societat Catalana de Física (IEC), Societat Catalana de Química (IEC) i Associació de Professors de Física i Química de Catalunya.

— Temple Romà de Vic, 22 d'octubre. IV Jornada d'Història de l'Astronomia i de la Meteorologia. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC), Patronat d'Estudis Osonencs i Agrupació Astronòmica d'Osona.

— Facultat de Biologia de la UB, 26 d'octubre. Jornada científica *Podem fer compatible l'aprofitament dels recursos marins amb la conservació dels oceans?*, amb motiu del Premi Ramon Margalef d'Ecologia 2011, atorgat a Juan Carlos Castilla, de la Pontifícia Universitat Catòlica de Xile. Hi participaren, també, Jordi Leonart, professor d'investigació de l'Institut de Ciències del Mar i membre de l'IEC, i Joandomènec Ros, vicepresident de l'IEC, que moderà l'acte. Organització: UB.

— IEC, 4 de novembre. «La idea del teatre a la Grècia antiga: de la inserció en la polis a les especulacions filosòfiques», dins el congrés del Pôle Alpin pour la Recherche sur les Sociétés Anciennes (PARSA). Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC) i Departament de Filologia Grega de la UB.

— IEC, 11 de novembre. Jornada *Innovacions en l'agricultura catalana en els darrers cent anys*, dins la commemoració del centenari de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 14 de novembre. Jornada d'estudi de les relacions entre Catalunya i Sardenya. Organització: Càtedra UNESCO de Llengües i Educació de l'IEC, província de Càller i Cambra de Comerç Italiana de Barcelona.

— Institut de Bioenginyeria de la Universitat Miguel Hernández (Campus d'Elx), 14 de novembre. Jornada *Avenços en diabetis i obesitat*. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC), Institut de Bioenginyeria i Universitat Miguel Hernández.

— IEC, 15 de novembre. VIII Jornada CREAM-SCB-ICHN «Bosc singulars: una riquesa del nostre territori». Organització: Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, Societat Catalana de Biologia i Institució Catalana d'Història Natural.

— IEC, 18 de novembre. IX Jornada sobre la Història de la Ciència i

l'Ensenyament. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Octubre Centre de Cultura Contemporània (OCCC) (València), 19 de novembre. X Matinal de l'Evolució «El llarg viatge de l'espècie humana». Organització: Universitat de València, Societat Catalana de Biologia (IEC), IEC i Acció Cultural del País Valencià.

— UVic, 21 de novembre. Jornada científica a Vic *Els ratpenats forestals: uns grans desconeguts. Noves descobertes a Catalunya*. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 24 de novembre. Jornada *La fragmentació dels hàbitats: de l'adaptació local al deute d'extinció*. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Institució Catalana d'Història Natural (IEC), amb la col·laboració del CREAM.

— IEC, 25 de novembre. Jornada de Química de Catalunya i del Gran Sud-oest Francès. Organització: Societat Francesa de Química i Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 26 de novembre. XI Jornades de la FOCIR. Organització: Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR), amb la col·laboració de l'IEC.

— Institut Català de Recerca de l'Aigua, UdG, 20 de desembre. XI Memorial Enric Casassas. Organització: Institut Català de Recerca de l'Aigua, UdG i Societat Catalana de Química (IEC).

— Centre de Convencions de la Casa de Convalescència de l'Hospital de Sant Pau, 29 de novembre. Jornada taller *MALDI-MS-Imaging for Tissues & Biomedical Proteomics*. Organització: Secció de Genòmica i Proteòmica de la Societat Catalana de Biologia (IEC), amb la col·laboració de ProteoRed i l'empresa Bruker.

— IEC, 29 de novembre. Jornada tècnica *La llengua catalana a la primera dècada del segle XXI*. Organització: Generalitat de Catalunya, IEC i Observatori de la Llengua Catalana.

— IEC, 12 de desembre. XI Jornada de Virologia. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 14 de desembre. III Jornada de Recerca en Comunicació als Països Catalans. Organització: Societat Catalana de Comunicació (IEC).

— IEC, 14 de desembre. Jornada *El 2012, de què parlarem? De neurociències*. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC), Fundació Ciència en Societat i Associació Catalana de Comunicació Científica.

— IEC, 18 de gener. Jornada inaugural del centenari de la Societat Catalana de Biologia, amb la participació d'Ellis Rubinstein, president de l'Acadèmia de Ciències de Nova York, i Jordi Camí, director del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

— IEC, 20 de gener. IV Jornada Científica del Seminari de Filosofia Lla-

tinoamericana de la Societat Catalana de Filosofia. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (ESAB) (Castelldefels), 10 de febrer. X Jornada de Protecció Vegetal. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC), amb la col·laboració de l'ESAB.

— Cercle Sport (Figueres), 10 de febrer. Jornades *Història de les ciències exactes. Noves aportacions i projectes*. Organització: Fundació Ferran Sunyer i Balaguer - IEC.

— Institut de Ciències de l'Educació de la UAB (Barcelona), 16 de març. VI Jornades de Didàctica de les Llengües Clàssiques. Organització: Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, amb la col·laboració de l'IEC.

— Centre de Formació Integrat de Figueres, 25 de febrer. Dissabte de les Matemàtiques a l'Alt Empordà. Organització: Fundació Ferran Sunyer i Balaguer i Fundació Príncep de Girona.

— IEC, 29 de febrer. Jornada *Vint anys després de Rio: perspectives del canvi climàtic*. Organització: Grup d'Experts en Canvi Climàtic a Catalunya i Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 1 i 2 de març. Jornades *Precolombart*, centrades en l'exposició «Camí de l'Inca. El passat dels Andes». Organització: Museu Barbier-Mueller d'Art

Precolombí de Barcelona i el Centre d'Estudis Precolombins, amb la col·laboració de l'IEC.

— Teatre Cívic de l'Alguer, 9 de març. Jornada *Cent anys de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans*. Organització: IEC, la regió autònoma de Sardenya i la ciutat de l'Alguer, amb la col·laboració de l'Espai Lluïa a l'Alguer de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 12 de març. Jornada sobre la Reforma de la PAC *El primer pilar: l'ajut a les rendes*. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— CX la Pedrera (Barcelona), 17 de març. I Jornada de Biologia a l'Ensenyament. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC), amb la col·laboració de l'Obra Social de Catalunya Caixa.

— IEC, 23 de març. Jornades ARDIT de Networking en Recerca Interdisciplinària. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Universitat Politècnica de València (campus d'Alcoi), 24 de març. XVII Jornada Sociolingüística d'Alcoi «Educaió i plurilingüisme». Organització: Universitat Politècnica de València, amb la col·laboració de la Delegació de l'IEC a Alacant.

— Centre d'Estudis Catalans de la Universitat de París - La Sorbona, 29 de març. Jornada *Les 100 ans de la Section Philologique de l'Institut d'Estudis Catalans*. Organització: Centre d'Estudis Catalans de París i IEC.

— IEC, 12 d'abril. Primeres Jornades sobre Gestió de la Informació Científica (JGIC-2012). Organització: Observatori de la Recerca (IEC).

— IEC, 13 d'abril. Jornada *Podem, des d'Europa, reduir la tala il·legal de fusta i la desforestació global?*. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Institut Forestal Europeu, amb la col·laboració del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals i el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.

— Palau Moja (Barcelona), 14 d'abril. Jornada *Un país de lletres*. Hi participà el president de l'IEC. Organització: Institució de les Lletres Catalanes.

— IEC, 16 d'abril. Jornades d'Història de la Matemàtica Grega. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC), Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), Societat Catalana de Filosofia (IEC) i Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 19 d'abril. Jornada *Dia de la Terra a l'IEC*. Organització: IEC.

— Centre de Lectura de Reus, 20 d'abril. Jornades de la Secció Filològica de l'IEC a Reus. Organització: Secció Filològica de l'IEC i Centre de Lectura de Reus.

— Edifici històric La Nau (Universitat de València), 20 d'abril. Jornada *País Valencià: societat, cultura i economia*. Organització: Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC.

— IEC, 25 d'abril. Jornada de celebració del Dia de la Immunologia:

«Immunologia i Nobels de Medicina: 2011 com a darrer exemple», amb dues conferències a càrrec de Julià Panés, de l'Hospital Clínic de Barcelona, i de Federica Sallusto, de l'Institut de Recerca Biomèdica de Bellinzona (Suïssa), i amb la taula rodona «Immunologia i premis Nobel», a càrrec de Manel Juan, de l'Hospital Clínic; Sílvia Vidal, de l'Hospital de Sant Pau, i Daniel Benítez, de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Societat Catalana d'Immunologia.

— IEC, 25 d'abril. Jornada sobre la Reforma de la PAC (II). Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Cercle d'Economia (Barcelona), 26 d'abril. Jornada *Temps de crisi. Una perspectiva transversal en la història de Catalunya*. Organització: Centre d'Història Contemporània de Catalunya, Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya i Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Reial Acadèmia de Medicina (Barcelona), 2 de maig. Jornada *Estadística i música*. Organització: Societat Catalana d'Estadística.

— IEC, 8 de maig. I Jornada de Correcció i Assessorament Lingüístic. Organització: Màster de Correcció i Assessorament Lingüístic i Grup d'Estàndard Oral de la UAB, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 10 de maig. Jornades Internacionals sobre la Controvèrsia Científica i Social en els Mèdia. Organització: Grup Llengua i Mèdia de la UAB, Institut de la Comunicació (InCom-UAB) i Laboratoire Communication et Politique, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i la Societat Catalana de Comunicació (IEC).

— IEC, 11 de maig. I Jornada LITCAT d'Intergrups de Recerca (LITCAT 1). Organització: UAB, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 16 de maig. Jornada sobre la Sociologia del Treball. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 18 de maig. Jornada *Crear i recrear: els sentits espirituals*, de l'Atri dels Gentils. Organització: Consell Pontifici per a la Cultura, Arquebisbat de Barcelona, Facultat de Teologia de Catalunya i IEC.

— IEC, 24 de maig. 5es Jornades Catalanes de Revistes Científiques (5JCRC). Organització: IEC.

— IEC, 24 de maig. X Jornada de la SCATERM «Els manlleus en la terminologia musical». Organització: Societat Catalana de Terminologia (IEC), amb la col·laboració de la Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— Facultat d'Educació de la Universitat Internacional de Catalunya (Barcelona), 25 de maig. III Jornades sobre l'Estrès en els Professionals del Món Educatiu. Organització: Universitat Inter-

nacional de Catalunya, Grup de Recerca sobre Estressors Laborals Docents (GRELDO) del Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya, Secció Professional de Psicologia de l'Educació, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Pedagogia (IEC), entre d'altres.

— IEC, 5 de juny. Tercera jornada «Medi ambient i societat: pautes per a la gestió ambiental». Organització: Departament de Química Ambiental de l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua (CSIC), amb la col·laboració de Dones d'Avui.cat, l'Institut Català de la Dona, CETaqua Centre Tecnològic de l'Aigua i Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 6 de juny. I Jornada Temàtica de la Xarxa CRUSCAT: «La sociolingüística de la variació en l'àmbit de la llengua catalana». Organització: Xarxa CRUSCAT de l'IEC.

— Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat d'Alacant (València), 7 de juny. Jornada *La difusió de l'activitat científica en llengua catalana i els processos d'avaluació*. Organització: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, amb la col·laboració del Vicerectorat d'Investigació, Desenvolupament i Innovació, Servei de Promoció del Valencià.

— Cellers Sella & Mosca (l'Alguer), 8 de juny. Jornada *La varietat torbato, malvasia del Rosselló, trobat*. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA).

— IEC, 25 de juny. Jornada sobre Costa Rica. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Aula Magna de la UB, 28 de juny. Espais Terminològics 2012: «Difusió i ús dels termes». Organització: TERMCAT, amb la col·laboració del Departament de Filologia Catalana de la UB i el suport de l'IEC.

— Centre de Cultures i Cooperació Transfronterera (Campus de Cappont, Lleida), 13 de juliol. Jornada *Arquesòls 2012*. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Liceu Renouvier (Prada de Conflent), 18 d'agost. XXVII Jornada d'Agricultura a Prada «Els joves i la dinamització del sector agrari». Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC), amb la col·laboració de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

— Liceu Renouvier (Prada de Conflent), 19 d'agost. IX Jornada de l'Institut d'Estudis Catalans a la Universitat Catalana d'Estiu. Organització: Delegació de l'IEC a Perpinyà, Associació per a l'Ensenyament del Català (APLEC) i Grup Transfronterer de Recerca (GTR).

Sessions

— La Porta del Delta (Prat de Llobregat), 1 de desembre. Sessió «La comunicació del risc en la gestió dels desastres: el cas de les inundacions», a càrrec d'Anna Serra Llober, del Departament d'Arquitectura del Paisatge i Planificació Ambien-

tal de la Universitat de Califòrnia a Berkeley. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— La Porta del Delta (Prat de Llobregat), 15 de desembre. Sessió «Importància quiropterològica del delta del Llobregat», a càrrec de Jordi Serra-Cobo, director del Centre de Recerca en Infeccions Víriques de les Illes Balears i responsable d'Areambiental. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 19 de desembre. Sessió de treball d'Amics de l'Art Romànic (AAR): «L'escenari litúrgic de la catedral de Girona: un patrimoni moble desmantellat?», coordinada per Francesca Español, presidenta d'AAR (IEC).

— Facultat de Biologia de la UB, 19 de desembre. Sessió «L'espermatogènesi en els mol·luscs gasteròpodes», en què es dictaren dues conferències, l'una, a càrrec de M. José Amor, i l'altra, a càrrec d'Enric Riber, tots dos del Departament de Biologia Cel·lular de la UB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta), 27 de gener. Sessió científica «Fa cent vint-i-cinc milions d'anys: quan els Ports eren un litoral poblat per dinosaures», a càrrec d'Àngel Galonart, cap del Grup de Recerca del Mesozoic de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Octubre Centre de Cultura Contemporània (València), 8 de febrer.

Sessió «Som esclaus dels nostres gens?», dins la commemoració del Dia de Darwin 2012, a càrrec de David Bueno, de la UB, i d'Ester Desfilis, de la Universitat Complutense de Madrid. Moderadora: Núria Cadenes, periodista d'*El Temps*. Organització: Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, Facultat de Ciències Biològiques i càtedra de divulgació de la ciència de la Universitat de València i Acció Cultural del País Valencià, amb el patrocini de l'IEC, la Societat Catalana de Biologia i la Caixa d'Estalvis del Mediterrani (CAM).

— Campus de Burjassot-Paterna, Universitat de València, 9 de febrer. Sessió «Autocatàlisi, RNA i l'origen de la vida», a càrrec de Mauro Santos, de la UAB, dins la commemoració del Dia de Darwin 2012. Organització: Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, Facultat de Ciències Biològiques i càtedra de divulgació de la ciència de la Universitat de València i Acció Cultural del País Valencià, amb el patrocini de l'IEC, la Societat Catalana de Biologia i la Caixa d'Estalvis del Mediterrani (CAM).

— Fundació d'Estudis Superiors d'Olot, 9 de febrer. Sessió científica «Com influeix el clima en la selecció dels hàbitats en les papallones», a càrrec de Constantí Stefanescu, investigador del Pla de Seguitment de Ropalòcers de Catalunya (Catalan Monitoring Butterfly Scheme, CBMS) del Museu de Ciències Naturals de Gra-

nollers. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Facultat de Biologia de la UB, 22 de febrer. Sessió científica «Canvi climàtic i declivi de les poblacions d'amfibis», a càrrec de David Green, de la Universitat McGill, de Montreal (Quebec). Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 23 de febrer. Sessió «El nou reglament d'informació al consumidor i la nova llista comunitària d'additius alimentaris», dirigida per Carolina Padula, tecnòloga d'aliments de l'Associació d'Indústries d'Aliments i Begudes de Catalunya, i Antoni García Gabarra, consultor de regulació alimentària. Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC).

— ETSEA, UdL, 24 de febrer. Sessió científica «Canvi climàtic i declivi de les poblacions d'amfibis», a càrrec de David Green, de la Universitat McGill, de Montreal (Quebec). Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 14 de març. XXIII Sessió de Fotografia de Natura «Fotos de fauna des de l'altre costat del visor. Aventures i desventures d'un fotògraf a la natura», a càrrec de Jordi Bas. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura, de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— La Porta del Delta (Prat de Llobregat), 15 de març. Sessió científica

«30 anys de gavina corsa a Catalunya», a càrrec d'Albert Bertolero, de l'Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Facultat de Ciències de la UAB, 18 d'abril. Sessió científica «Les micorizetes: una relació de conveniència entre plantes i fongs. Principals línies de recerca actuals», a càrrec de Xavier Parladé, de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 13 de juliol. Sessió del GRITIM-UPF / IMISCOE PhD Summer School. Organització: Grup de Recerca Interdisciplinari sobre Immigració de la UPF, amb la col·laboració de l'IEC.

Reunions

— IEC, 4 de setembre. Inauguració de la Reunió Estatal de Ciència del Sòl. Organització: Secció de Sòls de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC) i Sociedad Española de la Ciencia del Suelo.

— IEC, 10 de novembre. RECAM 2011, Reunió Científica Anual de la Secció de Microbiologia de la Societat Catalana de Biologia. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 8 de juliol. Catorzena Reunió Internacional de Micromorfologia de Sòls. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC), Sociedad Española de la Ciencia del Suelo i Unió Internacional de Ciències del Sòl.

Taules rodones

— IEC, 15 de setembre. Taula rodona *Álvaro Cunqueiro i la cultura catalana*.

Ponents: Pere Gimferrer, Jordi Garcia, Basilio Losada i Fernando Valls. Organització: IEC i Consello da Cultura Galego.

— Recinte firal Gran Via de Barcelona, 15 de novembre. Taula rodona sobre química alimentària, en el marc de la Fira Expoquímia. Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC), Societat Catalana de Química (IEC) i Expoquímia 2011.

— IEC, 28 de novembre. Taula rodona i lectures del cicle commemoratiu *Llegir i no llegir Sagarra*, a càrrec de Vinyet Panyella i Vicenç Pagès, sobre la llengua viva de Sagarra. Jaume Pla féu la lectura de textos de Sagarra. Organització: Institució de les Lletres Catalanes, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 29 de novembre. Taula rodona i lectures del cicle commemoratiu *Llegir i no llegir Sagarra*, a càrrec de Narcís Comadira i Jordi Galves, que dissertaren sobre Sagarra i el seu país. Rosa Cadafalch féu la lectura de textos de Sagarra. Organització: Institució de les Lletres Catalanes, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 30 de novembre. Taula rodona i lectures del cicle commemoratiu *Llegir i no llegir Sagarra*, a càrrec de Josep M. Benet i Jornet i Sergi Pàmies, que parlaren sobre la popularitat de Josep M. de Sagarra. Carles Canut féu la lectura de

textos de Sagarra. Organització: Institució de les Lletres Catalanes, amb la col·laboració de l'IEC.

— Edifici històric La Nau (Universitat de València), 16 de febrer. Taula rodona «50 anys de *Nosaltres els valencians (1962-2012)*». Ponents: Joaquim Molas, membre de l'IEC; Francesc de Paula Burguera, periodista i escriptor; Vicent Pitarch, membre de l'IEC, i Antoni Furió, catedràtic d'història de la UV. Organització: Càtedra Joan Fuster de la UV, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 22 de febrer. Taula rodona *El front exterior: les polítiques lingüístiques explicades als estrangers*, a càrrec d'Emili Boix i Miquel Strubell, curadors del volum *Democratic policies for language revitalisation: the case of Catalan*. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 7 de març. Taula rodona *Equitat a l'accés i sortides professionals dels universitaris en temps de crisi*. Ponents: Xavier Martínez Celorio, de la UB; Marina Subirats, de la UAB; Julio Carabaña, de la Universitat Complutense de Madrid; Néstor López, del Sistema d'Informació de Tendències Educatives a l'Amèrica Llatina; Jean François Germe, del Conservatori Nacional d'Arts i Oficis de París, i Adrián Acosta, de la Universitat de Guadalajara (Mèxic). Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Cièn-

cies de Catalunya (Barcelona), 8 de març. Taula rodona *Estàndard i correcció en el català actual. Repercussions en el model de llengua de l'ensenyament*. Ponents: Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC; Joan Badia, professor de llengua i literatura catalanes; Llorenç Comajoan, professor de filologia a la UVic; Albert Pla Nualart, responsable lingüístic del diari *Ara*, i Ernest Rusinés, cap del Servei Lingüístic de TV3.

— IEC, 15 de març. Taula rodona *La despatologitzadora que lo despatologize*, conduïda per Rosa María Medina Doménech, de la Universitat de Granada. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 3 de maig. Taula rodona *Conseqüències de la reducció de la producció pròpia de les cadenes de televisió*, amb Francesc Escribano, director de Minoria Absoluta SL, i Núria García Muñoz, professora titular de comunicació audiovisual i publicitat i investigadora del Grup de Recerca en Imatge, So i Síntesi de la UAB. Organització: Societat Catalana de Comunicació (IEC).

— IEC, 5 de juny. Taula rodona *En quina mesura reclamen noves polítiques els nous comportaments residencials a les llars catalanes?*. Ponents: Cristina López, autora de l'informe *Nous comportaments residencials a les llars catalanes*; Carme Trilla, de Càritas; Lydia Paredes, de la Fundació SER.GI, Servei Gironí de Pedagogia Social, i Pau Serracant, de l'Obser-

vatori Català de la Joventut. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC), Panel de Desigualtats Socials (PaD) de la Fundació Jaume Bofill.

Tertúlies

— IEC, 12 de setembre. Tertúlia «La veritat sobre la crisi del cogombre», amb Josep M. Espelta, antic coordinador de la Secció de Protecció dels Vegetals de la ICEA (IEC), i Jordi Ferrés i Padró, cap de l'Àrea de Gestió de Riscos del Servei Regional de Barcelona de l'Agència de Protecció de la Salut de la Generalitat. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 25 d'octubre. Tertúlia «La nova reforma de la PAC en un context de turbulències», dirigida per Germani Rincon, economista. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 15 de novembre. Tertúlia «Situació actual de la confusió sexual en vinya del Penedès», amb Joan Reyes, del Servei de Protecció Vegetal de Vilafranca del Penedès. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 9 de gener. Tertúlia «La investigació en fitoplasmes: perspectiva històrica i estat actual», a càrrec d'Assumpció Batlle i Amparo Laviña, de l'Institut de Recerca en Tecnologies Alimentàries. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 7 de maig. Tertúlia «Avenços en el maneig integrat de plagues en

indústria agroalimentària», a càrrec de Jordi Riudavets, director de projectes de recerca i desenvolupament (R+D) del Departament d'Entomologia de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 4 de juny. Tertúlia «Noves plagues en la nostra agricultura: el cas de la *Drosophila suzukii*», a càrrec de Ricard Sorribas, tècnic del Servei de Sanitat Vegetal del Departament d'Agricultura, i Jordi Giné, responsable del Servei de Sanitat Vegetal. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA).

Debats

— Banc Internacional Banca Mora (Andorra la Vella), 15 de novembre. 4ts Debats de Recerca «La llengua catalana i Andorra». Organització: Societat Andorrana de Ciències.

— UVic, 19 de desembre. Debat «L'efecte CSI. La genètica forense al segle XXI». Organització: UVic, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— UVic, 20 de desembre. Debat amb l'autor de *Ciència para Nicolás*, Carlos Chorda. Organització: UVic, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— UVic, 20 de desembre. Debat «Esport i ciència» Organització: UVic, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Biologia (IEC), entre d'altres.

— IEC, 18 d'abril. XXIV Debat de Química a l'Institut d'Estudis Catalans. Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 24 de maig. Debat «Protegir la costa surt a compte?», amb els geògrafs Oriol Nel·lo i José Antonio Donaire, dins el cicle *Diàlegs ambientals 2012. Quartes jornades d'anàlisi i debat sobre les ciències ambientals*. Organització: Associació Catalana de Ciències Ambientals i Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).

— IEC, 31 de maig. Debat «Revalorització dels entorns naturals o massificació?», amb Xavier Basora, consultor d'Espai TREs Territori i Responsabilitat Social, i Josep M. Prats, responsable de l'Àrea d'Ús Públic i Turisme del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, dins el cicle *Diàlegs ambientals 2012*. Organització: Associació Catalana de Ciències Ambientals i Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).

— IEC, 14 de juny. Debat «Turisme comunitari. Entre el mite i la realitat», amb Jordi Gascón, doctor en antropologia social, i Diego Barrado Timón, professor titular de la Universitat Autònoma de Madrid, dins el cicle *Diàlegs ambientals 2012*. Organització: Associació Catalana de Ciències Ambientals i Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).

— IEC, 21 de juny. Debat «La candidatura Barcelona-Pirineu 2022. Una oportunitat per a dinamitzar turística-

ment el Pirineu?», amb Enric Truñó, comissionat de l'Alcaldia pel projecte de la candidatura Barcelona- Pirineu 2022, i Francesc López Palomeque, catedràtic d'anàlisi geogràfica regional de la UB, dins el cicle *Diàlegs ambientals 2012*. Organització: Associació Catalana de Ciències Ambientals i Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).

— IEC, 28 de juny. Debat «Turisme i canvi climàtic. Riscos i oportunitats en un escenari de canvi», amb M. Belén Gómez Martín, doctora en geografia de la UB, i Jorge Olcina Cantos, de la Universitat d'Alacant, dins el cicle *Diàlegs ambientals 2012*. Organització: Associació Catalana de Ciències Ambientals i Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).

Simposis

— IEC, 21 de novembre. Simposi *L'ideal científic de Catalunya 1911-2011. Centenari de la creació de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans*. Organització: Secció de Ciències Biològiques i Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— IEC, 1 i 2 de desembre. Simposi *Història de la física a Espanya en el segle XX: balanç i perspectives*. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tecnologia (IEC).

— IEC, 20 de desembre. Primer Simposi Anual de l'Institut de Biologia Molecular de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 16 d'abril. Simposi *From cells to organs*. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Institut de Biologia Molecular de Barcelona (CSIC).

— IEC, 25 de juny. Tretzè Simposi de la Fundació La Marató de TV3. Organització: Fundació La Marató de TV3, amb la col·laboració de l'IEC, l'Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut i la Fundació Institució Catalana de Suport a la Recerca.

Fires

— Fira de Madrid (IFEMA), 5-7 d'octubre. L'IEC participà en la Fira Internacional del Llibre, LIBER 2011, i compartí estand amb l'Euskaltzaindia (Reial Acadèmia de la Llengua Basca), el Consello da Cultura Galega i la plataforma Textos Medievals Catalans. Organització: Institut d'Estudis Catalans.

— Móra d'Ebre, 2 de juny. Salvador Giner inaugura la Novena Fira del Llibre Ebrenc, a Móra d'Ebre. Organització: Litterarum, Ajuntament de Móra d'Ebre, Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre i Institució de les Lletres Catalanes.

Lliurament de premis

— IEC, 20 de setembre. Acte de lliurament del Premi Internacional Geocrítica 2010, atorgat a Maria Dolors Garcia Ramon, membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 25 d'octubre. Lliurament dels premis de la tercera convocatòria

ICREA Acadèmia. Organització: Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA).

— IEC, 14 de novembre. Acte de lliurament del X Premi Ferran Armengol i Tubau, atorgat al treball «Sistemes d'atenció de llarga durada per a la cobertura i el finançament de les situacions de dependència: assegurança privada i hipoteca inversa», de Daniel Blay Berrueta. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC) i Fundació Armengol i Mir.

— Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la URV (Reus), 17 de novembre. Lliurament dels Premis CCNIEC 2011. Organització: Centre Català de la Nutrició de l'IEC (CCNIEC).

— Palau de la Generalitat de Catalunya, 17 de novembre. Lliurament de la menció honorífica a la Societat Catalana d'Estudis Jurídics de l'IEC per l'elaboració del *Diccionari jurídic català*. Organització: Generalitat de Catalunya.

— IEC, 28 de novembre. Lliurament de premis del concurs «Un mar de paraules». Organització: Fundació Anna Lindh i Institut Europeu de la Mediterrània.

— CX La Pedrera (Barcelona), 29 de novembre. Lliurament del XIII Premi Catalana d'Economia, atorgat a Germà Bel, catedràtic de la UB, per l'obra *Espanya, capital París*. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC) i Catalunya Caixa.

— IEC, 14 de desembre. Acte de celebració del cinquè aniversari del domini .cat i lliurament dels Ajuts puntCAT 2011, presidit per Salvador Giner, president de l'IEC, i amb la cloenda a càrrec de Francesc Xavier Mena, conseller d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya. Organització: Fundació puntCAT, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 21 de febrer. Acte de lliurament de premis de la II Olimpíada de Biologia de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC), Centre de Documentació i Experimentació en Ciències, Departament d'Ensenyament de la Generalitat, Col·legi de Biòlegs de Catalunya, Seminari Permanent de Ciències Naturals, Societat Espanyola de Bioquímica i Biologia Molecular, Oficina de Coordinació de les Proves d'Accés a la Universitat, Campus d'Excel·lència Internacional de la UAB i de la UB, UdG, URV i UPF.

— IEC, 16 de març. Lliurament dels premis de la fase catalana de l'Olimpíada Internacional de Física i dels premis als millors treballs de batxillerat sobre física. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 26 d'abril. Acte de lliurament dels Premis Sant Jordi 2012 de l'IEC. Organització: IEC.

— Palau de Congressos d'Eivissa, 28 d'abril. Lliurament de les Mencions Sant Jordi 2012. Acte inclòs dins els actes de cloenda de l'Any de la Paraula Viva a

les Illes Balears, que comptà amb l'assistència del president de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Institut d'Estudis Eivissencs.

— IEC / CSIC, 18 de maig. Acte de lliurament de premis dels Problemes a l'Esprint. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya (FEEMCAT) i Centre de Recursos per Ensenyar i Aprenre Matemàtiques (CREAMAT).

— Rectorat de la UAB (Bellaterra), 29 de maig. Acte de lliurament dels premis de les proves Cangur. L'acte comptà amb la presència d'Anna Ripoll, rectora de la UAB; Salvador Giner, president de l'IEC; Pere Puig, director del Departament de Matemàtiques de la UAB, i Joan de Solà-Morales, president de la Societat Catalana de Matemàtiques. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

Congressos

— Facultat de Filologia de la UB, 5 de setembre. XXIV Congrés Internacional de l'ICOS sobre Ciències Onomàstiques. Organització: Generalitat de Catalunya i UB, conjuntament amb el Consell Internacional de Ciències Onomàstiques.

— IEC, 8 de setembre. Congrés internacional «“Nulla dies sine littera”. La escritura cotidiana en la casa romana». Organització: UB, Reial Acadèmia de Bones Lletres i Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— IEC, 19-21 de setembre. Conferència «Signal Rewiring and addiction in cancer». Benvinguda a càrrec de Joan J. Guinovart, membre de l'IEC, i amb una intervenció de Joan Massagué, amb la ponència «A poised chromatin platform for Smad access to master regulators of differentiation». Organització: Institut de Recerca Biomèdica.

— IEC, 21 de setembre. Congrés internacional «Nitrogen in planetary systems: the early evolution of the atmospheres of terrestrial planets». Organització: Secretaria Científica de l'IEC, CSIC i Institut d'Estudis Espacials de Catalunya.

— IEC, 10 de novembre. Congrés internacional «Construcció i projecció de la memòria personal a l'Europa moderna». Organització: IEC, UAB i Casa de Velázquez, entre d'altres.

— Institut Català d'Investigació Química (Tarragona), 16 de gener. Conferència Fèlix Serratosa 2012. Organització: Societat Catalana de Química (IEC) i Real Sociedad Española de Química.

— Rectorat de la UdL, 19 d'abril. XXX Congrés de l'Associació Espanyola de Lingüística Aplicada. Organització: UdL, amb la col·laboració de l'IEC.

— Institut d'Estudis Gironins (Girona), 8 de juny. XXII Conferència Anual de la Societat Catalana de Comunicació. Organització: Societat Catalana de Comunicació (IEC).

— Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 9 de juliol. Internation-

al Conference on Cultural Policy Research 2012. Inauguració a càrrec de Salvador Giner. Organització: Centre d'Estudis sobre Cultura, Política i Societat (CECUPS) de la UB.

— IEC / Conservatori de Música del Liceu, 9-12 de juliol. I Congrés Internacional de Biologia de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Residència d'Investigadors (Barcelona), 12 i 13 de juliol. Congrés «Dynamics of memory: what is the evidence?». Organització: Centre de Recerca Matemàtica, IEC i Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Exposicions

— Biblioteca de Física i Química de la UB, 5 d'octubre. «L'utilatge químic en llibres i catàlegs», del Fons Antic de la Biblioteca. Organització: Facultat de Química i Facultat de Física de la UB, Societat Catalana de Física (IEC) i Societat Catalana de Química (IEC).

— Campus de Sant Vicent del Raspeig de la Universitat d'Alacant, 22-31 d'octubre. «Els Gaetà Huguet, dos líders castellanencs». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant, amb la col·laboració de la Universitat d'Alacant.

— Biblioteca de Catalunya (Barcelona), 5 de novembre - 4 de desembre. «Cent anys de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (1911-

2011)». Organització: Biblioteca de Catalunya.

— IEC, 19-21 de novembre. «Ments abstractes. Un projecte fotogràfic entorn de les matemàtiques», emmarcada dins les activitats de la Setmana de la Ciència 2011. Organització: Centre de Recerca Matemàtica, IEC i Ingenio Mathematica (i-Math).

— IEC, 23 de novembre - 9 de desembre. Exposició «Els elements químics, joies imprescindibles». Organització: Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 2 de desembre - 12 de gener. «El Carxe, territori de frontera». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant, amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, la Fundació Lluís Carulla, la Universitat d'Alacant, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i la Fundació La Caixa.

— Museu de la Vida Rural (Espluga de Francolí), 13 de gener - 19 de febrer. «El Carxe, territori de frontera». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant, amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, la Fundació Lluís Carulla, la Universitat d'Alacant, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i la Fundació La Caixa.

— IEC, gener-març. «Imatges de Nicolau d'Olwer. Als cinquanta anys de la seva mort», formada per fotografies, documents personals i publicacions. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 24 de gener - 29 de febrer. «Natura catalana, rica i plena». Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (ICHN-IEC).

— IEC, 20 de febrer - 15 de març. «Maria Aurèlia Capmany: dona, escriptora i ciutadana», amb motiu dels vint anys de la seva mort. Organització: Diputació de Barcelona amb la col·laboració de la Fundació Maria Aurèlia Capmany.

— IEC, 20 de febrer - 15 de març. «El Carxe, territori de frontera». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant, amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, la Fundació Lluís Carulla, la Universitat d'Alacant, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i la Fundació La Caixa.

— Museu d'Història de Barcelona, 16 de març - 6 de maig. «Imaginary/BCN. La mirada matemàtica, les arts i el patrimoni». Organització: Museu d'Història de Barcelona, Real Sociedad Matemática Española i Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 30 de març - 4 de maig. «Pintures per a cecs». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat d'Alacant, 3 d'abril - 3 de maig. «El Carxe, territori de frontera». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant i Universitat d'Alacant.

— Centre de Recursos Casa del Vi (Pinós), 4 de maig - 18 de maig. «El

Carxe, territori de frontera». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant, Universitat d'Alacant i Ajuntament del Pinós.

— IEC, 30 de maig - 21 de juny. «Montphoto 2012. Per què serveix un concurs fotogràfic?». Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

Cursos

— Sala de cultura Sa Nostra (Eivissa), 7-12 de novembre. XXXVII Curs Eivissenc de Cultura «Eivissa i Formentera en els cent anys de la Secció Filològica de l'IEC». Conferència inaugural: «Eivissa i Formentera en l'obra d'Antoni Maria Alcover», a càrrec de M. Pilar Perea, de la UB. Organització: Institut d'Estudis Eivissencs.

— IEC, 9 i 16 de novembre. Curs «La geografia a l'accés a la Universitat». La primera sessió fou «Ensenyar geografia a secundària» i la segona, «Perspectives, eines, recursos i xarxes en l'ensenyament de la geografia». Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 21, 22, 24 i 29 de novembre i 1 de desembre. Curs «Introducció a la indústria alimentària». Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 17 de maig. Curs «Geografia i esports d'aventura». Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 22 i 29 de maig. Curs «L'Antàrtida i els geògrafs». Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 2 de juliol. Curs «Les energies sostenibles: nous recursos». Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC), CESIRE AULATEC Aula de Recursos de Tecnologia i l'Associació del Professorat de Tecnologia de Catalunya.

Homenatges i commemoracions

— IEC, 6 de setembre. Homenatge a Antoni M. Badia i Margarit, en el marc de la vint-i-quatrena edició del Congrés Internacional del Consell Internacional de Ciències Onomàstiques (ICOS), per la seva aportació en l'àmbit de l'onomàstica. Organització: IEC.

— IEC, 25 d'octubre. Sessió en homenatge a Jordi Monés i Pujol-Busquets, amb motiu de la publicació de la seva obra *La pedagogia catalana al segle XX*. Organització: Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC i Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC).

— IEC, 27 d'octubre. Jornada d'homenatge a Josep M. de Sagarra, que fou escriptor i membre de l'IEC, en el marc de les activitats del centenari de la Secció Filològica de l'IEC, amb les ponències de Lluís Permanyer i Josep M. Casasús, i dues taules rodones. Organització: IEC.

— IEC, 3 de novembre. «Joan Solà, de viva veu», acte d'homenatge a Joan Solà, que va ser vicepresident de l'IEC des de 2009 fins que va morir, el 27 d'octubre de 2010. Hi participaren el

president de l'IEC; el president de la Secció Filològica; Albert Soler, director del Departament de Filologia Catalana de la UB; Jordi Suïls, director del Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la UdL; Muriel Casals, presidenta d'Òmnium Cultural, i el Cor la Fontana, del qual Solà formava part. Organització: IEC, UB, UdL i Òmnium Cultural.

— IEC, 7 de novembre. Acte de celebració del desè aniversari de la Fundació Ajudant Ajudar. Organització: Fundació Ajudant Ajudar, amb la col·laboració de l'IEC.

— Facultat de Geologia de la UB, 13 de desembre. Acte d'homenatge al Dr. Oriol Riba, membre de l'IEC mort el 31 de maig passat. Hi intervingueren Lluís Cabrera, degà de la Facultat de la Geologia de la UB; Miquel Canals, cap del Departament d'Estratigrafia, Paleontologia i Geociències Marines de la UB; Mariano Marzo, catedràtic d'estratigrafia de la UB; Ferran Colombo, catedràtic d'estratigrafia de la UB, i Carmina Virgili, catedràtica emèrita d'estratigrafia de la Universitat Complutense de Madrid. Organització: UB.

— Campus Catalunya de la URV (Tarragona), 20 de desembre. Homenatge a Ramon Amigó, membre corresponent de l'IEC, que va morir el setembre passat. Intervencions: «Perfil humà i intel·lectual de Ramon Amigó», a càrrec d'Eugeni Perea; «Ramon Amigó, un mestratge en onomàstica», a càrrec de Joan Anton

Rabella, i «Ramon Amigó i els estudis onomàstics a les comarques meridionals del Principat de Catalunya», a càrrec de Pere Navarro. Organització: URV.

— Edifici Ramon Llull (UIB) i Can Alcover Espai de Cultura (Palma), 23 de febrer. «Homenatge al lingüista Joan Solà (1940-2010)», amb les conferències «Joan Solà, el llegat i l'exemple», a càrrec d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica; «Joan Solà, l'entusiasta científic de la llengua», a càrrec de Jaume Corbera, i «Les idees sociolingüístiques de Joan Solà», a càrrec de Gabriel Bibiloni —tots dos professors de la UIB. Organització: IEC, Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB, amb la col·laboració d'Obra Cultural Balear.

— IEC, 5 de març. Acte d'homenatge «Lynn Margulis (1938-2011): la voluntat d'ésser, l'impuls de fer», amb motiu del Dia Internacional de la Dona. Organització: IEC.

— Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (ETSEIB), 12 de març. Homenatge a l'enginyer industrial Enric Freixa i Pedrals —que fou membre de l'IEC— en el centenari del seu naixement. Organització: ETSEIB, el Col·legi i l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya i Mútua d'Enginyers.

— IEC, 22 de març. Acte d'homenatge a Teodor Llorente (1836-1911), amb motiu del centenari de la seva mort. Organització: Secció Històrico-Arqueolò-

gica i Secció Filològica de l'IEC, Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i Societat Verdaguer.

— Paraninf de la UB, 22 de març. Acte d'homenatge a Oriol Riba i Arderiu (1923-2011). Presidit per Ramon Pascual de Sans, president de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; Dídac Ramírez, rector de la UB, i Salvador Giner, president de l'IEC. Organització: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, UB i IEC.

— IEC, 25 de juny. «La repressió franquista dels historiadors catalans. Homenatge a Josep de C. Serra i Ràfols (1902-1971)». Organització: Centre d'Història Contemporània de Catalunya i Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

Concerts

— IEC, 19 de gener. El pianista i compositor Albert Guinovart i el violoncel·lista Oriol Aymat van oferir un concert a la Sala Prat de la Riba, que fou l'obertura d'un cicle regular de concerts que se celebrà al claustre de l'Institut les nits d'estiu. Amb aquest concert també es commemorà l'aniversari del lliurament de la Medalla de la Pau de les Nacions Unides a Pau Casals (1971) i el centenari del naixement de Xavier Montsalvatge (1912-2002). Amb motiu d'aquestes efemèrides, la programació es basà en el so del violoncel i el piano, els dos instruments que tocava Pau Casals, i el piano que va tocar

Guinovart fou el del mateix Montsalvatge, cedit en préstec a l'IEC pel Museu de la Música de Barcelona i l'Auditori.

Música al claustre

Els mesos de juliol i setembre de 2012, el claustre barroc de la Casa de Convalescència, seu de l'IEC, acollí un cicle estival de concerts, a fi de recuperar la tradició musical entre les activitats de les antigues acadèmies de Barcelona. Els concerts es feren amb instruments històrics cedits pel Museu de la Música.

— 5 de juliol. «Les veus del català», amb Lúdia Pujol, Pau Figueres i Miquel À. Cordero.

— 19 de juliol. «L'escola catalana de guitarra», amb Stefano Grondona i Laura Mondello.

Paral·lelament, el Museu de la Música també acollí dos concerts dins el cicle *La música del Museu*, els dies 8 i 15 de juliol, dedicats a Frederic Mompou (1893-1987), amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de la seva mort, amb el pianista Adolf Pla i el piano que va pertànyer al compositor.

Altres

— Parc Arqueològic de Guissona (carrer del Tint, 2, de Guissona), 10 de setembre. Inauguració del parc arqueològic i del centre d'interpretació de la ciutat romana de *Iesso* al Museu de Guissona Eduard Camps. Organització: Patronat d'Arqueologia de Guissona (IEC, Ajuntament de

Guissona, Consell Comarcal de la Segarra, Diputació de Lleida i UAB Barcelona).

— Barcelona, 11 de setembre. Ofrena floral de l'IEC al monument de Rafael Casanova. Organització: IEC.

— IEC, 14 de setembre. «Fer ciència oberta», diàleg públic amb el científic nord-americà Michael Nielsen. Organització: Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA-UAB) i Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 14 de setembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor de l'IEC. Lectura i debat de la publicació de l'IEC *Quins models de llengua escrita per als mitjans de comunicació?* Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 19 de setembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, amb l'obra *Els intel·lectuals avui*, de Jordi Berrio i Enric Saperas (IEC, 1993). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 28 de setembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, amb l'obra *Mirades creuades: Miquel Martí i Pol i Antoni Miró* (IEC, 2009), de Carles Cortés. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Jardí Mercè Rodoreda de l'IEC, 30 de setembre. Celebració del Dia Internacional de la Traducció, amb lectures de traduccions a càrrec dels autors. Organit-

zació: Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i IEC.

— IEC, 11 d'octubre. Inauguració del curs 2011-2012 de l'IEC. Organització: Institut d'Estudis Catalans.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 14 d'octubre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en la lectura i el debat del text de Carlota Solé «Immigració. Debat sobre la ciutadania pluricultural», publicat a *Una societat en crisi? Reptes d'un món globalitzat* (Eumo i IEC, 2008). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 19 d'octubre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en la lectura i el debat del text «La situació jurídica de la llengua catalana, avui», el discurs de Josep M. Puig Salellas llegit durant la sessió inaugural del curs 1989-1990 de l'IEC. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 21 d'octubre. Sessió de recepció de Miquela Valls com a membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 26 d'octubre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en la lectura i el debat de l'article «Parlar, i llegir i escriure», de Joan Martí i Castell, publicat a *El llibre i la lectura: una revolució en la història de la humanitat* (IEC, 2007). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 2 de novembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en la lectura i el debat de l'article «L'anarquisme als països de parla catalana: entre el sindicalisme i la propaganda (1868-1931)», de Teresa Abelló i Güell, publicat en la revista de l'IEC *Catalan Historical Review* de l'any 2010. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 16 de novembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'article «Colònies en la Lluna, ciutats a Mart», de Fernando Ballesteros, publicat en la revista *Mètode* l'estiu de 2011. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Caixa Fòrum de Madrid, 21 de novembre. Classes magistrals de Salvador Giner: «La producció social de la moral. Economia, poder, cultura». Organització: La Caixa.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 23 de novembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'obra *Els elements. Una exploració visual de tots els àtoms coneguts de l'Univers*, de Theodor Gray. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 30 de novembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'article de Brauli Montoya «El castellà actual a les comarques del Vinalopó i el Segura com a exponent del valencià antic», publicat dins *Els altres parlars va-*

lencians. I Jornada de Parlars Valencians de Base Castellano-Aragonesa (València, 2010). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 15 de desembre. Sessió de recepció de Joan Sanmartí com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— Seu Universitària d'Alacant, 19 de desembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor. Es traslladà a l'exposició «El Carxe, territori de frontera» per a parlar del català a València. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 21 de desembre. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor. Sessió lliure. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 25 de gener. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en la lectura i el debat del text de Josep Lluís Barona «Determinisme climàtic», publicat en la revista *Mètode*, número 70 (estiu 2011). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 1 de febrer. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en la lectura i el debat del text de Tudi Torró i Ferrer «El català a l'escola del País Valencià: dades i reflexions», publicat en la revista *Treballs de Sociolingüística Catalana. Llengua i ensenyament*, núm. 20. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— UPC, 9 de febrer. VI Encuentro de Cátedras UNESCO de España. Organització: Centre Internacional de Mètodes Numèrics en Enginyeria (CIMNE), Comissió Espanyola de Cooperació amb la UNESCO i Xarxa de Càtedres UNESCO Catalanes, amb la col·laboració del Centre UNESCO de Catalunya (UNESCOCAT).

— Filmoteca de Catalunya (Barcelona), 10 de febrer. Signatura de l'acord de col·laboració entre les institucions culturals del barri del Raval, entre les quals, l'IEC. Organització: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— Facultat de Biociències de la UAB, 11 de febrer. II Olimpíada de Biologia de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Biologia.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 15 de febrer. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'article «Thoreau i el canvi climàtic», de Mercè Piqueras, publicat en el número 19 de la revista *Omnis Cellula*. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— UIB (Palma), 16 de febrer. Setena Trobada de Joves Investigadors dels Països Catalans, a Palma. Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— Basílica de l'abadia de Montserrat, 19 de febrer. 43a Renovació de la Flama de la Llengua Catalana. Organització: Centre Excursionista de Castelló, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 21 de febrer. XI Assemblea General Extraordinària de la Xarxa de

Custòdia del Territori: «Amb els peus a terra, estenent les mans». Organització: Xarxa de Custòdia del Territori i Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 22 de febrer. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en el text «La promoció del valencià des de l'Administració local valenciana», de Brauli Montoya, publicat a *A Alacant, en valencià*. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 29 de febrer. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'article «Notes per a un debat sobre el lloc de l'educació moral i cívica a l'escola», de Josep M. Puig Rovira, publicat en la *Revista Catalana de Pedagogia* (2005). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Satèl·lit del Palau de les Exposicions (Perpinyà), 3 de març. Dictat en català, a Perpinyà. Organització: Regidoria dels Afers Catalans de l'Ajuntament de Perpinyà, amb la col·laboració de l'IEC.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 7 de març. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'article «Democràcia emocional», de Salvador Giner, publicat a *El Periódico de Catalunya* (20 maig 2011). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Figueres, 9 de març. Inauguració del Centre de Formació Integrat Fer-

ran Sunyer i Balaguer. Organització: Ajuntament de Figueres i Fundació Ferran Sunyer i Balaguer

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 14 de març. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en el text «Per a una sociologia de la literatura al País Valencià», de Joan Oleza, publicat en la revista *L'Espill*, núm. 3 (tardor de 1979). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 15 de març. Celebració de les XVII Proves Cangur de Matemàtiques. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 19 de març. Sessió de recepció d'Àngel Messeguer com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 21 de març. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en el documental *Sendes i carenes, el món d'Enric Valor*, publicat per Escola Valenciana - Federació d'Associacions per la Llengua. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 28 de març. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'article «Plurilingüisme educatiu i immersió lingüística», de Vicent Brotons, publicat en el diari *Levante* (14 març 2012). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 4 d'abril. Aula de conversa de la

Biblioteca Enric Valor, centrada en el text de Lluís Nicolau d'Olwer «Els límits de la democràcia», publicat en el llibre *Democràcia contra dictadura. Escrits polítics, 1915-1960*. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 23 d'abril. Diada de Sant Jordi a l'IEC: visites guiades al jardí Mercè Rodoreda, jornada de portes obertes i venda de llibres al pati de la Casa de Convalescència i a la Rambla. Organització: IEC i Fundació Mercè Rodoreda.

— IEC, 25 d'abril. Sessió de recepció de Miquel Canals com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 25 d'abril. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en el comentari dels poemes de Javier Torres de l'exposició «Pintures per a cecs». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Ajuntament de Vila-Real / Caixa Rural, 27 d'abril. Acte de cloenda de l'Any de la Paraula Viva. Organització: Delegació de l'IEC a Castelló i Secció Filològica de l'IEC.

— El Pinar del Grau (Castelló de la Plana), 29 d'abril. Vint-i-cinquena Festa per la Llengua. Organització: Col·lectius per la Llengua i la Cultura, amb la col·laboració de la Secció Filològica de l'IEC i la Delegació de l'IEC a Castelló.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 2 de maig. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'arti-

cle de Pep Coll «Els Pirineus: màgia i fantasies», publicat en la revista *Mètode*, núm. 69 (primavera 2011). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Petit Palau del Palau de la Música Catalana (Barcelona), 5 de maig. Acte de cloenda de l'Any de la Paraula Viva, centenari de la Secció Filològica. Organització: IEC i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— UOC, 8 de maig. Acte d'investidura d'Aina Moll com a doctora *honoris causa* de la Universitat Oberta de Catalunya.

— IEC, 8 i 9 de maig. Jornada de portes obertes, amb visites guiades a la Casa de Convalescència, seu de l'IEC, i presentació dels projectes de la Secció Filològica, dins els actes de cloenda de l'Any de la Paraula Viva, amb què s'ha commemorat el centenari de la Secció.

— IEC, 9 de maig. Festa de cloenda de l'Any de la Paraula Viva, centenari de la Secció Filològica de l'IEC.

— Facultat de Filologia de la UB, 14 de maig. Trobada iberoromànica de poesia. Organització: Facultat de Filologia Romànica de la UB, amb el suport de la Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 16 de maig. Trobades Francocatalanes sobre l'Antiguitat Clàssica. Organització: Universitat de París IV, UB i Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 16 de maig. Aula de conversa de la

Biblioteca Enric Valor, centrada en el text de Modest Prats «La singularitat de les llengües», publicat a *Engrunes i retalls. Escrits de llengua i literatura catalanes*, de CCG Edicions. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 21 de maig. Sessió de recepció de Marta Estrada com a membre numerària de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 23 de maig. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en el *Diccionari nàutic i marítim*, de Francisco Javier Torres Ribelles. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 25 de maig. Quinzena Trobada Matemàtica. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 30 de maig. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'article «Política i manipulació del llenguatge», publicat dins de *Comunicació. Revista de Recerca i d'Anàlisi*, de la Societat Catalana de Comunicació (novembre 2010). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC i Facultat de Pedagogia de la UB, 31 de maig. Cinquena edició de la Primavera Pedagògica. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 5 de juny. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en el text de Fernando Martín «El pas de la ciència i el solatge de la religió», publicat en la

revista *Mètode*, núm. 68. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 13 de juny. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en l'article de Josep Rovirosa i Olivé «Rendiment i lecturabilitat tipogràfica a la premsa escrita. L'evolució del disseny de les tipografies de premsa, entre la preocupació per l'espai i la comoditat de lectura». Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 14 de juny. Cafès Científics d'Immunologia: «Trasplantaments: present i futur». Organització: Societat Catalana d'Immunologia i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 18 de juny. Sessió de recepció d'Antoni Olivé com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— IEC, 20 de juny. Assemblea de la Societat Catalana de Pedagogia, filial de l'IEC.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 20 de juny. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en les fogueres d'Alacant, les festes i tradicions dels llocs d'origen dels assistents. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Parc lo Torrent, de Sant Vicent del Raspeig (Alacant), 22 de juny. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, dedicada a les fogueres d'Alacant, amb un debat sobre el text «Exotisme lingüístic», de Lliris Picó. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Seu Universitària Ciutat d'Alacant, 27 de juny. Aula de conversa de la Biblioteca Enric Valor, centrada en el conte de Mercè Rodoreda «L'hora més silenciosa en el diari d'un soldat», dins *Un cafè i altres narracions* (Barcelona, 1999). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 9 de juliol. Cloenda del centenari de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (ESAB). Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC) i ESAB (UPC).

— Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, 9 de juliol. Acte «Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana: passat, present i futur». Organització: Fundació Alsina i Bofill, Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya i IEC.

— Liceu Renouvier (Prada de Conflent), 17-23 d'agost. XLIV Universitat Catalana d'Estiu.

Difusió

Servei de Documentació i Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans

El fons documental i arxivístic de l'Institut d'Estudis Catalans és gestionat pel Servei de Documentació i Arxiu. D'una banda, la biblioteca està formada per les publicacions pròpies de l'IEC, que es cataloguen i es buiden bibliogràficament, i també per diversos fons especialitzats bàsicament en llengua i literatura. D'altra banda, l'Arxiu està format per dos conjunts documentals clarament diferenciats: la documentació històrica i administrativa que ha generat la mateixa institució des dels seus inicis l'any 1907 fins ara, i nombrosos fons que corresponen a arxius d'entitats i arxius personals de membres de l'Institut i de personalitats destacades de la cultura catalana.

Amb l'objectiu de disposar d'un catàleg informatitzat que faciliti la conservació i la preservació, l'accés, la consulta i la difusió de la totalitat de la documentació que conté l'Arxiu de l'IEC, cada curs s'actualitza una base de dades documental que vol ser una eina de recerca, tant per a l'activitat interna de l'Institut com per als investigadors externs.

Llegats de l'Arxiu

MEMBRES

- Fons Ramon d'Abadal i de Vinyals
- Fons Ramon d'Alòs-Moner i de Dou
- Fons Lluís Faraudo i de Saint-Germain
- Fons Salvador Giner de San Julián
- Fons Francesc Martorell i Trabal
- Fons Lluís Nicolau d'Olwer
- Fons Josep Roca-Pons [pendent d'inventari]
- Fons Jaume Serra i Hünter
- Fons Josep de C. Serra i Ràfols
- Fons Ferran Soldevila
- Fons Miquel Tarradell
- Fons Esteve Terradas
- Fons Josep Vallverdú i Aixalà - Jordi Rubió i Balaguer [correspondència]

ALTRES

- Fons Amics de l'Art Vell
- Fons Josep M. Batista i Roca [pendent d'inventari complet]

Fons del Congrés Internacional d'Arqueologia Clàssica (XIV, Tarragona, 1993)

Fons Editorial Pedagògica / APEC

Fons de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer

Fons Masriera

Fons Joan Prat (Armand Obiols)

Fons Mercè Rodoreda

Fons Subias i Galter

Llegats rebuts durant el curs 2011-2012

Durant el curs, l'Institut d'Estudis Catalans ha rebut els fons següents:

- Fons Patxot (2012)
- Fons Galí (2012)

Consultes rebudes

Durant l'any 2011, es van dur a terme 373 consultes al Servei de Documentació i Arxiu i, durant el 2012, 391.

Material digitalitzat per a la preservació i difusió

L'any 2011 s'han digitalitzat 1.200 imatges de la Sèrie Patrimoni, 10.300 imatges del Fons Alòs-Moner (correspondència), 9.500 imatges de correspondència de la Presidència, 8.700 imatges de correspondència de la Secretaria General i 3.000 imatges de la correspondència del secretari adjunt.

L'any 2012 s'han digitalitzat 9.000 actes de reunions, 900 imatges de la Sèrie Patrimoni, 15.000 imatges de material lexicogràfic, 12.000 imatges del Fons Mercè Rodoreda, 200 imatges del Fons Patxot i 1.100 imatges del Fons Ferrater i Mora.

Materials publicats a l'Arxiu Digital de l'IEC

L'objectiu de l'Arxiu Digital de l'Institut d'Estudis Catalans (arxiudigital.iec.cat/adiec) és facilitar la preservació i la consulta de la documentació d'interès històric o científic conservada o generada per l'IEC. És un arxiu obert que va creixent amb la incorporació de noves col·leccions, i la documentació que s'ofereix en suport digital també es conserva en paper o en altres suports tradicionals.

Sèries de l'Arxiu de l'IEC

— Actes generals del Ple

— Actes de la Secció Històrico-Arqueològica

- Actes de la Secció de Ciències
- Actes de la Secció Filològica
- Actes de la Secció de Filosofia i Ciències Socials
- Anuaris inèdits
- Memòries inèdites
- Fotografies de membres

Altres fons

- Fons Esteve Terradas (inventari)
- Fons Mercè Rodoreda (mostra)

VIII. Societats filials

Les societats filials tenen per objectiu el conreu d'una o de diverses especialitats científiques o culturals. Són part integrant de l'estructura acadèmica i organitzativa de l'IEC com a entitats autònomes, i estan adscrites a una de les cinc seccions.

Les societats filials es regeixen per una reglamentació pròpia. Els presidents de les societats filials, durant l'exercici reglamentari de llur càrrec, assisteixen a les reunions de la Secció corresponent i als plens de l'Institut.

El president de l'IEC, els presidents de les societats filials i els delegats que hi té l'Institut constitueixen la Comissió de les Societats Filials, la qual s'ha de reunir, com a mínim, una vegada a l'any per tal de tractar els afers d'interès comú, d'acord amb el que estableix l'article 72 del Reglament de règim interior.

A continuació, hi ha la relació d'activitats de les societats, ordenades segons l'any de creació.

Institució Catalana d'Història Natural

Any de fundació: 1899*

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 30 de maig de 2012

Presidència: JOSEP M. NINOT SUGRAÑES

Vicepresidència: XAVIER ESCUTÉ GASULLA

Secretaria: MOISÈS GUARDIOLA BUFÍ

Tresoreria: JOAN PINO VILALTA

Vocalies: ÒSCAR ALOMAR KURZ

ROSER CAMPENY VALLS

EULÀLIA COMAS LAMARCA

PERE LUQUE PINO

MARC MARTÍN PÉREZ

ORIOLOMS LLOBET

DELFI SANUY CASTELLS

A partir del 30 de maig de 2012

Presidència: JOAN PINO VILALTA

Vicepresidència: XAVIER ESCUTÉ GASULLA

Secretaria: MOISÈS GUARDIOLA BUFÍ

Tresoreria: ROSER CAMPENY VALLS

Vocalies: ÒSCAR ALOMAR KURZ

EULÀLIA COMAS LAMARCA

PERE LUQUE PINO

ORIOLOMS LLOBET

JULI PUJADE VILLAR

DELFI SANUY CASTELLS

Representants de les delegacions

Delegació del Bages: FLORENCI VALLÈS SALA

Delegació del País Valencià: MÀRIUS MARTÍNEZ MARTÍ

Delegació d'Osona: GUILLEM BAGARIA MORATÓ

Delegació de la Franja: ÀNGEL ROMO DíEZ

Delegació de la Garrotxa: XAVIER OLIVER MARTÍNEZ-FORNÉS

Grups de treball:	Oxygastra Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura
Societats adherides:	Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà Grup Mineralògic Català Societat Catalana de Lepidopterologia Societat Catalana de Micologia Estació Biològica de l'Aiguabarreig Associació Ibèrica de Mirmecologia Associació Catalana de Malacologia Objectiu Natura, Associació de Fotògrafs de Natura de Catalunya Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona Museu de Ciències Naturals de Barcelona Societat Catalana d'Herpetologia Centre Excursionista de Terrassa Associació Montphoto Consorti dels Espais Naturals Protegits del Delta del Llobregat
Delegat de l'IEC:	JOAQUIM GOSÁLBEZ NOGUERA
Nombre de socis:	1.042

* Aquesta Institució és filial de l'IEC des de 1915.

Assemblea

El dia 30 de maig de 2012, tingué lloc a l'IEC l'Assemblea General de la Institució Catalana d'Història Natural. Abans de començar l'assemblea, es nomenà Pere Montserrat i Recoder com a soci d'honor de la Institució en reconeixement de la

tasca duta a terme com a botànic. En aquest acte, Josep M. Ninot presentà la trajectòria científica de Pere Montserrat, qui tot seguit féu una intervenció. El Consell Directiu de la ICHN decidí nomenar-lo soci d'honor, no solament per la brillant carrera científica que ha desen-

volupat, sinó també per ser el darrer representant de la Societat Botànica Catalana, grup coordinat per Pius Font i Quer que, després de la Guerra Civil, va fer reviure la Institució Catalana d'Història Natural.

A continuació, el secretari, Moisès Guardiola, presentà de manera sintètica la memòria d'activitats de l'any 2011. Seguidament, Xavier Escuté explicà els resultats més importants del procés de reflexió sobre qüestions estratègiques de la ICHN que ha realitzat el Consell Directiu al llarg de 2011. El tresorer, Joan Pino, presentà l'estat de comptes de la ICHN a final de 2011 i la previsió per a 2012. S'aproven els comptes de 2011.

Per acabar l'acte, tingué lloc l'Assemblea extraordinària, en la qual es va aprovar la revisió dels Estatuts, segons l'obligació d'adaptar-los abans del 31 de desembre de 2012 al Codi civil de Catalunya, que deroga l'anterior llei de l'any 1997.

Sessions científiques

— IEC, 20 d'octubre de 2011. Sessió inaugural del curs 2011-2012: «Quanta aigua tindrem als ecosistemes? Els efectes del canvi global sobre el funcionament de les conques fluvials mediterrànies», a càrrec de Javier Retana, del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals.

— Auditori de Caixa Manresa (Manresa), 11 de novembre de 2011. «Les

orquídiades abelleres dels Països Catalans», a càrrec de José Enrique Arnold, botànic, catedràtic de Ciències.

— Universitat de Vic, 21 de novembre de 2011. «Els ratpenats forestals: uns grans desconeguts. Noves descobertes a Catalunya», a càrrec de Jordi Camprdon, del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.

— La Porta del Delta (Prat de Llobregat), 1 de desembre de 2011. «La comunicació del risc en la gestió dels desastres: el cas de les inundacions», a càrrec d'Anna Serra Llober, Department of Landscape Architecture and Environmental Planning, de la Universitat de Califòrnia a Berkeley.

— La Porta del Delta (Prat de Llobregat), 15 de desembre de 2011. «Importància quiropterològica del delta del Llobregat», a càrrec de Jordi Serra-Cobo, director del Centre en Infeccions Víriques de les Illes Balears i responsable d'Areambiental.

— Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta), 27 de gener de 2012. «Fa 125 milions d'anys: quan els Ports eren un litoral poblat per dinosaures», a càrrec d'Àngel Galobart, cap del Grup del Mesozoic de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont.

— Fundació Estudis Superiors d'Olot, 9 de febrer de 2012. «Com influeix el clima en la selecció dels hàbitats en les papallones», a càrrec de Constantí Stefanescu, del Catalan Butterfly Moni-

toring Scheme (CBMS) del Museu de Ciències Naturals de Granollers.

— Facultat de Biologia de la UB, 22 de febrer de 2012. «Canvi climàtic i declivi de les poblacions d'amfibis», a càrrec de David Green, de la Universitat McGill, a Mont-real.

— Universitat de Lleida, 24 de febrer de 2012. «Canvi climàtic i declivi de les poblacions d'amfibis», a càrrec de David Green, de la Universitat McGill, a Mont-real.

— La Porta del Delta (Prat de Llobregat), 15 de març de 2012. «30 anys de gavina corsa a Catalunya», a càrrec d'Albert Bertolero, del Programa d'Ecosistemes Aquàtics de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

— Facultat de Ciències de la UAB, 18 d'abril de 2012. «Les micorrizes: una relació de conveniència entre plantes i fongs. Principals línies de recerca actuals», a càrrec de Xavier Parladé, de l'IRTA.

Cursos naturalistes

— 10 i 11 de març de 2012. «Els vertebrats del Permià i el Triàsic de Catalunya», a càrrec de Josep Fortuny, Arnau Bolet i Albert G. Sèlles, de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont.

— 24 de març de 2012. «Recollida de dades amb GPS, *smartphones* i PDA i manipulació amb Google Earth i MiraMon», a càrrec d'Eduard Luque i Lluís Comas, del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF).

— 14 i 15 d'abril de 2012. «Fotografia macro de camp», a càrrec d'Albert Masó, biòleg, professor i fotògraf de natura.

— 21 i 22 d'abril de 2012. «Les orquídiades de Catalunya», a càrrec de Joan Font, de la Universitat de Girona.

— 28 i 29 d'abril de 2012. «La identificació auditiva dels ocells. Taller d'iniciació al reconeixement de les vocalitzacions dels ocells», a càrrec d'Eloïsa Mateu.

— 12 i 13 de maig de 2012. «Avaluació del maneig i de l'estat ecològic de les pastures», a càrrec d'Andreu Salvat, d'Aprèn, Serveis Ambientals SL; Bernat Perramon, del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (PNZVG), i Jordi Artola, del CBMS Can Jordà.

— 19 i 20 de maig de 2012. «Flora i vegetació de les serres orientals del Sistema Ibèric», a càrrec de Ricard Pitarich, biòleg.

— 26 i 27 de maig de 2012. «Flora i vegetació de les muntanyes de Prades», a càrrec de Julià Molero i Ramon Maria Masalles, botànics.

— 2 i 3 de juny de 2012. «Els coleòpters i el seu èxit evolutiu», a càrrec de Glòria Masó, conservadora de la col·lecció d'artròpodes del Museu de Ciències Naturals de Barcelona (MCNB), i Mireia Nello, Jorge Mederos i Neus Brañas, biòlegs del MCNB.

— 9 i 10 de juny de 2012. «Les papallones mediterrànies», a càrrec de

Constantí Stefanescu, del CBMS del Museu de Ciències Naturals de Granollers, i Pere Luque, de la ICHN i el Museu de les Terres de l'Ebre.

— 30 de juny i 1 de juliol de 2012. «Identificació dels opistobranquis del mar català», a càrrec de Guillem Mas i Elisenda Navarro, biòlegs del Grup de Recerca d'Opistobranquis de Catalunya.

— 7 i 8 de juliol de 2012. «Descoberta i estudi dels micromamífers de muntanya. Posada en marxa d'una estació de seguiment», a càrrec d'Alfons Raspall, biòleg i divulgador ambiental, i Ignasi Torre, biòleg i coordinador del projecte SEMICE.

Curs a Lleida

— 18, 19 i 20 de maig de 2012. XVII Curs de Tècniques de Treball de Camp: «Iniciació a l'estudi del medi natural als Pirineus i la Plana de Lleida», organitzat conjuntament per la UdL i la ICHN.

Seminaris i jornades

— Cèntric Espai Cultural (Prat de Llobregat), 21 i 22 d'octubre de 2011. Jornada sobre recerca i conservació del medi natural: *Aportacions de la recerca a la gestió dels espais naturals protegits dels Països Catalans*.

— IEC, 15 de novembre de 2011. Sessió conjunta CREA-SCB-ICHN: «Boscos singulars: una riquesa del nostre territori».

— IEC, 24 de novembre de 2011. Sessió conjunta SCB-ICHN: «La fragmentació dels hàbitats: de l'adaptació local al deute d'extinció».

— Lleida, 14-16 de juny. III Jornades de Conservació de Flora, organitzades per la Universitat de Lleida i el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya. Dedicades a la conservació de criptògames, a la conservació de flora en espais agrícoles i a les tasques d'inici de l'estratègia catalana de conservació de flora, la qual és coordinada per la ICHN.

Projectes de recerca

— Els Sistemes Naturals del Delta del Llobregat. Estudi pluridisciplinari sobre els sistemes naturals d'aquesta zona humida, en el qual participen vint equips diferents de recerca.

— Recull de Noms Catalans de Plantes. Projecte endegat pel TERMCAT per a donar a conèixer els noms de les plantes.

— Llibre Vermell de la Flora Vascular de Catalunya. Obra que recull les dades sobre l'estat de conservació de les espècies rares, endèmiques i amenaçades de Catalunya.

— Estat del Medi Natural a Catalunya. Càlcul de setze indicadors; s'ha publicat *l'Informe sobre l'estat i les tendències del medi natural a Catalunya 2011*.

— *Ophrys Solsonès* (2011-2013).
Projecte promogut i coordinat pel Grup de Natura i Fotògrafs de Natura del Solsonès (seccions del Centre d'Estudis Lacetans) amb la col·laboració de la ICHN, que consisteix en la catalogació de les orquídiades existents a la comarca del Solsonès per a l'elaboració d'un atlas d'orquídiades de la comarca.

Publicacions

Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 97 (setembre-octubre 2011); núm. 98 (novembre-desembre 2011); núm. 99 (gener-febrer 2012); núm. 100 (març-abril 2012); núm. 101 (maig-juny 2012); núm. 102 (juliol-agost 2012).

Activitats de la delegació del Bages

Cursos

— Manresa, 30 de setembre i 7 d'octubre de 2011. Curs de botànica descriptiva, a càrrec de Jordi Badia i de Florenci Vallès.

Sortides naturalistes guiades

— 15 d'octubre de 2011. La serra i el castell de Milany (Ripollès i Osona).

— 5 de novembre de 2011. El Coll Formic, el Pla de la Calma i el Castanyer de Can Cuc (Osona i Vallès Oriental).

— 3 de desembre de 2011. De Llafranc a Tamariu (Baix Empordà - Costa Brava).

— 21 de gener de 2012. El castell d'Olèrdola i la costa del Garraf (Garraf).

— 25 de febrer de 2012. Les Agulles de Montserrat i la vall de Julenques (Anoia i Bages).

— 24 de març de 2012. Els Montsagres i lo Parot (Terra Alta i Baix Ebre).

— 28 d'abril de 2012. Sant Aniol d'Aguja (Garrotxa).

— 19 de maig de 2012. Natura i residus salins a la vall del Llobregat (Bages).

— 16 de juny de 2012. La serra de Catllaràs (Berguedà).

— 7 de juliol de 2012. Travessa del Port del Comte (Solsonès i Alt Urgell).

Sortides a l'Anella Verda de Manresa

— 22 d'abril: «Aigua i arbres». Sortida des del parc de l'Agulla, resseguint el camí de les Aigües fins a la ciutat. Durant l'itinerari s'hi trobaren alguns dels arbres catalogats de Manresa, es visità la planta potabilitzadora, s'interpretà el paisatge des de Puigberenguer i es conegué part del regadiu del Poal.

Activitats de la delegació d'Osona (Grup de Naturalistes d'Osona)

Projectes de conservació

— Projecte Basses.

— Projecte Gralla.

— Conservació i Custòdia del Territori.

— Diagnosi de la població reproductora d'aufrany (*Neophron percnopterus*) a la Catalunya central.

Sortides i activitats

— 17 de desembre de 2011. Primer cens hivernal simultani de gralles, amb l'objectiu de comptar els individus presents a Osona i localitzar dormidors hivernals de l'espècie.

— 11 de febrer de 2012. Es va realitzar un cens del dormidor de còrvids del santuari de Bellmunt (Sant Pere de Torelló).

— 16 de març de 2012. En el marc del projecte de millores de biodiversitat en finques agrícoles, es va realitzar la primera revegetació de marges agrícoles a la finca del Castell de Vilagelans (Gurb). La plantada va consistir en més de cent peus d'espècies arbustives i arbòries productores de fruit.

— 24 de març de 2012. Sortida geològica i paleontològica a Sant Martí Xic (Sant Hipòlit de Voltregà, Osona).

— 5 de maig de 2012. Sortida per a donar a conèixer les espècies d'amfibis més característiques d'Osona. Consistí en una visita guiada a una bassa amb l'objectiu d'identificar les postes, el cant nupcial i les diferents espècies d'amfibis que es poden trobar a la comarca.

— 14 de juliol de 2012. Sortida d'odonats.

Activitats de la delegació de la Garrotxa

El 3 de febrer de 2012, en l'Assemblea General es va fer balanç i es va presentar la memòria d'activitats de la delegació.

Grups de treball

— Grup Orchis d'Estudi de les Orquídiades (coordinat per Xavier Oliver). Ha continuat recollint citacions de la comarca i ha organitzat sortides i exposicions.

— Grup d'Estudi de Papallones Diürnes (coordinat per Jordi Artola, Beth Cobo i Mike Lockwood). Ha organitzat sortides de reconeixement i una guia de les papallones del municipi d'Olot.

— Grup de Flora Vascular (coordinat per Xavier Oliver). Ha iniciat el procés d'introduir les dades a la base de dades.

— Grup d'Estudi dels Ortòpters (coordinat per Rafael Carbonell). Ha realitzat dues sortides.

— Grup d'Estudi dels Ocells (coordinat per Fran Trablou). Ha realitzat una sortida.

Activitats formatives i divulgatives

— 10 de maig de 2012. «Conservació i gestió de flora i hàbitats a la Garrotxa», a càrrec de Xavier Oliver.

— 29 de juny de 2012. «Cartografia de la flora amenaçada del Ripollès», a càrrec de Beatriu Tenas i Xavier Oliver.

Seminaris

— 18 de febrer de 2012. VI Seminari sobre Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa, a l'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat d'Olot. Hi assistiren unes seixanta persones.

Activitats de la delegació de la Franja de Ponent

— Seròs, 19 i 26 de maig de 2012. Curs d'introducció a la botànica de camp: la flora i la vegetació de l'Aiguabarreig Segre-Cinca, a càrrec d'Àngel Romo.

Activitats del grup de treball Oxygastra (Atles d'odonats de Catalunya)

S'ha fet treball de camp per a l'*Atles d'odonats de Catalunya*. Els membres del grup van efectuar sortides a diversos punts del país, en què recolliren noves dades que es podran incorporar a la base de dades. Les principals zones mostrejades han estat els estanys i les rieres de Santa Cristina d'Aro —trobada al massís de les Cadiretes de poblacions de l'espècie protegida *Oxygastra curtisii* i de tres espècies bioindicadores: *Boyeria irene*, *Cordulegaster boltonii* i *Onychogomphus uncatus*— i diversos punts del massís del Montseny. També s'han fet prospeccions dins l'aqüífer Carne-Capellades.

El grup ha col·laborat amb el projecte LIFE per a la restauració de les zones humides del riu Ridaura, i amb els treballs de l'*Atles europeu de libèl·lules* i de l'*Atles dels odonats de Catalunya*.

S'han fet seguiments a l'estany de Banyoles (Pla de l'Estany), el delta de l'Ebre i els Ports de Beseit (Montsià), Menorca, la Moixina (Garrotxa) i la serra de Montsant (Priorat).

Finalment, entre altres activitats, s'han revisat les col·leccions, s'ha modifi-

cat la base de dades i s'ha treballat en la conservació dels invertebrats del Montseny.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura (SCFN)

La SCFN ha organitzat dues exposicions a l'IEC: «Natura catalana, rica i plena», formada per unes quaranta fotografies de socis de la SCFN a gran format, que s'inaugurà el 24 de gener de 2012 a l'IEC i es pogué visitar fins a final de febrer, i «MontPhoto 2012: Per què serveix un concurs fotogràfic?», una selecció de vuitanta fotografies premiades o finalistes del prestigiós concurs internacional MontPhoto, que s'inaugurà el 30 de maig i es pogué visitar fins al 21 de juny de 2012.

Sessions audiovisuals

— IEC, 7 de setembre de 2011. «Equador megadivers. De l'Amazònia a la costa», a càrrec de Valentí Zapater.

— IEC, 18 d'octubre de 2011. «Sulawesi, Borneo i la línia de Wallace. Biodiversitat a alguns dels boscos més antics del planeta», a càrrec de Joan de la Malla.

— IEC, 23 de novembre de 2011. «Serengeti», a càrrec d'Albert Masó.

— IEC, 22 de febrer de 2012. «Els homes dels núvols i el sant greal de les orquídiades. Una mirada a l'Amazònia», a càrrec de Juan Manuel Borrero.

— IEC, 14 de març de 2012. «Fotos de fauna des de l'altre costat del

visor. Aventures i desventures d'un fotògraf a la natura», a càrrec de Jordi Bas.

— IEC, 24 d'abril de 2012. «Estels i píxels, el firmament a la càmera», a càrrec de Jaume Sacasas.

— IEC, 30 de maig de 2012. «Per què serveix un concurs fotogràfic? 15 anys de MontPhoto», a càrrec de Paco Membri- ves, José Benito Ruiz i Albert Masó.

— IEC, 18 de juny de 2012. Conferència «Camerun: un destí amb moltes àfriques. Des de les platges tropicals al desert, passant per selves primigènies», a càrrec d'Àlex Martín i Joan Riera.

Premi de la Institució Catalana d'Història Natural

El jurat format per Òscar Alomar, Xavier Oliver i Joan Pino decidí atorgar el premi, inclòs en el *LXXXI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, a Cristina Rota Moreno pel treball *Les plantes endèmiques dels Pirineus. Una anàlisi ecològica i biogeogràfica de la flora vascular exclusiva de la serralada*. El lliurament es féu en un acte públic el dia 26 d'abril de 2012 a la seu de l'IEC.

Societat Catalana de Biologia

Any de fundació: 1912

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	LLUÍS TORT BARDOLET
Vicepresidència 1a:	ÀUREA NAVARRO SABATÉ
Vicepresidència 2a:	JORDI BARQUINERO MAÑEZ
Secretaria general:	JOSEP CLOTET ERRA
Vicesecretaria:	ARCADI NAVARRO CUARTIELLAS
Tresoreria:	CARME SEGARRA ROBERT
Vocalia d'Acció Territorial:	JORDI BERMÚDEZ MAR
Vocalia de Comunicació:	JOAN DURAN FERRER
Vocalia d'Ensenyament:	ROSA PÉREZ ROURA
Vocalia de Publicacions i Lexicografia:	RICARD ROCA PASCUAL
Vocalia de Seccions:	RAMON ROCA PUIG
Vocalia d'Estudiants:	MARTA LLAURADÓ

Coordinadors de les seccions especialitzades

Aqüicultura	JORDI PLANAS (Universitat de Barcelona)
Biofísica	PERE GARRIGA (Universitat Politècnica de Catalunya)
Biologia Computacional i Bioinformàtica	RODERIC GUICÓ (Centre de Regulació Genòmica)
Biologia de Plantes	ANNA CAÑO-DELGADO (Universitat Autònoma de Barcelona)
Biologia de la Reproducció	ENRIC RIBES (Universitat de Barcelona)
Biologia del Desenvolupament	JORDI GARCIA-FERNÁNDEZ (Universitat de Barcelona)
Biologia Evolutiva	MONTSERRAT PAPACEIT (Universitat de Barcelona)

Biologia i Indústria	RAMON ROCA (Societat Catalana de Biologia)
Biologia Molecular	ALBERT JORDAN (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Biologia Molecular del Càncer	GABRIEL CAPELLÀ (Institut Català d'Oncologia)
Biologia de Sistemes	ALBERT SORRIBAS (Institut de Recerca Biomèdica de Lleida)
Biologia i Societat	CRISTINA JUNYENT (Fundació Ciència en Societat)
Ecologia Aquàtica	RAMON MASSANA (Institut de Ciències del Mar)
Ecologia Terrestre	JOSEP MARIA ESPELTA (Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals)
Ensenyament	CARLOS GIMÉNEZ (Col·legi Sant Gabriel, Viladecans)
Estudiants	MARTA LLAURADÓ (Hospital Vall d'Hebron)
Genòmica i Proteòmica	MARIO CÁCERES (Universitat Autònoma de Barcelona)
Microbiologia	MERCÈ BERLANGA (Universitat de Barcelona)
Neurobiologia Experimental	JOSEP SAURA (Universitat de Barcelona)
Senyalització Cel·lular i Metabolisme	FRANCESC VIÑALS (Institut Català d'Oncologia)
Virologia	MIGUEL ÀNGEL MARTÍNEZ (Fundació IrsiCaixa) ANA ANGULO (Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer, IDIBAPS)
SCB a Alacant	IVAN QUESADA (Institut de Bioenginyeria d'Elx)
SCB a Balears	BALBINA NOGALES (Universitat de les Illes Balears)

SCB a Lleida	M. ÁNGELES DE LA TORRE (Universitat de Lleida)
SCB al Vallès	JORDI BARBÉ (Universitat Autònoma de Barcelona)
SCB a València	LLUÍS PASCUAL (Universitat de València)
SCB a Vic	JULITA OLIVERAS (Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya)
Delegat de l'IEC:	RICARD GUERRERO MORENO
Nombre de socis:	1.485

El 2012 la Societat Catalana de Biologia (SCB) commemorà el centenari del seu naixement: va ser creada l'any 1912 com la primera filial de l'IEC. La inauguració dels actes de celebració de l'efemèride tingué lloc el 18 de gener de 2012 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, amb la presència del president de l'EC, Salvador Giner; Ellis Rubinstein, president de l'Acadèmia de Ciències de Nova York; el biòleg i historiador de la ciència Josep M. Camarasa; el director del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, Jordi Camí; Francesc Piferrer, editor i vocal de la SCB que presentà el volum de *Treballs de la Societat Catalana de Biologia* editat amb motiu del centenari, i el president de la SCB, Lluís Tort.

Se celebraren diversos actes acadèmics que posaren de manifest la rellevància de les accions que la SCB ha de-

velopat al llarg de la seva història, i el paper central que està disposada a exercir per a vertebrar i aglutinar els diversos agents implicats en la recerca, la docència i la divulgació de les ciències biològiques al nostre país:

— Concurs de disseny del logotip commemoratiu dels 100 anys de la SCB i una exposició dels logotips presentats al claustre de l'IEC. L'objectiu fou seleccionar el disseny del logotip commemoratiu del centenari de la Societat Catalana de Biologia, que serà present en tots els actes i materials relacionats amb la celebració. La proposta guanyadora fou premiada amb dos mil euros i un diploma acreditatiu.

— Sala Prat de la Riba de l'IEC, 15 de desembre de 2011. Sessió d'agermanament i presentació del centenari a les societats filials de l'IEC.

— Sala Gaudí de CX La Pedrera, de Barcelona, 17 de març de 2012. I Jornada de Biologia a l'Ensenyament. L'objectiu fou reunir els responsables de l'ensenyament de la biologia per a repensar quina ha de ser la biologia que s'ha d'ensenyar. La benvinguda fou a càrrec de Lluís Tort, president de la SCB; Salvador Garcia, director de l'àrea de Coneixement, Educació i Recerca de l'Obra Social de Catalunya Caixa; Manel Busom, subdirector general d'Ordenació Curricular de la Direcció General d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat; Carles Giménez, coordinador de la Secció d'Ensenyament de la SCB, i Rosa Pérez, vocal d'Ensenyament de la SCB. Al llarg de la jornada hi hagué una taula rodona titulada «L'ensenyament de la biologia per a formar ciutadans competents», amb Joan Barril, periodista; Àngel Domingo, biòleg i pedagog, i Josep M. Giu, biòleg marí i professor d'investigació de l'Institut de Ciències del Mar de Barcelona. Moderà la sessió Coral Regí. També es dedicaren dos blocs a comunicacions orals: «Experiències d'aula presentades pel professorat», moderats per Mercè Serra i Montse Vilamitjana. Finalment, David Bueno, professor i investigador de genètica de la Universitat de Barcelona, pronuncià la ponència «L'ensenyament de la biologia per a formar futurs professionals».

— IEC, 9-12 de juliol de 2012. I Congrés Internacional de Biologia de Catalunya «Global questions on advanced

biology. An international conference on interdisciplinary frontiers in biology». L'objectiu fou reflexionar sobre les actuals fronteres de la biologia i sobre els nous reptes apareguts en aquest camp arran dels grans canvis tecnològics i els espectaculars resultats obtinguts amb aquestes tècniques en anys recents, per tal de remoure els conceptes i fer-los interaccionar en sessions on es plantegin qüestions multidisciplinàries. Hi participaren tant científics joves que es troben en la fase de definir la seva línia de recerca i que necessiten ser exposats a una visió àmplia dels problemes de la biologia, com científics reconeguts, que reflexionaren sobre aquests temes deixant una mica de banda el seu problema específic i feren un exercici de pensament crític sobre el present i el futur de la biologia des d'una perspectiva més àmplia. S'hi dugueren a terme conferències plenàries impartides per conferenciant reconeguts internacionalment, comunicacions orals, tallers de ciència, taules rodones i exposició de pòsters.

Premi de la Societat Catalana de Biologia

El jurat format per Ricard Guerrero, Àurea Navarro i Jordi Barquinero va decidir atorgar el Premi de la Societat Catalana de Biologia, inclòs dins el *LXXXI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, a Susanna Pomés López pel treball *Cancer stem cells en línies cel·lulars pancreàtiques i sensibilitat als inhibidors d'EGFR, Her-2*

i IGF-IR. També es concediren dos accèssits: l'un a Cristina Miret Casals i Laura Vera Montoro pel treball *Efectes del canvi global sobre el gènere Molva* i l'altre, a Elena Vicario Orri pel treball *Noves estratègies terapèutiques per a malalties neurodegeneratives. Malalties de Parkinson i Huntington*. L'entrega tingué lloc a l'IEC en l'acte de lliurament dels Premis Sant Jordi, el 26 d'abril de 2012.

Premi Josep M. Sala-Trepal

Aquest premi, inclòs en el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, a proposta d'una ponència integrada per Jaume Reventós, Joan Seoane, Christof von Kalle, Stefan Karlsson i Jordi Barquinero, fou atorgat a Pedro Medina Vico. L'entrega tingué lloc a l'IEC en l'acte de lliurament dels Premis Sant Jordi, el 26 d'abril de 2012.

Societat Catalana de Filosofia

Any de fundació: 1923

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 13 de juny de 2012

Presidència: IGNASI ROVIRÓ ALEMANY
 Vicepresidència: JOSEP MONSERRAT MOLAS
 Secretaria: XAVIER GARCIA-DURAN BAYONA
 Tresoreria: ALBERT MOYA RUIZ
 Delegats de les seccions: ANTONI BOSCH I VECIANA

Vocalia: ANDREU GRAU ARAU
 CARME MERCHÁN CANTOS
 FRANCESC PEREÑA BLASI
 FÈLIX RABAL QUEIXALÓS
 RAMON ALCOBERRO
 ÀNGELS BALDÓ
 POMPEU CASANOVAS
 JOAN GONZÁLEZ
 VÍCTOR GÓMEZ
 ANDREU GRAU
 CARME MERCHÁN
 JOSEP M. PORTA
 MIQUEL SEGURÓ
 JORDI SALES
 XAVIER SERRA
 CONRAD VILANOÛ

A partir del 13 de juny de 2012

Presidència: IGNASI ROVIRÓ ALEMANY
 Vicepresidència: XAVIER GARCÍA-DURAN
 Secretaria: BERNAT TORRES MORALES
 Tresoreria: CONRAD VILANOÛ TORRANO
 Vocalia: ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
 JOAN GONZÁLEZ GUARDIOLA
 MARIA ARQUER CORTÉS
 XAVIER SERRA BESALÚ
 JOAN CUSCÓ CLARASÓ

Coordinadors de les seccions especialitzades

Secció de Lògica i Filosofia de la Ciència:	JOAN ROSELLÓ MOYA
Secció de Filosofia Antiga:	JORDI SALES CODERCH
Secció de Filosofia Medieval	MIGUEL CANDEL SANMARTÍN
Secció de Filosofia Moderna	
Grup d'Estudis Fichtean	SALVI TURRÓ TOMÀS
Secció de Filosofia Contemporània	
Grup d'Estudis Fenomenològics	FRANCESC PEREÑA BLASI
Grup d'Estudis Sartreans	IGNASI ROVIRÓ ALEMANY
Grup de Filosofia Analítica	AMBRÒS DOMINGO BELANDO
Grup de Filosofia Personalista	ALBERT LLORCA ARIMANY
Secció de Filosofia Pràctica	
Grup de Didàctica de la Filosofia	FÈLIX RABAL QUEIXALÓS
Grup Ad Hoc	ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
Secció de Filosofia Catalana	JORDI SALES CODERCH
Secció de Filosofia Clàssica Alemanya	SALVI TURRÓ TOMÀS
	M. RAMON CUBELLS BARTOLOMÉ
Delegat de l'IEC:	PERE LLUÍS FONT
Nombre de socis:	190

Seminaris periòdics

— XVI Col·loquis de Vic: «La imatge». Vic (Osona), 6 i 7 d'octubre de 2011.

— IV Jornada Científica del Seminari de Filosofia Llatinoamericana. IEC, 20 de gener de 2012.

— El Grup de Filosofia Personalista es dedicà durant el curs 2011-2012 a l'anàlisi de l'obra de Josep M. Coll Alemany *La relació interpersonal*, publicada per la Fundació Emmanuel Mounier l'any 2010 i que fa una síntesi de l'obra *Filosofia de la relació interper-*

sonal (2 v.), publicada per Promocions i Publicacions Universitàries (PPU) l'any 1990. Les sessions tingueren lloc al Centre Borja, de Sant Cugat del Vallès, del 25 d'octubre de 2011 al 24 de maig de 2012.

Altres activitats

— Presentació del *Journal of Catalan Intellectual History = Revista d'Història de la Filosofia Catalana*. Ateneu Barcelonès, 4 d'octubre de 2011.

La revista va néixer amb l'objectiu de promoure i difondre els estudis sobre

filosofia contemporània en l'àmbit internacional. De periodicitat bianual i textos bilingües (català i anglès), té una edició impresa i una edició en línia d'accés obert, consultable a l'Hereroteca Científica Catalana. En l'acte intervingueren Salvador Giner, president de l'IEC, i Vicenç Villatoro, director de l'Institut Ramon Llull.

— Segon Congrés Català de Filosofia. Sueca, 9-11 de novembre de 2011.

— Sessió inaugural del curs 2011-2012, a càrrec de Joan Lluís Llinàs, que impartí la conferència «Montaigne i Descartes: dues propostes modernes de la vida». IEC, 28 de novembre de 2011.

— Seminari del Grup de Filosofia Antiga: «La filosofia de la matemàtica en Plató i Aristòtil», a càrrec d'Elisabetta Cattanei (Universitat de Càller). 16 i 17 de gener de 2012.

— Presentació del llibre *Fichte. De la consciència a l'absolut*, de Salvi Turró. IEC, 1 de febrer de 2012.

— Jornades d'Història de la Matemàtica Grega. Durant tres dies, l'investigador de la matemàtica grega antiga Fabio

Acerbi oferí diferents sessions amb el títol «La matemàtica grega com a problema historiogràfic i literari». Organitzades en col·laboració amb les filials Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, la Societat Catalana de Matemàtiques i la Societat Catalana d'Estudis Clàssics. IEC, 16-18 d'abril de 2012.

— Seminari de Formació de Professorat del Grup de Filosofia Analítica: «Tenen raó els filòsofs?». IEC, des del 12 de gener fins al 25 de maig de 2012.

— Seminari sobre el llibre *Ethics and selfhood: alterity and the phenomenology of obligation*, a càrrec de James Mensch, autor del llibre i professor de filosofia a la Saint Francis Xavier University (Nova Escòcia). IEC, 24 i 25 de maig de 2012.

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana de Filosofia, núm. 22 (2011).

MONSERRAT, Josep; ROVIRÓ, Ignasi; TORRES, Bernat (cur.). *Europa*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2011. 222 p. (Col·loquis de Vic; 15)

Societat Catalana de Física

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP ENRIC LLEBOT RABAGLIATI
Vicepresidència: NÚRIA FERRER ANGLADA
Tresoreria: JOAN GARÍN CASANOVAS
Secretaria: AGUSTÍ POCH PARÉS
Vocalia: ALBERT BRAMON PLANAS
CARLOS CASTEL SUBIAS
JOAN CUXART RODAMILANS
EMILI ELIZALDE RIUS
SALVADOR ESTRADÉ SOBREPÈRE
M. ÀNGELS GARCIA BACH
XAVIER GRANADOS GARCIA
ALBERT GRAS MARTÍ
ORIOU GUASCH FORTUNY
XAVIER JAÉN HERBERA
IGNASI JUVELLS PRADES
IGNASI LABASTIDA JUAN
JOSEP LLOSA CARRASCO
XAVIER MAGRANS FONTRDONA
JORDI MIRALDA ESCUDÉ
JORDI MUR PETIT
JOAN ÀNGEL PADRÓ CÀRDENAS
JOSEP M. PONS RÀFOLS
LLORENÇ PORQUER SEGUÍ
ANTONI ROCA ROSELL
RAMON SALA CASSET
ANNA SANAHUJA MOTA
SANTIAGO VALLMITIANA RICO

Delegat de l'IEC: DAVID JOU MIRABENT

Nombre de socis: 392

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Trobades Científiques de la Mediterrània: «Energies renovables i emmagatzematge d'energia»

Maó (Menorca), del 29 de setembre a l'1 d'octubre de 2011. Les Trobades Científiques de la Mediterrània, que organitzen cada any la Societat Catalana de Física i la Secció de Ciència i Tècnica de l'Institut Menorquí d'Estudis amb el suport de diverses institucions acadèmiques del seu àmbit lingüístic, tenen com a objectiu principal proveir un marc adequat a l'intercanvi d'experiències i de coneixements sobre un tema actual de recerca. A més de constituir un fòrum científic, contribueixen a facilitar la relació i la comunicació entre els científics i els tecnòlegs de l'entorn més proper.

L'edició de l'any 2011, que fou la número XXVII, es va dedicar a les «Energies renovables i emmagatzematge d'energia» i es va celebrar a Maó (Menorca) entre els dies 29 de setembre i 1 d'octubre, amb l'objectiu d'incrementar la recerca en nous materials, noves tecnologies, nous processos i nous conceptes que ens permetin satisfer en un futur proper les enormes necessitats d'energia barata disponible en el nostre món i el seu emmagatzematge.

El Comitè Organitzador estava format per Núria Ferrer (SCF-IEC) i Josep M. Vidal (IME). El Comitè Científic estava format per Joaquim Puigdollers (UPC), Joan Bertomeu (UB) i Joan Ramon Morante (IREC). Hi va haver dues ponències

invitades: «Energia solar fotovoltaica: de la R+D a la industrialització», de Jordi Andreu i Batallé, director tecnològic de l'empresa T Solar Global SA, i «Emmagatzemament d'energia: situació actual i reptes de la clau de l'èxit de la implementació de les energies renovables», de Raúl Díaz Delgado, de la Unitat de Processos Electroquímics de l'Institut IMDEA Energia (Madrid). S'organitzà una taula rodona: «Reptes científics i tecnològics a Catalunya relacionats amb l'energia i les estratègies i formes col·laboratives per afrontar-los», en què participaren Ramon Alcubilla, director del Centre de Recerca en Nanoenginyeria (UPC); Jordi Andreu, director de Tecnologia de l'empresa T Solar Global SA; Jordi Romero, responsable del Departament de Materials i Processos a la Fundació ASCAMM; Eugenia Martínez, del Centre Tecnològic CETEMMSA; Eng Laurent Aubouy, director de Recerca del Centre Tecnològic LEITAT, i Joan Ramon Morante, de l'Institut Català de Recerca en Energia. També es van dur a terme vint-i-dues presentacions.

Participació a la Universitat Catalana d'Estiu

La Societat Catalana de Física organitza la programació de l'àrea de ciència i tecnologia de la Universitat Catalana d'Estiu. Enguany, el tema escollit fou «Cosmologia: de l'origen al futur de l'Univers». La coordinació va ser a càrrec de Núria Ferrer (UPC i vicepresidenta de la Societat Cata-

lana de Física) i Eduard Massó (UAB). Prada de Conflent, del 21 al 23 d'agost de 2012.

La cosmologia ha esdevingut una ciència de precisió en els darrers temps, a causa de progressos importants sobretot observacionals, però també de comprensió teòrica. L'objectiu és oferir tant les bases de la cosmologia moderna com mostrar què sabem sobre l'Univers, i també quins reptes tenim plantejats. Els temes seran: l'Univers primordial, la matèria i l'energia fosca, l'acceleració de l'Univers i el seu futur, ones gravitacionals, els acceleradors de partícules elementals i l'Univers. S'impartiren els cursos següents:

— «Moments estel·lars de la història de l'univers», a càrrec d'Eduard Massó (Universitat Autònoma de Barcelona).

— «L'univers a gran escala», a càrrec de Vicent J. Martínez (Universitat de València).

— «La relativitat d'Einstein: paradoxes i èxits», a càrrec d'Albert Bramon i Planas (Universitat Autònoma de Barcelona).

— «L'univers brillant *versus* l'univers fosc», a càrrec de Vicent J. Martínez (Universitat de València).

— «L'espai temps: física i geometria», a càrrec d'Enric Verdaguer (Universitat de Barcelona).

— «Energia i matèria fosca», a càrrec d'Eduard Massó (Universitat Autònoma de Barcelona).

— «El temps, de la filosofia a la física, anada i tornada», a càrrec de Josep Miquel Vidal (Institut Menorquí d'Estudis).

Olimpíada de Física

Des de l'any 1997, la Societat Catalana de Física organitza la fase catalana de l'Olimpíada Internacional de Física. L'objectiu és realitzar un procés de selecció entre els estudiants d'ensenyament secundari (segon de batxillerat) amb bones aptituds per a la comprensió de la física, per tal de determinar un grup màxim de vint-i-un estudiants que representin el conjunt de districtes universitaris catalans en la fase estatal de l'Olimpíada Internacional de Física.

Aquest any es van inscriure a la fase catalana cent setze estudiants, amb la qual cosa es recuperava el nombre normal de participants i força superior als vuitanta-sis de la convocatòria de 2011. Aquests estudiants venien d'un total de quaranta-cinc centres d'ensenyament secundari de tot Catalunya. Les proves de selecció de la fase catalana es van celebrar el divendres 10 de febrer de 2012, simultàniament a la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, a l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Lleida, a l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona i a la Facultat de Química de la Universitat Rovira i Virgili. El nombre d'estudiants presentats va ser cent vuit, com és habitual principalment a Barcelona.

Després d'una acurada revisió de les proves realitzades pels estudiants presentats, la comissió va escollir els vint-i-un seleccionats per a la fase final. La nota més alta va ser de 93,5 sobre 100, i la corresponent al darrer seleccionat de 57,0. Com a anècdota, es fa constar que entre els seleccionats hi havia tres nois de Llagostera; la qual cosa es va fer saber a l'Ajuntament del poble. El lliurament de premis es va celebrar el dia 16 de març de 2012 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en un acte públic amb l'assistència dels familiars i professors tutors dels estudiants. Com és tradicional, l'acte va coincidir amb el lliurament dels premis per als millors treballs de recerca que s'elaboraren en l'ensenyament secundari el curs 2010-2011.

Com a preparació addicional per a la fase final espanyola, els alumnes seleccionats van realitzar el divendres 13 d'abril de 2012, de tres a set de la tarda, una sessió preparatòria de caràcter experimental al Laboratori de Física Moderna de la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona.

Les proves de la fase estatal de l'Olimpíada de Física es van fer a la Universitat del País Basc, a Bilbao, del 20 al 23 d'abril. L'actuació dels estudiants catalans va ser extraordinària: divuit dels vint estudiants presentats van aconseguir algun premi, una proporció clarament per sobre de la mitjana. Els premis van ser tres medalles d'or, cinc de plata, vuit de

bronze i dues mencions d'honor. Enguany, la delegació catalana va poder assolir medalles d'or, tres del total de nou que s'assignen, la qual cosa no és habitual tenint en compte els resultats dels darrers anys.

Cal destacar que la millor puntuació global va correspondre a un membre de la nostra delegació, Aitor Azemar Carnicero, de l'IES Arnau Cadell de Sant Cugat del Vallès, amb 46,40 sobre 50 punts. Els altres dos guanyadors de medalles d'or van ser Francesc X. Gispert Sánchez, del CCE Montessori-Palau, amb 40,60 punts, i Marc Roda, de l'Escola Pia de Terrassa, amb 37,30 punts. Aquests tres estudiants, juntament amb qui va guanyar la primera Medalla de Plata, Dario Nieuwnhuis Nivelá, d'Aula Escola Europea, que hi va poder accedir per la renúncia d'un millor classificat, van participar en les olimpíades internacionals. L'Ajuntament de Sant Cugat va organitzar el 14 de maig una recepció en homenatge a Aitor Azemar, com a guanyador de la fase espanyola de l'Olimpíada de Física.

La Fase Internacional de l'Olimpíada de Física d'enguany es va celebrar a la ciutat de Tallin (Estònia) del 15 al 24 de juliol de 2012, i l'Olimpíada Iberoamericana, a la Universitat de Granada entre el 17 i el 22 de setembre de 2012.

VIII Jornada de Física i Química a l'IEC

La Societat Catalana de Física, conjuntament amb la Societat Catalana de Quími-

ca i l'Associació de Professors de Física i Química de Catalunya, ja fa set anys que organitzen una jornada temàtica adreçada al professorat de física i química de secundària que se celebra a la tardor a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans.

Aquestes jornades de física i química a l'IEC pretenen generar un ambient de trobada entre el professorat d'aquestes matèries d'universitat i d'educació secundària, per tal que hi hagi un intercanvi de punts de vista enriquidor per a ambdós col·lectius.

El tema de la VIII Jornada, que es va celebrar el dimecres 19 d'octubre de 2011 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, fou «Any Internacional de la Química 2011. La química: la nostra vida, el nostre futur».

L'objectiu d'aquesta Jornada era contribuir a l'actualització del professorat de física i química de secundària en alguns camps de recerca i de treball de la química, i aportar recursos i estratègies per a la tasca docent. I, més en concret, assolir un dels objectius de l'Any Internacional de la Química AIQ 2011: fer palès el paper de la química en la cura de la salut i del medi ambient i promoure'n l'interès en l'alumnat. Es van presentar les ponències següents:

— «Química i energia al segle XXI», per Jordi Llorca Piqué, de l'Institut de Tècniques Energètiques (UPC).

— «Contaminació de sistemes aquàtics», per Antoni Ginebreda Martí,

de l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA-CSIC) i l'Institut Català de Recerca de l'Aigua (ICRA).

— «Del riu a casa nostra: parlem del dissolvent quan en realitat ens preocupen els soluts», per Jordi Martín Alonso, de la Direcció de Qualitat de l'Aigua d'Aigües de Barcelona.

— «Nous materials, vella química?», per Susagna Ricart Miró, de l'Institut de Ciència de Materials de Barcelona. (ICMAB-CSIC).

— «Una mirada a les ciències biomèdiques des de la química», per David Andreu i Martínez, del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (UPF).

— «Química en context, l'aplicació a l'aula», per Josep Corominas Viñas, de l'Escola Pia de Sitges, del CRECIM (UAB) i del CESIRE-CDEC (Departament d'Ensenyament).

Premis

Premi Jordi Porta i Jué per a estudiants
Inclòs dins el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, el Premi Jordi Porta i Jué s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre física fet per estudiants; enguany s'hi van presentar sis treballs. El jurat constituït per Xavier Granados Garcia (ICMB-CSIC), Ignasi Juvells Prades (UB) i Joaquim Puigdollers Gonzàlez (UPC) va acordar concedir el premi al treball *Superconductivitat: somni o futur?*, presentat per José Ignacio Valero Moreno,

i va atorgar accèssits als treballs *Capas antireflectants i texturades per a cèl·lules solars*, presentat per Miquel Gómez Umbert, i *Nanses hologràfiques altament estables combinades amb mesura de forces precises utilitzant interferometria en el pla focal imatge*, presentat per Ferran Marsà Samper. El premi es va entregar durant l'acte de lliurament de premis de l'IEC, a la Sala Prat de la Riba, el dijous 26 d'abril de 2012.

Premis per als treballs de recerca de batxillerat

La Societat Catalana de Física va convocar per desena vegada aquests premis amb l'objectiu d'estimular la redacció de treballs d'iniciació a la recerca sobre temes de física. El veredictes del jurat de la desena edició atorgà els dos premis als treballs *Interacciona amb la llum. Pincès òptiques amb materials reciclats*, de Gerard Jiménez Machado, de l'Institut Manuel Blancafort de la Garriga, sota la direcció del professor tutor August Burgueño, i *Radioactivitat per Rn a les fonts de la Serralada Litoral*, de Roger San Andrés Ródenas, de l'Institut Mediterrània del Masnou, sota la direcció de la professora tutora Blanca Franc Forcén. I s'acordà d'atorgar dos accèssits als treballs següents: *Accelerem l'Univers?*, de David Cirauqui Garcia, del Col·legi Sant Josep de Sant Sadurní d'Anoia, sota la direcció del professor tutor Pere Cardenal Monreal, i *Instrumentació antiga de l'Escola Pia Sabadell*, d'Àlex Cahuana Bartra,

de l'Escola Pia Sabadell, sota la direcció de la professora tutora Àngels Tabero Carretero.

Activitats científiques

XIX Cicle de conferències Física oberta

El 4 d'octubre de 2011, a la Sala Nicolau d'Olwer de la seu de l'IEC, es va fer la conferència inaugural del curs 2011-2012, titulada «Grafè bidimensional: del descobriment a les noves tecnologies i aplicacions industrials», a càrrec de Stephan Roche, professor d'investigació ICREA i del Centre d'Investigació en Nanociència i Nanotecnologia (ICN-CSIC). Les altres conferències del cicle foren «Cent anys de superconductivitat», a càrrec de Roser Valentí Vall, de l'Institut de Física Teòrica de la Universitat de Frankfurt (IEC, 17 de novembre), i «Què sabem i què no sabem sobre els neutrins», a càrrec de Domènec Espriu, del Departament d'Estructura i Constituents de la Matèria de la Universitat de Barcelona (IEC, 1 de desembre).

Cicle de conferències Els premis Nobel de l'any 2011

El Premi Nobel de Física de l'any 2011 fou concedit a Saul Perlmutter, Brian P. Schmidt i Adam G. Riess «pel descobriment de l'expansió accelerada de l'Univers per mitjà de l'observació de supernoves distants». Amb motiu d'aquest premi, el divendres 16 de desembre de 2011, l'IEC acollí la conferència «L'Univers accele-

rat», d'Eduard Massó Soler (Departament de Física de la UAB).

Col·laboracions

Durant el curs 2011-2012, la SCF va col·laborar en les activitats següents:

— «L'utillatge químic en llibres i catàlegs», setena mostra temporal (2011-2012) organitzada per la Biblioteca de Física i Química de la Universitat de Barcelona (UB).

— «Encontres amb el tercer cicle», conjunt d'activitats organitzades per un

col·lectiu d'estudiants de tercer cicle de la Facultat de Física (UB).

— «Taller de física de partícules», organitzat pel Grup de Física Experimental de Partícules de la UB.

— «Divers», Comissió d'Igualtat de Física (UB).

Publicacions

Recursos de Física, núm. 8 (tardor 2011)
i núm. 9 (primavera 2012) [en línia].

Societat Catalana de Química

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: ROMÀ TAULER FERRÉ
 Secretaria: XAVIER TOMÀS MORER
 Tresoreria: PILAR SALAGRE CAMERO
 Vocalia: CARLES BO JANÉ
 JOSEP BONJOCH SESÉ
 AURELI CAAMAÑO ROS
 JOAN CABRÉ CASTELLVÍ
 RAMON ERITJA CASADELLA
 JORDI GARCIA GÓMEZ
 JOSEFINA GUITART MAS
 JORDI LLORCA PIQUÉ
 JOAN CARLES REY
 ANNA ROGLANS RIBAS
 RAMON SAYÓS ORTEGA
 PAU SERRA PRAT
 GREGORI UJAQUE PÉREZ
 NORA VENTOSA RULL

Delegat de l'IEC: ÀNGEL MESSEGUER PEYPOCH

Nombre de socis: 747

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

El curs 2011-2012 continuaren els actes amb motiu de la proclamació del 2011 com l'Any Internacional de la Química, a proposta de l'Assemblea de les Nacions

Unides el 30 de desembre de 2008, la qual va delegar en la UNESCO i en la IUPAC (la Unió Internacional de Química Pura i Aplicada) la preparació i l'organització dels actes i de les reunions corresponents.

El 2011 també es complí el centenari del Premi Nobel que es va lliurar a Marie Curie. A continuació, es mostra una selecció de l'activitat duta a terme al llarg del curs 2011-2012.

— VIII Jornada de Física i Química a l'IEC: «Any Internacional de la Química 2011. La química: la nostra vida, el nostre futur». 19 d'octubre de 2011.

— Presència de la Societat Catalana de Química al Saló Expoquímia 2011, a Fira de Barcelona (recinte de Gran Via), del 14 al 18 de novembre de 2011.

— Setmana de la Ciència 2011. Exposició «Els elements químics, joies imprescindibles». IEC, del 21 de novembre al 9 de desembre de 2011. Adreçada a l'alumnat d'ESO, batxillerat i cicles formatius, general, juvenil i/o universitari, serví per a aprofundir en el coneixement dels elements químics. Fou organitzada per la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC, amb la col·laboració del Museu de Geologia Valentí Masachs de la UPC de Manresa, i els comissaris foren Marc Boada (divulgador científic), Pilar González Duarte (catedràtica emèrita de química inorgànica de la UAB) i Joaquim Sanz (director del Museu de Geologia Valentí Masachs).

— «Jornada de química de Catalunya i del gran sud-oest francès / Journée de chimie de la Catalogne et du grand sud-ouest de la France». 25 de novembre de 2011.

— XI Memorial Enric Casassas «Química i canvi global». Sala d'actes de l'Institut Català de Recerca de l'Aigua - ICRA (Girona), 20 de desembre de 2011.

— 17a Conferència Fèlix Serratos. «Palladium-catalyzed carbon-carbon and carbon-halogen bond-forming reactions», a càrrec de Stephen L. Buchwald, de l'Institut de Tecnologia de Massachusetts (MIT), organitzada conjuntament amb la Real Sociedad Española de Química. Aula Enric Casassas de la Facultat de Química de la Universitat de Barcelona, 17 de gener de 2012.

— Setena Trobada de Joves Investigadors dels Països Catalans (2012). Universitat de les Illes Balears (Palma), 16 i 17 de febrer de 2012.

— XXIV Debat de química «El Global Experiment de l'AIQ i la participació dels centres educatius catalans». IEC, 18 d'abril de 2012.

— V Jornades sobre Química Verda: «La química en l'energia sostenible». Facultat de Química de la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona), del 25 al 27 d'abril de 2012.

— Tercera jornada «Medi ambient i societat: pautes per a la gestió ambiental». IEC, 5 de juny de 2012.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Química

El jurat format per Josep Bonjoch Sesé, Pere Clapés Saborit i Jaume Granell San-

vicente va decidir atorgar el premi, inclòs en el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, a Mónica Raduán Doménech pel treball *Síntesi de derivats de tiofè i benzo[b]tiofè mitjançant reaccions de formació d'enllaços C-C catalitzades per Pd*. El premi es va entregar durant l'acte de lliurament de premis de l'IEC, a la Sala Prat de la Riba, el dijous 26 d'abril de 2012.

Premis als treballs de recerca de batxillerat dins l'àmbit de la química

Els membres del jurat de la 6a edició dels premis als treballs de recerca de batxillerat dins l'àmbit de la química va decidir per unanimitat atorgar els premis següents:

El primer premi (*ex aequo*) fou per als treballs *Caracterització de materials biodegradables per a la regeneració d'òssia*, de Laia Gil Molas, de l'Institut Jaume Callís (Vic), i *Molt de química! Diversos mètodes per determinar experimentalment la constant d'Avogadro*, d'Álvaro Domínguez Martínez, de l'Institut Guindàvols (Lleida).

Es lliuraren tres accèssits als treballs *Dr. Jekyll & Mr. Hyde*, d'Albert Fàbregas Flavia, de l'Institut Narcís Oller (Valls); *La cervesa: un got de física i*

química, de Júlia Escuer Turu, de l'Escola Súnion (Barcelona), i *Química tres estrelles. Físicoquímica de la cuina*, de Xavier Hernández Alias, de l'Escola Pia de Sitges (Sitges).

Reberen una menció honorífica els treballs *Sinterització i caracterització d'un superconductor*, de Marta Sáez Ríos i Montserrat Sánchez Lloansí, de l'Institut de Castellar (Castellar del Vallès); *Són convergents els indicadors biològics i els paràmetres físicoquímics? Anàlisi biològica i físicoquímica del curs alt del riu Ter*, d'Adrià Font Calvarons, de l'Institut Bellloc del Pla (Girona); *Inadvertides menudeses, tot un món per descobrir*, de Meritxell Cabrejo Ponce, del Col·legi Santo Ángel (Gavà); *Per què plorem quan tallem ceba?*, de Juan Puy Llovera, de l'Institut Manuel de Montsuar (Lleida), i *Síntesi i caracterització d'una zeolita X*, d'Arnau Bertrán i Inglada, de l'Institut Mediterrània (El Masnou).

Publicacions

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 10 (2011).

Revista Educació Química: EduQ, núm. 8, 9 i 10 (2011).

Societat Catalana de Matemàtiques

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAN DE SOLÀ-MORALES
Vicepresidència: JOAQUIM ORTEGA CERDÀ
Secretaria: MERCÈ FARRÉ CERVELLÓ (fins al 14.6.2012)
ALBERT RUIZ CIRERA (des del 14.6.2012)
Tresoreria: MARIONA PETIT VILÀ
Vocalia: JOSEP GRANÉ MANLLEU
JOSEP M. MONDELO GONZÀLEZ
IGNASI MUNDET RIERA
CARLES ROMERO CHESA
ALBERT RUIZ CIRERA
ORIOL SERRA ALBÓ
ESTHER SILBERSTEIN
ENRIC VENTURA CAPELL
MANEL UDINA ABELLÓ

Delegat de l'IEC: JOAN GIRBAU BADÓ

Nombre de socis: 847

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Assemblea General de socis

L'1 de desembre de 2011 se celebrà l'Assemblea General de socis de la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM).

Trobades

— El 17 de setembre de 2011 se celebrà a l'Institut d'Estudis Catalans la Vuitena

Jornada d'Ensenyament de les Matemàtiques amb el títol «L'avaluació a l'aula des d'infantil fins a la universitat: una cina per a millorar l'aprenentatge de l'alumnat».

— El 25 de maig de 2012 se celebrà a l'Institut d'Estudis Catalans la Quinzena Trobada Matemàtica anual. El programa va constar de quatre conferèn-

cies: «Varietats a la vora del desastre», d'Àlex Haro (Universitat de Barcelona); «Matemáticas en la industria: dos experiencias en metalurgia y medioambiente», de Peregrina Quintela Estévez (Universitat de Santiago de Compostel·la i presidenta de Red Math-in); «Co-utilitat: equilibris racionals de privadesa, seguretat i funcionalitat a la societat de la informació», de Josep Domingo-Ferrer (Universitat Rovira i Virgili), i «Sobre els mètodes matemàtics de la geomàtica», d'Ismael Colomina (director de l'Institut de Geomàtica).

Conferències i cursos

— «Encuentros en la cultura matemática», conferència inaugural del curs 2011-2012 de la SCM, a càrrec de Raul Ibáñez, professor del Departament de Matemàtiques de l'Euskal Herriko Unibertsitatea. Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, 1 de desembre de 2011.

— «La matemàtica grega com a problema historiogràfic i literari», coordinat per la SCM, la SCEC i la SCF. IEC, 16-18 d'abril de 2012.

— «In every chaos there is an order», a càrrec d'Endre Szemerédi, guanyador del Premi Abel 2012. Organitzada conjuntament amb el Centre de Recerca Matemàtica. IEC, 27 de juny de 2012.

Jornada de recerca

El 14 d'octubre de 2011 tingué lloc a l'IEC la Segona Jornada SCM de Joves Investigadors en Matemàtiques. El programa

constà de tres línies: «Biologia matemàtica», «Matemàtica discreta» i «Sistemes dinàmics».

Concursos

Durant els mesos d'octubre i novembre de 2011, se celebrà l'Olimpíada telemàtica de resolució de problemes, en què els guanyadors van ser Gerard Orriols i Marc Felipe.

El 16 i 17 de desembre de 2011 se celebraren les proves de la fase catalana de la 48a Olimpíada Matemàtica. Els premiats van ser Enric Milesi, Júlia Alsina, Darío Nieuwenhuis, Marc Felipe, Eudald Romo, Eduardo A. Atao, Jordi Barceló, Aitor Azemar i Pau Surrell.

Com cada any, es van oferir sessions periòdiques de formació a la Universitat de Barcelona, al Departament de Matemàtiques de la UAB, a la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC, a la Universitat de Girona, a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona i a l'Institut Màrius Torres de Lleida.

Els dies 22 i 25 de març de 2012 es va celebrar a Santander el concurs final de la 48a Olimpíada Matemàtica Espanyola.

Del 19 al 22 d'octubre de 2011 va tenir lloc a Bled (Eslovènia) el 19th International Annual Meeting de la Kangourou sans Frontières, on es proposen els problemes de la prova Cangur. La SCM hi té atorgada representació nacional pròpia. La comissió Cangur va estar formada per

Marta Berini, Josep Grané, José Luis Díaz, Antoni Gomà, Mariona Petit, Carles Romero, Lluís Almor, Mireia López, Marc Guinjoan, Daniel Bosch, Joan Radó, Manel Udina, Martí Casadevall i Esther Silberstein.

El 15 de març de 2012 se celebren les proves Cangur 2012 per a centres de Catalunya, Andorra i el País Valencià, amb la participació de més de vint mil alumnes de set-cents centres d'ensenyament. Els guanyadors absoluts dels quatre nivells van ser Raúl Ramos, Joan Llobera, Pau Mir, Pau Surell, Marc Felipe i Darío Nieuwenhuis. Es van atorgar els pins de plata a Roberto Alegre, Júlia Alsina, Jordi Barceló, Darío Nieuwenhuis i Óscar Roldán.

Com cada any, es van oferir sessions d'aprofundiment en matemàtiques per a alumnes del segon cicle d'ESO al Departament de Matemàtiques de la UAB, a la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC i a l'Institut La Sedeta de Barcelona.

També es van dur a terme els «Problemes a l'esprint», activitat telemàtica de resolució de problemes dirigida als centres d'ensenyament i adreçada a equips d'alumnes. Des del febrer de 2012 fins a l'abril de 2012, els equips més destacats van ser l'Aula Escola Europea, l'Institut Jaume Vicens Vives, l'Institut Les Corts, l'Institut Pere Fontdevila, l'Institut Gironella, l'Institut Montsacopa i el Col·legi Joan Pelegrí. Aquest concurs és convocat

conjuntament per la SCM, el CREAMAT i la FEEMCAT.

En el marc de les proves Cangur, es dugué a terme la Marató de Problemes 2012, del 25 de gener fins al 12 d'abril de 2012, els guanyadors de la qual van ser Àlexi Milesi i Jordi Fortuny. Se celebrà el VIII Concurs de Relats de Contingut Matemàtic. El jurat, presidit per Mariona Petit, va acordar que la guanyadora fos Júlia Alsina Oriol, de l'Institut Jaume Callís de Vic, amb el seu relat «Història en base clip». I també el V Concurs de Cartells Cangur, en què la guanyadora va ser Júlia Alsina Oriol.

El 22 de maig de 2012 es lliuraren els premis de les proves Cangur 2012 a la sala d'actes del Rectorat de la UAB, amb la presència de la consellera d'Ensenyament, Irene Rigau.

Projecte per a l'Estímul del Talent Matemàtic a Catalunya (ESTALAMAT)

L'1 d'octubre de 2011 tingué lloc l'acte oficial d'inauguració del curs a l'Auditori de la Pedrera, Obra Social de Catalunya Caixa. Conferència «El Naixement del metre», a càrrec de la professora Iolanda Guevara.

El 2 de juny de 2012 se celebrà el test d'aptitud per a la promoció 2012-2014, simultàniament a les poblacions de Barcelona (Facultat de Matemàtiques i Estadística), Lleida (IES Màrius Torres), Girona (ICE UdG) i Reus (IES Gabriel

Ferrater). La coordinadora de l'ESTALAMAT a Catalunya és Marta Berini.

Premi Évariste de Galois

(per a estudiants)

El jurat format per Luis Dieulofait, Joaquín Ortega i Francesc Parera va decidir atorgar el premi, inclòs dins el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, a Xavier Ros Oton pel treball *EDP de reacció-difusió, desigualtats isoperimètriques i pesos monomials*, i dos accèssits, l'un a Jordi Delgado Rodríguez, pel treball *Problemes algorísmics en grups lliures per lliure-abelià*, i l'altre a Carlos de Vera Piquero, pel treball *Punts racionals en corbes de Shimura sobre cossos quadràtics imaginaris*. El premi es va entregar durant l'acte de lliurament de premis de l'IEC, a la Sala Prat de la Riba, el dijous 26 d'abril de 2012.

Relacions institucionals

El president de la SCM assistí a reunions amb altres societats i associacions nacio-

nals i internacionals i a diversos actes commemoratius, entre els quals destaquen la Reunió del Council de l'European Mathematical Society (EMS), a Cracòvia (30 de juny de 2012); l'acte inaugural del 50è aniversari de la Sociedad de Estadística e Investigación Operativa (SEIO) (10 de febrer de 2012); diversos actes commemoratius del centenari del naixement de Ferran Sunyer i Balaguer, que se celebraren entre l'11 de febrer i el 9 de març de 2012, i la inauguració de l'exposició «Imaginari/BCN. La mirada matemàtica, les arts i el patrimoni» (16 de març de 2012).

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 26, núm. 2 (2011); vol. 27, núm. 1 (2012).
Nou Biaix, núm. 30 (setembre 2011); núm. 31 (juny 2012).
SCM/Notícies, núm. 31 (febrer 2012); núm. 32 (maig 2012).

Societat Catalana de Geografia

Any de fundació: 1935

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 19 de juny de 2012

Presidència: FRANCESC NADAL PIQUÉ
Vicepresidència: JESÚS BURGUEÑO RIVERO
Tresoreria: ALBERT PÈLACHS MAÑOSA
Secretaria: RAFAEL GIMÉNEZ CAPDEVILA
Vocalia primera: ANTONI LUNA GARCIA
Vocalia segona: MIREIA BAYLINA FERRÉ
Vocalia tercera: vacant
Vocalia quarta: ROSER SERRA COMA
Vocalia cinquena: XAVIER ÚBEDA CARTAÑÀ
Vocalia sisena: CARMEN MONTANER GARCIA

A partir del 19 de juny de 2012

Presidència: JOSEP OLIVERAS SAMITIER
Vicepresidència: JESÚS BURGUEÑO RIVERO
Tresoreria: ALBERT PÈLACHS MAÑOSA
Secretaria: RAFAEL GIMÉNEZ CAPDEVILA
Vocalia primera: ANNA ORTIZ GUITART
Vocalia segona: NÚRIA BENACH ROVIRA
Vocalia tercera: JAUME FELIU TORRENT
Vocalia quarta: ROSER SERRA COMA
Vocalia cinquena: XAVIER ÚBEDA CARTAÑÀ
Vocalia sisena: CARMEN MONTANER GARCIA

Delegat de l'IEC: JOAN VILÀ-VALENTÍ

Nombre de socis: 411

Assemblea General Ordinària

El 19 de juny de 2012, se celebrà l'Assemblea General Ordinària de socis i sòcies. Obrí l'acte el president, Francesc Nadal Piqué, amb un resum de les activitats dutes a terme. A continuació, es presentaren i s'aprovaren l'acta de l'anterior Assemblea General Ordinària, la memòria d'activitats del curs 2011-2012, l'estat de comptes de 2011 i el pressupost de 2012, i finalment es procedí a la renovació dels càrrecs de la Junta de Govern.

Activitats científiques

Conferències

— El 25 d'octubre de 2011, Enric Juliana Ricart, director adjunt de *La Vanguardia*, pronuncià la conferència «Geografia política a Espanya».

— El 24 de novembre de 2011, Artemi Cerdà Bolinches, de la Universitat de València, impartí la conferència «L'agricultura ecològica en el sistema agrari actual. Té futur?».

— El 15 de desembre de 2011, Josep Lluís Peña Monné, de la Universitat de Saragossa, pronuncià la conferència «L'evolució del paisatge a l'Holocè superior: clima/acció antròpica».

— El 19 de gener de 2012, Joan Roca i Albert, del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, pronuncià la conferència «Les ciutats, els museus de ciutat i la construcció d'Europa».

— El 16 de febrer de 2012, Sonila Papathimiou, del Departament de Geo-

grafia de la Universitat de Tirana (Albània), impartí la conferència «The demographic and economic development of Albania during and after the decline of communism (period 1945-1990)».

— El 12 d'abril de 2012, Claire Hancock, de la Universitat de París-Est a Créteil i membre de l'Institut Universitaire de France, pronuncià la conferència «Invisible others: muslims in European cities in the time of the burqa ban».

— El 19 d'abril de 2012, Peter Jackson, de la Universitat de Sheffield, impartí la conferència «Food geographies in an anxious age».

— El 10 de maig de 2012, Manuel Mollá Ruiz-Gómez, de la Universitat Autònoma de Madrid, pronuncià la conferència «El nuevo Madrid: infraestructuras contra naturaleza».

— El 19 de juny de 2012, Enric Tello Aragay, de la Universitat de Barcelona, pronuncià la conferència «La transformació històrica del paisatge entre l'economia i ecologia: Podem posar a prova la hipòtesi de Margalef?».

Presentacions

— El 20 de setembre de 2011, M. Dolors Garcia Ramon, membre de l'IEC, presentà «Un recorregut a través de la geografia crítica: de la geografia agrària a la geografia del gènere» i es lliurà el Premio Internacional Geocrítica 2011 a la conferenciant de mans d'Horacio Capel, de la Universitat de Barcelona.

— El 29 de novembre de 2011, acte de presentació de la reedició d'*El valor geogràfic de Espanya*, d'Emilio Huguet del Villar, a càrrec de Carles Sudrià, Enric Tello i Jordi Martí-Henneberg.

— El 2 de maig de 2012, conferència i presentació del documental *Orlando Ribeiro (1911-1997): el Mediterráneo y el Atlántico*, a càrrec de João Carlos Garcia, professor de la Universitat de Porto.

— El 3 de maig de 2012, acte de presentació d'*Urbanitzación. Paisajes comunes, lugares globales*, 2a edició, de Francesc Muñoz Ramírez, a càrrec de Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge i catedràtic de geografia humana de la Universitat de Girona; Rafael Mata Olmo, catedràtic d'anàlisi geogràfica i regional de la Universitat Autònoma de Madrid, i l'autor.

— El 7 de juny de 2012, acte de presentació de l'edició per part de la SCG del manuscrit de l'estadística provincial de Barcelona (1858) de Pedro Moreno Ramírez, a càrrec de Vicent Rosselló i Luis Urteaga.

Cursos i seminaris

— El 9 de novembre de 2011, sessió del cicle *Ensenyar geografia a secundària: «La geografia a l'accés a la Universitat»*, amb Josep Pintó, Lluís Riudor i Antoni Campos.

— El 16 de novembre de 2011, sessió del cicle *Ensenyar geografia a secundària: «Perspectives, eines, recursos i*

xarxes en l'ensenyament de la geografia», amb Asunción Blanco Romero, Maria Villanueva i Jesús Granados Sánchez.

— El 17 de maig de 2012, «Geografia i esports d'aventura», sessió a l'IEC. (El dissabte 19 i el 26 de maig, sortides de camp.) A càrrec de Luis Outeiro, Àlex Miguel i Carlos Guardia.

— 22 i 29 de maig de 2012, «L'Antàrtida i els geògrafs», amb Enrique Serrano Cañadas, de la Universitat de Valladolid, i Gonçalo Vieira i Marc Oliva, de la Universitat de Lisboa.

Sortides i viatges

— El 29 d'octubre de 2011, Cardona, la recuperació del patrimoni històric.

— Del 31 de març al 8 d'abril, viatge a la Jònia, de la mar Egea al mar de Màrmara, organitzat per ARAC sota els auspicis de la SCG.

— Els dies 15 i 16 de juny de 2012, sortida d'estudi a la vall Ferrera (Pallars Sobirà).

VIII Premi Joan Palau Vera

El premi, inclòs en el *LXXXI Cartell* de l'IEC, a proposta d'una ponència formada per Rafael Giménez Capdevila, Roser Serra Coma i Carme Montaner Garcia, fou atorgat a l'Institut Sòl-de-Riu d'Alcanar pel treball *Los lligallos canareus*.

Publicacions

MORENO RAMÍREZ, Pedro. *Estadística territorial de la provincia de Barcelona*,

1858. Edició i estudi introductorí a cura de José Ignacio Muro, Francesc Nadal i Luis Urteaga. Barcelona: Societat Catalana de Geografia, 2011. 124 p. + 1 il·l. + 1 mapa + 1 disc òptic (CD-ROM).

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 69 (2010); núm. 70 (2010); núm. 71-72 (2011).

Altres actuacions

Francesc Nadal ha estat designat per formar part en representació de la Societat del comitè científic del Congrés Ibèric de Geografia, que organitza l'AGE (Asociación de Geógrafos Españoles), a Santiago de Compostel·la la tardor de 2012.

La SCG ha estat membre del comitè assessor del Congrés Internacional organitzat el setembre de 2011 a Londres per EUGEO, l'associació de societats de geografia, associacions de geògrafs i altres organitzacions representatives dels geògrafs i de la ciència geogràfica als països de la Unió Europea. El Congrés comptà amb la participació de diversos geògrafs catalans. En representació de la SCG hi assistiren Antoni Luna i Mireia Baylina.

La SCG participa en el Comitè Espanyol de la Unió Geogràfica Internacional.

El web de la Societat (scg.iec.cat)

L'*Obrador obert*, editat per Pau Alegre, ha continuat informant, mitjançant anuncis, convocatòries, notícies, cròniques i ressenyes, de tots els actes celebrats a la SCG, així com d'activitats d'altres institucions d'interès geogràfic, com són conferències, congressos, col·loquis, premis, llibres i revistes. Conté ja més de 449 ressenyes de llibres escrits per membres de la SCG i la totalitat de la revista en versió digital. A més, s'ofereixen els índexs d'audiència que fan inventari de les consultes efectuades. A principi de 2012, la Societat s'ha estrenat a Twitter. En pocs dies ha aconseguit més d'un centenar de seguidors.

Obituari

Durant aquest curs han traspassat la consòcia M. Dolors Iduarte i Despuig (setembre de 2011) i els consocis Ramon Amigó i Anglès (setembre de 2011), que també era membre de la Secció Filològica de l'IEC (vegeu-ne la nota necrològica en el capítol II, «El Ple»), Joan Aran i Suriol (octubre de 2011), Manuel de Solà-Morales i Rubió (febrer de 2012) i Francesc Gurri Serra (abril de 2012).

Societat Catalana d'Estudis Històrics

Any de fundació: 1946

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JAUME SOBREQÜES CALLICÓ
Vicepresidència i tresoreria: ALFRED PÉREZ-BASTARDAS
Secretaria: SANTIAGO IZQUIERDO BALLESTER
Responsable del *Butlletí*: MARTA PREVOSTI MONCLÚS

Comissió Científica: JOSEP M. FIGUERES ARTIGUES
MERCÈ MORALES MONTOYA
TÜNDE MIKES (història medieval)
JOAQUIM NADAL FARRERAS (història moderna i contemporània)
JOSEP M. ROIG ROSICH (història contemporània)
ANTONI DALMAU RIBALTA (història del moviment social i del moviment obrer)
ANTONI IGLESIAS FONSECA (paleografia i diplomàtica)

Delegat de l'IEC: ALBERT BALCELLS GONZÁLEZ

Nombre de socis: 208

Activitats

Cicle Els arxius dels periodistes. Deu periodistes dels anys trenta

El patrimoni dels papers privats dels periodistes és un material important, ja que esdevé un arxiu intel·lectual que pot ajudar a entendre una societat, a conèixer uns mitjans i, especialment, a interpretar la producció i la recepció dels continguts periodístics que incidei-

xen tant en l'època actual. L'objectiu del cicle fou conèixer més de prop uns noms rellevants del periodisme i acostar-nos, també, als seus papers privats, que al capdavall també són públics, atès que sovint foren redactats amb voluntat de difusió. Tingué lloc a l'IEC del 3 d'octubre al 22 de desembre de 2011, a les 19 hores, i inclogué les conferències següents:

— 3 d'octubre: «Carles Rahola. Escriptor i articulista», per Lluís M. de Puig, de la Universitat de Girona.

— 13 d'octubre: «Josep M. Lladó. Brillant periodista republicà, reprimit pel franquisme», per Josep M. Cadena, periodista, investigador de la premsa catalana.

— 27 d'octubre: «Agustí Calvet, *Gaziel*, periodista (1910-1939): noves dades, nous documents», per Manuel Llanas, professor de la Universitat de Vic.

— 3 de novembre: «Josep Pla: impactes del primer periodista modern català», per Josep M. Casasús, membre de l'IEC i catedràtic d'història del periodisme de la Universitat Pompeu Fabra (UPF).

— 10 de novembre: «Joaquim Ventalló i Vergés, el periodisme republicà compromès», per Pau Vinyes i Roig, del Grup d'Estudis d'Història de la Cultura i dels Intel·lectuals de la Universitat de Barcelona.

— 17 de novembre: «Just Cabot: el periodisme escapat, la Catalunya impossible», per Valentí Soler, filòleg i escriptor.

— 24 de novembre: «Josep Maria de Sagarra, articulista», per Narcís Garolera, catedràtic de literatura catalana de la UPF.

— 1 de desembre: «Eugeni Xammar, catalanisme i cosmopolitisme. Què és el que no hem llegit d'ell encara?», per Quim Torra, llicenciat en dret, editor i fundador d'Acontravent.

— 15 de desembre: «Lluís Capdevila. La passió de l'escriptura i la llibertat», per Josep M. Figueres, professor titular d'història del periodisme de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

— 22 de desembre: «Domènec de Bellmunt, el primer reporter de Catalunya», per Francesc Canosa Farran, periodista i professor de la Facultat de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull.

Seminari Hàbitat rural i transformació del paisatge a l'antiguitat

Organitzat en col·laboració amb l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), en el marc de la vuitena edició de Seminari Internacionals d'Arqueologia Clàssica. Els coordinadors científics van ser Marta Prevosti, Josep M. Palet i Ignacio Fiz. La convidada principal fou Annalisa Marzano, de la Universitat de Reading, que presentà una sèrie de lliçons entorn de l'arqueologia del paisatge i el poblament rural, focalitzades en l'organització del territori de les ciutats romanes, amb una incidència especial en les vil·les. Altres especialistes parlaren de les comarques de Girona i de les de l'ager de Tàrraco, així com de la dinàmica del paisatge, els canvis ambientals, l'estructuració del territori, i de les tecnologies cartogràfiques que s'empren en l'estudi d'aquests hàbitats rurals. ICAC (Tarragona), 31 de gener i 1 de febrer de 2012.

Conferència «La fi de l'orde del Temple, ara fa 700 anys»

A càrrec de Josep M. Sans i Travé, director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, fou organitzada en col·laboració amb la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC i el Museu d'Història de Catalunya, amb motiu del set-centè aniversari de la publicació de la butlla *Vox in excelso* que va marcar la fi de l'orde del Temple. Museu d'Història de Catalunya, 22 de març de 2012.

Jornada Temps de crisi. Una perspectiva transversal en la història de Catalunya
Organitzada juntament amb el Centre d'Història Contemporània de Catalunya i la col·laboració del Cercle d'Economia. Des de l'antiguitat clàssica fins al segle xx, Catalunya ha travessat diverses crisis econòmiques i d'altres tipus. En aquesta jornada, diferents historiadors estudiaren quines manifestacions van tenir aquestes crisis —en forma de canvis profunds de civilització, pensament i relacions internacionals— i com s'han afrontat. L'objectiu fou aportar una reflexió comparativa i ensenyaments que puguin ser útils actualment. Hi intervingueren, entre d'altres, Eva Serra i Albert Balcells, membres de l'IEC. Cercle d'Economia (Barcelona), 26 d'abril de 2012.

Conferència «La catalanitat de Colom. Estat de la qüestió i noves proves inèdites»

En aquesta ponència, el vicepresident del Centre d'Estudis Colombins, Francesc

Albardaner, aportà proves inèdites sobre l'origen del descobridor d'Amèrica, entre les quals cal esmentar el *document Richart*, com ell l'ha batejat en honor a l'investigador Jaume Richart i Gumà. El document parla del genovès Bartomeu Colom, que el 1479 va començar a treballar en un taller de teixir i fer domassos a València i que, segons l'investigador, coincidiria amb la identitat del germà de Cristòfol Colom, que els genovesos situen a Lisboa i a Londres. Així, segons Albardaner, els genovesos han identificat erròniament la família genovesa de Colom. L'acte fou presentat per Josep Massot, membre de l'IEC. IEC, 15 de maig de 2012.

Jornada La repressió franquista dels historiadors catalans. Homenatge a Josep de C. Serra i Ràfols (1902-1971)

La presentació de la jornada fou a càrrec de Jaume Sobrequés, director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya i president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics; Xavier Llovera, director del Museu d'Arqueologia de Catalunya; Joan Roca, director del Museu d'Història de Barcelona, i Isabel Rodà, directora de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica. IEC, 25 de juny de 2012.

Premi de la Societat Catalana d'Estudis Històrics

Inclòs dins el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, fou atorgat pel jurat (Mercè Mora-

les, Marta Prevosti i Santiago Izquierdo) a Esther Alsina Galofré, pel treball *L'aflo-
rament de societats i grups artístics. Vers
el foment de les belles arts a la Barcelona*

del tombant de segle (1846-1923). El
lliurament tingué lloc a l'IEC, el dia 26
d'abril de 2012.

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

Any de fundació: 1995*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP CRUANYES TOR
Vicepresidència primera: FRANCESC XAVIER GENOVER HUGUET
Vicepresidència segona: JORDI FIGA LÓPEZ-FALOP
Tresoreria: ORIOL SAGARRA TRIAS
Secretaria: JOSEP SERRANO DAURA
Vocalia: JORDI PUJOL MOIX
JOSEP VILAJOSANA RUBIO

Delegat de l'IEC: JORDI COTS MONER

Nombre de socis: 75

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

El 17 de novembre de 2011, dins els actes de celebració del Dia de la Justícia, la Generalitat de Catalunya lliurà la menció honorífica a la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, filial de l'IEC, per contribuir al procés de normalització lingüística del català en la justícia i al desenvolupament efectiu del dret d'opció lingüística dels ciutadans de Catalunya amb l'elaboració del *Diccionari jurídic*. En l'acte assistí, en representació de l'IEC, el vicepresident Joandomènec Ros.

De l'octubre de 2011 al febrer de 2012, la Societat organitzà, conjuntament

amb l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB), un cicle de conferències:

— «La divisió de la cosa comuna.

El nou règim legal establert en el Codi civil de Catalunya. La seva aplicació judicial», a càrrec de Joan M. Raduà Hostench, advocat. ICAB, 26 d'octubre.

— «La cassació del dret civil català: antecedents, marc jurídic, vigent i perspectives», a càrrec de Lluís Caballol i Angelats, de la Universitat de Barcelona (UB). ICAB, 9 de novembre.

— «La llibertat religiosa en el constitucionalisme espanyol. Les creences

dissidents», a càrrec de Frederic Vázquez, de la UB. IEC, 17 de novembre de 2012.

— «La protecció patrimonial de les persones discapacitades o dependents en el Codi civil de Catalunya», a càrrec de M. Elena Lauroba Lacasa, de la UB. ICAB, 18 de gener de 2012.

— «Règim de béns i sistemes de protecció dels cònjuges en els casos de crisi matrimonial», a càrrec d'Encarna Roca Trias, magistrada del Tribunal Suprem. ICAB, 27 de febrer de 2012.

La cloenda del cicle fou a càrrec de la consellera de Justícia de la Generalitat de Catalunya, Pilar Fernández Bozal.

El 21 de març de 2012 es presentà el volum 9 de la *Revista de Dret Històric Català*, editada per la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, dedicat a la memòria de Víctor Ferro Poma. L'acte, que comptà amb l'assistència de Valentí Junyent i Torras, alcalde de Manresa, i fou presidit per Núria de Gispert, presidenta del Parlament de Catalunya, tingué lloc a l'Auditori de la Fundació Caixa Manresa.

Publicacions

Revista Catalana de Dret Privat, núm. 11.

Revista de Dret Històric Català, núm. 10.

Societat Catalana d'Economia

Any de fundació: 1977*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: EDUARD ARRUGA VALERI
Secretaria: XAVIER CUADRAS MORATÓ (fins al 29.11.2011)
Tresoreria: HUMBERT SANZ GARCÍA
Vocalia: ALEXANDRE CHECCHI LANG (des del 27.2.2012)
JOSEP M. CARRAU RAMON (fins al 18.10.2011)
ÀNGELS ROQUETA RODRÍGUEZ
ERNEST SENA CALABUIG
JOSEP M. SURÍS JORDÀ

Delegat a Brussel·les: VÍCTOR POU SERRADELL

Delegat a Londres: JOSEP M. NUS BADIA

Delegat de l'IEC: JOAQUIM MUNS ALBUIXECH

Nombre de socis: 242

* La Societat Catalana d'Economia fou fundada l'any 1951 com a Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, integrada com a filial de l'IEC l'any 1977 i reestructurada com a Societat Catalana d'Economia l'any 1986.

Reunions de la Junta Directiva

La Junta Directiva de la Societat Catalana d'Economia s'ha reunit els dies 17 d'octubre de 2011, 23 de gener de 2012, 27 de febrer de 2012, 16 d'abril de 2012 i 4 de juliol de 2012.

Conferències

— «La crisis y la pedagogía económica» (conferència inaugural del curs 2011-

2012), a càrrec d'Alfred Pastor Bodmer, professor de l'IESE Business School, Universitat de Navarra. 17 d'octubre de 2011.

— «Sistemes d'atenció de llarga durada per a la cobertura i el finançament de les situacions de dependència: assegurança privada i hipoteca inversa», a càrrec de Daniel Blay Berrueta, professor de la Universitat de Barcelona. 14 de novembre de 2011.

— «Espanya, capital París», a càrrec de Germà Bel i Queralt, catedràtic de la Universitat de Barcelona. Conferència pronunciada a la Sala Jujol de l'edifici CX La Pedrera, seu de l'Obra Social de Catalunya Caixa, a Barcelona. 29 de novembre de 2011.

— «Les contribucions de Thomas Sargent i Christopher Sims: expectatives, política monetària i fiscal», a càrrec d'Albert Marcet, professor d'investigació a l'ICREA, l'Institut d'Anàlisi Econòmica i de la Barcelona Graduate School of Economics (Càtedra AXA), dins el cicle *Els premis Nobel de l'any 2011*, que organitza l'IEC. 12 de desembre de 2011.

— «Desendutament i creixement econòmic» (conferència inaugural del cicle *Desendutament i vectors de creixement a l'economia catalana*), a càrrec de Joan-Ramon Rovira i Homs, cap del Gabinet d'Estudis Econòmics de la Cambra de Comerç de Barcelona. 23 de gener de 2012.

— «Crisi del finançament i de la gestió municipals: fets i comportaments», a càrrec de Joaquim Solé Vilanova, catedràtic d'hisenda pública i director del màster Hisenda autonòmica i local, de la Universitat de Barcelona. 27 de febrer de 2012.

— «Desendutament i altres reequilibris», a càrrec de Joan Tugores Ques, catedràtic d'economia a la Universitat de Barcelona. 20 de març de 2012.

— «La reforma de les caixes d'estalvi: una visió crítica», a càrrec d'Antoni

Serra Ramoneda, catedràtic emèrit de la Universitat Autònoma de Barcelona. 16 d'abril de 2012.

— «Economia, geopolítica i governança mundial en el segle XXI», a càrrec de Francesc Raventós i Torras, economista i autor del llibre *Un futur incert*. 31 de maig de 2012.

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana d'Economia, vol. 19 (2011), que cobreix els cursos 2003-2004 i 2004-2005.

Anuari de la Societat Catalana d'Economia, vol. 20 (2012), que cobreix els cursos 2005-2006 i 2006-2007.

Premis

X Premi Ferran Armengol i Tubau

Inclòs dins el *LXXX Cartell de premis* de l'IEC (corresponent a 2011), per a la millor obra, treball, tesi, estudi, sobre les assegurances i la cobertura de risc, des de la perspectiva econòmica, jurídica, històrica o financera, publicada o inèdita. Atorgat a Daniel Blay Berrueta, pel seu treball sobre *Sistemes d'atenció de llarga durada per a la cobertura i el finançament de les situacions de dependència: assegurança privada i hipoteca inversa*, lliurat el 14 de novembre de 2011.

XIII Premi Catalunya d'Economia

Inclòs dins el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, per a la millor obra, treball o estudi en general sobre l'economia de terres

de llengua i cultura catalanes, publicat o inèdit. Fou atorgat a Germà Bel i Queralt, pel llibre *Espanya, capital París*, en un acte celebrat el 29 de novembre de 2011 a la

Sala Jujol de l'edifici CX La Pedrera, a Barcelona, seu de l'Obra Social de Catalunya Caixa.

Associació Catalana de Sociologia

Any de fundació: 1979*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	JOSEP M. ROTGER CERDÀ
Vicepresidència:	MÀRIUS DOMÍNGUEZ AMORÓS
Tresoreria:	ORIOL HOMS FERRET
Secretaria:	TÈRESA SORDÉ MARTÍ
Vocalia:	JORDI BUSQUETS DURAN
	JOAN JIMÉNEZ GÓMEZ
	ENCARNA HERRERA MARTÍNEZ
	CRISTINA LÓPEZ VILLANUEVA
	VANESSA MAXÉ NAVARRO
	DOLORS MAYORAL ARQUÉ
	SÒNIA PARELLA RUBIO
	ENRIC RENAU PERMANYER
	EULÀLIA SOLÉ ROMERO
	MARTA SOLER CALLART

Delegada de l'IEC: CARLOTA SOLÉ PUIG

Nombre de socis: 217

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

— IEC, 23 de març de 2012. Conferència «Empowered youth for social change: reflecting on the occupy movement», a càrrec de Shirley Steinberg, professora de la Universitat de Calgary (Canadà) i directora del Centre for Youth Leadership Education de la Werklund Foundation.

— IEC, 7 març de 2012. Taula rodona «Equitat a l'accés i sortides professionals dels universitaris en temps de crisi», amb Xavier Martínez Celorio, de la Universitat de Barcelona; Marina Subirats, de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); Julio Carabaña, de la Universitat Complutense de Madrid; Nestor López, del Sistema de Informació de Tendencias

Educativas en América Latina (SITEAL); Jean François Germe, del Conservatoire National des Arts et Métiers (CNAM) de París, i Adrián Acosta, de la Universitat de Guadalajara, a partir d'una introducció de Jordi Planas i Sandra Fachelli, del Grup de Recerca sobre Educació i Treball (GRET) de la UAB.

— IEC, 16 de maig de 2012. Conferència del cicle *La recerca sociològica a Catalunya*: «Sociologia del treball», a càrrec d'Àngel Belzunegui, del Grup d'Anàlisi Social i Organitzativa de la Universitat Rovira i Virgili, i Antonio Martín, del Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— IEC, 5 de juny de 2012. Taula rodona «En quina mesura reclamen noves polítiques els nous comportaments residencials a les llars catalanes?», amb la presència de Cristina López, autora de *Nous comportaments residencials a les llars catalanes*, i la participació de Carme Trilla, de Càritas; Lydia Paredes, de la Fundació SER.GI, i Pau Serracant, de l'Observatori Català de la Joventut.

Concurs de Joves Sociòlegs

El premi, inclòs en el *LXXXI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, fou atorgat a Albert Martín i Gómez, pel treball *De la norma social a la dissidència. Un procés de transformació epistemològica pertorbador*. Es lliurà un accèssit a

Albert Julià Cano pel treball *Mares sobre-carregades. Factors que causen una major dedicació de les mares en el treball domèstic a Catalunya*. Es lliurà a l'IEC el dia 26 d'abril de 2012 dins l'acte de celebració dels Premis Sant Jordi 2012.

Publicacions

Societat catalana 2011

El 6 de març de 2012 es presentà a l'IEC aquest anuari, en un acte presidit per Salvador Giner, president de l'IEC, i en què intervingueren Antoni Castells, ex-conseller de la Generalitat de Catalunya; Josep M. Rotger, president de l'ACS; Josep M. Masjuan, coordinador de la publicació, i Joan Majó, president del Cercle per al Coneixement i exministre d'Indústria.

El ágora compartida: democracia y asociacionismo de inmigrantes

El 23 de maig de 2012, l'IEC acollí la presentació d'aquest llibre, obra de Dolors Mayoral, Fidel Molina i Paquita Sanvicén, organitzada per l'ACS i l'editorial Milenio. L'acte, presentat pel president de l'IEC, comptà amb la presència de Josep M. Rotger, president de l'ACS; Lluís Pagès, director d'editorial Milenio; Joaquim Prats, director de la col·lecció «Milenio Educación», i Paquita Sanvicén, coautora de l'obra.

Revista Catalana de Sociologia

Publicació en línia del número 27 (desembre 2011).

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

Any de fundació:	1970
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència d'honor:	ALEXANDRE OLIVAR DAYDÍ
Presidència:	MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL
Secretaria:	ISABEL JUNCOSA GINESTÀ
Vocalia:	MONTSERRAT PAGÈS I PARETAS
Responsable de publicacions:	MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL
Delegat de l'IEC:	MARC MAYER OLIVÉ
Nombre de socis:	29

Sessions

La primera reunió del curs 2011-2012 de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics es va dur a terme el dia 3 de novembre de 2011 (sessió 84). L'acte tingué lloc a la Sala Fontserè de la seu de l'IEC a les 18 hores. S'inicià amb la lectura de l'opuscle *In memoriam* de Joan Bellavista i Ramon, membre fundador de la Societat, escrit per Isabel Juncosa Ginestà. En acabar, es votà la proposta d'integrar a la Societat Sergi Zauner i Espinosa, musicòleg. En la votació, la candidatura de Sergi Zauner obtingué majoria absoluta. Després, es donà la paraula a Gerard Boto i Barela, professor de la Universitat de Girona i membre de la Societat, que impartí «La ressonància de la litúrgia pasqual en els sants sepulcres romànics», conferència il·lustrada amb nombroses projeccions

especialment de l'església gironina de Sant Pere de Galligants. Seguiren la presentació del dinovè número de *Miscel·lània Litúrgica Catalana* (2011) i l'edició facsímil de l'*Ordinarium sacramentorum tarraconense, 1530*. L'editor ha estat Francesc Xavier Altés i Aguiló, monjo de Montserrat. Per a editar el volum, a més de la col·laboració de l'IEC, s'ha disposat d'un donatiu de vuit-cents euros rebut a través d'Alexandre Olivar. És el volum 7 de la «Biblioteca Litúrgica Catalana». La sessió es clogué amb la lectura d'una extensa carta d'Alexandre Olivar agraint a tots els membres de la Societat que se li hagi dedicat la darrera «Miscel·lània Litúrgica Catalana».

La segona reunió (sessió 85) es va fer el dia 7 de juny de 2012. En obrir-la, el president explicà la situació econòmica,

i a continuació es presentà una conferència, a càrrec de Sergi Zauner i Espinosa, titulada «L'arribada de Trento a Barcelona: efectes primerencs sobre la música litúrgica», un tema pràcticament encara no

tractat pels investigadors. En acabar, es féu la presentació del vintè número de *Miscel·lània Litúrgica Catalana* (2012) i el responsable de publicacions demanà estudis per a incloure en el proper número.

Societat Catalana de Musicologia

Any de fundació: 1973

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAQUIM GARRIGOSA I MASSANA

Vicepresidència: XOSÉ AVIÑO A PÉREZ

Secretaria: JORDI RIFÉ SANTALÓ

Tresoreria: JORDI BALLESTER GIBERT

Vocalia: JOSEP M. ALMACELLAS DÍEZ

XAVIER DAUFÍ RODERGAS

JOSEP DOLCET RODRÍGUEZ

EMILI ROS-FÀBREGAS

Delegat de l'IEC: ROMÀ ESCALAS LLIMONA

Nombre de socis: 59

Activitats

— Conferència «Obres inèdites de Francesco Foggia per a instruments de corda. Un conjunt de composicions copiat en el manuscrit 387 de la Biblioteca de Catalunya», a càrrec de Nuno Mendes, violinista dedicat a la recerca entorn de la música ibèrica del segle XVII. IEC, 22 de maig de 2012.

— Participació en l'organització de la X Jornada de la SCATERM: «Els manlleus en la terminologia musical», de la Societat Catalana de Terminologia. IEC, 24 de maig.

— Conferència «Les compositores catalanes: de la segona meitat del segle XIX a l'inici del segle XX», a càrrec de M. Teresa Garrigosa, cantant i pedagoga que desenvolupa una recerca sobre les dones compositores a casa nostra. IEC, 5 de juny de 2012.

Publicacions

Revista Catalana de Musicologia, vol. 4 (2011).

Amics de l'Art Romànic

Any de fundació: 1977

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: FRANCESCA ESPAÑOL BERTRAN
Vicepresidència: ROSA M. MARTÍN ROS
Secretaria: JOAQUIM GRAUPERA GRAUPERA
Tresoreria: JOAN VALERO MOLINA
Vocalia: M. LLUÏSA CASTELLANOS RAYO
TURA CLARA VALLÈS
FRANCESC FITÉ LLEVOT
NÚRIA FORTUNY SOLÍS
GUADALUPE MIRAS BERNAL

Delegat de l'IEC: ANTONI PLADEVALL FONT

Nombre de socis: 256
(més 246 membres d'altres entitats i agregats)

Assemblea

El dia 29 de maig de 2012 es va celebrar l'Assemblea General Ordinària, en què es va presentar la memòria d'activitats del curs 2010-2011, l'estat de comptes del curs 2011-2012, el pressupost per al curs 2012-2013 i el calendari d'activitats del curs 2012-2013.

Sessió inaugural

El dimecres 24 d'octubre de 2011, a la Sala Pere i Joan Corominas de l'IEC es va inaugurar el curs 2011-2012 amb la conferència «Història de l'art medieval: noves vies per a la recerca i la divulga-

ció», a càrrec de Flocel Sabaté i Curull, catedràtic d'història medieval de la Universitat de Lleida, que va ser presentada per Francesca Español, presidenta de l'entitat.

Celebració del XXV Cicle de Conferències

Al llarg dels mesos de gener i febrer de 2012, Amics de l'Art Romànic va organitzar el XXV Cicle de Conferències: *Els jueus a Catalunya*. L'objectiu fou l'anàlisi de la comunitat jueva en el període medieval des de diverses perspectives. Es va iniciar el 30 de gener amb la conferèn-

cia «Els jueus dins el context català dels segles XIV i XV», a càrrec de Jaume Riera i Sans, antic facultatiu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. El 6 de febrer la sessió fou a càrrec de la professora Isabel Escandell Proust, de la Universitat de les Illes Balears, que tractà «L'èxode del poble jueu relatat i pintat a la Haggadah d'or». El 13 de febrer, Francesca Español, presidenta d'AAR i professora de la Universitat de Barcelona, va analitzar la «Iconografia antisemita» i el cicle es va cloure el 20 de febrer amb la presentació de «La vida quotidiana del Call de Barcelona», a càrrec de Victòria Mora, tècnica superior del Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) i responsable del Centre d'Interpretació del Call (CIC). Com a darrera activitat, el dissabte dia 25 de febrer es va fer un recorregut per aquest barri barceloní.

Conferències dels cicles Romànic a l'abast i Gòtic a l'abast

Durant el curs 2011-2012 es van anar oferint diverses conferències elaborades pels membres de la Junta d'AAR amb una clara finalitat divulgadora dels estils centrals de l'edat mitjana, el romànic i el gòtic, amb la voluntat d'apropar el gran públic a aquestes sensibilitats artístiques. Totes les sessions es van desenvolupar a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC: «Josep Puig i Cadafalch: les arrels d'un home de la Renaixença», per Joaquim Graupera (14 de novembre); «Josep Puig i Cadafalch i Sant Pere d'Àger», per

Francesc Fité (21 de novembre); «L'esce-nari litúrgic de la catedral de Girona: un patrimoni moble desmantellat?», per Francesca Español (19 de desembre); «El llinatge dels Cabrera i la promoció artística de la Catalunya baixmedieval», per Joan Valero (23 de gener), i «La comtessa Guisla de Cerdanya», per Rosa Maria Martín (26 de març).

Sessions de treball de camp: visites

També s'han dut a terme quatre sessions de treball de camp (visites), una d'elles formava part del XXV Cicle de Conferències: *Els jueus a Catalunya*. Els llocs visitats van ser els següents: visita comentada a Santa Coloma de Queralt i Conesa, amb Francesca Español (13 de novembre); visita comentada al MNAC, amb Francesca Español i Joaquim Graupera (28 de gener); visita comentada pel call de Barcelona, a càrrec dels responsables del Centre d'Interpretació del Call (25 de febrer), i visita comentada a l'exposició «Catalunya 1400. El gòtic internacional», a càrrec de Francesca Español, Joan Valero i Rosa M. Martín (28 d'abril).

III Trobada dels Amics de l'Art Romànic de Catalunya

El dissabte 24 de març de 2012 va tenir lloc la III Trobada dels Amics de l'Art Romànic de Catalunya. Hi van participar les entitats de Barcelona, el Berguedà, el Bages, Sabadell i la secció Arts de l'Insti-

tut d'Estudis Penedesencs. Es van reunir un total de cent trenta-cinc persones.

La visita es va iniciar amb un parlament del president dels Amics de l'Art Romànic de Sabadell, Lluís Fernández, com a organitzador de la trobada d'enguany. Després de separar els assistents en grups més petits, van començar les activitats amb la visita comentada al monestir de Sant Cugat del Vallès, a la població medieval i al museu del monestir. Aquesta part de les activitats fou conduïda per monitors del Museu de Sant Cugat. Després de dinar, es visità l'església romànica de Santa Maria de Barberà. Els comentaris sobre l'arquitectura de l'edifici van ser realitzats per l'arquitecte Josep M. Massagué (AAR de Sabadell) i l'explicació de les pintures murals fou a càrrec de Francesca Español (AAR de Barcelona).

La trobada es va cloure amb el parlament dels presidents de les entitats participants, i els Amics de l'Art Romànic del Bages es van oferir a organitzar la trobada de l'any vinent.

Sessions de treball de camp: viatges

En aquest curs s'han consolidat els viatges, d'una durada superior a una jornada, i s'han mantingut les dates de les vacances de Pasqua i la sortida-cloenda del curs amb una excursió de cap de setmana. Els viatges programats van ser els següents:

— Del 2 al 5 d'abril de 2012.

Viatge a França. Es van visitar importants

monuments, museus i poblacions d'origen medieval del sud de França: Baiona (catedral), Auloron Sainte-Marie (catedral, església de la Santa Creu), Morlaàs (església de Santa Fe), Vallcabrera (església de Sant Just) i Sant Bertran de Comenge (catedral i claustre). Els responsables dels comentaris van ser Francesc Fité i Francesca Español.

— Dies 2 i 3 de juny de 2012.

Sortida clausura del curs 2011-2012: Monuments dels Ports, el Matarranya i la Terra Alta (Morella, Vall-de-roures, Horta de Sant Joan). Es va visitar l'església de Santa Maria (segles xiv-xv) i el convent de Sant Francesc, amb un recorregut per Morella i una visita del recinte emmurallat. A Vall-de-roures es va visitar l'església de Santa Maria (segles xiv-xv) i el palau gòtic contigu, erigit entre els anys 1390-1456. Finalment, a Horta de Sant Joan es féu la visita de l'església parroquial gòtica.

Premi dels Amics de l'Art Romànic

El jurat del premi, inclòs en el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, el formaren Francesca Español, Joaquim Graupera i Guadalupe Miras, els quals van decidir atorgar el premi a Sebastià Sánchez Sauleda, pel treball *El santuari del Tallat: les vicissituds d'un edifici del tardogòtic català*. L'acte de lliurament tingué lloc dins la celebració dels Premis Sant Jordi de l'IEC, el dia 26 d'abril de 2012.

Publicacions

El 12 d'abril de 2012 es va presentar a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC el llibre *El monestir de Sant Joan de les Abadesses*. Aquest volum presenta un estudi exhaustiu de la història d'aquest monestir romànic des del segle ix fins al xx. L'obra ha estat realitzada per diversos professors universitaris i experts historiadors com Martí Aurell, catedràtic d'història medieval de la Universitat de Poitiers i director de la revista *Cahiers de Civilisation Médiévale*; Marta Crispí i Míriam Montraveta, investigadores i documentalistes d'art medieval; Francesc Miralpeix i Teresa Avellí, professors de la Universitat de Girona; Carles Puigferrat, medievalista; Francesc Xavier Mingorance, professor de la Universitat Pompeu Fabra, i Francesc Fajula, professor de la Universitat de Barcelona i membre de la Junta del Monestir.

La presentació fou a càrrec de Francesca Español, que va participar en la redacció del volum juntament amb altres membres de la Junta dels AAR com Antoni Pladevall i Rosa M. Martín. L'edició s'inscriu en les actuacions del pla de dinamització del producte turístic «Terra de comtes i abats» i és el fruit d'un conveni de col·laboració signat entre el Monestir de Sant Joan de les Abadesses, el Consorci del Ripollès Desenvolupament i l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses.

El 21 de maig de 2012 es va presentar a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC el número 22 (2010-2011) de la revista *Lambard. Estudis d'Art Medieval*, a càrrec del president del Gremi d'Antiquaris de Catalunya, Carles Xarrié Sánchez. La revista, que segueix el format dels volums precedents, presenta en primer lloc una sèrie d'articles amb el tema monogràfic «La descoberta del món medieval al segle XIX». Aquests treballs mostren les conclusions de les diferents conferències realitzades sota aquest títol durant el curs passat.

Difusió

S'ha renovat la pàgina web de l'entitat i s'ha potenciat com a eina de comunicació entre els socis i la Junta, amb la intenció, també, de restar oberta a tothom. Puntualment s'informa dels actes programats i s'hi mostren les cròniques de les activitats ja realitzades. A part d'aquesta secció més dinàmica, hi ha una sèrie de pàgines fixes on s'informa sobre l'entitat (com fer-se'n soci, la composició de la Junta, els Estatuts, etc.) i altres aspectes relacionats, amb enllaços sobre altres entitats i congressos al voltant de l'art i el patrimoni medieval català. L'adreça és <http://aar-iec.blogspot.com.es> i en aquest primer any de funcionament s'han produït un total de 23.759 visites.

Societat Catalana de Pedagogia

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	MARTÍ TEIXIDÓ PLANAS
Vicepresidència:	JOAN MALLART NAVARRA PERE MARQUÈS GRAELLS
Secretaria:	CARME RIDER SERRA
Tresoreria:	M. DOLORS MAURA PASCUET
Vocalia:	IMMACULADA BORDAS ALSINA JOSEP LLUÍS RODRÍGUEZ BOSCH JOAN-JOSEP LLANSANA GONZÁLEZ CARME AMORÓS BASTÉ NÚRIA RAJADELL PUIGGRÒS XAVIER URETA BUXEDA
Vocalia de Lleida:	SOFÍA ISÚS BARADO
Vocalia de Tarragona:	ELENA VENINI REDIN
Vocalia de Vic:	ANTONI PORTELL LLORCA
Vocalia de València:	DIEGO GÓMEZ GARCIA
Vocalia de les Illes Balears:	RAMON BASSA MARTÍN
Responsable de publicacions:	JOSEP PALAU ORTA
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	141

Activitats

— Sessió inaugural del curs «Aprendre en català, un objectiu educatiu i social irrenunciable». IEC, 5 d'octubre de 2011. S'hi va presentar la «Declaració de la Societat Catalana de Pedagogia en relació amb les bases científiques, pedagògiques i socials de l'escola catalana i la immersió

lingüística» (vegeu-ne el text en el capítol II, «El Ple», en l'apartat «Declaracions i adhesions institucionals»).

— Acte de presentació del *Diccionari d'educació*. IEC, 18 d'octubre de 2011. Aquesta obra, resultat de la cooperació entre el TERMCAT, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Ca-

talunya i el Ministeri d'Educació del Govern d'Andorra, aplega i defineix prop de dos mil termes. En l'acte intervingueren Joan Mallart, que explicà com s'ha dut a terme la coordinació científica del diccionari, i Sebastià Serrano, que pronuncià la conferència «Comunicació, llengua i educació». Presidiren l'acte el ministre de Cultura del Govern d'Andorra, Albert Esteve; la consellera d'Ensenyament de la Generalitat, Irene Rigau, i el president de l'IEC, Salvador Giner.

— Sessió en homenatge a Jordi Monés i Pujol-Busquets. IEC, 25 d'octubre de 2011. L'acte s'organitzà en l'avançament de la publicació de la seva obra *La pedagogia catalana del segle XX*. En l'acte intervingueren Antonio Viñao, catedràtic de la Universitat de Múrcia, que glossà l'aportació de Monés a la historiografia educativa, i Conrad Vilanou, catedràtic de la Universitat de Barcelona, que presentà el llibre.

— Presentació de la *Revista Catalana de Pedagogia*, vol. 7: *Competències, currículum i sistemes pedagògics. El perquè de les coses*. IEC, 21 de desembre de 2011. En l'acte intervingueren Josep Palau i Orta, responsable de publicacions de la Societat; Joan Teixidó Saballs, coordinador del tema monogràfic de la revista, i Jaume Sarramona, catedràtic emèrit de pedagogia de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— Presentació de la publicació de les actes de la tercera edició de la Prima-

vera Pedagògica (2010). IEC, 16 de maig de 2012. Durant l'acte, també es va fer una presentació del nou format digital de la *Revista Catalana de Pedagogia*.

— Cinquena edició de la Primera Pedagògica. IEC, 31 de maig i 1 de juny de 2012. La primera sessió va tenir lloc a l'IEC i la segona al campus Mundet de la Universitat de Barcelona. Va ser una activitat acreditada per als estudiants de la UB. En aquest context, joves pedagogs i pedagogues que es troben en els deu primers anys d'exercici professional van ser convidats a presentar breument els seus estudis, recerques i projectes. Es va establir un diàleg amb altres pedagogs de llarg recorregut professional que van actuar com a crítics constructius i va sorgir un debat acadèmic enriquidor. Les ponències presentades seran publicades a la *Revista Catalana de Pedagogia*.

— Assemblea General de socis. IEC, 20 de juny de 2012. Abans de donar pas a la sessió ordinària de l'assemblea, que fou oberta al públic, es va fer un reconeixement a la mestra Maria Teresa Codina; Xavier Ureta va fer una presentació mosaic de recursos TIC amb valor pedagògic per a poder millorar el sistema d'ensenyament i aprenentatge, i Joan Jareño va presentar les possibilitats didàctiques de la Xarxa.

— Presentació de l'opuscle editat per la UOC *Els resultats del model lingüístic escolar de Catalunya. L'evidència empírica*. IEC, 27 de juny de 2012. L'obra

ha estat coordinada per Miquel Strubell, Llorenç Andreu i Elena Sintes, i els autors són Melina Aparici, Joaquim Arnau, Aurora Bel, Montserrat Cortès-Colomé, Carme Pérez Vidal i Ignasi Vila. En l'acte intervingueren Isidor Marí, president de la Secció Filològica de l'IEC; Josep González-Agàpito, president de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC; Miquel Strubell, director de la càtedra de multilingüisme de la UOC, i Elena Sintes, doctora en sociologia.

Projectes

La Societat col·labora en el projecte d'elaboració del *Diccionari enciclopèdic de pedagogia* (en català i amb equivalències en sis llengües) de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, i en la redacció d'una prova de diagnòstic i pronòstic pedagògic de la competència lingüística en infants de cinc anys.

Publicacions

Revista Catalana de Pedagogia, vol. 7 (2009-2010).

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MONTSERRAT JUFRESA MUÑOZ

Vicepresidència: JAUME ALMIRALL SARDÀ

Tresoreria: CARLES GARRIGA SANÇ

Secretaria: JOSEP M. ESCOLÀ TUSET

Vocalia: JOSEP LLUÍS VIDAL PÉREZ

MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES

Delegat de l'IEC: CARLES MIRALLES SOLÀ

Nombre de socis: 227

Jornades i col·loquis

Col·loqui PARSA (Pôle Alpin de Recherches sur les Sociétés Anciennes) 2011

— «La idea del teatre a la Grècia antiga: de la inserció en la polis a les especulacions filosòfiques». Institut d'Estudis Catalans, 3-5 novembre de 2011.

— «La réception du personnage de Thersite», a càrrec de Yannick Diebold, de la Universitat de Lausana.

— «Reexamining the Lille Ste-sichorus: about the Theban version of PMGF 222b», a càrrec de Roger Aluja, de la Universitat de Barcelona.

— «Hérodote présocratique», a càrrec de Bernardo Berruecos, de la Universitat de Barcelona.

— «Conflictualités, discordes et guerres civiles: un examen du concept de

stasis dans la philosophie d'Aristote», a càrrec d'Esther Rogan, de la Universitat de París I Panteó - La Sorbona.

— «Diceopoli tra città e campagna», a càrrec de Diego Lanza, de la Universitat de Pavia.

— «La parabasi delle *Rane*: grammatica drammaturgica e chiavi politiche», a càrrec de Massimo Stella, del CRIMTA de la Universitat de Pavia.

— «Implicazioni drammaturgiche e socio-politiche del *kômázein* di Eracle nell'*Alceste* di Euripide», a càrrec de Francesca Frisullo, de la Universitat de Torí.

— «L'intégration de l'étranger dans la tragédie athénienne. A propos de la *Médée* d'Euripide», a càrrec de Pierre Voelke, de la Universitat de Lausana.

— «Il problema dell'espansionismo ateniese in Italia meridionale nella Μελανίππη ή δεσμώτης di Euripide», a càrrec de Chiara Lampugnani, de la Universitat de Torí.

— «Des tribunaux athéniens comme lieux de compétition dramatique», a càrrec de Noémie Villacèque, de la Universitat de Tolosa.

— «Musical rhythm and dramatic structure in Aeschylus' *Agamemnon*», a càrrec de Joan Silva, de la Universitat de Barcelona.

— «*L'Hélène* d'Euripide: une tragédie de la tragédie?», a càrrec de Magali Année, de la Universitat de París IV.

— «Avere le ali è la cosa più bella. Riflessi meta-teatrali negli *Uccelli* di Aristofane e in alcune regie moderne», a càrrec de Gilda Tentorio, de la Universitat de Torí.

— «Erodoto e la tragedia. Lessico e temi dionisiaci nell'episodio di Scile in Hdt. IV, 79-80», a càrrec d'Enrico Corti, de la Universitat de Torí.

— «Socrate bacchant, ou l'arrière-plan tragique de la philosophie de Platon», a càrrec de Marie-Laurence Desclos, de la Universitat de Grenoble.

— «De la μεγίστη μουσική (*Phédon* 61 a3) à la τραγωδία ἀληθεστάτη (*Lois* 817)», a càrrec d'Aurélié Matthey, de la Universitat de Lausana.

— «Elio Aristide fra comici e commedia», a càrrec d'Eliabetta Berardi, de la Universitat de Torí.

— «La *melete* come fenomeno teatrale pubblico nell'età imperiale. Il caso di Elio Aristide», a càrrec d'Antonella Capano, de la Universitat de Torí.

La matemàtica grega com a problema historiogràfic i literari

Cicle de tres sessions a càrrec de Fabio Acerbi, investigador de la matemàtica grega antiga al CNRS. IEC, 16, 17 i 18 d'abril de 2012. Organitzat conjuntament amb la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, la Societat Catalana de Matemàtiques i la Societat Catalana de Filosofia.

— 1a sessió: «Què en resta de la matemàtica grega anterior a Euclides?». La matemàtica preeuclídia ha pervingut gràcies a fonts secundàries, a voltes molt tardanes. La seva reconstrucció constitueix el principal problema historiogràfic en l'estudi de la matemàtica grega antiga. La conferència presentà els textos transmesos i les seves fonts, amb exemples concrets, i s'hi discutiren les dificultats interpretatives principals.

— 2a sessió: «El sistema literari de les obres matemàtiques gregues». Els escrits matemàtics grecs constitueixen un gènere literari de característiques molt ben definides. La conferència oferí una presentació de conjunt d'aquest gènere, i en va descriure la subdivisió en subgèneres i els trets estilístics principals.

— 3a sessió: «Recepció i transmissió del corpus matemàtic grec». La

conferència presentà, sobre la base d'exemples concrets, els aspectes principals de la recepció de la matemàtica grega en l'antiguitat tardana i en el període protobizantí, i s'hi discutiren alguns dels trets més significatius de la tradició manuscrita de les obres principals.

*Rencontres Franco-Catalanes
sur l'Antiquité Classique / Trobades
Franco-Catalanes sobre l'Antiguitat
Clàssica*

Titulades «Entre philosophie et littérature: allers-retours à l'époque hellénistique et romaine» / «Entre filosofia i literatura: anada i tornada a l'època hel·lenística i romana», foren organitzades per la Universitat de París IV - La Sorbona, la Universitat de Barcelona i la Societat Catalana d'Estudis Clàssics. Van tenir lloc a l'IEC i a la UB, els dies 15 i 16 de maig de 2012. Les conferències que s'hi impartiren són les següents:

— «De les angúnies de l'ànima a l'ἀγωνία dels textos», a càrrec de Carles Miralles, de l'IEC i la Universitat de Barcelona.

— «Les philosophes et la pratique de la déclamation dans l'éloquence scholastique du 1er siècle ap. J.-C.», a càrrec de Charles Guérin, de la Universitat de Montpellier III.

— «À propos d'une lecture magico-philosophique de la Nekyia (Juli Africà, *Cestus* V Viellefond= P. Oxy.412)», a

càrrec de Jaume Pòrtulas, de la Universitat de Barcelona.

— «Les citations d'Empédocle chez Calcidius», a càrrec de Béatrice Backhouche, de la Universitat de Montpellier III.

— «Petite histoire du vraisemblable dans la pensée grecque», a càrrec de Xavier Riu, de la Universitat de Barcelona.

— «La desconfianza en la literatura. Virgilio y Hermann Broch», a càrrec de José Luis Vidal, de la Universitat de Barcelona.

— «Lucien, les philosophes et les philosophies», a càrrec de Francesca Mestre, de la Universitat de Barcelona.

— «Plaisir et amitié chez Sénèque», a càrrec de Carlos Lévy, de la Universitat de París IV - La Sorbona.

— «Une notion de philosophie intraduisible en latin, la philostorgia dans les correspondances de Cicéron et de Fronton», a càrrec de Sophie Baillot, de la Universitat de Grenoble II.

— «Consolation et psychologie chez Sénèque dans la Consolation à Polybe», a càrrec de François Prost, de la Universitat de París IV - La Sorbona.

— «Monologue et παραρησία tragique chez Sénèque», a càrrec de Valéry Laurand, de la Universitat Michel de Montaigne - Bordeus III.

— «Pensamiento filosófico y pensamiento mágico. Una reflexión a partir de los papiros griegos del Egipto romano»,

a càrrec d'Emilio Suárez de la Torre, de la Universitat Pompeu Fabra.

— «El cos molest, en l'obra d'Epictet», a càrrec de Maria Teresa Fau i Montserrat Jufresa, de la Universitat de Barcelona.

— «Du théologique au religieux: le rôle de la réthorique dans les Pensées de Marc-Aurèle», a càrrec de Jordi Pia, de la Universitat de París IV - La Sorbona.

Curs d'actualització «Els altres, estrangers en el món grecollatí: bàrbars, savis»

Facultat de Filologia Grega de la Universitat de Barcelona, del 9 al 13 de juliol de 2012. El programa versà sobre les relacions mantingudes per grecs i romans amb altres pobles i altres cultures, i de manera especial sobre les diferents imatges dels «altres» que s'anaren configurant, al llarg del temps, des de la perspectiva del món clàssic. Es donaren, així mateix, indicacions per a la docència.

— «Colons grecs i pobles indígenes», a càrrec de Teresa Fau.

— «Barbarophonoi», a càrrec d'Agustí Alemany.

— «La decisió de l'altre», a càrrec de Rubén Montanés.

— «Iconografia de l'altre», a càrrec de Maite Calvo.

— «Allò que ens conten els viatgers grecs», a càrrec de F. Xavier Gómez Espelosín.

— «Els escites», a càrrec de Marta Oller.

— «Dona i estrangera», a càrrec de Montserrat Camps.

— «Quan els savis vénen de fora», a càrrec de Sergi Grau.

— «D'una ànima bona és pàtria el món sencer», a càrrec de Bernardo Berrucos.

— «Bàrbars i exòtics», a càrrec de Pius Alibek.

Conferència

— «Il cardinale Bessarione e la miniatura dei manoscritti classici: Un greco tra Medioevo e Rinascimento», a càrrec de Daniele Guernelli, de la Universitat de Bolonya. IEC, 19 de gener de 2012.

Diàlegs 2012

Quatre escriptors reflexionaren sobre el diàleg que les seves obres mantenen amb els clàssics grecollatins: Joan Margarit (28 febrer de 2012), Josep Piera (15 març de 2012), Susanna Rafart (17 d'abril de 2012) i Teresa Costa-Gramunt (10 de maig de 2012).

Publicació

JUFRESA, M.; REIG, M. (ed.). *Ta zôia. L'espai a Grècia II: els animals i l'espai*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; Tarragona: Institut Català d'Arqueologia Clàssica, 2011. La presentació de l'obra tingué lloc a l'IEC, el 12 de juny de 2012.

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MIQUEL CRUSAFONT SABATER
Vicepresidència: LEANDRE VILLARONGA GARRIGA
Secretaria: XAVIER SANAHUJA ANGUERA
Tresoreria: RAFAEL COMAS EZEQUEL
Vocalia: ANNA M. BALAGUER PRUNÉS
JAUME BENAGES OLIVÉ
XAVIER JORBA SERRA
JAUME BOADA SALOM
JOAN ANTONI SENDRA IBÁÑEZ

Delegat de l'IEC: GASPAR FELIU MONTFORT

Nombre de socis: 189

Socis i govern

L'Assemblea General Ordinària anual fou convocada el dia 7 de febrer de 2012 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. Durant el mes de febrer es va iniciar la campanya d'actualització de dades per a incorporar a la llista de socis, amb l'objectiu d'afegir-hi el número de DNI i també el correu electrònic. Es va aprofitar l'ocasió per a informar tots els socis de la possibilitat d'obtenir un carnet de soci, expedit per l'Institut d'Estudis Catalans, que serveixi com a identificador de pertinença a la Societat.

Homenatge a Leandre Villaronga

El mateix dia 7 de febrer de 2012, coincidint amb la presentació del seu darrer

llibre, s'organitzà un acte d'homenatge a la trajectòria científica de Leandre Villaronga, que complí seixanta anys de recerca numismàtica. Al llarg de la sessió es van llegir públicament les nombroses adhesions que arribaren a la SCEN per correu postal o electrònic, tant d'àmbit particular com institucional. Entre les institucions que s'adheriren a l'acte, cal esmentar les principals societats numismàtiques internacionals, com ara l'anglesa, la italiana o la francesa, però també altres de properes com el Cercle de Barcelona i les de Terrassa i Sabadell. També es llegiren nombroses adhesions a títol individual. Poc abans de l'acte, l'Assemblea General va ratificar un acord de la

Junta de Govern segons el qual es proclamava el doctor Leandre Villaronga i Garriga soci d'honor de la SCEN.

Presentacions

El dia 7 de febrer de 2012 fou presentat el nou llibre de Leandre Villaronga i Jaume Benages, *Ancient coinage of the Iberian Peninsula / Les monedes de l'edat antiga a la península Ibèrica*, en edició bilingüe anglesa i catalana.

Durant el mes de juny es va enllestir el nou llibre de Miquel Crusafont, *Història de la moneda de l'Occitània catalana (segles XI-XIII)*. En aquesta ocasió, s'organitzaren dues presentacions, a càrrec de Flocel Sabaté i Curull, catedràtic d'història medieval de la Universitat de Lleida. La primera presentació tingué lloc a Barcelona, el dia 19 de juny, a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC, sota la presidència de M. Teresa Ferrer i Mallol.

La segona presentació es desenvolupà a Lleida el dia 28 de juny, a l'edifici del Rectorat de la Facultat de Lletres de la Universitat de Lleida (UdL), dins del marc del II International Medieval Meeting Lleida 2012, organitzat pel grup de recerca consolidat en estudis medievals Espai, Poder i Cultura de la mateixa Universitat.

Projectes

Allarg del curs 2011-2012 es va continuar preparant l'edició de nous volums de l'obra esparsa de Leandre Villaronga, així com els darrers detalls de l'obra *The Iberian Penin-*

sula, de Miquel Crusafont, Anna M. Balaquer i Philip Grierson, dins de la sèrie «Medieval European Coinage» (MEC), que edita la Universitat de Cambridge.

Conferències

Els dies 9, 10, 11 i 12 de setembre de 2011, els veïns d'Òrrius (Amics del Pessebre Vivent) van voler celebrar els trenta anys de la troballa de monedes comtals i van organitzar una sèrie d'actes commemoratius. Entre aquests, cal esmentar una conferència de Miquel Crusafont sobre la troballa i l'edició d'un opuscle (*El tresoret d'Òrrius*) on constava un text del mateix autor titulat «Òrrius: una troballa fonamental», acompanyat de fotografies de les monedes i de la descoberta del tresor.

El desembre de 2011 i el juny de 2012 Miquel Crusafont féu un curs de dues hores d'introducció a la història de la moneda dins del màster que dirigeix la professora Eva Serra, del Departament d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona.

A la mateixa Universitat en féu un altre per al Departament d'Història de l'Art de la professora Imma Socies, que es complementà amb el vídeo d'una entrevista que s'ha adjuntat als fons informatius de la seva càtedra.

El 17 de desembre de 2011 Joan Antoni Sendra, juntament amb Javier Mániz, van presentar al Museu d'Història de València, i dins del marc de les IV Jornades d'Arqueologia de València i

Castelló, una comunicació titulada «Los últimos momentos de la ceca de Valencia».

Del 26 al 29 de juny de 2012, aprofitant la celebració del II International Medieval Meeting Lleida 2012, organitzat pel grup de recerca consolidat en estudis medievals Espai, Poder i Cultura de la UdL, i a la mateixa sala on se celebrà la presentació del llibre de Miquel Crusafont, es programà una sessió lliure de tema numismàtic, amb la intervenció de quatre membres de la SCEN: Francisco Cebreiro («Quebrar el real para alcanzar la realeza. Un aspecto del ascenso al poder de las casas Trastámara y Avis en las monarquías peninsulares occidentales»), Pol Junyent («Fraus monetaris a la Catalunya del segle xv, segons els comptes del receptor dels emoluments de la Governació General de Catalunya»), Xavier Sanahuja («Aspectes identitaris de la moneda catalana baixmedieval») i Joan Antoni Sendra («La casa de moneda de València a l'època medieval»).

Difusió

Per tal de millorar la difusió nacional i internacional de l'obra de Leandre Villarronga i Jaume Benages, *Ancient coinage of the Iberian Peninsula / Les monedes de l'edat antiga a la península Ibèrica*, es van trametre a les principals societats numismàtiques un o dos exemplars de l'obra (complint la seva normativa), a fi que se'n fes recensió a les respectives revistes científiques. També es van trametre

exemplars a les principals cases internacionals de subhasta amb el prec que empressin l'obra per a classificar els materials de les seves ofertes, atès que es tracta de la primera síntesi global de la moneda de l'edat antiga de la Península.

La pàgina web de la SCEN (<http://scen.iec.cat>), hostatjada dins el portal de l'Institut d'Estudis Catalans, va canviar la fesomia a mitjan 2012. Al llarg del curs s'han anat realitzant actuacions amb vista a documentar l'edifici de l'antiga Seca de Barcelona. Gràcies a l'actuació positiva del regidor Jordi Portabella, l'Ajuntament de Barcelona acomplí el projecte d'adquisició d'un altre dels sectors en què està dividit l'antic edifici. El dia 14 de març de 2012, el mateix Portabella organitzà una visita a aquest nou espai, a la qual assistiren M. Eugènia Ripoll i Miquel Crusafont. El dia 2 d'abril Miquel Crusafont tingué una nova entrevista amb Jordi Portabella, que l'informà de la situació del projecte.

Consultes

A continuació, es mostren alguns exemples de les consultes cursades al llarg d'aquest curs:

Montserrat Sabater va sol·licitar informació sobre la simbologia i la tipologia d'algunes monedes occitanes del segle xii.

Jordi Freixas i Mercadé, director del Saló Nàutic de la Fira de Barcelona, ens va fer arribar, de mans de Lluís Bo-

namusa, un exemplar del llibre *50º Salón Náutico Internacional de Barcelona*, recentment editat, per tal d'entrar a formar part de la secció de medallística de la nostra biblioteca.

El consoci Godhino Miranda trameté dades i fotografia d'una moneda d'or inèdita valenciana, sobre base de la qual es féu un article per a la propera *Acta Numismàtica*, núm. 41-42, que comptà també amb la col·laboració del numismàtic portuguès Javier Salgado i de Miquel Crusafont.

Albert Verdaguer, descendent de l'antic dirigent del Cercle, el senyor Vila-Sivill, demanà assessorament sobre aspectes numismàtics en l'actuació del seu avantpassat per a un treball biogràfic que està preparant i que s'espera que pugui ser publicat properament.

El consoci Giral Royo demanà material bibliogràfic del volum d'homenatge al doctor Colbert de Beaulieu, que li fou tramès.

Al llarg del segon semestre s'han anat donant informacions bibliogràfiques

i assessorament al nostre consoci Marc Rojas per al seu portal *www.solomediavales.com*.

A mitjan 2012 la professora Lucia Travaini va sol·licitar una fotografia del professor Philip Grierson, que li fou tramesa.

Emili Trilla, de Palma de Mallorca, trameté les dades d'un segell de paratge que, un cop estudiat, serà publicat a *Acta Numismàtica*, núm. 43.

Donació de fons

La SCEN ha fet donació, el setembre de 2011, a la Biblioteca de Catalunya (BC) d'un petit fons de publicacions sobrants de biblioteca, entre exemplars de temàtica numismàtica repetits o de temàtica històrica i arqueològica considerats no essencials. Es tracta d'unes publicacions que no constaven en el catàleg de la BC i que Neus Llisterri, cap del Servei d'Adquisicions de la Biblioteca, va agrair en carta del dia 19 d'octubre.

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 23 de març de 2012

Presidència: MARGARITA CASTAÑER VIVAS
Vicepresidència: JOSEP M. LLOP TORNÉ
Secretaria: JORDI OLIVER SOLÀ
Tresoreria: XAVIER MAYOR FARGUELL
Vocalia: ALEXANDRE TARROJA COSCUELA
ANDREU ULIED SEGUÍ
PILAR CARBASSA TORRES

A partir del 23 de març de 2012

Presidència: JOSEP M. LLOP TORNÉ
Vicepresidència: XAVIER MAYOR FARGUELL
Secretaria: ALBERT CORTINA RAMOS
Tresoreria: JOSEP ANTONI BÀGUENA LATORRE
Vocalia: ORIOL BIOSCA REIG
ÀNGELS GIL-VERNET HUGUET
MONTSERRAT MERCADÉ MARIMON

Delegat de l'IEC: JOSEP M. MUNTANER PASQUAL

Nombre de socis: 227

Assemblea General

El 22 de març de 2012 se celebrà l'Assemblea General de socis, en la qual es procedí a aprovar la nova Junta Directiva. En el marc d'aquesta assemblea, tingué lloc la xerrada «L'Observatori de projectes i debats territorials de Catalunya», a càrrec de Moisès Jordi, ambientòleg, i

Néstor Cabañes, geògraf, tots dos coordinadors de l'Observatori.

VII Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori per a estudiants

Aquest premi fou inclòs en el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC. La ponència for-

mada per Jordi Oliver, Xavier Mayor i Margarita Castañer, i reunida el dia 1 de març de 2012, va decidir atorgar el premi per a estudiants al treball *Downtown Girona*, de Bruna Vila Solà, que es lliurà dins els Premis Sant Jordi 2012 de l'IEC, el dia 26 d'abril.

Presentacions de llibres

Ordenar el territorio. La experiencia de Barcelona y Cataluña

L'acte fou a càrrec d'Oriol Nel·lo, autor i membre de l'IEC; Joan Vicente, de la Universitat de Girona, i Francesco Indovina, de l'Institut Universitari d'Arquitectura de Venècia. L'acte fou presentat per Josep M. Llop, president de la SCOT, i tingué lloc al Pati Manning, l'espai de cultura del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (Barcelona), el 31 de maig de 2012.

El planejament territorial a Catalunya a inici del segle XXI.

Una nova interpretació i projecció del país

Margarida Castañer, geògrafa i editora del llibre, dugué a terme la presentació de l'obra. Posteriorment, es va desenvolupar una taula rodona moderada per Ricard Pié, arquitecte, amb la participació dels autors: Juli Esteban, Albert Cortina, Montserrat Mercadé, Moisès Jordi i Néstor Cabañas. L'acte tingué lloc a l'IEC, el 5 de juliol de 2012.

Quartres Jornades d'Anàlisi i Debat sobre les Ciències Ambientals

L'Associació Catalana de Ciències Ambientals, conjuntament amb la SCOT, va organitzar a l'IEC les Quartres Jornades d'Anàlisi i Debat sobre les Ciències Ambientals amb el títol «Diàlegs ambientals 12». Cada sessió va constar de dues conferències i un debat:

— «Protegir la costa surt a compte?», a càrrec d'Oriol Nel·lo, geògraf, especialitzat en estudis urbans, i José Antonio Donaire, geògraf, especialitzat en els processos socials del turisme cultural (24 de maig de 2012).

— «Revalorització dels entorns naturals o massificació?», a càrrec de Xavier Basora, llicenciat en ciències ambientals i periodista, i Josep M. Prats, llicenciat en filosofia i lletres (31 de maig de 2012).

— «Entre el mite i la realitat», a càrrec de Jordi Gascón, doctor en antropologia social, i Diego Barrado Timón, doctor en filosofia i lletres (14 de juny de 2012).

— «La candidatura Barcelona-Pirineu 2022. Una oportunitat per dinamitzar turísticament el Pirineu?», a càrrec d'Enric Trunó, comissionat de l'Alcaldia per al projecte de la candidatura, i Francesc López Palomeque, catedràtic d'anàlisi geogràfica regional de la Universitat de Barcelona (21 de juny de 2012).

— «Riscos i oportunitats en un escenari de canvi», a càrrec de M. Belén

Gómez Martín, doctora en geografia, i Jorge Olcina Cantos, catedràtic d'anàlisi geogràfica Regional de la Universitat d'Alacant (28 de juny de 2012).

Diàleg sobre Eurovegas

L'Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya (AAUC), l'Associació Espanyola de Tècnics Urbanistes (AETU) i la SCOT van organitzar conjuntament el diàleg «Eurovegas», criteris i preguntes sobre la relació d'aquest projecte amb l'ordenació territorial i l'urbanisme a Catalunya. El diàleg va ser conduït pel president de la SCOT, Josep M. Llop, i tingué lloc a la seu de l'AETU, el 24 de maig de 2012.

Fòrum Cat21 Territori i Urbanisme:

«Estat i alternatives»

La nova Junta Directiva de la SCOT, sorgida de l'Assemblea General de socis del 22 de març de 2012, va presentar en el seu programa de candidatura la voluntat d'iniciar un fòrum de diàleg al voltant de les tres qüestions més significatives en matèria d'urbanisme i ordenació del territori per a donar respostes i alternatives a la situació actual de greu crisi i transformació.

El 17 d'octubre de 2012 es van reunir per primera vegada els moderadors i relators de les línies de diàleg del Fòrum Cat21 Territori i Urbanisme: «Estat i alternatives» que es desenvoluparà l'any 2013 i conclourà amb un congrés a la primavera de 2014. Aquest fòrum l'ente-

nem com un procés de treball col·lectiu, coordinat des de la SCOT, que produirà reflexions i sobretot alternatives al voltant de l'ordenació del territori i l'urbanisme. Aquest procés es durà a terme per part de les estructures professionals i acadèmiques de la SCOT, ampliat a altres associacions, agrupacions i col·lectius, i estarà obert a la societat civil. El mètode de participació serà 2.0 i també s'utilitzaran altres canals d'implicació social més tradicionals.

Observatori de projectes i debats territorials de Catalunya

Com en els darrers anys, l'eix de treball central de la Societat és l'Observatori de projectes i debats territorials de Catalunya (territori.scot.cat). Durant el 2012 s'han enllestit els articles corresponents a l'*Anuari territorial de Catalunya 2011* (fins a arribar als setanta-cinc, que inclouen infografia pròpia), s'han elaborat els articles corresponents a l'*Anuari territorial de Catalunya 2012* (un total de quaranta-cinc, que inclouen infografia pròpia) i s'ha continuat amb el recull diari de l'actualitat territorial generada per la premsa, la societat civil i les administracions, i la difusió mitjançant la llista de Territori, Facebook, Twitter i Scoop.it. El portal web Territori ja disposa d'una base documental de més de mil cinc-cents articles d'elaboració pròpia que corresponen a prop d'un miler de projectes i debats territorials desenvolupats a Catalunya entre els anys 2003 i 2012.

Societat Catalana de Sociolingüística

Any de fundació: 1981

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAQUIM TORRES I PLA
Secretaria: JORDI BALLART MACABICH
Tresoreria: ALBERT FABÀ PRATS
Vocalia: JOSEP GUTIÉRREZ TORNÉS
LLUÍS B. POLANCO ROIG
ELVIRA RIERA GIL

Delegat de l'IEC: JOAN A. ARGENTER GIRALT

Nombre de socis: 102

Activitats

— «Model sistèmic de l'evolució en l'ús del català a Andorra», ponència a càrrec de Miquel Nicolau i Carli Bastida, del Grup de Recerca en Llengües de la Universitat d'Andorra. IEC, 29 de setembre de 2011.

El «Model sistèmic de l'evolució de l'ús del català a Andorra» és un projecte experimental de recerca en els àmbits de la demolingüística i la dinàmica de sistemes. Els objectius principals de la recerca són: 1) assajar la viabilitat de la metodologia sistèmica per estudiar un fenomen complex amb factors socials com és l'ús d'una llengua i 2) oferir una eina que permeti crear escenaris de futur de l'ús del català a Andorra basats en la modificació d'aquests factors, mitjançant

un programa informàtic de simulació. Els autors van mostrar com aquest model sistèmic pot contribuir a entendre millor les variables que influeixen en l'ús social del català a Andorra.

— «La pertinença de la complexitat: el català a les Illes Balears vint-i-cinc anys després del 1986», conferència a càrrec de Joan Melià. Obra Cultural Balear, Can Alcover (Palma), 30 de novembre de 2011.

En aquest acte es va fer també la presentació de la SOCS a les Illes Balears, a càrrec de Joaquim Torres. Joan Melià va exposar les dades de l'enquesta IBESTAT 2010, de l'Institut d'Estadística de les Illes Balears, que s'ocupa de coneixements i usos lingüístics. D'altra banda, Joaquim Torres va fer una presentació de la Socie-

tat Catalana de Sociolingüística i del darrer exemplar de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, el número 21.

— «Desigualtat lingüística al sistema universitari públic valencià», a càrrec de Rafael Castelló, vicedegà d'Estudis i Innovació Educativa de la Universitat de València. IEC, 1 de desembre de 2011.

La Universitat ha estat un espai social de referència, per a la societat valenciana, pel que fa als processos de normalització. No obstant això, l'estudi més complet i complex que s'ha fet mai sobre aquests processos de normalització lingüística a les universitats públiques valencianes mostra que els objectius aconseguits disten molt, encara, d'aproximar-se a una situació d'igualtat entre les llengües oficials, per la qual cosa són necessàries polítiques d'igualtat lingüística per tal d'arribar, a mitjà o llarg termini, a un sistema universitari valencià bilingüe (valencià-castellà) o trilingüe (valencià-castellà-anglès).

— Presentació del volum 21 de *Treballs de Sociolingüística Catalana* (TSC). Universitat de Barcelona, 20 de febrer de 2012.

Emili Boix, director de la publicació, va presidir l'acte. Miquel Àngel Pradilla, com a coordinador de la revista, va presentar aquest volum, que consisteix en un balanç del panorama sociolingüístic català, tant en la seva diversitat territorial com temàtica.

— Taula rodona «El front exterior: les polítiques lingüístiques explicades als estrangers». IEC, 22 de febrer de 2012.

L'acte fou a càrrec d'Emili Boix, curador del volum col·lectiu *Democratic policies for language revitalisation: the case of Catalan* (Palgrave-Macmillan, 2011). Inclòs dins el centenari de la Secció Filològica i de la campanya «2011, l'Any de la Paraula Viva».

— «Coneixements i usos lingüístics al País Valencià l'any 2010. Anàlisi de la darrera enquesta sociolingüística del SIES». IEC, 12 d'abril de 2012.

Xavier Sanjuan, col·laborador de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana, va mostrar i analitzar les dades sociolingüístiques de la darrera enquesta del Servei d'Investigació i Estudis Sociolingüístics (SIES).

— «La llengua dels catalans: cultura, estat, nació». IEC, 2 de maig de 2012.

Ferran Mascarell, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, va plantejar una sèrie de reflexions sobre la llengua catalana i el concepte de *nació*. Va obrir i cloure l'acte el president de l'IEC, Salvador Giner.

— Presentació del volum 21 de TSC: *La sociolingüística catalana. Balanç i reptes de futur*, per Miquel Àngel Pradilla. Institut d'Estudis Herdencs (Lleida), 2 de maig de 2012.

— Presentació de l'obra *De política i planificació lingüístiques*. *Mirades*

contemporànies a l'ecosistema comunicatiu català, per Miquel Àngel Pradilla. IEC, 17 de maig de 2012.

El llibre constitueix un recull d'aportacions al voltant de diferents aspectes de la política i la planificació lingüístiques de la llengua catalana, com ara les dinàmiques de les planificacions lingüístiques i la importància dels usos lingüístics.

— «Gestionar el plurilingüisme: amenaces i oportunitats», conferència d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica. IEC, 31 de maig de 2012.

La conferència va apuntar els camins que tenim a l'abast per a contribuir a gestionar el plurilingüisme de manera equitativa i sostenible, des de l'àmbit individual al mundial, passant per la família, les organitzacions i els marcs polítics estatals i supraestatals.

— Participació en I Jornada Temàtica de la Xarxa CRUSCAT: «La sociolingüística de la variació en l'àmbit de la llengua catalana». IEC, 6 de juny de 2012.

— *Cicle Polítiques per a la revitalització lingüística*. Institut d'Estudis Ilerdencs, 13 de juny de 2012.

En el marc del cicle de conferències de sociolingüística de 2012, organit-

zat per l'Institut d'Estudis Ilerdencs, es va dur a terme la presentació del llibre *Democratic policies for language revitalisation: the case of Catalan*, a càrrec de Miquel Strubell.

Amical Viquipèdia

S'ha creat un grup de col·laboració amb Amical Viquipèdia, format inicialment pels socis Ernest Querol (coordinador), Joaquim Arenas, Xavier Vila, Joan Manrubia i Jordi Soler. Aquest grup treballa en la redacció d'entrades sociolingüístiques i en la revisió de conceptes d'aquest àmbit.

Premi Lupa d'Or de la Societat Catalana de Sociolingüística

El jurat del premi, inclòs en el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, estava format per Francesc Vallverdú Canes, Miquel Àngel Pradilla Cardona, Joan A. Argenter i Giralt i Josep M. Nadal i Farreras (membres de la Secció Filològica). S'atorgà a Emili Boix-Fuster i Rosa M. Torrens Guerrini pel llibre *Les llengües al sofà*. El premi fou lliurat dins l'acte de celebració dels Premis Sant Jordi de l'IEC, el 26 d'abril de 2012.

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

Any de fundació:	1982*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	SALOMÓ MARQUÈS SUREDA
Presidència d'honor:	JORDI MONÉS PUJOL-BUSQUETS
Vicepresidència:	M. CARME AGULLÓ DÍAZ FRANCESCA COMAS RUBÍ
Tresoreria:	RAMON TARRÒS ESPLUGAS
Secretaria:	JULIÀ VILAR HERMS
Vocalia:	JORDI FEU GELIS ALEJANDRO MAYORDOMO PÉREZ M. ISABEL MIRÓ MONTOLIU ÀNGEL MOREU CALVO XAVIER MOTILLA SALAS M. PILAR NAVARRO RODRÍGUEZ ANTONI TORT BARDOLET
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	91

* Aquesta societat és filial de l'IEC des del 2001.

Activitats

VI Jornades d'Història de l'Educació Valenciana

Universitat de València, 4 i 5 de novembre de 2011. Coordinades per M. Carmen Agulló Díaz, de la Universitat de València; Gabriel Garcia Frasset, del CEIC Alfons el Vell, i Alejandro Mayordomo Pérez, de la Universitat de València.

— 1a secció: «Els orígens i desenvolupament de l'ensenyament secundari al segle XIX»:

- «Fets i reptes en l'evolució de l'ensenyament secundari», a càrrec d'Alejandro Mayordomo Pérez, de la Universitat de València.

- «L'Institut de Segona Ensenyança de València al segle XIX», a càrrec de Carles Sirera Miralles, de la Universitat de València.

- «L'ensenyament secundari a la ciutat de Xàtiva al segle XIX», a càrrec de Germán Ramírez Aledón, professor de secundària.

- «Els instituts de Segona Ensenyança al País Valencià», a càrrec de José Ignacio Cruz Orozco, de la Universitat de València.

— 2a secció: «El procés d'expansió de l'ensenyament secundari al llarg del segle xx».

- «La creació de l'Institut de Xàtiva durant la Segona República», a càrrec de Vicent Torregrossa Barberà, de la Universitat de València.

- «L'Institut d'Elx: una experiència frustrada», a càrrec de Vicent F. Soler Selva, professor de secundària.

- «Tecnocràcia i educació femenina: els estudis de batxillerat als anys 60 i 70 a València», a càrrec de M. Carmen Agulló Díaz, de la Universitat de València.

- «L'Institut Laboral de Gandia», a càrrec d'Abelardo Herreo Alonso, professor de secundària.

- «Innovació didàctica i participació educativa en temps de canvi. El cas de l'Institut Nacional de Batxillerat Cid Campeador de València 1970-1985», a càrrec de Vicent Llàcer, professor de secundària.

- «La gestió democràtica de la classe: contribució a l'estudi del Seminari de Pedagogia de València», a càrrec de Guillermo Gil i Mònica Pérez, professors de secundària.

— 3a secció: «Testimonis i experiències»:

- Taula rodona: «La reforma de l'ensenyament secundari als anys 80».

Coordinadora: Dolores Sánchez Durá. Intervenien: Aigua Vivas Català, Isidre Crespo, Enriqueta García Pascual i José Ignacio Madalena, professors de secundària.

- «Dies d'institut. Història viscuda als instituts de batxillerat». Coordinadora: Àngels Martínez Bonafé.

V Seminari de Tardor

Universitat de les Illes Balears, 2 de desembre de 2011.

Organitzat dins el projecte de reflexió col·lectiva «Educació i construcció nacional al segle xx» i continuant el programa iniciat el 2009 (Pla Triennal de Treball 2009-2011), constà de diversos seminaris tancats d'un dia de durada amb la participació d'una trentena d'experts de l'Estat espanyol. Rebé la col·laboració del Departament de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears i la delegació de l'IEC a Mallorca. El tema tractat fou «Les aportacions dels estudiosos d'història de l'educació a la construcció de la identitat nacional».

— Conferència: «Plataformes culturals i socials, moviment associatiu i identitat a la contemporaneïtat», a càrrec de Sebastià Serra Busquets, catedràtic d'història contemporània de la Universitat de les Illes Balears.

— Taules rodones: «Identitat i plataformes socioculturals al final del franquisme» i «Recerca i identitat: la Societat d'Història de l'Educació als Països de Llengua Catalana».

Presentació de llibre

La pedagogia catalana al segle XX. Els seus referents (2011), de Jordi Monés i Pujol-Busquets, el dia 20 d'octubre de 2011 a l'Espai Betúlia de Badalona. Hi intervingueren Salomó Marquès, president de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana i catedràtic d'història de l'educació de la Universitat de Girona, i Josep González-Agàpito, president de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC i catedràtic d'història de l'educació de la Universitat de Barcelona.

Homenatge de l'IEC a Jordi Monés

El dia 25 d'octubre de 2011 se celebrà l'acte d'homenatge «Jordi Monés, ciutadà i amic», en què es presentà el seu llibre *La pedagogia catalana al segle XX. Els seus referents*. Els ponents foren Conrad Vilanou, de la Universitat de Barcelona; An-

tonio Viñao, de la Universitat de Múrcia; Jaume Carbonell, director de *Cuadernos de Pedagogía*; Pere Solà, de la Universitat Autònoma de Barcelona; Irene Balagué, presidenta de l'Associació de Mestres Rosa Sensat; Martí Teixidor, president de la Societat Catalana de Pedagogia, i Salomó Marquès, president de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana.

Publicacions

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 18 (juliol-desembre, 2011): *L'educació a l'època de la transició a la democràcia*.

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 19 (gener-juny, 2012): *300 anys del naixement de J. J. Rousseau (1712-2012)*.

Institució Catalana d'Estudis Agraris

Any de fundació: 1984

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP M. VIVES DE QUADRAS

Vicepresidència: FRANCESC REGUANT FOSAS

Secretaria: ESTER JOVÉ ALSINA

Tresoreria: SANTIAGO POCINO PEÑALBA

Vocalia: ANNA JACAS BENAGES

JOAN SAUS ARÚS

ESTER TORRES GÜELL

Coordinadors de les seccions

Agricultura General: JOAN ANGLÈS SEDÓ

Estudis Rurals: GEMMA FRANCÈS TUDEL

Forestal: IÑIGO REBOLLO SAN MIGUEL

Història Rural: ASSUMPTA SERRA CLOTA

Jardineria i Paisatgisme: JOAQUIM CAMPS MASICH

Protecció Vegetal: ESTER TORRES GÜELL

Ramaderia: JOSEFINA PLAIXATS BOIXADERA

Sòls: EDUARD ALCAÑIZ BALDELLOU

Viticultura i Enologia: JOSEP M. PUIGGRÒS JOVÉ

Delegada territorial a Tarragona: M. FRANCESCA FORT MARSAL

Delegat territorial a Girona: VICENÇ LLOVET ROQUÉ

Delegat territorial a Lleida: SANTIAGO PLANAS DE MARTÍ

Delegada de l'IEC: MERCÈ DURFORT COLL

Nombre de socis: 358

Activitats

— Reunió Estatal de Ciència del Sòl -
Catalunya 2011. Barcelona, IEC, del 4 al

7 de setembre de 2011. Aquesta activitat
va substituir la tradicional Transcatalò-
nia. Fou organitzada per la Secció de Sòls

de la ICEA, conjuntament amb la Sociedad Española de la Ciencia del Suelo i altres entitats de Catalunya. Les activitats consistiren en una jornada a la seu de l'IEC, amb una visita a l'edifici històric i l'exposició de pòsters de treballs científics (dia 4). Les altres sessions es destinaren a sortides de camp per a estudiar els sòls de Catalunya i els problemes que els afecten: «Itinerari pel Garraf i Priorat» (dia 5), «Els sòls de la Cerdanya» (dia 6) i «Itinerari pel Penedès i Anoia» (dia 7).

— Tertúlia de la Secció de Protecció Vegetal: «Transposició imminent a l'Estat espanyol de la directiva marc per aconseguir un ús sostenible dels plaguicides», a càrrec de Jordi Giné. IEC, 3 d'octubre de 2011.

— Curs «Anàlisi d'estabilitat de talussos», a càrrec de Guillermo Tardío i Carlos Caballero. IEC, 28-30 de setembre de 2011.

— Tertúlia de la Secció d'Estudis Rurals: «La nova reforma de la PAC en un context de turbulències», a càrrec de Germani Rincón. IEC, 25 d'octubre de 2011.

— Jornada *100 anys d'innovació a Catalunya: innovacions en l'agricultura catalana en els darrers cent anys*. IEC, 11 de novembre de 2011.

— Tertúlia de la Secció de Protecció Vegetal: «Situació actual de la confusió sexual en vinya del Penedès», a càrrec de Joan Reyes. IEC, 15 de novembre de 2011.

— Assemblea General de la ICEA. IEC, 19 de desembre de 2011.

— Tertúlia de la Secció de Protecció Vegetal: «La investigació en fitoplasmes: perspectiva històrica i estat actual», a càrrec de les investigadores Assumpció Batlle i Amparo Laviña (IRTA Cabrils). Barcelona, IEC, 9 de gener de 2012.

— Tertúlia de la Secció d'Estudis Rurals: «La nova pagesia emergent», a càrrec de Neus Montllor, directora de l'Espai Tomata, un espai de cultura, dansa i gastronomia a Burg (Lleida). IEC, 24 de gener de 2012.

— X Jornada de Protecció Vegetal, amb la conferència «Residus de productes fitosanitaris en vegetal: criteris per a la seva interpretació», a càrrec de Francesc Barelles. IEC, 6 de febrer de 2012.

— Tertúlia de la Secció d'Estudis Rurals: «El desenvolupament rural en l'actualitat», a càrrec de Jordi Sala Casarmona, director general de Desenvolupament Rural del DAAM. IEC, 21 de febrer de 2012.

— Tertúlia de la Secció de Protecció Vegetal: «El repte és produir aliments per a tothom. En quin punt som», a càrrec de Francesc Llauredó. IEC, 5 de març de 2012.

— Tast de vins: «Els vins de l'Alguer», a càrrec de Jordi Alcover i Sílvia Naranjo, autors de la *Guia de vins de Catalunya*. IEC, 6 de març de 2012.

— Jornada sobre la Reforma de la PAC (I): «Ajuts a les rendes», a càrrec

d'Albert Massot Martí. Coordinador: Joan Anglès. IEC, 12 de març de 2012.

— Jornada sobre la Reforma de la PAC (II): «Desenvolupament rural», a càrrec de Raul Compés. Coordinador: Joan Anglès. IEC, 25 d'abril de 2012.

— Tertúlia de la Secció d'Estudis Rurals: «Realitats i reptes del cooperativisme agrari», a càrrec de Jordi Vives. IEC, 3 de maig de 2012.

— Tertúlia de la Secció de Protecció Vegetal: «Avenços en el maneig integrat de plagues en la indústria agroalimentària», a càrrec de Jordi Riudavets. IEC, 7 de maig de 2012.

— Visita tècnica a Agromillora, un viver seleccionador per a la producció i comercialització de plançons de fruiters de pinyol, vinya i olivera, per a veure el sistema de producció i de control de qualitat que tenen implementats. Subirats, 25 de maig de 2012.

— Tertúlia de la Secció de Protecció Vegetal: «Noves plagues en la nostra agricultura: el cas de la *Drosophila suzukii*», a càrrec de Jordi Giné i Ricard Sorribes. IEC, 4 de juny de 2012.

— Jornada de Viticultura a l'Alguer: «La varietat *torbato*, malvasia del Rosselló, trobat». Organitzada conjuntament amb els cellers Sella & Mosca i l'enòleg Giuseppe Izza, per a presentar els coneixements actuals sobre varietats autòctones en terres de llengua catalana. L'Alguer, del 7 al 10 de juny de 2012.

— Tertúlia de la Secció d'Estudis

Rurals: «El cultiu del festuc a Catalunya», a càrrec de Francisco J. Vargas. IEC, 12 de juny de 2012.

— Jornada sobre Costa Rica, a càrrec de Jordi Rossell, Josep Ticó i M. Rosa Serrano. IEC, 25 de juny de 2012.

— Presentació del llibre *Valencians contra la fil·loxera*, de Joan Martí i Martínez, a càrrec de Josep M. Puiggròs. IEC, 26 de juny de 2012.

— 14th International Working Meeting on Soil Micromorphology. IEC, 8 de juliol de 2012.

— Acte en commemoració del centenari de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (ESAB) i presentació del llibre del centenari. IEC, 9 de juliol de 2012.

— Jornada Arqueosòls 2012: «De la informació micromorfològica a la interpretació arqueològica i cultural del paisatge». Lleida, 13 de juliol de 2012.

— Tertúlia de la Secció d'Estudis Rurals: «Eurovegas a debat», a càrrec de Lluís Parés i Josep Montasell. IEC, 17 de juliol de 2012.

— XXVII Jornada d'Agricultura a Prada: «Els joves i la dinamització del sector agrari». Campus de la Universitat Catalana d'Estiu, Prada de Conflent, 18 d'agost de 2012.

XXVIIIè Premi de la ICEA

per a estudiants

Inclòs dins el *LXXXI Cartell de premis* de l'IEC, el primer premi fou atorgat al tre-

ball *Dinàmica de la matèria orgànica i segrest de carboni en un sòl restaurat amb fangs de depuradora*, de Magdalena Gómez González.

Es concedí un accèssit al treball *Efecte del Salmosan® sobre la morfometria de l'intestí de pollastres inoculats amb Salmonella enterica var. enteritidis. Estudi comparatiu amb Colistina i parets cel·lulars de Saccharomyces cerevisiae*, de M. Teresa Brufau Bonet.

S'entregà dins la cerimònia de lliurament dels Premis Sant Jordi de l'IEC, el dia 26 d'abril de 2012.

Publicacions

Quaderns Agraris, núm. 32 (juny 2012).

Dossiers Agraris, núm. 12: *Introducció als boscos de la Mediterrània: situació actual i perspectives* (2012).

Dossiers Agraris, núm. 13: *Les varietats manto negro, moll i callet* (2012).

Societat Catalana de Comunicació

Any de fundació:	1985
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	ROSA M. FRANQUET CALVET
Vicepresidència:	CARLES PONT I SORRIBES
Secretaria:	JAUME DURAN CASTELLS
Tresoreria:	SERGI CORTIÑAS ROVIRA
Vocalia primera:	CARMINA CRUSAFON BAQUÉS
Vocalia segona:	LLÚCIA OLIVA DE LA ESPERANZA
Vocalia tercera:	MAGDA SELLÉS QUINTANA
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. MUNTANER PASQUAL
Nombre de socis:	128

Activitats

III Jornades de Recerca en Comunicació dels Països Catalans: «La recerca emergent en comunicació: noves temàtiques i joves investigadors»

IEC, 14 de desembre de 2011. Punt de trobada d'investigadors de diferents indrets (Aguer, Andorra, Catalunya, Catalunya del Nord, Franja de Ponent, Illes Balears, País Valencià...) que durant un dia pogueren donar a conèixer els diferents projectes d'investigació en què participen i els resultats parcials o totals assolits fins a la convocatòria. L'objectiu fou contribuir a l'articulació d'una xarxa permanent d'investigadors dedicats a la comunicació que permeti conèixer l'estat de la recerca als Països Catalans. Una trobada de transferència d'R+D+I que

faciliti l'intercanvi de coneixements i d'experiències.

Col·laboració en l'edició del III Congrés Internacional de l'Associació Espanyola d'Investigació de la Comunicació (AE-IC)

Tarragona, del 18 al 20 de gener de 2012. Titulat «Comunicació i risc», s'hi tractaren temes de comunicació i salut, comunicació i seguretat alimentària, comunicació en contextos de crisi econòmica, comunicació i medi ambient, comunicació i innovació tecnològica, comunicació i conflictes polítics, por i control social, etc.

Taula rodona

La Societat Catalana de Comunicació organitzà el 3 de maig de 2012, abans de

l'Assemblea General de socis, la taula rodona titulada «Conseqüències de la reducció de la producció pròpia de les cadenes de televisió», que comptà amb la participació de Francesc Escribano Royo, director de Minoria Absoluta SL, i Núria García Muñoz, de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Jornada anual a Girona 2012: «El paper del comunicador i la comunicadora a la societat connectada»

Institut d'Estudis Gironins, 18 de juny de 2012. Josep Lluís Micó, del Grup de Recerca DIGILAB (Laboratori de Comunicació Digital) de la Universitat Ramon Llull, va realitzar la conferència inaugural. S'hi organitzà una taula rodona amb la participació de Raquel Herrera, inves-

tigadora i professora de la Universitat Oberta de Catalunya; Karma Peiró, periodista digital des de 1995 i professora de la Universitat Ramon Llull, i Víctor Curto, de l'empresa Won/Quinteam i professor i membre del Grup de Recerca en Estratègia i Creativitat Publicitàries de la Universitat Ramon Llull. La cloenda fou a càrrec del vicerector de la Universitat de Girona, Joaquim Puigverd.

Publicacions

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 28 (2) (novembre 2011).

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 29 (1) (maig 2012).

Periodística, núm. 13: *Nous reptes de l'ètica i de la deontologia* (2011).

Societat Catalana de Llengua i Literatura

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: AUGUST BOVER I FONT
Vicepresidència: M. ROSA LLORET ROMAÑACH
Tresoreria: ESTEVE CLUA JULVE
Secretaria: JOAN ANTON RABELLA RIBAS
Vocalia: MILA SEGARRA NEIRA
CATERINA VALRIU LLINÀS

Delegat de l'IEC: JOSEP MORAN OCERINJAUREGUI

Nombre de socis: 366

Activitats

— 30 de setembre, 1 i 2 d'octubre de 2011: VII Jornades d'Intercanvi Cultural, celebrades a les Terres de l'Ebre i coorganitzades amb la Societat Verdaguer, la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic, la Institució de les Lletres Catalanes, l'Associació Cultural Artur Bladé de Benissanet, el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa, l'Ecomuseu dels Ports d'Horta de Sant Joan i l'Ajuntament de Miravet.

— 25 de novembre de 2011: II Jornada sobre Edició de Textos Literaris Catalans («Edició de textos del tombant dels segles XIX-XX»), celebrada a la Universitat de Vic i coorganitzada amb la Universitat de Vic, la Universitat de Barcelona i la Societat Verdaguer.

— 16 de febrer de 2012: conferència de Denise Boyer, de la Universitat de París - La Sorbona sobre «Els noms de persona a França. Aspectes diacrònics, diatòpics i diastràtics», dins el màster Història de les teories lingüístiques II, organitzat pel Màster interuniversitari en estudis avançats i aplicats en llengua i literatura catalanes de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Barcelona. Edifici Josep Carner de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

— 29 de febrer de 2012: presentació del llibre *Concepció Carreras Pau o la sublimació de la paraula*, de Carme Ramilo i Martínez, a càrrec de Carles Duarte i Montserrat, coorganitzada amb Curbet Edicions i la Fundació Valvi.

— 15 de març de 2012: conferència de Xavier Laborda Gil (Universitat de

Barcelona) sobre «Port-Royal i la visibilitat de la història de la lingüística, dins el màster Història de les teories lingüístiques II, organitzat pel Màster interuniversitari en estudis avançats i aplicats en llengua i literatura catalanes de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Barcelona. Edifici Josep Carner de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

— 22 de març de 2012: acte d'homenatge a Teodor Llorente en el centenari de la mort, celebrat a la Sala Prat de la Riba de l'IEC i coorganitzat amb les seccions Històrico-Arqueològica i Filològica de l'IEC i la Societat Verdaguer.

— 28 de març de 2012: presentació del llibre *Viatge*, de Marta Prunés-Bosch, a càrrec d'August Bover, celebrada a la Sala Puig i Cadafalch de l'IEC i coorganitzada amb Stonberg Editorial.

— 11 d'abril de 2012: presentació del llibre de poemes *Manual del picapedrer*, de Pere Ramírez i Molas, a càrrec de Salvador Giner i August Bover, celebrada

a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC i coorganitzada amb l'IEC i Edicions 62.

— 3 de maig de 2012: conferència d'Ignasi-Xavier Adiego (Universitat de Barcelona) sobre «Passat i present del comparatisme lingüístic», dins el màster Història de les teories lingüístiques II, organitzat pel Màster interuniversitari en estudis avançats i aplicats en llengua i literatura catalanes de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Barcelona. Edifici Josep Carner de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

— 11 i 12 de maig de 2012: Jornades Internacionals sobre Controvèrsia Científica i Social en els Mèdia, celebrades a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC i coorganitzades amb l'Institut de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (InCom-UAB), el Laboratoire Communication et Politique (CNRS) i la Societat Catalana de la Comunicació.

Aquest curs s'ha publicat el volum 22 de la revista *Llengua & Literatura*.

Societat Catalana de Tecnologia

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 22 de novembre de 2011

Presidència: JOSEP M. FUERTES ARMENGOL
Vicepresidència: RAMON IZQUIERDO CLEMENTE
Secretaria: MARC BARRACÓ SERRA
Tresoreria: AINA BARCELÓ CUERDA
Vocalia: ESTANISLAU TOMÀS MORERA
DAVID ATZET ROVIRA
JORDI BERENQUER SAU
ALEXANDRE BLASI DARNER
RICARD BOSCH TÒUS
JOSEP M. FONT LLAGUNES
VÍCTOR FUSES NAVARRA
FREDERIC LUQUE CARRILLO
JORDI OJEDA RODRÍGUEZ
MANEL PAGÈS PANADÈS
NÚRIA SALÁN BALLESTEROS
MONTSERRAT SEBASTIÀ SALAT
VÍCTOR SERRA I RAVENTÓS

A partir del 22 de novembre de 2011

Presidència: FREDERIC LUQUE CARRILLO
Vicepresidència: RAMON IZQUIERDO CLEMENTE
Tresoreria: GEMMA ROCA PALLARÈS
Secretaria: NÚRIA SALÁN BALLESTEROS
Vocalia: AGUSTÍ EGEA ÀLVAREZ
DAVID ATZET ROVIRA
AINA BARCELÓ CUERDA
MARC BARRACÓ SERRA
NÀRCÍS BARTINA BOXA
RICARD BOSCH TÒUS
RAMON BRAGÓS BARDIA

JOAQUIM COROMINAS VIÑAS

XAVIER CUFÍ SOLÉ

CARMINA LUQUE

MANEL PAGÈS PANADÈS

XAVIER PARDELL PEÑA

Delegada de l'IEC:

ALÍCIA CASALS GELPÍ

Nombre de socis:

120

Assemblea General

El 22 de novembre de 2011 tingué lloc l'Assemblea General de socis de la Societat Catalana de Tecnologia (SCT), en la qual, entre altres temes, es procedí a la renovació de la Junta Directiva.

Conferències

— «Towards Artificial/Computational Wisdom», a càrrec del Dr. Rene V. Mayorga, del WISE Lab de la Universitat de Regina (Canadà). Facultat d'Informàtica de Barcelona, 21 d'octubre de 2011.

— «La contaminació acústica», a càrrec de Josep Arnau i Figueroa, catedràtic de l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona, coordinador del GREFEMA i director del Centre Associat UNED Girona. IEC, 2 de maig de 2012.

Cicle de lectures 2011: Còmic, ciència i tecnologia

La Societat Catalana de Tecnologia i la Càtedra UNESCO de Tècnica i Cultura de la Universitat Politècnica de Catalunya

organitzen conjuntament aquesta activitat que s'inicià el 2010. El cicle tingué per objectiu divulgar la ciència i la tecnologia a la societat utilitzant l'art com a instrument pedagògic, i aproximar dos àmbits, l'artístic per un costat i el científic i tecnològic per un altre. Durant el curs es van dur a terme les lectures següents:

— «La tecnologia química en els superherois». Lectura núm. 9: *Spiderman, vuelta a casa*, de J. Michael Staczynski i John Romita. Amb Alejandro Martínez Viturtia, llicenciat en química i director editorial de Panini Còmics. IEC, 23 de novembre de 2011.

— «La ciència-ficció del segle XXI: el fenomen Gantz, del manga al cine». Lectura núm. 10: *Gantz, de Hiroya Oku*. Sala Fòrum de la FNAC l'illa (Barcelona), 6 de desembre de 2011.

Jornades

— XIII edició d'Exporecerca Jove, que es va celebrar els dies 29, 30 i 31 de març de 2012 a l'edifici de Cosmocaixa de

Barcelona, amb l'entrega del premi SCT, que va ser atorgat a l'estudiant Víctor Fernández Ramajo, de segon de batxillerat, de l'Institut Lluís Domènech i Montaner (BCN), amb el treball *Com hi veuen les màquines? Una introducció a la visió artificial*.

— III Jornades sobre Innovació a l'Ensenyament de la Tecnologia. Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (Terrassa, 5 de maig de 2012) i Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona (Barcelona, 9 de maig de 2012).

Cursos

— «Història de la informàtica a Catalunya i a Espanya: temps pioners (fins al 1975)». Els orígens de la nostra informàtica, explicats pels seus protagonistes. Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), 17-19 de juliol de 2012.

— Setmana de l'Energia Sostenible per a Tothom. Curs de formació adreçat al professorat. Del 2 al 6 de juliol de 2012. Aquesta formació es realitza com a continuació de les Terceres Jornades d'Innovació a l'Ensenyament de la Tecnologia, que tenien l'energia com a tema central. L'energia és un dels continguts bàsics en la docència de la tecnologia i té unes implicacions directes en la vida de tothom i en el grau de benestar.

Visites

El dia 1 d'octubre de 2011, una delegació de membres de la Societat Catalana de

Tecnologia va visitar el Museu Teatre Salvador Dalí, a la ciutat de Figueres (Girona). La visita va ser guiada per Roger Ferrer, enginyer del Museu, qui va aportar dades sobre el muntatge de les obres i les particularitats de col·locació, així com una visió general de les infraestructures tecnològiques del Museu.

Exposicions

El 18 i 19 de maig de 2012 es va celebrar la IV Mostra Tramuntec, a la sala d'exposicions de la Catequística de Figueres, una exposició dels treballs i projectes realitzats per l'alumnat dels diferents cursos d'ESO de tots els centres de la comarca de l'Alt Empordà. Amb aquesta mostra es va fer arribar a l'alumnat, al professorat, a les famílies i a la societat empordanesa en general els aprenentatges de tecnologia que treballen els alumnes i les alumnes d'ESO al llarg de tota l'etapa. Hi participaren quinze centres de secundària de l'Alt Empordà, i l'Institut Josep Bruguat de Banyoles, com a convidat. En total, es presentaren setanta treballs realitzats per cent setanta-tres alumnes i tutoritzats per quaranta professors i professores.

Altres

Lectures de tesis doctorals (Departament d'Enginyeria Elèctrica):

— *El campo eléctrico asociado a la nube de tormenta. Estudio operacional de molinos de campo*. Autor: Harby Daniel Aranguren Fino. Director: Joan

Montañà Puig. Data de lectura: 14 d'octubre de 2011. Lloc: sala d'actes de la Facultat de Nàutica de Barcelona (FNB).

— *Emisiones de rayos X en impulsos de alta tensión. Caracterización del mecanismo de producción de electrones de escape*. Autor: Víctor March Nomen. Director: Joan Montañà Puig. Data de lectura: 14 d'octubre de 2011. Lloc: sala d'actes de la Facultat de Nàutica de Barcelona (FNB).

Butlletí de la Societat Catalana de Tecnologia

El butlletí de la SCT es distribueix en línia als associats i es pot consultar des de la pàgina web de la Societat Catalana de Tecnologia (<http://sct.iec.cat> > *Butlletí*). Aquest curs s'han publicat el núm. 6 (tardor 2011) i el núm. 7 (primavera 2012).

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Any de fundació: 1991

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MÒNICA RIUS PINIÉS
Vicepresidència: MERCÈ PIQUERAS CARRASCO
Secretaria: EMMA SALLEN DEL COLOMBO
Tresoreria: JORDI FERRAN BOLEDA
Vocalia: FRANCESC X. BARCA SALOM
PASCUAL BERNAT LÓPEZ
ÀNGEL CALVO CALVO
JOSEP M. CAMARASA CASTILLO
RICARD DURAN PINEDA
PERE DE LA FUENTE COLLELL
LLUÍS GARRIGÓS OLTRA
PERE GRAPÍ VILUMARA
NÉSTOR HERRÁN CORBACHO
ÀLVAR MARTÍNEZ VIDAL
JOSÉ PARDO TOMÁS
JOSEP MANEL PARRA SERRA
ROSER PUIG AGUILAR
CARLES PUIG PLA
ANTONI ROCA ROSELL
XAVIER ROQUÉ RODRÍGUEZ
JOSEP MIQUEL VIDAL HERNÁNDEZ
ALFONS ZARZOSO ORELLANA

Delegat de l'IEC: DAVID JOU MIRABENT

Nombre de socis: 269

IV Jornada d'Història de l'Astronomia i de la Meteorologia

Vic, Temple Romà, 22 d'octubre de 2011. La Jornada s'inicià amb la conferència inaugural a càrrec de Víctor Navarro (Universitat de València), titulada «El cultiu de l'astronomia a les dècades centrals del segle XVII: circulació dels coneixements i pràctiques entre els Països Baixos, Itàlia i Espanya». A continuació, en sessions de matí i tarda, es presentaren les comunicacions i es féu el debat corresponent. La Jornada es clogué amb la conferència «Els inicis de la meteorologia instrumental a Catalunya: una història en construcció», a càrrec de Mariano Barriandos (Universitat de Barcelona).

IX Jornada sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament

Barcelona, IEC, 18 i 19 de novembre de 2011. Es proposaren les àrees següents per a les comunicacions: «La immersió de la història de la ciència a l'aula»; «L'acoblament de la història de la ciència en el currículum educatiu»; «Treballs de recerca de batxillerat en l'àmbit de la història de la ciència»; «La cultura material de la ciència en l'ensenyament»; «Les TIC en la incorporació de la història de la ciència en l'ensenyament», i «La història de la ciència en la formació del professorat».

Durant el desenvolupament de la Jornada es va lliurar el X Premi Antoni Quintana Marí per a treballs de recerca de batxillerat, atorgat a Júlia Ontiñon, pel

treball *Charles Darwin, ciència i religió*. En la sessió de cloenda se celebrà una conferència a càrrec de Michael Matthews, professor de la Facultat d'Educació de la Universitat de Nova Gal·les del Sud (Sydney, Austràlia), amb el títol «Pendulum motion: How the history and philosophy of science can enrich science teaching and promote liberal education».

Col·loquis i seminaris de la SCHCT 2011-2012

La programació de col·loquis i seminaris de la SCHCT es vertebrà, aquest curs, en cinc cicles temàtics: *Ciència, literatura i història: una cruïlla inevitable*, *Museus d'història natural, Experts i controvèrsies: la història de la ciència i el moviment STS (ciència, tecnologia i societat)*, *Cinema i ciència i Ciència, tecnologia i medicina a la plaça Catalunya: governabilitat, resistències i apoderament dels sabers*.

El programa de 2011-2012 inclogué col·laboracions amb el Centre d'Història de la Ciència (CEHIC-UAB), l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència (CSIC-UVEG), la Institució Milà i Fontanals (CSIC), l'Agrupació Astronòmica d'Osona i la Biblioteca Sagrada Família (Diputació de Barcelona). Els col·loquis tingueren lloc a la seu de l'IEC, excepte quan s'indica el contrari. Els seminaris tingueren lloc a la seu de l'Agrupació Astronòmica d'Osona (Vic). La Comissió de Col·loquis de la SCHCT està

integrada per Pasqual Bernat, Miquel Carandell, Sara Fajula, Jordi Ferran, Clara Florensa, Ximo Guillem, Agustín López, Jaume Sastre, Josep Simon, Miquel Terreu i Jaume Valentines.

— 22 de setembre de 2011. Simon Schaffer, de la Universitat de Cambridge: «Easily Cracked: Instruments in a State of Disrepair».

— 30 de setembre de 2011. Klaus Taschwer (periodista de *Der Standard*, Viena): «The Toad Kisser and the Bear Cave. Revisiting the Case of Paul Kammerer» i projecció de la pel·lícula *Salamandra*, dins el cicle *Cinema i ciència*. IMF-SCHCT, Residència d'Investigadors.

— 5 d'octubre de 2011. Xavier Vall, de la Universitat Autònoma de Barcelona: «L'evolucionisme en la literatura catalana del segle XIX», dins el cicle *Ciència, literatura i història*. SCHCT-BSF, Biblioteca Sagrada Família.

— 11 d'octubre de 2011. Francesc Nicolau, de la Universitat Ramon Llull: «Certesa científica i fe cristiana», dins el cicle *Seminaris a Osona*. SCHCT-AAO, Agrupació Astronòmica d'Osona (Vic).

— 23 de novembre de 2011. Jordi Lamarca, de la Universitat Rovira i Virgili: «L'escàndol de la vivisecció en la literatura de l'Anglaterra victoriana», dins el cicle *Ciència, literatura i història*. SCHCT-BSF, Biblioteca Sagrada Família.

— 29 de novembre de 2011. Oliver Hochadel, de la Institució Milà i Fontanals (CSIC): «Haciendo una montaña mágica.

Los fósiles de Atapuerca y el nuevo inicio de la historia de España», dins el cicle *Seminaris a Osona*. SCHCT-AAO, Agrupació Astronòmica d'Osona (Vic).

— 13 de desembre de 2011. Martí Domínguez, de la Universitat de València: «Les confidències del comte Buffon», dins el cicle *Ciència, literatura i història*. SCHCT-BSF, Biblioteca Sagrada Família.

— 12 de gener de 2012. Jaume Sastre, del CEHIC: «Llums i ombres de la tecnologia: les tecnocràcies dels anys 30 a la llum del documental *The City* de Lewis Mumford», dins el cicle *Cinema i ciència*.

— 17 de gener de 2012. Eduard Aibar, de la Universitat Oberta de Catalunya, i Miquel Domènech, de la Universitat Autònoma de Barcelona: «És possible el treball conjunt entre experts STS i historiadors de la ciència?», dins el cicle de debat *Experts i controvèrsies*.

— 27 de gener de 2012. Josep Lluís Barona, de la Universitat de València: «L'exili científic republicà: una reflexió historiogràfica».

— 9 de febrer de 2012. Tim Boon, del Science Museum de Londres: «Natural History Filmmaking / Science on Television», dins el cicle *Cinema i ciència*.

— 14 de febrer de 2012. Adrià Casinos, de la Universitat de Barcelona: «El mètode empíric de Georges Cuvier», dins el cicle *Seminaris a Osona*. SCHCT-AAO, Agrupació Astronòmica d'Osona (Vic).

— 23 de febrer de 2012. Gregory Radick, de la Universitat de Leeds: «The scientific past and its possibilities». SCHCT-IHMC, València.

— 6 de març de 2012. Sophia Vackimes, de la Universitat de Girona / Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural: «Futurismo o historicismo en los museos de ciencia», dins el cicle *Museus d'història natural*.

— 8 de març de 2012. Sophia Vackimes, de la Universitat de Girona / Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural: «Beasts, Men and Mutant Categories; a cinematic panorama / Bestias, hombres y mutantes: un panorama cinematográfico», dins el cicle *Cinema i ciència*.

— 15 de març de 2012. «La despatologizadora que lo despatologize». Taula rodona amb Rosa María Medina Doménech (Universitat de Granada), membres de col·lectius contra la patològització de la transsexualitat i el públic assistent, dins el cicle *Ciència, tecnologia i medicina a la plaça Catalunya*.

— 27 de març de 2012. Miruna Achim, de la Universitat Autònoma Metropolitana de Mèxic: «Teodolitos, aerolitos e ídolos: el Museo Nacional de México en el siglo XIX», dins el cicle *Museus d'història natural*.

— 12 d'abril de 2012. Ricard Guerrero i Mercè Piqueras, de l'IEC: «Claus de la nova exposició permanent del Museu de Ciències Naturals de Barce-

lona», dins el cicle *Museus d'història natural*.

— 20 d'abril de 2012. Miguel García Sancho, del CSIC: «¿Qué nos dice la secuenciación de proteínas de las relaciones entre historia, ciencia y sociedad? Prácticas, técnicas y su circulación en el contexto español (1968-1998)», dins el cicle de debat *Experts i controvèrsies*.

— 9 de maig de 2012. Helga Nowotny, de l'European Science Foundation / ETH Zurich: «The public value of science: mutual expectations, actual deliveries and open questions», dins el cicle *Experts i controvèrsies*.

— 17 de maig de 2012. Carlos Taberner, del CEHIC: «Documentales sobre vida salvaje para tiempos salvajes: Félix Rodríguez de la Fuente y *El Hombre y la Tierra* en la España de los años 70», dins el cicle *Cinema i ciència*.

Altres activitats on col·labora la SCHCT

— «Historia de la física en España en el siglo XX: balance y perspectivas». Barcelona, 1 i 2 de desembre de 2011. Organitzada pel Centre d'Estudis d'Història de la Ciència, UAB.

— «Ferran Sunyer Balaguer (1912-2011): història de les ciències exactes. Noves aportacions i projectes». Figueres, 10 i 11 de febrer de 2012. Organitzada per la Fundació Sunyer Balaguer.

— Icohtec Symposium 2012: «Technology, the Arts and Industrial

Culture. The International Committee for the History of Technology's». Barcelona, 10-14 de juliol de 2012. Organitzada per Càtedra UNESCO de Tècnica i Cultura de la UPC.

Publicacions

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica, vol. 4 (2011).

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Any de fundació: 1993

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 7 de març de 2012

Presidència: JOSEP OBIOLS SALVAT
Vicepresidència: JOSEP M. MONFORT BOLÍVAR
Tresoreria: JOSEP MESTRES LAGARRIGA
Secretaria: LAURA ISABEL ARRANZ IGLESIAS
Vocalia: ALFRED BENAVENT VALLÈS
SÍLVIA BAÑARES VILELLA
PERE CASTELLS ESQUÉ
FRANCESC MALGOSA GRANJA
MERCÈ RAVENTÓS SANTAMARIA
M. ASSUMPCIÓ ROSET ELIAS
MONTSERRAT RIVERO URGELL
M. JOSEP ROSSELLÓ BORREDÀ
RAMON SEGURA CARDONA

A partir del 7 de març de 2012

Presidència: ABEL MARINÉ FONT
Vicepresidència: ANTONI MATEOS GUÀRDIA
Tresoreria: SÍLVIA BAÑARES VILELLA
Secretaria: MARIA RODRÍGUEZ-PALMERO SEUMA
Vocalia: VICTÒRIA CASTELL GARRALDA
PERE CASTELLS ESQUÉ
JESÚS CONTRERAS HERNÁNDEZ
RAMON ESTRUCH RIBA
ROSAURA FARRÉ ROVIRA
ESTANISLAU FONS SOLÉ
BUENAVENTURA GUAMIS LÓPEZ
CLAUDI MANS TEIXIDÓ
EDUARD MATA ÀLBERT
JOSEP M. MONFORT BOLÍVAR
ANNA PALENCIA GARCÍA

ÀNGELS ROURA REGINCÓS
JORDI SALAS-SALVADÓ
GEMMA SALVADOR CASTELL
M. CARMÉ VIDAL CAROU

Delegat de l'IEC: DAMIÀ BARCELÓ CULLERÉS

Nombre de socis: 286

Assemblea General

El dia 7 de març de 2012 tingué lloc l'Assemblea General de socis en la qual fou escollida la nova Junta Directiva, encapçalada per Abel Mariné Font. Després de l'assemblea s'impartí la conferència «Energia vital, nutrició i exercici físic», a càrrec de Ramon Segura, de la Universitat de Barcelona.

Activitats

Jornada a Expoquímia 2011

Tingué lloc al Recinte Gran Via (Barcelona), el 15 de novembre de 2011, i fou organitzada conjuntament amb la Societat Catalana de Química.

La química estudia la matèria a partir de la seva composició elemental i molecular, i els aliments són una àrea d'aplicació i d'interès general important. Així, la química és utilitzada en la comunicació entre especialistes com agrònoms, veterinaris, nutredòlegs, biòlegs, etc. En canvi, en el món de l'alimentació no tot és ciència, ja que, a més d'aportar matèria i energia, també acostuma a despertar

emocions en els consumidors. Els aliments arriben a la cuina seguint processos tecnològics i criteris científics, segons la cultura gastronòmica, els costums i les sensacions dels consumidors.

Per al desenvolupament d'aquestes temàtiques es comptà amb la participació dels ponents següents: José Alfonso Canicio, enginyer químic, consultor independent i actualment professor associat de química industrial de l'Institut Químic de Sarrià (IQS); Claudi Mans, doctor en ciències químiques, divulgador científic i coordinador científic del Campus de l'Alimentació de Torribera de la Universitat de Barcelona; Pere Castells, químic responsable de recerca gastronòmica i científica de la Fundació Alicia, i Olga Martín, doctora en ciències químiques, catedrática de l'àrea de tecnologia dels aliments de la Universitat de Lleida i membre del Comitè Executiu de l'European Federation of Food Science and Technology. La jornada també inclogué una taula rodona sobre química alimentària titulada «Química alimentària, ciència ⇔ cultura».

ExpAliments 2011

Tingué lloc a Santa Coloma de Gramenet, el 26 de novembre de 2011. ExpAliments és la festa del Campus de l'Alimentació de Torribera de la Universitat de Barcelona, organitzada en col·laboració amb l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet. L'ACCA participà en l'organització d'aquesta segona edició de la jornada, que oferí múltiples activitats al voltant de l'alimentació, la nutrició, la salut i els aliments, en un entorn saludable d'activitat física.

Jornada sobre Seguretat Alimentària i Mitjans de Comunicació

L'Agència Catalana de Seguretat Alimentària (ACSA) i l'Observatori de la Comunicació Científica (OCC-UPF), el dia 30 de novembre de 2011, van presentar l'Informe SAM 2010, que analitza anualment la cobertura que han rebut les qüestions relacionades amb la seguretat dels aliments en els mitjans de comunicació a Catalunya amb l'objectiu de millorar la qualitat de la informació que arriba a la societat entorn d'aquest tema. A continuació, es va fer una taula rodona titulada «Cuina tradicional i tecnologia: poden conviure?», que obrí un debat entorn de l'ús de nous ingredients i l'avenc tecnològic en el sector alimentari.

«El nou Reglament d'informació al consumidor i la nova llista d'additius alimentaris»

Aquesta sessió monogràfica tingué lloc el 23 de febrer de 2012 a l'IEC. El no-

vembre de 2011 es va publicar el *Reglament comunitari 1169/2011* per a donar millor informació al consumidor sobre l'etiquetatge, la promoció i la publicitat dels aliments. També el mes de novembre de 2011, es van publicar dos nous reglaments comunitaris per a la utilització d'additius alimentaris que permetran conèixer les dosis d'ús i els tipus d'aliments i ingredients en què es poden utilitzar. S'adreçà a professionals de la indústria alimentària, recerca i desenvolupament, regulació i màrqueting. El programa abastà els temes següents: 1) «Nou reglament d'informació al consumidor: aspectes generals i etiquetatge nutricional», a càrrec de Carolina Padula, tecnòloga d'aliments de l'Associació d'Indústries d'Aliments i Begudes de Catalunya, i Antoni Garcia Gabarra, consultor de regulació alimentària; 2) «Nova llista comunitària d'additius alimentaris: additius alimentaris i additius en suports, aromes i altres substàncies», a càrrec d'Andreu Gavilán, químic, professor universitari i president de l'Asociación de Fabricantes y Comercializadores de Aditivos y Complementos Alimentarios, i Albert Monferrer, veterinari i director tècnic de BDN Ingeniería de Alimentación SL.

Publicacions

TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments, núm. 13/1 (juny 2011); núm. 13/2 (desembre 2011).

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

Any de fundació: 1995

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: PERE CASANELLAS BASSOLS
Secretaria: JOAN FERRER COSTA
Tresoreria: IRENE LLOP JORDANA
Vocalia: PRIM BERTRAN ROIGÉ
TESSA CALDERS ARTÍS
SÍLVIA PLANAS MARCÉ
CONSTANTINO VIDAL SALMERÓN

Delegada de l'IEC: M. TERESA FERRER MALLOL

Nombre de socis: 71

Activitats i publicacions

Durant el curs 2011-2012, la Societat Catalana d'Estudis Hebraics (SCEHB) ha publicat la tesi doctoral d'Eulàlia Vernet i Pons, *Orígen etimològic dels verbs là-med-he de l'hebreu masorètic. Un estudi sobre la formació de les arrels verbals en semític* (Barcelona, 2011, 404 p.), obra de gran erudició que es pot considerar l'estudi més important de lingüística semítica comparada publicat en llengua catalana. S'ha fet la presentació d'aquesta tesi, amb intervencions de Gregorio del Olmo i de la mateixa autora, el dia 24 de maig.

S'ha començat a preparar l'edició de la tesi doctoral d'Irene Llop i Jordana, *La comunitat jueva de Vic al segle XIII*

(1231-1315)», en coedició amb el Patronat d'Estudis Osonencs.

La Societat Catalana d'Estudis Hebraics ha publicat, també, el volum 7 de la revista *Tamid. Revista Catalana Anual d'Estudis Hebraics*, primer volum de la nova sèrie de *Tamid*, dirigit pel professor Pere Casanellas, president de la nostra societat. Aquest volum és el primer d'una nova etapa que es pretén que sigui de periodicitat anual i en què el format s'ha adaptat als requisits que es demana actualment que compleixin les revistes científiques.

Es troba molt avançada la revisió del *Diccionari Girona. Diccionari hebreu modern - català. Vocabulari català-hebreu modern*, d'unes 22.000 entrades en

la part hebreu-català i més de 30.000 en la part català-hebreu. El volum és obra de Pere Casanellas, Eduard Feliu (†) i Joan Ferrer. Té un paper fonamental en l'edició d'aquesta obra M. Antònia Nogueras.

Joan Ferrer, secretari de la nostra societat, està redactant, amb la col·laboració de Josep Vicent Niclòs i de Daniel Ferrer, un *Diccionari hebreu bíblic - català, arameu bíblic - català*. En aquest moment ja està redactada tota la part aramea i les lletres àlef-iod.

El dia 30 de maig es defensaran a la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona les tesis doctorals de Jordi Gendra Molina, *Rostres en rostres. Estudi i traducció del Comentari al Sefer yesirah* (Llibre de la Creació) de rabí Isaac el Pietós, *altrament anomenat, el Cec. Una aproximació a la visió teològica, cosmològica i antropològica del seu autor*; i de Manel Frau Cortès, «*Caminant a les fosques*». *Estudi i traducció de l'obra apològica Keixet u-maguén de rabí Ximon ben Tsemah Duran*. Aquestes recerques han estat dirigides per Joan Ferrer i formen part dels tribunals que les han de valorar els doctors Prim Bertran, Jordi Casanovas i Irene Llop, membres de la nostra societat.

Es troba en un estat molt avançat de redacció la tesi doctoral d'Esperança Valls i Pujol sobre els fragments hebreus de l'Arxiu Històric de Girona. El treball és dirigit per Joan Ferrer.

S'han incorporat al fons de publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans els exemplars que quedaven de les següents obres publicades per l'Associació d'Estudiosos del Judaisme Català (ADEJUC) que, abans de dissoldre's, va cedir a la SCEHB:

1. *Constitució de l'Associació d'Estudiosos del Judaisme Català a Tàrraga*. Tàrraga: Museu Comarcal, 1985. Conté: presentació; primers contactes; presentació del llibre *Algunes notícies sobre els jueus de Tàrraga (1303-1486)*, de J. M. Llobet i Portella; «Mossé Natan, poeta hebreu de Tàrraga», per T. Alsina i E. Feliu; apèndix documental.

2. Revista *Calls*. Volums 1 (1986), 2 (1987), 3 (1988-1989) i 4 (1990). Aquestes obres s'anuncien a partir del mes de maig al web de Publicacions de l'IEC, on es poden comprar mentre en quedin exemplars i també consultar o descarregar en format PDF. A més, s'ha creat una pàgina dins el web de la SCEHB amb una breu explicació sobre la història de l'ADEJUC i enllaços al web de Publicacions.

Societat Catalana de Terminologia

Any de fundació: 2008*

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 24 de maig de 2012

Presidència: JAUME MARTÍ I LLOBET
Vicepresidència: JUDIT FREIXA I AYMERICH
Secretaria: JOSEP M. JOVELLS I SALVIA (fins al 23.9.2011)
JOSEP M. MESTRES I SERRA (des del 23.9.2011)
Tresoreria: JOSEP M. MESTRES I SERRA (fins al 23.9.2011)
M. TERESA MIRET I MESTRE (des del 23.9.2011)
Vocalia: ÀNGELS EGEA I PUIGVENTÓS
AGUSTÍ ESPALLARGAS I MAJÓ
PATRICIA LARA VITRI VIVES
SÍLVIA LLOVERA I DURAN
JOAN M. ROMANÍ I OLIVÉ

A partir del 24 de maig de 2012

Presidència: JAUME MARTÍ LLOBET
Vicepresidència: JUDIT FREIXA AYMERICH
Secretaria: ESTER BONET SOLÉ
Tresoreria: M. TERESA MIRET MESTRE
Vocalia: ÒSCAR AZNAR ALEMANY
ÀNGELS EGEA PUIGVENTÓS
AGUSTÍ ESPALLARGAS MAJÓ
MIQUEL-ÀNGEL SÀNCHEZ FÈRRIZ
ELISENDA VILAJOLIU GALZERAN

Delegada de l'IEC: M. TERESA CABRÉ CASTELLVÍ

Nombre de socis: 82

* Anteriorment, Associació Catalana de Terminologia, fundada el 2002.

Activitats

— VI Seminari de Terminologia: «Terminologia de les ciències de la vida: criteris i recursos». IEC, Barcelona, 17 de novembre de 2011.

— X Jornada de la SCATERM: «Els manlleus en la terminologia musical», amb la col·laboració de la Societat Catalana de Musicologia. IEC, Barcelona, 24 de maig de 2012.

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana de Terminologia (publicació bimestral en

línia), núm. 26, 27, 28, 29, 30 i 31.
POTRONY, Lluc; ROMANÍ, Joan M. (cur.).
Indexació, terminologia i llenguatge jurídic. (Memòries de la Societat Catalana de Terminologia; 3)
Terminàlia, revista de la SCATERM, de periodicitat semestral, núm. 4 (desembre 2011), amb el dossier «Mirades al model de la terminologia catalana», i núm. 5 (juny 2012), amb el dossier «Terminologia i dret».

IX. Fundacions, entitats vinculades i adherides a l'IEC

Fundacions

Fundació Ferran Sunyer i Balaguer

La Fundació, constituïda inicialment per les cosines del matemàtic Ferran Sunyer i Balaguer, Maria Assumpció Carbona i Balaguer i Maria dels Àngels Carbona i Balaguer, està integrada actualment pel Patronat següent:

Presidència:	president de l'IEC	SALVADOR GINER DE SAN JULIÁN
Vicepresidència:	president de la Secció de Ciències i Tecnologia	DAVID SERRAT I CONGOST
Direcció:		MANUEL CASTELLET I SOLANAS
Secretaria:	secretari general de l'IEC	ROMÀ ESCALAS I LLIMONA
Vocalia:	president de la Societat Catalana de Matemàtiques director del Centre de Recerca Matemàtica	JOAN DE SOLÀ-MORALES I RUBIÓ JOAQUIM BRUNA I FLORIS JAUME AGUADÉ I BOVER (UAB) JOSEP AMAT I GIRBAU (UPC, IEC) MANUEL CASTELLET I SOLANAS (UAB, IEC) JOAN GIRBAU I BADÓ (UAB, IEC) PERE PASCUAL I GAINZA (UPC) NÚRIA VILA I OLIVA (UB)

La finalitat de la Fundació és l'estímul de la recerca matemàtica i concedeix premis a treballs de recerca i ajuts per a estudis de l'àmbit de les matemàtiques.

Premis i borses

El Premi Ferran Sunyer i Balaguer s'ofereix anualment a una monografia matemàtica escrita en anglès que exposi els resultats més destacats d'una àrea de les matemàtiques en la qual s'hagin produït avenços recentment, té una dotació de 15.000 euros i l'obra gua-

nyadora és publicada per Birkhäuser Verlag dins la sèrie «Progress in Mathematics». Enguany, ha estat adjudicat a Ángel Cano, de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic; Juan-Pablo Navarrete, de la Universitat Autònoma de Yucatán, i José Seade, de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, pel treball *Complex Kleinian groups*.

El Premi Matemàtiques i Societat s'ofereix a un reportatge sobre qualsevol aspecte de les matemàtiques produït per un mitjà de comunicació dels Països Catalans. En aquesta convocatòria ha estat atorgat a Josep Corbella Domènech per la sèrie d'articles «El cervell matemàtic», de la secció «Viure a l'estiu» de *La Vanguardia*, publicats del 24 de juliol al 4 de setembre de 2011.

Les Borses Ferran Sunyer i Balaguer s'ofereixen anualment a estudiants de doctorat avançats de les universitats dels Països Catalans per a fer estades d'un a tres mesos en un centre de recerca. En aquesta convocatòria, els guanyadors han estat els següents: Jordi Serra i Musach (European Bioinformatics Institute, Regne Unit), Míriam Alcalà Vicente (Universitat de Milà, Itàlia), Nuno R. Barroso Freitas (King's College London, Regne Unit), Joan Bosa Puigredon (Universitat Purdue, Estats Units) i Elona Agora (Universitat de Karlstad, Suècia).

Fundació Mercè Rodoreda

La Fundació, constituïda per l'Institut d'Estudis Catalans, està integrada per un Patronat format per:

Presidència:	president de l'IEC	SALVADOR GINER DE SAN JULIÁN
Vicepresidència:	vicepresident de l'IEC	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Tresoreria:	vicepresidenta de l'IEC	MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES
Secretaria:	secretari general de l'IEC	ROMÀ ESCALAS I LLIMONA
Patronat nat:	presidents de les seccions de l'IEC	M. TERESA FERRER I MALLOL FRANCESC GONZÁLEZ I SASTRE DAVID SERRAT I CONGOST ISIDOR MARÍ I MAYANS JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO I GRANELL i la senyora MARGARIDA PUIG I SALA

Patronat electiu:

M. MERCÈ BORONAT I BLANCH
JOAQUIM MALLAFRÈ I GAVALDÀ
CARLES MIRALLES I SOLÀ
JOAQUIM MOLAS I BATLLORI

Les finalitats de la Fundació són les següents:

a) Concedir premis a treballs d'investigació sobre la narrativa catalana del segle xx, titulats Premis Mercè Rodoreda.

b) Concedir ajuts de tot tipus per a estudis i treballs relacionats amb la narrativa catalana del segle xx i, principalment, amb l'estudi i la divulgació de l'obra de Mercè Rodoreda.

c) La constitució d'una biblioteca que contingui tota l'obra de Mercè Rodoreda i també les seves traduccions, i l'adquisició de tot tipus de material relatiu a l'autora per a la constitució de l'arxiu i biblioteca Mercè Rodoreda.

d) La custòdia dels documents de Mercè Rodoreda que siguin de la titularitat de la Fundació i els altres que li sigui confiats.

e) Organitzar activitats relacionades amb la divulgació de l'escriptora i de la literatura catalana.

Premis i ajuts

Es convoca, des de 1992, el Premi Fundació Mercè Rodoreda, ofert al millor treball d'investigació inèdit, en qualsevol llengua, sobre la novel·la i el conte del segle xx, i en especial sobre l'obra de Mercè Rodoreda.

La Fundació també convoca uns ajuts per a treballs d'investigació que s'atorguen anualment. El premi i els ajuts es concedeixen a proposta de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda.

En els Premis Sant Jordi 2012 de l'Institut d'Estudis Catalans, la Fundació Mercè Rodoreda atorgà el Premi a Eva Bru-Domínguez pel treball *Beyond containment: corporeality in Mercè Rodoreda's literatura*. Els ajuts foren concedits a Anna Elgar pel projecte *Women and the places and spaces of London and Barcelona*, i a Andratx Badia Escolà pel projecte *Una novel·la per assajar: formes narratives de la generació literària dels setanta*.

Publicacions

Espai i memòria: Barcelona en la novel·la catalana contemporània, de Barbara Luczak.
Mercè Rodoreda, l'obra de postguerra: Exili i escriptura, de Carme Arnau.

Altres activitats

La Fundació va acollir la inauguració de la trobada d'editors literaris Making Catalan Literature Travel for International Publishers, organitzada per l'Institut Ramon Llull, que va tenir lloc a Barcelona del 18 al 21 de juny de 2012.

Amb motiu dels cinquanta anys de l'edició de *La plaça del Diamant*, es dugueren a terme diferents activitats:

— El Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona féu itinerar l'exposició «Mercè Rodoreda, 1908-1983», promoguda per l'Institut Català de les Dones, per les biblioteques de la província de Girona.

— La Fundació i l'IEC prepararen una adaptació de l'exposició «Rodoreda, espejo de lenguas», que es va inaugurar a Madrid l'any 2008, formada per uns plafons amb fragments de *La plaça del Diamant* en diverses llengües. L'exposició, titulada «Rodoreda, mirall de llengües. *La plaça del Diamant*, cinquanta anys» es complementà amb material relacionat amb aquesta obra: premsa, correspondència i cobertes de traduccions. Es mostrà a la Casa de Convalescència de l'IEC del 23 de març al 19 de setembre de 2012.

— La Fundació i l'IEC també col·locaren unes plaques de senyalització de les plantes del jardí Mercè Rodoreda de la Casa de Convalescència, que habitualment rep visites guiades.

Entitat vinculada

Biblioteca de Catalunya

Consell Rector (membres de l'IEC)

Vicepresident segon:

SALVADOR GINER DE SAN JULIÁN

La Biblioteca de Catalunya (BC) fou fundada el 1907 per l'Institut d'Estudis Catalans, que la posà a la disposició dels investigadors amb el nom de Biblioteca de Catalunya l'any 1914.

Actualment és la biblioteca nacional de Catalunya i constitueix una peça fonamental del mapa cultural del país en la mesura que és una institució nacional al servei del patrimoni, la recerca i la cooperació. La seva missió s'articula en tres eixos bàsics, regulats per la Llei del sistema bibliotecari de Catalunya (4/1993):

- recollir, conservar i difondre la producció bibliogràfica catalana i la relacionada amb l'àmbit lingüístic català,
- vetllar per la conservació i la difusió del patrimoni bibliogràfic,
- mantenir la condició de centre de consulta i recerca científica de caràcter universal.

La Biblioteca de Catalunya és regida per un consell rector format pels representants següents: conseller de Cultura, president; director general del Patrimoni Cultural, vicepresident primer; president de l'Institut d'Estudis Catalans, vicepresident segon; directora de la BC, vicepresidenta tercera; diversos vocals d'entre els quals dos són a proposta de l'Institut d'Estudis Catalans i la Biblioteca de Catalunya.

Directora: M. Dolors Lamarca i Morell (fins al 7.6.2012)

Eugènia Serra i Aranda (des del 7.6.2012)

Carrer de l'Hospital, 56

08001 Barcelona

Tel.: 932 702 300

www.bnc.cat

Entitats adherides

D'acord amb l'article 77 del Reglament de règim interior de l'Institut d'Estudis Catalans (capítol xv, «De les entitats adherides»), l'IEC pot acceptar l'adhesió d'entitats o institucions científiques o culturals per mitjà d'un conveni d'adhesió que requereix l'informe previ de la secció o de les seccions més afins, el dictamen favorable de la proposta emès pel Consell Permanent i l'aprovació del Ple de l'IEC per la majoria absoluta dels assistents. D'acord amb la votació del Ple del dia 19 de juny de 2000, les entitats adherides són les següents:

Institut Menorquí d'Estudis

L'Institut Menorquí d'Estudis (IME) és un organisme autònom del Consell Insular de Menorca (CIM) de caràcter administratiu, amb personalitat jurídica pròpia, creat pel CIM i destinat a la recerca, promoció, recuperació i difusió de la cultura de l'illa de Menorca, amb la voluntat d'esdevenir centre de recepció i intercanvi de pensament i ciència.

Presidenta: M. Nieves Baíлло Vadell

Camí des Castell, 28

07702 Maó (Menorca)

Tel.: 971 35 15 00

www.ime.cat

Institut d'Estudis Eivissencs

L'Institut d'Estudis Eivissencs (IEE) fou fundat l'any 1949, amb el suport de l'Ajuntament d'Eivissa, com un institut d'estudis locals, integrat dins del Consell Superior d'Investigacions Científiques. L'Institut nasqué amb la finalitat de protegir el patrimoni natural i cultural de les illes Pitiüses. Aquesta protecció no es podia fer més que vindicant en primer lloc la llengua pròpia, el català.

President: Marià Serra Planells

Carrer de Pere Francès, 12, 1r 2a

Apartat 578

07800 Eivissa

Tel.: 971 312 775

www.estudiseivissencs.cat

Institut d'Estudis Baleàrics

L'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB) és un consorci amb caràcter d'ens públic, de naturalesa corporativa de base associativa, amb personalitat jurídica i patrimoni propis, independents dels seus membres, i que es regeix per les disposicions legals i reglamentàries pròpies de la seva naturalesa i pels seus Estatuts. Està integrat per l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, la Universitat de les Illes Balears, el Consell Insular de Mallorca, el Consell Insular de Menorca, el Consell Insular d'Eivissa i el Consell Insular de Formentera.

Entre d'altres, els seus objectius principals són:

- a) la difusió, per mitjans propis o aliens, de tot tipus d'activitats culturals relacionades amb les Illes Balears;
- b) la formació lingüística no reglada dels ciutadans de les illes Balears;
- c) l'avaluació de coneixements de llengua catalana, mitjançant la convocatòria i l'administració de les proves per a obtenir els diferents certificats que expedeix la direcció general corresponent;
- d) la programació de diverses activitats culturals relatives a l'intercanvi i la relació entre Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, i entre les illes Balears i l'exterior.

President: Rafael Àngel Bosch i Sans

Director: Antoni Vera Alemany

Carrer d'Alfons el Magnànim, 29

07004 Palma

Tel.: 971 177 604

www.iebalearics.org

Societat Arqueològica Lul·liana

La Societat Arqueològica Lul·liana (SAL) és una entitat fundada el desembre de 1880 a Palma per un grup d'erudits, entre els quals hi havia Bartomeu Ferrà i Perelló, que comptaren amb el patrocini del bisbe Mateu Jaume, que n'autoritza la constitució i la creació d'un museu. L'objectiu principal és honrar la memòria de Ramon Llull per mitjà de diverses activitats: visita de monuments, organització de conferències, celebració d'exposicions i recollida d'objectes artístics a fi d'evitar llur destrucció.

President: Antoni Planas Rosselló

Carrer de Monti-Sion, 9

07001 Palma

Tel.: 971 713 912

www.arqueologicaluliana.com

Altres vinculacions

D'altra banda, l'IEC també pot acceptar la vinculació d'entitats o institucions científiques o culturals per mitjà d'un conveni específic que requereix l'informe previ favorable de la Secretaria General i de la secció o de les seccions més afins, i l'aprovació per part del Consell Permanent. La vinculació no implica cap canvi en la situació administrativa i patrimonial de l'entitat o institució, sens perjudici que figuri en el conveni de vinculació amb l'IEC. Les entitats amb les quals s'han establert convenis de vinculació són les següents:

Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes

L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC) fou fundada l'any 1973 en una assemblea celebrada a Cambridge. Com que les circumstàncies polítiques d'aquell moment impediren la legalització de l'AILLC a l'Estat espanyol, es domicilià a Amsterdam, acollida per la legislació holandesa.

Quan la situació política ho permeté, l'AILLC fou legalitzada a Catalunya i inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat. En aquell moment es demanà a l'IEC que acceptés d'acollir legalment l'AILLC a la seva seu; l'IEC accedí a aquesta petició, i així ho recullen els Estatuts.

L'any 1993 l'AILLC signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest cedia a l'AILLC un espai a la seva seu de Barcelona per a desenvolupar-hi les activitats pròpies, que són la promoció i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.

President: Kálman Faluba (fins al 5.7.2012)

Antoni Ferrando i Francès (des del 5.7.2012)

Carrer del Carme, 47

08001 Barcelona

Tel.: 933 248 580

www.iecat.net/aillc

North American Catalan Society

La North American Catalan Society (NACS) fou fundada l'any 1978 a la Universitat d'Illinois, a Urbana-Champaign (Estats Units d'Amèrica).

La NACS fou legalitzada a Catalunya i inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat; en aquell moment es demanà a l'IEC que acceptés d'acollir legalment la NACS a la seva seu; l'IEC accedí a aquesta petició, i així ho recullen els Estatuts.

L'any 1996 signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest cedia a la NACS un espai a la seva seu de Barcelona per a desenvolupar-hi les activitats pròpies, que són la difusió i l'estudi de la llengua, literatura i cultura catalanes a l'Amèrica del Nord (els Estats Units i el Canadà).

Presidenta: Elisa Martí-López

Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana

La Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana es fundà el 1992 a Vic, amb l'adhesió d'una vintena de centres d'estudis locals i comarcals d'arreu del territori del domini lingüístic de la llengua catalana.

L'any 2000, la Coordinadora signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest acollia aquesta entitat a la seva seu perquè hi desenvolupés l'activitat pròpia, que és la promoció i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.

President: Josep Santesmasés i Ollé
Carrer de Maria Aurèlia Capmany, 14-16
08001 Barcelona
Tel.: 932 701 620 (extensió 131)
www.ccepc.org

Institut Català d'Antropologia

Des que fou creat l'any 1978, l'Institut Català d'Antropologia (ICA) ha tingut per objectiu la difusió dels coneixements i la pràctica de la disciplina antropològica a fi de crear un espai de discussió, investigació i aprofundiment científic de la societat i la cultura a Catalunya. En els inicis, nasqué a partir de la inquietud d'obrir noves perspectives i metodologies de treball. Actualment, consta d'unes quatre-centes persones afiliades i diversos grups de treball.

L'ICA organitza nombrosos seminaris, conferències, col·loquis, taules rodones i sessions de treball que ofereixen una formació continuada de la disciplina. Les temàtiques tractades són àmplies i diverses: minories ètniques i marginació social, societats americanes i africanes, societats rurals i urbanes, moviments migratoris, metodologia i pensament històric, antropologia i salut, treball i família, estudis de gènere, etnomusicologia, etcètera.

L'IEC signà amb l'ICA un conveni de vinculació el 4 d'abril de 2008.

Presidenta: Verena Stolcke
Carrer de Casp, 43, baixos 1a
08010 Barcelona
Tel.: 931 713 770
www.antropologia.cat

Societat Andorrana de Ciències

La Societat Andorrana de Ciències (SAC) és una associació cultural, privada, amb finalitats no lucratives, que realitza projectes culturals i educatius dins els àmbits del coneixement, la recerca i la formació superior. Està orientada a fomentar l'àrea científica de la vida cultural, en tots els vessants, i accentua de manera especial les activitats de divulgació i recerca.

Va néixer l'any 1983 en resposta a les noves necessitats d'un país en ple desenvolupament i suma els seus esforços als fets per altres entitats culturals. És sostinguda gràcies a les aportacions voluntàries, tant de treball com materials de la ciutadania del nostre país, i al suport d'entitats privades i institucions públiques.

L'IEC signà amb la SAC un conveni de vinculació el 2 de juny de 2010.

Presidenta: M. Àngels Mach i Buch
Centre Cultural la Llacuna
Carrer de Mossèn Cinto Verdaguer, 4,
AD500 Andorra la Vella
Tel.: 829 729
www.sac.ad

X. Publicacions

Portal de revistes científiques

El portal de revistes científiques en línia de l'Institut d'Estudis Catalans ofereix un entorn comú d'accés a les revistes científiques publicades per l'IEC.

Cada Secció té la seva revista, que publica anualment en format digital d'accés obert a l'Hemeroteca Científica Catalana de l'IEC:

— *Contributions to Science* és l'òrgan oficial internacional de les Seccions de Ciències i Tecnologia i de Ciències Biològiques. S'edita en llengua anglesa, a fi de difondre internacionalment la qualitat i el potencial científic i tecnològic de la recerca i la innovació científiques especialitzades realitzades als Països Catalans, en qualsevol àrea, tant bàsica com aplicada. Consultable en paper i en línia (<http://revistes.iec.cat/index.php/CtS>).

— *Catalan Historical Review* és editada per la Secció Històrico-Arqueològica. Es publica en anglès i català, i té per objectiu difondre internacionalment els grans temes de la història catalana, així com facilitar als estudiosos estrangers el coneixement del progrés de la historiografia als Països Catalans. Consultable en paper i en línia (<http://revistes.iec.cat/index.php/CHR>).

— *Catalan Social Sciences Review* és editada per la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Té per objectiu difondre articles científicament rellevants, publicats originàriament en català, i traduir-los a l'anglès. Abasta diverses matèries: filosofia, pedagogia, psicologia, sociologia, demografia, geografia, lleis, economia, antropologia, comunicació i ciències polítiques. Consultable en línia (<http://revistes.iec.cat/index.php/CSSR/index>).

— *Estudis Romànics* és la revista de la Secció Filològica, fundada el 1947 per Ramon Aramon i Serra. Publica estudis de lingüística, de filologia, de crítica literària i de les literatures de la Romània, sense limitacions de tema, de metodologia ni de cronologia, i acull aportacions globals i particulars de cada llengua. Consultable en paper i en línia (<http://revistes.iec.cat/revistes224/index.php/ER/index>).

Les societats filials de l'IEC també són generadores de revistes científiques, les quals s'han classificat temàticament d'acord amb la secció a què està adscrita cada societat.

El fons de revistes està format per 60 publicacions periòdiques, de les quals s'han publicat 1.187 números. Es poden consultar tots els sumaris dels números publicats fins ara i els continguts de 15.314 articles en format PDF, equivalents a 188.128 pàgines.

Monografies

ALEGRET I SANROMÀ, Salvador. *Diccionari de l'utilitat química* [recurs electrònic, 2011].*

AMIGÓ I ANGLÈS, Ramon. *Onomàstica del terme municipal de Porrera*. Barcelona: Societat

- Catalana de Llengua i Literatura, 2011. 363 p. (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica; 21) ISBN 978-84-9965-071-5.
- ARGENTER, Joan A. (cur.). *La gestió interestatal de les llengües transfrontereres*. Barcelona: Càtedra UNESCO de Llengües i Educació, 2011. 139 p. (Biblioteca Càtedra UNESCO; 3) ISBN 978-84-9965-073-9.
- *Llengües, cultures, identitats a la Mediterrània*. Barcelona: Càtedra UNESCO de Llengües i Educació, 2011. 156 p. (Biblioteca Càtedra UNESCO; 4) ISBN 978-84-9965-092-0.
- ARNAU, Carme. *Mercè Rodoreda, l'obra de postguerra: Exili i escriptura*. Barcelona, 2012. 155 p. ISBN 978-84-938230-1-6.
- ASENSI ESTRUCH, Rosa Maria. *Inventari dels materials etruscs procedents de col·leccions dels museus catalans*. Ed. a cura de Marc Mayer i Olivé. Barcelona, 2011. 244 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 89) ISBN 978-84-9965-070-8.
- AVOGADRO, Amadeo. *Assaig sobre una manera de determinar les masses relatives de les molècules elementals dels cossos, així com de les proporcions amb què entren en aquests compostos*. Traducció de Xavier Giménez i Pere Alemany. Introducció i comentaris de Xavier Giménez. Barcelona, 2012. 104 p. (Clàssics de la Química; 6) ISBN 978-84-9965-125-5.
- BALCELLS, Albert. *L'Institut d'Estudis Catalans. Una síntesi històrica*. Barcelona, 2012. 214 p. (Publicacions de la Presidència; 36) ISBN 978-84-9965-107-1.
- BARBERÀ, Claudi. *Lèxic de plagues i malalties dels conreus de Catalunya* [recurs electrònic, 2011].*
- BAYER, Pilar; GUÀRDIA, Jordi; TRAVESA, Artur. *Arrels germàniques de la matemàtica contemporània: Amb una antologia de textos matemàtics de 1850 a 1950*. Barcelona, 2012. 766 p. ISBN 978-84-9965-119-4.
- BELTRÁN LLORIS, F.; RAFEL FONTANALS, N.; TARRATS BOU, F. (ed.). *X. Dupré. Opera selecta*. Barcelona, 2011. 828 p. ISBN 978-84-9965-081-4. [Amb el patrocini de l'Ajuntament de Tarragona, l'Escuela Española de Historia y Arqueología en Roma - CSIC, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Instituto de Arqueología de Mérida, el Museu d'Arqueologia de Catalunya, el Museu d'Arqueologia de Catalunya. Empúries i el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona]
- BOSCH I RODOREDA, Andreu. *El lèxic alguerès de l'agricultura i la ramaderia entre els segles XVII i XVIII*. Barcelona, 2012. 290 p. + 1 CD. (Biblioteca Filològica; 68) ISBN 978-84-9965-099-9.
- BUIRA I CLUA, Toñi; BALADA I LLASAT, Rafel; SASTRE, Claude. *Plantes vasculares del quadrat UTM 31T EH04: Estany de Salses*. Barcelona, 2012. 70 p. (ORCA: Catàlegs Florístics Locals; 18) ISBN 978-84-9965-129-3.

- Cangur 2012 i altres activitats de la SCM*. Barcelona: Societat Catalana de Matemàtiques, 2012. 204 p.
- CARITAT, ANTÒNIA. *II Jornades sobre el Teix a la Mediterrània Occidental (Olot, 26-28 de juny de 2008)*. Olot: Institució Catalana d'Història Natural. Delegació de la Garrotxa, 2011. 130 p. (Documents de la Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural; 1) ISBN 978-84-9965-053-1.
- CASALS, DANIEL; FOGUET, FRANCESC (cur.). *La llengua i la literatura catalanes a les aules del segle XXV*. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura en coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona, 2012. 199 p. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 6) ISBN 978-84-9965-124-8 (IEC). ISBN 978-84-939674-2-0 (UAB).
- CASALS I GELPÍ, ALÍCIA. *Neurorobòtica, el repte de la robòtica assistencial*. Barcelona, 2011. 76 p. ISBN 978-84-9965-065-4. [Discurs llegit en la sessió inaugural del curs 2011-2012]
- CASTAÑER, MARGARIDA (ed.). *El planejament territorial a Catalunya a inici del segle XXV: Una nova interpretació i projecció del país*. Barcelona: Societat Catalana d'Ordenació del Territori, 2012. 58 p. ISBN 978-84-9965-081-4.
- COTS I MONER, JORDI. *La realització dels drets dels infants, avui: Seminari commemoratiu del vintè aniversari de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides*. Barcelona, 2011. 58 p. (Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; 43) ISBN 978-84-9965-081-4.
- CRUSAFONT I SABATER, MIQUEL. *Història de la moneda de l'Occitània catalana (s. XI-XIII)*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2012. 273 p. (Complements d'Acta Numismàtica; 11) ISBN 978-84-9965-117-0.
- CURY, PHILIPPE; MISEREY, YVES. *Una mar sense peixos*. Traducció de Francesc Maynou i Hernández. Barcelona, 2012. 238 p. ISBN 978-84-9965-104-0.
- Diccionari enciclopèdic de medicina*. Barcelona, 2003 [recurs electrònic, 2012].*
- DURAN, EULÀLIA; TOLDRÀ, MARIA (ed.). *Itineraris. Nou estudis sobre la cultura al Renaixement*. València: coedició amb Edicions 3i4, 2012. 298 p. ISBN 978-84-9965-123-1 (IEC). ISBN 978-84-7502-905-4 (3i4).
- DURFORT I COLL, MERCÈ. *Vocabulari de biologia de la reproducció* [recurs electrònic, 2011].*
- DURO, RUBÉN. *Biodiversitat invisible*. Traducció i correcció de textos de Mercè Piqueras i Ricard Guerrero. Amb la col·laboració de Mercè Berlanga, Carmen Chica i Nicole Skinner. Barcelona: coedició amb l'Ajuntament de Barcelona, l'Institut de Cultura i el Museu de Ciències Naturals, 2011. 141 p. ISBN 978-84-9965-056-2 (IEC). ISBN 978-84-9850-330-2 (Ajuntament de Barcelona).

- ESTRADA I MIYARES, Marta. *Ecologia de les mares roges*. Barcelona, 2011. 35 p. ISBN 978-84-9965-067-8. [Discurs de recepció de Marta Estrada i Miyares com a membre numerària de la Secció de Ciències Biològiques]
- FERRER I MALLOL, M. Teresa (ed.). *Jaume I: Commemoració del VIII centenari del naixement de Jaume I*. Vol. 1: *El poder reial i les institucions. La política internacional. La família reial i la política successòria. La figura de Jaume I. El món cultural i artístic*. Barcelona, 2011. 938 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 91) ISBN 978-84-9965-086-9.
- FERRER I MALLOL, M. Teresa (dir.); ROIG ROSICH, Josep M. (coord.). *Història de la Generalitat de Catalunya: Dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*. Barcelona: coedició amb el Departament de la Presidència i el Centre d'Història Contemporània de Catalunya de la Generalitat de Catalunya, 2011. 446 p. + 7 làm. (Monografies de la Secció Històrico-Arqueològica; 13). ISBN 978-84-9965-061-5 (IEC). ISBN 978-84-393-8750-3 (Generalitat de Catalunya).
- *Història de la Generalitat de Catalunya: Dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*. 1a reimpr. Barcelona: coedició amb el Departament de la Presidència i el Centre d'Història Contemporània de Catalunya de la Generalitat de Catalunya, 2011. 446 p. + 7 làm. (Monografies de la Secció Històrico-Arqueològica; 13) ISBN 978-84-9965-061-5 (IEC). ISBN 978-84-393-8750-3 (Generalitat de Catalunya).
- FUSTER, Joan. *Correspondència*. Vol. 13: *Max Cahner*. València: coedició amb Edicions 3i4, 2012. 601 p. ISBN 978-84-9965-109-5 (IEC). ISBN 978-84-7502-891-0 (3i4). [Edició dirigida per Antoni Furió; volum preparat per Josep Ferrer i Costa i Joan Pujades i Marquès]
- GARAU, Adriana; GARCIA, Lluís. *Vocabulari de la psicologia del condicionament i de l'aprenentatge, amb indicació de freqüència d'ús dels mots i de llurs equivalències en anglès* [recurs electrònic, 2011].*
- La Generalitat de Catalunya a través dels segles: Commemoració dels 650 anys de la Generalitat*. Barcelona, 2011. 105 p. ISBN 978-84-9965-069-2. [Sessió pública de la Secció Històrico-Arqueològica. Cervera, 28 de maig de 2009]
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Catàleg de publicacions (1907-2006). Materials audiovisuals del Centenari*. Barcelona, 1 llibret (32 p.; 21 cm) + 1 disc extraïble (991 MB) + 1 disc sonor (46 min.) + 1 DVD-R (50 min.). (Publicacions del Centenari) ISBN 978-84-9965-094-4.
- *Dictamen-acord de l'Excma. Diputació*. Facsímil. Barcelona, 1911. 34, [2] p.
- *Premis Sant Jordi 2012: LXXXI Cartell de premis i de borses d'estudi*. Barcelona, 2012. 42 p.

- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *LXXXII Cartell de premis i de borses d'estudi*. Convocatòria dels Premis Sant Jordi 2013. Barcelona, 2012. 27 p.
- *Síntesi memòria 2010-2011*. Barcelona, 2011. 59 p.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Actes inaugurals del centenari de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (1911-2011)*. Barcelona, 2011. 61 p. ISBN 978-84-9965-072-2.
- *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Sitges. Homenatge a Josep Roca-Pons (14 i 15 de maig de 2010)*. Ed. a cura d'August Bover i Font. Barcelona, 2012. 135 p. (Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans; 21) ISBN 978-84-9965-112-5. [Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sitges i el Grup d'Estudis Sitgetans]
- *Reunió ordinària de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Montserrat (20 i 21 d'octubre de 2006)*. Ed. a cura de Joan Martí i Castell. Barcelona, 2011. 85 p. ISBN 978-84-9965-091-3.
- Joan Bastardas: Sessió en memòria*. Barcelona, 2011. 34 p. (Semblances Biogràfiques; 54) ISBN 978-84-9965-082-1. [Sala Prat de la Riba, 17 de maig de 2010]
- IV Jornades sobre l'Ensenyament de la Física i la Química. I Trobada d'Educació Química: Actes de la I Trobada d'Educació Química* [recurs electrònic]. Compilació a cura de Fina Guitart i Aureli Caamaño. Barcelona: Societat Catalana de Química, 2012. 181 p. ISBN 978-84-9965-120-0.
- Josep M. de Casacuberta i Roger: Sessió en memòria*. Barcelona, 2012. 28 p. (Semblances Biogràfiques; 55) ISBN 978-84-9965-095-1. [Sala Pere i Joan Coromines, 25 de gener de 2011]
- JUFRESA, MONTSERRAT (ed.). *Informació i comunicació a Grècia i Roma*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Clàssics, 2010. 165 p. (Els Peus d'Ícar; 1) ISBN 978-84-9965-074-6.
- JUFRESA, MONTSERRAT; REIG, MONTSERRAT (cur.). *Ta zôia. L'espai a Grècia II: els animals i l'espai*. Tarragona: Societat Catalana d'Estudis Clàssics en coedició amb l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, 2011. 140 p. (Documenta; 20) ISBN 978-84-9965-088-3.
- La lingüística romànica al segle XXI: IV Jornada de l'Associació d'Amics del Professor Antoni M. Badia i Margarit (Barcelona, 23 d'octubre de 2009)*. Barcelona, 2012. 87 p. (Biblioteca Filològica; 67) ISBN 978-84-9965-098-2.
- LLÀCER I ESCORIHUELA, ÀNGEL. *Fisiopatologia de la medicina quotidiana: Entrebancs al camí de l'excel·lència*. Barcelona, 2012. 27 p. ISBN 978-84-9965-114-9. [Discurs de recepció d'Àngel Llàcer i Escorihuela com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el novembre de 2012]

- LLEBOT, Josep Enric. *Second report on climate change in Catalonia*. Barcelona: coedició amb el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de la Generalitat de Catalunya, 2012. 32 p. ISBN 978-84-9965-097-5.
- LUCZAK, Barbara. *Espai i memòria: Barcelona en la novel·la catalana contemporània*. Barcelona, 2012. 200 p. ISBN 978-84-938230-2-3.
- MARQUET, Lluís. *Novetat i llenguatge* [recurs electrònic, 2011].*
- MARTINES, Josep. *El valencià del segle XIX: el lèxic: L'aportació del 'Diccionari valenciano' de Josep Pla i Costa*. Barcelona, 2012. 426 p. (Biblioteca Filològica; 70) ISBN 978-84-9965-105-7.
- MASJUAN, Josep M. (coord.). *Societat catalana 2011*. Barcelona: Associació Catalana de Sociologia, 2011. 384 p. ISBN 978-84-9965-025-8.
- MASSANELL I MESSALLES, Mar. *Permeabilitat del català nord-occidental a l'estàndard mediterrànic i educatiu: el cas de l'Alt Urgell*. Ed. a cura de Joan Veny i Clar. Barcelona, 2011. 432 p. (Biblioteca de Dialectologia i Sociolingüística; 16) ISBN 978-84-9965-087-6.
- MASSOT I MUNTANER, Josep. *Frederic Clascar i Sanou. Semblança biogràfica*. Barcelona, 2012. 18 p. (Semblances Biogràfiques; 56) ISBN 978-84-9965-127-9. [Conferència pronunciada davant del Ple per Josep Massot i Muntaner el dia 27 de febrer de 2012]
- MESTRES, Josep M. *Cent anys de correcció de textos i normalització a l'Institut d'Estudis Catalans (1907-2007)*. Barcelona, 2012. 185 p. (Publicacions de la Presidència; 35) ISBN 978-84-9965-103-3.
- Migracions i societat: Cicle de comunicacions de la Secció de Filosofia i Ciències Socials*. Barcelona, 2011. 80 p. (Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; 42) ISBN 978-84-9965-066-1.
- MIGUEL LUKEN, Verònica de; RODRÍGUEZ GARCÍA, Dani; SOLANA SOLANA, Miguel. *La població immigrada a Catalunya: Consideracions sobre les seves condicions d'assentament i integració a partir de les dades de l'ENI 2007*. Coordinació d'Àngels Pascual de Sans. Barcelona, 2012. 147 p. (Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; 44) ISBN 978-84-9965-115-6.
- MIRALLES, Carles; MALÉ, Jordi; PUJOL PARDELL, Jordi (cur.). *Actes del III Simposi Carles Riba (Barcelona, 30 de novembre i 1 i 2 de desembre de 2009)*. Barcelona, 2012. 531 p. (Biblioteca Filològica; 69) ISBN 978-84-9965-101-9.
- MONÉS I PUJOL-BUSQUETS, Jordi. *La pedagogia catalana al segle XX: Els seus referents*. Barcelona: coedició amb Pagès Editors, 2011. 544 p. (Guimet; 148) ISBN 978-84-9965-059-3 (IEC). ISBN 978-84-9975-141-2 (Pagès Editors).
- MONSERRAT, Josep; ROVIRÓ, Ignasi; TORRES, Bernat (cur.). *Europa*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2011. 222 p. (Col·loqui de Vic; 15) ISBN 978-84-9965-062-3.

- MONSERRAT, Josep; TORRES, Bernat (ed.). *Aristòtil lector de Plató: (IncurSIONS en el «Fileb» platònic)*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia en coedició amb Barcelonense d'Edicions, 2012. 176 p. ISBN 978-84-9965-078-4.
- MORENO RAMÍREZ, Pedro. *Estadística territorial de la província de Barcelona, 1858*. Edició i estudi introductorí a cura de José Ignacio Muro, Francesc Nadal i Lluís Urteaga. Barcelona: Societat Catalana de Geografia, 2011. 124 p. + 1 il·l. + 1 mapa + 1 disc òptic (CD-ROM). ISBN 978-84-9965-079-1.
- MORVAY, Károly. *Els bons usos es perden: Petit diccionari fraseològic cerdanià*. Barcelona, 2012. 253 p. (Publicacions de la Presidència; 37) ISBN 978-84-9965-113-2. [Premi Catalunya del Nord 2008]
- Ordinarium Sacramentorum Tarraconense 1530*. Edició facsímil monocroma a càrrec de Francesc Xavier Altés i Aguiló. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, 2011. 374 p. (Biblioteca Litúrgica Catalana; 7) ISBN 978-84-9965-068-5.
- PALAU I ORTA, Josep; RODRÍGUEZ I BOSCH, Josep Lluís (coord.). *Primavera pedagògica: Seminari que dóna veu als joves pedagogs (Barcelona, 20 i 21 de maig de 2010)*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia, 2011. 92 p. ISBN 978-84-9965-083-8.
- Perspectives del segle XXI: Població, societat i país: Cicle de conferències*. Barcelona, 2012. 333 p. (Publicacions de la Presidència; 38) ISBN 978-84-9965-128-6.
- POTRONY, Lluïc; ROMANÍ, Joan M. (cur.). *Indexació, terminologia i llenguatge jurídic*. Barcelona: Societat Catalana de Terminologia, 2011. 233 p. (Memòries de la Societat Catalana de Terminologia; 3) ISBN 978-84-9965-089-0. [Jornada de la SCATERM. Barcelona, 2011]
- PUIG I OLIVER, Jaume de; PERARNAU ESPELT, Josep; AVENOZA, Gemma; SORIANO, Lourdes; CLAUSELL NÁCHER, Carme; GISPERT-SAÜCH, Pilar; GUIXERAS, David; IZQUIERDO MOLINAS, Eva; MARTÍ, Sadurní; RENEDO, Xavier; ROJAS FERNÁNDEZ, Raquel. *Catàleg dels manuscrits de les obres de Francesc Eiximenis, OFM, conservats en biblioteques públiques*. Vol. 1: *Descripció dels manuscrits*. Barcelona: coedició amb la Facultat de Teologia de Catalunya, 2012. 1.088 p. (Corpus Scriptorum Cataloniae. Series D, Subsidia; 2) ISBN 978-84-9965-102-6 (IEC). ISBN 978-84-938620-9-1 (FTC).
- RABELLA, Joan Anton (cur.). *Acte d'homenatge a Jordi Mir*. Barcelona, 2011. 61 p. (Publicacions de la Presidència; 34) ISBN 978-84-9965-077-7. [Institut d'Estudis Catalans. Sala Prat de la Riba, 9 de juny de 2010]
- Recull de conferències 2009: 200 anys del naixement de Darwin i 150 de 'L'origen de les espècies'. 4ts debats de recerca*. Andorra: coedició amb la Societat Andorrana de Ciències, 2011. 373 p. ISBN 978-84-9965-058-6 (IEC). ISBN 978-99920-61-10-7 (SAC).
- RIBA, Oriol. *Una taula dels temps geològics*. Barcelona, 1986 [recurs electrònic, 2012].*

- RUBIÓ I LLUCH, Antoni. *Epistolari grec*. Vol. 4: *Anys 1916-1936*. Correspondència recollida i anotada per Eusebi Ayensa i Prat. Ed. a cura de Josep Massot i Muntaner. Barcelona, 2012. 623 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 90) ISBN 978-84-9965-111-8 (vol. 4). ISBN 978-84-7283-992-2 (obra completa).
- SAGARRA, Josep M. de. *Obra completa. Teatre 5*. Vol. 19: *La filla del carnesí. Gardènia. El cas del senyor Palau*. Ed. crítica a cura de Narcís Garolera. Amb la col·laboració de Miquel M. Gibert i Eulàlia Mumburú. Barcelona: coedició amb Edicions 3i4, 2012. 534 p. ISBN 978-84-9965-110-1 (IEC). ISBN 978-84-7502-896-5 (3i4).
- SANMARTÍ GREGO, Joan. *L'Escola Catalana d'Arqueologia i l'estudi dels ibers*. Barcelona, 2011. 57 p. ISBN 978-84-9965-075-3 [Discurs de recepció de Joan Sanmartí Grego com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 15 de desembre de 2011]
- SERRA ZAMORA, Anna; MESTRES I SERRA, Josep M. *Les proves d'accés als cicles formatius (PACF): Criteris de redacció, maquetació i correcció del text de les proves*. Barcelona, 2011. 123 p. ISBN 978-84-9965-039-5.
- SIMON I TARRÉS, Antoni. *Del 1640 al 1705: L'autogovern de Catalunya i la classe dirigent catalana en el joc de la política internacional europea*. València: coedició amb la Universitat de València, 2011. 364 p. ISBN 978-84-9965-084-5.
- SUNYER I BALAGUER, Ferran. *Selecta*. Selecció d'articles i comentaris de Joaquim Bruna i Julià Cufí. Ed. a cura de Manuel Castellet. Ed. facsímil. Barcelona, 2012. 540 p. (Arxius de les Seccions de Ciències; 144) ISBN 978-84-9965-106-4.
- TOMÀS, Pere. *Tractatus brevis de modis distinctionum*. Ed. a cura de Celia López Alcalde i Josep Batalla. Introducció de Claus A. Andersen amb la col·laboració de Robert D. Hughes. Santa Coloma de Queralt: coedició amb l'Obrador Edèndum, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Rovira i Virgili, 2011. 399 p. (Bibliotheca Philosophorum Medii Aevi Cataloniae; 2) ISBN 978-84-9965-055-5 (IEC). ISBN 978-84-937590-8-7 (Obrador Edèndum). ISBN 978-84-490-2682-9 (UAB). ISBN 978-84-8424-192-8 (URV).
- TORRENTS, Ricard. *Joan Maragall, intel·lectual en «el segle dels intel·lectuals»*. Barcelona, 2011. 20 p. ISBN 978-84-9965-093-7. [Conferència pronunciada per Ricard Torrents en la sessió ordinària de la Secció de Filosofia i Ciències Socials el dia 13 de desembre de 2010]
- TRENCHS ÒDENA, Josep. *Documents de cancelleria i de mestre racional sobre la cultura catalana medieval*. Ed. a cura d'Ignasi J. Baiges, Daniel Duran, M. Teresa Ferrer i Mallol, Teresa Huguet, Miquel Raufast i Esther Redondo. Coordinació de Maria Teresa Ferrer i Mallol. Barcelona, 2011. 658 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 88) ISBN 978-84-9965-057-9.

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS. GABINET DE TERMINOLOGIA. *Fonaments de fisioteràpia i fisioteràpia comunitària*. Palma, 2010 [recurs electrònic, 2012].*

VALLS, Miquela. *Mig segle de manuals i mètodes de català nord-catalans*. Barcelona, 2011. 36 p. ISBN 978-84-9965-064-7. [Discurs de recepció de Miquela Valls com a membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 21 d'octubre de 2011. Resposta de Joan Becat i Rajaut, membre emèrit de la Secció de Filosofia i Ciències Socials]

VENY, Joan. *Petit atlas lingüístic del domini català*. Vol. 3. Barcelona, 2011. 323 p. ISBN 978-84-9965-096-8.

VERNET I PONS, Eulàlia. *Origen etimològic dels verbs làmed-he de l'hebreu masorètic: Un estudi sobre la formació de les arrels verbals en semític*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Hebraics, 2011. 404 p. (Publicacions de la Societat Catalana d'Estudis Hebraics; 2) ISBN 978-84-9965-090-6.

VIADER I GUIXÀ, Ramon. *Vi, cos i cervell*. Barcelona: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació i Secció de Ciències i Tecnologia, 2011. 249 p. (Monografies de les Seccions de Ciències; 21) ISBN 978-84-9965-060-9.

VILLARONGA, Leandre; BENAGES, Jaume. *Ancient coinage of the Iberian Peninsula: Greek, Punic, Iberian, Roman = Les monedes de l'edat antiga a la península Ibèrica*. Amb la col·laboració de Gabriel Villaronga, Xavier Sanahuja i Miquel Crusafont. Versió anglesa de Jaume Boada Salom. Supervisió de la versió anglesa de Tyson Whitney. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2011. 802 p. ISBN 978-84-9965-080-7.

* Edicions en línia dutes a terme pel programa «Diccionari de Ciència i Tecnologia (DiCiT)» (vegeu el capítol vi, «Activitat de recerca», p. 233).

Obres vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans

BALCELLS, Eugènia. *Homenatge als elements*. Taula periòdica dels elements (cartell mural). Barcelona: Universitat de Barcelona, 2011. Color; 96 × 136 cm. [Amb la col·laboració de la Societat Catalana de Física i de la Societat Catalana de Química]

COMAS GÜELL, Montserrat; OLIVA PASCUET, Víctor (coord.). *Llum entre ombres: 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània: Biblioteca del Centre de Lectura de Reus, Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès, Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya, Biblioteca Museu Balaguer, Biblioteca Arús, Biblioteca de Catalunya. Centenari Joan Oliva i Milà*. Vilanova i la Geltrú: Organisme Autònom de Patrimoni Víctor Balaguer, 2011. 179 p. ISBN 978-84-936539-5-8. [Amb la col·laboració de

- la Generalitat de Catalunya, de l'Institut d'Estudis Catalans i de l'Associació de Bibliòfils de Barcelona]
- CORTÉS, Carles. *Mirades creuades: Miquel Martí i Pol i Antoni Miró*. Cocentaina: Ajuntament de Muro, 2012. 47 p. (Col·lecció Catàlegs; 52) [Amb la col·laboració de la Universitat d'Alacant i de l'Institut d'Estudis Catalans]
- Diccionari d'educació*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament i TERMCAT, Centre de Terminologia, 2011. 388 p. ISBN 978-84-393-8743-5. [Amb la col·laboració de la Societat Catalana de Pedagogia]
- DIERASSI, Carl; HOFFMANN, Roald. *Oxigen: Una obra en 20 escenes*. Introducció de Mercè Piqueras. Traducció d'Arantxa Gorostiza i Mercè Piqueras. València: Universitat de València, 2011. 94 p. (Monografies [Mètode]; 5) ISBN 978-84-370-8193-9. [Amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans]
- FÀBRA, Pompeu. *Obres completes de Pompeu Fabra*. Vol. 8: *Epistolari. Curs de llengua catalana per correspondència*. Ed. a cura de Jordi Manent i Jordi Mir. Barcelona: Proa: Edicions 62; València: Edicions 3i4; Palma: Moll, 2011. 936 p. ISBN 978-84-8256-257-8 (vol. 8). ISBN 978-84-8437-798-6 (obra completa). [Directors de l'obra: Jordi Mir i Joan Solà]
- MORALES, Mercè. *El Parlament de Catalunya: República, Guerra Civil i exili*. Barcelona: Base, 2012. 438 p. ISBN 978-84-15267-67-6. [Amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Estudis Històrics]
- SALVADOR, Carles. *Les festes de Benassal*. Benassal: Fundació Carles Salvador, 2010. 217 p. (Publicacions de la Fundació Carles Salvador; 3) ISBN 978-84-606-4667-9. [Amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans, Bancaixa i la Fundació Lluís Carulla]
- SANZ BALAGUÉ, Joaquim; TOMASA GUIX, Oriol. *Elements i recursos minerals. Aplicacions i reciclatge*. Barcelona: Zenobita i Museu de Geologia Valentí Masachs, 2011. 127 p. ISBN 978-84-92571-58-1. [Amb la participació de l'Institut d'Estudis Catalans i la Fundació Caixa Manresa]

Publicacions periòdiques

- ACS/ Associació Catalana de Sociologia*, núm. 110 (setembre 2011); núm. 111 (novembre 2011); núm. 112 (gener 2012); núm. 113 (abril 2012); núm. 114 (juny 2012).
- Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica*, vol. 4 (2011).
- Anuari de la Societat Catalana d'Economia*, vol. 19 (2011); vol. 20 (2012).
- Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*, núm. 22 (2011).
- Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 76 (2010-2011).
- Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, vol. 21 (2010); vol. 22 (2011).

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 26, núm. 2 (2011); vol. 27, núm. 1 (2012).

Catalan Historical Review, vol. 4 (2011).

Catalan Social Sciences Review, núm. 1 (2011).

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 28 (2) (novembre 2011); núm. 29 (1) (maig 2012).

Contributions to Science, vol. 7, núm. 1 (juny 2011); vol. 7, núm. 2 (desembre 2011).

Dossiers Agraris, núm. 12 (2012); núm. 13 (2012).

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 18 (juliol-desembre 2011); núm. 19 (gener-juny 2012).

Educació Química, núm. 8 (2011); núm. 9 (2011); núm. 10 (2011).

Estudis Romànics, núm. 34 (2012).

Ítaca: Quaderns Catalans de Cultura Clàssica, núm. 24, 25 i 26 (2008-2010).

Journal of Catalan Intellectual History, núm. 3 (2012).

Lambard: Estudis d'Art Medieval, núm. 22 (2010-2011).

Llengua & Literatura, vol. 22 (2011-2012).

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. 19 (2011).

Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 97 (setembre-octubre 2011); núm. 98 (novembre-desembre 2011); núm. 99 (gener-febrer 2011); núm. 100 (març-abril 2012); núm. 101 (maig-juny 2012); núm. 102 (juliol-agost 2012).

Nou Biaix, núm. 30 (setembre 2011); núm. 31 (juny 2012).

Omnis Cellula, núm. 26 (juny 2011); núm. 27 (desembre 2011); núm. 28 (juny 2012).

Periodística, núm. 13 (2011).

Quaderns Agraris, núm. 32 (juny 2012).

Recursos de Física [en línia], núm. 8 (tardor 2011); núm. 9 (primavera 2012).

Revista Catalana de Musicologia, vol. 4 (2011).

Revista Catalana de Pedagogia, vol. 7 (2009-2010).

Revista Catalana de Sociologia [en línia], núm. 27 (desembre 2011).

Revista de Dret Històric Català, núm. 10 (2010).

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 10 (2012).

Revista de Tecnologia, núm. 4 (2n semestre 2011).

SCM/Notícies, núm. 31 (febrer 2012); núm. 32 (maig 2012).

Tamid, vol. 7 (2011).

TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments, núm. 13/1 (juny 2011); núm. 13/2 (desembre 2011).

Terminàlia, núm. 4 (desembre 2011); núm. 5 (juny 2012).

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, núm. 62 (2011); núm. 63 (2012).
Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 69 (2010); núm. 70 (2010);
 núm. 71-72 (2011).
Treballs de Sociolingüística Catalana, núm. 21 (2011)

Resum dels títols editats (2007-2011)

<i>Tipologia de les publicacions</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Revistes	45	28	33	38	46
Opuscles	16	18	17	14	13
Monografies	48	50	56	41	43
Coedicions	21	19	19	34	26
Altres formats	3	7	2	6	5
Total de títols publicats	133	122	127	133	133

Donacions de publicacions

Es relacionen a continuació totes les institucions i les universitats que han rebut el fons editorial disponible de l'IEC i la seva actualització anual:

Abadia de Montserrat: Biblioteca
 Ajuntament d'Alcoi: Gabinet Municipal de Normalització Lingüística
 Ajuntament d'Almassora: Biblioteca
 Ajuntament d'Oliva: Biblioteca
 Ajuntament de Gandia: Regidoria de Cultura
 Ajuntament de Petrer: Regidoria de Normalització Lingüística
 Ajuntament de Sant Joan les Fonts: Regidoria de Promoció Municipal
 Ajuntament de Vila-real: Servei de Normalització Lingüística
 Albert-Ludwigs-Universität Freiburg: Romanisches Seminar
 Arxiu de la Corona d'Aragó: Biblioteca Auxiliar, Barcelona
 Arxiu del Regne de Mallorca, Palma
 Arxiu Diocesà de Girona
 Arxiu Històric Comarcal de Manresa: Biblioteca
 Arxiu Històric Comarcal de Solsona: Direcció
 Arxiu Històric de la Ciutat: Biblioteca, Barcelona
 Arxiu Històric de la Ciutat: Hemeroteca, Barcelona
 Arxiu Municipal de Gandia: Biblioteca

Arxiu Municipal de Girona: Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions
Arxiu Nacional de Catalunya: Biblioteca Auxiliar, Barcelona
Associació Catalana d'Hondures: Biblioteca
Associació Cultural Alambor: Biblioteca, Benicarló
Associació Cultural Centelles i Riu Sec d'Oliva: Biblioteca
Ateneu Barcelonès: Biblioteca
Biblioteca Can Sumarro de l'Hospitalet de Llobregat
Biblioteca de Catalunya: Hemeroteca
Biblioteca de Catalunya: Servei d'Adquisicions
Biblioteca di Monserrato, Roma (Itàlia)
Biblioteca Diocesana de Mallorca
Biblioteca Municipal Central, València
Biblioteca Popular Caixa Laietana
Biblioteca Popular de Tortosa
Biblioteca Pública de Girona
Biblioteca Pública de Lleida
Biblioteca Pública de Tarragona
Biblioteca Pública de València
Capítol de Girona: Arxiu Biblioteca
Casa Balear
Casal Jaume I d'Alacant: Biblioteca
Casal Jaume I d'Ontinyent
Casal Jaume I de la Ribera Baixa: Biblioteca
Centre Cultural de Gandia: Institució Alfons el Vell
Centre d'Història Contemporània de Catalunya, Barcelona
Centre de Documentació i d'Animació de la Cultura Catalana, Perpinyà
Centre de Lectura de Reus: Biblioteca
Centre de Recerca i Documentació Eduard Toda, l'Alguer (Itàlia)
Centre Excursionista de Catalunya: Biblioteca, Barcelona
El Colegio de Jalisco: Biblioteca, Jalisco (Mèxic)
Col·legi Oficial de Metges de Barcelona: Biblioteca, Barcelona
Consell Superior d'Investigacions Científiques: Biblioteca, Barcelona
Conselleria de Cultura i Educació: Direcció General de Centres Docents, Barcelona
Embajada de España: Biblioteca de Zagreb
Escuela Española de Historia: Biblioteca, Roma (Itàlia)
Euskaltzaindia

Eusko Ikaskuntza: Sociedad de Estudios Vascos
Facultat de Teologia de Catalunya: Secretariat de Publicacions
Filozofska Fakulteta: Romanki Jeziki, Ljubljana (Eslovènia)
Freie Universität Berlin: Romanische Philologie (Alemanya)
Fundació Carles Salvador, Benassal
Generalitat de Catalunya: Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya: Direcció General de Patrimoni Cultural
Generalitat de Catalunya: Direcció General de Política Lingüística
Generalitat Valenciana: Conselleria de Cultura i Educació
Govern d'Andorra: Ministeri d'Afers Socials i Cultura
Indiana University Library: Fundació Roca-Pons
Institució Milà i Fontanals: Consell Superior d'Investigacions Científiques, Barcelona
Institut Botànic: Ajuntament de Barcelona
Institut d'Estudis Eivissencs: Biblioteca, Eivissa
Institut d'Estudis Penedesencs: Biblioteca, Vilanova i la Geltrú
Institut Menorquí d'Estudis: Biblioteca
Institut Ramon Llull: Biblioteca
Instituto de La Habana: Instituto de Literatura y Lingüística
Monestir de Poblet: Biblioteca/Intercanvi
Museu Comarcal del Montsià
Museu d'Arqueologia de Catalunya: Direcció Territorial, Girona
Museu d'Història de Catalunya
Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella, Barcelona
Museu de Vilafranca: Servei de Documentació
Museu Nacional d'Art de Catalunya: Biblioteca General d'Història de l'Art
Obra Cultural de l'Alguer
Òmnium Cultural: Biblioteca, Barcelona
Parlament de Catalunya: Biblioteca
Protectora Menorquina: Biblioteca
Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi: Biblioteca, Barcelona
Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona: Biblioteca
Rheinland Pfalz: Pfälzische Landesbibliothek, Speyer (Alemanya)
Societat Andorrana de Ciències. Centre Cultural La Llacuna
TERMCAT: Centre de Documentació, Barcelona
The Hispanic Society of America: Library, Nova York (Estats Units)
Universidad de Zaragoza

Università degli Studi di Cagliari: Facoltà di Lettere e Magistero, Càller, l'Alguer (Itàlia)
Università di Venezia, Ca Foscari (Itàlia)
Universitat Autònoma de Barcelona: Facultat d'Humanitats. Biblioteca
Universitat Autònoma de Barcelona: Facultat de Ciències. Biblioteca
Universitat d'Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana
Universitat d'Alacant: Servei d'Informació Bibliogràfica i Documental
Universitat de Barcelona: Biblioteca
Universitat de Girona: Biblioteca, Servei d'Adquisicions
Universitat de les Illes Balears: Departament de Filologia Catalana i Lingüística General
Universitat de les Illes Balears: Servei de Biblioteca i Documentació
Universitat de Lleida: Biblioteca
Universitat de Lleida: Servei de Biblioteca i Documentació, Biblioteca de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrícola
Universitat de Lleida: Servei de Biblioteca i Documentació (UTC)
Universitat de Perpinyà: Centre de Recerques i d'Estudis Catalans
Universitat de València: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana
Universitat de València: Vicerectorat de Política Científica
Universitat de Vic: Biblioteca
Universität Frankfurt am Main: Institut für romanische Sprachen und Literaturen
Universität Heidelberg: Romanisches Seminar
Universitat Jaume I: Biblioteca
Universitat Jaume I: Centre de Documentació
Universität Jena-Friedrich-Schiller: Institut für Romanistik
Universitat Oberta de Catalunya: Biblioteca
Universitat Politècnica de Catalunya: Biblioteca
Universitat Politècnica de Catalunya: Escola Tècnica Superior d'Estudis Agrícoles
Universitat Pompeu Fabra: Biblioteca-Adquisicions
Universitat Pompeu Fabra: Institut Universitari de Lingüística Aplicada
Universitat Rovira i Virgili: Biblioteca
Université de Liège: Centre d'Information et de Conservation des Bibliothèques
Université de Paris IV (Paris-Sorbonne): Centre d'Études Catalanes
Université de Paris VIII - Vincennes à Saint-Denis: Département d'Études Hispaniques
Université de Paris VIII - Vincennes à Saint-Denis: UFRS Langues Sociétés Cultures Étrangères
Université Paul Valéry: Département du Catalan

Intercanvi de publicacions

L'Institut d'Estudis Catalans manté intercanvis amb unes cent setanta institucions científiques i acadèmies nacionals i internacionals; a banda d'aquestes institucions, també es gestionen els intercanvis de les societats filials.

A continuació detallem la relació de les revistes i col·leccions que són objecte d'intercanvi i el nombre d'institucions receptores (entre parèntesis).

- Acta Numismàtica* (38)*
Actes de les Trobades d'Història de la Ciència i de la Tècnica (2)*
Anuari de la Societat Catalana d'Economia (6)*
Anuari de la Societat Catalana de Filosofia (45)*
Arxiu de Textos Catalans Antics (41)
 «Arxius de les Seccions de Ciències» (39)
 «Biblioteca de Dialectologia i Sociolingüística» (23)
 «Biblioteca Filològica» (52)
Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural (246)**
Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics (2)*
Butlletí de la Societat Catalana de Filosofia (1)
Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques (3)*
Butlletí de la Societat Catalana de Musicologia (31)*
Cartografia de Briòfits (9)
Cinematògraf (10)*
 «Corpus Vitrearum Medii Aevi» (7)
Estudis Romànics (63)
Gazeta (8)*
Ítaca: Quaderns Catalans de Cultura Clàssica (32)*
Lambard: Estudis d'Art Medieval (10)*
Llengua & Literatura (22)*
 «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica» (55)
 «Monografies de la Secció Històrico-Arqueològica» (41)
 «Monografies de les Seccions de Ciències» (19)
 «Organització per a la Cartografia de les Plantes Vasculares als Països Catalans» (158)***
Periodística (15)*
Quaderns Agraris (5)*
 «Repertoris de la Secció Filològica» (10)
Revista Catalana de Musicologia (34)*

Revista Catalana de Sociologia (16)*

Revista de Física (10)*

Tamid (5)*

Treballs de Comunicació (17)*

Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural (246)**

«Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials» (26)

Treballs de la Societat Catalana de Geografia (253)*

* Publicacions periòdiques de societats filials. Aquests intercanvis estan gestionats pel Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans i són lliurats a les societats filials.

** Intercanvis gestionats per la Universitat de Girona (segons conveni).

*** Intercanvis gestionats pel Servei Editorial de l'Institut d'Estudis Catalans i lliurats al Programa de Recerca.

Relació d'institucions científiques i acadèmies a les quals l'IEC lliura regularment publicacions en concepte d'intercanvi

Àmbit català

— Andorra: Societat Andorrana de Ciències

— Catalunya

Barcelona: Arxiu Històric de la Ciutat

— Col·legi de Periodistes de Catalunya

— Diputació de Barcelona. Servei de Patrimoni Arquitectònic

— Diputació de Barcelona. Servei de Patrimoni Artístic

— Fundació Privada Hospital de la Santa Creu

— Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient i Habitatge

— Generalitat de Catalunya. Servei d'Arqueologia

— Institut Amatller d'Art Hispànic

— Institut Químic de Sarrià

— Museu de Ciències Naturals

— Museu de Geologia

— Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi

— Reial Acadèmia de les Bones Lletres

— Reial Societat Arqueològica Tarraconense

— Universitat de Barcelona. Associació Hispànica de Literatura Medieval (AHLM)

— Universitat Ramon Llull. *Comprendre: Revista Catalana de Filosofia*

Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Secció d'Intercanvi
 Castelló d'Empúries: Centre d'Estudis Trobadorescos
 Cerdanyola: Col·lectiu de Recerques Arqueològiques de Cerdanyola
 Empúries: Museu d'Arqueologia de Catalunya
 Girona: Diputació de Girona. Unitat de Publicacions
 — Universitat de Girona. Adquisicions/Intercanvis
 Martorell: Museu Municipal Vicenç Ros
 Montblanc: Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà
 Poblet: Monestir de Poblet
 Sabadell: Fundació Bosch i Cardellach
 Sitges: Grup d'Estudis Sitgetans
 Tarragona: Museu Nacional Arqueològic
 Valls: Institut d'Estudis Vallencs
 Viladecans: Ajuntament de Viladecans

— Illes Balears

Eivissa: Institut d'Estudis Eivissencs
 Palma: Institut d'Estudis Baleàrics

— País Valencià

Alacant: Universitat d'Alacant. Secretariat de Normalització Lingüística
 — Universitat d'Alacant. *Sharq Al-Andalus: Estudios Árabes*
 Alzira: Ajuntament. Arxiu Municipal
 Cocentaina: Centre d'Estudis Contestans. *Alberri*
 Ontinyent: Ajuntament. Servei de Publicacions
 Torrent: Facultat de Teologia de Sant Vicent Ferrer
 València: Arquebisbat. Arxiu de Religiositat Popular de València
 — Generalitat Valenciana. Conselleria de Medi Ambient
 — Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles
 — Revista *Mètode*

Àmbit espanyol

— Andalusia

Sevilla: Junta de Andalucía. Consejería de Cultura

— Aragó

Osca: Fundación Joaquín Costa

Saragossa: Universidad de Zaragoza. Revista *Geographicalia*

— Universidad de Zaragoza. Revista *Tropelías*

- Castella i Lleó
 Segòvia: Fundación Centro Nacional del Vidrio
 Valladolid: Universidad de Valladolid. Facultad de Filosofía y Letras
- Galicia
 La Corunya: Real Academia Galega
 Ourense: Associação Galega da Língua (AGAL)
 Santiago de Compostela: Instituto da Língua Galega
  - Universidade de Santiago de Compostela
  - Xunta de Galicia. Consellería de Cultura
- La Rioja
 Logronyo: Universidad de La Rioja. Hemeroteca
- Madrid: *Analecta Calasanciana*
  - Casa de Velázquez. Biblioteca
  - CSIC. Biblioteca de Historia. Centro de Humanidades
  - CSIC. Centro Nacional de la Información
  - CSIC. Instituto de Filología. Intercambio de Publicaciones
  - CSIC. Real Jardín Botánico
  - CSIC-ISOC. Instituto de Información y Documentación en CS Humanidades
  - Misioneros de los SS. Corazones
  - Museo Nacional de Antropología
  - Universidad Complutense. Servicio de Intercambio
  - Universidad de Alcalá de Henares. Servicio de Intercambio
  - Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED)
- País Basc
 Bilbao: Euskalzaindia. Azcue Biblioteka
  - Universidad del País Vasco. Facultad de Ciencias

Resta del món

- Alemanyà
 Frankfurt: Senckenbergische Naturforschende Gesellschaft
  - Universität Frankfurt am Main. Biblioteca Catalana
 Göttingen: Akademie der Wissenschaften zu Göttingen
 Magúncia: Akademie der Wissenschaften und der Literatur zu Mainz
 Munic: Bayerische Akademie der Wissenschaften
  - Fachinformationzentrum Karlsruhe. Berlin. Zentralblatt für Mathematik
 Saarbrücken: Universität des Saarlandes. Zeitschrift für Romanische Philologie

- Argentina
  - Buenos Aires: Museo Argentino de Ciencias Naturales Bernardino Rivadavia
  - La Plata: Universidad Nacional de La Plata
  - Mendoza: Universidad Nacional de Cuyo. Facultad de Filosofía y Letras
- Àustria
  - Salzburg: Universität
  - Viena: Zoologisch-Botanische Gesellschaft in Österreich
- Bèlgica
  - Brussel·les: Académie Royale de Belgique
  - Lieja: Université
  - Lovaina: Recherches de Théologie Ancienne et Médiévale
  - Lovaina: Université
  - Lovaina: Université. Collège Erasme
- Brasil
  - São Paulo: Escola de Comunicações e Artes. Biblioteca Maria Luisa Monteiro da Cunha
  - São Paulo: Universidade de São Paulo. Museo Zoológico
- Canadà
  - Toronto: Casal dels Països Catalans
- Colòmbia
  - Bogotà: Universidad Nacional de Colombia
- Dinamarca
  - Copenhaguen: Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
- Estats Units d'Amèrica
  - Ames (Iowa): Iowa State University
  - Ann Arbor (Michigan): University of Michigan Library
  - Berkeley (Califòrnia): University of California
  - Boston (Massachusetts): Museum of Fine Arts. Library Exchanges
  - Chicago (Illinois): University of Chicago Press
  - Lawrence (Kansas): University of Kansas. Libraries
  - Madison (Wisconsin): Wisconsin Academy of Sciences, Arts and Letters
  - New Haven (Connecticut): Yale University Library
  - Nova York: American Academy and Institute of Arts and Letters
  - The Hispanic Society of America
  - Richmond (Virgínia): American Mathematical Society
  - Tallahassee (Florida): Florida State University
  - Urbana (Illinois): University of Illinois. Library

- Washington: Smithsonian Institution Libraries. National Museum
 — The Library of Congress. Hispanic Acquisition Program
- Estònia
 Tallinn: Academy of Sciences
- Finlàndia
 Hèlsinki: Societas Scientarum Fennica
 — Société Néophilologique. Modern Language Society
- França
 Ais de Provença: Académie d'Aix. Musée Arbaud
 Besançon: Université
 París: Bibliothèque Nationale. Service des Échanges Internationaux
 — École Normale Supérieure. Service des Échanges
 — Institut de France. Académie des Inscriptions et Belles-Lettres
 — Musées Nationaux au Louvre. Bibliothèque et Archives
 Tolosa de Llenguadoc: revista *Nouvelle Revue d'Onomastique*
 — Bibliothèque d'Études Méridionales
 — Bibliothèque Universitaire Centrale
- Geòrgia
 Tbilisi: University, I. Vekua
- Gran Bretanya
 Liverpool: University. *Bulletin of Hispanic Studies*
 Londres: British Museum (Natural History)
 — Joint Library of the Hellenic and Roman Societies
- Grècia
 Atenes: Académie d'Athènes
 — American School of Classical Studies. Blegen Library
- Índia
 Bengaluru: Indian Academy of Sciences
 Calcuta: The Asiatic Society
- Itàlia
 Catània: Società di Storia Patria per la Sicilia Orientale
 Ciutat del Vaticà: Biblioteca Apostolica Vaticana
 Ferrara: Università degli Studi di Ferrara
 Florència: Accademia della Crusca
 — Accademia Toscana di Scienze e Lettere La Colombaria
 Gènova: Museo Civico di Storia Naturale Giacomo Doria

- Màntua: Accademia Nazionale Virgiliana
 Milà: Università degli Studi-Ufficio Scambi
 Nàpols: Centre Jean Bérard. École Française de Rome
 — Istituto Universitario Orientale
 — Università degli Studi. Facoltà di Scienze Agrarie
 — Università degli Studi di Napoli Federico II
 Pàdua: Università degli Studi
 Roma: *Cultura Neolatina*
 — Accademia Nazionale dei Lincei
 — Accademia Nazionale delle Scienze detta dei XL
 — The British School at Rome Library
 Torí: Università degli Studi
 Trieste: Università degli Studi
- Japó
 Chiyoda-Kutokio: Société Franco-Japonaise des Sciences Pures et Appliquées
 Gofuku Toyama: University. Faculty of Sciences
 Tòquio: Terra Scientific Publishing Company
- Jordània
 Amman: Islamic Academy of Sciences
- Letònia
 Riga: Latvian Academica Library
- Marroc
 Agadir: Universidad Ibnou Zohrn. Facultad de Letras y Ciencias Humanas
- Mèxic
 Mèxic: El Colegio Nacional
 — Instituto de Investigaciones Estéticas, UNAM. Biblioteca Justino Fernández
- Països Baixos
 Amsterdam: Library KNAW. Exchange Department
 Leiden: National Natuurhistorisch Museum
- Perú
 Lima: Sociedad Química del Perú
- Portugal
 Barcarena: Câmara Municipal de Oeiras. Centro de Estudos Arqueológicos
 Coïmbra: Universidade de Coimbra. Instituto de Arqueologia
 Lisboa: Academia Portuguesa da História
 — Instituto Português de Arqueologia

- Oeiras: Câmara Municipal de Oeiras
 Porto: Universidade Portuguesa. Departamento de Publicações
- Romania
 Bucarest: Academia Romana
- Rússia
 Moscou: Academy of Sciences
 Sant Petersburg: Russian Academy of Sciences Library
- Sèrbia
 Belgrad: Académie Serbe des Sciences et des Arts
- Suècia
 Göteborg: Göteborgs Universitet. Iberoamerikanska Institutet
- Suïssa
 Basilea: Universität Basel. Romanisches Seminar
 Neuchâtel: *Glossaire des Patois de la Suisse Romande*
 — Université de Neuchâtel. Bibliothèque Centrale
 Zurich: Zentralbibliothek Zürich. Tausch- und Geschenkstelle
- Turquia
 Ankara: Kültür Bakanlığı. Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü
- Veneçuela
 Maracaibo: Universidad Nacional de Zulia. Facultad de Ingeniería

(Nota: aquesta relació només inclou les institucions que pertanyen a l'intercanvi establert amb les col·leccions i publicacions periòdiques de les seccions de l'Institut, exceptuant les de les societats filials i les del programa de recerca ORCA.)

